



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

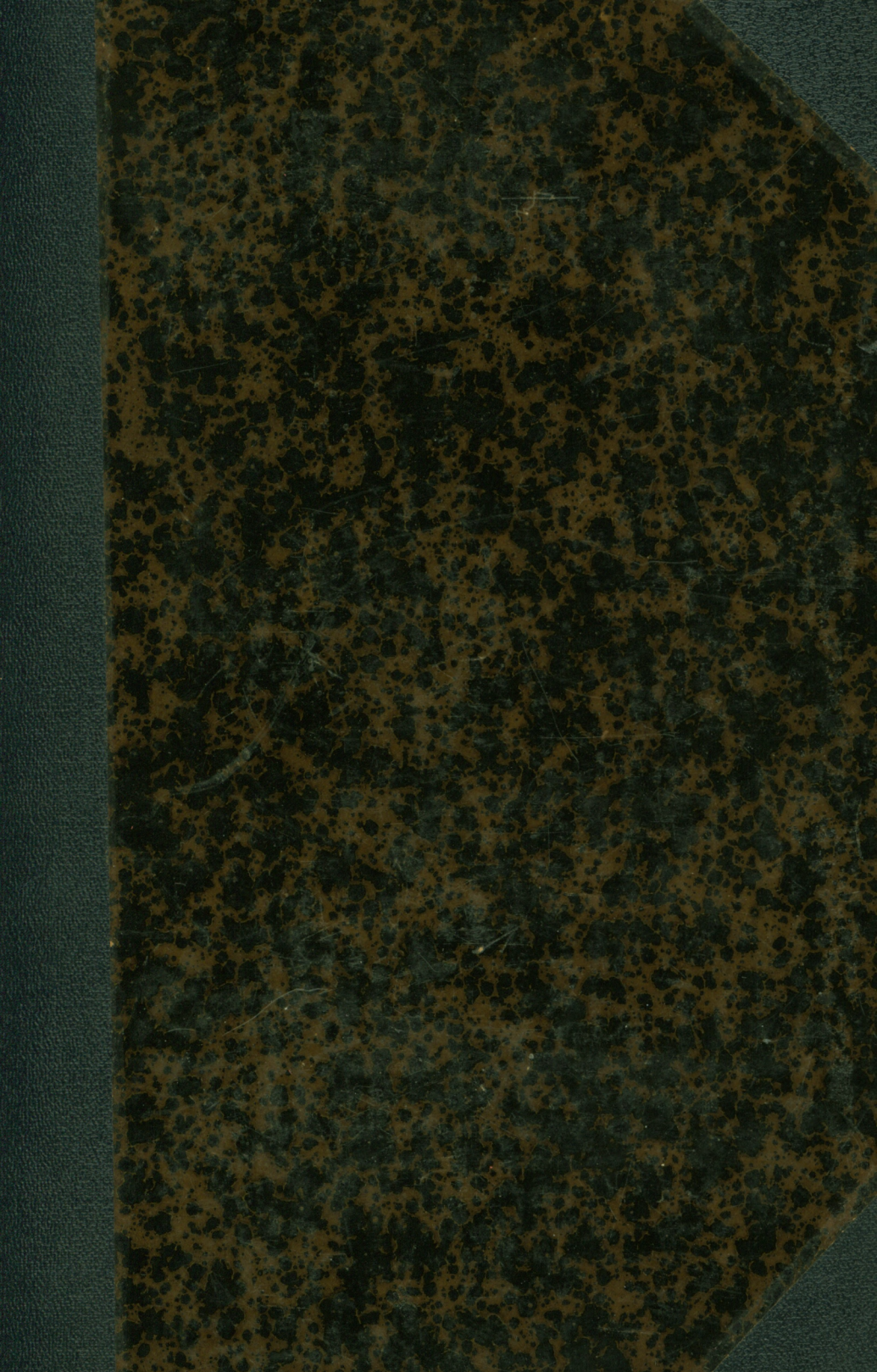
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



M. M. Kammund

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1936.

80. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1937.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag		Pag
Aalborg Amtsraad	381	Brehme, Karl Heinz.....	203
Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger	430	Bro, Peter, Grosserer.....	454
Alstrup, Søren, fhv Gaardejer	489	Brogaard & Jensen, Firmaet..	603
Amager Autopark, A/S	330	Brook, Cyrus & Sons, Ltd....	52
American Tobacco Co.....	330	Budde, Schou, & Co, Firmaet	369
Andersen, A C, pens Overbog- holder	275	Busch, Otto,	203
Andersen, Carl Orla, Murer- arbejdsmand	88	Bötzau, Karoline, Enkefru, f Nicolajsen	418
Andersen, Ejnar Emil, Assi- stent	38	Caspersen, I A C, fhv Væver- mester	66
Andersen, P, Murermester....	554	Castenskiold, Helga Greven- kop, Enkefru	41
Andersen, V S Marius, Vaske- riejer	465	Christensen, August, Forret- ningsfører	100
Andersen, Vera, Frk	360	Christensen, H J, Blikkenslager	97
Arbejderforeningen af 1860..	430	Christensen, Reinholdt, Varme- ingeniør	59
Bach, Niels Christian Jensen, Handelsmand	647	Christensen, W, Fiskeskipper	68
Bach, Svend, Medhjælper....	595	Christiansen, Carl, Malerme- ster	148
Ballin, L, Direktør	523	Christiansen, Ingvard, Gaard- ejer	86
Barfoed, M, Civildommer....	10	Christiansen, Rasmus, Fisker.	387
Becker, Carl, Overretssagfører	41	Clausen, Anna, Frk.....	143
Bendix, A, Arkitekt.....	547	Clausen, Axel Johannes.....	493
Benzin-Importen	643	Clausen, Johan, Vognmand..	493
Benzon, Ib de Mylius, Gods- ejer	615	Cohn, Paul G, Overretssagf..	275
Bertelsen, Carl, & Co.....	397	Compania Commerciale Da- nesa	156
Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne.....	71	Dagens Nyheder, A/S.....	531
Boldt, Poul, Bagermester	355	Dampskibsselskabet Svend- borg, A/S	636
Borgen, Aug, Firmaet.....	454	Dansk Brolæggerforbund	167
Brandt & Co, A/S i Likvidation	59	Dansk Elektricitets-Compagni	542
Brask, Amdi, Proprietær	145	Dansk Grundejer Abonnement	512
Bregentved - Gisselsfeld Birks Skifteret	180		

Pag	Pag		
Dansk Patentkontor.....	209	»Fremtiden«, gens dansk Livs-	
Dansk Radio Union.....	603	forsikringsforening	197
Dansk Skuespillerforbund....	571	Friis, Marius Andersen, Gaard-	
De bornholmske Jærnbaner..	493	ejer	615
De forenede Granitbrud, Sand-		Frølich, H P, Fisker.....	216
stensbrud og Stenhuggerier		Frølund, F, Muremester	201
paa Bornholm, A/S	581		
De forenede Grundejeres Glas-		Geertzen, E, Købmand	19
forsikring, A/S	143	Generaldirektoratet for de	
De forenede Jærnstøberier,		danske Statsbaner	32
A/S	171	Generaldirektoratet for Post-	
De forenede Teglværker ved		og Telegrafvæsnet	641
Aarhus, A/S	435	Golf, Benni, Grosserer	193
De kommunale Arbejdsmænds		Gram, H C, Dr med Overlæge	560
Organisation	413	Greve, Jørgen, Sogneraadfor-	
Den almindelige Brandforsik-		mand, Proprietær.....	152
ring for Landbygninger....	138	Grenkop Castenskiold, Hel-	
Det forenede Bugerselskab,		ga, Enkefru.....	41
A/S	275	Grundejerforeningen »Fredens	
Direktoratet for Københavns		Bo«	19
Skattevæsen	206, 240	Grønbæk, Svend, Gaardejer..	227
Dommeren i Byrettens Skifte-		Gudmandsen, Charles, Sko-	
afdeling	136	mager	66
Dronning Dagmars Gaard, A/S	512	Gulmann, Otto Christian Lang-	
		balle, cand jur	478
Einersen, K I, Ingeniør.....	91		
Ejby, Cort Henry, Vognmand	461	Hagested Brugsforening..	23, 252
Elbahus, A/S.....	91	Hairlock Custion Co, The, A/S	100
Eliassen, Svend, Klejnsmed..	349	Hannibal, Louise, Frk.....	647
Enggaard, Jens Nielsen, Gaard-		Hansen, Aage C, Barber og	
ejer	86	Frisør	64
Eriksen, Julius, Medhjælper..	598	Hansen, Alfred, Sadelmager..	338
Evers, H, Grosserer	301	Hansen, Astrid Sofie Kristine	248
		Hansen, Chr, Direktør.....	547
		Hansen, Doroty Rose, f Fendt	38
		Hansen, Gudrun Ragnhild, f	
		Leidesdorff Petersen	240
		Hansen, Gustav, Medhjælper .	598
		Hansen, Jenny, Fru.....	531
		Hansen, K A, Snedkermester	161
		Hansen, Niels, Isoleringsme-	
		ster, hs Dødsbo	240
		Hansen, Oscar, Gas- og Vand-	
		mester	50
		Havemann, Johan, Grosserer .	301
		Hector, H E, Skotøjshandler..	47
		Hellenberg, Hother, A/S.....	255
Falkenthal, Erwin, Ingeniør..	209		
Farstrup Kommune.....	591		
Finansministeriet 152, 261, 381,	385		
Fjerrenseriet, Firmaet	14		
Foreningen af Gummiimportø-			
rer i Danmark	261		
Fox-Film, A/S	34		
Frandsen, H R V, Direktør..	34		
Fransk Kunst, Foreningen....	586		
»Fredens Bo«, Grundejerfor-			
eningen	19		
Frederikssund Købstads Skif-			
teret	579		

	Pag		Pag
Holbæk Byraad	652	Justitsministeriet paa Stats-	
Holbæk m fl Amters Brandfor-		kassens Vegne	10
sikring	422	Juul, Jens, Arbejdsmand	338
Holm, Ebba, Fru	82	Jydsk Telefon A/S	638
Hovgaard, L P	268, 269	Jørgensen, Chr, Arbejdsmand	342
Huscher, V, Sømand	636	Jørgensen, Ingvard, Direktør	41
Hvidt, Chr, Læge	319	Jørgensen, J, Direktør	34
Højrup, Viggo Emil, Murer-		Jørgensen, J, Købmand	237
mester	237	Jørgensen, Otto, Ostehandler	454
Høst, Einar, Direktør	325	Jørgensen, V, Sømand	636
Indenrigsministeriet	177	Kampmann, H J, Arkitekt....	365
Isenkræmmerforeningen i Stor-		Kirchhof, E, Grosserer	301
Aalborg og Nørresundby ..	468	Klenz, Ida, Enkefru	41
 		Knudsen, Einer, Forstander..	641
Jacobsen, Johan, Overretssagf	264	Knudsen, Hans, Firmaet H K's	
Jacobsen, Martin, Restauratør	628	Jærn- og Staalforretning..	50
Jacobsen, Søren P, Revisor..	275	Knudsen, M, Enkefru	91
Jensbye, Thøger, Landsrets-		Knudsen, R, Landsretssagfører	579
sagfører	268, 269	Koch, Ellen, Fru	389
Jensen, Anna M C, Syge-		Krause, C, Tømremester....	547
plejerske	560	Krigsministeriet	422, 428
Jensen, Christian Andreas,		Krogh, Jacob, Fabrikant.....	271
Chauffør	647	Krüger, I, A/S	76
Jensen, Ejner, Vognmand....	638	Krüger, Jørgen, Ingeniør	76
Jensen, H H, Sagfører.....	263	Kæmpe, A B, Inspektør.....	91
Jensen, Harald, & Co, Firmaet	643	Københavns Byrets Skifteaf-	
Jensen, Ingeborg Kristine....	319	deling II	240
Jensen, J P, Husejer.....	536	Københavns Magistrat..	342, 430
Jensen, Jakob Gothard Viktor,		Københavns Sporveje	148
fhv Inspektør	617	Københavns Telefon-Aktiesel-	
Jensen, Jens M, Isenkræmmer	468	skab	177
Jensen, Jens Rasmussen, Mu-		 	
reremester	138	Lausen, Fr, Direktør	97
Jensen, Johs H, Grosserer....	528	Leverandørforeningen til Sloths	
Jensen, Martin, Vaskeriejer..	45	Mejeri	533
Jensen, N P, Skibsbygger....	68	Liebe, Otto, Højesteretssagf og	
Jensen, Sine Christine, Fru..	617	Hustru, deres Dødsbo.....	626
Jeppesen, Kristen Hansen,		Lindelius, A V, Direktør....	172
Vognmand	512	Lindholm, H, Proprietær	387
Jessen, H C, Grosserer.....	630	Liphart-Ratshoff, R von, Baron	586
Johansen & Høyer, Firmaet..	355	Lund, Børge Boserup, Fuld-	
Johansen, Anders Kristian....	248	mægtig	82
Johnsen, I P, Direktør og		Lund, P A, Hofjægermester..	370
Godsejer	145	Lundquist, Elly Hedvig, Frk..	349
Junker, Henrik og Thomas,		Lundquist, Inge Emma Jensine	349
Forpagtere	370	Lundquist, Vigand Emil, Mon-	
		tør	349

	Pag		Pag
Lundum Elektricitetsværk, An- delsselskab	138	Nordvestslesvigsk Løsøre- Brandforsikring	227
Lyngby, Emil Zeuthen Svitzer, Rentier	325	Nybye, A Th, Arbejdsmand..	413
Mackeprang, Margrethe, Enke- fru	465	Odense Barberlaug	255
Madsen, A, Trikotagehandler	435	Olsen, Holger, Medhjælper ..	598
Madsen, H, Godsejer	41	Olsen, Martin Julius, Murer- mester	88
Madsen, H C, Vognmand....	180	Olsen, Louise, f Brandt	197
Madsen, Otto, Brolæggersvend	167	Olsen, Waldemar, Repræsen- tant	197
Martens, Robert, Fisker.....	216	»Ota«, A/S.....	397
Mathiasen, Ragnvald, Repræ- sentant	401	Overformynderiet	451
Mathiasen, Sophus Max Bøgh, Agent	401	Pedersen, Hans Hartvig See- dorf, Forfatter	193
Mathiesen, C H E, Skræder..	478	Pedersen, Helga, Fru.....	267
Matr Nr 20 a Vangede, A/S i Likvidation	536	Pedersen, Johs, Bagermester	267
Mendelson, H, Grosserer	1	Petersen, Ane Kirstine Ka- thrine Marie, f Hansen....	5
Metropolteatret, A/S	47	Petersen, Anne Christine....	94
Mygind, L, Fru.....	64	Petersen, Erna, Fru.....	349
Müller, Lemvig, & Munck, A/S	628	Petersen, F A H, Ingeniør, cand polyt	643
Müller, Robert, Købmand	1	Petersen, Johs, Parfumehand- ler	471, 474
Møller, A P, korrespond Reder	636	Petersen, L Ib, Grosserer 161,	201
Møller, F L, Læge.....	41	Petersen, Nis I, Landmand..	94
Møller, Nøhr, Købmand, hans Konkursbo	579	Petersen, Vera Herdis, født Schjømte	568
Møller, Svend Aage, Tjeneste- karl	568	Peytz, E, Enkefru	91
Nicolajsen, Marius, Grosserer	581	Peytz, S, Urmager.....	91
Nielsen, Annia Sophie, Fru..	523	Phillips Radio, A/S	603
Nielsen, C N, Direktør.....	34	Piper, Otto, Grosserer	14
Nielsen, E T, Ingeniør, cand polyt	38	Politidirektøren i København 5,	461
Nielsen, Elfred, Medhjælper..	598	Poulsen, Thorkild Valdemar..	568
Nielsen, Emil, Forpagter.....	428	Pürschel, Vilhelm, Overrets- sagf	389
Nielsen, H C, Enkefru.....	301	Radio-Grossist-Foreningen ...	369
Nielsen, Karl, Gaardejer..	23, 252	Rasmussen, R N, Sagfører....	325
Nielsen, M, Sømmand.....	636	Rasmussen, Willy, & Co, Fir- maet	471
Nielsen, Marie Kirstine, Enke- fru, hds Dødsbo	180	Refer, Herluf, Arkitekt.....	264
Nordisk Flag- og Fanefabrik..	52	Ringnæs Sognekommune....	497
Nordisk Tone-Film, A/S	32		

Pag	Pag		
Ruge, Ejler, Grosserer	474	Sønderjyllands Kreditforening	94
Rønnow, Niels, Slagtermester	652	Sørensen, Johan P, Ingeniør..	91
Salby, Peter, Direktør	45	Tang, Torgny Folke, Gunnar.	142
Scavenius, Sophus, Kammerherre, Godsejer	41	Telefunken	603
Scheel-Jensen, Lydia, Fru	504	Theil, Chr S, Kalkværksejer.	554
Scheel-Jensen, Landsretssagf, hs Dødsbo	504	Thomsen, Alfred M, Fabrikant.	100
Schiøtte, Fritz Peter, Arbejdsmand	568	Thomsen, Anna Marie	497
Schiøtte, Vera Herdis	568	Thomsen, Ferdinand Rudolf, Arbejdsmand	497
Schmidt, A, Landsretssagf	34	Thomsen, J Lysholdt, Restauratør	482
Schou, P, & Co, A/S	528	Thomsen, Thomas Hansen, Landbrugskonsulent	418
Schweizisk Ulykkesforsikrings Aktieselskab i Winterthur..	454	Thorsteinsson, Th, Højesteretssagfører	496
Schwensen, Chr, Ingeniør	595, 598	Tinglysningdommeren i Helsingør	626
Schønnemann, N P, Gaardejer	451	Tootal Broadhurst Lee Company, Ltd	377
Simonsen, H A, Kiropraktor..	177	Triangel-Teatret, I/S, (Kon-sortiet)	41
Skandinavisk Grammfon A/S	603	Tungstram Elektricitets A/S..	603
Skandinavisk Kaffe- og Kakao Kompagni	206	Tønder Bibliotek	71
Skattedepartementet	357	Tønder Landmandsbank	234
Skifteretten for Neksø Købstad	263		
Skifteretten for Roskilde Købstad	451	Vanggaard, Tage, Fabrikant ..	360
Skovby Nord, Andelsmejeriet	489	Veile Amtsraad	385
Sloth's Mejeri, I/S, og Mejeri-ejer Poul Sloth	533, 630	Ventegodt, Niels, Landsretssagfører	496
Standard Electric, A/S..	209, 603	Vesta, A/S	365
Standard, Rørfittings- og Maskinfabrik, A/S	482	Vester Hæsinge Vandværk, Andelselskab	542
Statsbanerne	32	Vestindisk Handelskompagni..	156
Stilling, Eleonora, Skuespillerinde	571	»Victoria zu Berlin«, Forsikringsselskab	172
Stokkeby, Poul, Grosserer ..	301	Voigt-Madsen, Edith, f Elbert.	172
Strand, Børge, Grosserer	377		
Sundhedskommissionen for Sct Jørgensbjerg Kommune	271	Waterval, John Fritz, Have- og Anlægsgartner	45
Svendborg, Dampskibsselskabet	636	Welling, H H, Proprietær ..	591
Svendsen, Harry Alfred Emil, Sømand	203	Wildner-Christensen, C, Købmand	357
Søllerød Sogneraad	32		
Sømændenes Forbund	636	Zachariassen, Mathias, A/S ..	171
Søndergaard, J N, Manufakturhandler	14	Zone-Redningskorpset	338
Ømand, Jens, Sagfører 246			

Kriminelle Sager.

	Pag		Pag
Andersen, Villiam	502	Jørgensen, Jakob Julius Viggo, Grosserer	613
Bakdal, Axel Broder Frede- god	566	Jørgensen, Johannes Evald ..	7
Bendtzén, Hans Vestergaard..	9	Kent, Johannes Holst Jensen..	29
Bramsen, Jørgen Hansen	404	Kjærulff, Henrik Høgh.....	105
Brandrup, Ernst Thomas	442	Kjærulff, Karl Leonhard Viktor.	105
Christensen, Anders	336	Kring, Knud Kristian	313
Christensen, Johannes Jørgen.	219	Krogh, Christian	439
Dvergetved, Ejnar Karl Kri- stian	570	Larsen, Carlo Emil Søren	245
Fuglede, Henry Andreasen ...	185	Larsen, Søren Thomas	446
Gerths, Poul Arvid	230	Linde, Berthold de, Redaktør.	298
Gotfredsen, Henry Leo	566	Meyer, Ejner	284
Gronenberg, Helga Frederik Drewsen	196	Michelsen, Theodor Christian.	196
Groth, Oscar Johannes Han- sen	457	Mikkelsen, Bendix	610
Gyldahl, Anders Christian ..	299	Mogensen, Viggo	163
Hakonsen, Axel	375	Nielsen, Jens Aage Kristian..	232
Halle, Ferdinand Julius	310	Nielsen, Karl Alfred Valentin.	57
Hansen, Hans Herman	622	Nielsen, Niels Juul Richard ..	58
Hansen, Hans Laurits Emil....	442	Nielsen, Robert Holger Ger- hard	185
Hansen, Johannes	574	Nielsen, Thor Herman Charles August	185
Hartz, Carl Jørgen Jacob....	557	Pedersen, Bent Højbjerg	274
Jacobsen, Anders Axel Em- manuel	488	Pedersen, Christen Peder Kon- rad	332
Jacobsen, Gudmund Christian Løndahl	437	Pelsen, Viggo Sørensen	509
Jensen, Anton Sigfred.....	627	Petersen, Edvin Emmanuel ..	379
Jensen, Carl Kristian, Handels- mand	449	Scharnweber, Ejner	31
Jensen, Henning	516	Schepeler, Anker Kai Marius.	645
Jensen, Laurits Kristian, Taxa- chauffør	191	Schmidt, Poulsen Andreasen	143, 266
Jensen, Valdemar	247	Sørensen, Eilert Lunøe	24
Jessen, Nis Friedrich	196	Thorngreen, Jens Robert Theodor	185
Johansen, Kristian Stöckkel..	379	Thorsen, Kristen	281
Johansen, Nicolaj	243	Truelsen, Olaf Marius	460
		Ziegler, Johan Edvard	21

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Afholdspaalæg	Ekspropriation
Afpresning	Elektriske Anlæg
Agenter	Elevatorer
Akkord	Entreprise
Aktieselskab	Erstatning
Alimentation	Film
Almenfarlige Forbrydelser	Firma
Andelsforetagender	Fiskeri
Anke	Forbud
Annoncer	Foreninger
Arbejdshus	Forfatterret
Arbejdsstandsninger	Forlig
Arkitekter	Forpagtning
Automobiler	Forsikring
Bagerier	Forældelse
Barberer	Fremmede Domstolsafgørelser
Bedrageri	Gaver
Befordring	Grundbyrder
Beruseelse	Handelsomsætning
Betaling	Hittegods
Betinget Dom	Hunde
Biblioteker	Interessentskab
Biografteatre	Jagt
Borgerlige Rettigheder	Jærnbaner
Brandstiftelse	Kiropraktorer
Butikslukning	Kommunalvæsen
Bygningsforhold	Konfiskation
Bøder	Konkurrence
Børn	Konkurrenceklausuler
Cykler	Konkurs
Dokumenter	Konsignation
Dokumentfalsk	Kontrakt
Domstolene	Kære
Drosker	Køb og Salg
Ejendomsret	København
Eksekution	Købstæder
Eksekutorer	Landvæsenskommissioner

X

Leje
Levnedsmidler
Likvidation
Lotteri
Love
Luftfart
Læger
Mandatsvig
Maskiner
Mejerier
Militærvæsen
Ministre
Mæglere
Navn
Næringsvæsen
Off Forsorg
Off Orden
Omnibus- og Fragtmandskørsel
Pant
Patenter
Politiforseelser
Prisaftaler
Regnskab
Reklamation
Rekognition
Retspleje
Sagførere
Servituter
Sikkerhedsforanstaltninger
Sindssyge
Skatter
Skifte
Skoler
Skove
Sparekassebøger
Spiritusundersøgelse

Sporveje
Strafakortning
Strafferetspleje
Sundhedsvedtægter
Sundhedsvæsen
Sædelighedsforbrydelser
Sædvane
Søfart
Søterritoriet
Teatre
Teglværker
Telefon
Testamente
Tinglysning
Tjenesteforhold
Told
Tyveri
Udførselsforbud
Udstillinger
Umyndige
Umyndiggørelse
Underholdsbidrag
Underholdsbidrag til Ægtefælle
Underslæb
Uskiftet Bo
Valutaforanstaltninger
Vand
Varemærker
Varmeanlæg
Veje
Vidner
Voldgift
Voldsforbrydelser
Ægteskab
Ærefornærmelser

SAGREGISTER

	Pag
Afholdspaalæg.	
Afholdspaalæg i Medfør af Strfl § 72, Stk 1 givet en Tiltalt, der for Tyveri af Spirituosa dømtes til Indsættelse i Arbejdshus..	163
Afpresning.	
En Tiltalt T, der havde modtaget forskellige Pengebeløb m m af A, som ved en bestemt Lejlighed havde vist kønslig Tilmærmelse overfor T, blev, skønt han ikke direkte havde fremsat Trusler, anset for Afpresning, idet han, der var bekendt med hvorledes nogle Medtaltalte udnyttede deres Kendskab til A's Privatliv til Pengeafpresning, ikke antoges at kunne have været i Tvivl om, at Ydelserne ogsaa for hans Vedkommende kun blev givet for at undgaa Skandale.....	284
Agenter.	
En Fabrikant S, der til en Detaillist K havde solgt nogle Kjoler, som leveredes i Partier fra 29 Nov—12 Dec, enkelte først den 14 Dec, vægrede sig, da Størstedelen af Kjolerne returneredes den 29 Dec, ved at tage dem tilbage, bl a under Henvisning til at han den 8 Dec havde meddelt K, at eventuel Returnering maatte ske omgaaende inden 8 Dage. K fandtes imidlertid at have reklameret rettidig dels til S's herværende Agent, dels for nogle Kjolars Vedkommende ved Returneringen, og at K havde beholdt Kjolerne en Tid og solgt enkelte af dem, kunde e O ikke præjudicere hendes Ret til at afvise Resten af de ukontraktlige eller ukontraktlig leverede Varer, ligesom Skrivelser af 8 Dec ej heller kunde gøre nogen Forandring heri. En Agent antoges at kunne binde sit Handelshus ved et Tilsagn til Detaillisten om en vis Eneforhandlingsret.....	360
Akkord.	
Under en i Hh t Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 (Konkurslov § 48 a) tilstaaet Udsættelse for at Debitor D kunde søge Akkord, indbetalte D sin Forretnings Overskud til en Sagfører S. Efter Konkursens Indtræden gjorde S gældende, at Beløbene var indbetalt til ham til Dækning af Omkostningerne ved at søge en Akkordordning, men da D ikke retsgyldigt havde kunnet disponere over Beløbene til nævnte Formaal, blev S dømt til at indbetale de modtagne Beløb til Boet.....	579

Aktieselskab.	Pag
Den i Næringslovens §§ 31—35 omhandlede Virksomhed som Handelsrejsende for udenlandske Firmaer, der som Hovedregel er betinget af Erhvervelse af Adgangsbevis, kan kun udøves af Personer som Fuldmægtige for de paagældende Firmaer, ikke af Aktieselskaber.....	21
Et Aktieselskab A og dets Datterselskab D, hvis Aktier alle ejedes af A, og som havde Bestyrelse og Direktør fælles med A, fandtes at danne en saadan økonomisk Enhed, at de ogsaa i skattemæssig Henseende burde behandles som en Enhed, og bl a under Hensyn til Skattemyndighedernes hermed stemmende Praksis antoges Statsskattelovens § 37 ikke at indeholde en Regel om, at Særbeskatning for hver af Selskaberne skulde finde Sted i saadant Tilfælde.....	206
Paa et Bugser-Aktieselskab A's Status for 1933 var der dels under Form af en Afskrivning paa Skibenes Konto dels — som det senere blev oplyst — ved Optagelse under Kontoen »Diverse Kreditorer« indført betydelige Beløb, som ikke fremgik af Driftsregnskabet for 1933 og ikke heller havde været angivet paa noget tidligere Regnskab for A. Efter de senere fremkomne Oplysninger var de nævnte Beløb indtjent i tidligere Aar og henlagt under et saakaldt »Interessentskab« til Imødegaaelse af visse Udgifter. Antaget, at Bestyrelsen i Forhold til Aktionærerne havde været pligtig til ved Regnskabsaflæggelsen at give nærmere Oplysninger end sket om, hvorledes saa betydelige Aktiver kunde indgaa i A's Regnskab for 1933, navnlig da der ikke forhen var givet Aktionærerne Kendskab til deres Tilværelse. En Aktionærgruppes Paastand om at faa en nærmere angivet Specifikation af Driftsregnskabet og af Kontoen »Diverse Kreditorer« paa Status samt om Aflæggelse af Regnskab for »Interessentskabet« for 1933, fandtes derfor, da den ikke gik udover, hvad der maatte anses tilsagt ved det anførte Formaal, i sin Helhed at burde tages til Følge, uden at det blev nødvendigt at undersøge, om den i alle Enkeltheder vilde være hjemlet, bortset fra de foreliggende særlige Forhold	275

Alimentation.

Se Underholdsbidrag.

Almenfarlige Forbrydelser.

En Tiltalt T blev af Nævningene kendt skyldig i Overtrædelse af Strfl § 183, Stk 1, jfr § 17 ved en Nat i Nov 1933 at have henlagt et Skinnestykke, hvis ene Ende var indstøbt i en Cementblok, paa Sporet paa den nordvestfynske Jærnbane i Nærheden af Hølge, hvorved et Motortog, der medførte ca 50 Passagerer, blev afsporet og Vognene stærkt beskadiget. T, der var en noget psykopatisk præget Person havde først tilstaaet Attentatet paa Jærnbanen, men tog senere Tilstaaelsen

tilbage. Han blev idømt Fængsel i 6 Aar (ikke Psykopat-fængsel) og frakendt de borgerlige Rettigheder for bestandig.

57

Andelsforetagender.

En Gaardejer S, der var Andelshaver i Mejeriet M for Perioden 1920—1935, solgte i 1929 sin Ejendom E til K tilligemed sin Andel i M, dog saaledes at S forbeholdt sig Andelen til E's Overtagelse 1 Nov 1929. Ved Periodens Udløb i 1935 besluttedes det at fortsætte i en ny Periode, og der optoges mod solidarisk Hæftelse af Andelshaverne i den ny Periode, deriblandt K, et Laan paa 80 000 Kr til Fordeling i Forhold til den leverede Mælkemængde. S's Andel i M i Hh t Købekontrakten for Tiden 1920—1929 fandtes ikke at kunne beregnes paa Grundlag af Laanebeløbet 80 000 Kr, der kun for en Del kunde betragtes som en Vederlæggelse af den afsluttede Periodes Andelshavere, men maatte i Hh t Vedtægterne fastsættes efter en Vurdering af M's Aktiver ved Periodens Udløb i 1935

489

Anke.

Indstævnte I's Paastand om Sagens Afvisning under Henvisning til at den var forligt og Anken frafaldet, kunde ikke tages til Følge, da det paagældende Forlig var afsluttet mellem Parternes Sagførere, og I ikke havde godtgjort, at Appellanten A's Sagfører havde haft Bemyndigelse hertil, hvad A bestred, og A var ikke bundet ved det af hans Sagfører paa hans Vegne afgivne Ankefrafald, uanset om Bemyndigelse ikke havde foreligget

23

Anke i en privat Injuriesag iværksat af det offentlige i Medfør af Rpl § 990, idet de private Sagførere sluttede sig til Forfølgningen

219

Annoncer.

To Firmaer, der indehavdes af henholdsvis M og hans Hustru H — der havde etableret sig før sit Ægteskab — blev begge drevet af M, saaledes at M bl a foretog alle Indkøb af Varer, som han fordelte til de to Firmaer, og bestilte Annoncer for begge Firmaer. Efter at M var traadt i Likvidation blev med H's Samtykke det hendes Firma tilhørende Varelager inddraget under Likvidationen, og et Blad B, der havde debiteret M et større Beløb for Annoncer fra før Likvidationen, anmeldte og fik i Boet betalt en Del af dette. Antaget at B, der først efter Likvidationens Afslutning erfarede, at M ikke var eneansvarlig for begge Firmaer, kunde holde sig til H personlig for Restbetalingen for de Annoncer, der havde reklameret for H's Firma, hvorved bemærkedes, at der intet kunde indvendes mod den af B foretagne Fordeling paa de to Firmaer af det fra Boet modtagne Beløb.....

531

Arbejdshus.	Pag
En Tiltalt, der for Tyveri af Spirituosa dømtes til Indsættelse i Arbejdshus fik tillige meddelt Afholdspaalæg i Medfør af Strfl § 72, Stk 1	163

Arbejdsstandsninger.

A, der i en Aarrække havde været Assistent ved et Folkebibliotek B blev af saglige Grunde afskediget af Bestyrelsen med kontraktmæssigt Varsel. A's Organisation, der ikke mente at kunne anerkende de for Afskedigelsen angivne Grunde, erklærede, da Bestyrelsen ikke vilde gaa ind paa enten i en offentlig Erklæring at udtale, at A i nogen Grad havde været Genstand for Uret, eller paa at yde A en nærmere betegnet udenfor Kontrakten liggende Pensionsordning, Blokade overfor B, idet den forbød Medlemmerne at søge den ledige Stilling. Denne Blokade fandtes som havende et ulovligt Formaal at være retstridig overfor B, og der tilkendtes B en skønsmæssigt fastsat Erstatning. Derimod fandtes Straffebestemmelsen i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 ikke anvendelig under de foreliggende Omstændigheder.....	71
---	----

Arkitekter.

En Tømrermester T havde til Brug ved Opførelsen af en Villa købt leveret »nyhugget o/ell fjorgammelt« Tømmer som han derefter uden Tørring anvendte saaledes, at det blev indelukket mellem Forskalnings- og Gulvbrædder paa en Maade, saa at Udluftning blev umuliggjort og der udviklede sig et Svampeangreb. T blev dømt til at erstatte den til Skadens Udbedring anvendte Bekostning in solidum med Arkitekten A, der bl a under Hensyn til, at Bygningsarbejderne skulde fremmes særlig hurtigt, burde have forvisset sig om Tømmere's Tilstand og ført den under de givne Forhold nødvendige Kontrol med Arbejdets Udførelse. I det indbyrdes Forhold paalagdes Erstatningen T med $\frac{2}{3}$ og A med $\frac{1}{3}$	547
--	-----

Automobiler.

En Motorcyklist M søgte ved Omkørsel til højre at forbyrde en Motorvogn, der havde kørt foran ham, men var stoppet op ved et Vejkryds for at lade en fra venstre kommende Cyklist C passere, med den Følge, at M paakørte C, hvem han ikke tidligere havde bemærket. Ved Sammenstødet fik C forskellige Læsioner og M's Hustru, der var med ham som Passager, blev dræbt. M straffedes efter Strfl § 241, Motorlov § 29 og Færdselslov §§ 9 og 10 Stk 2 med Hæfte i 20 Dage og frakendtes Førerretten for 6 Maaneder.....	7
Om en Vognmand V var det oplyst, at han efter Aftale med et Slagteri i Sæby et Par Gange om Ugen kørte Slagteriprodukter med sin Motorvogn til dets Forhandlere i Skagen og at han een à to Gange om Ugen efter Bestilling hentede Varer	

- til et Par Brugsforeninger hos Fællesforeningen i Aarhus. Endvidere var det ved en af Politiet i længere Tid iværksat systematisk Kontrol med V's to Lastautomobiler konstateret, at han i en Sæson, hvor han efter Aftale saa godt som daglig transporterede Fisk fra Skagen og Frederikshavn til en Fabrikant i Aalborg, i et Par Tilfælde havde haft Varer for flere af hinanden uafhængige Personer i Vognen. Ved det saaledes foreliggende fandtes det ikke godtgjort, at V's Kørsel havde haft en saadan Regelmæssighed, at den kunde betegnes som Kørsel i Rute, hvorved særlig bemærkedes, at de fleste af Transporterne var sket efter Bestilling..... 24
- En Købmand befordrede med sit Lastautomobil ifølge Kontrakt daglig Mælk i Spande til København fra en Gaard ved Kong. Paa Hjemvejen med de tomme Spande medtog han leilighedsvis efter Aftale Købmandsvarer til et Par Brugsforeninger nordvest for Vordingborg samt til to Købmænd i Vordingborg. Endvidere kørte han for en Ægssamler Æg til København, mest hele Læs, men af og til enkelte Kasser sammen med Mælken. Bortset fra sine egne Varer befordrede han ikke samtidig Gods for mere end to Kontrahenter — Brugsforeningerne, hvis Kørsel han havde i samlet Entreprise, taget som een Kontrahent — og han havde ikke fast Afgangssted og Tid og havde ikke bekendtgjort sine Ture. Antaget, at der ikke forelaa saadan Rute-Fragtmandskørsel, hvortil Tilladelse udkræves 232
- En Tiltalt anset med Bøde for Overtrædelse af Motorlovens §§ 21 og 27..... 274
- En Vognmand i Kallerup, der i Hh t Aftale med tre Købmænd dør paa Egnen hver Torsdag og Lørdag ved Middagstid — ofte dog senere paa Dagen — med sin Lastautomobil afhentede Æg hos dem og kørte Æggene til Thisted, og som derpaa, naar han ved 5—6-Tiden om Eftermiddagen kørte tilbage, medtog Varer fra Thisted til de samme Købmænd samt til en fjerde fast Kunde, men som hverken havde annonceret sin Kørsel eller medtaget Varer for tilfældige Personer, fandtes ikke at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2, selv om han hver Gang kørte nogenlunde samme Vej mellem Kallerup og Thisted..... 336
- En Automobilist A, der med en Fart af 30—40 km/Time paa en Landevej med en 5,10 m bred Kørebane forbi kørte et paa hans venstre Side holdende Køretøj, paakørte og dræbte en 66-aarig Husmand M, der fra Køretøjet vilde gaa over Vejen. A, der i god Tid havde set M, som vekslede Ord med Kusken, blev dømt til at betale M's Enke Erstatning for Tab af Forsørger, idet han, der ikke havde givet Signal, var kørt forbi med den angivne Hastighed, skønt han ikke kunde være sikker paa, at M havde bemærket ham og ikke var optaget af en Motor-

	Pag
vogn, der samtidig kom fra modsat Side og standsede op bagved det holdende Køretøj.	
Erstatningen fastsattes til 3000 Kr samt 400 Kr til Begravelsesudgifter m v.....	418
To Vognmænd, der af en større Kreds af Forretningsdrivende (henholdsvis 23 og 55) i Nyborg og Odense var antaget til i fast Tjeneste med egne Automobiler at udføre Godstransport for dem mellem Nyborg og Odense og omvendt paa Vilkaar bl a at Vederlaget beregnedes efter Mængden af transporteret Gods efter en anført Skala, at der solidarisk garanteredes Vognmanden mindst 300 Kr maanedlig, og at de ikke maatte foretage Vognmandskørsel for andre, behøvede ikke efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1, 2 Stk Amtsråadets Tilladelse hertil.	442
Paa Grundlag af en af Retslægeraadet afgivet Erklæring om Beskaffenheden af Indgrebet ved Blodprøvetagning til Brug ved Spiritusundersøgelse og om Blodprøvens Betydning som Led i den i Motorlovens § 24, 1 Stk, 2 Pkt, paabudte Lægeundersøgelse statueredes det, at Udtagelse af Blodprøve til Gennemførelse af denne Undersøgelse er hjemlet ved nævnte Lovbestemmelse ogsaa mod den sigtedes Ønske	449
Under A's Kørsel med sin Motorvogn gennem Gøthersgade efterlod denne en ca 200 m lang Oliestribe, idet der paa Grund af Utætheder ved Cylindertoppakningen var trængt Vand ned i Krumtaphuset, hvilket bevirkede en Udflydning af Olien. A blev anset erstatningsansvarlig overfor Passageren P paa en Motorcykel, der var væltet i Olien, hvorved P var kommet til Skade, idet A ikke med Sikkerhed kunde gaa ud fra, at Vognen, som A Aftenen i Forvejen havde hentet paa et Reparationsværksted, og som om Natten havde tabt Vand paa Gulvet, var i Orden, hvortil kom, at A burde have været opmærksom paa Oliespildet og foretaget sig noget for at afværge Faren	478
En Repræsentant for Overtrædelse af Motorlovens § 8 Stk 1, § 24 Pkt 1 og § 29 samt Færdselslovens § 8 Stk 1 og § 12 anset med Hæfte i 20 Dage, hvorhos Førerretten frakendtes ham for et Tidsrum af 2 Aar regnet fra Underrettsdommens Afsigelse.	
Der toges ikke Hensyn til en af Tiltaltes Forsvarer under Forundersøgelsen foranstaltet privat Spiritusprøve der skulde godtgøre, at Tiltalte efter Nydelsen af et saadant Kvantum Alkohol, som han vilde have indtaget før Kørslen, ikke var paavirket af Spiritus	509
En Cyklist C blev, idet han fra Bülow'svej, hvis Lyskurv viste grønt Lys, vilde svinge til venstre ad Thorvaldsensvej, paa-kørt af en Motorvogn, der kom fra modsat Side ad Bülow'svej med en Fart af ca 25 km/Time. Da det ikke af Oplysningerne fremgik, at den C tilføjede Skade ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaaagivenhed og Omhu fra Chaufføren, blev C anset ansvarlig for Skaden.	

	Pag
førens Side, havde Ejeren af Motorvognen Erstatningsansvar overfor C, men da C, der havde overtraadt Færdselslovgivningen, selv ved Uagtsomhed havde medvirket til Skaden, blev Ansvaret fordelt saaledes at hver af Parterne skulde bære Halvdelen af Skaden	628
Antaget at en Automobilist A, der havde paakørt og knækket en Telefonstang, maatte betale Telefonselskabet T ikke blot Udgifterne til Materiel til Skadens Udbedring m m, men ogsaa beregnet Arbejdsløn til T's fastansatte og fastlønnede Personale, idet A var pligtig at erstatte T den dette tilføjede direkte Skade, og det af T beregnede Beløb, efter hvad der var Uenighed om, ikke oversteg hvad der med Rimelighed maatte medgaa til Istandsættelsen.....	638
Lignende Sag	641

Bagerier.

Antaget, at nogle i en Købstadskommunes Sundhedsvedtægt givne Forskrifter om Mælk og Fløde, gældende for Personer, »der forhandler Mælk eller Fløde i Kommunen« (»indfører Mælk eller Fløde til Forhandling«) ikke omfattede en Konditor, der fra en Nabokommune indførte Fløde til Anvendelse i sin Konditorvirksomhed, nemlig dels som Piskefløde til Kager, dels som Fløde til Kaffe, der serveredes i Konditoriet.	437
--	-----

Barberer.

Et københavnsk Firma F havde ved Overenskomst med Odense Barberlaug B paataget sig at levere — gennem sin Odense-Filial — Medlemmerne alle de Varer, som de benyttede og solgte i deres Saloner paa nærmere angivne Vilkaar, derunder ogsaa Litervarer, som skulde forsynes med et særligt for Lauget indregistreret Mærke »L I F«. I Jan 1935 hævede B Overenskomsten og forlangte Erstatning for Misligholdelse, navnlig derved at F ikke havde opfyldt sine Forpligtelser m H t Gennemførelse af »L I F«-Serien og ikke havde været tilstrækkelig leveringsdygtig fra Odense-Filialen, særlig for Julevarernes Vedkommende. Den paastaaede Misligholdelse fandtes imidlertid ikke godtgjort, og F blev derfor frifundet..	255
--	-----

Bedrageri.

To Automobilhandlere frifundet for bedrageligt Forhold ved Salget af et Automobil	105
En Tiltalt T, der af S havde faaet i Kommission at sælge hans Ejendom E, hvori S's Børn B havde indestaaende 7000 Kr, formaaede B til at nedskrive deres Tilgodehavende til 4000 Kr ved overfor dem at angive, at E vilde gaa til Tvangsauktion og deres Tilgodehavende gaa tabt, hvis ikke et af ham fremskaffet Tilbud paa 19 500 Kr antoges, skønt det var T bekendt, at der var afgivet et Bud paa 23 000 Kr for E. T, der	

	Pag
beregne sig et betydeligt Honorar og iøvrigt maatte antages at have tilsigtet at skaffe S et Beløb til Dækning af anden Gæld, blev for det nævnte Forhold anset for Bedrageri.	310
En Tiltalt fandtes ikke at kunne straffes efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser Strfl § 281, 1 Stk, jfr § 279, og § 163 for ved urigtige Opgivelser om sin ugenlige Fortjeneste at have skaffet sig større offentlig Hjælp end han efter sin Indkomst havde Krav paa og for at have underskrevet urigtige Erklæringer om sin Indkomst, men han blev i Medfør af § 47, Stk 4 i Lov om offentlig Forsorg anset med Statskassen tilfaldende Bøde for grov Forsømmelse m H t de Socialudvalget meddelte Oplysninger.....	313
En Tiltalt anset med Fængsel i 4 Maaneder for Dokumentfalsk og Forsøg paa Bedrageri	404

Befordring.

Antaget, at Droskereglementet af 22 Jan 1915 ikke hjemlede Politiet Beføjelse til at inddrage en Drosketilladelse, fordi Indehaveren, der var blevet syg, havde solgt Vognen til en Tredjemand og for en Periode af over 5 Maaneder faktisk overladt Udnyttelsen af Drosketilladelsen til denne uden selv at have nogen Indseende med Droskens daglige Drift.....	461
Den i Rom boende E stillede en Voltaire-Buste (B) til Raadighed for en af F arrangeret Udstilling i København mod at F betalte Forsendelsesomkostningerne og holdt B forsikret mod al Skade saavel under Transporten som under Udstillingen. F tegnede en Transportforsikring mod al Skade, dog eksklusive Risikoen bl a for Skade som Følge af mangelfuld Indpakning, og da Skaden ikke var omfattet af Forsikringen, gjorde E Erstatningskrav gældende mod F. Det i Policen angaaende Indpakningens Forsvarlighed tagne Forbehold ansaa saa naturligt og sædvanligt ved Transportforsendelser, at det fandtes at have været E's Sag, hvis Policen ogsaa skulde dække saadan Risiko, at stille udtrykkeligt Krav herom, og da dette ikke var sket, og der ej heller iøvrigt fandtes Grundlag for Erstatningsansvar, blev F frifundet.....	586

Beruselse.

En Vognstyret, der en Eftermiddag havde ført en elektrisk Sporvogn, efter at han i Tiden Kl 12—15 havde drukket ifølge sin egen Forklaring 3 Pilsnere og en Snaps og den foregaaende Aften 5—6 Pilsnere og noget Frugtvin, blev anset med Hæfte for Overtrædelse af Strfl § 138 Stk 1 samt af Politibestemmelserne angaaende Sporvejsdriften, idet der maatte gaas ud fra, at hans Spiritusforbrug havde været væsentlig større end af ham angivet, og det maatte antages at han, skønt han ved Spiritusprøven Kl ca 18 kun var blevet betegnet som paa-virket i let Grad, og hans Blod kun indeholdt 1,29 pro mille

Alkohol, under Kørslen havde været i kendelig Grad beruset, og at hans Beruselse i nogen Grad havde haft Indflydelse paa hans Kørsel	457
--	-----

Betaling.

En Pantekreditor K, som i Hh t DL 5—7—8 havde overtaget en et Interessentskab tilhørende Mejeriejendom til brugeligt Pant forsaauidt angik de to Interessenter A og B tilhørende $\frac{2}{3}$, kunde ikke holde sig til Interessentskabet og ej heller for Tiden til Pantdebitoren for Udlæg til Gebyrer, Skatter og Kreditforeningsydelse ved Pantets Overtagelse, da det ikke havde vist sig, om der forelaa Bekostninger, for hvilke Dækning ikke kunde opnaas gennem Ejendommens Drift, jfr DL 5—7—9.

Derimod gaves der K Dom over Interessentskabet og den medindstævnte A, forsaauidt angik et Beløb, der fra Smørkontingentfondet var tilgaaet Mejeriet for at udbetales til Mælkeleverandørerne, men af Mejeriet var anvendt til andet Formaal, hvilket Beløb K havde maattet udbetale Leverandørerne for at disse ikke skulde standse Leveringen til Mejeriet.

533

Betinget Dom.

En 28-aarig, ikke tidligere straffet Person, som for Tyveri af en til 50 Kr vurderet Cykel, der stod frit fremme paa Gaden, i Medfør af Strfl § 285 Stk 1, jfr § 276, blev anset med Fængsel i 40 Dage, betinget, blev tillige frakendt de borgerlige Rettigheder for et Tidsrum af 5 Aar.....

245

To Tiltalte, der havde haft Samleje med et Pigebarn under 15 Aar — den ene fire Gange, den anden een Gang og een Gang anden kønslig Omgængelse — blev for disse Forhold, der ifølge Nævningenes Kendelse kun blev tilregnet dem som uagtsomme — bortset fra den førstes ijerde Samleje, der tilregnedes ham som forsætligt — anset med betingede Straffedomme. Ingen af de Tiltalte frakendtes de borgerlige Rettigheder

379

Biblioteker.

A, der i en Aarrække havde været Assistent ved et Folkebibliotek B blev af saglige Grunde afskediget af Bestyrelsen med kontraktmæssigt Varsel. A's Organisation, der ikke mente at kunne anerkende de for Afskedigelsen angivne Grunde, erklærede, da Bestyrelsen ikke vilde gaa ind paa enten i en offentlig Erklæring at udtale, at A i nogen Grad havde været Genstand for Uret, eller paa at yde A en nærmere betegnet udenfor Kontrakten liggende Pensionsordning, Blokade overfor B, idet den forbød Medlemmerne at søge den ledige Stilling. Denne Blokade fandtes som havende et ulovligt Formaal at være retstridig overfor B, og der tilkendtes B en skøns-

mæssigt fastsat Erstatning. Derimod fandtes Straffebestem- melsen i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 § 3 ikke anvendelig under de foreliggende Omstændigheder.....	71
--	----

Biografteatre.

E havde til et Interessentskab I udlejet nogle Lokaler til Biograf- teater med Uopsigelighed i 35 Aar og Ret for I til Fremleje. E skulde foruden en fast aarlig Leje have en nærmere be- stemt Andel i Overskudet. Efter at I som Følge af Bestem- melserne i Lov Nr 105 af 31 Marts 1933 havde fremlejet Teatret til Bevillingshaveren B, der var Medlem af I, paastod E, at Tillægslejen vedblivende skulde beregnes som hidtil af en Del af Teatrets Driftoverskud og paastod derhos I dømt til at fremlægge B's Aarsregnskab 1933—34 til Brug ved Be- regningen. Efter Indholdet af de mellem E og I gældende kon- traktlige Bestemmelser antoges Tillægslejen imidlertid at maatte beregnes som sket i Forhold til I's Overskud, og I blev derfor frifundet	41
---	----

Borgerlige Rettigheder.

Frakendt for bestandig: En psykopatisk præget Person, der for et Jærnbaneattentat blev anset efter Strfl § 183 Stk 1, jfr § 17 med Fængsel i 6 Aar	57
For 10 Aar: En Tiltalt der nu for Tyveri af Spirituosa dømtes til Indsættelse i Arbejdshus og fik meddelt Afholdspaalæg i Medfør af Strfl § 72 Stk 1.....	163
For 5 Aar: En Tiltalt der dømtes for Overtrædelse af Strfl § 230.....	230
For 5 Aar: En Tiltalt som efter Strfl § 245, Stk 2 blev anset med Fængsel i et Aar	243
5 Aar: En Tiltalt som for Tyveri af en Cykel blev anset be- tinget med Fængsel i 40 Dage.....	245
10 Aar: En Tiltalt, der blev straffet for Afpresning.....	284
5 Aar: En Tiltalt, der blev straffet for Bedrageri.....	310
To Tiltalte der havde haft Samleje med Pigebarn under 15 Aar og herfor blev idømt betinget, blev ikke frakendt borgerlige Rettigheder	379
Borgerlige Rettigheder frakendt: 5 Aar: En Tiltalt der blev straffet for Dokumentfalsk og Forsøg paa Bedrageri.....	404
5 Aar: En Tiltalt der blev straffet for Underslæb og Mandatsvig. Borgerlige Rettigheder frakendt den ene af to Tiltalte der begge var anset med Fængsel for Samleje med 14-aarigt Pigebarn, for 5 Aar, men ikke den anden, der ikke tidligere var straffet.	566
Borgerlige Rettigheder frakendt en for Underslæb straffet Per- son for et Tidsrum af 5 Aar.....	622

Brandstiftelse.

En 18-aarig ikke tidligere Tiltalt T, som var i lettere Grad
aandsvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl a i Brand-

stiftelse, saaledes at Strfl § 17 bragtes til Anvendelse, blev i Medfør af Strfl § 70 dømt til at anbringes i en Aandssvageanstalt	574
--	-----

Butikslukning.

En Tiltalt T, der havde Vandrebrev og Tilladelse til fra Stade paa Raadhushuspladsen i København at sælge Ispinde og Iscream, blev anset med Bøde for Overtrædelse af Lov-Bek Nr 204 af 20 Maj 1933 § 1, jfr § 8, for at have forhandlet Ispinde fra sit Stade en Grundlovsdag Kl 15, idet T's Virksomhed ikke kunde henføres under § 3 d i nævnte Lov, men alene under § 2 f....	31
---	----

Bygningsforhold.

Statsbanerne antoges ved Opførelse af en Omformerstation paa Banearealet ved Holte Station at være pligtig at respektere den i Bygningsreglementet fastsatte Afstand fra Midtlinien i den tilstødende offentlige Bivej (Byggelinien).....	32
Under Arbejdet paa en Nybygning kom en Murerarbejdsmand A til Skade ved at en Stilladsbro styrtede ned, da han, der bar en Dragt Mørtel, traadte ud paa den. Broen var, som det er sædvanligt, udført af særlig dertil antagne »Stilladsmænd«. Murermesteren, der var uden Skyld, antoges ikke for mulig Uagtsomhed fra hans Folks Side at have noget Ansvar efter DL 3—19—2, idet han havde opfyldt sine Forpligtelser overfor A ved at tegne den lovpligtige Ulykkesforsikring.....	88
En Tømrermester T havde til Brug ved Opførelsen af en Villa købt leveret »nyhugget o/ell fjorgammelt« Tømmer som han derefter uden Tørring anvendte saaledes, at det blev indelukket mellem Forskalknings- og Gulvbrædder paa en Maade, saa at Udluftning blev umuliggjort og der udviklede sig et Svampeangreb. T blev dømt til at erstatte den til Skadens Udbedring anvendte Bekostning in solidum med Arkitekten A, der bl a under Hensyn til, at Bygningsarbejderne skulde fremmes særlig hurtigt, burde have forvissat sig om Tømmerets Tilstand og ført den under de givne Forhold nødvendige Kontrol med Arbejdets Udførelse. I det indbyrdes Forhold paalagdes Erstatningen T med $\frac{2}{3}$ og A med $\frac{1}{3}$	547

Bøder.

Bøde for Overtrædelse af Forfatterloven tillagt Københavns Kommunes Kasse	193
---	-----

Børn.

I et Frikvarter brækkede en 6—7 Aars Pige den ene Arm, idet hun, assisteret af en Kammerat, forsøgte at slaa en baglæns Kolbøtte i en paa Landsbyskolens Legeplads værende indstillelig Bom. Efter den ringe Højde, ca 65 cm fra Jorden, i hvilken Bommen var anbragt, kunde det ikke anses uforvars-

	Pag
ligt fra Skolens Side, at Børnene i Frikvarteret uden Tilsyn havde benyttet Bommen til Leg som sket, og der kunde derfor ikke paalægges Kommunen noget Ansvar for den indtrufne Skade	497
Cykler.	
En Cyklist C blev ved sin Udkørsel i Istedgade i København fra en Sidegade paakørt af en fra hans venstre Side kommende Sporvogn, hvorved der tilføjedes ham en Hjernebeskadigelse, som medførte en betydelig Invaliditet. C, der havde kørt usikkert og efter et Par Vidners Udsagn havde vist af til venstre og efter andre Vidners Forklaring havde foretaget et Sving til højre, inden han kørte ind over Sporet, antoges at have haft den overvejende Del af Skylden for Ulykken, men da det ikke fandtes udelukket, at Vognstyren, der først havde bemærket C umiddelbart forinden Paakørslen, ved større Agtpaaagivenhed kunde have i nogen Grad afværget Ulykkens Følger, paalagdes det Sporvejene at bære $\frac{1}{4}$ af Skaden.....	148
En Cyklist C blev, idet han fra Bülowvej, hvis Lyskurv viste grønt Lys, vilde svinge til venstre ad Thorvaldsensvej, paakørt af en Motorvogn, der kom fra modsat Side ad Bülowvej med en Fart af ca 25 km/Time. Da det ikke af Oplysningerne fremgik, at den C tilføjede Skade ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaaagivenhed og Omhu fra Chaufførens Side, havde Ejeren af Motorvognen Erstatningsansvar overfor C, men da C, der havde overtraadt Færdselslovgivningen, selv ved Uagtsomhed havde medvirket til Skaden, blev Ansvaret fordelt saaledes at hver af Parterne skulde bære Halvdelen af Skaden	628
Dokumenter.	
A, der var Enlicenshaver for Danmark af et dansk Patent og havde anlagt Sag mod P til Straf og Erstatning for Krænkelser af Patentet, ansaas pligtig til efter P's Paastand at fremlægge den forud for Patentets Meddelelse med Patentkommissionen førte Korrespondance forsaavidt angik de Dele af Korrespondancen, som omhandlede et nærmere angivet, i Patentet benyttet Udtryk vedrørende Patentets Omfang, idet Korrespondancen kunde være af Betydning for Forstaelsen af dette Udtryk. Efter Indholdet af Licenskontrakten kunde A ikke paaberaabe sig manglende Raadighed over Korrespondancen, hvorved tillige bemærkedes, at den Omstændighed at denne var ført af et Patentbureau maatte være uden Betydning....	100
Dokumentfalsk.	
En Tiltalt anset med Fængsel i 4 Maaneder for Dokumentfalsk og Forsøg paa Bedrageri	404

Domstolene.

Pag

Da Spørgsmaalet om en Vare, Camelback, der bestaar af Gummlister, som paa den ene Side er paalagt et Lag imprægneret Lærred, som fjernes før Brugen, var toldfri efter Toldtariff Løbe Nr 101 eller toldpligtig efter Løbe Nr 100, i Virkeligheden angik Spøgsmaalet, om Lærredsindlægget er at anse som en Del af Varen eller af Emballagen, fandtes det at høre under Domstolenes Afgørelse, hvorved bemærkedes, at der ikke ved Lov Nr 67 af 1 April 1911 kan antages at være tilsigtet nogen Ændring i den tidligere Ret m H t Toldspørgsmaals Indbringelse for Domstolene	261
Antaget, at Bestemmelsen i Lov Nr 352 af 7 Aug 1922 § 10, 2 Stk om, at Finansministerens (F's) Udnævnelse af Vurderingsmænd sker paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra vedkommende Amtsraad (A), maatte forstaas saaledes, at A's Indstilling kun er vejledende og ikke bindende for F i den Forstand, at Udnævnelsen af en ikke indstillet Person skulde være ugyldig. Det udtaltes, at F ved at udnævne en Mand, der var bragt i Forslag af et enkelt Amtsraadsmedlem, men som ikke var blandt de af A's Flertal indstillede tre Mænd, var gaaet udenfor Kredsen af de af A indstillede.	
Da det drejede sig om den retlige Virkning af en paa- staaet Kompetenceoverskridelse fra F's Side ved Iværksættelsen af en Øvrighedshandling, kunde en Afvisningspaastand ikke tages til Følge	381
Lignende Sag.....	386

Drosker.

Se under Befordring.

Ejendomsret.

Sag om Ejendomsretten til en Motorvogn, der med Forbehold af Ejendomsretten var bortbyttet med en anden Vogn samt Arbejdsydelse	237
Antaget, at en Sølvræv, der blev skudt af en Jæger ca 10 km fra den Rævefarm, hvorfra den kort forinden var undsluppet, ikke var Vildt i Jagtlovens Forstand, og at Farmens Ejer var berettiget til at forlange Skindet udleveret. — Jægeren, der ved Dyrets Nedlæggelse troede, at det drejede sig om en almindelig Ræv, vægrede sig, ogsaa efter at han var blevet vidende om, at Dyret var en Sølvræv, ved at udlevere Skindet, førend Rævefarmens Ejer havde bevist sin Ejendomsret. Der kunde dog ikke for dette Forhold paalægges ham strafferetligt Ansvar, da hans Forklaring om, at han var af den Opfattelse, at Sølvræven som andet Vildt tilhørte ham, ikke efter det foreliggende kunde forkastes	281

Eksekution.

En Sagfører, der af C havde faaet Transport paa et Erstatningsløb, som under en Straffesag for Injurier af Lands-

retten var tilkendt C, fandtes ved Transporten at have erhvervet Eksekutionsgrundlag overfor Domfældte D.

At D ved kgl Resolution havde faaet den ham ved Dommen for Ærekrænkelser ikendte Straf eftergivet, medførte ikke, at Erstatningen bortfaldt 496

Eksekutorer.

At en Mand M af sin Andel i Overskudet af en ham for en Part tilhørende Ejendom i en Aarrække delvis havde dækket Huslejen af den af hans Hustru H i Ejendommen som Særeje drevne Forretning kunde ikke berettigede Eksekutor E i Mandens Dødsbo til at opføre det hertil medgaaede Beløb under Boets Aktiver som et Tilgodehavende hos H, idet Forrettningens Indtægter maatte antages at være kommet Ægtefællerne tilgode i Fællesskab, og M aldrig havde rejst eller reserveret sig noget Krav overfor H.

Antaget at E havde været uberettiget til at belaste Boet med Udgiften til Kautionsforsikringspræmie.

H, der indvilgede i at betale E Salær efter Sagførertakster, protesterede imod, at der herudover beregnedes et Salær til en i Boet antaget Kurator, men da hverken H eller hendes Sagfører havde protesteret mod Antagelse af Kurator, fandtes der med Rette at kunne opføres et Kuratorsalær. Det fastsattes af Retten til e O Halvdelen af Eksekutorsalæret.. 523

Ekspropriation.

Til Udvidelse og Ombygning af en offentlig Bivej blev der i Henhold til Lov af 20 August 1853 eksproprieret et ikke ubetydeligt Stykke af en A tilhørende Ejendom. A antoges at have Krav paa Erstatning, ikke blot for det afstaaede Areal og Forringelse af Skov og Have, men ogsaa for den af Ekspropriationen følgende Besværliggørelse af Ejendommens Drift paa Grund af Vejens Hævning, Snelæg og Forringelse af Udsigtsforholdene. Erstatningen blev efter Parternes Paastand, forsaavidt angik Ejendommens Værdiforringelse paa Grund af Besværliggørelse af Ejendommens Drift m v, fastsat af Højesteret med Tilsetsættelse af en i Henhold til Loven af 1853 foretaget Taksations- og Omtaksationsforretning 591

Elektriske Anlæg.

Efter at Elektriciteten til G's Gaard havde været afbrudt i ca 6 Uger paa Grund af G's Restancer, fik G ved at indbetale et Afdrag til Elektricitetsværket V's Kasserer K aabnet for Strømmen, men da G derefter lod Strømmen slutte til sit Kraftanlæg, antændtes Gaarden og nedbrændte. Brandforsikringen, der udbetalte Erstatningen til G, gjorde Regres gældende mod K og V under Henvisning bl a til, at G havde meddelt K, at der vistnok havde været Lynnedslag i Maaleren,

medens Strømmen var afbrudt, hvilken Besked K ikke havde ladet gaa videre til V eller til den Elektriker, der efter hans Anmodning aabnede for Strømmen. Den nævnte Udtalelse af G antoges imidlertid ikke fremsat paa en saadan Maade overfor den usagkyndige K, at denne havde paadraget sig Erstatningsansvar ved ikke at lade den gaa videre, og da V ikke havde begaaet nogen Fejl alene ved under de foreliggende Forhold at tilslutte Installationen uden nærmere Undersøgelse, fandtes V heller ikke erstatningspligtig

138

I Anledning af at »Jysk Neon« ved et Biografteater i København havde ladet Stadens elektriske Ledningsnet tilslutte et Neon-Lysskilt blev Selskabets Direktør sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 9 af 23 Januar 1903 § 1, jfr § 2. Da imidlertid Tilslutningen var sket under Tilsyn af en Ingeniør, der efter sin Eksamen opfyldte Betingelserne for at udføre Arbejder ved Stærkstrømsanlæg, og da de til Stærkstrømsanlægs Udførelse i Kraft af særlig Prøve berettigede Personer kan fungere overalt i Landet, jfr Lov Nr 77 af 19 April 1907 § 4, og Lov Nr 169 af 11 Maj 1935 § 5, blev Tiltalte frifundet.

375

Ejeren E af et Elektricitetsværk, der maatte antages at være indgaaet paa mod et nærmere aftalt Vederlag at opføre med Strømlevering og at overdrage sit Ledningsnet til et Elektricitetsforsyningsandelsselskab S, som agtede at udvide sin Strømlevering til den paagældende Landsby, blev, da han senere uberettiget trak sig tilbage fra Handlen og vedblev at levere Elektricitet til Beboerne, med hvis Flertal han havde opnaaet Aftaler om Levering i 20 Aar, dømt til at betale S en Erstatning, beregnet efter den Fortjeneste S var gaaet glip af

598.

Elevatorer.

En Mand kom til Skade ved at styrte ned i Skakten til en almindelig Huselevator, der var anbragt paa et temmelig mørkt Sted, idet han, der havde trykket paa Knappen udenfor Døren, aabnede Døren og traadte ind i den Tro, at Elevatorstolen befandt sig ud for Døren, hvilket imidlertid ikke var Tilfældet. At Døren desuagtet lod sig aabne skyldtes, at den mekaniske Laas svigtede som Følge af betydeligt Slid paa de paa Dørens Hængsler anbragte Messingringe, og da dette Slid kunde være opdaget saavel ved et dagligt Tilsyn som ved det maanedlige Tilsyn, som et Grundejerselskab havde paataget sig — og som iøvrigt havde fundet Sted om Morgenen paa selve Ulykkesdagen — fandtes saavel Husejeren som nævnte Selskab ansvarlig for Skaden

512

Entreprise.

E der havde løst Næringsbrev paa almindeligt Haandværk, drev erhvervsmæssig Virksomhed med Opførelse af Huse i samlet

	Pag
Entreprise paa den Maade, at han indgik særlige Entreprisekontrakter med de forskellige Haandværksmestre og selv alene udførte Udgravningsarbejdet. Da E havde Næringsadkomst for den Del af Arbejdet, han selv udførte, og da hans Virksomhed iøvrigt ikke kunde henføres under de i Næringslovens § 1 angivne Virksomheder, kunde yderligere Næringsadkomst ikke kræves, hvorved bemærkedes, at den Virksomhed at paatage sig at lade et Arbejde udføre ved Hjælp af andre, med hvem Kontrakt sluttes om disses selvstændige Udførelse af Arbejdet, ikke kan betegnes som Næringsvirksomhed som Haandværker.	9
Sag om Betaling for Gartnerarbejde	45
Sag om en Entreprise vedrørende Opførelse af en Ejendom, særlig Spørgsmaal om Krav paa Dagbøder paa Grund af for sen Aflevering af Snedkerarbejdet	161
Sag om Betaling af et Restbeløb af en Entreprisesum, navnlig om Bygherrens Ret til Fradrag for forskellige Mangler	201
En Sag om Betaling for Ekstraarbejde ved en Entreprise vedrørende Centralvarme, Gas- og Vandanlæg i den tidligere Lucasstiftelse i København	482
Et Selskab S, der overfor et Andelsselskab A havde paataget sig Anlægget og Financieringen af et Vandværk V, havde garanteret A Rentabiliteten af V, saaledes at visse fastsatte Takster ikke overskredes, og paataget sig som Garanti at stille en Banksikkerhed paa mindst 2000 Kr, første Gang paa to Aar. Efter Kontrakten skulde Driftsregnskabet for det første Aar tilstilles S til Godkendelse og Betaling af det eventuelle Underskud, og, hedder det videre: »Entreprenøren hæfter dog kun for et samlet Underskud paa indtil 2000 Kr«. Antaget at S, hvis Garanti bortfaldt, naar Balance var opnaaet og derefter havde Ret til Dækning af tidligere betalt Underskud, hæftede for et aarligt Underskud paa indtil 2000 Kr.....	542
En Sag om hvorvidt en Muremester havde faaet overdraget Murerarbejdet ved en Bygning i Entreprise, saaledes at han havde Krav paa Resten af en Entreprisesum eller kun havde været lønnet Arbejdsleder	554

Erstatning.

En Skomager S, der var Invalid og sædvanligt gik ved Stok, blev en Dag, da han havde afleveret noget Fodtøj til T og var ved at gaa ud gennem T's Have uden Stok, væltet af en T tilhørende Hund, der havde været i Leg med S's Hund. T blev anset ansvarlig i Medfør af Hundelovens § 13 og S, der havde brækket Laarbenshalsen paa sit lamme venstre Ben, og hvis herved fremkomne Invaliditet ansattes til 15 pCt fik tilkendt en samlet Erstatning paa 2000 Kr for Helbredsforringelse, Indtægtstab samt Svie og Smerte	66
Under Arbejdet paa en Nybygning kom en Murerarbejdsmand A til Skade ved at en Stilladsbro styrtede ned, da han, der bar	

	Pag
en Dragt Mørtel, traadte ud paa den. Broen var, som det er sædvanligt, udført af særlig dertil antagne »Stilladsmænd«. Murermesteren, der var uden Skyld, antoges ikke for mulig Uagtsomhed fra hans Folks Side at have noget Ansvar efter DL 3—19—2, idet han havde opfyldt sine Forpligtelser overfor A ved at tegne den lovpligtige Ulykkesforsikring.....	88
Skønt Forpagter F ifølge Forpagtningskontrakten bar Ansvaret for Stormskade paa Bygninger, antoges han ikke at være pligtig til for egen Regning at genopføre en under en Storm nedblæst Lade, hvis Tømmerkonstruktion havde været for svag, og ved Opgørelsen med Ejeren E ved Forpagtingens Ophør blev derfor E dømt til at tilsvare F, der havde ladet Laden genopbygge, et Beløb, som vedkommende Forsikrings-selskab havde afkortet i Erstatningen for Laden, ligesom E blev dømt til at erstatte F Skaden paa nogle Maskiner, der havde været stillet ind i Laden, da den blæste om. Derimod fandtes E at have Krav paa Erstatning hos F, fordi F afleverede en ældre Lucernemark og en permanent Græsmark i Stedet for som i Købekontrakten fastsat en 1ste Aars Græsmark, og den Omstændighed at E paa Grund af Vejrliget muligt ikke havde lidt Tab i den første Sommer ved den ukontraktmæssige Aflevering, kunde ikke betage ham Retten til Erstatning	370
Antaget, at en Gaardejer G, hvis Ungkreaturer, der gik løse paa et Par til Gaarden hørende Holme ved Lollands Sydkyst, var vadet ud paa det lave Vand og havde beskadiget nogle ved den ene af Holmene i en Afstand af 24—150 Alen fra daglig Vandstand anbragte Rejeruser, var pligtig at yde Fiskeren Erstatning, hvorved fremhævedes, at G, skønt han var gjort bekendt med, at hans Kreaturer ødelagde de paa lovlig Vis anbragte Ruser, ikke havde truffet Foranstaltninger til at holde Kreaturerne væk fra Ruserne	387
En Handlende T, der en Aften vilde gaa ind i et Hus paa Landet gennem et Bislag, snublede over et Par Træsko og beskadigede derved det ene Knæ. T fik ikke tilkendt Erstatning, idet Træskoenes Anbringelse ved Siden af Passagen ikke fandtes uforsvarlig, og T, der bar Bagage i begge Hænder, havde paa Grund af Mørket og de stedlige Forhold haft særlig Grund til at vise Forsigtighed.....	454
I et Frikvarter brækkede en 6—7 Aars Pige den ene Arm, idet hun, assisteret af en Kammerat, forsøgte at slaa en baglæns Kolbøtte i en paa Landsbyskolens Legeplads værende indstillelig Bom. Efter den ringe Højde, ca 65 cm fra Jorden, i hvilken Bommen var anbragt, kunde det ikke anses uforsvarligt fra Skolens Side, at Børnene i Frikvarteret uden Tilsyn havde benyttet Bommen til Leg som sket, og der kunde derfor ikke paalægges Kommunen noget Ansvar for den indtrufne Skade	497

	Pag
En Tømrermester T havde til Brug ved Opførelsen af en Villa købt leveret »nyhugget o/ell fjorgammelt« Tømmer som han derefter uden Tørring anvendte saaledes, at det blev inde-lukket mellem Forskalmnings- og Gulvbrædder paa en Maade, saa at Udluftning blev umuliggjort og der udviklede sig et Svampeangreb. T blev dømt til at erstatte den til Skadens Udbedring anvendte Bekostning in solidum med Arkitekten A, der bl a under Hensyn til, at Bygningsarbejderne skulde fremmes særlig hurtigt, burde have forvissat sig om Tømme-rets Tilstand og ført den under de givne Forhold nødvendige Kontrol med Arbejdets Udførelse. I det indbyrdes Forhold paalagdes Erstatningen T med $\frac{2}{3}$ og A med $\frac{1}{3}$	547
En 18-aarig ikke tidligere straffet Tiltalt T, som var i lettere Grad aandssvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl a i Brandstiftelse, saaledes at Strfl § 17 bragtes til Anvendelse, paalagdes det at erstatte to Brandforsikringselskaber de af dem udbetale Erstatninger, uden at der fandt nogen Nedsæt-telse Sted i Hh t Myndighedslovens § 64.....	574
Ejeren E af et Elektricitetsværk, der maatte antages at være indgaaet paa mod et nærmere aftalt Vederlag at ophøre med Strøml levering og at overdrage sit Ledningsnet til et Elektrici-tetsforsyningsandelsselskab S, som agtede at udvide sin Strøml levering til den paagældende Landsby, blev, da han senere uberettiget trak sig tilbage fra Handlen og vedblev at levere Elektricitet til Beboerne, med hvis Flertal han havde opnaaet Aftaler om Levering i 20 Aar, dømt til at betale S en Erstatning, beregnet efter den Fortjeneste S var gaaet glip af	598.
Antaget at en Automobilist A, der havde paakørt og knækket en Telefonstang, maatte betale Telefonselskabet T ikke blot Udgifterne til Materiel til Skadens Udbedring m m, men ogsaa beregnet Arbejdsløn til T's fastansatte og fastlønnede Per-sonale, idet A var pligtig at erstatte T den dette tilføjede direkte Skade, og det af T beregnede Beløb, efter hvad der var Enighed om, ikke oversteg hvad der med Rimelighed maatte medgaa til Istandsættelsen.....	638
Lignende Sag	641

Film.

To Films, der var optaget i Amerika efter en dør patenteret støjfri Metode, blev efter først at have været Genstand for en saakaldt Rerecording indført her til Landet, hvor P har udtaget et Patent, der omfatter den nævnte støjfri Metode. Filmene frembød efter Rerecording ikke de særlige i P's Pa-tent beskrevne Sværtningsegenskaber, og efter de afgivne sagkyndige Udtalelser maatte det antages, at de ikke heller ved nogen mærkbar fordelagtig Egenskab adskilte sig fra Films, der er optaget som ikke støjfri. Det fandtes herefter

	Pag
ikke godtgjort, at Indførsel og Forhandling her i Landet af de nævnte Films var i Strid med Patentlovens § 5.....	34

Firma.

S, der paa Østerbrogade drev et Bageri under Navnet Bondestuen, hvis Brød blev bagt efter særlige Opskrifter, og hvis Lokaler var møbleret i Bondestil, solgte Varelageret, Opskrifterne og Inventaret, derunder et Skilt med Navnet Bondestuen, til K, som lejede de af S hidtil benyttede Lokaler og fortsatte Forretningen under Navnet Bondestuen, hvilket Navn blev indregistreret af K. S's Søn, der ogsaa drev Bageri — med flere Udsalg — under Navnet Bondestuen, paastod K kendt uberettiget til at benytte Navnet og til at lade det udslette af Firmaregistret, men K blev frifundet, da S antoges at have været berettiget til at anvende Navnet paa Forretningen paa Østerbrogade og til at overdrage det sammen med Forretningen, hvilket han maatte anses at have gjort.....	355
--	-----

Fiskeri.

Antaget, at to af en Fisker F 300 m øst for en anden Fiskers Garn opstillede Fiskeredskaber, bestaaende af Rad, Ring, Kalv, Bund og Ruse samt en Arm paa den østlige Side, maatte anses for Bundgarn og ikke som blot »bundgarnlignende Ruseredskaber« — som af to udmeldte Skøns mænd antaget — idet de ansaas at have væsenlig samme Fiskeevne som et almindeligt Bundgarn og under Hensyn til Anbringelsesmaaden at volde Naboen mod Vest væsenlig samme Ulempe som et saadant. F blev herefter anset for Overtrædelse af Saltvandsfiskeriloven § 13, 2 Stk.	
---	--

F blev endvidere anset for Overtrædelse af nævnte Lovs § 4, 1 Stk ved at have anbragt et andet Bundgarn paa en for Nabofiskeren generende Maade samt for begge Forhold idømt Erstatning	216
---	-----

Antaget, at en Gaardejer G, hvis Ungkreaturer, der gik løse paa et Par til Gaarden hørende Holme ved Lollands Sydkyst, var vadet ud paa det lave Vand og havde beskadiget nogle ved den ene af Hoimene i en Afstand af 24—150 Alen fra daglig Vandstand anbragte Rejeruser, var pligtig at yde Fiskeren Erstatning, hvorved fremhævedes, at G, skønt han var gjort bekendt med, at hans Kreaturer ødelagde de paa lovlig Vis anbragte Ruser, ikke havde truffet Foranstaltninger til at holde Kreaturerne væk fra Ruserne	387
---	-----

Forbud.

En Sammenslutning af Radiofabrikanter S havde indført en Salgsordning, hvorefter Forhandlere af deres Radiomodtagere ved en saakaldt Generalerklæring bl a forpligtede sig til at overholde de fastsatte Udsalgspriser og til ikke at fjerne eller

	Pag
foretage Ændringer i Konstruktioner, Identifikationsmærker o s v. Den Omstændighed at en Radioforhandler F, som ikke havde paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor S, i flere Tilfælde havde købt Radioapparater, vidende om at der forelaa Brud paa en Generalerklæring, og hverken havde villet opgive de paagældende Sælgeres Navne eller de Numre, med hvilke Apparaterne var forsynet, fandtes ikke at kunne medføre at F's Forhandling af Apparaterne, selv om den maatte være sket til Underpris, kunde betragtes som retstridig, og et mod Forhandling og Udstilling nedlagt Forbud blev derfor ophævet, og der tillagdes F en Erstatning af 1000 Kr	603
En ved en Sennepsfabrik F ansat Salgschauffør C overtog efter sin Fratræden et Depot fra et konkurrerende Firma og besøgte F's Kunder. Skønt C ikke havde haft nogen skriftlig Kontrakt med F, antoges han at have været paa det rene med, at der med hans Ansættelse hos F var forbundet en vis Forpligtelse for ham til ikke efter sin Fratræden at engagere sig med et konkurrerende Firma, og et af F overfor C nedlagt Forbud mod i to Aar at træffe saadant Engagement kendtes derfor lovligt, dog at det fandtes at burde bortfalde tillige med den underliggende Forpligtelse fra Højesteretsdommens Afsigelse under Hensyn til den foreliggende Usikkerhed angaaende Forpligtelsens Omfang	647

Foreninger.

Ejeren E af to Parceller, som efter 1929 var udstykket fra en Hovedejendom i Sundbyerne paastod sig anerkendt som Medlem af en Grundejerforening F, der var dannet af Parceller, som i 1920—21 var udstykket fra nævnte Hovedejendom, og hvis Formaal var at varetage Medlemmernes Interesser ved Vej-, Vand- og Kloakanlæg gennem forholdsmaæssig Fordeling af Udgifterne hertil m v. I E's Skøde af 1934 var der paalagt E Forpligtelse til at være Medlem af F, men da F ifølge Lovene, sammenholdt med Parcelkøbekontrakterne paa de i 1920—21 udstykkede Parceller, kun omfattede Ejere af Parceller, der opfyldte visse nærmere Betingelser, som E's Parceller ikke opfyldte, kunde E's Paastand ikke tages til Følge.....	19
Dansk Brolæggerforbund havde ekskluderet et Medlem M fordi han havde arbejdet under Priskuranten. Da M imidlertid efter det fremkomne med Føje havde opfattet Resultatet af nogle med Organisationens forud for Arbejdets Overtagelse stedfundne Forhandlinger saaledes, at en Nedsættelse af Taksten vilde blive tolereret fra dennes Side, blev Eksklusionen ophævet, og der tillagdes M Erstatning. Fremhævet bl a, at Arbejdet var blevet paabegyndt umiddelbart efter Forhandlingerne og derefter fortsat gennem mere end to Aar, uden at der var rejst Indvending fra Organisationens Side.....	167

I 1927 meldte 38 ved Københavns Sporveje fast ansatte Arbejdere sig ud af Støberiforbundet under Dansk Arbejdsmands Forbund (A) og blev optaget i en Organisation under Dansk Kommunalarbejderforbund (K). A protesterede overfor De samvirkende Fagforbund (S), der afviste Sagen, da A imidlertid var udtraadt af S. Efter at A paany var indtraadt i S, blev Sagen i 1933 indbragt for S's Grænseudvalg, der i en Kendelse udtalte, at Overførelsen af Arbejderne til K havde været uberettiget, men at det dog burde have sit Forblivende ved det engang skete. I 1935 blev det i Konsekvens af en mere almindelig Grænsereregulerings-Overenskomst mellem A og K og som et Led i denne aftalt, at en Tilbageflytning af de ommeldte Arbejdere skulde ske. Denne Overenskomst, der var afsluttet under Ledelse af S og godkendtes af en Generalforsamling i K, fandtes ikke at have ligget udenfor hvad Organisationerne med bindende Virkning for Medlemmerne kunde bestemme, forsaavidt den gik ud paa at henvise Arbejderne til Støberiforbundet, saafremt de ønskede vedblivende at være Medlemmer af nogen under S hørende Organisation..

413

En Isenkræmmer I paastod den lokale Isenkræmmerforening (L) tilpligtet at optage ham som Medlem, idet han henviste til, at Jydsk-Fynsk Isenkræmmerforening (F) som Betingelse for hans Optagelse krævede Medlemsskab i L, og at Medlemsskab i F var nødvendig for at kunne købe en Række Varer, der ved Overenskomst mellem Isenkræmmerens Centralforening (C) og forskellige Fabrikanter var forbeholdt Medlemmerne af F og tre andre Landsdelsforeninger, ligesom han ogsaa herigennem vilde opnaa andre faglige Fordele. Da L imidlertid ikke har Aftaler om Tilknytning til F eller C eller om Deltaelse i disse Organisationers Varetagelse af Erhvervets og Medlemmernes Interesser, kunde L ikke være pligtig at optage I, uanset om det maatte anses for uberettiget at nægte I Adgang til at blive Medlem af F.

Af Landsretten var dette sidste Spørgsmaal besvaret benægtende

468

Dansk Skuespillerforbund F, efter hvis Love et Medlem udtræder, naar det i tre paa hinanden følgende Sæsoner har været uden Engagement, ansaas berettiget til som Betingelse for at optage en Skuespillerinde S, der var ekskluderet paa Grund af Kontingentrestance, og som ikke i de sidste tre Aar havde haft Engagement, at kræve, at hun havde Tilsagn om Engagement hos en Teaterdirektør med Privilegium til at opføre Skuespil. En særlig Undtagelsesbestemmelse, hvorefter Medlemmer med mindst 15 Aars Anciennitet som udøvende Skuespillere kunde blive staaende som Medlemmer, kunde ikke paaberaabes af S, der ikke havde været Medlem i 15 Aar.

571

Forfatterret.

En Handelende H som i et Reklameskrift for Spirituosa under Omtale af Lysholmersnapsen havde gengivet nogle Linjer af et Vers hørende til et Digt i en af Forfatteren Seedorf Pedersen (F) udgivet Digtsamling, fandtes at have haft Hjemmel dertil i Forfatterlov Nr 149 af 26 April 1933 § 14 a, idet denne Bestemmelse ikke antoges at forbyde Optagelse af en Del af et mindre Digt eller at være indskrænket til kun at angaa Optagelse i folkeoplysende o l Værker.

Der fandtes heller ikke ved den anvendte Citering at være sket nogen væsenlig Forringelse af Digtet, jfr Lovens § 9, 4 Stk.

Da imidlertid den blotte Angivelse i Reklameskriftet af F som Forfatter til Digtet ikke fandtes at tilfredsstille Kravet i Lovens § 14 i f om tydelig Kildeangivelse, blev H efter Lovens § 20, jfr § 14 idømt en Bøde af 20 Kr.

193

Forlig.

Indstævnte I's Paastand om Sagens Afvisning under Henvisning til at den var forliget og Anken frafaldet, kunde ikke tages til Følge, da det paagældende Forlig var afsluttet mellem Parternes Sagførere, og I ikke havde godtgjort, at Appellanten A's Sagfører havde haft Bemyndigelse hertil, hvad A bestred, og A var ikke bundet ved det af hans Sagfører paa hans Vegne afgivne Ankefrafald, uanset om Bemyndigelse ikke havde foreligget

23

Forpagtning.

En Godsejer E paastod sig tilkendt Erstatning hos den tidligere Forpagter F af hans Gaard under Henvisning til, at den af F ved Forpagtningstidens Ophør afleverede Kvægbesætning var befængt med smitsom Kalvekastning. Ved Afleveringen var der imidlertid foretaget en Klassificering og Vurdering af Besætningen af uvildige Mænd, hvis Afgørelse ifølge Forpagtningskontrakten var endelig og verbindende for Parterne, og ved en senere Voldgift vedrørende specielt det rejste Erstatningskrav, var dette blevet afvist. Da de nu foreliggende Oplysninger ikke gav Grundlag for at tilsidesætte den ved Afleveringsforretningen foretagne Opgørelse og den sig hertil sluttede Voldgiftskendelse, blev der ikke tillagt E noget Beløb.

145

Skønt Forpagter F ifølge Forpagtningskontrakten bar Ansvar for Stormskade paa Bygninger, antoges han ikke at være pligtig til for egen Regning at genopføre en under en Storm nedblæst Lade, hvis Tømmerkonstruktion havde været for svag, og ved Opgørelsen med Ejeren E ved Forpagtningens Ophør blev derfor E dømt til at tilsvare F, der havde ladet Laden genopbygge, et Beløb, som vedkommende Forsikrings-selskab havde afkortet i Erstatningen for Laden, ligesom E blev dømt til at erstatte F Skaden paa nogle Maskiner, der

havde været stillet ind i Laden, da den blæste om. Derimod fandtes E at have Krav paa Erstatning hos F, fordi F afleverede en ældre Lucernemark og en permanent Græsmark i Stedet for som i Købekontrakten fastsat en 1ste Aars Græsmark, og den Omstændighed at E paa Grund af Vejrliget muligt ikke havde lidt Tab i den første Sommer ved den ukontraktmæssige Aflevering, kunde ikke betage ham Retten til Erstatning 370

Forsikring.

Et Glasforsikringsselskab gjorde Regres gældende mod en Hjemmebagerske H, hvis cyklende Bud var kørt imod og havde knust en Butiksrude og under en Politisag var blevet idømt Bøde og tilpligtet at erstatte Ruden. H's Erstatningspligt, der udelukkende støttedes paa Reglen i DL 3—19—2, fandtes at burde bortfalde i Medfør af F A L § 25, 1 Stk, 2 Pkt, hvorved bemærkedes, at der ikke efter det oplyste var nogen Grund til at formode, at H ved Udvælgelsen og Instruksen af Budet skulde have ladet det mangle paa behørig Omhu.... 143

F, der i Forvejen i Forsørgelsesøjemed havde tegnet bl a en Livsforsikring paa 3000 Kr, tegnede i Febr 1934 en Livsforsikring paa 4000 Kr til Fordel for sin Hustru. Den 2 eller 3 Juli s A begik F Selvmord. F sad, da Forsikringen tegnedes, i vanskelige økonomiske Forhold. Den 2 Juli skulde han betale et større Afdrag paa en Vekselgæld til et Maskinfirma. Han var nævnte Dag cyklet hjemmefra under Foregivende af at ville søge en Ordning med Maskinfirmaet, men vendte ikke tilbage og blev den følgende Dag fundet tæt ved Frederiksborg, hvor han havde hængt sig i et Træ. Ingen havde i Forvejen mærket noget usædvanligt hos ham. Forsikringsselskabet blev frifundet for Ansvar, jfr F A L § 100, idet det ikke fandtes godtgjort, at Betingelserne for at anvende Paragrafens Undtagelsesbestemmelse forelaa..... 172

Et Livsforsikringsselskab S nægtede at udbetale Forsikringssummen under Henviisning til at afdøde A da Policen paa Grund af Præmierestance var traadt ud af Kraft, havde underskrevet en Blanket-Erklæring om, at hun ikke havde »lidt af eller været under Lægebehandling for nogen alvorlig Sygdom, der kan antages at faa Indflydelse paa min Levedygtighed«, skønt hun af Lægen var behandlet for en alvorlig Nyrelidelse, hvoraf hun senere døde. S dømtes til at betale, da A navnlig efter Udtalelser af Lægen ved et Badested, hvor hun med tilsyneladende god Virkning havde gennemgaaet en Kur, ikke havde savnet Føje til at formene, at hun kunde underskrive den for Forsikringens Bevaring krævede Erklæring, hvorved ogsaa lagdes Vægt paa, at A forinden Underskriften havde konfereret med S's Repræsentant..... 197

- Den 15 Juli 1934 brændte en Del F tilhørende Løsøre, der var forsikret i det gensidige Forsikringsselskab S, hvis Forsikringsaar gaar fra 1 Okt—30 Sept og i hvilket Præmierne forfalder bagud. S nægtede at betale Erstatning under Henvi-
ning til at F, der i Juli 1933 havde fornyet Policen for Aaret 1933—34, var i Restance med den i Okt 1933 forfaldne Præmie for 1932—33, som var afkrævet ham den 12 Okt. Da F ikke var blevet slettet som Medlem, og da S's Vedtægter ikke indeholdt Hjemmel for en Suspension af S's Ansvar paa Grund af Restance, medens Aftalen iøvrigt forblev i Kraft, dømtes S, der heller ikke havde tilkendegivet F, at Forsikringen var hvilende paa Grund af Restance, hvilket efter Forretningsgangen skete i visse Tilfælde, til at erstatte Skaden.... 227
- Efter samtlige foreliggende Oplysninger maatte det antages, at en om Aftenen den 2 Nov 1933 opstaaet Ildebrand, hvorved en tæt ved Kastrup Flyveplads beliggende Gaard delvis nedbrændte, var foraarsaget af en Nødlandingslysbombe, udkastet fra en af Hærens Flyvemaskiner, som den paagældende Aften foretog Landingsforsøg ved Lys fra udkastede Lysbomber, og da den forvoldte Skade antoges at være omfattet af Ansvarsreglen i § 36 i Lov Nr 175 af 1 Maj 1923, og da Erstatningspligten ikke fandtes at kunne bortfalde i Medfør af F A L § 25, 1 Stk, blev Krigsministeriet dømt til at yde Erstatning til det Brandforsikringsselskab, som havde udredet Erstatningen for det brændte Løsøre. Krigsministeriet blev derhos tilpligtet at betale den nedbrændte Gaards Forpagter Erstatning for Driftstab samt for Tab af ikke forsikret Driftsinventar (to Sager) 422 og 428
- En Sagfører S havde i 1933 til Sikkerhed for et af ham optaget Laan givet Kreditor K Haandpant i nogle med Udbetaling til Ihændehaven paa hans Liv tegnede Policer, som i 1934 blev forsynet med Paategning om Udbetaling i Tilfælde af Død til Ægtefællen, subsidiært Arvingerne. I Febr 1935 pantsatte S for et Tillægslaan yderligere en Police, der samtidig tegnede, og hvori hans Ægtefælle og Arvinger paa samme Maade indsattes som begunstigede. Efter at S i Juni 1935 var afgaaet ved Døden og K havde dækket sit Tilgodehavende af Policernes Provenu, der for største Delen medgik hertil, anmeldte S's Hustru som simpelt Krav i Boet, der behandles som Fragaelsesbo, det til Dækningen af K medgaaede Beløb. Pante-
rettens Udøvelse fandtes imidlertid ikke at have afødt et saadant Regreskrav for Hustruen..... 504
- Den i Rom boende E stillede en Voltaire-Buste (B) til Raadighed for en af F arrangeret Udstilling i København mod at F betalte Forsendelsesomkostningerne og holdt B forsikret mod af Skade saavel under Transporten som under Udstillingen. F tegnede en Transportforsikring mod al Skade, dog eksklusive Risikoen bl a for Skade som Følge af mangelfuld Ind-

pakning, og da Skaden ikke var omfattet af Forsikringen, gjorde E Erstatningskrav gældende mod F. Det i Policen angaaende Indpakningens Forsvarlighed tagne Forbehold ansaas saa naturligt og sædvanligt ved Transportforsendelser, at det fandtes at have været E's Sag, hvis Policen ogsaa skulde dække saadan Risiko, at stille udtrykkeligt Krav herom, og da dette ikke var sket, og der ej heller iøvrigt fandtes Grundlag for Erstatningsansvar, blev F frifundet..... 586

Forældelse.

Efter en af Landsoverskatteraadet i 1933 i Medfør af Statskattelov § 34 foretaget Efterprøvelse blev der afkrævet A et Beløb af 3053 Kr 85 Øre som Efterbetaling af Skat for Aarene 1920/21—1926/27. Da A imidlertid i sine Angivelser til de stedlige Skattemyndigheder havde givet de til en rigtig Afgørelse af hans Skattepligt fornødne Oplysninger, og da der, efter at de heraf følgende Krav paa Skat efter sædvanlig Ansættelse kunde være gjort gældende mod ham, var forløbet mere end 5 Aar, jfr Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1, uden at der i Forældelsesfristen havde fundet Afbrydelse Sted osvst med Lovens § 2 m H t den Del af Skatten, hvorom Sagen drejede sig, maatte det rejste Skattekrav anses forældet.... 152

K der i 1929 og senere i Aug—Okt 1930 hos et Teglværk T, havde købt Sten m v til Opførelse af et Hus, gjorde under en i Juni 1935 anlagt Sag om Restkøbesummen gældende, at de ham leverede glasserede Tagsten, for hvis Holdbarhed og Vejrbestandighed T havde garanteret i 10 Aar, var ukontraktmæssige. Dette ansaas ikke bevist, men der gaves K Medhold i, at Kravet paa Restkøbesummen for de i 1929 leverede Sten var forældet, idet det ikke fandtes godtgjort, at T ifølge Aftale eller i Hh t T's almindelige Forretningsgang først kunde kræve Betaling nogen Tid efter at Ejendommens Prioritering var i Orden (Juni Termin 1930), og idet K's Betaling af Afdrag i Okt og Dec 1930 og Dec 1931 e O ikke kunde anses at indeholde en saadan Erkendelse, at de havde virket afbrydende paa Forældelsen 435

En Handlende T, der foruden de efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5, 1 Stk tilladte to Sæsonudsalg til forskellige Tider havde indrykket Annoncer som: »1 Øres Dage Torsdag, Fredag, Lørdag«, »Vi begynder Torsdag, alle Sommervarer sælges til Spotpriser«, »Alt Sommerskotøjet udsælges fra Torsdag«, »Efteraarskampagnen begynder Fredag«, blev anset for Overtrædelse af den nævnte Bestemmelse.

Antaget, at den i Strfl § 29 fastsatte Frist for Begæring om Paatale maatte regnes fra det Tidspunkt, da Provinshandelskammeret, der havde begæret Paatale, jfr Bek Nr 153 af 30 April 1924, havde faaet Kundskab om Sagen, og ikke fra

	Pag
det Tidspunkt, da de paaklagede Annoncer var blevet den stedlige Handelsstandsforening bekendt.....	439

Fremmede Domstolsafgørelser.

En den 24 Nov 1930 afsagt tysk Dom, hvorved den herboende K paa Grundlag af tysk Rets Regler om Aufwertung blev dømt til at efterbetale en tysk Sælger S 5000 Rm, havde ikke bindende Virkning under en Sag, anlagt her i Landet efter Ikrafttræden af Rpl § 223 a, da Betingelserne efter denne Bestemmelse om Overenskomst eller kgl Anordning ikke var opfyldt. Da Oplysningerne i Sagen, som den herefter forelaa, ikke gav tilstrækkelige Holdepunkter for at tilkende S noget Beløb, blev K frifundet

1

Gaver.

Efter at i Nov 1934 den 78-aarige Enke E var død, oplyste A, der var gift med E's afdøde Mands Niece, og hos hvem F de sidste 1½ Aar havde haft sit Ophold, at E den 8 Maj s A havde givet ham to Sparekassebøger paa ialt ca 9345 Kr og eftergivet ham et tidligere Laan paa 4200 Kr, dels som Vederlag for Pleje m v, dels som Gave. A frifandtes for at godtgøre Boet de ommeldte Beløb, idet det efter A's Partsforklaring, der støttedes af hans Hustrus Forklaring og af den Omstændighed at der den 8 Maj 1934 af E var udstedt en Fuldmagt for A til at opsigte og hæve den ene af de omhandlede Sparekassebøger, antoges, at der forelaa en endelig Disposition fra E's Side, som ikke kunde anfægtes hverken paa Grund af manglende Habilitet hos E eller efter Aftalelovens § 31 eller § 33

180

En 62-aarig Husbestyrerinde A, der paa Grund af Sygdom skulde indlægges paa Hospital, overgav forinden til en Bekendt B en Sparekassebog, idet hun med Bemærkning om, at man jo ikke vidste, hvad der kunde ske, bad B om at sørge for, at Bogen, hvorpaa indestod ca 7000 Kr paa A's Navn, blev hævet og Beløbet delt mellem B's to Døtre og en Nevø af A med 1/3 til hver. A døde ca 6 Uger senere, og B, der i Samraad med A havde ladet en Tredjedel overføre til en anden Sparekassebog, lydende paa A's Navn, hævdede nu den første Bog og overleverede den sidste til Nevøen. Antaget, at Meningens havde været, at Pengene skulde tilbagegives A, hvis hun kom sig, og at Dispositionen derfor kun kunde have Gyldighed som en Disposition over Efterladenskaberne og følgelig ikke kunde opretholdes mod Arvingernes Indsigelser, da den ikke forelaa i testamentarisk Form

349

F tilskødede paa sit Dødsleje en af sine Sønner S en fast Ejendom mod S's Overtagelse af Prioriteterne og saaledes at Restkøbesummen ca 6100 Kr, skulde anses afgjort ved Arbejde udført af S for F gennem flere Aar. Skødet tinglystes Dagen

	Pag
før F's Død. Det fandtes ikke antageliggjort, at S havde noget Krav paa F for udført Arbejde, og da Overdragelsen efter det foreliggende maatte opfattes som en Raaden over Efterladenskaberne, kunde den ikke opretholdes overfor en ikke samtykkende Arvings Indsigelse.....	401
Grundbyrder.	
Antaget, at en en fast Ejendom ved dennes Salg i 1907 paalagt Rekognition ved Ejerskifte af 2 pCt af Købesummen, nærmere bestemt som 2 pCt af Ejendommens stempelplichtige Værdi, af den afgiftsberettigede kunde kræves afløst i Henhold til Lov Nr 505 af 28 Sept 1918	615
Handelsomsætning.	
Sag om Betaling af Varer efter en Opgørelse, baseret paa Sælgerens autoriserede Bøger	50
K, der af et engelsk Firma S havde købt 148 Stk rød og hvid Flagdug, fik, da de efterhaanden leverede første 62 Stk ifølge et af ham afholdt Skøn led af Vævefejl, ved Sø- og Handelsretten tilkendt Erstatning dels for Mangler ved de leverede Varer, som K beholdt, dels for Ikke-Levering af Restpartiet, for hvis Levering S stillede uberettigede Betingelser. Under Henvisning til en Mægler-Slutseddel angaaende et foretaget Dækningskøb paastod K under Anken den sidstnævnte Erstatning, ansat til 2000 Kr, forhøjet til 4028 Kr, men da det ikke drejede sig om et virkeligt Dækningskøb, idet K selv var optraadt som Sælger, kunde Købet ikke have den i Kbl § 25 angivne Virkning hvortil kom, at det virkelige Køb var sket fob Hull, medens de af Mægleren til Grund lagte Priser angik loco-Salg. Dommen blev herefter stadfæstet.	
Efter Dækningskøbets Karakter havde K ikke Krav paa at faa Omkostningerne ved dette godtgjort	52
Sag om Betaling af nogle Varmeelementer, som var leveret til en akkorderet Pris, hvilken Pris Køberen nu vægrede sig ved at betale under Anbringende af, at den var aabenbart urimelig.	171
En Fabrikant S, der til en Detaillist K havde solgt nogle Kjoler, som leveredes i Partier fra 29 Nov—12 Dec, enkelte først den 14 Dec, vægrede sig, da Størstedelen af Kjolerne returneredes den 29 Dec, ved at tage dem tilbage, bl a under Henvisning til at han den 8 Dec havde meddelt K, at eventuel Returnering maatte ske omgaaende inden 8 Dage. K fandtes imidlertid at have reklameret rettidig dels til S's herværende Agent, dels for nogle Kjolars Vedkommende ved Returneringen, og at K havde beholdt Kjolerne en Tid og solgt enkelte af dem, kunde e O ikke præjudicere hendes Ret til at afvise Resten af de ukontraktlige eller ukontraktlig leverede Varer, ligesom Skrivelsen af 8 Dec ej heller kunde gøre nogen Forandring heri.	

	Pag
En Agent antoges at kunne binde sit Handelshus ved et Tilsagn til Detaillisten om en vis Eneforhandlingsret.	360
Omkr 1 Juni 1935 akcepterede et Selskab K et Tilbud fra Gros-serer S om Levering af en svensk Høvlmaskine, idet K under Henvisning til tidligere Brevveksling bemærkede, at man næppe kunde faa Bygningen indrettet til Høvleri før efter Okt Flyttedag, men at man gerne hørte fra S, saasnart han havde Maskinen til Disposition. S svarede, at han havde be-stilt Maskinen i Eskilstuna og søgt Valuta. Den 28 Sept annu-lerede K Ordren, hvortil S den 9 Okt svarede, at han nu havde faaet Importtilladelse og forventede, at K tog Annula-tionen tilbage. Herved vægrede K sig, men da S, der havde taget Maskinen hjem og var parat til at levere, maatte antages ikke at have vist nogen Forsømmelse m H t Fremskaffelse af Importtilladelse saa hurtig som paakrævet, blev K dømt til at betale Maskinen	528
Et Firma S paatog sig ved en med en vis Opsigelsesfrist ind-gaaet Overenskomst af Okt 1933 at levere Benzin til et andet Firma K til nærmere angivne Priser »med Forbehold af almin-delig force majeure (Strejker, Lock-out, Isvanskeligheder, Re-geringsforanstaltninger eller eventuelle Hindringer fra S's Leve-randørs Side).« I Jan 1936 gjorde S force majeure-Klausulen gældende under Henvisning til at S's Leverandør i Amerika, med hvem S havde indgaaet en tiaarig Kontrakt, havde brudt sin Kontrakt, men den paaberaabte Hindring fandtes ikke efter Klausulen at kunne frigøre S, der ikke var forpligtet til at levere en bestemt Vare	643

Hittegods.

Antaget, at en Sølvræv, der blev skudt af en Jæger ca 10 km fra den Rævefarm, hvorfra den kort forinden var undsluppet, ikke var Vildt i Jagtlovens Forstand, og at Farmens Ejer var berettiget til at forlange Skindet udleveret. — Jægeren, der ved Dyrets Nedlæggelse troede, at det drejede sig om en almindelig Ræv, vægrede sig, ogsaa efter at han var blevet vidende om, at Dyret var en Sølvræv, ved at udlevere Skindet, førend Rævefarmens Ejer havde bevist sin Ejendomsret. Der kunde dog ikke for dette Forhold paalægges ham strafferetligt Ansvar, da hans Forklaring om, at han var af den Opfattelse, at Sølvræven som andet Vildt tilhørte ham, ikke efter det foreliggende kunde forkastes	281
--	-----

Hunde.

En Dame A, der kom cyklende med sin Hund løbende efter eller ved Cyklen, blev væltet af en Hund H, der kom løbende ud fra en Ejendom og vilde i Lag med eller angribe A's Hund, som ved H's Tilsynekomst søgte om paa den modsatte Side af Cyklen. Ejeren af H blev i Hh t Hundelovens § 13 dømt til

	Pag
at betale Erstatning for den A ved Faldet forvoldte Skade, og der fandtes ikke Grund til at nedsætte Erstatningen, fordi A selv havde haft Hund med	38
En Skomager S, der var Invalid og sædvanligt gik ved Stok, blev en Dag, da han havde afleveret noget Fodtøj til T og var ved at gaa ud gennem T's Have uden Stok, væltet af en T tilhørende Hund, der havde været i Leg med S's Hund. T blev anset ansvarlig i Medfør af Hundelovens § 13 og S, der havde brækket Laarbenshalsen paa sit lamme venstre Ben, og hvis herved fremkomne Invaliditet ansattes til 15 pCt fik tilkendt en samlet Erstatning paa 2000 Kr for Helbredsførringelse, Indtægtsstab samt Svie og Smerte	66

Interessentskab.

Et Interessentskab I, bestaaende af A og B, havde med C i Panama truffet Aftale om at gøre Forretning med Tændstikker i Panama paa à meta Basis, saaledes at I sendte Varen i Konsignation til C, idet der til Indkøbsprisen lagdes en vis Kommission, og saaledes at C derefter solgte Varen bedst mulig og indbetalte Fakturaprisen (Indkøbspris plus Kommission) til I og 50 pCt af Overskudet til B til Deling mellem A og B. Efter at B var udtraadt af I, opstod der — idet Tændstikkerforretningen fortsattes uforandret som à meta Forretning, saaledes at I fakturerede Varen — Tvist om, hvorvidt B skulde have Andel i en Kursavance, der paa et C i Dollars debiteret Fakturabeløb var indvundet derved, at Dollarkursen steg mellem Debiteringen og Afregningen til I. Dette antoges, idet der ikke i Ordningen med I's Fakturering af Varen og B's Modtagelse af Overskudet eller iøvrigt fandtes tilstrækkeligt Grundlag til at statuere, at Kursavancen var à meta Forretningen uvedkommende

156

En Pantekreditor K, som i Hh t DL 5—7—8 havde overtaget en et Interessentskab tilhørende Mejeriejendom til brugeligt Pant forsaavidt angik de to Interessenter A og B tilhørende $\frac{2}{3}$, kunde ikke holde sig til Interessentskabet og ej heller for Tiden til Pantebitor for Udlæg til Gebyrer, Skatter og Kreditforeningsydelse ved Pantets Overtagelse, da det ikke havde vist sig, om der forelaa Bekostninger, for hvilke Dækning ikke kunde opnaas gennem Ejendommens Drift, jfr DL 5—7—9.

Derimod gaves der K Dom over Interessentskabet og den medindstævnte A, forsaavidt angik et Beløb, der fra Smørkontingentfondet var tilgaaet Mejeriet for at udbetales til Mælkeleverandørerne, men af Mejeriet var anvendt til andet Formaal, hvilket Beløb K havde maattet udbetale Leverandørerne for at disse ikke skulde standse Leveringen til Mejeriet.

En Sag mellem en Grosserer og et Interessentskab der drev Mejeri angaaende et Regnskabsmellemværende der hidrørte

533

	Pag
fra, at Grosserereren foruden at være Medlem af Interessentskabet en Tid havde haft Ansættelse paa Mejeriet	630
Jagt.	
Antaget, at en Sølvræv, der blev skudt af en Jæger ca 10 km fra den Rævefarm, hvorfra den kort forinden var undsluppet, ikke var Vildt i Jagtlovens Forstand, og at Farmens Ejer var berettiget til at forlange Skindet udleveret. — Jægeren, der ved Dyrets Nedlæggelse troede, at det drejede sig om en almindelig Ræv, vægrede sig, ogsaa efter at han var blevet vidende om, at Dyret var en Sølvræv, ved at udlevere Skindet, førend Rævefarmens Ejer havde bevist sin Ejendomsret. Der kunde dog ikke for dette Forhold paalægges ham strafferetligt Ansvar, da hans Forklaring om, at han var af den Opfattelse, at Sølvræven som andet Vildt tilhørte ham, ikke efter det foreliggende kunde forkastes	281
Jærnbanner.	
Statsbanerne antoges ved Opførelse af en Omformerstation paa Banearalet ved Holte Station at være pligtig at respektere den i Bygningsreglementet fastsatte Afstand fra Midtlinien i den tilstødende offentlige Bivej (Byggelinien).....	32
Ved en Jærnbaneoverskæring ved Rønne var en Morgen, da der ventedes et Godstog, Bommen sænket ned, saaledes at Kørebanen og Cykkestien var spærret, men ikke Fortovet, idet Bommen ikke naaede saa langt. En Cyklist C vilde paa Fortovet køre over Banesporet — saaledes som Cyklister ofte gjorde det, naar Bommen var nede — men blev herved paa-kørt af Toget. Jærnbanen blev dømt til at betale $\frac{1}{4}$ af Skaden, fastsat i Hh t Lov Nr 117 af 11 Marts 1921, som havende Medskyld, idet der ikke som foreskrevet i Ordensreglementet havde været anbragt en Udkigsmand paa forreste Vogn af Toget, der havde Lokomotivet bagerst	493
Kiropraktorer.	
En Kiropraktors Optagelse i Københavns Telefonaktieselskabs Telefonbog under Betegnelsen »Kiropraktorer« antoges ikke at være stridende mod Lægeloven af 14 Marts 1934 § 26 Stk 2, naar Optagelsen ikke gik ud over en almindelig Meddelelse om hans Navn og Adresse i sædvanlig typografisk Udstyr....	177
Kommunalvæsen.	
Antaget, at Bestemmelsen i Lov Nr 352 af 7 Aug 1922 § 10, 2 Stk om, at Finansministerens (F's) Udnævnelse af Vurderingsmænd sker paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra vedkommende Amtsraad (A), maatte forstaas saaledes, at A's Indstilling kun er vejledende og ikke bindende for F i den Forstand, at Udnævnelsen af en ikke indstillet Person	

skulde være ugyldig. Det udtaltes, at F ved at udnævne en Mand, der var bragt i Forslag af et enkelt Amsraadsmedlem, men som ikke var blandt de af A's Flertal indstillede tre Mænd, var gaaet udenfor Kredsen af de af A indstillede.

Da det drejede sig om den retlige Virkning af en paa- staaet Kompetenceoverskridelse fra F's Side ved Iværksættel- sen af en Øvrighedshandling, kunde en Afvisningspaastand ikke tages til Følge	381
Lignende Sag	386

Konfiskation.

Det ved Overtrædelse af de gældende Forbud mod Udførsel af danske Obligationer indvundne Udbytte, en Post Obligationer og et kontant Beløb, inddroges i Statskassen	29
---	----

Konkurrence.

En Grosserer G, der som Betegnelse for Bomuldsvarer benyt- tede Mærket »Finalco«, antoges herved at have tilstræbt en Lighed med det af et engelsk Firma F som Varemærke for Bomuldsvarer her indregistrerede Ord »Tobralco«, og da G's Mærke ogsaa fandtes at frembyde en saa væsenlig Lighed med F's Varemærke, at Bruzen af det var egnet til at frem- kalde Forveksling, blev G dømt til at ophøre med at anvende Mærket »Finalco« for Bomuldsstoffer.....	377
---	-----

Et Kolonial-Engrosfirma K solgte under Betegnelsen »Rex« en Sort Havregryn, som K købte hos Aktieselskabet »Ota«, og som leveredes i Pakninger af stift Papir paa $\frac{1}{2}$ kg. Paa Pak- kerne var klæbet en Seddel med Ordene: »Disse Havregryn er fremstillet paa A/S Otas Havremølle« og endvidere var trykt foruden Navnet Rex Firmabetegnelsen »C B & Co« og Ordene »Faaes kun i Pakker«. Den paaklæbede Angivelse om Varens Fremstillingssted fandtes under de foreliggende For- hold retstridig, idet den var egnet til at bibringe Køberne den Opfattelse, at Grynene var pakket paa Ota's Fabrik. Derimod fandtes en Forhandling af Grynene i Poser med samme paa- klæbede Seddel og samme Tekst — bortset fra Ordene »Faaes kun i Pakker« — ikke retstridig overfor »Ota«	397
---	-----

En Handlende T, der foruden de efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5, 1 Stk tilladte to Sæsonudsalg til forskellige Tider havde indrykket Annoncer som: »1 Øres Dage Torsdag, Fredag, Lørdag«, »Vi begynder Torsdag, alle Sommervarer sælges til Spotpriser«, »Alt Sommerskotøjet udsælges fra Torsdag«, »Efteraarskampagnen begynder Fredag«, blev anset for Overtrædelse af den nævnte Bestemmelse.

Antaget, at den i Strfl § 29 fastsatte Frist for Begæring om Paatale maatte regnes fra det Tidspunkt, da Provinshandelskammeret, der havde begæret Paatale, jfr Bek Nr 153 af 30 April 1924, havde faaet Kundskab om Sagen, og ikke fra

	Pag
det Tidspunkt, da de paaklagede Annoncer var blevet den stedlige Handelsstandsforening bekendt.....	439
En Manufakturhandler T, der skiltede med Ordet »Kontantforretning« og i stedlige Blade havde averteret med »Byens billigste Kontantforretning« og »Roskilde billigste Kontantforretning«, ansaas herved, uanset om der ikke kunde erhverves Eneret til Ordet »Kontantforretning«, at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9, idet de nævnte Betegnelser efter den Maade, hvorpaa de var benyttet, maatte antages at tilsigte og var egnede til at hidføre en Forveksling med en anden Manufakturhandel i samme By, som havde faaet indregistreret Navnet »Roskilde Kontantforretning« og skiltede med dette Navn	446
En i København bosat Handlende, der til et Par Gaardejere i Underød havde solgt Cigarer, der ikke var »Phønix«-Cigarer, i »Phønix«-Kasser, dog saaledes at han havde ladet Køberne forstaa, at det ikke var »Phønix«-Cigarer, der var i Kasserne, anset for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926, med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 400 Kr, subsidiært Hæfte i 15 Dage.	502
Fabrikant Hartz, der til L havde overdraget Retten til at benytte Navnet Hartz for Fabrikatet »Danish Pickles«, som fabrikeredes efter en særlig af L erhvervet Opskrift, reklamerede med »Hartz Mustard Sauce Piccalilli og Pickles. Eneste ægte« og benyttede paa Etiketter Betegnelsen »Hartz Piccalilli«. Da denne Benyttelse af Navnet Hartz i Forbindelse med saavel Piccalilli som Pickles — hvilke Betegnelser dækker over i det væsenlige ensartede Varer — fandtes egnet til at skabe Forveksling med Navnet »Hartz Pickles«, blev H anset med en Bøde for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9	557
Antaget at Navnet »Amba« som Betegnelse for Rug-Knækbrød havde saa stor Lighed med det af et andet Firma for Rug-Knækbrød benyttede Navn »Ama«, at Anvendelsen af Navnet, der var anvendt i Forbindelse med en Varetekst, som delvis var laant fra dette andet Firmas Pakninger for »Ruga«-Knækbrød, var i Strid med Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9. Benyttelsen af Vareteksten antoges ikke isoleret set at kunne henføres under den nævnte Lovbestemmelse	613
At en Handlende havde solgt Kaffe til Priser, der varierede ret stærkt, og havde udsendt Plakater med Prisangivelser og paa trykt Tekst: »Bemærk mine billige Dagspriser« antoges ikke at være i Strid med Reglerne om Udsalg i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924	645
En ved en Sennepsfabrik F ansat Salgschauffør C overtog efter sin Fratræden et Depot fra et konkurrerende Firma og besøgte F's Kunder. Skønt C ikke havde haft nogen skriftlig Kontrakt med F, antoges han at have været paa det rene med, at der	

med hans Ansættelse hos F var forbundet en vis Forpligtelse for ham til ikke efter sin Fratræden at engagere sig med et konkurrerende Firma, og et af F overfor C nedlagt Forbud mod i to Aar at træffe saadant Engagement kendtes derfor lovligt, dog at det fandtes at burde bortfalde tillige med den underliggende Forpligtelse fra Højesteretsdommens Afsigelse under Hensyn til den foreliggende Usikkerhed angaaende Forpligtelsens Omfang 647

Konkurrenceklausuler.

Se under Konkurrence.

Konkurs.

Fortrinsretten for personlige Skatter i et Gældsfragaalesbo havde kun for et Tidsrum af 2 Aar og 3 Maaned, uanset at Udpantningsretten trods given Henstand var bevaret i Henhold til Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 38, 2 Stk 240,

Under en i Hh t Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 (Konkurslov § 48 a) tilstaaet Udsættelse for at Debitor D kunde søge Akkord, indbetalte D sin Forretnings Overskud til en Sagfører S. Efter Konkursens Indtræden gjorde S gældende, at Beløbene var indbetalt til ham til Dækning af Omkostningerne ved at søge en Akkordordning, men da D ikke retsgyldigt havde kunnet disponere over Beløbene til nævnte Formaal, blev S dømt til at indbetale de modtagne Beløb til Boet..... 579

Konsignation.

K havde ifølge en »Konsignationskontrakt« af 1928 overtaget i Konsignation et Lager af Gravmonumenter for et Granitbrud S, saaledes at han »som Betaling« akcepterede en Veksel, der skulde fornyes hver 3 Maaned, dog med Fradrag af Beløbet for de i Mellemtiden solgte Varer, der skulde betales kontant. Nye Varer skulde leveres paa tilsvarende Betingelser. Ejendomsretten forblev hos S til Lageret var fuldt betalt. K havde Ret til at blive løst fra Forholdet 1 Marts 1930 efter Opsigelse, idet S i saa Tilfælde skulde overtage Lageret og løbende Veksler. Forholdet fortsattes uforandret til ind i 1935, da der opstod Divergenser mellem Parterne. Antaget at Forholdet ogsaa efter 1 Marts 1930 var et Konsignationsforhold, og at K ved Forholdets Afbrydelse havde Krav paa, at S overtog Lageret og indfriede den af K vedrørende Lageret udstedte Veksel.

Antaget at S ikke ved Diskontering af Vekslerne i Mellemværendet havde været berettiget til at debitere K noget Beløb udover hvad S selv betalte i Diskonto m v 581

Kontrakt.

Efter at i Nov 1934 den 78-aarige Enke E var død, oplyste A, der var gift med E's afdøde Mands Niece, og hos hvem F de

	Pag
<p>sidste 1½ Aar havde haft sit Ophold, at E den 8 Maj s A havde givet ham to Sparekassebøger paa ialt ca 9345 Kr og eftergivet ham et tidligere Laan paa 4200 Kr, dels som Vederlag for Pleje m v, dels som Gave. A frifandtes for at godtgøre Boet de ommeldte Beløb, idet det efter A's Partsforklaring, der støttedes af hans Hustrus Forklaring og af den Omstændighed at der den 8 Maj 1934 af E var udstedt en Fuldmagt for A til at opsigte og hæve den ene af de omhandlede Sparekassebøger, antoges, at der forelaa en endelig Disposition fra E's Side, som ikke kunde anfægtes hverken paa Grund af manglende Habilitet hos E eller efter Aftalelovens § 31 eller § 33</p>	180
<p>Et københavnsk Firma F havde ved Overenskomst med Odense Barberlaug B paataget sig at levere — gennem sin Odense-Filial — Medlemmerne alle de Varer, som de benyttede og solgte i deres Saloner paa nærmere angivne Vilkaar, derunder ogsaa Litervarer, som skulde forsynes med et særligt for Lauget indregistreret Mærke »L I F«. I Jan 1935 hævdede B Overenskomsten og forlangte Erstatning for Misligholdelse, navnlig derved at F ikke havde opfyldt sine Forpligtelser m H t Gennemførelse af »L I F«-Serien og ikke havde været tilstrækkelig leveringsdygtig fra Odense-Filialen, særlig for Julevarernes Vedkommende. Den paastaaede Misligholdelse fandtes imidlertid ikke godtgjort, og F blev derfor frifundet..</p>	255
<p>Et Selskab S, der overfor et Andelsselskab A havde paataget sig Anlægget og Financieringen af et Vandværk V, havde garanteret A Rentabiliteten af V, saaledes at visse fastsatte Takster ikke overskredes, og paataget sig som Garanti at stille en Banksikkerhed paa mindst 2000 Kr, første Gang paa to Aar. Efter Kontrakten skulde Driftsregnskabet for det første Aar tilstilles S til Godkendelse og Betaling af det eventuelle Underskud, og, hedder det videre: »Entreprenøren hæfter dog kun for et samlet Underskud paa indtil 2000 Kr«. Antaget at S, hvis Garanti bortfaldt, naar Balance var opnaaet og derefter havde Ret til Dækning af tidligere betalt Underskud, hæftede for et a a r l i g t Underskud paa indtil 2000 Kr.....</p>	542
<p>I Skilsmissevilkaarene, der i 1925 var indgaaet mellem den som Inspektør ved et Bryggeri B ansatte M og hans Hustru H, var det bl a fastsat, at M skulde yde H et aarligt Underholdsbidrag af 1/3 af det Beløb, som M i hvert foregaaende Aar havde oppebaaret hos B som Løn og Dyrtidstillæg efter B's Opgivelse til Skattevæsnet, dog ikke ud over 6000 Kr, hvorhos M skulde tegne og vedligeholde en Overlevelserente paa 3000 Kr. I 1933 blev M, der da var 48 Aar, afskediget af B med en aarlig Pension af 8424 Kr og gik over i Agenturvirksomhed. Antaget, at M, uanset at han ikke længere var ansat hos B, var pligtig at yde H 1/3 af sin samlede af Skattevæsnet godkendte Nettoindtægt — uden de i Skatteloven hjemlede Fradrag —</p>	

	Pag
dog ikke over 6000 Kr. En Paastand om, at M fremtidig skulde betale Præmierne vedrørende Overlevelsensrenten, der ved Overenskomst var blevet nedsat til 2000 Kr, til H, blev ikke taget til Følge	617

Kære.

I et Tilfælde, hvor en afdød Sagfører A's Anpart i et Interesseselskab I's Formue maatte skønnes omtrentlig at modsvares af hans Skyld til dette, antoges Flertallet paa en Skiftesamling i Gældsfragaalesboet i Medfør af Skiftelov § 27 sidste Pkt med Skifterettens Billigelse at kunne vedtage at afstaa A's Andel i Formuen til Medinteressenterne mod at disse indgik paa at tilsvare A's Andel i I's Gæld og at frafalde Anmeldelsen i Boet af A's Tilsvare overfor I. Et Kæremaal over Afgørelsen blev derfor afvist i Medfør af Rpl § 663	263
Ved en i Medfør af Rpl § 151 af Landsretten afsagt Kendelse paalagdes der en Sagfører en Bøde af 60 Kr for usømmelige Udtalelser i nogle Processkrifter. Dette Bødepaalæg, der efter sin Størrelse ikke kunde paakæres, kunde ej heller i Medfør af Rpl § 48, 2 Stk paaklages til Højesteret	264
Af Landsretten var truffet Bestemmelse om Udredelse af Sagsomkostninger til Sagsøgte i en af Sagsøgeren under Domsforhandlingen hævet Sag. Det fastsatte Omkostningsbeløb blev ændret under en af Sagsøgte uden Tilladelse fra Justitsministeriet iværksat Kære til Højesteret	267
Landsrettens Kendelse i en Tinglysningssag, hvorefter et Skøde skulde antages til Lysning, blev paa Landbrugsministeriets Foranledning med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Tinglysningssdommeren. Denne Kære admittredes, skønt Dommeren uden Forbehold havde ekspederet Skødet i Ovsst m Kendelsen	626

Køb og Salg.

Sælgeren S af en Ejendom afgav i Skødet til Køberen K Garanti for, at de i den opgivne Leje indbefattede Lejemaal var lovlige. Da fire Kælderlejligheder var i Strid med en paa Ejendommen i 1901 lyst Servitut, anlagde K Erstatningssag mod S, der bl a gjorde gældende, at Servituten var bortfaldet ved Frihedshævd. Dette kunde nu vel ikke statueres paa det foreliggende, men da Garantien bl a under Hensyn til, at Skødet m H t Servituter henviste til Ejendommens Blad i Tingbogen, maatte forstaas som alene indeholdende en Indstaaen for, at Lejemaalene, uanset Servituten, var lovlige, saaledes at der kunde regnes med en opgiven Husleje, og da K stadig oppebar denne eller højere Leje af de paagældende Lejligheder, og der intet forelaa om Hindringer herfor i Fremtiden, antoges det, at K ikke paa det foreliggende kunde rejse noget Erstatningskrav	82
---	----

	Pag
K, der i Juli 1934 efter Besigtigelse havde købt en Gaard med Besætning for 54 500 Kr, opdagede i Sept at der var Hus-svamp i et Gulv i Stuehuset og paastod sig i denne Anled-ning tilkendt Erstatning hos Sælgeren S. Ved en i Nov s A afholdt Skønsforretning konstateredes det, at der havde været ret stærke Svampeangreb i et Par Stuer, men levende Svamp fandtes ikke. Ved Handlen havde S paa Forespørgsel om der var Svamp, svaret: »Ikke det jeg ved af.« Da det ikke mod S's Benægtelse fandtes godtgjort, at han havde vidst eller burdet vide, at der havde været Svamp, blev han frifundet. .	86
Spørgsmaal om, hvorvidt A, der af et Interessentskab, hvoraf han selv var Medlem, havde købt nogle Ejendomme, var be-rettiget til Erstatning for Forsinkelse af Skødets Udstedelse. .	91
Sønderjyllands Kreditforening (S), der havde overtaget en Ejend-om som ufyldstgjort Panthaver, overdrog sin Ret til at faa Udlægsskøde til K, der skulde berigtige Købesummen bl a ved Optagelse af Laan hos S. Efter en vis Pression fra Personer, der varetog den tidligere Ejer E's Interesser afgav K til to af disse N og P en Erklæring om, at han var villig til at overlade Ejendommen til E's Hustru, saaledes at Fru E skulde indtræde i hans Rettigheder og overtage Ejendommen paa samme Betingelser som han, »saafremt hun affinder sig« med S. N og P fandtes med Føje at være gaaet ud fra, at selv om dette Vilkaar efter de foregaaende Forhandlinger skulde for-staas saaledes, at S's Samtykke til Overdragelsen var for-nødent, gjaldt dette dog kun, forsaavidt det var Mening, at S skulde lade Laan indestaa i Ejendommen; og da der fra Fru E's Side tilbødes S fuld Fyldestgørelse, maatte Vilkaaret derfor anses opfyldt	94
En Gaardejer blev dømt til at betale en Brugsforening et Parti Korn og Foderstoffer, som han havde modtaget af en paa Grund af Underslæb afskediget Uddeler, idet der efter det foreliggende maatte gaas ud fra, at han ved Modtagelsen havde været paa det rene med, at Varerne tilhørte Brugs-foreningen og ikke Uddeleren personlig.	252
Køberen af en elektrisk Ovn til Brænding af Keramik ansaas berettiget til at hæve Købet og forlange Godtgørelse, fordi den leverede Ovn under de særlige Forhold, hvorunder den skulde bruges — hvilke Forhold var Sælgeren nøje bekendt ved Salget — var altfor driftskostbar og upraktisk at anvende.	365
Et Selskab til Opførelse af Arbejderboliger A købte i Aarene 1867—77 tre Parceller ved Jagtvejen af Københavns Kom-mune (K). I den forudgaaende Korrespondance opstillede K som Betingelse, at »Lodden eller Dele deraf ikke maa sælges af A, men kun benyttes af dette i det Øjemed, det har stillet sig: at skaffe billige Arbejderboliger, altsaa til Bebyggelse med saadanne.« Denne Betingelse, der ikke blev tinglyst som Servitut eller overhovedet optaget i Skøderne, antoges alene	

- Pag
- at angaa den første Anvendelse af Grundene og ikke at medføre en vedvarende Forpligtelse, der for bestandig udelukkede Afhændelse eller anden Bebyggelse uden K's Samtykke. 430
- K der i 1929 og senere i Aug—Okt 1930 hos et Teglværk T, havde købt Sten m v til Opførelse af et Hus, gjorde under en i Juni 1935 anlagt Sag om Restkøbesummen gældende, at de ham leverede glasserede Tagsten, for hvis Holdbarhed og Vejrbestandighed T havde garanteret i 10 Aar, var ukontraktmæssige. Dette ansaas ikke bevist, men der gaves K Medhold i, at Kravet paa Restkøbesummen for de i 1929 leverede Sten var forældet, idet det ikke fandtes godtgjort, at T ifølge Aftale eller i Hh t T's almindelige Forretningsgang først kunde kræve Betaling nogen Tid efter at Ejendommens Prioritering var i Orden (Juni Termin 1930), og idet K's Betaling af Afdrag i Okt og Dec 1930 og Dec 1931 e O ikke kunde anses at indeholde en saadan Erkendelse, at de havde virket afbrydende paa Forældelsen 435
- Ved Ekspeditionen af Skødet paa en Byggegrund gav Dommeren dette Anmærkning om Bebyggelsesservitut, idet han var af den Opfattelse, at en Byggeservitut med Urette var blevet afløst i 1929, og derfor efter Skødets Indførelse i Dagbogen havde genopført Servituten paa Ejendomsbladet. Køberen K, der havde planlagt høj Bebyggelse paa Grunden og nu saa sig nødsaget til, at stille Byggeriet i Bero, fik først Sælgeren S dømt til at drage Omsorg for at Retsanmærkningen afløstes, og efter at S gennem Retssag havde gennemført dette, paastod K sig tilkendt Erstatning hos S. S, der vedkendte sig Pligt til at erstatte Tabet ved Byggeforetagendets Forsinkelse som Følge af Retsanmærkningen, blev dømt til at yde K Erstatning for det ved Forsinkelsen paaførte Udbyttetab, men derimod ikke for Tab som Følge af Opgang i Byggepriserne eller Fald i Obligationskurserne 536

København.

- Et Selskab til Opførelse af Arbejderboliger A købte i Aarene 1867—77 tre Parceller ved Jagtvejen af Københavns Kommune (K). I den forudgaaende Korrespondance opstillede K som Betingelse, at »Lodden eller Dele deraf ikke maa sælges af A, men kun benyttes af dette i det Øjemed, det har stillet sig: at skaffe billige Arbejderboliger, altsaa til Bebyggelse med saadanne.« Denne Betingelse, der ikke blev tinglyst som Servitut eller overhovedet optaget i Skøderne, antoges alene at angaa den første Anvendelse af Grundene og ikke at medføre en vedvarende Forpligtelse, der for bestandig udelukkede Afhændelse eller anden Bebyggelse uden K's Samtykke. 430

Købstæder.

- Antaget, at den ved Merløse Kommunes Indlemmelse i Holbæk Købstad i 1918 af Indenrigsministeriet i Henhold til Lov Nr 67

af 17 Maj 1873 § 5 trufne Bestemmelse, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forskrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragte til Anvendelse for de indlemmede Arealer, ikke gav Beboerne i disse noget Retskrav paa, at der først efter denne Frist foretoges Ændringer i de ved Indlemmelsen gældende Sundhedsforskrifter, og en Slagter, der i 1925 havde købt Ejendom og indrettet Slagtehus i det indlemmede Distrikt, fandtes derfor ikke at have noget Erstatningskrav overfor Byraadet, fordi der ved et af Indenrigsministeriet stadfæstet Sundhedsvedtægtstillæg var indført Slagtetvang i 1926

652

Lødvæsenkommissioner.

Selv om muligvis en skadeforvoldende Sænkning af Grundvandstanden paa en Ejendom i Søsund skyldtes en Regulering af det private Vandløb Gaasebækken, der paa Foranledning af Københavns Kommune (K) foretoges i 1925 i Hh t Reglerne i Lov af 28 Maj 1880, fandtes Overlandvæsenkommissionen dog i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 at have haft Hjemmel til at paakende det af Ejeren — der ikke var tilstødende Grundejer til Gaasebækken og ikke i 1925 havde været indkaldt for Vandsynet — mod K rejste Erstatningskrav, idet den nævnte Regulering maatte anses som et Led i Anlægget af K's Pumpestation ved Bjellekær, hvilket Anlæg er godkendt i Hh t fornævnte Lovs § 2.

Kommissionen antoges ej heller at have overskredet sin Kompetence ved at anvende Lov 31 Marts 1926 ved Erstatningsspørgsmaalets Afgørelse

342

Leje.

E havde til et Interessentskab I udlejet nogle Lokaler til Biografteater med Uopsigelighed i 35 Aar og Ret for I til Fremleje. E skulde foruden en fast aarlig Leje have en nærmere bestemt Andel i Overskudet. Efter at I som Følge af Bestemmelserne i Lov Nr 105 af 31 Marts 1933 havde fremlejet Teatret til Bevillingshaveren B, der var Medlem af I, paastod E, at Tillægslejen vedblivende skulde beregnes som hidtil af en Del af Teatrets Driftoverskud og paastod derhos I dømt til fremlægge B's Aarsregnskab 1933—34 til Brug ved Beregningen. Efter Indholdet af de mellem E og I gældende kontraktlige Bestemmelser antoges Tillægslejen imidlertid at maatte beregnes som sket i Forhold til I's Overskud, og I blev derfor frifundet

41

L lejede i 1922 for en Leje af 40 000 Kr nogle Forretningslokaler paa Strøget i København (»Hector«), hvortil i 1927 føjedes nogle yderligere Lokaler for en Leje af 3200 Kr. Den samlede Leje blev i 1931 af Overnævnet forhøjet til 53 000 Kr fra Okt Flyttedag 1931. I April 1935 blev L opsagt til Okt

	Pag
Flyttedag 1935, idet Ejeren E nu ønskede en Leje paa mindst 80 000 Kr. L anlagde derefter Sag i Hh t Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 2, og under Hensyn til samtlige foreliggende Oplysninger, derunder de i det store og hele uforandrede Forhold siden Overnævnets Kendelse, fandtes den ønskede Lejeforhøjelse at staa i Misforhold til Værdien af det udlejede, der af to Skøns-mænd var ansat, af den ene til 57 600 Kr og af den anden til 85 000 Kr, og Lejen fastsattes til 60 000 Kr aarlig fra Okt	
Flyttedag 1935	47
L lejede i 1921 paa Nørrebrogade i København en Butik med Baglokale til Frisørsalon for en aarlig Leje af 1050 Kr, hvilken Leje efterhaanden forhøjedes, saaledes at den i 1929 kom op paa 2000 Kr. I Jan 1935 opsagdes L til Okt Flyttedag 1935, idet Ejeren nu ønskede Lejen forhøjet til 2800 Kr mod 3 Aars Uopsigelighed og Ret for L til Afstaaelse til godkendt Lejer. L anlagde Sag i Hh t Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 2 og under Hensyn til de foreliggende Oplysninger, derunder en Skønsforretning, der ansatte det udlejedes Værdi til 2000—2250 Kr, skønnedes den forlangte Lejeforhøjelse at staa i Misforhold til Værdien, og Lejen fastsattes af Retten til 2250 Kr.....	64
I en 1927 oprettet Lejekontrakt om en Grund med Skure til Indrettelse af Garager hed det, at Lejemaalet »vedvarer til 1 Febr 1933 og kan fortsættes derudover uden Lejeforhøjelse, dog forbeholder Ejeren sig Ret til at opsiges det fornyede Lejemaal med 6 Maaneders Varsel, saafremt Fabrikens Udvidelse maatte paakræve dette«. Antaget, at Lejemaalet ogsaa udenfor det nævnte Tilfælde kunde opsiges med passende Varsel, hvilket Varsel e O fastsattes til 2 Aar.....	330
En Vaskeriejer L, der havde lejet en gammel forfalden Ejendom til Vaskerivirksomhed af E, søgte ved Lejemaalets Ophævelse Erstatning for Tab, som skulde være paaført ham ved mangelfuld Istandsættelse af det lejede. L, der paa et tidligere Tidspunkt burde have søgt det paaberaabte Erstatningsgrundlag fastslaaet, fandtes ikke nu at have godtgjort Tab, som E, der kun havde paataget sig en begrænset Istandsættelse, kunde anses pligtig at erstatte	465

Levnedsmidler.

Antaget, at nogle i en Købstadskommunes Sundhedsvedtægt givne Forskrifter om Mælk og Fløde, gældende for Personer, »der forhandler Mælk eller Fløde i Kommunen« (»indfører Mælk eller Fløde til Forhandling«) ikke omfattede en Konditor, der fra en Nabokommune indførte Fløde til Anvendelse i sin Konditorvirksomhed, nemlig dels som Piskefløde til Kager, dels som Fløde til Kaffe, der serveredes i Konditoriet.	437
En Tiltalt, der fra sin Bopæl uden Næringsadkomst havde forhandlet Kunsthonning med Tilkendegivelse af, at Varen var Kunsthonning, men uden at det paa Varen selv eller dens	

Etikette eller Indpakning var angivet, hvad det drejede sig om, anset for Overtrædelse af Straffelovens § 195, 1 Punktum — foruden for Overtrædelse af Næringsloven — idet han havde været fuldt ud klar over, at i al Fald en af hans Købere, der var medtalt under Sagen, havde aftaget Varen med Videre salg til private for Øje og derfor havde haft Pligt til at foretage den i Bestemmelsen foreskrevne Mærkning af Varen.... 610

Likvidation.

To Firmaer, der indehaves af henholdsvis M og hans Hustru H — der havde etableret sig før sit Ægteskab — blev begge drevet af M, saaledes at M bl a foretog alle Indkøb af Varer, som han fordelte til de to Firmaer, og bestilte Annoncer for begge Firmaer. Efter at M var traadt i Likvidation blev med H's Samtykke det hendes Firma tilhørende Varelager inddraget under Likvidationen, og et Blad B, der havde debiteret M et større Beløb for Annoncer fra før Likvidationen, anmeldte og fik i Boet betalt en Del af dette. Antaget at B, der først efter Likvidationens Afslutning erfarede, at M ikke var eneansvarlig for begge Firmaer, kunde holde sig til H personlig for Restbetalingen for de Annoncer, der havde reklameret for H's Firma, hvorved bemærkedes, at der intet kunde indvendes mod den af B foretagne Fordeling paa de to Firmaer af det fra Boet modtagne Beløb..... 531

Lotteri.

Et Ugeblad foranstaltede Bortlodning af ikke ubetydelige Pengebeløb mellem Indsendere af i Bladet optagne Kuponer, udfyldte med den rigtige Løsning af forskellige Opgaver. Da Opgaverne ikke var saa let løselige, at det maatte antages at være uden væsenlig Vanskelighed at blive Deltager i Lodtrækningen om Præmierne, fandtes Konkurrencen allerede af denne Grund ikke at kunne anses som Lotterispil..... 298

Et Bladforlag lod til samtlige Husstande i Danmark uddele saakaldte »Værdinotaer« forsynede med Nummer, og fordelte derefter hver Uge ved Lodtrækning, hvis Resultat alene bekendtgjordes i Ugebladet »Tempo«, et betydeligt Antal Gevinster blandt Indhaverne af Værdinotaerne. Dette Forhold kunde ikke anses for Overtrædelse af Lotteriloven, idet det ikke kunde anses som Ydelse af Indskud at Modtagerne af Notæerne kunde antages normalt at ville anskaffe sig Bladet, hvori Lodtrækningens Resultat blev bekendtgjort..... 299

Love.

En den 24 Nov 1930 afsagt tysk Dom, hvorved den herboende K paa Grundlag af tysk Rets Regler om Aufwertung blev dømt til at efterbetale en tysk Sælger S 5000 Rm, havde ikke bindende Virkning under en Sag, anlagt her i Landet efter Ikraft-

træden af Rpl § 223 a, da Betingelserne efter denne Bestemmelse om Overenskomst eller kgl Anordning ikke var opfyldt. Da Oplysningerne i Sagen, som den herefter forelaa, ikke gav tilstrækkelige Holdepunkter for at tilkende S noget Beløb, blev K frifundet 1

Luffart.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger maatte det antages, at en om Aftenen den 2 Nov 1933 opstaaet Ildebrand, hvorved en tæt ved Kastrup Flyveplads beliggende Gaard delvis nedbrændte, var forarsaget af en Nødlandingslysbombe, udkastet fra en af Hærens Flyvemaskiner, som den paagældende Aften foretog Landingsforsøg ved Lys fra udkastede Lysbomber, og da den forvoldte Skade antoges at være omfattet af Ansvarsreglen i § 36 i Lov Nr 175 af 1 Maj 1923, og da Erstatningspligten ikke fandtes at kunne bortfalde i Medfør af F A L § 25, 1 Stk, blev Krigsministeriet dømt til at yde Erstatning til det Brandforsikringsselskab, som havde udredet Erstatningen for det brændte Løsøre. Krigsministeriet blev derhos tilpligtet at betale den nedbrændte Gaards Forpagter Erstatning for Driftstab samt for Tab af ikke forsikret Driftsinventar (to Sager) 422 og 428

Læger.

En af en Læge L paa en Patient P, der led af stærke Ansigtssmerter, foretaget Indsprøjtning af Alkohol i et Nervecentrum medførte en stærk Forringelse af Synet paa begge Øjne, og P anlagde i denne Anledning Erstatningssag mod L. L blev frifundet, da det ikke fandtes godtgjort, at den stillede Diagnose (malign Trigeminus-Neuralgi) havde været fejlagtig, og ej heller at Behandlingen havde været uforsvarlig, idet L havde haft den fornødne lægelige Kvalifikation til at foretage et saadant Indgreb, og Indgrebet var sket i nøje Overensstemmelse med den almindeligt anvendte Teknik, saaledes at de indtraadte Komplikationer maatte karakteriseres som hændelige. — Det fandtes ikke at kunne bebrejdes L, at han ikke forinden Indgrebet mere detailleret over for P havde fremhævet Komplikationer, hvis Indtræden ikke var utvivlsom eller dog mere sandsynlig end de faktisk indtraadte..... 319

En Sygeplejerske S, der var indlagt som Patient paa det Hospital H, hvor hun gjorde Tjeneste, blev herfra udskrevet til Rigshospitalets psykiatriske Afdeling A og ved H's Foranstaltning overflyttet til A. S havde Dagene forud vedholdende og bestemt modsat sig Indlæggelse paa A, og der forelaa intet hvoraf med Føje kunde sluttes, at hun havde opgivet sin Modstand, da Overflytningen fandt Sted. Den Opfattelse, som Reservelægen paa H havde givet Udtryk for, at S under visse Forhold kunde være farlig for sig selv, hvilken Opfat-

telse ikke fandt Støtte i en Erklæring fra Retslægeraadet, skønnedes ikke at kunne begrunde den skete Indlæggelse, idet en saadan Fare i al Fald maatte antages at have kunnet afværges paa anden Maade. Herefter fandtes S at have Krav paa Erstatning for den ubeføjede Indlæggelse, og der tilkendtes hende et Beløb af 1500 Kr hos Overlægen paa H, der bar Ansvar for Indlæggelsen 560

Mandatsvig.

En Tiltalt T blev anset for Underslæb efter Strfl § 278 Nr 3 ved uberettiget at have tilegnet sig Beløb af et Aktieselskabs Kasse, som han havde i sin Varetægt samt for Mandatsvig og Forsøg herpaa efter Strfl § 280 Nr 1, jfr tildels § 21 ved at misbruge den Omstændighed at han formelt stod som Laan-giver overfor Selskabet til at borttransportere et Beløb til en Tredjemand hvem han ogsaa gav Transport paa et foregivet Gagetilgodehavende. Straffen fastsattes til Fængsel i 3 Maaneder og de borgerlige Rettigheder frakendtes T for 5 Aar 516

Maskiner.

Køberen af en elektrisk Ovn til Brænding af Keramik ansaas berettiget til at hæve Købet og forlange Godtgørelse, fordi den leverede Ovn under de særlige Forhold, hvorunder den skulde bruges — hvilke Forhold var Sælgeren nøje bekendt ved Salget — var altfor driftskostbar og upraktisk at anvende. 365

Mejerier.

En Gaardejer S, der var Andelshaver i Mejeriet M for Perioden 1920—1935, solgte i 1929 sin Ejendom E til K tilligemed sin Andel i M, dog saaledes at S forbeholdt sig Andelen til E's Overtagelse 1 Nov 1929. Ved Periodens Udløb i 1935 besluttedes det at fortsætte i en ny Periode, og der optoges mod solidarisk Hæftelse af Andelshaverne i den ny Periode, deriblandt K, et Laan paa 80 000 Kr til Fordeling i Forhold til den leverede Mælkemængde. S's Andel i M i Hh t Købekontrakten for Tiden 1920—1929 fandtes ikke at kunne beregnes paa Grundlag af Laanebeløbet 80 000 Kr, der kun for en Del kunde betragtes som en Vederlæggelse af den afsluttede Periodes Andelshavere, men maatte i Hh t Vedtægterne fastsættes efter en Vurdering af M's Aktiver ved Periodens Udløb i 1935 489

Militærvæsen.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger maatte det antages, at en om Aftenen den 2 Nov 1933 opstaaet Ildebrand, hvorved en tæt ved Kastrup Flyveplads beliggende Gaard delvis nedbrændte, var foraarsaget af en Nødlændingslysbombe, udkastet fra en af Hærens Flyvemaskiner, som den paagældende Aften

foretog Landingsforsøg ved Lys fra udkastede Lysbomber, og da den forvoldte Skade antoges at være omfattet af Ansvarsreglen i § 36 i Lov Nr 175 af 1 Maj 1923, og da Erstatningspligten ikke fandtes at kunne bortfalde i Medfør af F A L § 25, 1 Stk, blev Krigsministeriet dømt til at yde Erstatning til det Brandforsikringsselskab, som havde udredet Erstatningen for det brændte Løsøre. Krigsministeriet blev derhos tilpligtet at betale den nedbrændte Gaards Forpagter Erstatning for Driftstab samt for Tab af ikke forsikret Driftsinventar (to Sager)

422 og 428

Ministre.

Antaget, at Bestemmelsen i Lov Nr 352 af 7 Aug 1922 § 10, 2 Stk om, at Finansministerens (F's) Udnævnelse af Vurderingsmænd sker paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra vedkommende Amtsraad (A), maatte forstaas saaledes, at A's Indstilling kun er vejledende og ikke bindende for F i den Forstand, at Udnævnelsen af en ikke indstillet Person skulde være ugyldig. Det udtaltes, at F ved at udnævne en Mand, der var bragt i Forslag af et enkelt Amtsraadsmedlem, men som ikke var blandt de af A's Flertal indstillede tre Mænd, var gaaet udenfor Kredsen af de af A indstillede.

Da det drejede sig om den retlige Virkning af en paa-
 staat Kompetenceoverskridelse fra F's Side ved Iværksættelsen af en Øvrighedshandling, kunde en Afvisningspaastand ikke tages til Følge

381

Lignende Sag

386

Mæglere.

K, der af et engelsk Firma S havde købt 148 Stk rød og hvid Flagdug, fik, da de efterhaanden leverede første 62 Stk ifølge et af ham afholdt Skøn led af Vævefejl, ved Sø- og Handelsretten tilkendt Erstatning dels for Mangler ved de leverede Varer, som K beholdt, dels for Ikke-Levering af Restpartiet, for hvis Levering S stillede uberettigede Betingelser. Under Henvisning til en Mægler-Slutseddel angaaende et foretaget Dækningskøb paastod K under Anken den sidstnævnte Erstatning, ansat til 2000 Kr, forhøjet til 4028 Kr, men da det ikke drejede sig om et virkeligt Dækningskøb, idet K selv var optraadt som Sælger, kunde Købet ikke have den i Kbl § 25 angivne Virkning hvortil kom, at det virkelige Køb var sket fob Hull, medens de af Mægleren til Grund lagte Priser angik loco-Salg. Dommen blev herefter stadfæstet.

Efter Dækningskøbets Karakter havde K ikke Krav paa at faa Omkostningerne ved dette godtgjort

52

Navn.

S, der paa Østerbrogade drev et Bageri under Navnet Bondestuen, hvis Brød blev bagt efter særlige Opskrifter, og hvis

Lokaler var møbleret i Bondestil, solgte Varelageret, Opskrifterne og Inventaret, derunder et Skilt med Navnet Bondestuen, til K, som lejede de af S hidtil benyttede Lokaler og fortsatte Forretningen under Navnet Bondestuen, hvilket Navn blev indregistreret af K. S's Søn, der ogsaa drev Bageri — med flere Udsalg — under Navnet Bondestuen, paastod K kendt uberettiget til at benytte Navnet og til at lade det udslette af Firmaregistret, men K blev frifundet, da S antoges at have været berettiget til at anvende Navnet paa Forretningen paa Østerbrogade og til at overdrage det sammen med Forretningen, hvilket han maatte anses at have gjort..... 355

Næringsvæsen.

- E der havde løst Næringsbrev paa almindeligt Haandværk, drev erhvervmæssig Virksomhed med Opførelse af Huse i samlet Entreprise paa den Maade, at han indgik særlige Entreprisekontrakter med de forskellige Haandværksmestre og selv alene udførte Udgravningsarbejdet. Da E havde Næringsadkomst for den Del af Arbejdet, han selv udførte, og da hans Virksomhed iøvrigt ikke kunde henføres under de i Næringslovens § 1 angivne Virksomheder, kunde yderligere Næringsadkomst ikke kræves, hvorved bemærkedes, at den Virksomhed at paatage sig at lade et Arbejde udføre ved Hjælp af andre, med hvem Kontrakt sluttes om disses selvstændige Udførelse af Arbejdet, ikke kan betegnes som Næringsvirksomhed som Haandværker. 9
- Den i Næringslovens §§ 31—35 omhandlede Virksomhed som Handelsrejsende for udenlandske Firmaer, der som Hovedregel er betinget af Erhvervelse af Adgangsbevis, kan kun udøves af Personer som Fuldmægtige for de paagældende Firmaer, ikke af Aktieselskaber..... 21
- En Tiltalt T, der havde Vandrebrev og Tilladelse til fra Stade paa Raadhuspladsen i København at sælge Ispinde og Iscream, blev anset med Bøde for Overtrædelse af Lov-Bek Nr 204 af 20 Maj 1933 § 1, jfr § 8, for at have forhandlet Ispinde fra sit Stade en Grundlovsdag Kl 15, idet T's Virksomhed ikke kunde henføres under § 3 d i nævnte Lov, men alene under § 2 f.... 31

Offenlig Forsorg.

- En Tiltalt fandtes ikke at kunne straffes efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser Strfl § 281, 1 Stk, jfr § 279, og § 163 for ved urigtige Opgivelser om sin ugenlige Fortjeneste at have skaffet sig større offentlig Hjælp end han efter sin Indkomst havde Krav paa og for at have underskrevet urigtige Erklæringer om sin Indkomst, men han blev i Medfør af § 47, Stk 4 i Lov om offentlig Forsorg anset med en Statskassen tilfaldende Bøde for grov Forsømmelse m. H t de Socialudvalget meddelte Oplysninger..... 313

Offenlig Orden.

Pag

En Vognstyrer, der en Eftermiddag havde ført en elektrisk Sporvogn, efter at han i Tiden Kl 12—15 havde drukket ifølge sin egen Forklaring 3 Pilsnere og en Snaps og den foregaaende Aften 5—6 Pilsnere og noget Frugtvin, blev anset med Hæfte for Overtrædelse af Strfl § 138 Stk 1 samt af Politibestemmelserne angaaende Sporvejsdriften, idet der maatte gaas ud fra, at hans Spiritusforbrug havde været væsenlig større end af ham angivet, og det maatte antages at han, skønt han ved Spiritusprøven Kl ca 18 kun var blevet betegnet som paa-virket i let Grad, og hans Blod kun indeholdt 1,29 pro mille Alkohol, under Kørslen havde været i kendelig Grad beruset, og at hans Beruselse i nogen Grad havde haft Indflydelse paa hans Kørsel

457

Omnibus- og Fragtmandskørsel.

Se under Automobileer.

Pant.

En Sagfører S havde i 1933 til Sikkerhed for et af ham optaget Laan givet Kreditor K Haandpant i nogle med Udbetaling til Ihændehaveren paa hans Liv tegnede Policer, som i 1934 blev forsynet med Paategning om Udbetaling i Tilfælde af Død til Ægtefællen, subsidiært Arvingerne. I Febr 1935 pantsatte S for et Tillægslaan yderligere en Police, der samtidig tegnede, og hvori hans Ægtefælle og Arvinger paa samme Maade ind-sattes som begunstigede. Efter at S i Juni 1935 var afgaaet ved Døden og K havde dækket sit Tilgodehavende af Policernes Provenu, der for største Delen medgik hertil, anmeldte S's Hustru som simpelt Krav i Boet, der behandlede som Fragaaellesbo, det til Dækningen af K medgaaede Beløb. Pantere-ttens Udøvelse fandtes imidlertid ikke at have affødt et saadant Regreskrav for Hustruen.....

504

En Pantekreditor K, som i Hh t DL 5—7—8 havde overtaget en et Interessentskab tilhørende Mejeriejendom til brugeligt Pant forsaavidt angik de to Interessenter A og B tilhørende $\frac{2}{3}$, kunde ikke holde sig til Interessentskabet og ej heller for Tiden til Pantdebitør for Udlæg til Gebyrer, Skatter og Kreditforeningsydelse ved Pantets Overtagelse, da det ikke havde vist sig, om der forelaa Bekostninger, for hvilke Dækning ikke kunde opnaas gennem Ejendommens Drift, jfr DL 5—7—9.

Derimod gaves der K Dom over Interessentskabet og den medindstævnte A, forsaavidt angik et Beløb, der fra Smørkontingentfondet var tilgaaet Mejeriet for at udbetales til Mælkeleverandørerne, men af Mejeriet var anvendt til andet Formaal, hvilket Beløb K havde maattet udbetale Leverandørerne for at disse ikke skulde standse Leveringen til Mejeriet.

533

Patenter.

Pag

En i en norsk Patentbeskrivelse fra 1925 indeholdt Tegning af en Kanaldyne antoges ikke at give tilstrækkelig Anvisning for sagkyndige til at fremstille en Kanaldyne med Anordning som den, der patenteredes ved et her i Landet med Beskyttelse fra 7 Nov 1933 udstedt Patent, og det fandtes ikke ved Vidneførsel af Funktionærer fra tre Forretninger tilstrækkelig godtgjort, at den patenterede Anordning af disse Forretninger havde været bragt i saa aabenlys Anvendelse som det efter Patentlovens § 1 Nr 3 paakræves for af den Grund at erklære Patentet ugyldigt.....

14

To Films, der var optaget i Amerika efter en dør patenteret støjfri Metode, blev efter først at have været Genstand for en saakaldt Rerecording indført her til Landet, hvor P har udtaget et Patent, der omfatter den nævnte støjfri Metode. Filmene frembød efter Rerecording ikke de særlige i P's Patent beskrevne Sværtningsegenskaber, og efter de afgivne sagkyndige Udtalelser maatte det antages, at de ikke heller ved nogen mærkbar fordelagtig Egenskab adskilte sig fra Films, der er optaget som ikke støjfri. Det fandtes herefter ikke godtgjort, at Indførsel og Forhandling her i Landet af de nævnte Films var i Strid med Patentlovens § 5.....

34

I overdrog til et Selskab S sine Patenter paa et »Helios« Centralvarmekomfur, nemlig Nr 34078 og Nr 34306 samt Retten til Udnyttelse i »Helios« Komfurerne af en Kedelanordning, der var beskyttet ved I's Patent Nr 33540 Krav 2, hvorimod han udtrykkelig fra Overdragelsen undtog en Trækanordning, der var beskyttet ved sidstnævnte Patents Krav 1. Denne Trækanordning var imidlertid efter sagkyndigt Skøn en Forudsætning for Anvendelse af »Helios« Patenterne, og selv om den var et Led i Patent Nr 33540, kunde derfor dens Anvendelse i Komfurer, der af S var fremstillet i Ovsst m Patent 34078, ikke antages at krænke I's Rettigheder; derimod ansaas Konstruktionen af nogle Komfurer, ved hvis Fremstilling der var foretaget forskellige Forandringer i Forhold til Patent 34078, at være i en saadan Overensstemmelse med det, der ifølge Krav 1 kendetegnede Opfindelsen i Patent Nr 33540, at der for disses Vedkommende forelaa en Krænkelse af I's Eneret, hvorfor I havde Krav paa Erstatning

59

Et til A udstedt Patent paa en Fremgangsmaade til Afhærdning af Vand var i Patentkravet kendetegnet ved, »at Vandet før Afsætning af den væsenligste Del af Bundfaldet har fundet Sted, bringes ud af Berøring med de Udfældningen og Afsætningen fremmende Stoffer [i Katalysatoren] og ind i en Afsætningsbeholder«. Ordene »den væsenligste Del«, der var afgørende for Patentets Omfang, antoges i Ovsst m en Skønserklæring at maatte forstaas som 51—100 pCt af den totale Mængde Bundfald og fandtes uforenelig med en under Henvisning til en Passus i Patentbeskrivelsen og med Støtte af

	Pag
Patentkommissionen hævdet snævrere Forstaaelse. I Ovsst hermed blev et senere til B udstedt Patent, der ifølge Skønsmændenes Erklæring ikke indeholdt noget væsentligt nyt i Forhold til A's Patent, kendt ugyldigt, forsaavidt det omfattede en Fremgangsmaade, ved hvilken kun 25—50 pCt af den totale Bundfaldsmængde afsætter sig i Katalysatoren, ligesom B blev idømt Erstatning for to Rensningsanlæg, der var i Strid med A's Patent	76
Dansk Patent Nr 47 522 angaar en Fremgangsmaade til Fremstilling af lyselektriske Celler, i Krav 1 kendetegnet ved at Selen (eller Tellur eller Forbindelser heraf) anbragt i den lysfølsomme krystallinske Form paa en elektrisk ledende Grundplade uden væsentlig Opvarmning forsynes med et elektrisk ledende lysgennemtrængeligt Dæklag ved Paaføring i findelt Tilstand. Efter Skønsmændenes Udtalelser var alle væsentlige Enkeltheder i den angivne Fremgangsmaade forud kendt, og Kombinationen af disse Enkeltheder maatte være nærliggende for en Fagmand, men Patenthaveren havde opnaaet en ny teknisk Virkning af praktisk Betydning og havde som den første angivet en i Praksis brugbar Løsning til Fremstilling af en strømfrembringende Celle. Herefter fandtes det ikke godtgjort, at Patentet i Medfør af Patentlovens § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt	209
P havde i 1922 faaet Patent paa en Anordning til Opnaaelse af forhøjet Virkning af et paa en Cykels Bagskærm anbragt Reflekslys (Katteøje) karakteriseret ved, at der som Underlag for Reflekslyset anbragtes en hvid Plade, og han sagsøgte nu C for at have krænkert Patentet ved Fremstilling af saakaldte Refleksnummerplader. En i et engelsk Katalog fra 1927 beskrevet lignende Anordning, hvor der dog i Stedet for en hvid Plade var paaført Cyklens Bagskærm en hvid Aluminiumsfarve, antoges at være nyhedsskadelig i Hh t Patentlovens § 1 Nr 3. Allerede som Følge heraf blev C frifundet for P's Tiltale, uden at det blev nødvendigt at komme ind paa, om Refleksnummerpladerne kom i Strid med Patentet; derimod blev Patentet efter Proceduren og den nedlagte Paastand ikke kendt ugyldigt	338
Politiforseelser.	
Antaget, at Droskereglementet af 22 Jan 1915 ikke hjemlede Politiet Beføjelse til at inddrage en Drosketilladelse, fordi Indehaveren, der var blevet syg, havde solgt Vognen til en Tredjemand og for en Periode af over 5 Maaneder faktisk overladt Udnyttelsen af Drosketilladelsen til denne uden selv at have nogen Indseende med Droskens daglige Drift.....	461

Prisaftaler.

En Sammenslutning af Radiofabrikanter S havde indført en Salgsordning, hvorefter Forhandlere af deres Radiomodtagere

ved en saakaldt Generalerklæring bl a forpligtede sig til at overholde de fastsatte Udsalgspriser og til ikke at fjerne eller foretage Ændringer i Konstruktioner, Identifikationsmærker o s v. Den Omstændighed at en Radioforhandler F, som ikke havde paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor S, i flere Tilfælde havde købt Radioapparater, vidende om at der forelaa Brud paa en Generalerklæring, og hverken havde villet opgive de paagældende Sælgeres Navne eller de Numre, med hvilke Apparaterne var forsynet, fandtes ikke at kunne medføre at F's Forhandling af Apparaterne, selv om den maatte være sket til Underpris, kunde betragtes som retstridig, og et mod Forhandling og Udstilling nedlagt Forbud blev derfor ophævet, og der tillagdes F en Erstatning af 1000 Kr

603

Regnskab.

Paa et Bugser-Aktieselskab A's Status for 1933 var der dels under Form af en Afskrivning paa Skibenes Konto dels — som det senere blev oplyst — ved Optagelse under Kontoen »Diverse Kreditorer« indført betydelige Beløb, som ikke fremgik af Driftsregnskabet for 1933 og ikke heller havde været angivet paa noget tidligere Regnskab for A. Efter de senere fremkomne Oplysninger var de nævnte Beløb indtjent i tidligere Aar og henlagt under et saakaldt »Interessentskab« til Imødegaelse af visse Udgifter. Antaget, at Bestyrelsen i Forhold til Aktionærerne havde været pligtig til ved Regnskabsaflæggelsen at give nærmere Oplysninger end sket om, hvorledes saa betydelige Aktiver kunde indgaa i A's Regnskab for 1933, navnlig da der ikke forhen var givet Aktionærerne Kendskab til deres Tilværelse. En Aktionærgruppes Paastand om at faa en nærmere angivet Specifikation af Driftsregnskabet og af Kontoen »Diverse Kreditorer« paa Status samt om Aflæggelse af Regnskab for »Interessentskabet« for 1933, fandtes derfor, da den ikke gik udover, hvad der maatte anses tilsagt ved det anførte Formaal, i sin Helhed at burde tages til Følge, uden at det blev nødvendigt at undersøge, om den i alle Enkeltheder vilde være hjemlet, bortset fra de foreliggende særlige Forhold

275

Reklamation.

En Fabrikant S, der til en Detaillist K havde solgt nogle Kjoler, som leveredes i Partier fra 29 Nov—12 Dec, enkelte først den 14 Dec, vægrede sig, da Størstedelen af Kjolerne returneredes den 29 Dec, ved at tage dem tilbage, bl a under Henvi- sning til at han den 8 Dec havde meddelt K, at eventuel Returnering maatte ske omgaaende inden 8 Dage. K fandtes imidlertid at have reklameret rettidig dels til S's herværende Agent, dels for nogle Kjolars Vedkommende ved Returnerin-

gen, og at K havde beholdt Kjolerne en Tid og solgt enkelte af dem, kunde e O ikke præjudicere hendes Ret til at afvise Resten af de ukontraktlige eller ukontraktlig leverede Varer, ligesom Skrivelsen af 8 Dec ej heller kunde gøre nogen Forandring heri.

En Agent antoges at kunne binde sit Handelshus ved et Tilsagn til Detaillisten om en vis Eneforhandlingsret..... 360

Rekognition.

Se Grundbyrder.

Retspleje.

Bøde idømt en Appellant for uden rimelig Grund at have indbragt Sagen for Højesteret 252

Ved en i Medfør af Rpl § 151 af Landsretten afsagt Kendelse paalagdes der en Sagfører en Bøde af 60 Kr for usømmelige Udtalelser i nogle Processkrifter. Dette Bødepaalæg, der efter sin Størrelse ikke kunde paakæres, kunde ej heller i Medfør af Rpl § 48, 2 Stk paaklages til Højesteret 264

Af Landsretten var truffet Bestemmelse om Udredelse af Sagsomkostninger til Sagsøgte i en af Sagsøgeren under Domsforhandlingen hævet Sag. Det fastsatte Omkostningsbeløb blev ændret under en af Sagsøgte uden Tilladelse fra Justitsministeriet iværksat Kære til Højesteret 267

Afvisning af Sag paa Grund af manglende Anketilladelse..... 269

Fastsættelse af Sagsomkostninger i en hævet Landsretssag.... 369

Sagførere.

Indstævnte I's Paastand om Sagens Afvisning under Henvisning til at den var forligt og Anken frafaldet, kunde ikke tages til Følge, da det paagældende Forlig var afsluttet mellem Parternes Sagførere, og I ikke havde godtgjort, at Appellanten A's Sagfører havde haft Bemyndigelse hertil, hvad A bestred, og A var ikke bundet ved det af hans Sagfører paa hans Vegne afgivne Ankefrafald, uanset om Bemyndigelse ikke havde foreligget 23

En Sagfører, der for gentagen Overtrædelse af de gældende Forbud mod Udførelse af danske Obligationer uden Nationalbankens Tilladelse, senest Bek Nr 26 af 7 Febr 1935, blev ansat med en Bøde paa 2500 Kr, blev tillige i Medfør af Rpl § 137 for bestandig frakendt Retten til at udøve Sagførervirksomhed, idet hans Forhold e O maatte anses for en i den offentlige Mening vanærende Handling 29

Spørgsmaal om en Sagfører havde haft Bemyndigelse til at afholde nogle Udlæg for en Klient 268

En Sagfører S, der i en Aarrække havde administreret sin i uskiftet Bo hensiddende Svigermoder M's Formue, maatte, da det efter M's Død viste sig, at en betydelig Del af For-

muen var forsvundet paa en ikke nærmere oplyst Maade, hæfte overfor Boet for det forsvundne Beløb, idet det ikke fandtes godtgjort, at M før sin Død havde frafaldet sit Krav paa S.

Der nægtedes S Krav paa Honorar for hans Administration 389

Servituter.

Antaget, at der ikke tilkom Ejerne af nogle Parceller ved Nyvej paa Frederiksberg gensidig Paataaleret m H t en de paagældende Parceller ved Salg i Aarene 1864—67 paalagt ensartet Udstyknings- og Bebyggelsesservitut, idet bl a Salgsdokumenternes Indhold afgørende talte imod en saadan Paataaleret, navnlig derved at der i dem alle m H t en anden Servitut, en Benyttelsesservitut, udtrykkelig var hjemlet Paataaleret, medens alene Skødet paa den først solgte Parcel indeholdt Bestemmelse om Paataaleret m H t Udstyknings- og Bebyggelsesservituten 301

Et Selskab til Opførelse af Arbejderboliger A købte i Aarene 1867—77 tre Parceller ved Jagtvejen af Københavns Kommune (K). I den forudgaaende Korrespondance opstillede K som Betingelse, at »Lodden eller Dele deraf ikke maa sælges af A, men kun benyttes af dette i det Øjemed, det har stillet sig: at skaffe billige Arbejderboliger, altsaa til Bebyggelse med saadanne.« Denne Betingelse, der ikke blev tinglyst som Servitut eller overhovedet optaget i Skøderne, antoges alene at angaa den første Anvendelse af Grundene og ikke at medføre en vedvarende Forpligtelse, der for bestandig udelukkede Afhændelse eller anden Bebyggelse uden K's Samtykke. 430

Sikkerhedsforanstaltninger.

En Tiltalt der havde gjort sig skyldig i Uterlighed overfor 14-aarigt Pigebarn samt overfor sin Datters 9-aarige Datter dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 58

Begæring om Løsladelse paa Prøve fra en til Anbringelse paa Forvaringsanstalten paa Sundholm dømt Person forkastet.... 570

En 18-aarig ikke tidligere Tiltalt T, som var i lettere Grad aandsvag og af Nævningene blev kendt skyldig bl a i Brandstiftelse, saaledes at Strfl § 17 bragtes til Anvendelse, blev i Medfør af Strfl § 70 dømt til at anbringes i en Aandsvageanstalt 574

Sindssyge.

En Sygeplejerske S, der var indlagt som Patient paa det Hospital H, hvor hun gjorde Tjeneste, blev herfra udskrevet til Rigshospitalets psykiatriske Afdeling A og ved H's Foranstaltning overflyttet til A. S havde Dagene forud vedholdende og bestemt modsat sig Indlæggelse paa A, og der fore-

Iaa intet hvoraf med Føje kunde sluttes, at hun havde opgivet sin Modstand, da Overflytningen fandt Sted. Den Opfattelse, som Reservelægen paa H havde givet Udtryk for, at S under visse Forhold kunde være farlig for sig selv, hvilken Opfattelse ikke fandt Støtte i en Erklæring fra Retslægeraadet, skønnedes ikke at kunne begrunde den skete Indlæggelse, idet en saadan Fare i al Fald maatte antages at have kunnet afværges paa anden Maade. Herefter fandtes S at have Krav paa Erstatning for den ubeføjede Indlæggelse, og der tilkendtes hende et Beløb af 1500 Kr hos Overlægen paa H, der bar Ansvaret for Indlæggelsen

560

Skatter.

Efter en af Landsoverskatteraadet i 1933 i Medfør af Statskattelov § 34 foretaget Efterprøvelse blev der afkrævet A et Beløb af 3053 Kr 85 Øre som Efterbetaling af Skat for Aarene 1920/21—1926/27. Da A imidlertid i sine Angivelser til de stedlige Skattemyndigheder havde givet de til en rigtig Afgørelse af hans Skattepligt fornødne Oplysninger, og da der, efter at de heraf følgende Krav paa Skat efter sædvanlig Ansættelse kunde være gjort gældende mod ham, var forløbet mere end 5 Aar, jfr Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1, uden at der i Forældelsesfristen havde fundet Afbrydelse Sted ovsst med Lovens § 2 m H t den Del af Skatten, hvorom Sagen drejede sig, maatte det rejste Skattekrav anses forældet....

152

Et Aktieselskab A og dets Datterselskab D, hvis Aktier alle ejedes af A, og som havde Bestyrelse og Direktør fælles med A, fandtes at danne en saadan økonomisk Enhed, at de ogsaa i skattemæssig Henseende burde behandles som en Enhed, og bl a under Hensyn til Skattemyndighedernes hermed stemmende Praksis antoges Statskattelovens § 37 ikke at indeholde en Regel om, at Særbeskatning for hver af Selskaberne skulde finde Sted i saadant Tilfælde.....

206

Fortrinsretten for personlige Skatter i et Gældsfragaalesbo havdes kun for et Tidsrum af 2 Aar og 3 Maaneder, uanset at Udpantningsretten trods given Henstand var bevaret i Henhold til Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 38, 2 Stk

240

En Købmand K havde i April 1931 som Medstifter af et Aktieselskab, hvis Formaal var Handel med Automobiler, overtaget en Aktiepost paa 12 000 Kr af den 80 000 Kr store Aktiekapital. I Decbr 1932 maatte Aktiekapitalen nedskrives med 50 000 Kr og Direktøren, der ved Stiftelsen havde overtaget for 20 000 Kr Aktier, afkøbte i denne Anledning K 10 000 Kr Aktier for 100 Kr, hvorefter han — som havde afkøbt ogsaa de fire øvrige Aktionærer tilsvarende Beløb — stillede de 50 000 Kr Aktier til Raadighed for Selskabet til Effektivering af Nedskrivningen. Antaget, at K ikke i sin skattepligtige Indtægt kunde fradrage det paa denne Maade konstaterede Tab, da

Formodningsreglen i Statsskattelovens § 5 a in fine ikke kunde finde Anvendelse, og det ikke efter det iøvrigt foreliggende kunde antages, at Aktierne var erhvervet i Spekulationshensigt	357
--	-----

Skifte.

I et Tilfælde, hvor en afdød Sagfører A's Anpart i et Interesseselskab I's Formue maatte skønnes omtrentlig at modsvares af hans Skyld til dette, antoges Flertallet paa en Skiftesamling i Gældsfragaalsboet i Medfør af Skiftelov § 27 sidste Pkt med Skifterettens Billigelse at kunne vedtage at afstaa A's Andel i Formuen til Medinteressenterne mod at disse indgik paa at tilsvare A's Andel i I's Gæld og at frafalde Anmeldelsen i Boet af A's Tilsvær overfor I. Et Kæremaal over Afgørelsen blev derfor afvist i Medfør af Rpl § 663	263
--	-----

Skoler.

I et Frikvarter brækkede en 6—7 Aars Pige den ene Arm, idet hun, assisteret af en Kammerat, forsøgte at slaa en baglæns Kolbøtte i en paa Landsbyskolens Legeplads værende indstillelig Bom. Efter den ringe Højde, ca 65 cm fra Jorden, i hvilken Bommen var anbragt, kunde det ikke anses uforvarligt fra Skolens Side, at Børnene i Frikvarteret uden Tilsyn havde benyttet Bommen til Leg som sket, og der kunde derfor ikke paalægges Kommunen noget Ansvar for den indtrufne Skade	497
--	-----

Skove.

Et Skøde, der ikke indeholdt den i Lov Nr 164 af 11 Maj 1935 § 10 Stk 3 paabudte Erklæring om, hvorvidt der paa Ejendommen findes Skov eller Fredskov, blev af Tinglysningsdommeren afvist i Hh t TL § 15, 2 Stk. Da nævnte Bestemmelse imidlertid ikke indeholdt den sikre Hjemmel, som maatte kræves for at lade indtræde en saa alvorlig Følge som Afvisning, fandtes Skødet at burde antages til Lysning.....	626
---	-----

Sparekassebøger.

En 62-aarig Husbestyrerinde A, der paa Grund af Sygdom skulde indlægges paa Hospital, overgav forinden til en Bekendt B en Sparekassebog, idet hun med Bemærkning om, at man jo ikke vidste, hvad der kunde ske, bad B om at sørge for, at Bogen, hvorpaa indestod ca 7000 Kr paa A's Navn, blev hævet og Beløbet delt mellem B's to Døtre og en Nevø af A med $\frac{1}{3}$ til hver. A døde ca 6 Uger senere, og B, der i Samraad med A havde ladet en Tredjedel overføre til en anden Sparekassebog, lydende paa A's Navn, hævdede nu den første Bog og overleverede den sidste til Nevøen. Antaget, at Meningens have været, at Pengene skulde tilbagegives A, hvis hun kom sig, og at Dispositionen derfor kun kunde have Gyldighed som en

Disposition over Efterladenskaberne og følgelig ikke kunde opretholdes mod Arvingernes Indsigelser, da den ikke forelaa i testamentarisk Form	349
---	-----

Spiritusundersøgelse.

Paa Grundlag af en af Retslægeraadet afgivet Erklæring om Beskaffenheden af Indgrebet ved Blodprøvetagning til Brug ved Spiritusundersøgelse og om Blodprøvens Betydning som Led i den i Motorlovens § 24, 1 Stk, 2 Pkt, paabudte Lægeundersøgelse statueredes det, at Udtagelse af Blodprøve til Gennemførelse af denne Undersøgelse er hjemlet ved nævnte Lovbestemmelse ogsaa mod den sigtedes Ønske	449
---	-----

Sporveje.

En Cyklist C blev ved sin Udkørsel i Istedgade i København fra en Sidegade paakørt af en fra hans venstre Side kommende Sporvogn, hvorved der tilføjedes ham en Hjernebeskadigelse, som medførte en betydelig Invaliditet. C, der havde kørt usikkert og efter et Par Vidners Udsagn havde vist af til venstre og efter andre Vidners Forklaring havde foretaget et Sving til højre, inden han kørte ind over Sporet, antoges at have haft den overvejende Del af Skylden for Ulykken, men da det ikke fandtes udelukket, at Vognstyren, der først havde bemærket C umiddelbart forinden Paakørslen, ved større Agtpaaagivenhed kunde have i nogen Grad afværget Ulykkens Følger, paalagdes det Sporvejene at bære $\frac{1}{4}$ af Skaden.....	148
---	-----

En Vognstyrer, der en Eftermiddag havde ført en elektrisk Sporvogn, efter at han i Tiden Kl 12—15 havde drukket ifølge sin egen Forklaring 3 Pilsnere og en Snaps og den foregaaende Aften 5—6 Pilsnere og noget Frugtvin, blev anset med Hæfte for Overtrædelse af Strfl § 138 Stk 1 samt af Politibestemmelserne angaaende Sporvejsdriften, idet der maatte gaas ud fra, at hans Spiritusforbrug havde været væsenlig større end af ham angivet, og det maatte antages at han, skønt han ved Spiritusprøven Kl ca 18 kun var blevet betegnet som paa-virket i let Grad, og hans Blod kun indeholdt 1,29 pro mille Alkohol, under Kørslen havde været i kendelig Grad beruset, og at hans Beruselse i nogen Grad havde haft Indflydelse paa hans Kørsel	457
--	-----

Strafakortning.

Strafakortning for Varetægtsfængsel under Anke.....	163
---	-----

Strafferetspleje.

En Landsretskendelse, hvorved en af en Domfældt iværksat Anke blev afvist, blev paakæret til Højesteret, men Kæremaalet afvistes da der ikke forelaa Tilladelse fra Justitsministeriet til Kæremaalets Indbringelse for Højesteret.....	143
---	-----

	Pag
Da der ikke kunde gaas ud fra, at en af den Motorsagkyndige i en Færdselssag foretaget Undersøgelse af et Automobil havde været nødvendig for Behandling af det Forhold, for hvilket Tiltalte T var dømt, kunde det ikke paalægges T at godtgøre det offentlige Udgiften til Undersøgelsen.....	191
Stadfæstet en Landsretskendelse, hvorved det paalægges Anklagemyndigheden at fremlægge nogle af Rigsadvokaten i Anledning af en til ham indsendt Klage indhentede Erklæringer under Forundersøgelsen mod Indsenderne af Klagen for Overtrædelse af Strfl §§ 164, 267 og 268	196
Anke i en privat Injuriesag iværksat af det offentlige i Medfør af Rpl § 990, idet de private Sagførere sluttede sig til Forfølgningen	219
Skønt en Domfældt ved Dommens Forkyndelse havde erklæret sig tilfreds med Dommen og udtalt, at han ikke ønskede at paaanke den, fandtes det, da han inden Ankefristens Udløb fremsatte Ankebegæring, betænkeligt at anse hans Udtalelser som et endeligt og bindende Afkald paa Anke.....	266
En Tiltalt fandtes ikke at kunne straffes efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser Strfl § 281, 1 Stk, jfr § 279, og § 163 for ved urigtige Opgivelser om sin ugenlige Fortjeneste at have skaffet sig større offentlig Hjælp end han efter sin Indkomst havde Krav paa og for at have underskrevet urigtige Erklæringer om sin Indkomst, men han blev i Medfør af § 47, Stk 4 i Lov om offentlig Forsorg anset med en Statskassen tilfaldende Bøde for grov Forsømmelse m H t de Socialudvalget meddelte Oplysninger.....	313
Den for Injurier sagsøgte T blev frifundet for Straf, da Sagsøgeren S's Paataleret i Medfør af Strfl § 29 var bortfaldet, — hvorved bemærkedes at det ikke kunde komme i Betragtning, at S under en anden af T mod ham anlagt Injuriesag inden Fristens Udløb havde taget Forbehold om at gøre Strafansvar gældende overfor T — men de paaklagede Udtalelser blev efter Paastand ved Dommen kendt ubeføjede.....	474
En Begæring om Genoptagelse af en Straffesag forkastet, da Begæringen ikke indeholdt nye Oplysninger af den i Retsplejelovens § 977 omhandlede Art.....	488
Skønt Anklageskriftet alene gik ud paa, at T skulde undergives Sikkerhedsforansaltninger, paastod T under Anken Dommen, der havde taget Anklagens Paastand til Følge, ændret, saaledes at der idømtes Straf.....	574
Anke af Straffedom afvist i Medfør af Rpl § 949.....	627

Sundhedsvedtægter.

Antaget, at nogle i en Købstadskommunes Sundhedsvedtægt givne Forskrifter om Mælk og Fløde, gældende for Personer, »der forhandler Mælk eller Fløde i Kommunen« (»indfører Mælk eller Fløde til Forhandling«) ikke omfattede en Kon-

ditor, der fra en Nabokommune indførte Fløde til Anvendelse i sin Konditorvirksomhed, nemlig dels som Piskefløde til Kager, dels som Fløde til Kaffe, der serveredes i Konditoriet. 437

Pag

Sundhedsvæsen.

Antaget, at et af en Sundhedskommission udstedt Forbud mod at et Haarvaskeri i fri Luft anbragte Svinehaar og andre dyriske Haar, der ikke var færdigfermenterede og vaskede, havde fornøden Hjemmel i Sundhedsvedtægten, hvorved bemærkedes, at det ikke var oplyst, at Forbudet gik ud over, hvad Formaalet krævede 271

Antaget, at den ved Merløse Kommunes Indlemmelse i Holbæk Købstad i 1918 af Indenrigsministeriet i Henhold til Lov Nr 67 af 17 Maj 1873 § 5 trufne Bestemmelse, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forskrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragte til Anvendelse for de indlemmede Arealer, ikke gav Beboerne i disse noget Retskrav paa, at der først efter denne Frist foretoges Ændringer i de ved Indlemmelsen gældende Sundhedsforskrifter, og en Slagter, der i 1925 havde købt Ejendom og indrettet Slagtehus i det indlemmede Distrikt, fandtes derfor ikke at have noget Erstatningskrav overfor Byraadet, fordi der ved et af Indenrigsministeriet stadfæstet Sundhedsvedtægtstillæg var indført Slagtetvang i 1926 652

Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt der havde gjort sig skyldig i Uterlighed overfor 14-aarigt Pigebarn samt overfor sin Datters 9-aarige Datter dømt til at tages i Sikkerhedsforvaring 58

En 21-aarig Tiltalt blev anset for Overtrædelse af Strfl § 230 ved gennem et Tidsrum af 3½ Maaned at have øvet kønslig Usædelighed med en næringsdrivende Borger, hvem han tilfældig havde truffet og i hvis Hus han var blevet optaget og havde modtaget dels Kost og Logi, dels enkelte kontante Beløb, og som — i Forbindelse med en Tredjemand — havde ydet ham Kaution for et Banklaan, idet disse Ydelser fandtes at maatte opfattes som Betaling for at øve kønslig Usædelighed 230

To Tiltalte, der havde haft Samleje med et Pigebarn under 15 Aar — den ene fire Gange, den anden een Gang og een Gang anden kønslig Omgængelse — blev for disse Forhold, der ifølge Nævningenes Kendelse kun blev tilregnet dem som uagtsomme — bortset fra den førstes fjerde Samleje, der tilregnedes ham som forsættigt — anset med betingede Straffedomme. Ingen af de Tiltalte frakendtes de borgerlige Rettigheder 379

To Tiltalte anset med Fængsel i 4 og 3 Maaneder for Samleje med 14-aarigt Pigebarn, hvorhos de borgerlige Rettigheder

frakendtes den ene af de tiltalte, der tidligere havde været straffet, men ikke den anden, der ikke tidligere var straffet.

Sædvane.

En med Andel i Fangsten lønnet Skipper S paa en Esbjerg-Fiskekutter blev, da Kutteren, der var udrustet til en af de sædvanlige Fisketure, paa Grund af Storm var søgt ind i Esbjerg Havn, afskediget uden Varsel. Selv om Forhyring til Fiskeri i Vesterhavet, hvilket Fiskeri sædvanlig drives som Partsfiskeri, ifølge Kutyme sker paa den Maade, at Parterne efter en Fisketurs Afslutning kan hæve Forholdet uden Varsel, og selv om det efter Forholdene ved den mundtlige Indgaaelse af Forhyringsaftalen, der ikke havde berørt Spørgsmaalet om Forholdets Ophør, antoges, at Aftalen maatte udfyldes i Ovsst m denne Kutyme og ikke efter Sømandslovens § 2, fandtes Afskedigelsen dog uberettiget, da den ikke var sket efter en Fisketurs Afslutning, og S fik tilkendt Erstatning

Søfart.

En med Andel i Fangsten lønnet Skipper S paa en Esbjerg-Fiskekutter blev, da Kutteren, der var udrustet til en af de sædvanlige Fisketure, paa Grund af Storm var søgt ind i Esbjerg Havn, afskediget uden Varsel. Selv om Forhyring til Fiskeri i Vesterhavet, hvilket Fiskeri sædvanlig drives som Partsfiskeri, ifølge Kutyme sker paa den Maade, at Parterne efter en Fisketurs Afslutning kan hæve Forholdet uden Varsel, og selv om det efter Forholdene ved den mundtlige Indgaaelse af Forhyringsaftalen, der ikke havde berørt Spørgsmaalet om Forholdets Ophør, antoges, at Aftalen maatte udfyldes i Ovsst m denne Kutyme og ikke efter Sømandslovens § 2, fandtes Afskedigelsen dog uberettiget, da den ikke var sket efter en Fisketurs Afslutning, og S fik tilkendt Erstatning

Under M/S S's Rejse fra Port Pirie til England medtog Kaptajnen som forhyret en Mand M af Dæksbesætningen, skønt han havde brækket Benet og var uarbejdsdygtig for længere Tid, uden at der skete nogen Forøgelse af Dæksbesætningen, som i Ovsst m Bek Nr 5 af 6 Jan 1933 bestod af 11 Mand. Skønt M først Dagen før sin Ankomst til England optog sit Arbejde, antoges Sømandslovens § 23 ikke at komme til Anvendelse under de foreliggende Omstændigheder, hvorved fremhævedes, at det ikke uden betydelig Afvigelse fra Skibets Rute havde været muligt at faa M erstattet med en arbejdsdygtig Mand, hvorfor Kaptajnens Beslutning om Rejsens Fortsættelse fra Port Pirie havde været forsvarlig.....

Søterritoret.

Pag

Antaget, at en Gaardejer G, hvis Ungkreaturer, der gik løse paa et Par til Gaarden hørende Holme ved Lollands Sydkyst, var vadet ud paa det lave Vand og havde beskadiget nogle ved den ene af Holmene i en Afstand af 24—150 Alen fra daglig Vandstand anbragte Rejeruser, var pligtig at yde Fiskeren Erstatning, hvorved fremhævedes, at G, skønt han var gjort bekendt med, at hans Kreaturer ødelagde de paa lovlig Vis anbragte Ruser, ikke havde truffet Foranstaltninger til at holde Kreaturerne væk fra Ruserne 387

Teatre.

Dansk Skuespillerforbund F, efter hvis Love et Medlem udtæder, naar det i tre paa hinanden følgende Sæsoner har været uden Engagement, ansaas berettiget til som Betingelse for at optage en Skuespillerinde S, der var ekskluderet paa Grund af Kontingentrestance, og som ikke i de sidste tre Aar havde haft Engagement, at kræve, at hun havde Tilsagn om Engagement hos en Teaterdirektør med Privilegium til at opføre Skuespil. En særlig Undtagelsesbestemmelse, hvorefter Medlemmer med mindst 15 Aars Anciennitet som udøvende Skuespillere kunde blive staaende som Medlemmer, kunde ikke paaberaabes af S, der ikke havde været Medlem i 15 Aar. 571

Teglværker.

K der i 1929 og senere i Aug—Okt 1930 hos et Teglværk T, havde købt Sten m v til Opførelse af et Hus, gjorde under en i Juni 1935 anlagt Sag om Restkøbesummen gældende, at de ham leverede glasserede Tagsten, for hvis Holdbarhed og Vejrbestandighed T havde garanteret i 10 Aar, var ukontraktmæssige. Dette ansaas ikke bevist, men der gaves K Medhold i, at Kravet paa Restkøbesummen for de i 1929 leverede Sten var forældet, idet det ikke fandtes godtgjort, at T ifølge Aftale eller i Hh t T's almindelige Forretningsgang først kunde kræve Betaling nogen Tid efter at Ejendommens Prioritering var i Orden (Juni Termin 1930), og idet K's Betaling af Afdrag i Okt og Dec 1930 og Dec 1931 e O ikke kunde anses at indeholde en saadan Erkendelse, at de havde virket afbrydende paa Forældelsen 435

Telefon.

En Kiropraktors Optagelse i Københavns Telefonaktieselskabs Telefonbog under Betegnelsen »Kiropraktorer« antoges ikke at være stridende mod Lægeloven af 14 Marts 1934 § 26 Stk 2, naar Optagelsen ikke gik ud over en almindelig Meddelelse om hans Navn og Adresse i sædvanlig typografisk Udstyr.... 177

Testamente.

To barnløse Ægtefæller, af hvilke Manden M havde et i Forhold til Fællesboet meget betydeligt Særeje, havde gensidigt indsat

- hinanden til Arvinger — for Hustruen H's Vedkommende dog saaledes at der kun tillagdes hende livsvarig Rentenydelse — og i Forbindelse hermed havde de bestemt, hvorledes der ved den længstlevendes Død skulde forholdes med »vore Efterladenskaber« og bli a tillagt »hver af vore sande Venner« A og B et betydeligt Legat. Uanset at disse Legater i det hele eller dog i det væsenlige maatte bygge paa M's Særeje, antoges det, at M, der som den længstlevende overtog Boet, havde bundet sig overfor H til ikke at ændre eller disponere til Skade for den til B's Fordel i det fælles Testamente trufne Disposition, hvorved fremhævedes, at det foreliggende ikke gav tilstrækkeligt Holdepunkt til at anse H's Interesse for B som havende været kun afledt af M's 325
- A havde tillagt sin umyndige Plejesøn S 400 Rdl til Indsættelse i Overformynderiet, saaledes at Kapitalen først skulde udbetales ham, naar han var fuldmyndig, og derhos bestemt, at Kapitalen skulde falde tilbage til hendes Arvinger, hvis S døde uden Livsarvinger, før Kapitalen var ham udbetalt. Ved et senere Testamente tillagde A yderligere S 2000 Kr, der skulde sikres paa samme Maade. A døde i Jan 1881 og i April s A blev S, der var født 13 Okt 1860, erklæret umyndig paa Grund af Aandssvaghed. I 1934 døde S uden at efterlade Livsarvinger og uden at Kapitalerne var blevet ham udbetalt. Da Kapitalerne maatte være forudsat endelig at tilkomme A fra hans Opnaaelse af Fuldmyndighedsalder, og da hans Umyndiggørelse forinden ikke i Henseende til Kapitalernes Tilbagefald til A's Slægt kunde sidestilles med den i Testamentet omhandlede Umyndighed paa Grund af Ungdom, antoges Kapitalerne ikke at tilfalde A's Slægt 451

Tinglysning.

- Antaget, at det fulgte af Bestemmelsen i Tinglysningslovens § 38, 2 Stk, at det ogsaa efter Lovens Ikrafttræden paahviler Dommeren at erstatte den ved Fejl i den af ham udfærdigede Tinglysningspaategning tilføjede Skade, selv om Fejlen skyldes den af Dommeren antagne Fuldmægtig 10
- I Anledning af Udbygning af en Amtsvej afstod Ejeren af en ca 90 ha stor Ejendom et Areal paa 7153 m², af opgivet Værdi ikke over 700 Kr. Ved Skødets Tinglysning erholdt det Retsanmærkning om Pantegæld til en Bånk, der nægtede at samtykke i Relaksation af Pantet. Denne Anmærkning blev efter Omstændighederne annulleret paa Grundlag af en i Hh t TL § 23, 2 Stk udstedt Uskadelighedsattest 234
- Ved Ekspeditionen af Skødet paa en Byggegrund gav Dommeren dette Anmærkning om Bebyggelsesservitut, idet han var af den Opfattelse, at en Byggeservitut med Urette var blevet afløst i 1929, og derfor efter Skødets Indførelse i Dagbogen havde genopført Servituten paa Ejendomsbladet. Køberen K,

der havde planlagt høj Bebyggelse paa Grunden og nu saa sig nødsaget til, at stille Byggeriet i Bero, fik først Sælgeren S dømt til at drage Omsorg for at Retsanmærkningen aflystes, og efter at S gennem Retssag havde gennemført dette, paastod K sig tilkendt Erstatning hos S. S, der vedkendte sig Pligt til at erstatte Tabet ved Byggeforetagendets Forsinkelse som Følge af Retsanmærkningen, blev dømt til at yde K Erstatning for det ved Forsinkelsen paaførte Udbyttetab, men derimod ikke for Tab som Følge af Opgang i Byggepriserne eller Fald i Obligationskurserne.....

536

Et Skøde, der ikke indeholdt den i Lov Nr 164 af 11 Maj 1935 § 10 Stk 3 paabudte Erklæring om, hvorvidt der paa Ejendommen findes Skov eller Fredskov, blev af Tinglysningsdommeren afvist i Hh t TL § 15, 2 Stk. Da nævnte Bestemmelse imidlertid ikke indeholdt den sikre Hjemmel, som maatte kræves for at lade indtræde en saa alvorlig Følge som Afvisning, fandtes Skødet at burde antages til Lysning.....

626

Tjenesteforhold.

Paa en større Gaard nægtede Karlene en Dag at gaa i Arbejde under Paaberaabelse af, at Kosten var daarlig, og Husbonden udbetalte dem derfor Løn til Dato og bortviste dem. Efter en Udtalelse fra Retslægeraadet var Kosten tilstrækkelig, saavel kvantitativt som kvalitativt, og ikke usund, derimod havde den visse Mangler i Henseende til Godhed, idet Middagen var lidet afvekslende og dens S sammensætning af og til mindre god, ligesom der til Madlavningen, navnlig Morgenøllebrøden, var anvendt Sakkarin til Sødning ved Siden af Sukker. Idet det fandtes godtgjort, at der var anvendt rigeligt Sukker i Husholdningen, antoges de nævnte Mangler ikke at være saa væsenlige, at de kunde berettige til en Arbejdsvægning, og det særlig om Kosten den paagældende Dag oplyste gav heller ikke Begrundelse herfor, og Husbonden fandtes derfor at have været berettiget til at bortvise Karlene som sket

595

Told.

Da Spørgsmaalet om en Vare, Camelback, der bestaar af Gummlister, som paa den ene Side er paalagt et Lag imprægneret Lærred, som fjernes før Brugen, var todfri efter Toldtarif Løbe Nr 101 eller toldpligtig efter Løbe Nr 100, i Virkeligheden angik Spørgsmaalet, om Lærredsindlægget er at anse som en Del af Varen eller af Emballagen, fandtes det at høre under Domstolenes Afgørelse, hvorved bemærkedes, at der ikke ved Lov Nr 67 af 1 April 1911 kan antages at være tilsigtet nogen Ændring i den tidligere Ret m H t Toldspørgsmaals Indbringelse for Domstolene

261

	Pag
Tyveri.	
En 28-aarig, ikke tidligere straffet Person, som for Tyveri af en til 50 Kr vurderet Cykel, der stod frit fremme paa Gaden, i Medfør af Strfl § 285 Stk 1, jfr § 276, blev anset med Fængsel i 40 Dage, betinget, blev tillige frakendt de borgerlige Rettigheder for et Tidsrum af 5 Aar.....	245
En Tiltalt straffet for Vold samt for Tyveri af Halvdelen af et Aalevod med Fængsel i 6 Maaneder	332
 Udførselsforbud.	
En Sagfører, der for gentagen Overtrædelse af de gældende Forbud mod Udførselse af danske Obligationer uden Nationalbankens Tilladelse, senest Bek Nr 26 af 7 Febr 1935, blev anset med en Bøde paa 2500 Kr, blev tillige i Medfør af Rpl § 137 for bestandig frakendt Retten til at udøve Sagførervirksomhed, idet hans Forhold e O maatte anses for en i den offentlige Mening vanærende Handling	29
 Udstillinger.	
Den i Rom boende E stillede en Voltaire-Buste (B) til Raadighed for en af F arrangeret Udstilling i København mod at F betalte Forsendelsesomkostningerne og holdt B forsikret mod al Skade saavel under Transporten som under Udstillingen. F tegnede en Transportforsikring mod al Skade, dog eksklusive Risikoen bl a for Skade som Følge af mangelfuld Indpakning, og da Skaden ikke var omfattet af Forsikringen, gjorde E Erstatningskrav gældende mod F. Det i Policen angaaende Indpakningens Forsvarlighed tagne Forbehold ansaaes saa naturligt og sædvanligt ved Transportforsendelser, at det fandtes at have været E's Sag, hvis Policen ogsaa skulde dække saadan Risiko, at stille udtrykkeligt Krav herom, og da dette ikke var sket, og der ej heller iøvrigt fandtes Grundlag for Erstatningsansvar, blev F frifundet.....	586
 Umyndige.	
Fru N, der i Medfør af Strfl § 16 var fritaget for Straf for Overtrædelse af Strfl § 276, men efter § 70 dømt til foreløbig at anbringes i et Sindssygehospital, begæredes af Politiet umyndiggjort i Anledning af et af hende i et Dødsbo fremsat Krav. Da der ved den skete Anbringelse af Fru N indtil videre var draget Omsorg for hendes Person, og da det efter Indholdet af de nu foreliggende Erklæringer, navnlig en Erklæring fra Sindssygehospitalets Overlæge, fandtes betænkeligt at antage, at hun iøvrigt skulde være uskikket til at varetage sine Anliggender, blev Umyndiggørelsesbegæringen ikke taget til Følge.	5
 Umyndiggørelse.	
Begæring om Ophævelse af Umyndiggørelse ikke taget til Følge.	142
Umyndiggørelse af en Sagfører paa Grund af Sindssygdом....	246

Begæring fra Politimester om Umyndiggørelse af en Handelsmand ikke taget til Følge	647
--	-----

Underholdsbidrag.

Den her hjemmehørende F, der i 1928 var kendt pligtig til at svare Bidrag til et i Tyskland udenfor Ægteskab avlet og født Barn, blev under en i Medfør af Rpl § 423 tilladt Anke frifundet, da F's Faderskab efter de nu foretagne Blodtypebestemmelser var uforeneligt med AB0-Systemet. Udtalt af Retslægeraadet, at Sikkerheden af dette Resultat ikke paa virkes af den Omstændighed, at Blodprøverne først er taget mere end 12 Aar efter Barnets Fødsel	203
--	-----

M søgte F til at yde Bidrag til et af hende udenfor Ægteskab født Barn. Der var mellem dem Enighed om, at de to Gange havde haft Samleje, men medens begge Samlejerne efter F's Forklaring laa udenfor Avlingstiden, laa efter M's Forklaring det sidste Samleje indenfor denne. Ved Underretten blev Sagens Udfald gjort afhængig af F's Ed. Skønt F paa flere Punkter havde givet urigtige Forklaringer, fandtes det dog, efter at F havde aflagt Ed i Hh t den foreløbige Dom, betænkeligt paa det foreliggende at statuere, at F havde haft Samleje med M i Avlingstiden, og Underrettens Frifindelsesdom blev derfor stadfæstet af saavel Landsret som Højesteret....	248
--	-----

To Mænd, A og B, der begge erkendte i Konceptionstiden at have haft Samleje med en Kvinde, der havde født et Barn udenfor Ægteskab, blev dømt til in solidum at betale Underholdsbidrag, uanset at hun havde forklaret, at hun havde haft Samleje med flere andre Mænd i Konceptionstiden, og hendes Menstruation, der ellers plejede at indfinde sig regelmæssig, var udeblevet forinden hendes Samleje med henholdsvis A og B, af hvilken Grund hun var gaaet ud fra og ogsaa havde sagt til dem, at hun i Forvejen var frugtsommelig	568
---	-----

Underholdsbidrag til Ægtefælle.

Se under Ægteskab.

Underslæb.

En Tiltalt T blev anset for Underslæb efter Strfl § 278 Nr 3 ved uberettiget at have tilegnet sig Beløb af et Aktieselskabs Kasse, som han havde i sin Varetægt samt for Mandatsvig og Forsøg herpaa efter Strfl § 280 Nr 1, jfr tildels § 21 ved at misbruge den Omstændighed at han formelt stod som Laan-giver overfor Selskabet til at borttransportere et Beløb til en Tredjemand hvem han ogsaa gav Transport paa et foregivet Gagetilgodehavende. Straffen fastsattes til Fængsel i 3 Maaneder og de borgerlige Rettigheder frakendtes T for 5 Aar	516
En 38-aarig Tiltalt, som i Forening med en Medtiltalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke var paaanket, havde paabegyndt et	

Bageri og i denne Anledning engageret en Brødkusk, hvem de som Sikkerhed for Vognen og de ham betroede Varer lod stille et Depositum paa 1000 Kr, anset for Underslæb efter Straffelovens § 278 Nr 3 for sammen med Medinteressenten at have forbrugt det stillede Depositum til Bageriets Drift, skønt de var insolvente og ikke bestemt kunde regne med ad anden Vej at komme i Besiddelse af Midler til at tilbagebetale nævnte Depositum. Straffen fastsattes til Fængsel i 3 Maaneder og de borgerlige Rettigheder frakendtes Tiltalte, der ikke var tidligere straffet, for et Tidsrum af 5 Aar 622

Uskiftet Bo.

N's Begæring om at sidde i uskiftet Bo med to af ham og hans nu afdøde Hustru i henholdsvis 1911 og 1913 adopterede Børn B toges til Følge, uanset at Arveret ikke var tillagt B ved Adoptionsbevillingerne, men ved et af Ægtefællerne i 1923 oprettet Testamente, der efter sin Ordlyd kunde ændres af den længstlevende, som for det Tilfælde, at der ikke efterlodes Livsarvinger, skulde arve førstafdøde. Efter det af N anførte havde det været Ægtefællernes Hensigt ved Testamentet at indsætte B som Arvinger umiddelbart efter den førstafdøde, og denne Forstaaelse, hvorom der maatte antages at være Enighed mellem N og Boets andre Vedkommende, fandtes der ikke tilstrækkelig Føje til at forkaste 136

Valutaforanstaltninger.

En Importør var sat under Tiltale for i Tiden fra Aug 1932 til April 1934 til Brug for egen Import fra Tyskland uberettiget at have anvendt Valutaattester, som tre andre Importører havde stillet til hans Raadighed, for hvilket Forhold disse var tiltalte. Samtlige Tiltalte frifandtes, da der ikke fandtes Hjemmel til at straffe Overdragelse af Valutaattester 185

Vand.

Selv om muligvis en skadeforvoldende Sænkning af Grundvandstanden paa en Ejendom i Søsum skyldtes en Regulering af det private Vandløb Gaasebækken, der paa Foranledning af Københavns Kommune (K) foretoges i 1925 i Hh t Reglerne i Lov af 28 Maj 1880, fandtes Overlandvæsenskommissionen dog i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 at have haft Hjemmel til at paakende det af Ejeren — der ikke var tilstødende Grundejer til Gaasebækken og ikke i 1925 havde været indkaldt for Vandsynet — mod K rejste Erstatningskrav, idet den nævnte Regulering maatte anses som et Led i Anlægget af K's Pumpestation ved Bjellekær, hvilket Anlæg er godkendt i Hh t for nævnte Lovs § 2.

Kommissionen antoges ej heller at have overskredet sin Kompetence ved at anvende Lov 31 Marts 1926 ved Erstatningsspørgsmaalets Afgørelse 342

Et Selskab S, der overfor et Andelsselskab A havde paataget sig Anlægget og Financieringen af et Vandværk V, havde garanteret A Rentabiliteten af V, saaledes at visse fastsatte Takster ikke overskredes, og paataget sig som Garanti at stille en Banksikkerhed paa mindst 2000 Kr, første Gang paa to Aar. Efter Kontrakten skulde Driftsregnskabet for det første Aar tilstilles S til Godkendelse og Betaling af det eventuelle Underskud, og, hedder det videre: »Entreprenøren hæfter dog kun for et samlet Underskud paa indtil 2000 Kr«. Antaget at S, hvis Garanti bortfaldt, naar Balance var opnaaet og derefter havde Ret til Dækning af tidligere betalt Underskud, hæftede for et a a r l i g t Underskud paa indtil 2000 Kr.....

542

Varemærker.

En Grosserer G, der som Betegnelse for Bomuldsvarer benyttede Mærket »Finalco«, antoges herved at have tilstræbt en Lighed med det af et engelsk Firma F som Varemærke for Bomuldsvarer her indregistrerede Ord »Tobralco«, og da G's Mærke ogsaa fandtes at frembyde en saa væsenlig Lighed med F's Varemærke, at Brugen af det var egnet til at fremkalde Forveksling, blev G dømt til at ophøre med at anvende Mærket »Finalco« for Bomuldsstoffer.....

377

Varmeanlæg.

En Blikkenslager, der havde paataget sig at levere et Centralvarmeanlæg til en Gaard og garanteret for Anlæggets Egnethed til Brænde- og Tørvefyring, maatte, da Anlægget trods forskellige Forandringer stadig led af Mangler og krævede delvis Fyring med Koks, finde sig i et Afslag i Købesummen, uanset at der paa det Tidspunkt, da Garantien blev givet, ikke fandtes Kedler, der var konstrueret særlig til Brændefyring. Køberen fandtes derimod ikke berettiget til efter i flere Aar at have gjort Brug af Anlægget at træde tilbage fra Handlen..

97

Veje.

Til Udvidelse og Ombygning af en offentlig Bivej blev der i Henhold til Lov af 20 August 1853 eksproprieret et ikke ubetydeligt Stykke af en A tilhørende Ejendom. A antoges at have Krav paa Erstatning, ikke blot for det afstaaede Areal og Forringelse af Skov og Have, men ogsaa for den af Ekspropriationen følgende Besværliggørelse af Ejendommens Drift paa Grund af Vejens Hævning, Snelæg og Forringelse af Udsigtsforholdene. Erstatningen blev efter Parternes Paastand, forsaavidt angik Ejendommens Værdiforringelse paa Grund af Besværliggørelse af Ejendommens Drift m v, fastsat af Højesteret med Tilsidesættelse af en i Henhold til Loven af 1853 foretaget Taksations- og Omtaksationsforretning

591

Vidner.

Pag

Tilladelse til Vidneførsel nægtet en Injuriant I, da den ene Udladelse kun var paataalt som Ringeagtsytring og I til Støtte for sin Begæring om Vidneførsel angaaende de andre Sigtelser alene havde paaberaabt sig, at de paagældende to Vidner havde offentliggjort nogle ikke fremlagte Piécer, i hvilke Sigtelsernes Rigtighed skulde være godtgjort 247

Voldgift.

En Godsejer E paastod sig tilkendt Erstatning hos den tidligere Forpagter F af hans Gaard under Henviisning til, at den af F ved Forpagtningstidens Ophør afleverede Kvægbesætning var befængt med smitsom Kalvekastning. Ved Afleveringen var imidlertid foretaget en Klassificering og Vurdering af Besætningen af uvildige Mænd, hvis Afgørelse ifølge Forpagtningskontrakten var endelig og forbindende for Parterne, og ved en senere Voldgift vedrørende specielt det rejste Erstatningskrav, var dette blevet afvist. Da de nu foreliggende Oplysninger ikke gav Grundlag for at tilsidesætte den ved Afleveringsforretningen foretagne Opgørelse og den sig hertil sluttede Voldgiftskendelse, blev der ikke tillagt E noget Beløb. 145

Voldsforbrydelser.

En Skipper T, der uden rimelig Anledning havde slaaet sin 17-aarige Jungmand, der var alene med ham ombord, i Hovedet med en kort Jærnstang og derved tilføjet ham bl a forskellige Saar i Panden og Nakken, blev i Ovsst m Nævningenes Kendelse anset efter Strfl § 245 Stk 2. Straffen fastsattes til Fængsel i ét Aar og de borgerlige Rettigheder fra kendtes T for et Tidsrum af 5 Aar 243

Ægteskab.

At en Mand M af sin Andel i Overskudet af én ham for en Part tilhørende Ejendom i en Aarrække delvis havde dækket Huslejen af den af hans Hustru H i Ejendommen som Særeje drevne Forretning kunde ikke berettige Eksekutor E i Mandens Dødsbo til at opføre det hertil medgaaede Beløb under Boets Aktiver som et Tilgodehavende hos H, idet Forretningens Indtægter maatte antages at være kommet Ægtefællerne tilgode i Fællesskab, og M aldrig havde rejst eller reserveret sig noget Krav overfor H.

Antaget at E havde været uberettiget til at belaste Boet med Udgiften til Kautionsforsikringspræmie.

H, der indvilgede i at betale E Salær efter Sagførertakster, protesterede imod, at der herudover beregnedes et Salær til en i Boet antaget Kurator, men da hverken H eller hendes Sagfører havde protesteret mod Antagelse af Kurator, fandtes der med Rette at kunne opføres et Kuratorsalær. Det fastsattes af Retten til e O Halvdelen af Eksekutorsalæret. . 523

I Skilsmissevilkaarene, der i 1925 var indgaaet mellem den som Inspektør ved et Bryggeri B ansatte M og hans Hustru H, var det bl a fastsat, at M skulde yde H et aarligt Underholdsbidrag af $\frac{1}{3}$ af det Beløb, som M i hvert foregaaende Aar havde oppebaaret hos B som Løn og Dyrtidstillæg efter B's Opgivelse til Skattevæsnet, dog ikke ud over 6000 Kr, hvorhos M skulde tegne og vedligeholde en Overlevelsereente paa 3000 Kr. I 1933 blev M, der da var 48 Aar, afskediget af B med en aarlig Pension af 8424 Kr og gik over i Agenturvirksomhed. Antaget, at M, uanset at han ikke længere var ansat hos B, var pligtig at yde H $\frac{1}{3}$ af sin samlede af Skattevæsnet godkendte Nettoindtægt — uden de i Skatteloven hjemlede Fradrag — dog ikke over 6000 Kr. En Paastand om, at M fremtidig skulde betale Præmierne vedrørende Overlevelserenten, der ved Overenskomst var blevet nedsat til 2000 Kr, til H, blev ikke taget til Følge

617

Ærefornærmelser.

En Aktionær i A/S Burmeister & Wain, der i et Cirkulære til Aktionærerne havde beskyldt den i Hh t Lov Nr 58 af 28 Febr 1933 nedsatte Afviklingskomite for at have foretaget fingerede Posterings i en Status m H t Vekselbeholdningen for at skjule, hvor hurtigt Fordringerne gik ind, og i en Skrivelse til Sagførernævnet havde anklaget Likvidator og forskellige af Komiteens Medlemmer for bl a at have fremlagt urigtig og forvansket Status, at have benyttet urigtig Postering for at skjule Aktiver, at have anvendt en Bogføringsmaade, som kun kunde have til Formaal at forplumre og skjule Sandheden, og at have givet urigtige og vildledende Angivelser angaaende Aktieselskabets Forhold, blev i Medfør af Strfl § 267, 2 Stk, jfr 3 Stk anset med Hæfte i 60 Dage og idømt en Erstatning paa 10 000 Kr, hvorhos Udtalelserne kendtes ubeføjede

219

Indehaveren af et Firma der driver Handel i Parfumeri- og Toiletartikler — R — paastod en Parfumehandler P idømt Straf og Erstatning for at have fremsat ærekrænkende Beskyldninger mod ham gaaende ud paa, at han i Strid med Aftaler havde leveret Mærkevarer til Undersælgere, men P, som under Sagen erklærede, at han ikke havde villet sigte R for efter Stiitelsen af »Brancheforeningen for Parfumerie & Toiletartikler« bevidst at levere Mærkevarer til Undersælgsforretninger, blev frifundet, idet han ikke fandtes med sine Udtalelser at være gaaet ud over, hvad de da foreliggende Forhold maatte give ham Føje til

471

Den for Injurier sagsøgte T blev frifundet for Straf, da Sagsøgeren S's Paataleret i Medfør af Strfl § 29 var bortfaldet, — hvorved bemærkedes at det ikke kunde komme i Betragtning, at S under en anden af T mod ham anlagt Injuriesag inden Fristens Udløb havde taget Forbehold om at gøre Straf-

	Pag
ansvar gældende overfor T — men de paaklagede Udtalelser blev efter Paastand ved Dommen kendt ubeføjede	474
En Sagfører, der af C havde faaet Transport paa et Erstatningsbeløb, som under en Straffesag for Injurier af Landsretten var tilkendt C, fandtes ved Transporten at have erhvervet Eksekutionsgrundlag overfor Domfældte D.	
At D ved kgl Resolution havde faaet den ham ved Dommen for Ærekrænkelser ikendte Straf eftergivet, medførte ikke, at Erstatningen bortfaldt	496



Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Torsdag den 6 Marts.

Nr 168/1935. Købmand **Robert Müller** (Hvidt)
mod
Grosserer **H Mendelson** (Selv),

betræffende Betaling af et Appellanten ved en i Tyskland afsagt Dom hos Indstævnte tilkendt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 4 Juni 1935: Sagsøgte, Grosserer H Mendelson, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand Robert Müller, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Rpl § 223 a, jfr Lov Nr 340 af 23 December 1932, kræves der, for at Afgørelser af udenlandske Domstole skal have bindende Virkning her i Riget, enten Vedtagelse herom i Overenskomst med vedkommende fremmede Stat eller en ved kgl Anordning truffet Bestemmelse i saa Henseende. Da saadan Overenskomst eller kgl Anordning ikke foreligger med Hensyn til tyske Domme, vil der ikke kunne tillægges den af Appellanten paabe- raabte ved Landretten i Berlin den 24 November 1930 afsagte Dom bindende Virkning under nærværende Sag, der først er anlagt efter ovennævnte Lovbestemmelser Ikrafttræden, og da Oplysningerne i Sagen, som den herefter foreligger, ikke findes at give tilstrækkelige Holdepunkter for at tilkende Appellanten noget Beløb, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 18 Civilkammer i Landret III, Berlin, blev der den 24 November 1930 afsagt Dom i en af Sagsøgeren, Købmand Robert Müller, mod Sagsøgte, Grosserer H Mendelson, anlagt Sag. Domskonklusionen er saalydende:

»I. Sagsøgte dømmes til at betale Sagsøgeren 5000 Rm med Renter 1 pCt over den til enhver Tid værende Rigsbankdiskonto fra 10 December 1929 samt Sagens Omkostninger — — —«

I Henhold til denne Dom paastaar Sagsøgeren Sagsøgte dømt til at betale de ommeldte 5000 Rm med Renter som anført samt de ovennævnte Sagsomkostninger, der er opgjort til Rm 383,82, med Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg til Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, hvorhos han har nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Den afsagte Dom indeholder bl a følgende:

»Sagsfremstilling: Sagsøgeren var fra 1904 Ejer af Ejendommen Leonhardstrasse 17, Berlin. Han har ved Kontrakt af 27 April 1922 solgt Ejendommen til Sagsøgte for 350 000 Mark. Sagsøgte har til Modregning af Købesummen overtaget en Hypotek paa 160 000 Mark der senere er opskrevet til 40 000 Guldmarg, og har straks betalt 50 000 Mark. Restbeløbet paa 140 000 Mark skulde betales 1 Oktober 1922, og der skulde registreres et Pantebrev herfor. Det er imidlertid ikke kommet til nogen Registrering, men Sagsøgte har betalt de 140 000 Mark kontant den 10 Oktober 1922, og Sagsøgeren har renonceret paa Registrering.

Indstævnte har nu efter Stævningens Udtagelse solgt Huset for 83 000 Rmk, hvorved Pantebrevet paa de 40 000 Guldmarg er overtaget af Køberen, medens Resten skulde betales kontant, naar Køberens Registrering var sket.

Sagsøgeren fordrer af Indstævnte Opskrivning af de 140 000 Papirmark, som er betalt med devaluerede Mark og nedlægger Paastand paa 5000 Rmk til delvis Opfyldelse af sit Krav. Til Begrundelse af sit Krav anfører han:

Restkøbesummen paa 140 000 Mark havde efter Udmaalingsloven i Aufwertungsloven paa Salgets Dag en Værdi af 2226 Guldmarg, men paa Betalingsdagen kun 298,20 Guldmarg. Betaling med saaledes devaluerede Penge kan ikke betragtes som Opfyldelse, og Indstævnte, som har bevaret Husets Værdi, maa derfor opskrive. Restkøbesummen udgør 40 pCt af den samlede Købesum, saaledes at der ved en Opskrivning i Forhold til denne Andel af Ejendommens Værdi fremkommer et Beløb, som væsenligt overstiger Paastanden. Det samme Resultat naar man ogsaa til, naar man ved Opskrivningen lægger den af Indstævnte opnaaede Købesum til Grund — — —

Sagsøgte anfører i første Linie, at Sagsøgeren har mistet sit Opskrivningskrav, forsaavidt dette overhovedet bestaar, derved at han har ventet med at udtage Stævning indtil Aaret 1929, saaledes at Indstævnte efter Ret og Billighed har kunnet betragte Forretningen som endelig afgjort og har kunnet disponere i Overensstemmelse hermed over Huset.

Dernæst vender han sig imod Beregningen af den eventuelle Opskrivning og hævder, at der af den kontante Købesum, som han har opnaaet, paa 43 000 Rmk kommer Fradrag: 5000 Rmk Provision, 1000 Rmk Omkostninger og 9000 Rmk Værdistigningsskat, saaledes at der kun bliver tilbage 28 000 Rmk, og at deri endnu maa fradrages 16 000 Rmk, som han i den Tid, han har haft Huset, har maattet anvende til Reparationer og Forbedringer paa Huset. Nettobeløbet 12 000 Rmk anser han som et passende Beløb under Hensyntagen til, at Pengene har været fastlagt i Huset. Han gør yderligere gældende, at Sagsøgeren har ladet den modtagne Købesum arbejde i sin Forretning og derigennem bevaret dens Værdi. — — —

Afgørelsesgrunde:

Der behøves ingen Godtgørelse for, at der bestaar et krast Misforhold mellem Restkøbesummens Værdi ved den kontraktmæssige Fastsættelse og ved dens Betaling. Ligegyldig hvilke Udmaalingstal man lægger til Grund, viser det sig i dette Tilfælde, at Betalingen kun udgør en Brøkdel af Værdien.

Under disse Omstændigheder er Køberen forpligtet til, saaledes som Retspraksis almindeligvis anerkender, at opskrive, fordi den devaluerede Betaling ikke udgør nogen Opfyldelse.

Den af Indstævnte fremsatte Indvending om, at Kravet er bortfaldet, er ubegrundet. Sagsøgeren har, saaledes som Skriftvekslingen viser det, allerede i 1925 stillet Krav overfor Indstævnte paa Efterbetaling paa Grund af den devaluerede Betaling. Han har i 1927 igen krævet Opskrivning. Indstævnte maatte herefter regne med, at Sagsøgeren vilde gaa frem imod ham og maatte i sine Dispositioner over Huset rette sig derefter. Men endnu mere: Indstævnte har jo faktisk overhovedet ikke disponeret over Huset inden Stævningens Udtagelse; han har hverken forinden pantsat det eller solgt det, saaledes at Huset, da det under Processen blev solgt — bortset fra en ganske ringe Tvangshypotek — stadig kun var belastet med de Panterrettigheder, som i sin Tid var overtaget, og som i Mellemtiden var lovligt opskrevet. Naar Indstævnte i sin Besiddertid har anvendt de nødvendige Udgifter til Husets Vedligeholdelse, saa ligger deri ikke nogen Disposition, som hindrer Opskrivning, men man maa ved Udmaalingen af Opskrivningens Højde tage Hensyn til disse Udgifter.

Hvad nu Opskrivningens Størrelse angaar, saa synes Kravet i Stævningen begrundet. Indstævnte har i sin Tid kun — omregnet i Guldmark — betalt kontant følgende Beløb:

som Indbetaling..... ca 800,— GM
 som Restkøbesum ca 300,— GM.

Den af ham overtagne og opskrevne Hypotek er igen overtaget af hans Køber, saaledes at den altsaa kan lades ude af Betragtning.

Ved Salget har han efter sin Fremstilling haft en Nettoindtægt paa 28 000 Rmk. Trækker man derfra de af ham angivne Beløb til Husets Vedligeholdelse, saa har han for de i sin Tid betalte ca 1100 GM oppebaaret 12 000 GM og har derudover — da hans Udgifter jo efter denne Beregning allerede fuldstændig er trukket fra siden Aaret 1924 haft en

stigende Lejeindtægt, altsaa udnyttet de investerede Penge paa en højst fordelagtig Maade.

Naar Indstævnte under disse Omstændigheder afkræves en Efterbetaling, som Sagsøgeren ansætter til 5000 Rmk udover de 300 GM, som han i sin Tid har modtaget, og Indstævnte saaledes endnu beholder den største Del af Nettogevinsten, saa maa denne Opskrivning paa 200 à 250 pCt under Hensyntagen til hele Sagsforholdet betragtes som passende, saaledes at Indstævnte vil være at dømme i Overensstemmelse med Stævningen, heri ogsaa de ansatte Renter.

Om der kunde være Tale om en endnu højere Opskrivning — Sagsøgeren nedlægger kun et Delkrav — maa forekomme højst problematisk.«

Sagsøgeren paastaar denne Dom uden Prøvelse lagt til Grund for Afgørelsen i nærværende Sag, da den er procederet i Tyskland for en kompetent Ret.

Sagsøgte gør gældende, at han, da Dommen strider mod danske Retsbegreber, kun er bundet ved denne i Tyskland.

Endvidere har Sagsøgte oplyst, at Købesummen ifølge en nu fremlagt Slutseddel af 22 April 1922, underskrevet af Sagsøgeren, ikke var 350 000 Mark, men 435 000 Mark, og at Sagsøgte straks kontant betalte ikke 50 000 Mark, men 135 000 Mark, idet det virkelige Forhold kun blev skjult for at spare Sagsøgeren for en større Omsætningsskat. Dette betyder, at Sagsøgeren i Stedet for de i Dommen ommeldte ca 1100 GM yderligere har faaet ca 1350 GM, og hvis dette virkelige Forhold havde været kendt under Processen i Berlin, anser Sagsøgte det for tvivlsomt, om den tyske Domstol i det hele havde fundet Grundlag for Aufwertung, navnlig da Sagsøgte hele Udbytte af Handlen med Ejendommen, hvis Lejeindtægter har været uden Betydning, har været 7500 Rmk, hvilket Beløb i 1930, da Ejendommen blev solgt, kun var ca 6500 Kr værd.

Sagsøgte maa herefter mene, at Sagsøgeren har vundet Sagen ved svigagtig Adfærd, idet Sagsøgte, dels paa Grund af Frygten for en Bøde dels paa Grund af, at han under den tyske Proces ikke mente at kunne bevise sin Paastand, da han ikke dengang kunde finde den foran ommeldte Slutseddel, ikke turde rejse Indsigelse med Hensyn til den under Processen angivne Købesum.

Sagsøgeren har vel benægtet Rigtigheden af Sagsøgte Angivelse, men ved den fremlagte Slutseddel, hvis Ægthed Sagsøgeren ikke har benægtet, synes denne Angivelse i høj Grad sandsynliggjort, og det maa saaledes efter det foreliggende antages, at den tyske Dom er afsagt paa et urigtigt Grundlag, og at den vilde have faaet et andet Resultat, hvis det rigtige Forhold var oplyst. Den findes herefter ikke egnet til at tillægge Eksekutionskraft i Danmark, og Sagsøgte vil derfor allerede af den Grund paa det foreliggende være at frifinde.

Efter Omstændighederne vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

Nr 215/1935. Politidirektøren i København om Umyndiggørelse af Fru Ane Kirstine Kathrine Marie Petersen, f Hansen.

Østre Landsrets Kendelse af 12 Oktober 1935: Fru Ane Kirstine Kathrine Marie Petersen, f Hansen, umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende. Sagens Omkostninger ophæves. De Parterne beskikkede Sagførere, Landsretssagfører Sigurd Bruun og Overretssagfører Anker-Jensen, tilkommende Salærer, 60 Kr til hver, samt Godtgørelse til Landsretssagfører Sigurd Bruun for hafte Udlæg, 25 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Fru Petersen Landsrettens Kendelse ophævet, medens Politidirektøren i København principalt paastaar Stadfæstelse, subsidiært, at Fru Petersen kun umyndiggøres i formueretlig Henseende.

De bemærkes, at Fru Petersen ved Østre Landsrets Dom af 9 August 1935 i Medfør af Straffelovens § 16 er fritaget for Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 276, men i Medfør af Straffelovens § 70 er dømt til foreløbig at anbringes i et Sindssygehospital, samt at hun siden 30 Oktober 1935 har været anbragt paa Sankt Hans Hospital. Umyndiggørelsessagen er rejst i Anledning af et af Fru Petersen fremsat Krav i Boet efter en i Juli 1935 ved Døden afgaaet Person.

Efter Straffedommens Afsigelse er det af den fungerende Overlæge ved Kommunehospitalets 6 Afdeling i en den 24 August 1935 afgivet Erklæring bl a udtalt, at Fru Petersen »der for Tiden ligger her paa Afdelingen, er sindssyg, lidende af Forrykthed. Hun maa som Følge af denne Lidelse betragtes som ude af Stand til at kunne varetage sine personlige Anliggender paa forsvarlig Maade. Patientens Indsigt i formueretlige Spørgsmaal er imidlertid ikke ringe — — — hun vil være i Stand til at administrere sine økonomiske Anliggender paa forsvarlig Maade.«

For Højesteret er endvidere tilvejebragt en Erklæring af 28 December 1935 fra Overlægen ved Sankt Hans Hospitals Kvindeafdeling, hvori bl a udtales følgende: »Det er ikke lykkedes mig hos hende at paavise noget Symptom, som jeg med Sikkerhed tør betegne som Udtryk for Sindssygdom — — — Fru P kan paa ingen Maade siges at være ude af Stand til at varetage sine økonomiske Interesser paa fornuftig Maade — tværtimod, og efter det Kendskab, jeg har til hende, tør jeg heller ikke sige, at hun ikke kan tage Vare om sin Person.«

Endelig har Retslægeraadet i en over Sagen indhentet Erklæring af 24 Januar 1936 udtalt, at Raadet efter det nu om Fru Petersens Sindstilstand oplyste ikke kan anbefale, at hun umyndiggøres.

Da der ved den i Henhold til Straffedommen skete Anbringelse af Fru Petersen paa Sindssygehospital indtil videre er draget Omsorg for hendes Person, og da det efter det nu foreliggende findes betænkeligt at antage, at hun iøvrigt skulde være uskikket til at varetage sine Anliggender, vil Politidirektørens Begæring om hendes Umyndiggørelse ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Politidirektøren i København fremsatte Begæring om Umyndiggørelse af Fru Ane Kirstine Kathrine Marie Petersen, f Hansen, kan ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Landsretssagfører Sigmund Bruun og Overretssagfører Anker-Jensen i Salær for Landsretten 60 Kroner til hver, samt førstnævnte i Godtgørelse for Udlæg 25 Kroner. Endvidere tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim og Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 120 Kroner til hver samt i Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 6 Kroner 95 Øre og 25 Kroner. Samtlige Beløb udredes af det offentlige.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Politidirektøren i København som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse i saavel formueretlig som i personlig Henseende af Fru Ane Kirstine Kathrine Marie Petersen, født Hansen, født 10 Marts 1875, idet hun paa Grund af Sindssygdøm maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender.

Da Fru Ane Kirstine Kathrine Marie Petersen, født Hansen, paa Grund af Sindssygdøm maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender i begge Henseender,

bestemmes

Mandag den 9 Marts.

Nr 24/1936.

Rigsadvokaten

mod

Johannes Evald Jørgensen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 241 m v.

Dom afsagt af Københavns Amts nordre Birks Ret den 11 Oktober 1935: Tiltalte, Johannes Evald Jørgensen, bør bøde 400 Kr, hvoraf 325 Kr tilfalder Statskassen, 50 Kr Københavns Amtskommunes Kasse og 25 Kr Politikassen, og som i Mangel af Betaling afsones med 40 Dages Hæfte. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger, herunder i Vederlag til Forsvareren, Overretssagfører Vogt, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 6 November 1935: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffen bestemmes til Hæfte i 20 Dage, og at Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte, Johannes Evald Jørgensen, for et Tidsrum af 6 Maaneder. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører C C Heilesen, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte, Johannes Evald Jørgensen, 60 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Anklageskrift af 16 f M tiltales under denne Sag Johannes Evald Jørgensen for Overtrædelse af Straffelovens § 241 og Motorlovens § 29 samt Færdselslovens §§ 9 og 10, Stk 2 ved den 26 Juli 1935, da han med sin Hustru som Passager førte Motorcykel K 26 515 ad Bernstorffsvej mod Syd ved Høegsmindevej, at have undladt at udvise behørig Agtpaagivenhed og at have forsøgt ved Omkørsel til højre at forbiøre et Motorkøretøj, der havde kørt foran ham, men var stoppet op for at lade en Cyklist passere, med den Følge, at han paakørte nævnte Cyklist, Glashandler Laurits Nielsen, saaledes at saavel Tiltalte som

Nielsen væltede, hvorved Tiltaltes Hustru paadrog sig saadanne Læsioner af Kraniet, at hun kort efter afgik ved Døden, og Glashandler Nielsen paadrog sig forskellige Læsioner af begge Ben.

Tiltalte, der er født i København den 2 December 1897, er ustraffet.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte den 26 Juli d A Kl ca 23 ved Hjørnet af Bernstorffvej og Høegsmindevej i Gentofte som Fører af Motorcykel K 25 515 har paakørt den cyklende Glashandler Laurits Nielsen med de ovenfor nævnte Følger, men Tiltalte har nægtet sig skyldig i uforsigtig Kørsel og forklaret, at han kom kørende med jævn Fart bagefter en Motordroske (A 293), og at denne bremsede op ved Hjørnet af Høegsmindevej, hvorfor han, skønt han, saaledes som han kørte, ikke kunde se, om Bilens venstre Vinge var svinget ud, gik ud fra, at Bilen vilde svinge til venstre ad Tranegaardsvej, hvorfor han kørte frem til højre for den. I samme Øjeblik, Tiltalte var naaet frem til Forenden af Bilen, kom Glashandler Nielsen frem foran denne, saaledes at det var Tiltalte umuligt at undgaa at paakøre ham.

Idet bemærkes, at den Omstændighed, at Motordrosken standsede op, ikke kunde berettige Tiltalte til at tro, at den vilde svinge til venstre, men tværtimod maatte være en Opfordring til Tiltalte til ogsaa at standse op inden Vekrydset, samt at der ikke under Sagen er oplyst noget om, at Glashandler Nielsen selv ved sin Kørsel delvis er Skyld i Paakørslen, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 241 samt efter Motorlovens § 41, jfr § 29 og efter Færdselslovens § 38 jfr §§ 9 og 10, Stk 2 med en Bøde paa 400 Kr, hvoraf 325 Kr tilfalder Statskassen, 50 Kr Københavns Amtskommunes Kasse og 25 Kr Politikassen, og som i Mangel af Betaling afsønes med Hæfte i 40 Dage. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

En af Anklagemyndigheden nedlagt Paastand om, at Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte, skønnes ikke at burde tages til Følge, og Erstatningsspørgsmaalet er udskudt til senere Paaendelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Straffesager for Københavns Amts nordre Birk den 11 Oktober 1935 og paaanket af Tiltalte, Johannes Evald Jørgensen, til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffen findes at burde bestemmes til Hæfte i 20 Dage, og at Retten til at være Fører af Motorkøretøj findes i Medfør af Motorlovens § 42 at burde frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 6 Maaneder.

Tirsdag den 10 Marts.

Nr 260/1935.

Rigsadvokaten

mod

Hans Vestergaard Bendtzen (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Næringslov Nr 138 af 28 April 1931 § 2, jfr § 95.

Københavns Byrets Dom af 18 Juni 1935: Tiltalte, Entreprenør Hans Vestergaard Bendtzen, bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 11 Oktober 1935: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Møldrup 100 Kroner, som udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 22 Maj 1935 er Entreprenør Hans Vestergaard Bendtzen sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov 138 af 28 April 1931 § 2, jfr § 95 i Anledning af, at han i 1934 her i Staden og i 1935 erhvervsmæssigt har drevet Virksomhed med Opførelse af Huse i samlet Entreprise uden at have erhvervet de til den af ham udøvede Virksomhed fornødne Næringsbreve som Murer, Tømrer, Snedker, Blikkenslager og Elektroinstallatør.

Tiltalte har forklaret, at hans Virksomhed bestaar i, at han i Henhold til Byggekontrakt for en bestemt Sum paatager sig Opførelsen af en Bygning, og at han derefter indgaar særlige Entreprisekontrakter med de forskellige Haandværksmestre om Udførelsen af de under hver af disse sorterende Bygningsarbejder; hans Indtægt bestaar i Differencen mellem Summen ifølge Byggekontrakten og det samlede Beløb af Entrepriserne, dog udfører han i Reglen selv Udgravningen af Grunden. Han har løst Næringsbrev paa almindeligt Haandværk, men mener sig ikke forpligtet til at løse Næringsbrev til Udøvelse af de forskellige i Anklageskriftet nævnte Bygningsfag, hvorved han henviser til at han gaar ud fra, at de Haandværksmestre, hvormed han afsutter Kontrakt, selv er i Besiddelse af fornøden Næringsadkomst.

Da Tiltalte som anført har Næringsadkomst for saa vidt angaar den Del af Byggearbejdet, som han har paataget sig selv at udføre, og da hans Virksomhed iøvrigt ikke findes at kunne henføres under nogen af de i Næringslovens § 1 angivne Virksomheder kan Næringsadkomst ikke anses fornøden og Tiltalte vil saaledes være at frifinde.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 18 Juni 1935 (Nr 5648/35) og er af Anklagemyndigheden paaanket til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Tiltalte paastaar Dommen stadfæstet.

Til Støtte for den i Anklageskriftet hævdede Opfattelse er det for Landsretten fra det offentlige Side navnlig gjort gældende, at der i den nye Næringslov ikke er optaget nogen Bestemmelse svarende til den i den gamle Næringslovs § 17 indeholdte Regel, hvorefter enhver som Entreprenør kunde paatage sig Udførelsen af et hvilket som helst Haandværksarbejde, naar han lod Arbejdet udføre ved selvstændige Haandværkere indenfor det paagældende Fag, hvilken Regel ikke fandtes naturlig som Led i den næringsretlige Ordning, og at der saaledes — idet Reglen i den nye Næringslovs § 20, 3 Stk, ikke kan antages at føre saa vidt — ikke længere er Hjemmel for at anse Entreprenører som undtaget fra de almindelige Regler om Erhvervelse af Næringsbrev.

Idet bemærkes, at den Virksomhed at paatage sig at lade et Arbejde udføre ved Hjælp af andre, med hvem Kontrakt slutes om disses selvstændige Udførelse af Arbejdet, ikke kan betegnes som Næringsvirksomhed som Haandværker, vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 65/1935. **Justitsministeriet paa Statskassens Vegne**
(Kammeradvokaten)

m o d

Civildommer M Barfoed (Røde),

betræffende Erstatning for et ved fejlagtig Tinglysningsekspedition forvoldt Tab.

Østre Landsrets Dom af 4 Februar 1935: Sagsøgte, Civildommer M Barfoed, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Justitsministeriet paa Statskassens Vegne, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det følger af Bestemmelsen i Tinglysningslovens § 35, 2 Stk, at det ogsaa efter Lovens Ikrafttræden paaahviler Dommeren at

erstatte den ved Fejl i den af ham udfærdigede Tinglysningspaategning tilføjede Skade, selv om Fejlen skyldes den af Dommeren antagne Fuldmægtig. Herefter, og da Statskassen, som i Dommen nævnt, har udredet den forhenværende Godsforvalter Jacobsen tilkommende Erstatning, vil Appellanten paa Statskassens Vegne hos Indstævnte kunne kræve det til Skadelidte udbetalte Beløb. Appellantens Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Civildommer M Barfoed, bør — imod at erholde Transport paa den personlige Fordring mod Forretningsfører Th Sørensen og Frk Erna Sørensen efter det af dem under 18 December 1928 til Enkefru Margrethe Lind udstedte Pantebrev for 2000 Kroner — betale Appellanten, Justitsministeriet paa Statskassens Vegne, Kroner 2216,67 med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Maj 1933 til Betalingsker.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1927 og 1928 bistod Fuldmægtig paa Odense Civildommerkontor, Holger Hansen, Ejerne af Ejendommen Matr Nr 302 ds af Odense Købstads Bygrunde i Sct Knuds Sogn Forretningsfører Søren Thorvald Viggo Sørensen og Frk Erna Gerda Kathrine Sørensen med en Om-prioritering af Ejendommen. Der blev i den Anledning udstedt følgende Pantebreve:

1. 10 000 Kr til Godsejer Gregers Juel,
2. 3 000 Kr til Restauratør Johannessen, og
3. 2 000 Kr til Enkefru Lind; senere udstedtes et Skadesløsbrev til Odense Vin Kompagni paa 6000 Kr.

Disse fire Dokumenter blev alle tinglyst uden Retsanmærkning: Paategningerne var alle underskrevne af Civildommer M Barfoed. Det til Enkefru Lind udstedte Pantebrev transporteredes senere til fhv Godsforvalter Jacobsen.

De fornævnte Hæftelser var alle indførte i Tingbogen Bd 11 Bl 4889.

Efter at Fuldmægtig Holger Hansen i Januar 1932 var afgaaet ved Døden, viste det sig, at den paagældende Ejendom foruden paa det foran ommeldte Blad i Tingbogen tillige stod opført i Tingbog Bd 4 Fol 1714, og at der paa dette Folio som uudslettet, men overstreget med en lodret Streg, henstod:

1. 6000 Kr til Fyens Kreditforening og
2. 1900 Kr til Østifternes Hypotekforening.

Da disse Obligationer præjudicerede de senere lyste Obligationer og disse ikke i Tinglysningspaategningerne havde nogen Bemærkning herom, anlagde bl a fhv Godsforvalter Jacobsen Sag mod Civildommer Barfoed paa Statskassens Vegne og paastod under Henvisning til Erstatningsreglerne i Lov Nr 111 af 31 Marts 1926 om Tinglysning Statskassen tilpligtet principalt at foranledige de præjudicerende Hæftelser udslettet, subsidiært at betale en Erstatning paa 2000 Kr med paaløbne Renter. Ved Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1932 blev det vel statueret, at Statskassen i Medfør af Tinglysningslovens § 34, 2 Stk maatte erstatte det Pantebrevets Indehaver ved den urigtige Tinglysningspaategning paaførte Tab, men Statskassen blev frifundet for Tiden, da der ikke paa daværende Tidspunkt var oplyst tilstrækkeligt til at afgøre, om Tab var lidt.

Efter Begæring af Østifternes Hypotekforening blev Ejendommen senere stillet til Tvangsauktion, der afholdtes den 16 November 1932 med det Resultat, at Ejendommen blev udlagt Restauratør Johannessen som ufyldestgjort Panthaver for et Bud paa 20 500 Kr. Auktionen gav fuld Dækning til Fyens Kreditforening, Auktionsrekvirenten og Godsejer Gregers Juel samt til Restauratør Johannessen, der efter Auktionen erklærede sig fyldestgjort for hele sit Tilgodehavende gennem Overtagelsen af Ejendommen, medens der ingen Dækning udkom til Godsforvalter Jacobsens Pantebrev, saaledes at Panteretten ifølge dette dermed var bortfaldet. Da derhos den personlige Fordring efter Pantebrevet mod Debitorerne Erna og Th Sørensen maatte anses for værdiløs, var det herved konstateret, at hele Godsforvalter Jacobsens Tilgodehavende i Henhold til Pantebrevet maatte anses for tabt.

Da det fremkomne Auktionsbud, hvis de præjudicerende Hæftelser ikke havde hvilet paa Ejendommen, vilde have givet fuld Dækning til Godsforvalter Jacobsen, har Justitsministeriet i Henhold til det ved Landsrettens Dom af 1 Juli 1932 statuerede Ansvar for Statskassen under 1 Maj 1933 — mod Transport paa Pantebrevet forsaavidt angaar den personlige Fordring paa Debitorerne — betalt Godsforvalter Jacobsen 2000 Kr med Renter heraf i Henhold til Pantebrevet 6 pCt p a fra 11 December 1931 til 1 Maj 1933 Kr 166,67 samt 50 Kr som Udgift til Sagførersalær i Anledning af Møde ved Tvangsauktionen, ialt Kr 2216,67.

Under denne Sag har Sagsøgeren, Justitsministeriet paa Statskassens Vegne nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte Civildommer M Barfoed — imod at erholde Transport paa den personlige Fordring mod Forretningsfører Th Sørensen og Frk Erna Sørensen efter det af dem under 18 December 1928 til Enkefru Margrethe Lind udstedte Pantebrev for 2000 Kr — tilpligtes at betale Kr 2216,67 med Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 Maj 1933 til Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren henvist til, at da Fuldmægtig Hansen var privat antaget af Sagsøgte, vilde denne efter den før Tinglysningslovens Ikrafttræden herskende Retstilstand ubetinget have været ansvarlig overfor Godsforvalter Jacobsen for det ved den

fejlagtige Tinglysningsekspedition forvoldte Tab; heri er der ved Tinglysningsloven ganske vist sket den Ændring, at Statskassen i første Linje hæfter overfor den private, men der er ikke sket nogen Ændring i den Regel, at Dommeren hæfter for det af ham antagne Personales Fejl — selv om der ikke kan bebrejdes ham nogen Skyld, hvilket Sagsøgeren udtrykkelig har erklæret ikke at ville gøre gældende under denne Sag. I Tinglysningslovens § 35 II hedder det ogsaa, at Bestemmelsen i §§ 34 og 35 ikke medfører nogen Forandring i de gældende Regler om Tjenestemænds Ansvar for begaaede Fejl.

Sagsøgte har heroverfor hævdet, at Sagen ligger helt anderledes efter Tinglysningslovens Ikrafttræden. Det Hensyn man før Tinglysningsloven kunde anføre for, at Dommeren maatte være ubetinget ansvarlig for de af Tinglysningsvæsnet begaaede Fejl, nemlig Hensynet til Omsætningens Betyggelse, har tabt sin Betydning nu da Statskassen garanterer de private for Tinglysningsvæsnets Rigtighed. Et Regreskrav fra Statens Side mod Dommeren i Tilfælde, hvor intet kan bebrejdes denne, maatte have særlig Lovhjemmel eller særlig begrundes, men saadan Hjemmel eller Begrundelse ses ikke at foreligge. Tinglysningslovens § 35 II behøver ikke at betyde andet, end at der ikke er sket Ændring i Reglerne om Tjenestemænds Ansvar udenfor Tinglysningslovens Omraade, og denne Bestemmelse vil i alle Fald kun kunne hjemle Regres, hvis Tjenestemænd har begaaet en Fejl, hvilket in casu ikke gøres gældende. DL 3—19—2 er her uanvendelig, idet den ikke hjemler Regres mod en overordnet Funktionær for hvad en underordnet Funktionær har begaaet. Analogien af Bestemmelsen i Lov Nr 77 af 31 Marts 1926 § 34, 2 Stk om Kassebetjentens Ansvar overfor Staten for det af dem selv antagne Personale kan ej heller bruges, idet Forholdene er væsensforskellige. Imod det paastaaede Regreskrav kan anføres Principet i Forsikringsaftalelov Nr 129 af 15 April 1930 § 25, 2 Punktum. Staten er jo netop Forsikrer for de private, der lider Tab ved Fejl under en Tinglysningsekspedition.

Tinglysningslovens § 35, 2 Stk giver i sig selv ingen Vejledning med Hensyn til, hvorvidt Staten i et Tilfælde som det foreliggende har Regres mod en Tjenestemand. Selv om denne Lovbestemmelse opretholder et Ansvar, som overfor de skadelidte maatte have paahvilet Tinglysningsdommeren for de af hans Medhjælpere begaaede Fejl, vil deraf ikke følge, at Statskassens Regreskrav maa have en tilsvarende Omfang, allerede fordi Hensynet til Skadeoprettelse ikke gør sig gældende ved Regreskravet. Heller ikke iøvrigt foreligger der nogen Lovbestemmelse, der har Betydning for Afgørelsen af Spørgsmaalet. Ovennævnte Bestemmelse i Statsregnskabslovens § 34, tidligere Kasseforordning af 8 Juli 1840 § 30, findes saaledes ikke at kunne anvendes analogt. Idet der heller ikke af almindelige Retsgrundsætninger kan udledes nogen Regrespligt i et Tilfælde som det foreliggende, hvor der ikke hævdes at være udvist nogen Fejl fra Tinglysningsdommernes Side, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Onsdag den 11 Marts.

Nr 153/1935. Grosserer **Otto Piper** og Firmaet **Fjerrenseriet**
(Rørdam)

mod

Manufakturhandler **J N Søndergaard** (Poul Jacobsen),

betræffende Omstødelse af et for Indstævnte udstedt Patent.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1935: Sagsøgte, Manufakturhandler J N Søndergaard, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Grosserer Otto Piper og Firmaet Fjerrenseriet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne, een for begge og begge for een, til Sagsøgte med 500 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Grosserer Otto Piper og Firmaet Fjerrenseriet, een for begge og begge for een til Indstævnte, Manufakturhandler J N Søndergaard, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 10 Januar 1935 meddeltes der Sagsøgte, Manufakturhandler J N Søndergaard, dansk Patent Nr 49781, beskyttet fra 7 November 1933 paa en Anordning ved Kanaldyner.

Det hedder i Patentbeskrivelsen:

»Den foreliggende Opfindelse angaar en Anordning ved Kanaldyner gaaende ud paa at gøre saadanne behageligere i Brug. Ved saadanne Dyner er der i Almindelighed en Række ved Siden af hinanden anbragte Kanaler, der bestaar af indvendig i Dynevaarene indsyede Skillevægge, der gaar paa langs i Dynen, og munder ud ved begge Ender af denne.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne for det første paabe-
raabt sig, at Opfindelsen allerede den 26 Oktober 1925 findes nøjagtig
afbildet som norsk Patent Nr 42 057, endvidere som norske Mønstre
Nr 9120 og 9121 samt i norske Annoncer.

Til Brug for Sagen har Sagsøgerne fremstillet nogle Kanaldyner,
som har været forelagt Skønsmænd og Vidner.

I den af dem her for Retten vedstaaede Skønsforretning har Skøns-
mændene besvaret bekræftende Spørgsmaal 1, der sigter til de oven-
nævnte dem foreviste Dyner, og som lyder saaledes:

»Indeholder de af Firmaerne Otto Piper, Fjerrenseriet, A/S De fore-
nede Vatfabriker og Sækkelageret fremstillede Kanaldyner, som under
Skønsforretningen vil blive forelagt Skønsmændene, de samme Anord-
ninger, som omhandles i Patentkrav 1 og 2 i det vedlagte for Manu-
fakturhandler Søndergaard udstedte danske Patent Nr 49 781, hvilke
Anordninger gaar ud paa, at der i begge Ender af Dynen er anordnet
en Tværvæg, saaledes at der fremkommer Tværkanaler ved Enden af
Dynens Længdekanaler, samt at de Længdekanaler, der dannes af
Længdevæggene, er omsluttet af en som en lukket, firkantet Ring formet
Kanal.«

Til Skønsmændene er derhos bl a stillet saalydende Spørgsmaal 2:

»Under Henviisning til vedlagte for Firmaet Steen & Strøm A/S,
Oslo, i 1925 udstedte norske Patent Nr 42 057 forespørges, om Fig 4 i
den Tegning, som er vedhæftet nævnte Patentbrev, viser den ved Dansk
Patent Nr 49 781 patenterede omløbende Kanal, saaledes at sagkyndige
paa Grundlag af Tegningen har været i Stand til at fremstille Kanaldyner
som patenteret af Søndergaard.«

Ad dette Spørgsmaal har Skønsmændene bl a udtalt:

»Norsk Patent Nr 42 057 omhandler og beskytter kun en særlig
Fremstillingsmaade af Kanalerne i Tæppets Midterparti, men paa Patent-
tegningen Fig 4 er dette Midterparti vist i Anvendeles paa et Duntæppe
med en ydre helt rundtløbende Kanal. — — — — —
— — — — Paategningen skønnes, som forlangt i Patentloven, tilstræk-
kelig tydelig, til at en Fagmand herefter kan fremstille det omhandlede
Tæppe, og at overføre den ydre Kanal til et Tæppe, hvis Midterparti
bestaar af de kendte lige Kanaler, saaledes som ved Hr Søndergaards
Tæppe, indeholder ikke noget opfinderisk Moment.«

Skønsmændene har med Hensyn til nogle af Sagsøgte hævdede Mu-
ligheder vedrørende en efter Sagsøgernes Formening paa ovennævnte
norske Figur 4 vist omløbende Kanal, hvis Tilstedeværelse paa Tegningen

Færdig fra Trykkeriet den 25 Marts 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 2

Onsdag den 11 Marts.

ikke af Sagsøgte kan erkendes, udtalt, at der paa Tegningen er vist en virkelig Kant, og ikke blot en »Kant«, der kunde være en Følge af Gengivelse af en Afgrænsning af den originale Tegning, at den anvendte Schattering paa den viste Kant efter Skik og Brug antyder en ophøjet, buet Kant, altsaa ikke en flad Kant, f Eks en Knapkant, at en Knapkant normalt har en Bredde af 3 til 5 cm, medens den paa Tegningen viste Kant maa skønnes at være ca 15 cm bred, at en bredere Knapkant end 5 cm dog kunde være nødvendig, hvis Dynen (Tæppet) skal paaknappes Madrassen (f Eks ved Campering), at Holdepunkt for, at det ikke skulde være en Knapkant, ikke fremgaar af, at der ikke er vist Knapper, idet saadannes Paasyning er en efterfølgende Akt, at den paa Tegningen mellem dennes indre Del og den viste Kant antydede Søm — der udelukker Aabenhed indvendig paa det paagældende Omraade — kan være en Gennemstikning, altsaa uden at der paa det paagældende Sted findes nogen Mellemvæg, om end Skønsmændene finder dette sidste mindre sandsynligt af den Grund, at derved vilde Dynen, der iøvrigt er Prima, paa det anførte Punkt kun blive sekunda, medens Opfindelsen netop maa have til Hensigt at undgaa »kolde« Striber, hvilke fremkommer ved den Ubevægelighed af Fylden, der er en Følge af Gennemstikning i Mod-sætning til Kanalsystemet.

Til Skønsmændene er yderligere bl a stillet saalydende Spørgsmaal 3:

»Under Henviisning til vedlagte norske indregistrerede Mønstre Nr 9120 og 9121 af 17 November 1932 (Mønsterbeskyttelse for Firmaet Otto Koch, Bodø) samt vedlagte Annoncer i Bladet »Aftenposten« fra Firmaerne Otto Koch, Bodø, og Johan O Larsen, Oslo, dateret henholdsvis den 5 Oktober 1933 og den 6 og 19 s M og vedlagte Erklæringer af 30 Marts og 4 April d A fra Firmaerne forespørges, om de ved disse Mønstre og Annoncer angivne Dynen viser den ved Dansk Patent Nr 49 781 patenterede omløbende Kanal saaledes, at sagkyndige paa Grundlag heraf har været i Stand til at fremstille Kanaldynen som patenteret af Søndergaard.«

Spørgsmaal 3 har Skønsmændene besvaret som følger:

»De paa Mønstertegningerne Nr 9120 og Nr 9121 samt de paa Figurerne i Annoncerne i »Aftenposten« viste Tæpper udviser vel en rundt-løbende Kanal, men Tegningerne giver ikke tilstrækkelige Oplysninger til, at man deraf kan afgøre, om de omhandlede Tæpper er rigtige Kanal-tæpper eller blot nedstukne Tæpper.«

Idet der nu findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at Opfindelsen ikke ved den ommeldte Tegning til det norske Patent kan som i Patentlovens omhandlede Bestemmelse fordret anses saaledes beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt Skrift, at Sagkyndige derigennem er blevet i Stand til at udøve den, hvad ligeledes — som ogsaa af Skønnet antaget — gælder de anførte Mønstertegninger og Annoncer, kan de omhandlede, af Sagsøgerne anførte Momenter ikke anses for at have været til Hinder for Udstedelsen af det Sagsøgte meddelte danske Patent.

Sagsøgerne gør imidlertid — som foran berørt — og i særlig Grad gældende, at den omhandlede Opfindelse ifølge samme Bestemmelse i Patentloven maa være udelukket fra Adgang til Patent, under Hensyn til at Opfindelsen heri Landet har været bragt saa aabenlyst i Anvendelse, at Sagkyndige derigennem er blevet i Stand til at udøve den, idet Sagsøgerne og to andre Firmaer i Aarevis forinden Patentansøgningens Indgivelse har fremstillet og solgt Dyner som den i Patentet omhandlede.

Til Oplysning herom har Sagsøgerne ført en Række Vidner, nemlig Bestyrer af Forretningen Sækkelageret hersteds Jens Peter Hansen, Ekspedient Jørgen Petersen, der har været ansat hos Sagsøgeren Piper fra Maj 1925, Ekspedient hos samme Sigurd Lauritzen, ansat fra Januar 1930, Prokurist Otto Cederberg, i Tjeneste hos Sagsøgeren Firmaet Fjerrenseriet siden April 1911 og Frk Martha Olsen, der har været ansat i De forenede Vatfabriker i 29 Aar.

Fornævnte Bestyrer af Sækkelageret, Hansen, har forklaret, at man i Forretningen, der baade er Fabrik og har Butik, er begyndt fra omkring 1930 at lave Dyner som de heromhandlede, der har været fremstillede som Lagervarer, ikke paa Bestilling, bortset fra særlige Maal; i Sæsonen har altid 10—12 Senge med Dyner af heromhandlede Slags staaet opslaaede i Forretningen, der er solgt flere Hundrede saadanne Dyner, uden at Vidnet dog kan angive Tallet nærmere. Firmaet har forgæves søgt Patent paa en Dyne med Kvadrater. Det var ifølge Vidnets Forklaring Firmaet, der opfandt Mellemvægge.

De to Ekspedienter hos Otto Piper har forklaret, at Firmaet har leveret Dyner ganske lignende de heromhandlede og har haft saadanne udstillede i Vinduer, noget nærmere Antal kan ikke angives. Ifølge Ekspedient Petersens Forklaring angik Firmaets Opgivende overfor Patentkommissionen i Anledning af den ovennævnte Protest kun Varer paa Bestilling.

Prokurist Cederberg har forklaret, at Fjerrenseriet allerede i 1911 fremstillede Dyner som de heromhandlede og derefter jævnlig har lavet saadanne paa samme Maade som ifølge Sagsøgtes Patent; Vidnet kan ikke se nogen Forskel.

Frk Olsen har forklaret, at Forretninger indsendte Stof og Dun til Vatfabrikerne til Syning af Dyner, hvad derefter er sket — baade som gennemstukne og med Mellemvægge — sikkert i en 15 Aars Tid.

Sagsøgte bestrider, at der ved de af Sagsøgerne tilvejebragte Oplysninger er ført Bevis for, at Opfindelsen her i Landet har været bragt »saa aabenlyst i Anvendelse«, at Sagkyndige har været i Stand til at udøve den. Der henvises herved til, at det efter de af Sagsøgerne tilveje-

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand E Geertzen, til Indstævnte, Grundejerforeningen »Fredens Bo«, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren Købmand E Geertzen de Sagsøgte Grundejerforeningen »Fredens Bo« kendt pligtige til at anerkende, at Sagsøgeren i sin Egenskab af Ejer af Parceller Nr 1762 og 1763, udstykkede fra Matr Nr 4 q af Sundbyvester, er Medlem af nævnte Forening.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Aarene 1920—21 udstykkedes en Del af Matr Nr 4 q af Sundbyvester i Parceller, der paa en fremlagt Plan betegnedes med Numrene 1353—1417, hvoraf det sidste var et Vej- og Pladsareal. Ved Købekontrakterne vedrørende hver enkelt Parcel paalagdes der Køberen og efterfølgende Ejere af Parcellen Pligt til i Forening med de nuværende eller tilkommende Ejere af de af Udstykningsplanen omfattede Parceller at være Medlem af en Forening, hvis særlige Formaal skulde være at varetage Medlemmernes Interesser ved Vej-, Vand- og Kloakanlæg, og hvis Navn skulde være Grundejerforeningen »Fredensbo«. Der paalagdes derhos Parcellerne Pligt til at bidrage til Udgifterne til Vejes og Kloakers Anlæg og Vedligeholdelse samt til Vejenes Belysning og Omkostningerne ved Foreningens Administration.

Købekontrakternes Post 9 er saalydende:

»Ejere af Gaarden Matr Nr 4 q og senere Ejere af Parceller fra nævnte Ejendom, som støde ud til de paa Udstykningsplanen for Matr Nr 4 q af Grundejerforeningen »Fredensbo« udlagte Veje og Pladsarealer, har Færdselsret ad disse Veje og Pladsarealer. Naar Udstykning og Bortsalg af Parceller stødende til disse Veje og Pladsen har fundet Sted, er Parcelejeren pligtig at være Medlem af Grundejerforeningen »Fredensbo« og som saadan deltage forholdsmæssigt med Foreningens andre Medlemmer i Udgifterne til Vejenes og Pladsens Anlæg og Vedligeholdelse. Køberen er bekendt med, at Grundejerforeningen »Fredensbo« har Ret og Pligt til, naar Udstykningen af Parcellerne er i Orden, at erholde overdraget det paa Matr Nr 4 q af Sundbyvester udlagte Vej- og Pladsareal som Foreningens Ejendom.«

Den 21 November 1921 blev der paa den samlede Ejendom læst en Deklaration, hvorved der paalagdes Hovedejendommen visse Byggeindskrænkninger, medens der lagdes sædvanlig Villaservitut paa Parcellerne.

I § 3, 1 Stk, i Foreningens Love af 29 Oktober 1920 hedder det:

»Medlem af Foreningen er enhver nuværende og efterfølgende Ejer af den Del af Matr Nr 4 q af Sundby Vester under København paa hvilken

der lægges Villaservitut, og ingen som ikke er Ejer af en saadan Parcel, kan optages som Medlem af Foreningen. En Bestemmelse om Parcel-ejernes Pligt til at være Medlemmer af Foreningen er optagen i de om Parcelkøbene afsluttede Kontrakter og vil blive læst som servitutstiftende paa Parcellerne.«

I 1929 planlagdes en yderligere Udstykning af Matr Nr 4 q omfattende bl a de paa en fremlagt Plan med Nr 1755—65 betegnede Parceller, hvoraf Nr 1755—60 støder op til det tidligere udstykkede Areal Veje eller Plads, medens dette ikke er Tilfældet med de øvrige Parcelnumre. Desuden udlagdes et Areal til Veje, der udmunder i Foreningens Vej eller Pladsareal.

Den 28 Maj 1929 blev der paa Matr Nr 4 q tinglyst en Deklaration, hvorefter der paalagdes de senere under ovennævnte Matr Nr udstykkede Parceller samme Villaservitut, som der ved Deklarationen af 1921 var paalagt Parcellerne Nr 1353—1416.

Ved Sagsøgerens Skøde af 6 November 1934 paa Matr Nr 1762 og 1763 paalægges der ham Forpligtelse til at være Medlem af den sagsøgte Forening og Bidragspligt i samme Omfang som Ejerne af de tidligere udstykkede Parceller. I Skrivelse af 5 Oktober 1934 har Sagsøgerens Sagsfører overfor Sagsøgte udtalt, at Sagsøgeren, der har erklæret sig villig til at indtræde i Foreningen og betale de Gebyrer, som ifølge Vedtægterne skal betales, maa have Krav paa, at Foreningen straks anlægger Vej ned til Sagsøgerens Grunde.

Da den sagsøgte Forening ifølge Købekontrakterne angaaende Parcellerne Nr 1353—1416 kun omfatter Ejerne af disse Parceller samt af saadanne senere fra Matr Nr 4 q udstykkede Parceller, der »støder ud til« de af Foreningen udlagte Veje og Pladsarealer, da dette ikke er Tilfældet med Matr Nr 1762 og 1763, da Foreningens Love maa forstaaes i Overensstemmelse med Købekontrakterne, og da Sagsøgeren ikke iøvrigt har fremført noget, der kunde medføre Pligt for de Sagsøgte til at anerkende ham som Medlem, vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale til de Sagsøgte med 150 Kr.

Fredag den 13 Marts.

Nr 2/1936.

Rigsadvokaten

mod

Johan Edvard Ziegler (Stig Rode),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 31, jfr § 95.

København's Byrets Dom af 4 Juli 1935: Tiltalte, Direktør Johan Edvard Ziegler, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige For-

kyndelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 100 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling straffes med Hæfte i 10 Dage, samt betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 11 Oktober 1935: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter de i Næringslovens §§ 31—35 brugte Udtryk maa det antages, at den der omhandlede Virksomhed, der som Hovedregel er betinget af Erhvervelse af Adgangsbevis, kun kan udøves af Personer som Fuldmægtige for de udenlandske Firmaer, et Resultat, der stemmer med, hvad der ogsaa efter den tidligere Lovgivning har været antaget. Den af Aktieselskabet Markt & Co ved Spinzig og Gluud udøvede Virksomhed har herefter været ulovlig. Den af Tiltalte som Direktør for Aktieselskabet forskyldte Straf findes passende at kunne ansættes som i Landsretsdommen sket, dog at Bøden efter Næringslovens § 95 vil være at tillægge Statskassen.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte, Johan Edvard Ziegler, bør til Statskassen bøde 100 Kroner eller i Mangel af denne Bødes Betaling straffes med Hæfte i 10 Dage samt betale Sagens Omkostninger for alle Retter.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Politis Anklageskrift af 18 Maj 1935 er Direktør Johan Edvard Ziegler sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 31, jfr § 95, i Anledning af, at han som ansvarlig for A/S Markt & Co, der ikke har og som juridisk Person ikke har kunnet erhverve Adgangsbeviset som Handelsrejsende for udenlandske Firmaer, har ladet nævnte Aktieselskab gennem en Aarrække ved Repræsentanters personlige Henvendelse optage og søge optaget Bestillinger for blandt andet følgende udenlandske Firmaers Regning:

1. A/B B A Hjort & Co, Stockholm,
2. Stanley Works, G m b H, Felbert, og
3. Yale & Town, Stanford, U S A.

Det fremgaar af Sagen, at Aktieselskabet er stiftet i 1922, den 7 August samme Aar optaget i Aktieselskabsregistret og den 10 August samme Aar har erhvervet Næringsbrev paa Handel en gros. Selskabet har lige fra Stiftelsen optaget Ordre for de i Anklageskriftet nævnte udenlandske Firmaer ved personlige Henvendelser af to af Selskabet

antagne Personer; af disse er dog den ene afskediget i Januar 1932. Den anden, Carl Gluud, er i Besiddelse af et den 6 Januar 1925 udstedt Børgerskab paa en gros Handel. Der har desuden under Besøg hos Kunder været optaget Ordre af Direktør i Selskabet Spinzig, der ikke har Næringsadkomst.

Ved Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1931 er statueret, at Aktieselskaber ikke kan opnaa Adgangsbevis, og at Fritagelse for at erhverve Adgangsbevis derfor ikke kan komme Aktieselskaber til Gode. Heraf følger dog ikke, at det skulde være forbudt Aktieselskaber at drive Virksomhed af den her omhandlede Art, hvilket der heller ikke synes at kunne være nogen reel Grund til, men alene at den til Ordrenes Optagelse stedfindende personlige Henvendelse maa ske ved Personer, der har Adgangsbevis eller i Medfør af Næringslovens § 35 er fritagne for at erhverve Adgangsbevis.

Da Direktør Spinzig ikke opfylder disse Betingelser, findes Tiltalte ved at benytte ham til Optagelse af Ordre at have overtraadt de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser, og Tiltalte vil herefter være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 100 Kr, subsidiært med Hæfte i 10 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende.

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling den 4 Juli 1935 (Nr 5476/35) og er af Anklagemyndigheden paaanket af de i Retsplejelovens § 963 Nr 1—3 anførte Ankegrunde.

Tiltalte Johan Edvard Ziegler har paastaaet Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 17 Marts.

Nr 235/1935.

Gaardejer **Karl Nielsen**

m o d

Hagested Brugsforening.

Højesterets Kendelse

Den indankede Dom, der er afsagt af Østre Landsret, var paaanket ved en Stævning af 2 Februar 1935, men Sagen blev hævet, da ingen af Parterne gav Møde ved den berammede Domsforhandling, den 13 November 1935. Appellanten har derefter ved en den 26 November 1935 indgivet Stævning paany indanket Sagen.

Indstævnte har under særskilt Procedure af Formaliteten nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises, idet han har anført, at Sagen i Dagene forinden den 13 November 1935 forligtes, saaledes at Appellanten imod at fritages for Udredelse af Sagsomkostninger for Højesteret frafaldt Anke.

Det er oplyst, at de to Højesteretssagførere, der repræsenterede Parterne, ved to Breve af 9 og 12 November 1935 paa Parternes Vegne har sluttet et Forlig som af Indstævnte paastaaet, men Appellanten bestrider, at hans Sagfører havde Bemyndigelse hertil. Indstævnte har ikke godtgjort, at en saadan Bemyndigelse har foreligget, og naar Indstævnte har gjort gældende, at Appellanten er bundet ved det af hans Sagfører paa hans Vegne afgivne Ankefrafald, uanset om Bemyndigelse har foreligget, kan der ikke gives ham Medhold heri.

Afvisningspaastanden vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Indstævnte Hagedsted Brugsforening nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Nr 19/1936.

Rigsadvokaten

mod

Eilert Lunø Sørensen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel samt af Straffelovens § 131.

Dom afsagt af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 21 Oktober 1935: Tiltalte Eilert Lunø Sørensen bør til Skagen Købstads Kommunes Kasse bøde 1000 Kr, Forvandlingsstraffen er Hæfte i 45 Dage. Saa udreder Tiltalte og denne Sags Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 2 December 1935: Tiltalte Eilert Lunø Sørensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Hagen Jørgensen, 60 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Det findes ikke ved de foreliggende Oplysninger godtgjort, at Tiltaltes Vognmandskørsel er udført med en saadan Regelmæssighed, at den kan betegnes som Kørsel i Rute i Lovens Betydning, hvorved ogsaa bemærkes, at de fleste af Transporterne som det fremgaar af Landsrettens Dom, er sket efter forudgaaende Bestilling.

Idet Tiltalte herefter vil være at frifinde for den rejste Tiltale, vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Politimesterens Anklageskrift af 3 Oktober 1935 er Vognmand Eilert Lunøe Sørensen af Skagen sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 og Straffelovens § 131 til Straf efter:

I. § 8 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer for Overtrædelse af dens § 2, Stk 1, idet han til de nedenfor anførte Tider skal have foretaget Fragtmandskørsel af den i nævnte Lovs § 1 ommeldte Art ad Landevejen Aalborg—Sæby—Frederikshavn—Skagen uden forud meddelt Tilladelse, efter nævnte Lovs § 2, Stk 2:

a) den 7 Februar 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 9, der førtes af Tiltaltes Chauffør Oskar Emil Trolle, samtidig have befordret Svinekroppe, Kød og »gode Ben« fra Andelssvineslagteriet i Sæby ad Landevejen til forskellige af hinanden uafhængige Personer i Skagen;

b) den 30 Marts 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 12, der førtes af Tiltaltes Chauffør Johannes Emanuel Olesen, samtidig have befordret Købmandsvarer for Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Oplag i Aalborg ad Landevejen til Brugsforeningen i Hulsig og Brugsforeningen i Skagen;

c) den 26 April 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 9, der førtes af Tiltaltes Chauffør Johannes Emanuel Olesen, samtidig have befordret forskellige Varer fra forskellige af hinanden uafhængige Personer i Skagen ad Landevejen til forskellige af hinanden uafhængige Personer i Aalborg;

d) den 2 Maj 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 12, der førtes af Chauffør Johannes Emanuel Olesen, samtidig have befordret 20 Kasser Fisk fra Eksportør N Hjort, Skagen, og Maskindele fra Maskinfabrikant Frode Jensen, Skagen, ad Landevejen til henholdsvis en Fiskekutter i Aalborg Havn og Konservesfabrikant Elimar Schmidt, Aalborg;

e) den 7 Maj 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 9, der førtes af Chauffør Oskar Emil Trolle, samtidig have befordret ½ Oksekrop, ½ Svinekrop og forskelligt Slagteriaffald fra Andelssvineslagteriet i Sæby ad Landevejen til 5 af hinanden uafhængige Personer i Skagen;

f) den 7 Juni 1935 skal han med sin Lastmotorvogn P 12, der førtes af Tiltaltes Chauffør Johannes Emanuel Olesen, om Formiddagen samtidig have befordret 2 Kasser Hummer fra Eksportør Niels Hjørth, Skagen, og 4 Kasser Sild samt 2 Kasser Makrel fra Tiltalte og Fiskehandler Leismann, Skagen, ad Landevejen til henholdsvis Konserverfabrikant Elimar Schmidt, Røgeriejer Holst og Røgeriejer Henry Nielsen, alle af Aalborg, og om Eftermiddagen samtidig skal have befordret Gods fra flere af hinanden uafhængige Personer i Aalborg og Nørresundby til flere af hinanden uafhængige Personer i Skagen, Højen, Hulsig og Kandestederne.

II. Straffelovens § 131 ved uden offentlig Bemyndigelse at have udøvet en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves, idet han i de foran under I a) til f) anførte Tilfælde skal have udøvet Fragtmandskørsel af den i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1 ommeldte Beskaffenhed ad Landevejen Aalborg—Sæby—Frederikshavn—Skagen uden at have erhvervet den i nævnte Lovs § 2 ommeldte Tilladelse.

Der nedlægges derhos Paastand paa, at de foran under P 9 og P 12 indregistrerede Lastmotorvogne i Medfør af Straffelovens § 77, Stk 1, Nr 1 inddrages tit Fordel for Statskassen paa Grund af, at de har været brugt ved de foran under I og II ommeldte forsætlige Lovovertrædelser.

Politimesteren har under Sagens Behandling ændret Anklageskriftet derhen, at den under I c omhandlede Transport skal være foregaaet med den Tiltalte tilhørende under P 9 indregistrerede Lastautomobil.

Det bemærkes derhos, at det af det under Sagen passerede fremgaar, at Konserverfabrikant Elimar Schmidt, Aalborg, i det under I d) beskrevne Forhold i Anklageskriftet burde være anført som Modtager af Fisken og en Fiskekutter i Aalborg Havn som Modtager af Maskindelene.

Tiltalte er tidligere fundet anset med Straf saaledes: Ved Højesterets Dom af 9 Juni 1932 med Bøde 50 Kr til Skagen Kommunes Kasse for Overtrædelse af Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motor-køretøjer af 4 Juli 1927 § 2, sammenholdt med § 1, 2det Stk, jfr § 8, ved Vestre Landsrets Dom af 14 Februar 1933 med Bøde 100 Kr til samme Kasse og med Forvandlingsstraf Hæfte i 10 Dage for Overtrædelse af samme Lovbestemmelser, ved Vestre Landsrets Dom af 15 December 1933 med Bøde 200 Kr til samme Kasse og med Forvandlingsstraf Hæfte i 14 Dage for Overtrædelse af samme Lovbestemmelser, og ved Vestre Landsrets Dom af 4 December 1934 med Bøde 600 Kr til samme Kasse og med Forvandlingsstraf Hæfte i 30 Dage for Overtrædelse af samme Lovbestemmelser.

Tiltalte, der har erkendt, at de i Anklageskriftet nævnte 2 Automobiler er indregistrerede som ham tilhørende, og at Chaufførerne Oskar Emil Trolle og Johannes Emanuel Olesen kører i hans Tjeneste, samt at han ikke har den i ovennævnte Lov af 1927 § 2 ommeldte Tilladelse, har paastaaet sig frifundet, idet han nægter sig skyldig i Overtrædelse af Fragtmandsloven ved de under I a)—f) nævnte Forhold, og han har herved gjort gældende, at han har paalagt sine Chauffører at køre lovligt og har særligt til det under I a) og e) ommeldte Forhold udtalt, at de paagældende Varer blev transporteret fra Svinelagteriet i Sæby til Kød-

kontrollens Lokale i Skagen, hvor de paagældende Adressater senere selv afhentede Varerne. Endvidere har Tiltalte forklaret, at oftnævnte Chauffør Olesen har indgivet Ansøgning om Tilladelse til Rute- og Fragtmandskørsel paa Strækningen Aalborg—Skagen, men at der ikke er truffet nogen Afgørelse i dette Andragende. Tiltalte har nægtet at udtale sig yderligere angaaende de i Anklageskriftet omhandlede Forhold.

ad I. Ved Sagens Oplysninger derunder de under Efterforskningen afgivne Vidneforklaringer, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte i de under a)—c) og e)—f) anførte Tilfælde med Motorkøretøjer i regelmæssig Rute mod Vederlag samtidig har befordret Gods for flere af hinanden uafhængige Personer, og han vil herefter være at anse for Overtrædelse af § 2 sammenholdt med § 1, 2det Stk, i ovennævnte Lov af 4 Juli 1927.

Med Hensyn til det under I d) omhandlede Forhold bemærkes, at Maskinfabrikant Frode Jensen i en til en under Sagen fremlagt Politirapport Bilag I afgivet Forklaring, hvis Rigtighed er vedstaaet i Retten, har udtalt, at han, der i stort Omfang har benyttet Tiltalte som Vognmand, havde anmodet ham om ved Lejlighed at medtage de omhandlede Reservedele, som ifølge en Garantiforpligtelse skulde leveres gratis til en Kutter i Aalborg. Tiltalte lovede at medtage Reservedelene, uden at der blev talt om nogen Betaling herfor; Tiltalte har hverken modtaget eller forlangt nogen Betaling for denne Transport, og Frode Jensen vil betragte Transporten som en Vennetjeneste, for hvilket intet Vederlag skal ydes. Det kan herefter ikke anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte ved den under Forhold I d) omhandlede Transport af Maskindele har foretaget denne mod Vederlag, og han findes derfor ikke ved dette Forhold at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af de i Anklageskriftet nævnte Lovbestemmelser.

ad II. Idet bemærkes, at den i nævnte Lov af 1927 omtalte Tilladelse ikke ses at kunne sidestilles med den i Straffelovens § 131 omhandlede offentlige Bemyndigelse, vil de i Anklageskriftet under I a)—c) og e)—f) omhandlede Forhold ikke for Tiltalte medføre Strafansvar efter Straffelovens § 131, og til Anvendelse af Straffelovens § 77 ses der ikke at være tilstrækkeligt klart Grundlag.

Tiltalte vil herefter for Overtrædelse af § 2 sammenholdt med § 1, 2det Stk, i Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer af 4 Juli 1927 i Medfør af samme Lovs § 8 være at anse med en Skagen Købstads Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne fastsættes til 1000 Kr, og saaledes at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 45 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Frederikshavn Købstad m v den 21 Oktober 1935 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Tiltalte er født den 24 Juli 1892.

Med Hensyn til de enkelte Forhold bemærkes:

ad a og e. Svineslagteriets Direktør Skensved har forklaret, at Slagteriet har truffet Aftale med Tiltalte om Transport af Slagteriets Produkter til dets Forhandlere i Skagen. Transporten foregaar regelmæssigt 2 Dage om Ugen, og Betalingen herfor opkræves hos Forhandlerne.

ad b. Efter det foreliggende er Tiltalte bestilt af Brugsforeningerne til 1 a 2 Gange ugentlig at afhente de af Brugsforeningerne hos Fællesforeningen købte Varer. Fragten betales af Brugsforeningerne.

ad c. Efter det oplyste blev der ved den paagældende Lejlighed forefundet 48 Kasser Hummer og Rejer afsendt af Fiskeeksportør Hjort, Skagen, til E Schmidts Konserverfabrik, Aalborg. Fabrikant Schmidt har forklaret, at han i Foraaret 1935 traf Aftale med Tiltalte om, at denne skulde transportere Varer fra Fiskeriauktionerne i Skagen og Frederikshavn til Schmidts Forretning i Aalborg, og Vidnet har herefter saa godt som daglig modtaget Varer med Tiltaltes Automobil.

Tiltalte har for Landsretten forklaret, at denne Transport kun har fundet Sted i nogle Maaneder i Sommeren 1935, idet det drejer sig om Kørsel med Sæsonvarer. — Ved den samme Lejlighed forefandt endvidere 2 mindre Pakker fra Skagens Brugsforening til Fællesforeningen, 1 Pakke Havefrø fra en Frugthandler i Skagen til en Frøforretning i Aalborg, 1 Kasse Konserver — ca 12 kg — fra A/S Skagerak Fiskeindustri i Skagen til en Købmand i Aalborg, 1 Kurv med ca 12 kg Margarine fra Tiltaltes eget Lager for Aalborg Margarinefabrik og endelig et mindre Skab. For samtlige disse sidste Transporter skulde Betaling ikke ydes.

ad f. Det fremgaar af Sagen, at en betydelig Del af de ved Hjemturen medtagne Varer blev transporteret dels i Henhold til den foran under b ommeldte Aftale, dels til Tiltalte selv, der efter det oplyste havde Agenturoplag bl a for M Kragelunds Fabriker, Aalborg, og A/S Aalborg nye Dampmølle.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte — som det ogsaa maa anses erkendt, jfr Rapport af 12 Maj 1935 fra Frederikshavns Politi — er oplyst med at drive den ved de ham tidligere overgaaede Domme som ulovlig karakteriserede regelmæssige Fragtkørsel mellem Skagen og Frederikshavn, samt at Politiet, skønt der i længere Tid er ført systematisk Kontrol med Tiltaltes Lastbiler, dog kun har fundet Anledning til Indskriden ved de i nærværende Sag ommeldte 6 Lejligheder.

Selv om nu Tiltalte i de under c og f nævnte Tilfælde har transporteret Gods for flere af hinanden uafhængige Personer, findes det dog, naar særlig henses til, at Tiltalte, som nævnt, har opgivet sin tidligere Kørsel i Rute mellem Skagen og Frederikshavn og efter det oplyste maa antages at køre til flere forskellige Byer i Jylland omend hyppigst til Aalborg, overvejende betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at statuere, at Tilladelse efter § 2 i Loven af 4 Juli 1927 har været nødvendig til den ommeldte Kørsel. Herefter vil Tiltalte være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Nr 39/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Holst Jensen Kent (Moltke-Leth),

der tiltales for Overtrædelse af Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr 394 af 22 December 1933 § 2, jfr Nr 56 af 24 Februar 1933 § 1, Stk 1 og Nr 26 af 7 Februar 1935 §§ 1 og 3.

København's Byrets Dom af 29 Oktober 1935: Tiltalte Johannes Holst Jensen Kent bør til Statskassen bøde 2500 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 80 Dage. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder 30 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Moltke-Leth.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1935: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den for Tiltalte Johannes Holst Jensen Kent beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Moltke-Leth, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

De i Byrettens Dom omtalte Bekendtgørelser er udstedt henholdsvis i Henhold til Lov Nr 360 af 13 December 1933 § 5 og Lov Nr 352 af 22 December 1934 § 8.

I Henhold til Landsrettsdommens Grunde vil denne Dom være at stadfæste, dog at Retten til at udøve Sagførervirksomhed i Medfør af Rpl § 137 vil være at frakende Tiltalte for bestandig, idet hans Forhold efter Omstændighederne findes at maatte anses som en i den offentlige Mening vanærende Handling.

Sagens Omkostninger for Landsretten udredes som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes Tiltalte Johannes Holst Jensen Kent for bestandig, og at Tiltalte betaler Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til Overretssagfører Moltke-Leth 40 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, der er fremmet til Dom i Henhold til Retsplejelovens § 925, tiltales Johannes Holst Jensen Kent for Overtrædelse af

Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr 394 af 22 December 1933 § 2, jfr Nr 56 af 24 Februar 1933 § 1, Stk 1 og Nr 26 af 7 Februar 1935 § 1.

Tiltalte er født den 15 April 1898 og ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, er det bevist, at Tiltalte den 30 Oktober 1934 i Købmandsbanken har købt 3 pCt danske Statsobligationer 1894 til Paalydende 4000 Kr og den 11 December 1934 i Landmandsbankens Nørre Afdeling 3½ pCt danske Statsobligationer til Paalydende 4000 Kr, som han derefter har uds muglet til Sverige og afhændet gennem en Bank i London, samt med Uds mugling for Øje den 23 Februar 1935 har købt i Købmandsbanken 3½ pCt danske Statsobligationer 1909 til Paalydende 3600 Kr og bestilt 16 Marts 1935 i Folkebankens Nørre Afdeling 3½ pCt danske Statsobligationer 1909 til Paalydende 3600 Kr.

Tiltalte har samtykket i, at Obligationer til Paalydende 3600 Kr og kontant 3249 Kr 91 Øre konfiskeres til Fordel for Statskassen og er indgaet paa at betale i Erstatning til denne 1860 Kr samt paa at tilbagebetale sit Udbytte 1000 Kr til Statskassen.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr 394 af 22 December 1933 § 2, jfr Nr 56 af 24 Februar 1933 § 1, Stk 1 og Nr 26 af 7 Februar 1935 §§ 1 og 3, sidstnævnte Bekendtgørelse tildels jfr Straffelovens § 21 efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 2500 Kr.

Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 80 Dage.

Der er nedlagt Paastand om, at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 78, og at Retten til at være Sagfører frakendes ham i Medfør af Retsplejelovens § 137, 2.

Da Tiltalte imidlertid ikke findes at have forskyldt Fængselsstraf, og det iøvrigt findes tvivlsomt, om den af Tiltalte begaaede Handling kan betegnes som en i den offentlige Mening vanærende Handling, findes Paastanden ikke at kunne tages til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 8 Afdeling den 29 Oktober 1935 (285/1935) og paaanket af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den Tiltalte Johannes Holst Jensen Kent idømte Straf og med Paastand om, at de borgerlige Rettigheder samt Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes ham.

Tiltalte har paastaet Dommen stadfæstet.

Idet bemærkes, at det af Tiltalte udviste Forhold efter Omstændighederne ikke kan anses for en i den offentlige Mening vanærende Handling og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde, vil Dommen være at stadfæste.

Nr 241/1935.

Rigsadvokaten

m o d

Ejner Scharnweber (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Lovbekendtgørelse Nr 204 af 20 Maj 1933.

Københavns Byrets Dom af 2 Juli 1935: Tiltalte, Handelsmand Ejner Scharnweber, bør for Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1935: Tiltalte Ejner Scharnweber bør til Københavns Kommunes Kasse bøde 50 Kr, eller i Mangel af Bødens Betaling hensættes i Hæfte i 5 Dage. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder i Salær til den for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sandholt, 40 Kr, udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udrede inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og med Bemærkning at Hovedreglen om Lukketid paa Grundlovsdagen findes i Lovens § 8

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Ejner Scharnweber 80 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 18 Juni 1935 er Handelsmand Ejner Scharnweber sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov 204 af 20 Maj 1933 § 1, jfr § 10, i Anledning af, at han her i Staden den 5 Juni (Grundlovsdagen) 1935 Kl 15 paa Raadhuspladsen har forhandlet Iskager og Ispinde.

Tiltalte, der har Vandrebrev, har erholdt Tilladelse til at tage Stude paa Raadhuspladsen for at sælge fabriksmæssigt fremstillede Ispinde og Iscream i Pakker.

Han er gaaet ud fra, at han i Overensstemmelse med Reglen i Lukkelovens § 3 d havde Ret til at holde aabent til Kl 22 paa alle Ugens Dage.

Politiet har under Sagen gjort gældende, at Undtagelsesbestemmelsen i § 3 d kun kommer til Anvendelse paa egentlige Handlende med faste Udsalgssteder.

Da den omhandlede Undtagelsesbestemmelse imidlertid ifølge Lovens § 1 blandt andet ogsaa gælder Omløben med Varer, hvormed Tiltaltes

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 3

Onsdag den 18 Marts.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, til Indstævnte, Søllerød Sogneraad, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af den forestaaende Elektrificering af Driften København—Holte ønskede Sagsøgerne, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, ved Holte Station at anlægge en Omformerstation paa den Del af Banearealet, som ligger lige op ad Grønnevej og ansøgte i den Anledning Bygningskommissionen i Søllerød Kommune om Tilladelse til at lade Bygningen opføre, men Kommunen stillede som Betingelse for Bygningsapprobationens Meddelelse, at Bygningen i Henhold til Kommunens Bygningsreglements § 10 skulde være fjernet 7,53 m fra Grønnevejs Midtlinie, hvilket Krav Statsbanerne ikke mente sig forpligtet til at efterkomme. Da Bygningen af Hensyn til den rettidige Gennemførelse af Elektrificeringen skulde opføres snarest, enedes Parterne om en Ordning, hvorved Bygningen straks kunde opføres, hvor Statsbanerne ønskede det, mod at disse forpligtede sig til at betale den Merudgift, som ved Vejens Udvidelse til sin Tid maatte blive paaført Kommunen som Følge af Omformerstationens Beliggenhed indenfor Byggelinien; Statsbanerne forbeholdt sig dog at søge Spørgsmaalet, hvorvidt de var pligtige at respektere Byggelinien, afgjort ved Domstolene, og det aftaltes, at den ovennævnte Be-

talingspligt bortfaldt, saafremt det ved Dom — eller paa anden Maade — bindende blev statueret, at en saadan Pligt ikke eksisterede.

Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag paastaet Sagsøgte, Søllerød Sogneraad, dømt til at anerkende, at Sagsøgte ikke kan gøre Bestemmelserne i § 10, 1) i det under 14 Marts 1904 stadfæstede Bygningsreglement for Søllerød Sogn gældende overfor Sagsøgerne, og at Sagsøgte derfor ikke kan kræve, at der paa Sagsøgernes Grund (Holte Station) langs den tilstødende offentlige Bivej, Grønnevej, ikke maa opføres Bygninger nærmere end 7,53 m fra Vejens Midtlinie.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har derhos nedlagt en subsidær Paastand.

Sagsøgerne har til Støtte for den nedlagte Paastand anført følgende: Bestemmelsen om Byggelinier i Bygningsreglement § 10, 1 anføres at være givet for efterhaanden at udvide de tilstedeværende Gader og Veje. I nærværende Tilfælde drejer det sig imidlertid om et til Jærnbaneformaal endelig eksproprieret Areal, og dette vil ikke kunde forlanges afstaaet til Vejudvidelse ved ny Ekspropriation. For det første maa Tidsprioriteten være afgørende mellem to til Ekspropriation berettigede Myndigheder. For det andet viser Bestemmelserne i Forordning af 5 Marts 1845, navnlig §§ 5, 6 og 19, at Vejinteresser altid maa vige for Jærnbaneinteresser. Endelig indeholder Bygningsreglementet i § 10, 7 ikke Hjemmel til Ekspropriation fra andre end private Ejere.

Sagsøgte har heroverfor bl a anført, at Bygningsreglementet gælder ogsaa for Statsmyndigheder i alle Forhold, hvor der ikke er gjort særlig Undtagelse, og at der ikke i nærværende Tilfælde er Tale om og hvorledes en Ekspropriation eventuelt senere vil kunne finde Sted.

Idet der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i det saaledes anførte, og da det fra Sagsøgernes Side fremførte ikke ses at kunne begrunde nogen Undtagelse som nævnt forsaavidt angaar § 10, 1, vil Sagsøgte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 150 Kr.

T i r s d a g d e n 2 4 M a r t s .

Nr 46/1935. Aktieselskabet **Nordisk Tone-Film** (Cohn)

m o d

1) Bestyrelsen for Aktieselskabet **Fox-Film**, nemlig Direktør **H R V Frandsen**, Direktør **C N Nielsen** (P Jacobsen), Landsretssagfører **A Schmidt** (Selv), 2) Direktør for Metropolteatret **J Jørgensen** og 3) Aktieselskabet **Fox-Film** (P Jacobsen),

betræffende Erstatning for Overtrædelse af Fogedforbud.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 5 Februar 1936: De Sagsøgte 1) Bestyrelsen for A/S Fox-Film, nemlig Direktør H R V Frandsen, Direktør

C N Nielsen og Landsretssagfører A Schmidt, 2) Direktør for Metropol-Teatret, J Jørgensen og 3) A/S Fox-Film, bør for Tiltale af Sagsøgeren, A/S Nordisk Tone-Film, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte, Landsretssagfører A Schmidt, og til de øvrige Sagsøgte betale i Sagsomkostninger henholdsvis 200 Kr og 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er nye Oplysninger tilvejebragt bl a med Hensyn til de i Betragtning kommende Egenskaber ved Films, der har været Genstand for den i Dommen nævnte Rerecording, særlig ogsaa de to under Sagen omhandlede Films, om hvilke Forhold der foreligger Udtalelser dels fra udmeldte sagskyndige Skønsmænd, dels fra Parterne. Skønsmændene har udtalt, at en Film, der er fremstillet af en oprindeligt støjfri Originalfilm ved Omregistrering uden Benyttelse af en Støjreduktionsanordning, ikke adskiller sig ved nogen mærkbar fordelagtig Egenskab fra en Film, der er optaget som ikke støjfri og som ikke har været Genstand for nogen Omregistrering, og Parterne er enige om, at det samme gælder en Film, der er fremstillet efter en oprindelig støjfri Originalfilm ved flere efter hinanden følgende Omregistreringer, hvoraf en eller flere, men dog ikke den sidste, er foretaget under Benyttelse af en Støjreduktionsanordning. Efter en af Parterne afgivet samstemmende Udtalelse maa der gaas ud fra, at de to i Sagen nævnte rerecordede Films ikke frembyder de særlige i Patentet beskrevne Sværtningsegenskaber, hvilke efter det foreliggende maa antages paa sikker Maade at kunne konstateres.

Selskabets og Bestyrelsens Forhold med Hensyn til nogle senere indførte støjfri Kopier af en Film benævnt »Baboon« findes efter det oplyste om de med deres Indførsel forbundne Omstændigheder at maatte afgøres paa samme Maade som ved Landsretsdommen, forsaavidt denne angaar en støjfri Kopi af »Syndebukken«.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte, Landsretssagfører A Schmidt med 600 Kroner og til de øvrige Indstævnte med 2500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Nordisk Tone-Film, til Indstævnte, Landsretssagfører A Schmidt, med 600 Kroner og til de Indstævnte, Direktør H R V Frandsen, Direktør C N Nielsen, Direktør

for Metropolteatret J Jørgensen og Aktieselskabet Fox-Film, med 2500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved dansk Patent Nr 46 385 meddeltes der den 18 Oktober 1932 — med Beskyttelse fra den 7 September 1931 — Ingeniør A C G Petersen og cand polyt A Poulsen Patent paa »Fremføringsfilm til Gengivelse af Lyd og Fremgangsmaade til Nedskrivning af Lyden efter Intensitetsmetoden«. Patentkravene er 11, hvoraf 1 og 2 er saalydende:

»1. Fremføringsfilm med Lydskrift efter Intensitetsmetoden, kendetegnet ved, at Middelværdien af Sværtningen af det af Lydskriften dækkede Omraade af Filmen er des større, jo mindre Amplituden af de nedskrevne Lyde er.

2. Fremgangsmaade til Nedskrivning af Lyd paa Films efter Intensitetsmetoden, saa at Filmen efter Fremkaldelse og Fiksering danner enten en Fremføringsfilm ifølge Krav 1 eller en Film, hvorefter en saadan Fremføringsfilm kan fremstilles ved Kopiering, kendetegnet ved, at Nedskrivningen sker under saadan Variation af Filmens Belysning i Afhængighed af Lydsvingningerne, at Middelværdien af Sværtningen af de til forskellige Lydtegn svarende Omraader af Lydskriften i den paa sædvanlig Maade fremkaldte og fikserede Film er des mindre, jo mindre Lydens Amplituder er, hvis Filmen er en negativ Film, men des større, jo mindre Lydens Amplituder er, hvis Filmen er en positiv Film.«

Sagsøgeren, A/S Nordisk Tone-Film, er Indehaver af Udnyttelsesretten til det nævnte Patent, der angaar Fremstilling af støjfri Films. Efter at Sagsøgeren forgæves havde protesteret imod, at forskellige Filmsudlejningsselskaber, deriblandt Filmaktieselskabet »Paramount«, til Brug her i Landet indførte Films, fremstillet efter Western Electric's støjfri Metode, der formentes her i Landet at komme i Strid med det danske Patent, lod Sagsøgeren den 9 November 1932 overfor en Biografteaterdirektør nedlægge Forbud mod Opførelsen af en bestemt Film efter den nævnte amerikanske Metode. Ved nærværende Rets Dom af 13 Oktober 1933 blev dette Forbud stadfæstet og »Paramount« kendt uberettiget til her i Landet at indføre eller forhandle Films, optaget efter den ved det danske Patent patenterede Metode. Denne Dom indankedes for Højesteret.

Da A/S Fox-Film til Trods for Patentet og den ogsaa overfor Selskabet tidligere fremsatte Protest vedblivende indførte og udlejede Films, optaget efter Western Electric's støjfri Metode, hvilke ifølge den ovennævnte Dom her i Landet kommer i Strid med Sagsøgerens Patent, blev der paa Sagsøgerens Begæring den 25 Oktober 1933 overfor Fox-Film nedlagt Forbud imod, at Selskabet her til Landet indfører eller forhandler Films, optaget efter den ved dansk Patent Nr 46 385 patenterede Metode. Under Sagen IV 358/1933, anlagt ifølge Stævning af 31 Oktober 1933, nedlagde Sagsøgeren overfor Fox-Film Paastand om Forbudets Stad-

fæstelse, saaledes at Fox-Film kendtes uberettiget til her i Landet at indføre eller forhandle Films, optaget efter den ved det danske Patent patenterede Metode, samt paa, at Fox-Film dømtes til at betale en Erstatning for Krænkelse af Patentet. Efter Fox-Films Begæring bestemte Retten, at Spørgsmaalet om Forbudets Lovlighed skulde behandles og paadømmes særskilt. Ved Rettens Dom af 15 December 1933 kendtes Forbudet lovlig gjort og forfulgt, hvorhos Fox-Film kendtes uberettiget til her i Landet at indføre eller forhandle Films, optaget efter den ved dansk Patent Nr 46 385 patenterede Metode. Denne Dom indankede Fox-Film for Højesteret, hvor Sagen henstod indtil den 19 November 1934.

Ifølge Stævning af 12 Februar 1934 anlagde Sagsøgeren nærværende Sag mod 1) Bestyrelsen for A/S Fox-Film, nemlig Direktør H R V Frandsen, Direktør C N Nielsen og Landsretssagfører A Schmidt og 2) Direktør for Metropol-Teatret, J Jørgensen, for de under 1) sagsøgte Personers Vedkommende til Straf og Erstatning i Henhold til Retsplejelovens § 650, 1 Stk for Overtrædelse af det den 25 Oktober 1933 nedlagte, af Retten den 15 December s A stadfæstede Fogedforbud, for Sagsøgte 2)'s Vedkommende til Idømmelse af Erstatning i Henhold til Retsplejelovens § 651 for Medvirkning ved Overtrædelse af det nævnte Forbud. Den 22 Marts 1934 bestemte Retten, at Sagen i Medfør af Retsplejelovens § 287 vilde være at udsætte, indtil Højesteret havde afsagt Dom i Sagen mod »Paramount«. Ifølge Adcitationsstævning af 9 November 1934 indstævnedes 3) A/S Fox-Film til Idømmelse af Erstatning enten alene eller solidarisk med de andre Sagsøgte.

Ved Dom af 12 Oktober 1934 stadfæstede Højesteret Landsrettens Dom af 13 Oktober 1933 i »Paramount«-Sagen. Efter Fox-Films Begæring hævdedes ved Højesterets Dom af 19 November 1934 Anken af Landsretsdommen af 15 December 1933. — Der er herefter intet videre foretaget i Sagen IV 358/33.

Under Domsforhandlingen af nærværende Sag har Sagsøgeren nedlagt Paastand paa Grundlag af Stævning og Adcitationsstævning, idet Sagsøgeren tillige paastaar Erstatning efter Patentlovens Erstatningsregler. Med Forbehold af fremtidige Erstatningssager drejer nærværende Sag sig kun om to Films, nemlig »Cavalcade« og »Syndebukken«, i hvilken Henseende paastaas Erstatning 1000 Kr for hver Film, senere ændret til Erstatning ialt fra 2000—5000 Kr.

De Sagsøgte, af hvilke Landsretssagfører Schmidt har givet Møde personlig, medens de iøvrigt Sagsøgte er repræsenteret ved fælles Sagfører, paastaar Friindelse.

Det fremgaar af Sagen, at de nævnte 2 Films — bortset fra et enkelt Eksemplar af »Syndebukken«, jfr nedenfor — inden de indførtes hertil, i Amerika har været Genstand for en saakaldt Rerecording.

Direktør Harry Frandsen har som Part forklaret, at der for Rerecording betales — foruden sædvanlig Betaling pr Kopi 100 a 125 Dollars — 250 a 300 Dollars pr Film.

Sagsøgeren gør til Støtte for sin Paastand gældende, at Rerecording — den støjfri Films Fremførelse for et almindeligt Optagelsesapparat — kun er en simpel Omregistrering, svarende til, hvad der i andre Tilfælde finder Sted, f Eks for at egalisere Dele af Films optaget under

uensartede Forhold, at det herved maa blive uden Betydning, at en ved Rerecording frembragt Film i Henseende til Sværtning har et andet Udseende end en støjfri, og at de Sagsøgte Forhold er stridende mod Bestemmelserne i Patentlovens § 5.

De Sagsøgte, der henviser til, at Filmene er lovligt optagne i Amerika til Brug for Verdensmarkedet, hævder, at de paagældende Films Indførelse til Danmark og Anvendelse der ikke er stridende mod det danske Patent, allerede fordi de ved den under Sagen omhandlede Rerecording er betaget Karakteren af støjfri.

Der maa efter Tilfældets Beskaffenhed gives de Sagsøgte Medhold i, at saafremt de under Sagen omhandlede i Amerika efter Western-Systemet optagne 2 Films ved den omtalte Rerecording er betaget den i det nævnte System liggende Karakter af støjfri, tilligemed de deraf følgende Fordele, har der ikke fra de Sagsøgte Side foreligget noget patentstridigt Forhold. Idet de af de Sagsøgte fremskaffede Oplysninger vedrørende Virkningen af den foretagne Rerecording støtter det af dem hævdede, og idet der ikke heroverfor af Sagsøgeren er produceret i Betragtning kommende nærmere sagkyndig Vejledning vedrørende de under Sagen paatalte 2 Films, findes det ikke bevist, at de Sagsøgte har udvist noget patentstridigt Forhold.

Hvad angaar et her i Landet forefundet støjfrigt Eksemplar af »Syndebukken«, skønnes der at foreligge tilstrækkeligt Holdepunkt til at anse dets Indførelse til Danmark og Anvendelse der som sket ved en Fejltagelse, der af Fox-Film er søgt berigtiget, saa snart Mulighed dertil forelaa.

Som Følge af det anførte, og uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa de Sagsøgte øvrige Procedure, vil de Sagsøgte være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at udrede til Sagsøgte Landsretssagfører Schmidt 200 Kr og til de øvrige Sagsøgte ialt 300 Kr.

O n s d a g d e n 2 5 M a r t s .

Nr 188/1935. Ingeniør, cand polyt **E T Nielsen** (Harboe)

m o d

Fru **Doroty Rose Hansen**, f Fendt (Overretssagfører Edm Petersen) og Assistent **Ejnar Emil Andersen** (Ingen),

betræffende Erstatning for Følgerne af et Ulykkestilfælde.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m a f 3 1 A u g u s t 1 9 3 5 : S a g s ø g t e 2) A s s i s t e n t E j n e r E m i l A n d e r s e n b ø r f o r S a g s ø g e r i n d e n s T i l t a l e i d e n n e S a g f r i a t v æ r e , h v o r h o s S a g e n s O m k o s t n i n g e r i F o r h o l d t i l h a m o p h æ v e s . S a g s ø g t e 1) I n g e n i ø r , c a n d p o l y t E T N i e l s e n b ø r t i l S a g s ø g e r i n d e n F r u D o r o t y R o s e H a n s e n , f F e n d t , b e t a l e 6 2 5 K r m e d R e n t e r d e r a f 5 p C t a a r l i g f r a d e n 5 A p r i l d A t i l B e t a l i n g s k e r o g S a g e n s O m k o s t n i n g e r

med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om Frifindelse, subsidiært om Betaling af et mindre Beløb, medens Indstævnte Fru Doroty Rose Hansen har paastaaet Dommen stadfæstet, dog at Erstatningsbeløbet forhøjes til 1250 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Erstatningen, som der ikke findes Grund til at nedsætte som ved Dommen sket, vil være at bestemme til det fulde Beløb 1250 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte Fru Hansen med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningsbeløbet bestemmes til 1250 Kroner.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør, cand polyt E T Nielsen, til Indstævnte, Fru Doroty Rose Hansen, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 Juni 1934 Kl ca 16,30 blev Sagsøgerinden, Fru Doroty Rose Hansen, i Fendt, paa Parcelvej i Holte væltet af sin Cykel af en Hund. Ved Faldet paadrog Sagsøgerinden sig en ret alvorlig Hjernerystelse, som Følge af hvilken hun laa paa Gentofte Amtssygehus fra den 26 Juni til 28 Juli 1934, og Beskadigelse af venstre Øjenbryn og højre Haand.

Idet Sagsøgerinden gør gældende, at Hunden tilhører en af de Sagsøgte, Ingeniør, cand polyt E T Nielsen og Assistent Ejner Emil Andersen, paastaar hun under denne Sag principalt begge disse in solidum, subsidiært en af dem, tilpligtet at betale i Erstatning dels 2649 Kr — med Renter deraf 5 pCt aarlig for Nielsens Vedkommende fra 5 April 1935 og for Andersens Vedkommende fra 7 Maj s A — til hende selv, dels 168 Kr 40 Øre til Søllerød Sogns Sygekasse.

Begge de Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af et mindre Beløb.

Under Sagen har der været ført en hel Del Vidner, ligesom Parterne har afgivet Forklaring.

Ved de af Vidnerne Marius og Jacob Jacobsen afgivne Forklaringer maa det anses efter Omstændighederne tilstrækkelig bevist, at den Hund, som væltede Sagsøgerinden, har været Hunden »Basse«, som hørte hjemme paa Fabrikken »Samson« paa Parcelvej. Denne Fabrik ejedes af

Fabrikant Georg Ahrends og blev af ham den 1 Maj 1934 solgt til Sagsøgte Nielsen. Sagsøgte Andersen var fra 1 September 1933 til 1 Maj 1934 ansat paa Fabriken og blev boende der indtil 26 Maj 1934. Mens han var der, blev der — omkring Nytaar 1934 — truffet det Arrangement mellem ham og Ahrends, der ejede »Basse«, om at Hunden skulde »staa i Andersens Navn«.

Da Sagsøgte Nielsen pr 1 Juni 1934 overtog Fabriken, var »Basse« der og forblev der, idet Nielsen efter Andersens Forklaring »overtog Hunden«.

Sagsøgte Nielsen bestrider ikke, at Hunden var der og blev der. Han erkender, at han nogle Dage efter Ulykken lod den forsikre, og at den da samtidig blev noteret hos Politiet som hans Hund.

Han hævder imidlertid ikke at kunne have noget Ansvar for, hvad der passerede den 25 Juni, efter som Ahrends efter Fabrikssalget havde beholdt et Handels-Kontorlokale paa Fabriken.

Ahrends har under en mod ham i Anledning af Ulykken anlagt Sag, der blev hævet — og nu ogsaa under nærværende Sag — holdt paa, at Hunden var Andersens og ikke hans. Om hvorledes Hunden i det nærmere kom til at overgaa fra Andersen til Nielsen, har han forklaret intet at vide og nogen Aftale med Nielsen angaaende Hunden husker han ikke at have truffet.

Under disse Forhold skønner Retten ikke rettere end, at »Basse« som henhørende til Fabriken (Fabrikshund) maa anses at være »holdt« af Nielsen, fra han overtog Fabriken, og idet Andersen bliver at frifinde, ses Nielsen ikke at kunne undgaa at anses erstatningspligtig overfor Sagsøgerinden.

Imidlertid maa der med Hensyn til denne Erstatningspligt — som af Nielsen hævdede — lægges Vægt paa, at Sagsøgerinden havde sin egen Hund med, løbende efter eller ved Cyklen, og at det var denne Hund, som »Basse« vilde i Lag med eller angribe, medens den var løbet hen ved Siden af Cyklen paa modsat Side af den, hvorfra »Basse« kom farende.

Dette Forhold skønnes nu ikke at kunne føre til at fastslaa, at Sagsøgerinden ikke var sagesløs — jfr Hundeloven af 18 April 1925 § 13 —, men Forholdet maa føre til, at der kun bliver at tilkende Sagsøgerinden halv Erstatning, hvilket Resultat ikke skønnes at være udelukket ved nysnævnte § 13, men maa følge af almindelige Erstatningsregler.

Den Erstatning, der vilde være at tilkende hende, hvis hun skulde have fuld Erstatning, har hun paastaet fastsat saaledes:

1. Omkostninger ved Hjælp i Huset i 3 Mdr à 5 Kr pr Dag	Kr 460.—
2. Omkostninger ved Hjælp i Huset i 1 Maaned	— 60.—
3. En ødelagt Kjøle	— 52.—
4. Et Par Sko ødelagt	— 12.—
5. En Cykel repareret	— 45.—
6. Omkostninger ved Befordring fra Hospitalet og til og fra Lægen	— 15.—
7. Medicin	— 5.—
8. Godtgørelse for Lidelse, Ulempe, Lyde og Vansir	— 2000.—

Kr 2649.—

Af disse Poster er der kun gjort speciel Indsigelse mod de 2000 Kr under 8).

Retten skønner, at fuld Erstatning herefter vilde udgøre 1250 Kr. Efter det ovenfor anførte vil Nielsen være at dømme til at betale Sagsøgerinden 625 Kr med Renter som paastaet.

Om noget Krav for Sygekassen ses der efter Sagens Udfald ikke at blive Spørgsmaal.

Sagens Omkostninger findes i Forhold til Andersen at kunne ophæves, medens Nielsen vil have at betale Sagsøgerinden Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Nr 164/1935. Enkefru **Ida Klenz** (Holten-Bechtolsheim)
m o d

Medlemmerne af Interessentskabet (Konsortiet) **Triangel-Teatret**, nemlig Overretssagfører **Carl Becker**, Direktør **Ingvar Jørgensen**, Læge **F L Møller**, Godsejer **H Madsen**, Enkefru **Helga Grevenkop Castenskiold** og Kammerherre, Godsejer **Sophus Scavenius** (Oluf Petersen),

betræffende Beregningen af en Appellantinden tilkommende Andel af Triangel-Teatrets Overskud.

Østre Landsrets Dom af 28 Maj 1935: De Sagsøgte, Medlemmerne af Interessentskabet (Konsortiet) Triangel-Teatret, nemlig 1) Overretssagfører Carl Becker, 2) Direktør Ingvar Jørgensen, 3) Læge F L Møller, 4) Godsejer H Madsen, 5) Enkefru Helga Grevenkop Castenskiold og 6) Kammerherre, Godsejer Sophus Scavenius, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Ida Klenz, i denne Sag fri at være. Sagsøgerinden bør til de Sagsøgte betale i Sagsomkostninger 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden gentaget sine Paastande for Landsretten og subsidiært paastaet sig tillagt 2231 Kroner 94 Øre, mest subsidiært 2187 Kroner 04 Øre.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkefru Ida Klenz, 300 Kroner til de Indstævnte, Medlemmerne af Interessent-

skabet (Konsortiet) Triangel-Teatret, nemlig Overretssagfører Carl Becker, Direktør Ingvar Jørgensen, Læge F L Møller, Godsejer H Madsen, Enkefru Helga Grevenkop Castenskiold og Kammerherre, Godsejer Sophus Scavenius.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 16 Februar 1926 udlejede fhv Konditor Carl Klenz, efter hvem Sagsøgerinden, Enkefru Ida Klenz, hensidder i uskiftet Bo, fra April Flyttedag 1926 til Konsortiet »Triangel-Teatret«, der var et Interessentskab bestaaende af de seks nedennævnte Sagsøgte og Konservator L Mannicke, som senere er udtraadt, forskellige Lokaler i sin Ejendom, Østerbrogade 70, der hidtil havde været benyttet til Butiker, Fabriklokaler m v. Konsortiet var berettiget til for egen Regning at ombygge Lokalerne og indrette dem til Biografteater. Lejemaalet var fra begge Sider uopsigeligt i 35 Aar, saaledes at det tidligst kunde opsiges til Ophør April Flyttedag 1961, dog at der var Adgang for Konsortiet til at hæve Kontrakten paa nærmere angivne Vilkaar, hvis Teatret skulde give nærmere anførte Underskud. Lejen var fastsat til aarlig 22 000 Kr fra April Flyttedag 1926 til April Flyttedag 1936, 27 000 Kr fra April Flyttedag 1936 til April Flyttedag 1938, fra hvilken Dag Lejen skal udgøre 32 000 Kr. Det hedder derhos i Kontrakten bl a:

»Lejerne har Ret til Fremleje, og hvis de ikke længere driver Biografteater i det lejede, er Lejerne berettigede til at foretage saadanne Forandringer ved det lejede, som de maatte anse for nødvendige for at kunne udleje det til andet Brug, dog at saadan Forandring i hvert enkelt Tilfælde kun maa foretages saaledes, at den ikke forhindrer Ejendommens Benyttelse iøvrigt som Beboelsesejendom. — — —

Foruden den faste Leje erholder jeg, Klenz, som Ejer af Ejendommen eller den til enhver Tid værende Ejer af Ejendommen en Andel i Udbyttet af Biografteatret i Henhold til en særlig Overenskomst, som er oprettet mellem mig og Konsortiet, hvilken aarlig Andel af Hensyn til det stemplede Papir anslaaes til ikke at ville overstige 2000 Kr. Skulde Biografteatret nedlægges og Konsortiet enten selv drive anden Virksomhed i de lejede Lokaler eller fremleje disse, beholder Ejeren selvfølgelig den ham efter Overenskomsten tillagte Andel i Konsortiets Overskud, direkte eller indirekte, saaledes at Konsortiets Overskud ikke maa bortelimineres til Skade for Ejeren.«

I Tilslutning til Lejekontrakten oprettedes den 24 April 1926 en saalydende Overenskomst mellem Interessentskabet og Klenz:

»Interessentskabskapitalen er 400 000 Kr, for hvilke — — — man antager, at Teatret vil kunne opføres, monteres og være fuldstændig i Orden til Drift. Skulde disse 400 000 Kr ikke blive tilstrækkelige, vil Resten blive optaget som Laan af Interessentskabet, hvilket Laan vil blive at forrente og afdrage i passende Tid, f Eks 10 Aar.

Bevillingshaverne er ansatte som Forretningsførere, og vil Gagen til Forretningsføreren eller Forretningsførerne tilsammen ikke overstige 14 000 Kr aarlig.

Interessentskabet vælger en Formand til at varetage Interessentskabets Interesser og oppebær herfor et passende Vederlag, dog ikke over 5000 Kr aarlig.

Naar alle Udgifterne vedrørende Driften er afholdte, derunder Husleje, Renter, Afdrag paa Laanet, Vederlag til Forretningsførerne og Formanden, kort sagt alt uden Undtagelse, bliver der at afskrive paa Inventaret 10 pCt og paa den øvrige Anlægskapital 3 pCt.

Overskudet bliver derefter, at fordele paa følgende Maade:

Bevillingshaverne erholder intet fast Vederlag for Retten til at udøve Bevillingen, men man fingerer, at hver af Bevillingshaverne har indskudt 100 000 Kr — — — saaledes at den regnskabsmæssige Kapital bliver 600 000 Kr, disse — — — forrentes med indtil 15 pCt. Hvad der derefter maatte blive tilovers, bliver at fordele saaledes, at Ejeren af Ejendommen erholder $\frac{1}{10}$. Den Andel af Overskudet paa $\frac{1}{10}$, som tilkommer Ejeren, er i Lejekontrakten anslaaet til ikke at ville overstige 2000 Kr, og er Lejekontrakten stemplet efter dette Beløb, hvorfor nærværende Deklaration kun bliver at stemple med Deklarationsstemplet.

Det er en Selvfølge, at Overskudet ikke maa bortelimineres ved overdrevene Udgifter etc til Skade for den Herr Klenz herved tillagte Andel i Overskudet. Herr Klenz har derhos Ret til selv eller ved Befuldmægtiget at gøre sig bekendt med og gennemgaa Regnskabet for Interessentskabet.«

Teatrets Indretning m v kom faktisk til at koste ca 475 000 Kr.

I Henhold til ovennævnte Bestemmelser har der til Ejeren som Tillægsleje været udredet:

for 1926/27	0 Kr
for 1927/28	2000 Kr
for 1928/29	0 Kr
for 1929/30	0 Kr
for 1930/31	1500 Kr
for 1931/32	0 Kr
for 1932/33	1800 Kr.

Under Sagen paastaar Sagsøgerinden de Sagsøgte, Medlemmerne af Interessentskabet (Konsortiet) Triangel-Teatret, nemlig 1) Overretssagfører Carl Becker, 2) Direktør Ingvar Jørgensen, 3) Læge F L Møller, 4) Godsejer H Madsen, 5) Enkefru Helga Grevenkop Castenskiold og 6) Kammerherre, Godsejer Sophus Scavenius, dømt til, een for alle og alle for een, at betale Sagsøgerinden Forskellen mellem et Beløb af 1487 Kr 96 Øre, som hun har faaet udbetalt af de Sagsøgte som Andel i Nettoudbyttet for Triangel-Teatrets Driftsaar 1 November 1933 til 31 Oktober 1934, og det Beløb, hun vilde have faaet udbetalt for det samme Tidsrum, saafremt den Beregningsmaade af Tillægslejens Størrelse — 10 pCt af Nettooverskudet — der er fastsat i Tillægsoverenskomst af 24 April 1926 mellem fhv Konditor Carl Klenz og Konsortiet Triangel-Teatret, var blevet anvendt.

Det paastaaede Beløb har Sagsøgerinden under ethvert Forbehold

anslaaet til ca 3000 Kr. De Sagsøgte paastaas derhos, ligeledes in solidum, kendt pligtige til at fremlægge den nuværende Bevillingshaver Sagsøgte 2)'s Aarsregnskab for Aaret 1 November 1933 til 31 Oktober 1934 for Triangel-Teatrets Drift, saaledes at en nøjagtig Beregning af Andelen i Overskudet kan foretages. Desuden paastaas Renter af det Beløb, der tilkendes, 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 5 Marts 1935.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Medens der tidligere var to Bevillingshavere, hvoraf den ene var Sagsøgte 2), kan ifølge Lov Nr 105 af 31 Marts 1933 om Biografteater-væsnets Ordning § 2 Bevilling gives bl a til en Enkeltperson, men ikke til to eller flere Personer i Forening. Bevilling er herefter meddelt Sagsøgte 2). Ifølge Lovens § 6, III, skal Bevillingshaveren drive Biograf-teatret for egen Regning. I Henhold hertil har Interessentskabet fremlejet Teatret til Sagsøgte 2), ifølge en af Justitsministeriet godkendt Kontrakt. Bevillingshaveren skal ifølge nævnte Kontrakt svare Interessentskabet en Aarsleje af fra 64 000 Kr—120 000 Kr stigende efter Spilleindtægten. Ifølge de Sagsøgtes Standpunkt har de forandrede Forhold bl a bevirket, at de i Tillægsoverenskomst af 24 April 1926 stipulerede 14 000 Kr til Forretningsførelse bortfalder, og at der ikke mere regnes med den for to Bevillingshavere fingerede Interessentskabskapital af 200 000 Kr. Der forrentes herefter med indtil 15 pCt kun 400 000 Kr. Ifølge Interessentskabets Regnskab for 1933/34 har Lejeindtægten været 64 000 Kr + 52 253 Kr 28 Øre = 116 253 Kr 28 Øre. Overskudet har været 74 879 Kr 58 Øre. Heraf er tilgode for Interessentskabskapitalen regnet 15 pCt af 400 000 Kr = 60 000 Kr, hvorefter Sagsøgerindens Tiendedel er beregnet af Forskellen mellem 74 879 Kr 58 Øre og 60 000 Kr = 14 879 Kr 58 Øre. Iøvrigt har de Sagsøgte forgæves tilbudt Sagsøgerinden andre Ordninger, derunder en, ifølge hvilken hun i Tillægsleje skulde oppebære 5 pCt af Billetsalget over 325 000 Kr. For 1933/34 udgjorde Salget 367 000 Kr. — Hvad særligt angaar det ovennævnte Maksimum for Sagsøgte 2)'s Leje til Konsortiet, er det paa de Sagsøgtes Vegne i Skrivelse af 10 Marts 1934 fra Overretssagfører Becker til Sagsøgerinden udtalt: »Naar der er sat et Maksimum, er det af Hensyn til særlige Bestemmelser i Loven, men det er jo muligt, at dette Maksimum ikke behøver at fastholdes overfor Dem, thi Loven taler kun om Interessentskabet og Lejerne, saa her er muligvis et Punkt, hvor der kan forhandles.«

Idet Konsortiet ifølge Lejekontrakten har haft Ret til at fremleje Biografteatret til agsøgte 2), og idet de mellem Parterne gældende kontraktlige Bestemmelser saavel efter Ordlyden som ifølge Forholdets Natur i det foreliggende Tilfælde findes at maatte forstaas saaledes, at Sagsøgerindens Tillægsleje beregnes i Forhold til Konsortiets Overskud, maa Sagsøgerinden henholde sig til Konsortiets Regnskab.

Da der med Hensyn til det af dette for 1933/34 aflagte Regnskab ikke er oplyst noget Punkt, hvorved der ikke er taget tilbørligt Hensyn til Sagsøgerindens Interesse, vil den af de Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerinden have at betale de Sagsøgte 300 Kr.

Nr 245/1935. Have- og Anlægsgartner **John Fritz Waterval**
(Selv)

m o d

Vaskeriejer **Martin Jensen** og Direktør **Peter Salby** (Heilesen),

betræffende Betaling for udført Gartnararbejde.

Østre Landsrets Dom af 15 Oktober 1935: De Sagsøgte, Vaskeriejer Martin Jensen og Direktør P Salby, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Have- og Anlægsgartner John Fritz Waterval, betale 490 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 9 August 1935, til Betaling sker. Sagens Omkostninger hæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Have- og Anlægsgartner John Fritz Waterval, var af de Sagsøgte, Vaskeriejer Martin Jensen og Direktør P Salby, engageret til at udføre forskellige Havearbejder paa Sagsøgtes Ejendom, Hvidøre Slot. Idet Sagsøgeren har opgjort sit Tilgodehavende for disse til 3590 Kr 32 Øre, hvoraf han a conto har modtaget under Arbejdet 1300 Kr, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Vaskeriejer Martin Jensen og Direktør P Salby, dømt til in solidum at betale ham Restbeløbet 2290 Kr 32 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 9 August 1935 til Betaling sker.

De Sagsøgte har anført, at der om Arbejdernes Pris var truffet bestemte Aftaler, hvorefter Prisen ialt skulde blive 1490 Kr, og derfor paastaet sig frifundet mod Betaling af 190 Kr.

Under Sagen er afgivet Forklaringer af Parterne samt af Arkitekt Robert Hansen.

Af de Sagsøgte har særlig Direktør Salby ført Tilsyn med hele Arbejdet og givet Besked om det, og han har bestemt fastholdt, at han kun har givet Sagsøgeren Besked om at foretage 5 bestemte Arbejder til — for de fires Vedkommende — bestemt aftalte Priser, nemlig

- 1) Ordningen af Baghaven til ca 600 Kr
- 2) af Parkeringspladsen til 250 —
- 3) af Cykelpladsen til 60 —
- 4) af Vejen til Indgangen ca 400 — og
- 5) forskellige Kantninger uden bestemt Prisaftale.

Til Bestyrkelse af, at Aftaler er truffet, har de Sagsøgte derhos henviset til nogle Optegnelser foretaget den 24 Juni 1935 paa et Møde mellem de Sagsøgte og Sagsøgeren, angaaende hvad Sagsøgeren da paa udtrykkelig Forespørgsel angav som sit Tilgodehavende, hvilke Optegnelser lyder:

1) Baghaven	630 Kr
2) Parkeringspladsen	300 —
3) Cykelpladsen	60 —
4) Vejen til Indgangen	400 —
5) Kantninger	150 —
	1540 Kr

De her nævnte Priser er de Sagsøgte villig til at anerkende, dog at de for Parkeringspladsen vil holde sig til det oprindelig aftalte Beløb. De Sagsøgte har derhos begge forklaret, at da de paa Mødet efter at Optegnelserne var gjort sagde til Sagsøgeren, at herefter blev der jo ikke mere end ca 200 Kr til Rest at betale — idet der da var forudbetalt 1300 Kr — svarede denne intet, samt at de, der ogsaa havde en anden Gartner, til hvem de har betalt ca 2000 Kr for Arbejde, ikke under nogen Omstændigheder vilde være gaaet med til at lade udføre Arbejder til et saadant Beløb som paastaet af Sagsøgeren.

Sagsøgeren har indrømmet det paa Mødet den 24 Juni passerede, men har hævdet, at han med Beløbet 1540 Kr kun vilde angive sit Tilgodehavende bortset fra Udgifter til Materialer. Sagsøgeren har endvidere hævdet, at der kun forelaa bestemte Aftaler med Hensyn til Parkeringspladsen, samt at han ca 1 Uge inden den 24 Juni havde opgivet sit Tilgodehavende paa dette Tidspunkt til Sagsøgte Martin Jensen som værende 16—1800 Kr.

De Sagsøgte har bestridt Rigtigheden af dette sidste Anbringende, men erkender, at der mulig udover Aftalerne er foretaget nogle Beskæringsarbejder og Omlægning af en Stenhøj m v, som de dog ikke vil have givet Besked om.

Efter alt det foreliggende findes de Sagsøgtes Forklaring at maatte lægges til Grund saaledes, at der antages at foreligge Aftaler om bestemte Arbejder til bestemt Pris og kun at restere 190 Kr paa disse Arbejder. Da Sagsøgte Salby imidlertid i hvert Fald maa antages at have været bekendt med, at Sagsøgeren, efter Besked fra en Person som det ikke kunde forlanges, at Sagsøgeren ansaa for ubeføjet til at give Besked, har udført Beskæring af en Del Træer og Ordning og Omlægning af en Stenhøj m m, findes der udover de erkendte 190 Kr at burde tilkendes ham 300 Kr herfor, saaledes at de Sagsøgte in solidum vil have at betale Sagsøgeren ialt 490 Kr med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne hævdes.

Mandag den 30 Marts.

Nr 173/1935. Aktieselskabet **Metropolteatret**
(Steglich-Petersen)

mod

Skotøjshandler **H E Hector** (F Bülow),

betræffende Gyldigheden af Appellantens Opsigelse af et med Indstævnte afsluttet Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1935: Den af Sagsøgte, A/S Metropolteatret, den 13 April 1935 forkyndte Opsigelse af de ovennævnte af Sagsøgeren, Skotøjshandler H E Hector, lejede Lokaler kendes ugyldig, ligesom Sagsøgeren kendes berettiget til i Overensstemmelse med Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 2 at fortsætte Lejemaalet fra Oktober Flyttedag 1935 for en årlig Leje af 60 000 Kr. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 800 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte paastaet Dommen stadfæstet, dog saaledes at Lejen fastsættes til 53 000 Kroner, subsidiært 57 000 Kroner, mest subsidiært som ved Dommen til 60 000 Kroner.

Appellanten har gentaget sin Paastand om Frifindelse.

Efter det for Højesteret oplyste har Størrelsen af Ejendoms-skylden for den samlede Ejendom Frederiksberggade 16 og Vestergade 9 rettelig anført udgjort:

i 1924 (Kendelse 1926)	3 475 000 Kroner
i 1927	3 775 000 —
i 1928	2 975 000 —
i 1932	2 540 000 —

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes mest subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Metropolteatret, til til Indstævnte, Skotøjshandler H E Hector 2500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Skotøjshandler H E Hector, der tidligere havde været Ejer af Ejendommen, Frederiksberggade 16 og Vestergade 9, solgte i 1922 denne til Sagsøgte, A/S Metropolteatret, hvorefter han ved Lejekontrakt af 21 Marts 1922 for en aarlig Leje af 40 000 Kr blev Lejer af de af ham tidligere benyttede Kælderlokaler, nogle nærmere betegnede Stuelokaler og 2den Sal ud til Vestergade, samt ved Lejekontrakt af 16 December 1927 for en aarlig Leje af 3200 Kr af en Del Lokaler paa 1ste Sal ud til Vestergade. I 1929 og 1930 afslog Forretningslokale-nævnet Anmodninger fra Sagsøgte om Husleje-forhøjelse, men ved Paa-anke af det sidste Afslag til Overnævnet opnaaede Sagsøgte dog en Forhøjelse af den samlede Leje: 43 200 Kr til 53 000 Kr fra Oktober Flyttedag 1931.

Den 13 April 1935 opsagde Sagsøgte Lejemaalet til Oktober Flyttedag 1935, idet Aktieselskabet nu ønskede en Husleje paa mindst 80 000 Kr.

I den Anledning paastaar Sagsøgeren denne Opsigelse kendt ugyldig og i Medfør af Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 2 Sagsøgeren kendt berettiget til at fortsætte Lejemaalet for en af Retten fastsat Lejesum.

Sagsøgte paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Indehaveren af Biografen »Metropolteatret« Jørgen S Jørgensen, der sammen med sin Fader iøvrigt ejer $\frac{2}{6}$ af det sagsøgte Aktieselskabs Kapital, den 13 April 1935 har tilbudt en aarlig Leje af 11 000 Kr for det nu til Sagsøgeren udlejede eneste Udstillingsvindue til Frederiksberggade, og til, at Københavns Grundejerforening, til hvem Sagsøgtes Administrator, Overretssagfører C Becker, henvendte sig med en Forespørgsel om Rimeligheden af den Leje, der kunde forlanges betalt af Sagsøgeren, besvarede denne Forespørgsel saaledes:

»I Anledning af Deres Henvendelse til Foreningen angaaende Hectors Lokaler i Frederiksberggade, skal vi udtale efter at have beset Lokalerne, at vi formener, at en samlet Leje paa ca 70 000 Kr maa anses at være rimelig, uden at vi i den Henseende dog tør paatage os noget Ansvar.«

Sagsøgte har endvidere anført, at den krævede Lejeforhøjelse kun bringer Lejen pr Kvadrat Meter i Niveau med den ellers i dette Kvarter almindelige Husleje, der endda ofte ligger over den her forlangte Gennemsnitspris.

Færdig fra Trykkeriet den 15 April 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 4

M a n d a g d e n 3 0 M a r t s .

Sagsøgeren har heroverfor foranlediget udmeldt Syns- og Skøns- mænd, og disse: Raadmand Silius Johansen og Overingeniør Carl Bruun har den 17 Juni afgivet Erklæring, saalydende:

»Undertegnede Carl Bruun skal udtale:

Ved Vurdering af Lejeværdien af de under heromhandlede Leje- maal hørende Lokaliteter sammenholdt med den almindelige Lejeværdi af Kvarterets Forretningslokaler bør specielt bemærkes,

a t Butiks- og Lagerlokalerne mod Frederiksberggade og Katte- sundet er dybt beliggende og nærmest bør karakteriseres som høje Kælderlokaler, der med Undtagelse af det 6,5 m høje Butiklokale kræver kunstig Belysning om Dagen,

a t Indgangen til Butiken er rykket ca 7 m tilbage fra Facaden mod Frederiksberggade, og at man for at komme ned i Butiken end- videre skal passere en ca 7 m lang Trappe, idet det egenlige Butiks- lokale ligger ca 14 m fra Facaden,

a t den Facadeplads, som hører til Lejemaalet, selv inkl det mod Frederiksberggade vendende Udstillingsvindue er ringe i Forhold til Størrelsen af Butiks- og Lagerlokalerne i Ejendommen Frederiksberg- gade 16 sammenholdt med de i Sagen til Sammenligning anførte Leje- maal i Kvarteret,

a t Forhallen mod Frederiksberggade tillige tjener som Opgang til Ejendommens øvrige Etager.

Efter min bedste Overbevisning skal jeg da herefter besvare de i Skønstemaet stillede Spørgsmaal saaledes:

a d 1. Jeg skønner, at en samlet Leje paa Kr 80 000,— for de i den Temaet vedhæftede Oversigt under Nr 1—7 anførte Lokaliteter saa vel som en samlet Leje paa Kr 70 000,— for de samme Lokaliteter, men excl det mod Frederiksberggade vendende Udstillingsvindue staar i Misforhold til det udlejedes Værdi.

a d 2. Jeg skønner, at Lejen inkl det mod Frederiksberggade ven- dende Vindue bør være:

Forhal med Vindue, Butik med Trappe.....	Kr 31 000,—
Privatkontor med Trappe, Ekspeditions- kælder og Kiosk mod Butik	— 10 400,—
Lagerkælder og Kiosk mod Frederiksberggade og Lager- kælder mod Kattesundet	— 4 900,—

Vestergade Nr 9

Lagerkælder	—	1 600,—
2 Butiker i Stuen	—	3 900,—
Kontor og Lager paa 1ste og 2den Sal.....	—	5 800,—

eller ialt for det samlede Lejemaal Kr 57 600,—.

a d 3. Saafremt nævnte Udstillingsvindue udlejes særskilt, maa Lejeværdien henset til foreliggende Tilbud skønnes at være ca Kr 10 000,—.

Inddraget under Grosserer H E Hectors Lejemaal, hvilket er forudsat i den under ovenstaaende Punkt 2 nævnt Lejeværdi Kr 57 600,— skønnes Værdien af Vinduet ligeledes at være ca Kr 10 000,—.

Undertegnede Silius Johansen skal udtale:

Efter min bedste Overbevisning og mine Erfaringer som Vurderingsmand ved Vurdering af en Række Ejendomme til Laaneffterretning, beliggende langs Strøget fra Kongens Nytorv til Raadhushuspladsen, skønner jeg, at Lejen bør være Kr 75 000,— aarlig, eksklusive nævnte Udstillingsvindue.

Lejen af Udstillingsvinduet skønner jeg, da der foreligger Tilbud, at være Kr 10 000,—.«

Det bemærkes, at Ejendommen har været vurderet til Ejendoms-skyld saaledes:

1926: 3 100 000 Kr

1927: 3 400 000 Kr

1928: 2 600 000 Kr

1932: 2 540 000 Kr.

Naar Sagsøgte endvidere har anført, at Sagsøgeren siden 1922 har kunnet afbetale en Bankgæld paa over 1 Million Kroner, findes dette at være Sagen uvedkommende.

Under Hensyn til samtlige foreliggende Oplysninger, derunder de i det store og hele uforandrede Forhold siden Overnævnets Kendelse af 9 Februar 1931, findes den ønskede Lejeforhøjelse at staa i Misforhold til Værdien af det udlejede, hvorfor der vil være at give Dom i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand, dog saaledes, at Huslejen vil være at fastsætte til 60 000 Kr aarlig fra Oktober Flyttedag 1935 at regne.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 800 Kr.

Tirsdag den 31 Marts.

Nr 166/1935. Gas- og Vandmester **Oscar Hansen** (Selv)
m o d

Firmaet Hans Knudsens Jærn- og Staalforretning (Svane),

betræffende Betaling for leverede Varer.

Østre Landsrets Dom af 6 Juni 1935: Sagsøgte, Gas- og Vandmester Oscar Hansen, bør til Sagsøgeren, Hans Knudsens Jærn- &

Staalforretning, betale de paastævnte 22 590 Kr 06 Øre med Renter deraf 6 pCt aarlig fra den 29 Maj 1934, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 800 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten Frifindelse mod Betaling af 7190 Kroner 72 Øre.

Indstævnte paastaar Appellanten tilpligtet at betale 22 323 Kroner 56 Øre med Renter, nemlig det ham ved Dommen tilkendte Beløb med Fradrag af, hvad der herpaa er indgaaet efter Dommens Afsigelse, og med den af denne Nedsættelse følgende Ændring vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Da Appellanten uden rimelig Grund har indbragt Sagen for Højesteret, vil han være at anse med en Bøde til Statskassen af 200 Kroner. Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 10 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet nedsættes til 22 323 Kroner 56 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gas- og Vandmester Oscar Hansen, til Indstævnte, Firmaet Hans Knudsens Jærn- og Staalforretning, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Til Statskassen bøder Appellanten 200 Kroner. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 10 Dage.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Hans Knudsens Jærn- & Staalforretning, anbragt, at Sagsøgte, Gas- og Vandmester Oscar Hansen, i en Aarrække har købt Varer hos ham til Benyttelse dels til forskellige Byggeforetagender dels i hans Værksted; over Leverancerne har Sagsøgte hver Maaned faaet Opgørelse og hvert Aar en Aarsopgørelse, og Sagsøgte har efter Sagsøgerens videre Anbringende aldrig reageret overfor disse Opgørelser udover mindre Indsigelser, som maa anses frafaldne. Ifølge en af Sagsøgeren fremlagt specificeret Opgørelse udgjorde Sagsøgtes Skyld til Firmaet pr 29 Maj 1934: 24 261 Kr 01 Øre, hvorpaa senere er indgaaet 1670 Kr 95 Øre, saaledes at Sagsøgtes Restskyld efter Sagsøgerens Anbringende nu udgør 22 590 Kr 06 Øre, hvilket Beløb Sag-

søgeren paastaar Sagsøgte tilpligtet at betale med Renter deraf 6 pCt p a fra nævnte Dato.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet principalt pure, subsidiært mod Betaling af 3955 Kr og mest subsidiært af 11 955 Kr.

Sagsøgte gør gældende, at han ifølge en fremlagt Opstilling over Transporter kun skylder til Rest: 11 955 Kr, der imidlertid modsvares dels af en Sagsøgte efter Overenskomst overgivet Obligation stor 8000 Kr med Pant i et nu afsluttet større Byggeforetagende, som Sagsøgte havde i Brønshøj, dels af en Transport til Sagsøgeren paa 4000 Kr fra Sagsøgtes Hustru paa et Tilgodehavende i samme Byggeforetagende.

Begge Dele hævdes af Sagsøgte at være modtaget af Sagsøgeren som Betaling.

Hvis imidlertid kun førstnævnte Obligation maatte kunne anses som Betaling, fremkommer den subsidiære Paastand; hvis ikke heller den nævnte Obligation maatte anses som Betaling, fremkommer den mest subsidiære Paastand.

Under Sagen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgte samt Vidneforklaring af Sagsøgerens Bogholder, A L Bergmann. Denne har bl a angaaende en af Firmaet foretaget Overførsel af 5453 Kr 04 Øre fra forskellige Konti, hvorom Sagsøgte har rettet Forespørgsel, — som Firmaet iøvrigt skriftlig har besvaret — forklaret, at en nærmere Besvarelse vilde forudsætte Undersøgelse af Materiale beroende hos Sagsøgte.

I det der nu efter det oplyste maa antages at foreligge Mellemværender mellem Parterne udover de givne Sikkerhedstransporter, i det Sagsøgerens Opgørelse er baseret paa hans autoriserede Bøger, i det Sagsøgte efter sin egen Forklaring intet egenligt Regnskab har ført, i det der intet er oplyst, som tyder imod Rigtigheden af Sagsøgerens fornævnte Opgørelse, samt i det hverken ovennævnte Obligation paa 8000 Kr eller det af Sagsøgte paastaaede Forhold vedrørende de 4000 Kr kan anses som Betaling, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand. Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 800 Kr.

Nr 134/1935. **Nordisk Flag- og Fanefabrik** (Gorrissen)

m o d

Firmaet **Cyrus Brook & Sons Ltd**, Bradford, England
(Ahnfelt-Rønne),

betræffende Betaling for leverede Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29 Maj 1935: Sagsøgte, Firmaet Nordisk Flag- & Fanefabrik, bør til Sagsøgerne, Firmaet Cyrus

Brook & Sons Ltd, Bradford, England, betale 3514 Kr 25 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 22 April 1934, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Nordisk Flag- og Fanefabrik, til Indstævnte, Firmaet Cyrus Brook & Sons Ltd, Bradford, England, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Ordrebekræftelse af 13 Januar 1934 og 20 Februar s A købte Sagsøgte, Firmaet Nordisk Flag- & Fanefabrik, ialt 148 Stk, rød og hvid Flagdug af flere forskellige Bredder af Sagsøgerne, Firmaet Cyrus Brook & Sons Ltd, Bradford, England, gennem deres herværende Repræsentant, Grosserer Jacob F Lønberg. Den første Ordre var paa 104 Stk og skulde leveres med Halvdelen i Slutningen af Februar og Halvdelen i Slutningen af Marts 1934, medens den anden Ordre var paa 44 Stk og skulde leveres den 1ste Juni s A Leveringen skulde ske fob Hull, og Betalingsbetingelserne var 30 Dage ÷ 2 pCt.

Den 23 Februar 1934 blev der leveret 10 Stk, den 2 Marts 20 Stk og den 22 Marts 32 Stk, saaledes at der ialt er leveret 62 Stk, som det vil ses til Dels med Forsinkelse.

Da der efter Sagsøgtes Formening var betydelige Vævefejl saavel ved de først ankomne 30 Stk Flagdug som ved de senere ankomne 32 Stk, reklamerede Sagsøgte overfor Sagsøgerne, og efter Sagsøgtes Begæring blev Fabrikant H Halmøe og Afdelingschef Kufahl udmeldt af nærværende Ret til at foretage en Skønsforretning med Hensyn til de to nævnte Partier Flagdug og derunder navnlig udtale sig om, hvorvidt de var behæftet med Vævefejl og i bekræftende Fald fastsætte Partiernes Mindreværdi.

Skønsforretningen med Hensyn til det førstnævnte Parti af ialt 30 Stk Flagdug afholdtes den 28 Marts 1934 i Overværelse af Grosserer Lønberg paa Sagsøgernes Vegne. Efter at have undersøgt forskellige

Stykker af hver Bredde udtalte Skønsmændene, at alle Stykker indeholdt større eller mindre Traadmangler (Vævefejl) i Kæde og Skud, og at Flagdugen efter Skønsmændenes Mening er leveret til Farveren uden i Forvejen at være efterset (pudset og syet). Idet Skønsmændene herefter forment, at Værdien af 18 Stk Flagdug var nedsat med 50 pCt og Værdien af 12 Stk med 20 pCt, udtalte de som deres Formening, at der som Erstatning for Værdiforringelse burde tilkomme Sagsøgte en Reduktion af ialt £ 68.16.11 i den samlede Pris £ 166.17.2.

Skønsforretningen med Hensyn til det sidstnævnte af de to Partier fandt Sted den 17 April 1934, ligeledes i Overværelse af Grosserer Lønberg, og ved Undersøgelse af forskellige Stykker af hver Bredde, viste det sig — efter hvad der udtales af Skønsmændene — at alle røde Stykker indeholdt større eller mindre Vævefejl, Knuder og Traadmangler i Kæde og Skud, ligesom der forekom en Del hvide Fnug eller døde Traade (ufarvet Uld) i den røde Flagdug; imod den hvide Flagdug (4 Stk) var der derimod intet at indvende. Forsaavidt angaar de 28 Stk rød Flagdug ansatte Skønsmændene Værdiforringelsen for 24 Stk til 20 pCt og for 4 Stk til 33 $\frac{1}{3}$ %, saaledes at den samlede Reduktion blev £ 35.8.0 i Prisen paa hele Partiet £ 190.16.10.

Trods de saaledes konstaterede Mangler og Forsinkelsen med Leveringen valgte Sagsøgte at beholde Partierne med de ovenfor nævnte Fradrag i Fakturabeløbene og kræve Levering af de resterende 86 Stk Flagdug, som Sagsøgte endnu havde i Ordre, medens Sagsøgernes endelige, i deres Sagførers Skrivelse af 24 Maj 1934 indeholdte Standpunkt var, at de kun vilde levere Restpartiet paa Betingelse af, at Varerne modtoges uden Indsigelse mod en Attest fra Farverierne om, at de var i behørig Stand, og at Betalingen erlagdes forinden Leveringen.

Forhandlingerne mellem Parterne blev herefter afbrudt, og under nærværende Sag paastaar Sagsøgerne nu Sagsøgte dømt til at betale Fakturabeløbet for de leverede 62 Stk Flagdug, ialt £ 357.10.7, subsidiært £ 246.3.8 og mere subsidiært Kr 3381,83, alt med Renter 6 pCt p a fra den 22 April 1934.

Sagsøgte, der gør Krav paa Fradrag i Købesummen dels paa Grund af Mangler ved de leverede 62 Stk Flagdug, dels paa Grund af Sagsøgernes Ikke-Levering af de resterende 86 Stk Flagdug, paastaar sig frifundet mod Betaling af Kr 999,63.

Sagsøgerne bestrider, at det leverede Parti Flagdug har været behæftet med Mangler i det i Skønsforretningen angivne Omfang. Efter deres Anbringende er Forretningsgangen ved Levering af Flagdug den, at Flagdugfabriken sender den ufarvede Flagdug til et Farverifirma, der farver, undersøger, indpakker og afsender Varen til Køberen. Ved Undersøgelsen sætter Farverne et Mærke, en »String«, i Stoffets Kant for hver Vævefejl og for disse »Strings« indrømmes der Køberen en Rabat. De til Sagsøgte leverede Varer er behandlet af The Halifax Dyeing Company Ltd, og for hver af de af Farverne anbragte Strings er der ogsaa paa Fakturaen i Overensstemmelse med Kutyme krediteret Sagsøgte $\frac{1}{4}$ Yard. Sagsøgerne kan derfor ikke anerkende de i Skønsforretningerne nævnte Prisreduktioner.

Under Domsforhandlingen har Skønsmændene afhjemlet de af dem afgivne Erklæringer, og Grosserer Lønberg har som Vidne forklaret, at der ikke kunde rettes Indvendinger imod Omfanget af Skønsmændenes Undersøgelser af de ommeldte Partier Flagdug.

Herefter maa Retten mene, at der ved Skønnet er konstateret saadanne Mangler ved disse, at Sagsøgte maa være berettiget til som sket at kræve et Afslag i Købesummen, og Retten mener ligeledes ved Bestemmelsen af Størrelsen af dette Afslag at maatte lægge Skønnet til Grund, idet der ikke findes at være oplyst noget Grundlag for at tilside-sætte dette.

Der vil herefter som Følge af Mangler ved de skete Leveringer i det paastævnte Beløb være at afkorte £ 68.16.11 + £ 35.8.0 = £ 104.4.11.

Hvad dernæst angaar Sagsøgernes Ikke-Levering af de resterende i Ordre værende 86 Stk Flagdug har Sagsøgerne begrundet denne deres Vægring dels derved, at de var ude af Stand til at levere en bedre Vare end den tidligere leverede og derfor maatte være forberedt paa, at Sagsøgte paany vilde fremsætte de samme ubeføjede Reklamationer, dels derved at Sagsøgerne fra andre Flagdugfabrikanter havde faaet at vide, at disse havde haft ganske tilsvarende Erfaringer med deres Leverancer til Sagsøgte. Endelig har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte i hvert Fald ikke har lidt noget Tab ved Ikke-Leveringen, idet Sagsøgte kunde have inddækket sig til lavere Priser, da Priserne for Uld, som er bestemmende for Priserne for Flagdug, i Forsommeren 1934 var faldende.

De af Sagsøgerne som Begrundelse for deres Ikke-Levering paa-beraabte Forhold kan imidlertid ikke fritage Sagsøgerne for den dem paahvilende Leveringspligt, og Spørgsmaalet er herefter alene, hvorvidt Sagsøgte har Krav paa Erstatning i Anledning af Ikke-Leveringen.

Sagsøgte gør i saa Henseende gældende, at der ved et af Vare-mægler Frithiof Thejll efter Sagsøgtes Begæring den 6 Juni 1934 foretaget Dækningskøb er fremkommet en Difference i Sagsøgtes Disfavør af Kr 4028,—, hvilken Difference Sagsøgte paastaar sig erstattet.

Med Hensyn til det nævnte Dækningskøb har Varemægler Thejll som Vidne under Domsforhandlingen forklaret nærmere følgende:

Der forelaa ikke nogen virkelig Handel, men Sagsøgte var i Slut-sedlen selv opført som Sælger, da det trods Avertering paa sædvanlig Maade ikke var muligt at inddække Partiet effektivt, idet det drejede sig om Fabrikationsvarer, der ikke havdes paa Lager hverken her eller i Udlandet. Der fremkom ikke billigere Tilbud, og de fastsatte Priser er baseret paa billigste en gros Priser fra en herværende Fabrik, fra hvilken Sagsøgte ogsaa har faaet leveret Flagdug i Maanederne April—Juli 1934.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgte har lidt Tab ved Ikke-Leveringen, skal Retten bemærke, at Sagsøgernes Anbringender om Fald i Priserne for Uld ikke kan anses for afgørende i saa Henseende, idet den ommeldte Vare, som allerede ovenfor anført, er en Fabrikationsvare, der ikke kan antages i større Omfang at forefindes paa Lager, hverken her i Landet eller i England. Retten maa derfor gaa ud fra, at det vilde have været forbundet med ekstra Omkostninger for

Sagsøgte at erhverve Varen andetsteds end fra Sagsøgerne til Anvendelse i Sæsonen 1934.

Paa den anden Side maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at der ikke af Sagsøgte er foretaget et virkeligt Dækningsindkøb med den i Købelovens § 25 fastsatte bindende Virkning med Hensyn til Erstatningens Beregning; men Mæglerens Udtalelse om Priserne paa Varen vil derimod kunne faa vejledende Betydning ved Afgørelsen af dette Spørgsmaal.

Overfor den fornævnte Difference stor Kr 4028,— mellem Priserne ifølge »Dækningskøbet« og ifølge Kontrakterne mellem Parterne — angaaende Opgørelsen af hvilken der er Enighed mellem Parterne — har Sagsøgerne særlig anført, at Sagsøgte med Urette har undladt at tage i Betragtning, at Sagsøgte ved Sagsøgernes Ikke-Levering har haft en Besparelse paa Told og Fragt m v. Besparelsen paa Told andrager efter Sagsøgernes Anbringende Kr 1895,40, saaledes at der som Godtgørelse for manglende Levering i hvert Fald ikke vil kunne tillægges Sagsøgte udover Kr 4028,— ÷ Kr 1895,40 = Kr 2132,60.

Efter alt i Sagen foreliggende maa Retten gaa ud fra, at Sagsøgte har lidt Tab ved Sagsøgernes Ikke-Levering, og dette Tab findes skønsmæssigt at kunne fastsættes til Kr 2000,—.

Ved Opgørelsen af sin Paastand har Sagsøgte endelig regnet med, at det bør paalægges Sagsøgerne at betale Sagsøgtes Omkostninger ved de to Skønforretninger 300 Kr og ved »Dækningskøbet« 150 Kr.

Heri vil der ikke kunne gives Sagsøgte Medhold, idet førstnævnte Beløb rettelig findes at burde tages i Betragtning ved Rettens Afgørelse med Hensyn til Sagens Omkostninger, hvorom nærmere nedenfor, og idet Sagsøgte ikke findes at have Krav paa det sidstnævnte Beløb under Hensyn til Karakteren af Mæglerens Fremgangsmaade.

Herefter vil Parternes Mellemværende stille sig saaledes:

Det paastævnte Beløb	£ 357.10. 7
Heri fragaar 2 pCt Rabat, hvorom Enighed mellem Parterne	£ 7.1.10
Godtgørelse for Mægler	£ 104.4.11
	£ 111. 6. 9
	£ 246. 3.10

a Kr 22,40 = Kr 5514,25
med Fradrag af Erstatning for Ikke Levering.. — 2000,00

Kr 3514,25,

hvilket Beløb vil være at tilkende Sagsøgerne med Renter som paastaet.

Efter Omstændighederne findes Sagsøgerne som Sagsomkostninger at burde betale Sagsøgte Omkostningerne ved Skønforretningerne 300 Kr. medens Sagens Omkostninger iøvrigt vil være at ophæve.

Torsdag den 2 April.

Nr 52/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Alfred Valentin Nielsen (Bruun),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 183.

Østre Landsrets Dom af 20 Februar 1936: Tiltalte Karl Alfred Valentin Nielsen bør straffes med Fængsel i 4 Aar, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes ham for et Tidsrum af 10 Aar. I Erstatning til Nordvestfyenske Jærnbane betaler Tiltalte 8823 Kr 30 Øre. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Gustav Møller af Middelfart, 650 Kr. Den ikendte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 6 Aar og de borgerlige Rettigheder at burde frakendes Tiltalte for bestandig.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 6 Aar og at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Karl Alfred Valentin Nielsen for bestandig. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte 120 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Karl Alfred Valentin Nielsen er ved Anklageskrift af 20 Januar 1936 sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 183, Stk 1 — Forvoldelse af Jærnbaneulykke til Skade for andres Person eller Formue — ved Natten mellem den 12 og 13 November 1933 omkring Midnat at have lagt et Skinnestykke, hvis anden Ende var indstøbt i en Cementblok, hen over den nordlige Skinne paa Jærnbanelinien i Nærheden af Overkørslen ved Hølse mellem Harndrup og Brænderup Stationer paa den nordvestfyenske Jærnbane, saaledes at Skinnestykket pegede i Retning mod Harndrup, hvorfra der først kom Tog paa Linien, nemlig ca Kl 0,34, hvilket forårsagede, at dette Tog, der for-

uden Føreren og Togbetjenten medførte henved 50 Passagerer, paakørte Skinnestykket, og efter at have ført det et Stykke med sig tilsidst afsporede og Vognene stærkt beskadigedes.

Tiltalte er født den 13 Marts 1910 og ikke fundet tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 183, Stk 1, saaledes at et Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 17 er besvaret bekræftende. Tiltalte vil herefter, idet Retten finder ham egnet til Paavirkning ved Straf, være at anse efter Straffelovens § 183, Stk 1, med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel i 4 Aar.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 10 Aar, hvorhos han vil have at betale nedennævnte Erstatning.

Nr 40/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Juul Ricard Nielsen (David),

der tiltales for Forbrydelse mod Kønssædeligheden og for Forbrydelse i Familieforhold.

Østre Landsrets Dom af 6 Februar 1936: Tiltalte Niels Juul Ricard Nielsen bør tages i Sikkerhedsforvaring, saaledes at der i de for denne fastsatte Tidsrum anses som udstaaet: 100 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for bestandig. Sagens Omkostninger, derunder 250 Kroner i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forvarer, Overretssagfører J Vibe-Hastrup, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Niels Juul Ricard Nielsen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelse er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Niels Juul Ricard Nielsen:

A. For Forbrydelse mod Kønssædeligheden efter Straffelovens § 224, jfr § 222, ved i Juli 1935 to Gange i Telefonstuen ved Lillebilholdepladsen, Viktoriagade 1, at have behandlet Edith Elinor Elisabeth Andersen, født den 9 Januar 1921, uterligt ved at trække hendes Benklæder ned og beføle hende paa Kønssdelene.

B. For Forbrydelse i Familieforhold og Forbrydelse mod Kønssædeligheden efter Straffelovens § 212, jfr § 210, Stk 1, 2 Pkt, og § 224, jfr § 222, ved den 26 August 1935 og en af de paafølgende Dage i denne Maaned at have behandlet Gudrun Juul Nielsen, født den 18 November 1926, der er Tiltaltes Barn med hans ægtefødte Datter Alma Vilhelmine, uterligt i Lejligheden, Dannebrogsgade Nr 33, St o G, ved at beføle hende paa Kønssdelene indenfor Benklæderne, hvorhos Tiltalte fremviste sit blottede, erigerede Lem.

Anklagemyndigheden har derhos nedlagt Paastand om, at Tiltalte dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring.

Tiltalte er født den 24 December 1878 og tidligere anset: ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 24 Juni 1916 efter Straffeloven af 1866 § 176, jfr §§ 173 og 174, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og ved Københavns Byrets Dom af 15 Maj 1930 efter Straffelov af 1866 § 161 samt efter § 176, jfr §§ 161, 173 og 174, tildels jfr § 46, efter Omstændighederne og tildels i Medfør af § 64 med Tugthusarbejde i 5 Aar.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig overensstemmende med Anklagen, dog for Forhold A's Vedkommende efter Straffelovens § 222, jfr § 224, jfr § 226.

Tiltalte, der herefter er skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 226, jfr § 222, jfr § 224, og af § 212, jfr § 210, Stk 1, 2 Pkt og af Straffelovens § 224, jfr § 222, og for hvem Betingelserne for Anvendelse af Straffelovens § 65 foreligger, findes herefter efter Omstændighederne i Stedet for Straf at burde dømmes til at tages i Sikkerhedsforvaring, saaledes at der i Medfør af Straffelovens § 86 afkortes 100 Dage i de for Hensidten i Sikkerhedsforvaring fastsatte Tidsrum.

I Medfør af Straffelovens § 78 findes de borgerlige Rettigheder at burde frakendes Tiltalte for bestandig.

O n s d a g d e n 8 A p r i l .

Nr 126/1935. Varmeingeniør **Reinholdt Christensen** (Rode)
m o d

Aktieselskabet **Brandt & Co** i Likvidation (Cohn),

betræffende Erstatning for Indgreb i en Patentret.

Østre Landsrets Dom af 10 Januar 1935: De Sagsøgte, A/S Brandt & Co i Likvidation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Varmeingeniør Reinholdt Christensen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til de

Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 500 Kroner. I Salær og Godtgørelse for Udlæg udredes af det offentlige til Overretssagfører Gunnar Larsen, Sagfører Juul-Pedersen og til Overretssagfører Anker-Jensen henholdsvis 206 Kr, 150 Kr og 838 Kr og 85 Øre. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten erklæret sig enig i, at Indstævnte ved Overenskomsten af April 1926 fik Ret til Fremstilling af Helios-Komfurerne, saaledes som disse hidtil var fremstillet, og ikke i disse var forpligtet til at benytte en anden Trækanordning end tidligere.

Indstævnte erkender, at der efter Indgaaelsen af Overenskomsten er foretaget forskellige Forandringer i Komfurerens Indretning. Den i Patent Nr 34306 omhandlede Plade, der skulde lede Forbrændingsprodukterne over den bageste Del af Stegeovnen, er udeladt; de større Komfurer er fremstillet overensstemmende med Patent Nr 34078, medens de mindre Komfurer adskiller sig derfra ved, at den vandrette Kedelforlængelse er bortfaldet. Der maa gaas ud fra, at dette da ligeledes gælder den i dette Patent omhandlede Skillevæg.

Herefter er Konstruktionen af de sidstnævnte mindre Komfurer i saadan Overensstemmelse med, hvad der ifølge Krav Nr 1 i Patent Nr 33540 kendetegner denne Opfindelse, at der for disse Komfurers Vedkommende findes at foreligge en Krænkelse af den Eneret, som — naar den ved dette Patent beskyttede Opfindelse ikke udøves i Forbindelse med de i de overdragne Patenter Nr 34078 og Nr 34306 omhandlede Opfindelser — maa anses at have været Appellanten forbeholdt ved Overenskomsten saaledes som denne ifølge de forudgaaende Forhandlinger maa forstaas. Derimod kan det ikke fastslaas, at Fremstillingen af de større Komfurer er sket i Strid med, hvad der ved Aftalen mellem Parterne har været forudsat.

For den anførte Krænkelse af Appellantens Eneret er Indstævnte pligtig at yde Appellanten Erstatning, der efter det oplyste bl a om Antallet af fremstillede Komfurer af mindre Format og disses Salgspris findes at kunne bestemmes til 5000 Kroner, hvilket Beløb med Renter herefter vil være at tilkende Appellanten hos Indstævnte.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

Med Hensyn til de Beløb, der i Salær og Godtgørelse for Udlæg er tillagt de for Appellanten beskikkede Sagførere, vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Brandt & Co i Likvidation bør til Appellanten Varmeingeniør Reinholdt Christensen betale 5000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 23 Maj 1933, til Betalingsker.

Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Med Hensyn til de Beløb, der i Salær og Godtgørelse for Udlæger tillagte for Appellanten beskikkede Sagførere, bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Indstævnte betaler, beregnet i Forhold til et Beløb af 5000 Kroner, til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, og til Appellanten Sagens Omkostninger for Højesteret med 800 Kroner.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1922 indgik A/S Brandt & Co, Nørrebros Jernstøberi, Odense, Overenskomst med et Ingeniørfirma om Fremstilling af et af Firmaets Medindehaver Varmeingeniør Reinholdt Christensen konstrueret Centralvarmekomfur »Dana«, beregnet til Indmuring. Da nogle Eksemplarer af dette Komfur var fremstillede, enedes Christensen og A/S i Foraaet 1923 om Ophævelse af Kontraktforholdet mellem dem, medens der med den anden Indehaver af Ingeniørfirmaet blev truffet et særligt Arrangement. Men efter at Christensen havde konstrueret — i flere Variationer — et fritstaaende Centralvarmekomfur kaldet »Helios«, indgik han i Slutningen af 1923, — nu alene —, Overenskomst med A/S om Fremstilling af saadanne Komfurer. I Henhold til denne Overenskomst, der bl a gav A/S Ret til at levere Komfurer foruden til Christensen ogsaa til dets egne Kunder, samt Forkøbsret til og betinget Sikkerhedsret for de af Leverancer til Christensen opstaaede Krav i »Patentet«, blev en Del Komfurer i de forskellige Variationer fremstillet og leveret, og i Tiden fra August 1924 til Marts 1925 erhvervede Christensen Patenter vedrørende de af ham konstruerede Komfurer, nemlig vedrørende »Dana« Nr 33 540, beskyttet fra den 11 Maj 1922, og vedrørende »Helios« Nr 34 078 og 34 306, beskyttede fra den 21 August 1923.

Christensen, der i sit Mellemværende med A/S var blevet dette betydelige Beløb skyldig, blev ved Landsrettens Dom af 14 December 1925 dømt til at betale Selskabet ca 8300 Kr med Renter og Sagens Omkostninger 500 Kr, men saa sig ikke i Stand til at udrede nogen Del af disse Be-

løb, hvorfor han den 21—22 April 1926 indgik Overenskomst med Selskabet om Afgørelse af Parternes Mellemværende, saaledes at de gensidig gav hinanden Saldokvittering for ethvert Krav, idet han mod en nærmere angivet Licens overdrog til Selskabet »Ejendomsretten over samtlige sine Patenter paa »Helios« Centralvarmekomfuret, nemlig, hvad der er beskyttet ved dansk Patent Nr 34 078, Nr 34 306 — — — navnlig ogsaa saaledes, at »Helios« Komfurerne maa forhandles baade som fritstaaende og i løse Plader til Opmuring«. Det hedder derhos i Overenskomstens Tekst: »Samtidig overdrager Ingeniør Christensen til A/S Brandt & Co Ret til Udnyttelse til Anvendelse i »Helios« Komfurerne af den ved Dansk Patent Nr 33 540 beskyttede Kedelanordning«. Christensen gjorde yderligere saalydende Tilføjelse: »Forinden Underskriften bemærkes, at ved Kedelanordning forstås kun Patentkravet (Dansk Patent Nr 33 540) § 2 »den Anordning, at de modstaaende Kedelsider f og h er forbundne ved et eller flere Rør u, der dels hindrer Aske og Sod samt Brændsel i at falde ned i Rørene k, dels fremmer Vandomløbet«. — Selve den i dette Patent anvendte Kedel er ikke beskyttet.«

Under denne ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag paastaar nu Sagsøgeren, Varmeingeniør Reinholdt Christensen de Sagsøgte A/S Brandt & Co i Likvidation dømt til at betale ham, principalt 60 000 Kr, subsidiært 12 990 Kr, med nærmere angivne Renter som Erstatning i Medfør af § 25 i Patentloven Nr 69 af 13 April 1894, idet han gør gældende, at Selskabet har gjort Indgreb i hans Patentrettigheder ved i alle af det efter den ovennævnte Overdragelse fabrikerede og solgte Komfurer at have benyttet en ved Patent Nr 33 540 under Krav I beskyttet nærmere beskrevet Trækanordning, uanset at Overdragelsen ikke har givet Selskabet Ret hertil.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de navnlig gør gældende, at saavel Overenskomsten som de der nævnte Patenter efter deres Formulering hjemler dem Ret til at anvende den paagældende Trækanordning.

»Dana« Patentet Nr 33 540 Krav I er saalydende:

»Centralvarmekomfur, ved hvilket samtlige Forbrændingsprodukter paa kendt Maade gennem een eller flere Røgkanaler i Vandkedelens ene Sidevæg ledes ned under Kedlen, kendetegnet ved, at Forbrændingsprodukterne herfra ledes op til Skorstenen gennem en Kanal q, der findes mellem den modsatte Sidevæg og Stegeovnen«.

»Helios« Patentet Nr 34 078 har saalydende Krav:

»Ved Centralvarmekomfurer af den Art, ved hvilken Vandkedlen har en vandret Forlængelse, der strækker sig hen under Stegeovnen, den Anordning, at der i Rummet mellem Vandkedlens Forlængelse og Stegeovnen er anbragt en Skillevæg 4, der ender i et Skiftespjæld 8 der beskytter Vandkedlens Forlængelse mod Forbrændingsprodukternes Paavirkning, naar Røgen ledes om Stegeovnen«.

Der er efter Proceduren Enighed om, at Patentet Nr 34 306 ikke er udnyttet af de Sagsøgte, men at disse fra 1926 til 1932 har fremstillet ca 300 større Helioskomfurer i forskellige Variationer med den ovennævnte vandrette Kedelforlængelse og 140 mindre uden saadan Forlængelse og, at i alle Tilfælde den ovennævnte Trækanordning er benyttet.

Der er under Sagens Forberedelse afgivet Vidneforklaring af Bogholder Hornbo og Modelsnedker H P Jensen, begge af Odense. Under Domsforhandlingen er afgivet Vidneforklaring af Ingeniør ved Patentkommissionen, Buckdahl.

Som Skønsmænd udmeldte af Retten har dels Direktør S Heinicke af Kerteminde og Ingeniør K Christensen af Faaborg i Marts 1934 og dels Generalmajor Ulrich af Hellerup og Professor ved polyteknisk Lærestanstalt i København, Bache, i Juni og November 1934 samt under Domsforhandlingen afgivet Erklæringer.

Endvidere har Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet den 24 Oktober 1934 afgivet Erklæring til Brug for Sagen.

I den sidstnævnte Erklæring udtales bl a: »Ved det paa Tegningen til Patent Nr 34 078 viste Komfur er der ganske vist gjort Brug af den Opfindelse, der er Genstand for Patent Nr 33 540, men Patent Nr 34 078 er ikke knyttet alene til den paa Tegningen viste Konstruktion, idet den i Kravet angivne Anordning ogsaa kan bruges uden Anvendelse af den ved Patent Nr 33 540 beskyttede Kanal q«.

Ingeniør Buckdahl har som sin Formening udtalt, at Patent 34 078 er uafhængigt af Trækanordningen i Patent 33 540 og derfor ikke giver Ret til Anvendelse af denne.

Samtlige Skønsmænd er derimod enige om, at denne Trækanordning er en Forudsætning for Anvendelse af »Helios« Patenterne og maa kunne benyttes af disses Indehaver, uanset, at den ogsaa er et Led i »Dana« Patentet.

Det fremgaar af de af Hornbo og Jensen afgivne Vidneforklaringer, at samtlige de siden 1926 fremstillede Komfurer i det væsentlige er udført paa samme Maade som de, der er fremstillede forinden paa Grundlag af Sagsøgerens Tegninger, og Modeller udarbejdede under hans Vejledning, derunder ogsaa de smaa Typer uden vandret Kedelforlængelse, hvilke i Konstruktion er Danakomfurerne nærmest.

De Sagsøgte har uimodsat anbragt, at deres Hensigt med Overenskomsten af 1926 var til Fyldestgørelse af deres Domskrav paa Sagsøgeren at sikre sig Eneretten til Forhandlingen af Helioskomfurer, saaledes som disse hidtil var fremstillet, og at en Pligt til i disse Komfurer at anvende en anden Trækanordning end den hidtil benyttede, vilde medføre Nødvendigheden af Nykonstruktioner og Gennemprøvning af disse.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold i et af dem fremsat Anbringende om, at en saadan Pligt vilde betyde en saa væsentlig Forringelse af det dem overdragne Aktiv, at den ikke kunde paahvile dem uden en klar Tilkendegivelse fra Sagsøgeren om, at han ved Overdragelsen af Heliospatenterne forbeholdt sig Retten til den omstridte Trækanordning.

Idet hverken Overenskomstens Tekst eller Sagsøgerens Tilføjelse ved Underskriften findes at have den i saa Henseende fornødne Klarhed, og idet det ikke ses, at Sagsøgeren paa anden Maade overfor de Sagsøgte har forbeholdt sig Patentretten til den omhandlede Trækanordning, har de Sagsøgte allerede af denne Grund haft Føje til at benytte Trækanordningen som sket, hvorfor de vil være at irifinde.

Sagsøgeren vil derhos have at betale Sagens Omkostninger til de Sagsøgte med 500 Kr.

I Salær og Godtgørelse for Udlæg til de for Sagsøgeren for den forberedende Ret og for Landsretten beskikkede Sagførere, Overretssagfører Gunnar Larsen, Sagfører Juul-Pedersen og Overretssagfører Anker-Jensen udredes af det offentlige henholdsvis 206 Kr, 150 Kr og 838 Kr 85 Øre.

Nr 174/1935. Fru **L Mygind** (Svane)

mod

Barber og Frisør Aage C Hansen (Heilesen),

betræffende Gyldigheden af en Opsigelse af et Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1935: Den Sagsøgeren, Barber og Frisør Aage C Hansen, meddelte Opsigelse af 17 Januar 1935 af de af ham i Sagsøgte, Fru L Myginds Ejendom, Nørrebrogade 66, lejede Lokaler, er ugyldig, og Sagsøgeren er berettiget til at fortsætte Lejemaalet for Leje 2000 Kr aarlig. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at den aarlige Leje, hvortil Indstævnte er berettiget til at fortsætte Lejemaalet, overensstemmende med dennes subsidære Paastand findes at burde fastsættes til 2250 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den aarlige Leje fastsættes til 2250 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Færdig fra Trykkeriet den 29 April 1936

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 5

Onsdag den 8 April.

De ved Landsretten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Barber og Frisør Aage C Hansen, lejede i Januar 1921 den i Sagsøgte, Fru L Myginds Ejendom, Nørrebrogade 66, beliggende Stuebutik, bestaaende af Butik, eet Værelse og Kælderrum for en aarlig Leje af Kr 1050,00. Denne Leje forhøjedes ved Paategning af 14 April 1921 fra Oktober Flyttedag s A at regne til Kr 1136,00 og paany ved Paategning af 14 Maj 1923 til Kr 1300,00. Ved en ikke paa Lejekontrakten paategnet Overenskomst forhøjedes Lejen omkring Nytaar 1929 til Kr. 2000,00 mod at der indrømmedes Sagsøgeren Uopsigelighed til April Flyttedag 1933. Omkring den 10 Januar 1935 forlangte Sagsøgtes befuldmægtigede Fabrikant K Mygind Lejen forhøjet til 2800 Kr fra Oktober 1935 med Uopsigelighed fra Sagsøgtes Side til Oktober 1938 samt Ret til Afstaaelse til en af Sagsøgte anerkendt ny Lejer.

Der førtes forskellige Forhandlinger, der resulterede i, at Sagsøgeren ikke mente at kunne betale den forlangte Leje, og der forkyndtes derefter den 19 Januar 1935 en Opsigelse for ham til Oktober Flyttedag 1935.

Sagsøgeren har under nærværende Sag paastaaet den meddelte Opsigelse af de af ham i Sagsøgtes Ejendom, Nørrebrogade 66, lejede Lokaler kendt ugyldig og sig kendt berettiget til at fortsætte Lejemaalet til en af Retten fastsat Leje i Overensstemmelse med Lov 133 af 28 April 1931 § 2, jfr § 1.

Sagsøgte har paastaaet sig frifunden, idet der vel erkendes at foreligge en Opsigelse, for at opnaa en højere Leje, men benægtes, at den krævede Leje staar i Misforhold til det udlejedes Værdi.

Sagsøgte har til Støtte for sin Paastand bl a anført, at den sædvanlige Butiksløje i Kvarteret ligger betydelig højere pr Kvadrat m og at den paagældende Butik har kunnet lejes ud til en Leje af 3200 Kr aarlig.

I Sagen foreligger en Udtalelse fra 2 tidligere Medlemmer af Overnævnet, d'Herrer Strøm-Teisen og Jacobsen, der udtaler, at den ved frivillig Overenskomst i 1929 fastsatte Leje for Butikken 2000 Kr »maa siges

at være saa høj, at det vilde være ganske urimeligt at søge denne Lejesum yderligere forhøjet.«

2 af Retten udmeldte Skønsmænd, Murermester V Christoffersen og Tømrermester Aug Andersen, har derhos skønnet, at naar Hensyn tages til de paagældende Lokalers Indretning, Størrelse og Beliggenhed, maa en Lejesum af 2000 Kr — 2250 Kr skønnes at være rimelig.

Under Hensyn til de foreliggende Oplysninger og Skøn findes den i Øjeblikket gældende Leje 2000 Kr passende, og da herefter den forlangte Leje 2800 Kr skønnes at staa i Misforhold til det lejedes Værdi, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Lejen fortsat fastsættes til 2000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr.

Fredag den 17 April.

Nr 200/1935. Fhv Vævermester I A C Caspersen (H Jacobsen)

mod

Skomager Charles Gudmandsen (Meyer efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 13 September 1935: Sagsøgte, fhv. Vævermester I A C Caspersen, Hellebæk, bør til Sagsøgeren, Skomager Charles Gudmandsen, sammesteds, betale 3000 Kr. Til det offentlige betaler Sagsøgte de Rets- og Stempelafgifter, som, beregnet efter en Sagsgenstand af 3000 Kr, vilde have været at udrede, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren. Til de for denne beskikkede Sagførere for den forberedende Ret og for Landsretten, Landsretssagførerne E H Engelstoft og H Bærentsen, betaler Sagsøgte derhos Salærer henholdsvis 100 Kr og 80 Kr, til den førstnævnte derhos 50 Kr til Dækning af Udlæg. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den være at stadfæste, dog at den Indstævnte tilkommende Erstatning findes at burde nedsættes til 2000 Kroner, i Forhold til hvilket Beløb Rets- og Stempelafgifter for Landsretten vil være at beregne.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den Indstævnte, Skomager Charles Gudmandsen tilkendte Erstatning fastsættes til 2000 Kroner, i Forhold til hvilket Beløb Rets- og Stempelafgifter for Landsretten vil være at beregne. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Karsten Meyer i Salær for Højesteret 200 Kroner, der betales af det offentlige.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Skomager Charles Gudmandsen, Hellebæk, hvem der er meddelt fri Proces, paastaet Sagsøgte, hlv Vævermester I A C Caspersen, sammesteds, dømt til at betale ham en Erstatning af 10 000 Kr, subsidiært et mindre, efter Rettens Skøn fastsat Beløb, for Tab og Skade, han skal have lidt ved den 11 December 1933 at blive væltet af en Sagsøgeren tilhørende Hund. Sagsøgte har paastaet sig frifunden.

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: Sagsøgeren, der i sit første Leve-Aar var lidende af Børnelammelse, som medførte en fuldstændig Lammelse af venstre Ben, cyklede den nævnte Dag til Sagsøgtes Bopæl i Hellebæk og afleverede noget Fodtøj til ham. I Sagsøgtes Baghave talte Parterne en Tid lang sammen, og imens legede Sagsøgerens Foxterrier med Sagsøgtes Hund, en Bastard af Bokser og Dobbermann Pincher, ca 20 Tommer høj. Sagsøgeren tog saa Afsked og begav sig paa Vej ud mod Laagen mellem Forhaven og Gl Hellebækvej. Lidt efter vendte han om og bemærkede til Sagsøgte, at han næsten var bange for Hunden eller Hundene; dertil svarede Sagsøgte, at der ingen Fare var eller lignende, hvorefter Sagsøgeren gik. Nogen Tid senere hørte Mælkekusk A P Hansen nogen kalde inde fra Sagsøgtes Forhave og fandt der Sagsøgeren liggende tilskadekommen. Sagsøgeren forklarede Kusken, at Sagsøgtes Hund havde væltet ham, hvilket Kusken, saa snart han havde hjulpet Sagsøgeren, fortalte Sagsøgte.

Denne har benægtet, at hans Hund har væltet Sagsøgeren, men efter det foreliggende findes der ingen Grund til at betvivle Rigtigheden af den af Sagsøgeren afgivne Partsforklaring, ifølge hvilken Sagsøgtes Hund løb imod hans venstre Ben, saaledes at han faldt omkuld. Det er dernæst af Sagsøgte hævdet, at hvis Hunden har væltet Sagsøgeren, har denne ikke været sagesløs, idet han, der i Modsætning til, hvad han plejede, færdedes uden Stok, burde have sikret sig imod Overlast fra Hundens Side ved at bede Sagsøgte holde den tilbage eller ledsage ham ud af Haven. Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold. Som Følge af det anførte maa han i Medfør af Lov Nr 127 af 18 April 1925 § 13 anses ansvarlig for den Sagsøgeren ved Faldet overgaaede Skade.

Med Hensyn til denne er det oplyst, at Sagsøgeren paadrog sig et Brud af venstre Laarbenschals, for hvilken Legemsbeskadigelse han blev behandlet paa Esbønderup Sygehus indtil den 18 Februar 1934. Ifølge en af Overlægen ved bemeldte Sygehus H B Dahl udstedt Erklæring af 7 Marts 1935 har det ved Røntgenundersøgelse vist sig, at Brudet ikke er helet, og at der har dannet sig et »falsk Led«; Sagsøgerens Tilstand har ved Ulykkestilfældet forværret sig derved, at der paa Grund af den manglende Sammenvoksning er opstaaet Smerter; der er ingen Mulighed for Bedring i Fremtiden; tværtimod vil Smerterne have Tendens til Forværring; da de ogsaa optræder, naar han sidder ned, kan hans Arbejdsevne vel nok siges at være blevet noget forringet.

I Skrivelse af 28 Juni 1935 har Direktoratet for Ulykkesforsikringen udtalt, at saafremt »Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Direktoratet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditet af 15 pCt.«

Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med, hvad der er oplyst om Sagsøgerens Erhvervsindtægter m v, findes den Erstatning, der tilkommer ham hos Sagsøgte for Helbredsforringelse for Svie og Smerte, for Indtægtstab og for forskellige ved Ulykkestilfældet foranledigede Udgifter passende at kunne bestemmes til 3000 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte derfor vil være at dømme til at betale ham.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Nr 28/1935. Fiskeskipper **W Christensen** (Cohn efter Ordre)
 m o d
 Skibsbygger **N P Jensen** (Landsretssagf Jæger),
 betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Vestres Landsrets Dom af 23 November 1934: Sagsøgte, Skibsbygger N P Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fiskeskipper Wm Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Kutteren, da Appellantens Afskedigelse fandt Sted, laa sejlklar udrustet med Is og Proviant til en af de sædvanlige Fisketure, og at Appellanten allerede havde været ude ved Vyl Fyrskib, men efter en Dags Forløb var søgt ind i Havn igen paa Grund af Storm, samt at Anledningen til Afskedigelsen var den, at Indstævnte fandt, at Appellanten blev liggende for længe i Havnen af Hensyn til Vejret.

Selv om det anses godtgjort, at der med Hensyn til det heromhandlede særegne Hyreforhold foreligger en Kutyme af det i Dommen angivne Indhold, og det efter Forholdene ved Aftalens Indgaaelse antages, at Aftalen, forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Forholdets Ophør, maatte udfyldes i Overensstemmelse med denne Kutyme, kan der dog ikke heri findes Hjemmel for en uvarslet Afskedigelse under de foran angivne Omstændigheder, hvor der ikke var Tale om at ophæve Forholdet efter en Fisketurs Afslutning. Da det ikke under Sagen er gjort gældende, at Afskedigelsen skulde være berettiget paa Grund af Forhold fra Appellantens Side, findes Indstævnte at maatte erstatte Appellanten det Tab, som denne har lidt ved Afskedigelsen. Idet dette Tab under Hensyn til det om Appellantens Fortjeneste ved Fiskeriet og det om Fiskeforholdene i Tiden efter hans Afskedigelse oplyste findes at kunne ansættes til 600 Kroner, vil Indstævnte være at dømme til at betale Appellanten nævnte Beløb med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves for begge Retter.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Skibsbygger N P Jensen, bør til Appellanten, Fiskeskipper W Christensen, betale 600 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 Juni 1934 til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører I Kondrups Dødsbo 200 Kroner og Højesteretssagfører N Cohn ligeledes 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 eller 20 April 1932 blev Sagsøgeren, Fiskeskipper Wm Christensen af Esbjerg, af Sagsøgte, Skibsbygger N P Jensen, sammesteds, forhyret til at føre den Sagsøgte tilhørende Fiskekutter »Fix« af Esbjerg. Der blev ikke oprettet skriftlig Kontrakt, men det blev aftalt, at Sagsøgeren i fast Hyre skulde have 45 pCt af Fangsten mod selv at holde Mandskabet. Sagsøgeren sejlede derefter som Fører af Kutteren i 19 Maaneder. Den 22. November 1933, da Kutteren laa i Esbjerg Havn, blev Sagsøgeren afskediget af Sagsøgte, saaledes at han skulde fratræde straks og kun fik Hyre til Afskedigelsesdagen.

Sagsøgeren, der gjorde Indsigelse herimod, og hævdede at have Krav paa et Opsigelsesvarsel, har under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 1500 Kr — nemlig Hyre for tre Maaneder, beregnet efter 500 Kr om Maaneden gennemsnitlig svarende til hans Indtægt for de 19 Maaneder, i hvilke han førte Skibet — tilligemed Renter af førstnævnte

Beløb 5 pCt aarlig fra den 21 Juni 1934, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaat sig frifunden for Sagsøgerens Tiltale, idet han har hævdet at have været berettiget til at afskedige Sagsøgeren uden Varsel, da der gælder en fast Kutyme i saa Henseende ved Forhyring af Besætning — derunder Føreren — paa Skibe, der gaar paa Fiskeri i Vesterhavet, hvilket Fiskeri som Regel drives som Partsfiskeri.

Til Støtte for sit Søgmaal har Sagsøgeren anført, at da det ved Forhyringen blev aftalt mellem ham og Sagsøgte, at han skulde fratræde straks i Tilfælde af Skibets Salg, maa det heraf modsætningsvis følge, at han i andre Tilfælde kun kunde afskediges med et passende Varsel, hvilket han — i Mangel af modstaaende Aftale — maa været berettiget til i Henhold til Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 §§ 2 og 3 at ansætte til tre Maaneder. Selv om imidlertid Aftalen ikke skulde kunne forstaaes som af Sagsøgeren hævdet, maa der dog — efter hvad Sagsøgeren videre har anført — gives ham et Opsigelsesvarsel paa tre Maaneder, idet det, da skriftlig Kontrakt ikke som ommeldt i nævnte Lovs § 1 er oprettet, maa paahvile Sagsøgte at godtgøre, at Varsel som foreskrevet i Bestemmelsen i samme Lovs § 2 ikke skal gives. Bevis i saa Henseende er — efter Sagsøgerens yderligere Anbringende — imidlertid ikke ført, idet Sagsøgeren ikke vil anerkende Tilstedeværelsen af den af Sagsøgte paaberaabte Kutyme, men henviser til, at det af forskellige af ham fremskaffede Erklæringer fra Redere for og Førere af Fiskeskibe i Esbjerg fremgaar, at det sædvanlige er, at der gives saavel Fører som Mandskab paa Fiskeskibe Opsigelsesvarsel.

Sagsøgte har bestridt den af Sagsøgerne hævdede Forstaaelse af Forhyringsaftalen og har som Part forklaret, at han, da han forhyrede Sagsøgeren, sagde til denne, at der »maaske kun var Tale om ganske kort Tid, maaske kun en enkelt Rejse«, idet han havde bygget Skibet for at sælge det, og at Sagsøgeren erklærede, at han tog Skibet alligevel. Sagsøgerens Partsforklaring stemmer i det væsentlige hermed, idet den gaar ud paa, at det »blev aftalt, at han skulde fratræde, hvis Sagsøgte solgte Skibet, men at der iøvrigt ikke blev talt om noget Opsigelsesvarsel«. Efter det saaledes foreliggende findes det ikke af Forhandlingerne mellem Parterne at kunne udledes, at Sagsøgeren har Krav paa noget Opsigelsesvarsel.

Hvad angaar den af Sagsøgte paaberaabte Kutyme, har Sagsøgte til Godtgørelse heraf fremlagt en Række Erklæringer, saaledes en Erklæring fra Esbjerg Fiskeriforening og Erklæringer fra Fiskeriforeningerne for Thyborøn Havn, Lemvig, Frederikshavn og Skagen; endvidere Erklæringer fra Forsikringen for danske Fiskefartøjers Kontor i Esbjerg og Intereseforeningen for Fartøjsere og Redere i Esbjerg samt Erklæringer fra Redere for Fiskefartøjer i Esbjerg og Frederikshavn og endelig en Erklæring fra 45 Fiskeskippere i Esbjerg.

Den af Esbjerg Fiskeriforening afgivne Erklæring er saalydende:

» — — meddele Dem, at Forhyring af Fiskere sædvanlig foregaar mundtlig, at der sædvanlig ikke træffes Aftale om Opsigelsesvarsel, og at det er en gammel, fast og almindelig kendt Kutyme, at Parterne gensidig er berettiget til uden Opsigelsesvarsel at ophæve Forholdet efter en Rejse (Fisketurs) Afslutning, hvorfor alle saadanne Forhyringer,

hvor der ikke er truffet Aftale om Opsigelsesvarsel, stiltiende anses indgaaet paa disse Vilkaar.»

De øvrige Erklæringer stemmer i det hele med det i denne Erklæring udtalte, og det fremhæves i adskillige af Erklæringerne, at Forholdet er ens for Føreren og det øvrige Mandskab.

Herefter maa det anses godtgjort, at der foreligger en Kutyme som af Sagsøgte hævdet, og da en saadan Kutyme maa anses gældende overfor Sømandslovens herhenhørende, deklaratoriske Bestemmelse, har Sagsøgte været berettiget til at regne med, at Sagsøgeren var paa det rene med, at Forhyringen skete i Overensstemmelse med Kutymen, og at Opsigelse af Sagsøgeren derfor kunde ske uden noget Varsel.

Herefter og efter det iøvrigt anførte findes der ikke noget Grundlag for Sagsøgerens Krav, og Sagsøgte's Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Tirsdag den 21 April.

Nr 208/1935. **Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, Funktionærudvalget** (Landsrettsagfører Krebs)

mod

Tønder Bibliotek (Gamborg),

betræffende Lovligheden af en Blokade.

Vestre Landsrets Dom af 4 Oktober 1935: Den af de Sagsøgte, Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, Funktionærudvalget, under 10 April 1935 overfor Sagsøgerne, Tønder Bibliotek, iværksatte Blokade kendes ulovlig. De Sagsøgte's Formand, Bibliotekar O Esben Petersen, bør til Tønder Kommunes Kasse bøde 100 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 8 Dage. De Sagsøgte bør dernæst til Sagsøgerne betale 1500 Kr samt i Sagsomkostninger 250 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Blokaden er anset ulovlig, men den i Dommen omtalte Straffebestemmelse findes ikke anvendelig under de foreliggende Omstændigheder. Da der maa gaas ud fra, at der ved Blokaden er paaført Biblioteket et Tab, findes Appellanten at burde betale en Erstatning, hvis Størrelse mod Appellantens Protest ikke kan beregnes som af Indstævnte paastaaet, men skønsmæssigt ansettes til 1000 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 650 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den af Appellanten, Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, Funktionærudvalget, den 10 April 1935 overfor Indstævnte, Tønder Bibliotek, iværksatte Blokade er ulovlig. Appellanten bør til Indstævnte betale 1000 Kroner samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 650 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 7 August 1923 mellem Sagsøgerne, Tønder Bibliotek, Tønder, der er en selvejende Institution, som opretholdes dels ved Tilskud fra det offentlige, dels ved private Bidrag, og fhv Biblioteksassistent, Frøken Metha Varby blev sidstnævnte ansat som Biblioteksassistent ved Biblioteket fra 15 s M for en maanedlig Løn af 225 Kr. Kontrakten, der kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel, gjaldt fra 15 August 1923 til 1 Oktober 1924, men blev stiltiende forlænget. I de første Aaringer, i hvilke Biblioteksarbejdet varetoges af Bibliotekar E Gade og Frøken Varby, passede hun sin Stilling upaaklageligt, men efter at Biblioteket i Aarenes Løb var undergaaet en betydelig Udvikling, og Kravene til Personalets Arbejdskraft og Kvalifikationer som Følge af Bibliotekets Vækst i høj Grad skærpedes, fandt Sagsøgerne, som i 1933 efter Bibliotekar Gades Forflyttelse havde antaget Arne Jørgen Møller til Bibliotekar, at hun ikke længere kunde udfylde sin Stilling som Biblioteksassistent paa fuldt ud tilfredsstillende Maade. Efter forgæves at have foretaget Skridt for at søge hende ansat i en anden Stilling, fik Sagsøgerne hende den 1 Maj 1934 antaget midlertidig som Volontør ved Gentofte Bibliotek, hvor hun oprindelig havde faaet sin Uddannelse, for at hun kunde faa Lejlighed til at sætte sig ind i de nye Arbejdsmetoder paa Biblioteksvæsnets Omraade. Efter 1½ Maanedes Forløb genoptog hun sin Virksomhed ved Tønder Bibliotek. Da Sagsøgerne imidlertid fremdeles fandt hendes Arbejde utilfredsstillende, og efter at det i Slutningen af 1934 var betydet hende, at hun ikke maatte regne med at kunne forblive i sin Stilling længere end til Maj 1935, til hvilken Tid en fra Gentofte Bibliotek modtaget gratis Assistance ophørte, opsagde Sagsøgerne hende til Fratræden senest den 31 Maj 1935 ved en Skrivelse af 16 Februar 1935 saalydende:

»Efter den ganske uventede Vækst og store Udvikling, der har fundet Sted i Tønder Bibliotek, har der naturligt maattet stilles ganske andre Krav til dets Personale end tidligere. Den Størrelse, Biblioteket har naaet, og det store Oplandsarbejde, der i Fremtiden skal udføres,

har i høj Grad skærpet Kravene til Personalets Arbejdskraft og Kvalifikationer. Under Hensyn hertil og til Bibliotekets økonomiske Forhold, og da baade Deres bibliotekniske Arbejde og Deres Forhold til Publikum har formet sig saaledes, at Deres fortsatte Arbejde paa dette Sted er altfor vanskeliggjort, har Bibliotekets Bestyrelse maattet beslutte under Henvisning til Deres Kontrakt at opsigte Dem med Fjerdingaars Varsel til Fratræden senest 31 Maj d A, dog saaledes at De, om De ønsker det, kan fratræde med Dags Varsel. Bestyrelsen skønner, at De bedre vil kunne gøre Fyldest under mindre Forhold end dem, der nu raader her.

Under Hensyn til Deres mangeaarige og ihærdige Arbejde i Bibliotekets Tjeneste vil Bestyrelsen gøre sig al Umage for ved Henvendelse til Biblioteksdirektøren og andre Steder at skaffe Dem en anden Stilling og vil være villig til, uanset hvornaar De fratræder, at udbetale Dem fuld Løn indtil Udgangen af August Maaned i Aar. Bestyrelsen vil endnu gerne udtale sin Paaskønnelse af det flittige og grundlæggende Arbejde, De har været med til at gøre i Bibliotekets første Aar.«

Der bevilgedes Frøken Varby — uanset Fratrædelsestidspunktet — 6 Maaneders Gage, hvorhos Sagsøgerne tilbød at yde Bidrag til en Pensionsordning for hende med et Beløb af ca 310 Kr. Den 4 Marts 1935 skete der Opslag om to ledige Assistentstillinger ved Biblioteket, hvilket foregik ved, at de Sagsøgte, Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, Funktionærunderudvalget, med hvilke der dog ikke af Sagsøgerne var truffet kollektive Aftaler, udsendte Opslaget som et Cirkulære til samtlige de Sagsøgte Medlemmer. Efter at Frøken Varby havde rettet Henvendelse til de Sagsøgte, modtog Sagsøgerne fra de Sagsøgte en Skrivelse af 1 April 1935, hvori det bl a hedder:

»Efter en nøje Overvejelse og Undersøgelse af de Omstændigheder, hvorunder Biblioteksassistent, Frøken M Varby er blevet opsagt fra sin Stilling af den ærede Bestyrelse, er Funktionær-Udvalget kommet til den Erkendelse, at det for alle Parter maatte tjene disse bedst, dersom omtalte Sag kunde forliges derved, at man i Fællesskab offentliggjorde en Skrivelse af Indhold som vedlagte.

Den ærede Bestyrelse har dels i sin skriftlige Opsigelse og dels mundtlig i sin Forhandling med Funktionærunderudvalget ytret sin Beklagelse af det Skridt, man har været nødsaget til at foretage, hvilket der er givet Udtryk for i Erklæringen.

Hverken Frøken Varby eller Funktionær-Udvalget har kunnet erkende de i Opsigelsen anførte Hovedaarsager: 1) manglende bibliotekniske Kundskaber og Færdigheder og 2) daarligt Forhold til Laanerne

Ved Forhandling med Frk Varby har denne givet sit Tilsagn om Anerkendelse af Udtalelsen, ligesom hendes Godkendelse deraf foreligger. Funktionær-Udvalget vil, — for at faa en Ende paa Sagen og for at tjene Tønder Biblioteks Tarv bedst — stærkt anbefale den ærede Bestyrelse at gaa ind for denne Fremgangsmaade. Man beder Dem inden den 5 April have givet Deres Tilsagn om Godkendelse, da Funktionær-Udvalget iøvrigt ellers vil lade Sagen gaa sin Gang og bede Bestyrelsen betragte nærværende som Varsel om Blokade af den opslaede ledige Stilling.

Erklæringen offentliggøres i følgende:

»Bogens Verden«.

Tønder Amts Social-Demokrat.

Tønder Amtstidende.

Vestslesvigs Tidende.

Samt som Cirkulære til Medlemmerne i Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne.«

Det Forslag til en Udtalelse, som medfulgte Skrivelsen var saalydende:

»I Anledning af Biblioteksassistent ved Tønder Bibliotek Frk Metha Varbys Afskedigelse, der har givet Anledning til forskellige Avisindlæg og Drøftelse imellem Bibliotekets Benytttere, maa undertegnede interesserede Parter dels af Hensyn til Frk Varby og dels af Hensyn til Bibliotekets Benytttere og Bidragsydere herved fremkomme med følgende Udtalelse til Belysning af Spørgsmaalet.

Efter moden Overvejelse har Bestyrelsen for Tønder Bibliotek set sig nødsaget til at opsigte Biblioteksassistent Frk Metha Varby fra sin Stilling med den Begrundelse, at særlige Forhold i Bibliotekets Virke efter Bibliotekarens og Bestyrelsens Mening har nødvendiggjort dette Skridt. I Erkendelse af Frk Varbys lange Tjeneste i Forbindelse med det grundlæggende og interesserede Arbejde, hun har udført, sker dette med Beklagelse.

Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, Funktionær-Udvalget, er af den Formening, at Afskedigelsen maa siges at være sket paa en saadan Maade, at Frk Varby i nogen Grad har været Genstand for Uret, hvilket Bibliotekets Bestyrelse erkender.

Frk Varby kan under disse Forhold ikke fortsætte sit Arbejde ved Tønder Bibliotek, hvad hun ej heller selv ønsker, hvorfor man har ment at tjene Sagen, som herved af de interesserede Parter betragtes som afsluttet, bedst ved denne Redegørelse.«

Under 8 April 1935 svarede Sagsøgerne de Sagsøgte, at Afskedigelsen af Frk Varby var vedtaget enstemmigt og efter grundig Overvejelse, og at Bestyrelsen ikke fandt Anledning til yderligere Bemærkninger, idet man dog forbeholdt sig at gaa til Domstolene, hvis de Sagsøgte fortsatte Optræden skulde faa skadelige Virkninger for Sagsøgerne.

De Sagsøgte sendte derpaa Sagsøgerne en Skrivelse af 10 s M saalydende:

»Da de Forhandlinger, der er foregaaet mellem Tønder Biblioteks Bestyrelse og Funktionærudvalget ikke har ført til et for saavel Frk Varby som omtalte Udvalg ønskeligt Resultat, skal man herved meddele den ærede Bestyrelse, at man i et Møde i Odense Dags Dato enstemmigt har vedtaget at erklære Blokade over for de p t ledige Assistent-Stillinger ved Tønder Bibliotek, hvorfor Ansøgninger fra vore Medlemmer maa betragtes som annulleret. — — —

Denne Blokade vil være at betragte som effektiv, indtil den ærede Bestyrelse enten har underskrevet den af os foreslaaede Erklæring eller har erklæret sig villig til at yde Frk Varby en Pensionsordning efter nærmere Forhandling med Frk Varby og Funktionærudvalget.«

Samtidig udsendte de Sagsøgte en Rundskrivelse til Medlemmerne

af Bibliotekar-Sammenslutningen for Folkebibliotekerne, der lyder som følger:

»Foranlediget ved Biblioteksassistent Frk Metha Varbys Afskedigelse som Assistent ved Tønder Bibliotek har der været ført visse Forhandlinger mellem Funktionær-Udvalget og Bestyrelsen for Tønder Bibliotek. Da disse ikke har ført til et for saavel Frk Varby, som Funktionær-Udvalget ønskeligt Resultat, erklærer Udvalget herved Blokade overfor den ved Tønder Bibliotek opslaaede, ledige Assistentstilling. Ansøgningsfristen til denne Stilling udløber førstkommende Mandag den 15 ds, hvorfor det paalægges vore Medlemmer ikke at søge denne Stilling og de af vore Medlemmer, der allerede har indsendt Ansøgninger, at annullere disse aldeles omgaaende.

Saaledes vedtaget i Udvalgsrådet i Odense den 10 ds.«

Under en mundtlig Forhandling og derpaa følgende Korrespondance viste det sig umuligt at opnaa Forlig, idet de Sagsøgte stillede Krav om, at Sagsøgerne skulde indgaa paa at betale den af dem tilbudte Andel i en Pensionsordning ikke blot for et Aar, men vedvarende, dog saaledes, at denne Ydelse bortfaldt, hvis Frk Varby i Fremtiden skulde opnaa en Stilling, i hvilken hun blev pensionsberettiget.

Som Følge af Blokaden annullerede samtlige Ansøgere, ialt 14, deres Ansøgninger.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at t Blokaden er i Strid med almindelige Retsgrundsætninger og falder ind under Bestemmelsen i § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, at t Sagsøgerne som Følge af Blokaden har maattet søge sagkyndig Bistand samt antage Ekstrahjælp for at søge indhentet det ved Blokaden forsømte Arbejde, samt at t Blokaden ogsaa paa anden Maade har været til betydelig Gene for dem bl a i Forholdet til de Institutioner, som støtter dem økonomisk, har Sagsøgerne under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at den forommeldte Blokade kendes ulovlig, at de Sagsøgte Formand, Bibliotekar O Esben-Petersen, idømmes Straf i Medfør af fornævnte Bestemmelse i § 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, og at de Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning af 1500 Kr.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de, som vel erkender, at Frøken Varbys Afskedigelse har været juridisk berettiget, gør gældende, at ogsaa Blokaden er berettiget. De har herved anført, at t Blokadens Formaal er legitimt, idet den ikke tilsigter nogen Hævn eller Straffeaktion mod Sagsøgerne, men alene er beregnet paa at varetage et Medlems berettigede Interesser, idet Frk Varbys Forhold efter de Sagsøgte Mening ikke har givet Sagsøgerne rimelig Grund til Afskedigelse, samt at de anvendte Midler til Blokadens Effektuering ligeledes er lovlige, idet de Sagsøgte alene har sendt deres foran nævnte Rundskrivelse om Blokaden, som kun omfattede første Assistentstillingen, til Foreningens egne Medlemmer.

Under Sagen er der afgivet Vidneforklaringer af Overbibliotekar Landt og Bibliotekarerne Gade og Møller.

Medens Bibliotekar Gades Udtalelser gaar ud paa, at Frk Varby i hans Funktionstid, 1926—1933, varetog sit Arbejde upaaklageligt i Betragtning af Virksomhedens tiltagende Omfang, har Bibliotekar Møller

vedstaaet en af ham tidligere under 24 Marts 1935 afgivet Erklæring, hvori han udtaler, at »Frk Varbys Arbejde som Helhed lider af en gennemført Mangel paa Nøjagtighed og Konsekvens,« og at han anser hende for »ganske uegnet til at beklæde nogen af de to Assistentstillinger, der i T findes ved Tønder Bibliotek.«

Overbibliotekar Landts Forklaring gaar ud paa, at hun, som engang har været interesseret og rigtig flink, aabenbart har staaet stille i sin Udvikling.

Der findes herefter at maatte gaas ud fra, at Sagsøgerne har haft rimelig Grund til at afskedige Frk Varby.

Naar derhos henses til, at Truslen om Blokade havde til Formaal at faa Sagsøgerne til enten at underskrive den af de Sagsøgte foreslaaede foran citerede Udtalelse, hvorefter Sagsøgerne skulde erkende, at Frk Varby i nogen Grad havde været Genstand for Uret ved den Maade, hvorpaa Afskedigelse var sket, eller at erklære sig villig til at yde Frk Varby en nærmere betegnet Pensionsordning, hvorom der intet indeholdes i den mellem Sagsøgerne og hende indgaaede Kontrakt, findes Blokaden — der udelukkede Sagsøgerne fra at faa den annoncerede Arbejdskraft netop fra den Kreds, som maatte antages at kunne søge en Stilling som den blokerede — at have et ulovligt Formaal, idet den tilsigtede at faa ganske uberettigede Krav opfyldt, og derfor at maatte anses retsstridig overfor Sagsøgerne som Arbejdsgivere, og den vil herefter være at kende ulovlig. I Medfør af den fornævnte Lovbestemmelse, der skønnes at kunne komme til Anvendelse, uanset at Sagsøgernes Virksomhed ikke tilsigter økonomisk Vinding for dem, findes de Sagsøgte fornævnte Formand, Bibliotekar O Esben-Petersen, at burde ikendes en Bøde, stor 100 Kr til Tønder Kommunes Kasse eller i Mangel af Bødens Betaling hensættes i Hæfte i 8 Dage.

Imod Størrelsen af den af Sagsøgerne krævede Erstatning der væsentlig bestaar i Rejseudgifter og i Honorar til sagkyndige m v, er der ikke rejst Indsigelse af de Sagsøgte, og Sagsøgernes Paastand vil derfor ogsaa paa dette Punkt være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Torsdag den 23 April.

Nr 113/1935. **Ingeniør Jørgen Krüger** (Fich)

mod

I Krüger, Aktieselskab (Allerup),

betræffende Erstatning for Krænkelser af en Patentret.

Østre Landsrets Dom af 14 Maj 1935: Det Sagsøgte, Ingeniør Jørgen Krüger, meddelte danske Patent Nr 48 215 er ugyldigt, forsaavidt det omfatter en Fremgangsmaade, ved hvilken kun 25—50 pCt af den

totale Bundfaldsmængde afsætter sig i Beholderen (Katalysatoren), forinden Vandet forlader denne. Sagsøgte bør til Sagsøgeren, I Krüger A/S, betale 6000 Kr og Sagens Omkostninger med 3600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste, bortset fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 6000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, bortset fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Ingeniør Jørgen Krüger, til Indstævnte, I Krüger, Aktieselskab, 6000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Dansk Patent Nr 43732 af 6 Februar 1931, beskyttet fra den 23 Maj 1929, opnaaede Sagsøgeren, I Krüger A/S, Patent paa Fremgangsmaade til hel eller delvis Afhærdning af Vand ved Fældning og dertil anvendeligt Apparat.

Patentkravet lyder saaledes:

»1. Fremgangsmaade til hel eller delvis Afhærdning af Vand, som efter Tilsætning af Fældningsmidler bringes i Berøring med Stoffer, der fremmer Udfældningen og Afsætningen, kendetegnet ved, at Vandet, før Afsætningen af den væsentligste Del af Bundfaldet har fundet Sted, bringes ud af Berøring med de Udfældningen og Afsætningen fremmende Stoffer og ind i en Afsætningsbeholder uden mellemliggende Gennemgang gennem korn- eller stykformet Materiale.

2. Fremgangsmaade som den i Krav 1 angivne, kendetegnet ved, at Kontaktmaterialet paa i og for sig kendt Maade er i kemisk Henseende beslægtet med de Stoffer, der skal fældes, men foreligger i en fra den fældede Form forskellig Aggregationsform f Eks som et i Korn- eller Stykform foreliggende uopløseligt Karbonat, som Marmor eller Kalksten.

3. Apparat til Udøvelse af den i Krav 1 og 2 angivne Fremgangsmaade, kendetegnet ved en mellem de kendte Fældningsapparaters Dosseringsanordning og Fældningsbeholder indskudt Kontaktmateriale inde-

holdende Beholder af saadanne Dimensioner i Forhold til den Gennemstrømningshastighed, hvortil Anlægget er beregnet, at Vandet forlader Beholderen, inden den væsentligste Del af Bundfaldets Afsætning har fundet Sted.«

Ved Dansk Patent Nr 48 215 af 18 December 1933, beskyttet fra den 30 Oktober 1930, opnaaede Sagsøgte, Ingeniør Jørgen Krüger, Patent paa Fremgangsmaade til Behandling af Vand. Patentkravet lyder saaledes:

»Fremgangsmaade til Behandling af Vand i Vandrensningsanlæg af den Slags, hvor der til Vandet sættes Fældningsmidler bestaaende af Kalciumhydroksyd, Natriumhydroksyd, Soda eller Blandinger af disse Stoffer, og hvor Vandet, efter at Fældningsmidlerne er tilsat, bringes til at passere nogle i en Beholder anbragte, stilleliggende Legemer af Kalciumkarbonat i Form af Kalksten for at fremskynde Udfældningen, kendetegnet ved, at Vandet ledes gennem Beholderen med en saadan Hastighed, at en væsentlig Del af Udfældningen, mindst 25 pCt af den totale Bundfaldsmængde, afsætter sig i Beholderen.«

Sagsøgte har herefter leveret Vandbehandlingsanlæg til I C Modeweg & Søn A/S's Fabrik i Brede og — i Fællesskab med Recks Opvarmnings Comp A/S — til Københavns Kommune paa H C Ørstedsværket, og Sagsøgeren, som mener, at disse Anlæg er i Strid med det førstnævnte Patent, har da nedlagt følgende Paastand:

I. Sagsøgte tilpligtes

a) at udrede en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning for den Skade, Sagsøgte har forvoldt Sagsøgeren ved Levering af Vandbehandlingsanlæg til I C Modeweg & Søn A/S og til H C Ørstedsværket i København,

b) at taale, at han, saalænge Patent Nr 43 732 er i Kraft, er uberettiget til at fremstille og/eller forhandle eller paa anden Maade udnytte et Vandbehandlingsanlæg af samme eller lignende Type som de af ham til I C Modeweg & Søn A/S og til Københavns Kommune (H C Ørstedsværket) leverede Anlæg, subsidiært, for saa vidt der ved saadant Anlæg paa noget Tidspunkt i Kontaktbeholderen kan afsætte sig mindre end den væsentligste Del af Afsætningen og mindst 50 pCt af den totale Bundfaldsmængde.

II. Principalt: Det til Sagsøgte under Nr 48 215 udstedte danske Patent paa »Fremgangsmaade til Behandling af Vand« kendes ugyldigt.

Subsidiært: Dansk Patent Nr 48 215 kendes afhængigt af Sagsøgerens danske Patent Nr 43 732.

Mest subsidiært: enten Dansk Patent Nr 48 215 kendes ugyldigt, forsaavidt det omfatter en Fremgangsmaade, ved hvilken ikke den væsentligste Del og mindst 50 pCt af den totale Bundfaldsmængde afsætter sig i Kontaktbeholderen, eller Dansk Patent Nr 48 215 kendes ugyldigt forsaavidt det omfatter en Fremgangsmaade ved hvilken 25—50 pCt af Bundfaldet afsætter sig i Kontaktbeholderen.

Sagsøgeren har denuncieret lis for I C Modeweg & Søn A/S, Københavns Belysningsvæsen samt Recks Opvarmnings Comp A/S.

Sagsøgte har paastaaet Frifindelse.

Begge Patenter arbejder med den Kendsgerning, at medens Afhærd-

ning af Vand tidligere krævede store Apparater og lang Tid til Fældning af de Haardheden betingende Partikler, har det vist sig, at der kan opnaas en Besparelse baade med Hensyn til Tid og Apparaternes Størrelse ved at Vandet i kort Tid — over 5 Sekunder — bringes i Kontakt med Udfældningen og Afsætningen fremmede Stoffer, idet Vandet herved faar et Choc, der bevirker, at den kemiske Udskilning — Udfældningen — fremmes, selv efter at Berøringen er ophørt, hvorefter Bundfældningen — Afsætningen — tildels foregaar uden for den Katalysator, hvor Kontakten etableres.

Sagsøgeren søgte oprindelig Patent paa en Fremgangsmaade, der omfattede hele Udfældningen og Afsætningen, men efter Patentkommissionens Modhold af et engelsk Patent blev det, som det fremgaar af det ovenfor anførte, begrænset til, at den væsenligste Del af Bundfældningen skulde finde Sted udenfor Katalysatoren.

Da Sagsøgte søgte Patent, modholdt Patentkommissionen ham Sagsøgerens Patent, og efter i Skrivelse af 27 September 1933 at have forlangt, at mindst 50 pCt skulde afsætte sig i Katalysatoren endte Kommissionen med at give det ovenfor nævnte Patent, hvorefter mindst 25 pCt skulde afsætte sig i Beholderen.

Sagsøgeren gør nu for det første gældende, at Patentkommissionen burde have fastholdt sit oprindelige Krav om de 50 pCt, og for det andet, at Sagsøgte i de nævnte 2 Anlæg ikke engang har benyttet den Fremgangsmaade, som hans Patent hjemlede ham, men gjort Indgreb i Sagsøgerens Patent ved en Metode, der kun udskiller fra 10—23,4 pCt.

Sagsøgeren henviser herom til en af Professor H Bache og Dr phil K Estrup afholdt Syns- og Skønsforretning.

Sagsøgte henviser til, at hvad Sagsøgeren har anført under Sagen, allerede har været forelagt Patentkommissionen, og naar denne dog har meddelt Sagsøgte Patent af det nævnte Indhold, er det, fordi den opfinderiske Tanke, der ligger til Grund for Sagsøgerens Patent, er en anden end Ideen i Patent Nr 48 215, nemlig den: at udnytte den iagttagne Virkning af den kortere Kontakttid under saadanne Betingelser, at der ikke finder nogen væsentlig Afsætning Sted paa Kontaktmaterialet ρ : at der ikke afsætter sig saa meget Bundfald paa Kontaktmaterialet, at dette bliver uvirksomt, saa at Forstaaelsen af Ordene »den væsenligste Del« bliver en saadan Del af Bundfaldet, som vilde bevirke en væsentlig Afsætning paa Kontaktmaterialet, i Modsætning til den Afsætning, som ved langsommere Gennemløbshastighed vilde brede sig over Kontaktmaterialets Overflade og derved ophæve selve den Udfældningen fremskyndende Virksomhed.

Dette Apparat behøver saaledes ikke at skyldes eller renses udover selve den Skylning, der ligger i Metodens Anvendelse, og naar dette er Kernepunktet i Sagsøgerens Patent, kan Sagsøgte's Apparat, der arbejder med en langsommere Vandpassage og hyppig Skylning af Kontaktmaterialet, ikke siges at krænke Sagsøgerens Rettigheder.

Til Støtte herfor henviser Sagsøgte til Skrivelser af 12 November 1934 og 5 Januar 1935 fra Patentdirektoratet, hvori dette i Hovedpunktet erklærer sig enig med Sagsøgte i dennes Forstaaelse af Sagsøgerens Patent, hvortil Sagsøgeren har bemærket, at hvis denne Forstaaelse var

rigtig, havde der ikke fra Patentkommissionens Side været nogen Grund til af Hensyn til Sagsøgerens Patent at forlange først en 50 pCt derefter en 25 pCt's Grænse. Denne Fordring viser netop, at der ikke tænkes paa Virkningen af Afsætningen, men paa selve Bundfældningen.

Skønsmændene har udtalt, at Afsætningsbeholderen er forholdsvis væsentlig mindre ved Sagsøgtes Konstruktioner end ved Sagsøgerens, men at dette kun kan kaldes en Modifikation af Sagsøgerens Patent, der ikke — som af Sagsøgte gjort — kan karakteriseres ved at »Vandet ledes saa hastigt igennem, at ingen eller kun ringe Afsætning af Bundfald finder Sted i Anordningen«, thi Patentkravet dækker efter sin Ordlyd mere, end der omtales i disse Linjer. Ethvert Anlæg efter de 2 Patenter vilde med en Ændring af Kapaciteten kunne bringes ind under det andets Omraade, altsaa blot ved en Forstærkelse eller Formindskelse af Vandgen-nemløbets Hastighed, saa at Sagsøgtes Patent ikke kan siges at indeholde noget væsentligt nyt, som ikke enhver Sagkyndig vilde have kunnet udøve med Kendskab til Sagsøgerens Patent, der i sig omfatter alle i Praksis anvendte Vandhastigheder.

Skønsmændene har ikke kunnet give Sagsøgte Ret i hans Forstaaelse af Sagsøgerens Patent, thi en vis Skylning vil altid være nødvendig alene af Hensyn til Tilstopning af Gennemløbet, og ogsaa efter dette Patent vilde Kontaktmaterialet uden Skylning tilsidst blive helt til-dækket — hvad der forøvrig i den Henseende ikke vilde gøre nogen Forskel, idet denne Aflejring vilde have samme Katalysatorvirkning som det oprindelige Kontaktmateriale, saa at der af den Grund ikke vilde være Anledning til at give Patent paa en delvis Ophævelse af Afsætningen paa Kontaktmaterialet og paa Virkningen deraf.

Efter Forsøg paa Brede Klædefabrik har Skønsmændene udtalt, at »I Begyndelsen af en Arbejdsperiode vil praktisk talt intet tilbageholdes i Katalysatoren; den tilbageholdte Mængde vil stige jævnt med Tiden for efter c. 2 Timers Forløb (Varigheden af en Arbejdsperiode) at have naaet 23,4 pCt af den Bundfaldsmængde, der teoretisk kan tilbageholdes« og »at Anlægget ved Brede Klædefabrik ved den paagældende Belastning ikke kan ses at være i Overensstemmelse med Sagsøgtes Patent Nr 48 215, der er kendetegnet ved, at en væsentlig Del af Udfældningen, mindst 25 pCt af den totale Bundfaldsmængde, afsætter sig i Beholderen (Katalysatoren)«.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger kan der ikke gives Sagsøgte Medhold i, at Ordene »den væsentligste Del« i Sagsøgerens Patent

Færdig fra Trykkeriet den 6 Maj 1936

G. E. C. Gads Forlag.

⁷⁹⁶Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 6

Torsdag den 23 April.

kun skulde have Hensyn til Virkningen af det forholdsvis ringe Bundfald og ikke til selve Bundfaldets Mængde, thi selv om dette Punkt: Virkningen er omtalt som værende af Betydning i Beskrivelsen af Patentet, er det kun som et af flere Punkter, og i hvert Fald tillader Ordene i Patentkravet, som maa være afgørende ved Spørgsmaalet om Patentets Omfang, ikke en saadan indskrænkende Forstaaelse, selv om Patentkommissionen nu synes tilbøjelig til at ville lægge Hovedvægten paa Virkningen for dette Patents Vedkommende i Modsætning til dens oprindelige Holdning overfor Patent Nr 48 215.

Som af Skønsmændene udtalt, maa »den væsenligste Del af Bundfaldets Afsætning« være fra 51—100 pCt af den totale Mængde Bundfald, der fremkommer ved Fjernelse af den temporære Haardhed, og i Overensstemmelse hermed burde Patent Nr 48 215 kun være meddelt paa Betingelse af, at mindst 50 pCt af den totale Bundfaldsmængde afsætter sig i Beholderen.

Da Sagsøgte har krænkert Retten efter Patent Nr 43 732 ved i de 2 Anlæg at arbejde med en Kapacitet, der ikke engang har givet et Bundfald af 25 pCt, og da Sagsøgte saaledes end ikke har været dækket af Patent Nr 48 215, selv om dette maatte anses gyldigt meddelt, vil han være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren for ved disse 2 Anlæg at have gjort Indgreb i Sagsøgerens Eneret.

Efter samtlige Omstændigheder findes den samlede Erstatning, der af Sagsøgeren har været paastaet ham tilkendt med 20 pCt af Afkarboniseringsanlægene og 10 pCt af den kompletterende Del (af H C Ørstedsværket) ialt 11 401 Kr., at kunne ansættes til 6000 Kr.

Efter Dommens Resultat paa disse 2 Punkter findes Sagsøgerens Paastande under I b og »subsidiært under I« ikke egnede til at tages til Følge, ligesom der ej heller kan gives Sagsøgeren Medhold i hans iøvrigt under II nedlagte Paastande.

Sagsøgte vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder Skønsudgifter med 3500 Kr.

Mandag den 27 April.
 Nr 112/1935. Fru Ebba Holm (Cohn)

mod

Fuldmægtig Børge Boserup Lund (Schiørring),

betræffende Erstatning for Behæftelser paa en solgt Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 13 Maj 1935: Sagsøgte, Fru Ebba Holm, bør til Sagsøgeren, Fuldmægtig Børge Boserup Lund, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 6 Marts 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Skødet af 16 December 1933 findes i § 2 en saalydende Bestemmelse: »Med Hensyn til Servituter og Deklarationer henvises til Ejendommens Blad i Tingbogen«.

Under Hensyn til denne Bestemmelse og til det om Indstævntes Kendskab til Ejendommen iøvrigt oplyste kan Garantitilsagnet i § 3, selv om det forstaas som ogsaa sigtende til Servitutbestemmelser, ikke antages at indeholde en Indestaaen for, at der ikke findes Byggeservituter noteret paa Ejendommens Tingbogsblad — et Forhold, som Indstævnte maatte anses kendt med — men maa forstaas som alene indeholdende en Garanti for, at Lejemaalene, uanset disse Servituter, var lovlige, saaledes at der med Rette kunde regnes med den i § 3 opgivne Husleje.

Det kan nu vel ikke paa det foreliggende statueres, at de paagældende Servituter er bortfaldet ved Frihedshævd, men efter hvad der er oplyst, er de omhandlede Kælderlejligheder stadig udlejet, endda til forhøjet Leje, og der foreligger intet om, at der fra nogen Side vil blive lagt Indstævnte Hindringer i Vejen for, at de fremtidig udlejes som hidtil.

Efter Indholdet af det givne Garantitilsagn kan der ikke paa Grundlag af de saaledes foreliggende Omstændigheder rejses noget Erstatningskrav af Indstævnte mod Appellantinden, og Appellantinden vil derfor, i Overensstemmelse med sin principale Paastand, være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale Appellantinden for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Fru Ebba Holm, bør for Tiltale af Indstævnte, Fuldmægtig Børge Boserup Lund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter be-

taler Indstævnte til Appellantinden med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Fuldmægtig Børge Boserup Lund, paastaet Sagsøgte, Fru Ebba Holm, tilpligtet at betale ham en Erstatning, stor 25 000 Kr, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter 5 pCt p a af det tilkendte Beløb fra Stævningens Dato den 6 Marts 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Ved Skøde af 16 December 1933 solgte Sagsøgte til Sagsøgeren den hende tilhørende Ejendom Matr Nr 17 bb af Gentofte, Hellerup Sogn, Ahlmanns Allé Nr 13 for en Købesum af 115 000 Kr. I Skødets § 3 hedder det:

»Lejen er opgivet til 10 700 Kr. Sælgeren garanterer — — — for, at alle de i forannævnte Husleje medindbefattede Lejemaal er lovlige, samt om fornødent godkendt af Bygningsautoriteterne.«

Denne Garanti blev paa Sagsøgerens Forlangende optaget i Skødet umiddelbart forinden dettes Underskrift, idet der var opstaaet Tvivl hos ham om, hvorvidt de nedennævnte Kælderlejligheder var lovlige.

I Anledning af, at Ejendommen efter sket Modernisering skulde omprioriteres, anmodede Sagsøgeren under 21 Januar 1935 Gentofte Kommunes tekniske Forvaltning om Udstedelse af Servitutattest, men i Skrivelse af 28 s M meddelte nævnte Forvaltning, at den ønskede Attest ikke vilde kunne udstedes, da der i Strid med de Ejendommen paahvilende Servituter var indrettet 4 Stk 2 Værelsens Lejligheder i Kælderen, og i Skrivelse af 5 Februar 1935 meddelte Gentofte Kommunalbestyrelse ligeledes, at de i Ejendommens Kælder værende Lejligheder var i Strid med Servituterne. Af en under Sagen fremlagt Udskrift af Københavns Amts Nordre Birks Skøde- og Pantebog fremgaar det, at der paahviler Ejendommen bl a følgende Servituter:

»Enhver Bygning, der opføres paa Parcellerne skal have Villa Navn. Den maa kun indeholde højst 6 Lejligheder og ingen Lejlighed maa være mindre end 4 Værelser foruden Køkken og Pige-kammer i samme Etage.

Paa hver Parcel maa opføres een saadan Bygning.

Fremdeles maa der ikke drives nogen Fabriksvirksomhed paa Parcellerne eller øves nogen Virksomhed, som ved Røg, Støj eller ilde Lugt eller paa anden Maade kan volde Naboerne Ulempe.«

I Ejendommen, der er opført med Stue, 1ste og 2den Sal, er der i hver Etage indrettet 2 Lejligheder, ialt altsaa 6 Lejligheder, men der var yderligere, dengang Salget fandt Sted, i Kælderen indrettet 4 Lejligheder, hver bestaaende af 2 Værelser; til 2 af disse Lejligheder hørte der Køkken. Disse 4 Lejligheder var altsaa i Strid med de ovenom-

handlede Servituter, dels fordi der i Forvejen var de 6 Lejligheder, der højst maatte være i Ejendommen, dels fordi ingen Lejlighed maatte være paa mindre end 4 Værelser; af den opgivne Leje 10 700 Kr hidrører 1800 Kr fra Leje af de heromhandlede Kælderlejligheder; det sidstnævnte Lejebeløb er nu efter Moderniseringen af Ejendommen forhøjet til 2160 Kr. Den Omstændighed, at Kælderlejlighederne er indrettede i Strid med de paa Ejendommen hvilende Servituter, vil nødvendigvis bevirke, at Ejendommen i Tilfælde af Salg kun vil opnaa en Pris, der svarer til den mindre Værdi, som Ejendommen har, naar der bortses fra disse Lejligheder, og da Sagsøgte har garanteret for, at alle de i den opgivne Husleje medindbefattede Lejemaal er lovlige, maa Sagsøgeren være berettiget til det krævede Erstatningsbeløb 25 000 Kr, subsidiært et af Retten fastsat mindre Beløb. Sagsøgeren har i denne Forbindelse henvist til et under Sagen af Ejendomsmæglerne Chr Karlsen og E E Pedersen, der er udmeldte af Københavns Ejendomsmægler-Forening, afgivet Skøn, hvori det om Kælderlejlighederne bl a hedder:

»Den i Øjeblikket gaaende Leje af de nævnte Lejligheder udgør 2160 Kr.
 Til Værksted- eller Fabriksbrug kan Rummene ikke anvendes og til Lagerrum er de ikke velegnede, navnlig paa Grund af slette Adgangsforhold. — Vi vil dog formene, at Rummene til et eller andet begrænset Brug, der ikke krænker Servituten, vil kunne indbringe: 8 Rum a 10 Kr mdl 960 —

Den aarlige Indtægtsnedgang vil herefter blive 1200 Kr, og da vi ansætter, at der ved Ejendommens Salg vil kunne beregnes 10 Gange den aarlige Leje for Kælderetagen, vil den Sum, hvortil vi ansætter Tilstedeværelsen af Servituten blive Kr 12 000 skriver Tolv Tusinde Kroner.«

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at der, da hun i 1927 som ufyldstgjort Panthaver overtog den under Sagen omhandlede Ejendom, var udlejet Værelser i Kælderen og havde været det længe. Medens hun ejede Ejendommen, havde hun haft Repræsentanter for baade Bygnings- og Sundhedsautoriteterne til Besigtigelse af Forholdene, og de Arbejder, hun havde ladet foretage i Ejendommen, blev altid godkendt, uden at der fremkom nogen Bemærkning om, at der forelaa en Overtrædelse af Servituter. Sagsøgte maatte derfor med Føje gaa ud fra, at de i Ejendommen indrettede Kælderlejligheder var lovlige, og hun tog derfor ikke i Betænkning at underskrive Skødet med den i § 3 optagne Garantibestemmelse. Sagsøgeren, der i Modsætning til Sagsøgte er sagkyndig med Hensyn til Ejendomshandler, og som, da Forhandlingerne om Købet indleddedes, havde faaet overleveret et Overslag over Ejendommen bl a med Lejefortegnelse, der bar Paategning »Uden Ansvar«, og som, forinden Købet afsluttedes, havde faaet overleveret Sagsøgtes Adkomst m v, havde haft god Anledning til at undersøge, hvilke Servituter der paahvilede Ejendommen, og det maa gaa ud over ham sely, at han har forsømt dette. Bestemmelsen i Skødets § 3 maa iøvrigt antages kun at tage Sigte paa, at Lejlighederne ikke er i Strid med Kommunens Bygnings- og Sundhedsvedtægt. Selv om man

imidlertid maatte kunne forstaa Bestemmelsen saaledes, at den ogsaa omfattede Garanti for, at Lejlighederne ikke var i Strid med Ejendommen paahvilende Servituter, kan der ikke paahvile Sagsøgte noget Erstatningsansvar. Det maa nemlig antages, at der, da den, der i sin Tid har paalagt Servituterne, er afgaaet ved Døden, ikke længere findes nogen, der er berettiget til at paatale eventuel Overtrædelse af Servituterne. Selv om man vilde antage, at Ejerne af Naboejendommene skulde have Paataleret med Hensyn til Servituterne, maa de i ethvert Fald være afskaaret fra at gøre denne Paataleret gældende derved, at de selv har overtraadt Servituterne ganske paa samme Maade som Sagsøgte. Der er da heller ikke nogensinde overfor Sagsøgte eller tidligere Ejere af den heromhandlede Ejendom rejst Indsigelse gaaende ud paa, at Kælderlejlighederne var i Strid med de foranførte Servitutbestemmelser. Hertil kommer endelig, at Servituterne under alle Omstændigheder maa være bortfaldet ved Frihedshævd, idet Kælderen i ethvert Fald siden 1913 har været udlejet ganske paa samme Maade som den Dag i Dag.

Sagsøgte har subsidiært gjort gældende, at Sagsøgeren ikke har lidt noget Tab, som kunde berettige ham til Erstatning, eller dog ikke et Tab, der tilnærmelsesvis naar det af ham nu krævede Erstatningsbeløb. Efter Omforandringen af Ejendommen fik Sagsøgeren Tilbud om Laan i samme fra Kredit- og Hypotekforening. Der blev vel forlangt Servitutattest forinden Laanenes Effektuering, men da det viste sig umuligt at fremskaffe en saadan Attest, gik Laangiverne alligevel med til at udbetale Laanene. Kælderlejlighederne er fremdeles udlejede endog til en større Leje end den, Sagsøgte oppebar forinden Salget. Selv om der senere maatte vise sig Vanskeligheder ved paa Grund af Servitutbestemmelserne at faa Lejlighederne i Kælderen lejet ud, vil Sagsøgeren sikkert kunne faa Lokalerne udlejet til andet Brug, der ikke kommer i Strid med Servitutbestemmelserne, saasom Enkeltværelser, Kontorlokaler, Lagerkældere o l, til en Leje, der er mindst lige saa høj som den, han nu oppebærer. Sagsøgte maa herefter ogsaa bestride Rigtigheden af Sagsøgerens Paastand om, at det i Tilfælde af Salg ikke vil være muligt at opnaa en saa høj Pris for Ejendommen, som hvis den ikke var behæftet med de omhandlede Servituter.

Det findes nu at maatte statuere, at den i Skødets § 3 indeholdte Bestemmelse maa anses ogsaa at omfatte Garanti for, at de i den opgivne Husleje medindbefattede Lejemaal ikke er i Strid med Ejendommen paahvilende Servituter. At Sagsøgte maatte have været i god Tro med Hensyn til, at der ikke paahvilede Ejendommen Indskrænkninger i Henseende til dens Benyttelse, maa efter den af hende iøvrigt paa et ganske løst og utilstrækkeligt Grundlag afgivne Garanti være uden Betydning. Sagsøgte har ved denne Garanti givet Sagsøgeren Føje til at antage, at Kælderlejlighederne var lovlige, og der var derfor ingen Anledning for ham til selv at foretage Undersøgelser i saa Henseende. Det kan derhos ikke paa det foreliggende statuere, at Servituterne skulde være bortfaldet som Følge af, at der ikke længere findes nogen paataleberettiget. Den Mulighed kan ikke paa Forhaand anses udelukket, at Ejerne af Naboejendommene, der er udstykkede fra den samme Hovedejendom, kan have Paataleret, hvorved bemærkes, at der er Enighed mellem Parterne

om, at der er paalagt de Ejendomme, der herved kommer i Betragtning, nogenlunde ensartede Indskrænkninger med Hensyn til Ejendommens Benyttelse. Det er heller ikke fra Sagsøgtens Side godtgjort, at de paa-gældende Ejere eller dog alle disse selv har overtraadt de Ejendommene paa hvilende Servituter, der medfører Indskrænkninger med Hensyn til Benyttelsen af Kældrene i Ejendommene. Det kan endelig ikke anses godtgjort, at de den heromhandlede Ejendom paa hvilende Benyttelsesindskrænkninger skulde være bortfaldet ved Frihedshævd. Der findes at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at den Usikkerhed, som er opstaaet med Hensyn til Lovligheden af Kældrenes Indretning og Benyttelse, maa være tilstrækkelig til at begrunde et Erstatningsansvar. En eventuel Køber af Ejendommen maa under Hensyn til den foreliggende Usikkerhed i Henseende til, hvorvidt Kælderlejlighederne lovlig kan benyttes paa samme Maade som hidtil, og da det maa anses for meget tvivlsomt, om de kan udlejes for en tilnærmelsesvis saa høj Leje til andet ikke i Strid med Servituterne værende Brug, antages kun at ville give en ringere Købesum for Ejendommen. Den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes, naar samtlige de foreliggende Usikkerhedsmomenter tages i Betragtning, passende at kunne bestemmes til 5000 Kr tilligemed Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren med 200 Kr.

Nr 122/1935. Gaardejer **Jens Nielsen Enggaard** (Rode)

m o d

Gaardejer **Ingvard Christiansen** (Meyer),

betræffende Erstatning for Svampeskade paa en solgt Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 14 Maj 1935: Sagsøgte, Gaardejer Ingvard Christiansen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Jens Nielsen Enggaard, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 125 Kr der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Jens Nielsen Enggaard, til Indstævnte, Gaardejer Ingvard Christiansen, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 5 Juli 1934 købte Sagsøgeren, Gaardejer Jens Nielsen Enggaard, Hammershøj, efter Besigtigelse af Sagsøgte, Gaardejer Ingvard Christiansen, Kvorning, Ejendommen Højgaard i Hammershøj med Bygninger, Besætning m v, for en Købesum af 54 500 Kr, saaledes at det solgte overtoges af Køberen i den Stand, hvori det var og forefandtes, og som det var forevist. Kort efter at Sagsøgeren den 1 September 1934 var tilflyttet Ejendommen, viste det sig, at der var Hussvamp i et Gulv i Stuehuset, og Sagsøgeren lod Gulvet omlægge. Under Anbringende af, at Sagsøgte, der ved Skøde af 30 Juni 1931 havde købt Ejendommen af den procestilvarslede Gaardejer Mads Madsen, Hammershøj, i den Stand, hvori den var og forefandtes og som paavist, men uden Garanti fra Sælgerens Side, har vidst eller burde vide, at der var Svamp i Stuehuset, og derfor, da han under Handlen med Sagsøgeren retstridig har fortiet dette, maa være erstatningspligtig, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning for Ejendommens Forringelse i Handel og Vandel 4000 Kr og for Foranstaltninger til Skadens Oprettelse 900 Kr, tilsammen 4900 Kr eller et af Retten fastsat Beløb tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 18 December 1934, indtil Betaling sker, medens Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Ved en den 11 November 1934 afholdt Syns- og Skønsforretning er det oplyst, at Ejendommen har været ret stærkt angrebet af Hussvamp i Forstuen, Stuen til højre herfor samt i nogle Døre og Indfatninger, men levende Svamp forefandtes ikke, og Mændene anslog Angrebet til at ligge 5—7 Aar tilbage, hvorhos de anslog Udgifterne ved Skadens Udbedring til ca 900 Kr, og udtalte, at naar Skaden var udbedret, mentes Ejendommen ikke at være forringet.

Det er videre oplyst, at Stuehuset er bygget i 1918, at procestilvarslede Madsen ca 3 Aar før Salget til Sagsøgte lod et Stuegulv omlægge, hvorved det viste sig, at der var Svamp, hvad der muligt har været omtalt i Sognet paa den Tid, og at der ved Handlen mellem Madsen og Sagsøgte ikke er blevet talt om Svamp før ved Dokumentskrivingen, da deres juridiske Raadgiver stillede Spørgsmaal herom, og hvor der da ikke blev nævnt, at der havde været Svamp. Ved Handlen i 1934 blev der spurgt, om der var Svamp, hvortil Sagsøgte gav Svar: »ikke det jeg ved af.«

Ved de i Sagen foreliggende Parts- og Vidneforklaringer samt øvrige

Oplysninger findes det nu ikke mod Sagsøgtes bestemte Benægtelse godtgjort, at han har vidst eller burdet vide, at der har været Svamp i Stuehuset, og idet det herefter ikke er bevist, at han har gjort sig skyldig i et Forhold, der har paadraget ham Erstatningspligt overfor Sagsøgeren, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 125 Kr.

Tirsdag den 28 April.

Nr 145/1935. Murerarbejdsmand **Carl Orla Andersen**
(Stein efter Ordre)

mod

Murermester **Martin Julius Olsen** (Henriques),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Nedstyrtning fra Stillads.

Østre Landsrets Dom af 28 Februar 1935: Sagsøgte, Murermester Martin Julius Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Murerarbejdsmand Carl Orla Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Murerarbejdsmand Carl Orla Andersen, til Indstævnte, Murermester Martin Julius Olsen, 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Stein 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Murerarbejdsmand Carl Orla Andersen, der arbejder som Murerarbejdsmand for Sagsøgte, Murermester Martin Julius Olsen, paa en Nybygning, som denne lod opføre paa Frederikssundsvej-Hyrdevangen, var den 4 Maj 1934 beskæftiget med at bære Mursten og Mørtel fra en Elevator ad en Bro ind paa Stilladset. Da han fra Elevatoren traadte ud paa Broen, faldt denne ned, og han, der bar en Dragt Mørtel, styrtede ned fra 1 Sals Højde og kom alvorligt til Skade.

Idet Sagsøgeren nu gør gældende, at Nedstyrtningen skyldes, at Broen ikke har været forsvarlig indrettet og fastgjort, samt at Sagsøgte er ansvarlig herfor, har han under denne Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning, der er opgjort til 2813 Kr 49 Øre, med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Sagens Tingfæstning den 8 November 1934, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagsøgeren, der ved Nedstyrtningen paadrog sig Brud paa fem Ribben i højre Side og Blødning i Lungesækken i højre Side, var hospitalsindlagt fra 4 til 23 Maj og derefter sygemeldt og uarbejdsdygtig til den 11 August, da han forsøgsvis genoptog Arbejdet hos Sagsøgte. Af det fordrede Erstatningsbeløb er 2260 Kr 49 Øre tabt Arbejdsfortjeneste ifølge nærmere Specifikation, 53 Kr Udgifter til Lægeerklæring og Bil, 500 Kr Erstatning for Svie og Smerte. Af sin Sygekasse har Sagsøgte oppebaaret et Dagpengebeløb af 364 Kr, som han, saafremt Erstatning tillægges ham, skal refundere. Sagsøgeren har reserveret sig yderligere Erstatningskrav for det Tilfælde, at blivende Invaliditet mod Forventning maatte vise sig. Der er ingen Strid om Beløbets Størrelse, men Tvisten drejer sig alene om, hvorvidt Sagsøgte er ansvarlig for den skete Skade.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den omhandlede Bro, hvis Bestemmelse er at danne Forbindelse mellem Stilladset og det udenfor dette rejste Hejsetaarn, bestod af 4 Stkr Brædder fastsømmet paa tre »Revler« og var anbragt med den yderste Ende paa en paa Taarnbommene fastsømmet »Rideplanke« og med den anden Ende hvilende paa Stilladsbrædderne. Da disse laa noget lavere — antagelig en 20 cm lavere — end Rideplanken, kom Broen til at ligge noget »paa Sned«, og for at bøde herpaa havde man paa Stilladsbrædderne under Broen anbragt en kort Bom. Broen var i hver Ende fastsømmet til Underlaget med et 2½" Søm. Stilladsarbejdet, derunder Broen, var — som det er sædvanligt — udført af særlig dertil antagne Folk, »Stilladsmænd«, der ikke har anden Beskæftigelse.

Da Ulykken var sket, blev den derom optagne Rapport af Politiet forelagt 4 Bygningsinspektorat, der under 16 Maj 1934 udtalte:

»Omend den omhandlede Fastgørelse af Broen med ialt ikkun 2 Stk 2½" Søm i hver Ende oplyses at være almindeligt brugt, maa den siges ikke at være tilstrækkelig forsvarlig, og der foreligger saaledes Overtrædelse af Bygningskommissionens Forskrifter af 1 Juni 1930 vedrørende Stilladser m m jfr Bygningsreglementet § 24.«

Der blev derefter ved Københavns Byret rejst Tiltale mod Sagsøgte som ansvarshavende for Byggeforetagendet for Overtrædelse af Politi-

vedtægtens § 24, jfr § 103, og Bygningskommissionens Forskrifter af 1 Juni 1930, jfr Lov af 12 April 1889 § 24. Ved Dom af 27 Juni 1934 blev Sagsøgte efter de nævnte Bestemmelser, jfr Bygningsreglementet af 29 April 1930 §§ 24 og 76, anset med en Bøde af 30 Kr, idet det fandtes bevist, at Broen havde været uforsvarligt fastgjort.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere gjort gældende, at Sagsøgte af flere Grunde maa være ansvarlig for den Sagsøgeren ved Ulykkestilfældet paaførte Skade. Sagsøgte har for det første Pligt overfor det offentlige til at sørge for, at Stilladset opfylder de derom gældende Forskrifter. Han har dernæst ifølge Fagets Overenskomst Ansvar for, at Stilladset er forsvarligt bygget, hvad der har fundet sit Udtryk i den Bestemmelse, hvorefter Arbejdsmændene anerkender Mesterens Paataaleret, hvor Stilladsarbejdet søges udført paa en uforsvarlig Maade. Sagsøgtes Ansvar følger endelig af Arbejdskontrakten mellem Parterne. Ifølge denne har Arbejderen kun at udføre sin Akkord, medens Mesteren har at sørge for Stilladset, hvortil særlige Folk er antaget. Disse Folk, der er ufaglærte, paahviler det Mesteren at instruere, men det er ingen forsvarlig Instruktion, naar Sagsøgte — som han selv har erkendt — blot har paalagt dem at lave det, »som Autoriteterne forlanger det«. Sagsøgeren har derhos fremhævet, at han selv er uden Skyld i den skete Skade.

Sin Friindelsespaastand støtter Sagsøgte i første Række paa, at Ulykken maa betragtes som hændelig, idet der hverken fra Sagsøgtes egen eller fra hans Folks Side er udvist nogen Uagtsomhed. Broen, for hvis Udførelse der ikke findes særlige Forskrifter, er anbragt og fastgjort paa den Maade, som er sædvanlig. Den foranførte Dom, hvorved Sagsøgte er ikendt Bøde for Overtrædelse af Politivedtægten m m, kan ikke være afgørende med Hensyn til Erstatningsansvaret.

Men selv om det antages, at Ulykken skyldes Uagtsomhed fra Sagsøgtes Folks Side, kan der efter Sagsøgtes Mening ikke være Tale om nogen Erstatningspligt for ham. En saadan maatte enten grundes paa en selvstændig Skyld hos Sagsøgte eller paa en afledet Skyld i Henhold til DL 3—19—2. Men en selvstændig Skyld har Sagsøgte ikke, da han har ladet Arbejdet udføre af dertil særlig skikkede Folk og har maatte kunne stole paa, at det blev behørigt udført. Ansvar efter DL 3—19—2 maa dernæst anses udelukket, naar det drejer sig om Uagtsomhed udvist af den tilskadekomnes Arbejdskolleger. Bestemmelsen angaar kun Forholdet udadtil, ikke Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Sagsøgte henviser herved til Lov om Fabriktilsyn af 29 April 1913 § 42, hvorefter paa det der omhandlede Omraade kun den, der har gjort sig skyldig i Overtrædelsen, hæfter for ethvert af Overtrædelsen flydende Ansvar. Det foreliggende Ulykkestilfælde henhører under Ulykkesforsikringsloven, og Sagsøgte har ved Tegning af den lovpligtige Forsikring opfyldt sine Pligter overfor Sagsøgeren i heromhandlede Henseende.

Med Hensyn til dette sidste bemærkes, at Direktoratet for Ulykkesforsikringen i Skrivelse af 25 Maj 1934 har udtalt, at det omhandlede Ulykkestilfælde, efter hvad der foreligger, skønnes at henhøre under Ulykkesforsikringsloven. Direktoratet har dernæst i Skrivelse af 22 Sep-

tember 1934 udtalt, at der er indgaet Meddelelse om, at tilskadekomne har valgt at rejse Krav i Henhold til andre Erstatningsregler end de i Ulykkesforsikringsloven indeholdte, og at, da tilskadekomne herefter ikke vil kunne paaberaabe sig denne Lov eller æske Direktoratets Afgørelse, medmindre Direktoratet paa derom fremsat Begæring maatte indvillige deri, jfr Lovens § 4, Stk 1, betragter Direktoratet Sagen som bortfaldet for sit Vedkommende.

Der er for Retten afgivet en Række Vidneforklaringer, bl a af Arbejdsmand Axel Habo, der har lavet Broen, og af Murerformand Valdemar Laurits Hansen, der har forklaret, at han har kontrolleret Broen, men ikke efterset Sømmene, hvormed den var fastgjort, samt at Habo har mange Aars Erfaring med Hensyn til det paagældende Arbejde.

Der er endvidere forelagt Retten forskellige Erklæringer til Belysning af, hvorledes en Bro som den omhandlede bør være indrettet.

Det vil imidlertid ikke være nødvendigt for Retten at komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal. Selv om der nemlig gaas ud fra — hvad der er nærliggende at antage — at Ulykken maa tilskrives den Omstændighed, at Broen under de foreliggende Forhold ikke har været forsvarligt fastgjort, og at der saaledes foreligger en Uagtsomhed fra Sagsøgte Folks Side, ses der ikke at kunne bebrejdes Sagsøgte selv nogen Forsømmelighed. Herefter, og da der maa gives Sagsøgte Medhold i, at der ikke i Medfør af DL 3—19—2 kan paahvile ham noget Ansvar, men at han har opfyldt sine Forpligtelser overfor Sagsøgeren ved at tegne den lovpligtige Ulykkesforsikring, vil Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 250 Kr.

Nr 220/1935. **Ingeniør K I Einersen (Selv)**

mod

Inspektør A B Kæmpe, Aktieselskabet Elbahus, Ingeniør Johan P Sørensen, Enkefru M Knudsen, Urmager S Peytz og Enkefru E Peytz (Fich),

betræffende Betaling af en Restkøbesum fra en Ejendomshandel.

Østre Landsrets Dom af 25 Oktober 1935: Sagsøgte, Ingeniør K I Einersen, bør til Sagsøgerne, Inspektør A B Kæmpe, A/S Elbahus, Ingeniør Johan P Sørensen, Enkefru M Knudsen, Urmager S Peytz og Enkefru E Peytz, betale 15 115 Kr 06 Øre med Renter af 15 000 Kr 5 pCt p a fra den 15 Januar 1935, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand alene ud paa, at det de Indstævnte tilkendte Beløb reduceres med et Beløb, fastsat efter Rettens Skøn som Erstatning for Skade, paaført Appellanten ved Forsinkelse af Skødets Berigtigelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør K I Einersen, til de Indstævnte, Inspektør A B Kæmpe, Aktieselskabet Elbahus, Ingeniør Johan P Sørensen, Enkefru M Knudsen, Urmager S Peytz og Enkefru E Peytz, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Inspektør A B Kæmpe, A/S Elbahus, Ingeniør Johan P Sørensen, Enkefru M Knudsen, Urmager S Peytz og Enkefru E Peytz, paastaaet Sagsøgte, Ingeniør K I Einersen, tilpligtet at betale dem 15 135 Kr 41 Øre med Renter 5 pCt p a af 15 000 Kr fra 15 Januar 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af et mindre Beløb.

Det fremgaar af de foreliggende Oplysninger, at der i Aaret 1920 af Sagsøgte i Forbindelse med Sagsøgerne Kæmpe og Sørensen samt Kommunalærer H P Knudsen og Direktør I P Martinussen stiftedes et Interessentskab »Højgaardens Villaby«, der med Udstykning for Øje erhvervede en Ejendom, der nu efter foretaget Udstykning er matrikuleret som Matr Nr 14 it m fl af Bagsværd By, Gladsaxe Sogn, saaledes at de nævnte Interessenter paa Ejendommens Folio i Realregistret opførtes som Ejere for $\frac{1}{6}$ hver; denne Tilførsel er ikke ændret, efter at Interessentskabet var udvidet med Apoteker M H Peytz, hvorved Deltagernes Anparter reduceredes til hver $\frac{1}{6}$, ligesom der ikke er sket Tinglysning om, at Martinussens Anpart i 1933 er afhændet til Sagsøgeren, A/S Elbahus, eller om, at Knudsen og Peytz's Anparter ved de paagældendes Død er overgaaet henholdsvis til Sagsøgerinden, Fru M Knudsen og til Sagsøgerne, Urmager Peytz og Enkefru Peytz. Efter forskellige forgæves Forsøg paa at realisere Interessentskabets Formaal eller dog søge det udstykkede Areal afhændet under eet, fremkom der fra Sagsøgte, der indtil Foraaret 1929 havde haft den daglige Ledelse af

Interessentskabets Anliggender, men derefter var fratraadt denne, i November 1934 et Tilbud om at overtage hele Arealet, og under 15 Januar 1935 udfærdigedes til ham saalydende

»Skøde.

Undertegnede Inspektør A B Kæmpe, Enkefru Mathilde Knudsen og Ingeniør Joh P Sørensen alle af København samt A/S Elbahus, København, som Interessenter i Interessentskabet Højgaardens Villaby skøder og endelig overdrager herved til vor Medinteressent, Ingeniør K I Eiersen, Valbygaardsvej 60, Valby, de samtlige øvrige Interessenter tilhørende Anparten i Interessentskabets Ejendomme, saaledes at disse frentidig skal tilhøre Ingeniør K I Eiersen som Eneejer.

De under Overdragelsen indbefattede Ejendomme er beliggende i Bagsværd By, Gladsaxe Sogn og er skyldsats saaledes:

Matr Nr 14 it af Hartkorn 1½ Alb.

— — — —

Overdragelsen er sket paa følgende nærmere

Vilkår:

1.

Ejendommene er overtaget af Køberen den 15 November 1934, hvilken Dato er Skæringsdag for Skatter og Afgifter, uden at der dog finder nogen Refusionsopgørelse Sted.

— — — —

3.

I Overdragelsen er ikke indbefattet til Interessentskabet af Parcel-ejere udstedte Pantebreve, men disse overdrages de øvrige Interessenter til fuld Afgørelse af deres Krav paa Køberen hidrørende fra dennes Forpligtelse til som Medinteressent at hæfte for en Anpart af Interessentskabets Gæld, saaledes at Interessentskabets Byrder og Forpligtelser, bortset fra de af disse, der paahviler Ejendommene, og som ved nærværende Skøde overtages af Køberen, herefter er Køberen uvedkommende.

4.

Vederlaget for Overdragelsen er fastsat til 65 000 Kr, hvilke Seks-tifem Tusinde Kroner er afgjort paa følgende Maade:

1. Kontant betaler Køberen med Rente 5 pCt fra 1 Januar 1935	62 500 Kr
2. Restkøbesummen	2 500 —
afgøres ved at Køberen frigør Interessenterne for Gælden til Slangerupbanen	
	65 000 Kr.

5.

Køberen er berettiget til at fordre og pligtig at modtage rent Skøde paa Ejendommene uden andre Hæftelser end de fornævnte.

6.

Samtlige med Handlen og dennes Berigtigelse forbundne Omkostninger betales af Køberen.

— — — —«

Af den her stiplede Købesum har Sagsøgte betalt 50 000 Kr, og det er det resterende Beløb med vedtagne Renter, der indtales under nærværende Sag.

Sagsøgte har paastaet dette Beløb reduceret med Restgælden til Slangerupbanen 2000 Kr, som han efter Skødet vil være berettiget til at afgøre med denne, hvorhos han har anført, at de uklare Adkomstforhold har bevirket, at Skødet saavel som nogle af ham udstedte Pantebreve er afvist fra Tinglysning, saaledes at Skødet først er færdiglyst den 16 Maj 1935, nemlig for saa vidt angaar den A/S Elbahus tilhørende Andel, medens det iøvrigt lystes den 1 Februar 1935.

Under Henvisning til, at Sagsøgerne maa bære Risikoen for, at den af Interessentskabet antagne Sagfører har undladt at paase, at Sælgerens Adkomst var i Orden, har Sagsøgte herefter ment sig berettiget til i det skyldige Restbeløb at fradrage, dels 20 Kr 35 Øre, som han har udlagt i Gebyr for de afviste Dokumenter, og dels en passende Erstatning for Tab ved Forsinkelsen med Adkomsternes Berigtigelse, der har berøvet ham den gunstigste Salgssæson, fordyret et Banklaan, der maa optages til Købets Gennemførelse, ligesom Sagsøgte har anført at have haft Udgifter til Skatter og Afgifter i denne Periode, hvor han reelt har været afskaaret fra at afhænde Parcellerne. I Forbindelse hermed har han protesteret imod, at Renter tilkendes tidligere end fra Lysningsdagen.

Selv om der nu maatte kunne gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne — uanset hans Stilling som tidligere Medinteressent — maa være ansvarlige for den stedfundne Forsinkelse i Henseende til Skødets Færdiglysning, findes det ikke ved de Retten forelagte Oplysninger at være godtgjort, at der herigennem er paaført Sagsøgte noget Tab, eller hvor stort dette skulde være. Da Sagsøgte derhos ikke har godtgjort, at han vil kunne indtræde i Forholdet til Slangerupbanen, saaledes at Sælgerne derved frigøres, findes hans Paastand om Nedsættelse af det paastævnedes Beløb kun at kunne tages til Følge for saa vidt angaar de ovennævnte Gebyrer 20 Kr 35 Øre, der uanset Skødets Pkt 6 ikke findes at burde afholdes af Sagsøgte.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr.

Torsdag den 30 April.

Nr 110/1935. **Sønderjyllands Kreditforening (Rode)**

mod

Landmand Nis I Petersen og Hustru Anne Christine Petersen
(Bang efter Ordre),

betræffende Appellantens Ret til at udsætte de Indstævnte af en Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 13 Maj 1935: De Sagsøgte, Landmand Nis I Petersen og Hustru Anne Christine Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Sønderjyllands Kreditforening, i denne Sag fri at være. Til Statskassen bøder de Sagsøgte hver især 5 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 2 Dage for hver. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale efter Reglerne om beneficerede Sager som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret og i Godtgørelse for Udlæg betaler Appellanten, Sønderjyllands Kreditforening, til Højesteretssagfører Bang henholdsvis 300 Kroner og 63 Kroner 70 Øre.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 November 1934 blev der afholdt Tvangsauktion over den Sagsøgte Landmand Nis I Petersen af Gaansager tilhørende Ejendom, betegnet i Tingbogen for Gaansager Bind I Blad 48 Art Nr 24, hvorved Sagsøgerne, Sønderjyllands Kreditforening i Haderslev, der havde 1 Prioritet i Ejendommen, og som blev højstbydende uden at opnaa fuld Dækning, lod Auktionen standse for at lade sig Ejendommen udlægge som ufyldstgjorte Panthavere. Der fandt derefter nogle Forhandlinger Sted mellem Sagsøgerne og Sagsøgte for at undersøge, om der var Mulighed for, at Ejendommen kunde forblive i Sagsøgtes Families Besiddelse, men da Sagsøgte ikke mente at kunne skaffe kontante Midler, maatte Sagsøgerne anse en saadan Udvej for udelukket.

I Begyndelsen af December Maaned 1934 modtog Sagsøgerne Henvendelse fra Landmand Frederik Holm af Gaansager, der ønskede at købe Ejendommen, og ved en den 10 s M oprettet Sluttedel overdrog Sagsøgerne deres Rettigheder til Ejendommen til Holm. Straks efter blev det meddelt Holm, at Landbrugernes Sammenslutning vilde gøre Vanskeligheder i Anledning af, at han ved sit Køb hindrede Sagsøgte i at generhverve Ejendommen. Holm søgte som Følge heraf Sagsøgenes Direktion, der under en Samtale med ham den 12 December 1934 overfor hans Udtalelse om, at han under saadanne Omstændigheder hellere vilde trække sig tilbage som Køber, beroligede ham med, at nævnte Sammenslutning ikke skulde faa Lov at skade ham, og meddelte ham, at

Ejendommen ikke vilde blive overdraget til Sagsøgte, men forsaavidt Holm ikke vilde købe den, til en anden Køber. Under 28 December 1934 blev der dernæst udfærdiget Transport-Købekontrakt, hvorved Sagsøgerne overdrog Retten til at erholde Fogedudlægsskøde paa Ejendommen til Holm. Købesummen, der var fastsat til 12 000 Kr, skulde berigtiges ved, at Holm hos Sagsøgerne optog to Laan paa henholdsvis 9000 Kr og 2250 Kr, medens Resten 750 Kr skulde betales kontant.

Der arbejdedes dog stadig paa at bevare Ejendommen for Sagsøgte og hans Familie, idet det var Tanken, at Sagsøgtes Hustru, Medsagsøgte Anne Christine Petersen af Gaansager, skulde erhverve Skøde paa Ejendommen. Den 31 December 1934 tilskrev saaledes Kreditanstalt G Vogelgesang i Haderslev Holm og Sagsøgerne en Fællesskrivelse, hvori det meddeltes, at Kreditanstalten vilde forsyne Sagsøgte Fru Petersen med de fornødne Midler til at erhverve Ejendommen, hvorfor man anmodede om et Tilbud om Salg til Sagsøgte Fru Petersen. To Medlemmer af Bestyrelsen for Landbrugernes Sammenslutning, Gaardejerne Lorenz Thyssen og Hans Fuglsang, henvendte sig dernæst i samme Anledning i Begyndelsen af Januar Maaned 1935 til Holm, der udtalte, at han var villig til at trække sig tilbage til Fordel for Sagsøgte Fru Petersen, dersom hun kunde købe Ejendommen, og Sagsøgerne vilde gaa med hertil. Endelig fandt der den 15 Januar 1935 et Møde Sted hos Gaardejer Thyssen mellem Holm paa den ene Side og Jep Nissen af Jydevad samt Hans Boysen Jepsen af Tinglev paa den anden Side som varetagende de Sagsøgtes Interesser. Som Resultat af de her stedfundne Forhandlinger affattede Jepsen en Erklæring, der blev underskrevet af Holm, og som er saalydende:

»Undertegnede Landmand Frederik Holm af Gaansager tilstaar hermed at jeg er villig til at overlade den af mig erhvervede Ejendom før Nis Petersen Gaansager tilhørende til hans Hustru Anne Christine Petersen, saafremt hun affinder sig med Sønderjyllands Kreditforening i Haderslev, og at jeg holdes skadesløs for alle Omkostninger, saaledes at Fru Petersen indtræder i mine Rettigheder og overtager Ejendommen under samme Vilkaar, som jeg har erhvervet samme, og er ogsaa indforstaaet med at Ejendommen overdrages til hende.«

Kreditanstalt Vogelgesang lod straks efter denne Erklæring forevise hos Sagsøgerne. Disse, der sammen med Holm den 18 Januar 1935 forsynede Transport-Købekontrakten med en Paategning om, at Kontrakten annulleredes, erklærede selv overfor et Tilbud om, at deres fulde Tilgodehavende vilde blive dem udbetalt, at de ikke vilde sælge til nogen af de Sagsøgte.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne derpaa paastaet de Sagsøgte, der stadig har haft deres Ophold paa Ejendommen, dømt til at fraflytte denne, og Sagsøgte Fru Petersen tillige til at anerkende, at hun ikke overfor Sagsøgerne kan gøre noget som helst Krav gældende paa Overtagelse eller Overdragelse af Ejendommen eller paa fortsat Besiddelse. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at Holm maa anses overfor dem at have forpligtet sig til ikke at videre-sælge Ejendommen uden deres Samtykke, og at hans Erklæring af

15 Januar 1935 følgelig kun er retskraftig, forsaavidt det deri indeholdte Vilkaar: »saafremt hun affinder sig med Sønderjyllands Kredittforening i Haderslev« maa forstaas i Overensstemmelse med Holms nysnævnte Forpligtelse overfor Sagsøgerne. De har endvidere anført, at Holm ved den citerede Bestemmelse har villet give Udtryk for den af ham overfor Sagsøgerne paatagne Forpligtelse, og at Nissen og Jepsen var klare herover. Da Sagsøgerne som ommeldt ikke vilde give deres Samtykke til Ejendommens Overdragelse til de Sagsøgte, vil disse følgelig ikke kunne støtte nogen Ret paa Erklæringen af 15 Januar 1935.

Holm har under Domsforhandlingen forklaret, at han følte sig vel behandlet af Sagsøgerne, og at han derfor ikke vilde »gaa udenom dem«, men det kan efter det foreliggende ikke antages, at han har afgivet noget egenligt Løfte til Sagsøgerne af det af disse angivne Indhold, hvorom der da heller intet indeholdes i Transport-Købekontrakten. Med Hensyn til det foran gengivne Vilkaar i Erklæringen af 15 Januar 1935 er der under Sagen afgivet Forklaring af Holm, Nissen og Jepsen og Thyssen. Efter disse Forklaringers Indhold i Forbindelse med det iøvrigt oplyste findes Nissen og Jepsen med Føje at være gaaet ud fra, at det ommeldte Vilkaar, selv om det skulde forstaas saaledes, at Sagsøgernes Samtykke til Overdragelsen var fornødent, dog maatte have den Begrænsning, at Samtykke kun udkrævedes, forsaavidt det var Mening, at Sagsøgerne skulde lade et Laan indestaa i Ejendommen eller paa anden Maade være økonomisk interesserede i den, da de paagældende Ejendomsforhold i modsat Fald maatte være dem uvedkommende. Da det nu af de Sagsøgte uimodsagt er anbragt, at Sagsøgerne vilde blive fyldestgjorte for deres Krav i enhver Henseende, maa Vilkaarene anses opfyldt. Som Følge af det anførte vil de Sagsøgte være at frifinde.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgerne at burde betale til de Sagsøgte 300 Kr.

For Udeblivelse fra Forligsforhandlingen vil de Sagsøgte hver især have at bøde 5 Kr til Statskassen. Forvandlingsstraffen vil være at fastsætte til 2 Dages Hæfte for hver.

M a n d a g d e n 4 M a j .

Nr 177/1935. **Direktør Fr Lausen** (Andreas Christensen)

m o d

Blikkenslager H J Christensen (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Betaling for et Varmeanlæg.

Vestre Landsrets Dom af 22 Juni 1935: Sagsøgte, Direktør Fr Lausen, bør til Sagsøgeren, Blikkenslager H J Christensen, betale 3582 Kr 82 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 Juli 1934, indtil Betaling sker, og i Sagomkostninger 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten principalt paastaaet sig fri-fundet, subsidiært for Tiden og mere subsidiært mod Betaling af et Beløb efter Rettens Skøn. Appellanten har udtrykkelig frafaldet sit Krav om Fradrag af forskellige Rabatbeløb i det indtalte Beløb, men han har overfor Indstævntes Krav gjort gældende, at han har et Erstatningskrav mod Indstævnte, fordi han i stort Omfang har været nødt til at anvende Kul og Koks til Varmeanlægget.

Indstævnte har gentaget sin for Landsretten nedlagte Paa-stand og har subsidiært paastaaet Dommen stadfæstet, idet han med Hensyn til den af ham givne Garanti særlig har fremhævet, at der ikke paa det Tidspunkt, da Garantien blev givet, var frem-kommet Kedler, der var konstrueret særlig til Brændefyring.

Efter de foreliggende Vidneforklaringer og Skøn maa det antages, at Varmeanlægget til Trods for de foretagne Forandringer stadig lider af Mangler og ikke svarer til, hvad Appellanten efter den afgivne Garanti havde Ret til at vente; dette bestyrkes ogsaa ved Resultaterne af en i Februar 1936 foretaget Prøvefyring. Appellanten findes herefter at have Krav paa et Afslag i den ak-korderede Anlægssum, medens han ikke nu vil kunne træde til-bage fra Handlen. Afslaget findes under Hensyn til samtlige fore-liggende Omstændigheder at kunne fastsættes til 1000 Kroner, hvorefter Appellanten til endelig Afgørelse af Parternes Melle-mværende vil have at betale Indstævnte 3507 Kroner 82 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger findes Appellanten at burde betale til Indstævnte for begge Retter med 700 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Direktør Fr Lausen, bør til Ind-stævnte, Blikkenslager H J Christensen, betale 3507 Kroner 82 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 Juli 1934 til Betaling sker og i Sagsomkostninger for begge Retter 700 Kro-ner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til et af Sagsøgeren, Blikkenslager H J Christensen, Her-ning, den 20 Juni 1929 til Sagsøgte, Direktør Fr Lausen, Clasonsborg, indgivet skriftligt Tilbud udførte Sagsøgeren i Sommeren 1929 for Sag-søgte et Centralvarmeanlæg i Clasonsborg Avlsgaards Beboelsesbyg-ning. Anlægget er et Varmtvandsanlæg, og Opvarmningen sker ved et Centralvarmekomfur med forstørret Kedel og en i Folkestuen anbragt

Elementkedel. Der var lovet visse i Tilbudet nærmere nævnte Opvarmningsgrader i de forskellige Lokaler ved en Udetemperatur af minus 20 Gr Celsius, og Anlægget leveredes med Garanti for den lovede Ydeevne ved kontinuerlig Drift, hvorhos der i Tilbudet efter Sagsøgtes Begæring blev tilføjet: »For Anlæggets Egnethed økonomisk som i enhver anden Henseende til Brændsels- og Tørvefyring garanteres«. For Leveringen var aftalt en Betaling af 3850 Kr. Under Anbringende af, at Sagsøgte ikke har været at formaa til at betale dette Beløb samt forskellige andre Beløb for Materialer, udført Arbejde m v tilsammen ialt 4507 Kr 82 Øre, har Sagsøgeren, der har indlagt en ny og større Kedel i 1931, under nærværende Sag — efter at have nedsat Beløbet med 100 Kr efter Udfaldet af den nedenfor omtalte første Syns- og Skønsforretning — nedlagt endelig Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at betale ham 4407 Kr 82 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 4 Juli 1934, indtil Betaling sker. Endvidere har Sagsøgeren efter Udfaldet af den nedenfor omtalte anden Syns- og Skønsforretning nedlagt subsidiære Paastande. Sagsøgte har principalt paastaaet sig frifundet for Tiden, subsidiært frifundet mod Betaling af 1925 Kr og mest subsidiært mod Betaling af 2500 Kr.

Til Støtte for den principale Paastand har Sagsøgte anbragt, at Varmeanlægget aldrig er bragt i kontraktmæssig Stand, og at Betaling ikke kan forlanges, før dette er sket, men da Sagsøgte siden Anlæggets Udførelse stadig i de forløbne Aar har gjort Brug af det, kan denne Indsigelse ikke komme i Betragtning.

Sagsøgte har dernæst hævdet, at der i det indsogte Beløb maa fragaa forskellige Rabatbeløb, der tilkommer ham paa de leverede Materialier og de ved Lærlinge udførte Arbejdsydelser, ialt 628 Kr 27 Øre, men da han mod Sagsøgerens Benægtelse ikke har godtgjort at have noget Rabatkrav, kan ej heller denne Indsigelse gives Medhold.

Sagsøgte har videre gjort gældende, at der maa tilkomme ham et Afslag i den akkorderede Betaling for Varmeanlægget, da dette aldrig har været kontraktmæssig og ikke har kunnet opvarme Lokalerne tilstrækkeligt. Sagsøgte har i den Anledning ladet foretage en Syns- og Skønsforretning, hvorefter Anlægget imidlertid fandtes forsvarlig dimensioneret og udført og ansaas for i Stand til ved kontinuerlig Drift og rigtig Behandling at kunne præstere den fornødne Opvarmning under Forudsætning af, at Utætheder ved Døre og Vinduer ikke var større end normalt; derimod ansaas Cirkulationen i Anlægget for temmelig langsom, og det udtales, at en kraftig Nedregulering af Ovnventilerne i Loftetagen burde finde Sted, at nogle Returledninger burde omlægges, og at en Radiator burde flyttes. Omkostningerne ved disse Foranstaltninger ansloges til højst 100 Kr.

Sagsøgte har derefter ladet en anden Syns- og Skønsforretning med Prøvefyring afholde ved nye Mænd, og under denne har disse udtalt, at Kedlernes samlede Varmeflade er for lille, og Rørledningsdimensionerne flere Steder for smaa, og at der, for at Anlægget kan virke tilfredsstillende, enten 1) maa foretages Forøgelse af Dimensionen af Stigrøret fra Kedlen samt Rørene fra Fremløbsrøret paa Loftet til

Radiatorerne i Stueetagen, førstnævnte Rør isoleres kraftigt, sidstnævnte let, og Kedlen gøres større, eller 2) Kedlen sænkes enten ved Udgravning i nuværende Kedelrum eller ved Henflytning til Kælderen under Køkkenet, samt Kedlen gøres større. Udgifterne anslaaes ved Forslag 1) til 1350 Kr og ved Forslag 2) til 925 Kr.

De to Hold Syns- og Skønsmænd har faaet hinandens Forretninger forelagt og har herefter hver fastholdt sit Resultat, hvorhos de har anset det fra den anden Side fremsatte Forslag til Ændring for uhensigtsmæssigt eller utilstrækkeligt.

Sagsøgeren har hævdet, at de under den anden Syns- og Skønsforretning og Prøvefyringen af Mændene anstillede Beregninger om Varmeflade og Varmeydelse m v er for høje efter de fra Fabrikanterne modtagne Oplysninger.

Endelig fremgaar det af Parts- og Vidneforklaringerne under Sagen, at det har været i al Fald vanskeligt selv med Cindersfyring at opnaa tilstrækkelig Varmeydelse.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger, og idet der ikke kan tages Hensyn til Sagsøgerens Kritik af den anden Syns- og Skønsforretning eller gives ham Medhold i, at hans Tilbud ikke indeholder Garanti for, at Brænde- og Tørvefyring er tilstrækkelig ved de i Tilbudet anførte højere Kuldegrader, findes Sagsøgte at have Krav paa et Afslag i den akkorderede Anlægssum, og dette Afslag findes overensstemmende med det i den anden Syns- og Skønsforretning under Forslag 2) anførte at kunne sættes til 925 Kr.

Herefter vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgeren 3582 Kr 82 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte efter Omstændighederne at burde betale til Sagsøgeren med 300 Kr.

Nr 13 og 31/1936. **The Hairlock Cushion Co**, Aktieselskab
m o d

Fabrikant **Alfred M Thomsen** og Forretningsfører **August Christensen**.

Østre Landsrets Kendelse af 22 Oktober 1935: Den af de Sagsøgte Fabrikant Alfred M Thomsen og Forretningsfører August Christensen fremsatte Begæring om, at det paalægges Sagsøgerne The Hairlock Cushion Co A/S at fremlægge den ovenomhandlede Korrespondance, kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 23 December 1935: Den af de Sagsøgte Fabrikant Alfred M Thomsen og Forretningsfører August Christensen fremsatte Begæring om, at det paalægges Internationalt Patentbureau A/S at fremlægge den ovenomhandlede Korrespondance, kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret afsagte Kendelse af 23 December 1935 er paakæret af de Sagsøgte, der endvidere med Justitsministeriets Tilladelse har paakæret den af Landsretten under 22 Oktober 1935 afsagte Kendelse til Højesteret, hvor de to Kæremaal er forenede.

For Højesteret har de Sagsøgte uimodsaagt anført, at den i Landsrettens Kendelse nævnte, for Patentkommissionen verse-rende anden Sag nu er bragt til Afslutning.

De Sagsøgte har iøvrigt til Støtte for deres Begæring anført, at den omhandlede Korrespondance ønskes fremlagt, fordi de gennem den vil bevise, at det under Patentsagens Behandling udtrykkelig blev fastslaaet, at Patentet alene vedrører Polstrings-fibre, der ikke har været Genstand for nogen — selv en ganske svag — Sammentrykning, og at Varer som de, der fremstilles af de Sagsøgte, derfor ligger udenfor Patentet. De har herved særlig anført, at Fremlæggelsen er af Betydning for det Skøn, Sagsø-gerne har begæret foretaget i Sagen.

Efter Indholdet af Licenskontraktens § 2 vil Sagsøgerne ikke kunne paaberaabe sig manglende Raadighed over Korrespondan-cen med Patentkommissionen, hvorved tillige bemærkes, at den Omstændighed, at Korrespondancen er ført af Internationalt Pa-tent-Bureau, A/S maa være uden Betydning.

Da Patentets Udtryk »i ikke sammentrykket Tilstand« i sig selv er lidet bestemte, og da det ikke kan forkastes, at Indholdet af Korrespondancen, som af de Sagsøgte anført, kan være af Be-tydning for Forstaaelsen heraf under denne til Straf og betydelig Erstatning anlagte Sag, vil de Sagsøgtes Begæring være at tage til Følge, dog kun forsaavidt angaar de Dele af Korrespondancen, som omhandler de paagældende Udtryk, og saaledes at Lands-retten i Tilfælde af Tvist mellem Parterne herom vil have at træffe nærmere Bestemmelse.

Thi bestemmes:

Det paalægges Sagsøgerne i Overensstem-melse med det anførte og efter Landsrettens nærmere Bestemmelse at fremlægge Korre-spondancen med Patentkommissionen vedrø-rende Patent Nr 50157.

Præmisserne til Landsretskendelsen af 22 Oktober 1935 er saa-lydende:

Den 8 April 1935 har Advokat R G H Greenham, London, og As-surancemægler A D Vickers, Dingwall, Storbritannien, erholdt dansk Patent Nr 50157 paa en Polstring, kendetegnet ved, at den bestaar af en formet, løs (porøs) Masse af i ikke sammentrykket Tilstand mellem

hinanden liggende Polstringsfibre, hvilke Fibre paa kendt Maade er paafoert et i tørret Tilstand bøjeligt Klæbestof, f Eks Kautsjuklateks, der først er bragt til at tørre, efter at Massen er formet, og som paa i og for sig kendt Maade dels virker til at gøre de enkelte Fibre stivere og mere fjedrende, dels virker til at sikre et saadant Sammenhold af Massens Fibre, at Polstringen kommer til at danne et sammenhængende, fjedrende, eftergivende Hele.

Patentet er beskyttet fra den 8 November 1930, paa hvilken Dag Ansøgning om Patentet blev indgivet til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsnets m v.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne The Hairlock Cushion Co A/S, der angiver i Henhold til Kontrakt med Opfinderne at have udnyttet Opfindelsen her i Landet siden Foraaret 1931, og som har Eneret paa Opfindelsen for Danmark med Ret til at paaatale alle Patentkrænkelser paa Patenthavernes Vegne eller i deres Navn, gjort gældende, at Sagsøgte Fabrikant Alfred M Thomsen siden Foraaret 1935 under Navnet Fabrikken »Elasto« og med Sagsøgernes tidligere Repræsentant Sagsøgte August Christensen som Forretningsfører har fremstillet og solgt Polstringer i Strid med den dem bekendte Patentansøgning og nu Patentet. Sagsøgerne har nu bl a nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte idømmes Straf efter Patentlovens § 25 jfr Straffelovens Ikrafttrædelseslov § 6, 1 Stk og tilpligtes in solidum at betale Sagsøgerne en Erstatning efter Rettens Skøn, ikke over 100 000 Kr.

De Sagsøgte, der har paaataet sig frifundet, har under Sagens Forberedelse, da Sagsøgerne ikke har efterkommet den af dem fremsatte Provokation om at fremlægge den mellem Sagsøgerne og Patentkommissionen førte Korrespondance, som ligger forud for Patentudstedelsen, i Henhold til Retsplejelovens § 298 fremsat Begæring om, at det ved Rettens Kendelse maa blive paalagt Sagsøgerne at fremlægge den paaagældende Korrespondance til Brug under et Syn og Skøn, som agtes optaget under Sagen, idet de gør gældende, at Fremlæggelsen vil kunne være af Betydning for den nærmere Forstaelse af det meddelte danske Patent.

Sagsøgerne har protesteret mod, at den saaledes af de Sagsøgte fremsatte Begæring tages til Følge. Til Støtte for deres Protest har de for det første anført, at der ikke er ført nogen Korrespondance mellem dem og Patentkommissionen. Korrespondancen med Patentkommissionen vedrørende den Patentansøgning, der førte til dansk Patent Nr 50157, er ført af Internationalt Patentbureau A/S paa Patenthavernes Vegne, og Sagsøgerne, der kun er Enlicenshavere for Danmark med Ret til at paaatale Patentkrænkelser, er ikke raadige over denne Korrespondance, som Patentbureauet skriftlig overfor Sagsøgerne har erklæret at savne Bemyndigelse til at udlevere, og de ser sig derfor ikke i Stand til at fremlægge Korrespondancen i Retten.

Sagsøgerne har endvidere anført, at der i nærværende Sag ikke er Spørgsmaal om, hvorvidt Patentet er gyldigt udstedt, men alene om dets Fortolkning, og Retten vil være i Stand til at fortolke Patentets Indhold uden at kende den forud for Udstedelsen gaaende Korrespondance. Endelig har Sagsøgerne henvist til, at Patenthaverne har In-

teresse i ikke at fremlægge Korrespondancen, der som anført ikke har nogen Betydning for Afgørelsen af nærværende Sag, fordi den eventuelt vil kunne benyttes mod dem under en anden for Tiden for Patentkommissionen verserende Sag, og at Fremlæggelse, da det drejer sig om et meget omfangsrigt Materiale, som det vil tage Tid at sætte sig nærmere ind i, vil kunne medføre en Forhaling af nærværende Sag, som Sagsøgerne har Krav paa at faa afgjort snarest muligt.

De Sagsøgte har overfor det af Sagsøgerne saaledes oplyste ikke godtgjort at den ommeldte Korrespondance er i Sagsøgernes Værg eller under deres Raadighed, og selv om det kunde antages, at Post 2 i Sagsøgernes Licenskontrakt — som af de Sagsøgte paastaet — giver Sagsøgerne Mulighed for at fremskaffe Korrespondancen eller en Del af den, findes dog den af de Sagsøgte fremsatte Begæring ikke at burde tages til Følge under Hensyn til, at det efter de foreliggende Oplysninger ikke ses, at Korrespondancen kan være af væsenlig Betydning for Sagens Afgørelse, medens Sagsøgerne særlig af Hensyn til den anden for Patentkommissionen verserende Sag har rimelig Interesse i at modsætte sig, at de Sagsøgte bliver bekendt med Korrespondancens Indhold.

Præmisserne til Landsretskendelsen af 23 December 1935 er saalydende:

Den 8 April 1935 har Advokat R C H Greenham, London, og Assurancemægler A D Vickers, Dingwall, Storbritannien, erholdt dansk Patent Nr 50157 paa en Polstring, kendetegnet ved, at den bestaar af en formet, løs (porøs) Masse af i ikke sammentrykket Tilstand mellem hinanden liggende Polstringsfibre, hvilke Fibre paa kendt Maade er paaført et i tørret Tilstand bøjeligt Klæbestof, f Eks Kautsjuklateks, der først er bragt til at tørre, efter at Massen er formet, og som paa i og for sig kendt Maade dels virker til at gøre de enkelte Fibre stivere og mere fjedrende, dels virker til at sikre et saadant Sammenhold af Massens Fibre, at Polstringen kommer til at danne et sammenhængende, fjedrende, eftergivende Hele.

Patentet er beskyttet fra den 8 November 1930, paa hvilken Dag Ansøgning om Patentet blev indgivet til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsnet m v.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne The Hairlock Cushion Co A/S, der angiver i Henhold til Kontrakt med Opfinderne at have udnyttet Opfindelsen her i Landet siden Foraaret 1931, og som har Eneret paa Opfindelsen for Danmark med Ret til at paatale alle Patentkrænkelser paa Patenthavernes Vegne eller i deres Navn, gjort gældende, at Sagsøgte Fabrikant Alfred M Thomsen siden Foraaret 1933 under Navnet Fabriken »Elasto« og med Sagsøgernes tidligere Repræsentant Sagsøgte August Christensen som Forretningsfører har fremstillet og solgt Polstringer i Strid med den dem bekendte Patentansøgning og nu Patentet. Sagsøgerne har nu bl a nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte idømmes Straf efter Patentlovens § 25 jfr Straffelovens Ikrafttrædelseslov § 6, 1 Stk og tilpligtes til in solidum at betale Sagsøgerne en Erstatning efter Rettens Skøn, ikke over 100 000 Kr.

De Sagsøgte, der har paastaaet sig frifundet har under Sagens Forberedelse, da Sagsøgerne ikke havde efterkommet den af dem fremsatte Provokation om at fremlægge den mellem Sagsøgerne og Patentkommissionen førte Korrespondance, som ligger forud for Patentudstedelsen, i Henhold til Retsplejelovens § 298 fremsat Begæring om, at det ved Rettens Kendelse maatte blive paalagt Sagsøgerne at fremlægge den paagældende Korrespondance til Brug under et Syn og Skøn, som agtedes optaget under Sagen, idet de gjorde gældende, at Fremlæggelsen vilde kunne være af Betydning for den nærmere Forstaaelse af det meddelte danske Patent.

Sagsøgerne protesterede mod, at den saaledes af de Sagsøgte fremsatte Begæring toges til Følge.

Under Proceduren blev det af Sagsøgerne oplyst, at der ikke mellem dem og Patentkommissionen var ført nogen Korrespondance, men at Korrespondancen med Patentkommissionen vedrørende den Patentansøgning, der førte til dansk Patent Nr 50157, var ført af Internationalt Patentbureau A/S paa Patenthavernes Vegne, og at Sagsøgerne, der kun er Licenshavere for Danmark med Ret til at paatale Patentkrænkelser, ikke var raadige over denne Korrespondance, som Patentbureauet skriftlig overfor Sagsøgerne havde erklæret at savne Bemyndigelse til at udlevere.

Efter at Retten ved Kendelse af 22 Oktober 1935 havde bestemt, at den af de Sagsøgte fremsatte Begæring ikke kunde tages til Følge, har de nu — samtidig med at paastaa Patentet kendt ugyldigt — i Henhold til Retsplejelovens § 300 fremsat Begæring om, at det ved Rettens Kendelse maa blive paalagt Internationalt Patentbureau A/S at fremlægge den af samme med Patentkommissionen førte Korrespondance vedrørende den Patentansøgning, der førte til dansk Patent Nr 50157, idet de ligesom tidligere gør gældende, at Fremlæggelsen vil kunne være af Betydning for den nærmere Forstaaelse af det meddelte danske Patent.

Internationalt Patentbureau A/S, for hvem lis er denunciéret af de Sagsøgte i Anledning af den ommeldte Begæring, har ikke givet Møde for Retten.

Sagsøgerne har protesteret mod, at Begæringen tages til Følge.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at Retten vil være i Stand til at fortolke Patentets Indhold uden at kende den forud for Udstedelsen gaaende Korrespondance, at Patenthavere har Interesse i ikke at fremlægge Korrespondancen, fordi den eventuelt vil kunne benyttes mod dem under en anden for Tiden for Patentkommissionen verserende Sag, og at Fremlæggelsen, da det drejer sig om et meget omfangsrigt Materiale, som det vil tage Tid at sætte sig nærmere ind i, vil kunne medføre en Forhaling af nærværende Sag, som Sagsøgerne har Krav paa at faa afgjort snarest muligt.

Idet bemærkes, at de Sagsøgte navnlig har ønsket Korrespondancen fremlagt til Vejledning for det Skøn, som Sagsøgerne nu har begært udmeldt, at meget muligt de Oplysninger, der ifølge Patentlovens § 21 sidste Stk kan faas ved Henvendelse til Patentkommissionen, vil være tilstrækkelige, at det er usikkert, om Korrespondancen kan være af væsentlig Betydning for Sagens Afgørelse, og at paa den anden Side

Sagsøgerne særlig af Hensyn til den anden for Patentkommissionen ver-
serende Sag har rimelig Interesse i at modsætte sig, at de Sagsøgte
bliver bekendt med Korrespondancens Indhold, finder Retten ikke at
burde tage den af de Sagsøgte nu fremsatte Begæring til Følge.

Onsdag den 6 Maj.

Nr 180/1935.

Rigsadvokaten

mod

Henrik Høgh Kjærulff og Karl Leonhard Viktor Kjærulff
(Alb V Jørgensen),

der tiltales for Bedrageri.

Dom afsagt af Retten for Aalborg Købstad m v den
15 September 1934: De Tiltalte, Automobilhandlerne Henrik Høgh
Kjærulff, Vesteraagade 26, Aalborg, og Karl Leonhard Viktor Kjærulff,
»Brogaarden«, Aalborg, der selv har draget Omsorg for deres Forsvar
under Sagen, bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sa-
gens Omkostninger iøvrigt udredes af det offentlige.

Vestre Landrets Dom af 13 Juni 1935: For saa vidt angaar
Tiltalte Henrik Høgh Kjærulff bør Underretsdommen ved Magt at stande.
Tiltalte Karl Leonhard Viktor Kjærulff bør straffes med Fængsel i
60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes nævnte Tiltalte for et
Tidsrum af 5 Aar. Af Sagens Omkostninger for begge Retter udreder
samme Tiltalte en Trediedel, medens Sagens Omkostninger iøvrigt ud-
redes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret i denne Sag afsagte Dom er med
Justitsministeriets Tilladelse paaanket, dels af Tiltalte Karl Leon-
hard Viktor Kjærulff til Frifindelse, dels af det offentlige til Skade
for begge de Tiltalte.

Under Domsforhandlingen har det offentlige frafaldet Anken
forsaa vidt angaar det i Anklageskriftet under B anførte Forhold.

De i Sagen foreliggende Oplysninger giver ikke Grundlag
for at statuere, at der ved Salget af det omhandlede Automobil
til Kredslæge Kauffeldt fra nogen af de Tiltaltes Side er udvist
noget bedrageligt Forhold, og de vil derfor begge være at frifinde
for det offentliges Tiltale.

Thi kendes for Ret:

De Tiltalte, Henrik Høgh Kjærulff og Karl
Leonhard Viktor Kjærulff, bør for det offen-
liges Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter udredes af det offenlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 28 Maj 1934

I. Automobilhandler Henrik Høgh Kjærulff, Vesteragade 26, Aalborg, der er født i Tversted Sogn den 22 Maj 1882 og er ustraffet, og

II. Automobilhandler Karl Leonhard Viktor Kjærulff, Mørups Plads, Aalborg, der er født i Aalborg den 13 Maj 1908 og tidligere er anset ved

1. Nørresundby Købstads m v Rets Dom af 17 Juni 1929 efter Motorlovens § 41, jfr §§ 27 og 29 med en Statskassen tilfaldende Bøde stor 100 Kr.

2. Med en den 18 August 1930 ved Hobro Købstads Ret vedtaget Statskassen tilfaldende Bøde stor 150 Kr for Overtrædelse af Motorlovens §§ 27 og 29

til at lide Straf efter Straffelovens § 285, Stk 1, for Overtrædelse af dens § 279 for Bedrageri:

A. Begge de Tiltalte

ved i Forening under Forhandlinger med Kredslæge Evald Julius Kaufeldt, Nørresundby, i August Maaned 1931 — for derigennem at skaffe sig uberettiget Vinding — at have bestemt fornævnte Kredslæge Kaufeldt til den 25 August 1931 mod Vederlag af et nærmere bestemt Buick-Automobil, ansat til Værdi 4350 Kr, og et kontant Beløb af 9850 Kr at afkøbe de Tiltalte et Willys Knight Cabriolet Automobil ved hos nævnte Kauffeldt at fremkalde og udnytte den Vilfarelse, at Vognens Chassis var af Model 1930, uagtet det var en ældre Model, saaledes at der ved Købet tilføjedes fornævnte Kauffeldt et Formuetab;

B. Tiltalte Karl Leonhard Viktor Kjærulff

ved den 3 Juli 1930 ved de Tiltaltes Værksteder i Aalborg for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding — at have bestemt Vognmand Janus Karl Nielsen Aaen, Sulsted, til at give et brugt Lastautomobil samt 2700 Kr i Bytte for et Firmaet H H Kjærulff & Søn tilhørende Ford Lastautomobil af Aargang 1929 ved i Forbindelse med en foretaget Forandring af Kilometeretællerens Udvisende hos fornævnte Vognmand Aaen at fremkalde den Vildfarelse, at Ford Automobilet kun havde kørt ca 21 000 km uagtet det havde kørt ca 31 000 km, saaledes at der paaførtes fornævnte Aaen et Formuetab.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af fornævnte Vognmand Janus Karl Nielsen Aaen, Sulsted, nedlagt Paastand paa, at de Tiltalte tilpligtes at yde ham en Erstatning af 1200 Kr.

De Tiltalte har hver især i det hele nægtet sig skyldige i de paa-sigtede Forhold og paaستاet sig frifundet.

Ifølge de foreliggende Forklaringer og Oplysninger er Sagens Omstændigheder vedrørende Anklageskriftets enkelte Afsnit følgende:

ad Afsnit A.

Tiltalte H H Kjærulff, der i ca 25 Aar har drevet Automobilhandel

i Aalborg under Firma H H Kjærulff, optog i 1930—31 sin Søn, Tiltalte K L V Kjærulff som Medindehaver af nævnte Firma, der, bortset fra Aaret 1932, plejede at have en aarlig Omsætning af mellem 200 og 300 nye Vogne.

Fra engang i Marts 1930 overtog Tiltalte K L V Kjærulff Eneforhandlingen af »Willys« og »Willys Knight' Automobiler for en Linie tværs over Jylland paa Højde med Spørring og til Skagen, og denne Eneforhandling indgik fra engang i Sommeren 1930 i de Tiltaltes fælles Forretning.

I Aaret 1930 solgte de Tiltalte en Del flere »Willys« og »Willys Knight« Automobiler end i Aaret 1931, hvor de har anslaaet at have solgt ca 158 Stk, og i 1932 var Salget stærkt nedadgaaende til henimod en halv Snes Stk.

De Tiltalte maa saaledes forudsættes at have særdeles godt Kendskab til Automobilbranchen som Helhed.

Formentlig i 1929 blev de Tiltaltes Firma Aftager af »Willys« og »Willys Knight« Automobiler fra Willys Overland, Crossley, Ltd, Stockport, England, gennem dettes herværende Filial ved dettes Salgschef, Direktør Jens Yde, hvilken Handelsforbindelse blandt andet medførte, at de Tiltalte i Sommeren 1930 og senere hjemtog og solgte flere »Willys Knight« Automobiler, altsaa 7-Personers Automobiler, paa det saakaldte store Chassis.

I Sommeren 1930 solgte de Tiltalte saaledes uden Aargangsbetegnelse til Vognmand Arthur Andersen, Aalborg, en saadan 7-Personers »Willys Knight« Automobil for 12 000 Kr, hvilket Automobil den 14 August 1930 blev indregistreret som Chassis-Type 66 AB. Dette Automobil var særlig monteret med belgisk Karosseri, og Køberen har intet haft at udsætte paa det.

I Oktober 1930 solgte de Tiltalte til Vognmand Poul Küster Madsen, Aalborg, et ligeledes med belgisk Karosseri forsynet »Willys Knight« Automobil af samme Størrelse, hvilket Automobil efter Faktura af 27 Oktober 1930 ligeledes var betegnet som Model 66 AB, men som i Indregistreringsattesten af 29 Oktober 1930 er betegnet som Chassis-Type 66 A. Ogsaa dette Automobil virkede, bortset fra Vanskeligheder med Bremserne, til Køberens Tilfredshed, og først efter at Køberen, Küster Madsen, havde erfaret Opkomsten af den her til Paadømmelse foreliggende Sag, tænkte han sig Muligheden af at være bedraget ved at have faaet en ældre Aargang, idet han paa forskellige Omraader, saasom med Hensyn til aabne Bremsler, manglende Fingerspidskontrol og Centralsmøring, konstaterede Forskel mellem sit Automobil og andre »Willys Knights« af samme Aargang.

Det maa antages sandsynligt, at disse Automobiler formentlig er solgt som Automobiler af Aargang 1930, i hvilken Henseende bemærkes, at Direktør Jens Yde har forklaret, at hans Firma til Forhandlerne, derunder til de Tiltaltes Firma, aldrig leverer Automobiler under Aargangsbetegnelser, men kun under Modelbetegnelse, saaledes som anført i Willys Overland's udsendte Priscirkulære.

De Tiltalte har med Hensyn til Betegnelsen i Indregistreringsattesten vedrørende den til Küster Madsen solgte Vogn, gjort gældende, at

Chassis'et paa denne Vogn var ganske tilsvarende det paa Anmelderen Kauffeldts Vogn værende Chassis, bortset fra, at Küster Madsens var forsynet med Vacuum-Bremse, og de har anført, at det maa skyldes en Forglemmelse, naar Chassis-Typen i Indregistreringsattesten vedrørende Küster Madsens Vogn kun er betegnet som 66 A og har henvist til, at Betegnelsen er rigtig anført i Attesten vedrørende det til Arthur Andersen solgte Automobil.

Det er vedrørende de til Arthur Andersen og Küster Madsen solgte Automobiler oplyst, at det af Toldattesterne fremgaar, at disse Automobiler ved Beregning af Omsætningsafgift er betegnede som værende af Aargang 1930.

Det maa antages, at det herefter har været de Tiltaltes Ønske at hjemtage til Salg flere Automobiler af nævnte Art, idet det i en Skrivelse af 17 November 1930 fra Direktør Yde, paa Willys Overlands Vegne, til de Tiltaltes Firma hedder:

»Jeg henviser til behagelig Telefonsamtale med Deres Herr Direktør Victor Kjærulff, og selvfølgelig er jeg ked af, at De ikke fik den omhandlede Model 66 AB, Pariser Limousine, men jeg kunde ikke andet end levere den til Firmaet Løppenthin & Fejlberg, da dette Firma paa Forhaand havde faaet Vognen paa Haanden og overtog den den samme Dag, den ankom her til Byen, saa De maa ikke bebrejde mig dette.

I Løbet af en 8 Dages Tid kommer der imidlertid en anden herop, som er udført lige saa omhyggeligt, om ikke pænere end den sidste, De modtog, og denne har jeg egenlig tænkt, at De skulde have som Erstatning for ovennævnte. Prisen vil blive den sædvanlige.«

Det bemærkes i denne Forbindelse, at det af en Skrivelse af 18 November 1933 fra Firmaet Løppenthin & Fejlberg fremgaar, at den Grosserer Bendix tilhørende »Willys Knight«-Automobil, Great Six 66 AB, har været udstillet paa Pariser-Salonen i 1930.

I et Prisoverslag af 2 December 1930 fra Direktør Yde, Willys Overland, til de Tiltaltes Firma over forskellige Automobiler af Mærket »Willys« tilbydes blandt andet: »Willys Knight Model 66 AB, Limousine med Karosseri, Mage til Udstillingsvognen fra Paris — — — 8000 Kr — — — Chassis — — — £ 162—13—6«, og i et senere følgende Prisoverslag af 17 samme Maaned fra samme til samme, ligeledes over »Willys«-Automobiler, tilbydes blandt andet: »Willys Knight Mod 66 AB 7-Pers Limousine Netto fortoldet København for 8000 Kr — — — Chassis Cif København — — — £ 162—13—6«.

Det under nærværende Forhold omhandlede Chassis: Model 66 AB Serie Nr 42106, Motor Nr 44039, der af de Tiltalte er videresolgt til Anmelderen, Kredslæge Kauffeldt, er en Type paa et særligt langt eller stort Chassis, der saavel i en under Domsforhandlingen fremlagt Brochure, som i flere Skrivelser fra Direktør Yde er betegnet som særligt egnet for Sygevoerne.

Det nævnte Chassis er efter det oplyste ankommet til Willys Overlands herværende Filial fra Fabriken i Stockport den 30 Marts 1931 for Fabrikens Regning og den 1 April 1931 lod Willys Overland Chassis'et oplægge i Frihavnen med Udleveringsseddel gennem Landmands-

banken til Direktør Jens Yde, som den 14 s M overdrog Udleverings-sedlen til Speditør Emil Stephensens Efterfølger.

Den 13 April 1931 blev Chassis'et faktureret fra Willys Overland til de Tiltaltes Firma som en Model 66 AB-Chassis Serial Nr 42106, Motor Nr 44039, og i Skrivelse af 13 April 1931 fra Jens Yde, Willys Overland, hedder det:

»Vi har hermed Fornøjelsen at meddele Dem, at vi idag har givet Landmandsbanken Instruktioner om at udstede en Udleveringsseddel paa det omhandlede »Willys Knight« Model 66 AB, Chassis-Serie Nr 42106, som Emil Stephensen derefter vil sørge for vil blive afsendt til Dem.

Jvfr Aftale er vi indforstaaet med, at dette Chassis leveres Dem til Laans, og beder Dem derfor høfligst for en Ordens Skyld under-skrive og returnere vedlagte Erklæring, naar Chassiset er kommet Dem i Hænde.

Det skulde glæde mig, om De vilde forsøge at sælge nogle Syge-vogne paa dette gode og velegnede Chassis.«

Den 17 April s A afsendes Chassis'et under Toldsegl pr Dampør til de Tiltaltes Firma i Aalborg, hvor Chassis'et under 18 s M indfortoldes sammen med andre Chassis'er ved Aalborg Toldsted og samme Dag, efter at de Tiltaltes Firma havde modtaget Chassis'et, udstedes til Willys Overland saalydende Erklæring:

»Undertegnede Firma H H Kjærulff & Søn, Aalborg, erklærer her-ved at have modtaget til Laans fra Willys Overland, Crossley Ltd et Stk »Willys Knight«, Model 66 AB Chassis, Serie Nr 42106, til en Værdi af £ 153—8—6 ab København, ufortoldet.

Vi erklærer herved, at vi paa Willys Overlands Vegne holder dette Chassis assureret mod enhver Risiko, og at vi iøvrigt er ansvarlige for det i enhver Retning.

Aalborg, den 18 April 1931.

H H Kjærulff.«

Det ommeldte Chassis, der formentlig er bestilt af Tiltalte H H Kjærulff mundtligt hos Direktør Yde, blev efter de Tiltaltes Fremstilling ikke hjemtaget med Salg til nogen bestemt Køber for Øje, men, efter Tiltalte H H Kjærulff's Fremstilling, fordi han havde hørt, at der paa Fabriken i Stockport laa en Del Chassis'er af denne Art, der kunde købes billigt.

Formentlig i Begyndelsen af August 1931 kom de Tiltaltes Firma, der ikke tidligere havde handlet med Anmelderen, Kredslæge Kauffeldt, i Forbindelse med denne gennem de Tiltaltes daværende Repræsentant Johan Henry Frandsen, hvilket resulterede i, at Tiltalte K L V Kjærulff og Frandsen aflagde Anmelderen Kauffeldt Besøg, idet de først for Anmelderen demonstrerede en Willys Knight 66 B, Sedan, som Anmelde- ren dog ikke var Liebhaber til, idet han ønskede en 2-Personers Cabrio- let, og efter nævnte Tiltaltes Fremstilling fandt Frandsen paa, at man kunde forsøge at tilbyde til Anmelderen det heromhandlede Chassis, Model 66 AB.

Tiltalte K L V Kjærulff og Frandsen aflagde derefter et eller flere Besøg hos Anmelderen Kauffeldt, der lejlighedsvis havde talt med sin Hustru, Læge Fru Benny Kauffeldt, om at de engang gerne vilde have

en ventiløs Vogn, ligesom Anmelderen Kauffeldt flere Gange havde diskuteret Biler med Fabrikinspektør Galle, der efter Kauffeldts Fremstilling en Dag i Juli eller i Begyndelsen af August 1931 for Kauffeldt skulde have forevist en ny »Willys Knight« 4-Dørs Sedan og udtalt, om dette ikke var noget for Kauffeldt med Bemærkning om, at Kauffeldt i saa Fald skulde have Vognen paa det store Chassis af Aargang 1930 og med en Tilføjelse om, at der vistnok ikke blev lavet flere af de store Chassis'er — hvilken sidste Fremstilling Fabrikinspektør Galle bestrider, for saa vidt han ikke mindes med Anmelderen Kauffeldt at have diskuteret sin nævnte Willys Knight af Model 1930, som Vidnet havde købt hos de Tiltalte, eller forevist denne Vogn for Anmelderen eller overhovedet diskuteret Anmelderens Bil med Anmelderen før en Dag i Foraaret 1932, da de traf hinanden.

Formentlig den 25 August 1931 kørte Tiltalte K L V Kjærulff og Repræsentant Frandsen over og demonstrerede det heromhandlede Chassis, der var delvis emballeret, for Anmelderen Kauffeldt, og Tiltalte K L V Kjærulff har erkendt, at han overfor Anmelderen garanterede og erklærede, at Chassis'et var Model 66 AB 1930, og at han sagde til Anmelderen, at dette Chassis, med Hensyn til Motor, Køler og Lygter, var nøjagtig Magen til Galles Chassis, blot med den Forskel, at Hjulafstanden var længere, og at der var aabne Bremses og ingen Centralsmøring, og at Chassis'et var ophængt i Gummiklodser, og ikke som Galles Chassis i Fjederbolte.

Under Opholdet hos Anmelderen blev der efter Demonstrationen af Chassis'et, den 25 August 1931 oprettet Slutteddel, hvorefter Anmelderen, Kredslæge Kauffeldt afkøbte de Tiltaltes Firma, H H Kjærulff & Søn, et Stk »Willys Knight«, 2-Personers Cabriolet, for en Pris af 14 200 Kr, og saaledes at der i Bytte toges et Stk Buick 1928 Master Roadster til Kr 4350, og saaledes at Restkøbesummen Kr 9850 betales ved Modtagelsen. Vognen udstyres efter Aftale. Leveringstid ca 6—8 Uger. Sluttedlen er underskrevet af Tiltalte K L V Kjærulff og Anmelderen Kauffeldt.

Samtidig blev der aftalt, hvilke specielle Ting, Vognen skulde udstyres med, og paa en af Anmelderens Recepter blev noteret følgende Specialiteter: Traadhjul, Firestone Heavy duty, Bremseserne indkapsles, Brede Skærme, Dobbeltvirkende Snubbers, Boll-crank Bumber.

Samme Aften blev Anmelderen og dennes Hustru enige om, at Sluttedlen maatte korrigeres, idet der manglede Anførsel af Aargangen for Vognen, ligesom Aargangen for den Vogn, Anmelderen Kauffeldt skulde give i Bytte, var anført forkert, hvorfor Anmelderen under 26 August tilskrev Tiltalte K L V Kærulff saaledes:

»Hr. Viktor Kjærulff,

Aalborg.

Paa Sluttedlen fra idag er af Dem fejlagtig opført min Buick som Model 28 i Stedet for 27.

Jeg vil ogsaa bede Dem præcisere, at den Vogn, som De leverer mig, er paa det store Chassis af Model 1930.«

Som Svar herpaa afgav de Tiltalte under 27 s M, saalydende Skrivelse til Anmelderen Kauffeldt:

»Herr Kredslæge E Kauffeldt, Nørresundby.

Vi har herved Fornøjelsen at bekræfte Modtagelsen af Slutseddel paa en Willys Knight 2 Pers Cabriolet — bygget paa Chassis Model 66 AB 1930.

Samtidig bekræfter vi at Deres Buick Roadster, vi skal tage i Bytte, er en 1927 Model — ikke som paa Slutsedlen anført en 1928 Model.

Idet vi beder Dem modtage vor bedste Tak for denne Forretning tegner vi

Med Højagtelse
H H Kjærulff & Søn
H H Kjærulff.«

Den 2 September 1931 faktureredes Chassis'et i fast Regning fra Willys Overland til de Tiltaltes Firma, der accepterede 3 Maaneders Veksel, stor £ 130—0—0 = 2366 Kr.

Bygningen af Karosseriet og dettes Montering blev derefter paa-begyndt, efter det oplyste nærmest i Henhold til Konferencer mellem Anmelderen Kauffeldt og Tiltalte H H Kjærulff, idet Karosseriets Bygning og Montering foregik ved Karetmager Gundersen, Gudumholm, og Automobil blev udstyret med de betingede Special-Dele.

Den 5 November 1931 leverede Tiltalte K L V Kjærulff det færdige Automobil til Anmelderen, og der udfærdigedes samme Dag en af nævnte Tiltalte og Anmelderen underskrevet, Slutsedlen afløsende, Købekontrakt.

Den 6 s M anmeldtes Automobil fra Anmelderen Kauffeldt til Indregistrering og besigtigedes af Justitsministeriets Motorsagkyndige, Ingeniør Schmidt, Nørresundby, og i de herom udstedte Dokumenter betegnedes Automobil som Chassis-Type 66 AB 1930, hvorefter Vognen indregistreredes under Nr U 98.

Af en Erklæring af 14 April 1932 fra nævnte Motorsagkyndige Schmidt fremgaar det, at det skyldes en Fejl, naar Betegnelsen 66 AB 1930 er anført i den udstedte Maskinattest, idet saavel Motoren som Chassisets venstre Vange var forsynet med Plader alene med Betegnelsen 66 A 42106.

Af en Erklæring af 26 Maj 1932 fra Aalborg Toldkammer sammenholdt med den af Toldvæsenet paategnede Anmeldelse til Toldberigtigelse fremgaar det, at Firmaet H H Kjærulff under 23 November 1931 har afgiftsberigtiget et til Anmelderen E Kauffeldt, Nørre Sundby solgt 2-Personers Cabriolet Personautomobil, Willys Knight, Aargang 1930, 6 Cylindre, Chassis Nr 66 AB, 42106, Motor Nr 44039, med 1900 Kr paa Grundlag af en af Vurderingsnævnet for Motorkøretøjer ved en foretaget Vurdering fastsat afgiftspligtig Værdi af 9000 Kr, hvilken Vurdering ifølge Forklaring af Vurderingsnævnets Formand, Toldinspektør Bang, Aarhus, sker efter Besigtigelse skønsmæssigt under Embedsansvar, og formentlig maa antages foretaget med Støtte i Vurderingsnævnets forelagte Oplysninger om de Automobil foreliggende Handelsvilkår, derunder Købesum og Købemateriale, i hvilken Henseende bemærkes, at Vurderingsnævnet i Slutningen af en den 14 Juni 1932 udstedt Erklæring har udtalt:

»Naar Nævnet har anset denne Vogns Værdi saa forholdsvis lavt, er

der taget Hensyn til, at Salg af en saadan Special-Vogn skønnes meget vanskelig.«

Af et under Sagen af de Tiltalte fremlagt Detailregnskab over deres ommeldte Handel med Anmelderen Kauffeldt — i hvilket Regnskab dog er indbefattet dels Reparationer til Beløb ca 902 Kr foretagne i Tidsrummet 11 November 1931—1 April 1932 paa Automobilet, der i flere Henseender ikke fungerede tilfredsstillende, dels et Underskud ved Videreforhandling af den fra Anmelderen i Bytte tagne Vogn paa 169 Kr 25 Øre — fremgaar det, at de Tiltalte har haft en Avance paa Handlen af 1678 Kr 98 Øre.

Den kontante Købesum for Anmelderen Kauffeldt 9850 Kr er erlagt med 6500 Kr den 7 November 1931 og 3350 Kr den 23 Januar 1932.

I Tidsrummet fra Sluttedlens Oprettelse og indtil Leveringen af Automobilet, den 5 November 1931, hørte Anmelderen Kauffeldt rygtevis af forskellige Bekendte foredraget Tvivl om, hvilken Aargang Automobilet havde, hvilket efter Anmelderens Forklaring foranledigede Henvendelser fra Anmelderen til de Tiltalte, der hver for sig forsikrede, at Anmelderen fik den Vogn, han havde bestilt, og af den aftalte Model-Aargang.

Kort efter Leveringen konstaterede Anmelderen Kauffeldt under Benyttelse af Automobilet forskellige Mangler ved dette, der fremtraadte med aabne Bremses, hvilket han dog efter de Tiltaltes Anvisning fore, løb sig til Taals med, men ved fortsat Brug konstaterede han, at Automobilet tabte Benzin, idet Karburatoren var utæt, at Bremserne til Stadighed virkede utilfredsstillende, at den elektriske Installation var elendig, at Strømfordeleren gik istykker, at Olierøret var defekt, og at Styretøjet var uforsvarligt, idet der ved en Fart paa 60 km fremkom »Shimmy« i Forhjul.

De fornævnte Mangler søgtes af de Tiltalte afhjulpet ved de ovennævnte successive Reparationer, anslaaet til Beløb 902 Kr.

Formentlig i Februar Maaned 1932 kom Anmelderen Kauffeldt ved et Fabriktilsyn til at holde med det ommeldte Automobil ved Siden af Fabrikinspektør Galles, og Anmelderen har forklaret, at der herved i Overværelse af Læge Gudjohnsen blev anstillet Sammenligninger mellem Anmelderens og Galles Vogne, og at Galle som sit Skøn udtalte, at Anmelderens Vogn ikke var en 1930-Model, men formentlig en Model 1928, og at Galle fremkom med en Udtalelse om »hvorfør pokker Anmelderen ogsaa lod bygge en saa flot Vogn paa et gammelt Chassis«.

Færdig fra Trykkeriet den 20 Maj 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 7

Onsdag den 6 Maj.

Fabrikinspektør Galle har herom forklaret, at han ikke har diskuteret Anmelderens nye Automobil med Anmelderen, før ved den omhandlede Lejlighed i Foraaret 1932, hvor man sammenlignede Vidnets og Anmelderens Vogne, og at Vidnet herved fandt, at Vidnets Vogn med Hensyn til Udstyr var nok saa moderne som Anmelderens, men Vidnet har ment, at Grunden hertil var, at Vidnets Vogn var den korte Standard-Type, medens Anmelderens var paa et langt Chassis. Han har benægtet overfor Anmelderen at have udtalt sig om dennes Vogn eller dennes Aargang, som af Anmelderen anført, bortset fra at Vidnet vil have udtalt, at han ikke kunde forstaa, at Anmelderen ikke havde faaet et lige saa moderne Chassis, som Vidnet, hvormed Vidnet mente et lige saa moderne Udstyr som Vidnets, og hvorved sigtedes til Fingerspidskon-trol, Centralsmøring m v.

Da Vidnet senere hørte, at Anmelderen var utilfreds med Vognen, telefonerede han til Anmelderen og forespurgte, om de kunde bytte, hvortil Anmelderen svarede, at Vognen var deponeret hos Automobilhandler Nyborg, Aalborg.

Læge Gudjohnsen har forklaret, at han ved det ommeldte Fabrik-tilsyn i Februar 1932 traf Anmelderen og Galle, og at Anmelderens Automobil, en Willys Knight, blev drøftet, og at Galle herved fremsatte en Bemærkning om, at en eller anden Del af Chassis'et ikke var som paa den nye Model af det paagældende Automobilfabrikat. Vidnet udtalte til Anmelderen, at Vidnet fandt, det var en flot Vogn, men fik det Indtryk, at Anmelderen var utilfreds med Vognen, og at dette skyldtes enten Chassis'et eller Motoren.

Anmelderen har derhos forklaret, at Galles nævnte Udtalelser, som Anmelderen refererede for sin Hustru, foranledigede, at Vidnets Hustru, Fru Læge Kauffeldt, derefter henvendte sig til Tiltalte H H Kjærulff og foreholdt denne Galles paastaaede Antagelser, hvis Rigtighed nævnte Tiltalte benægtede og undslog sig for at telefonere til Galle for at faa Sagen oplyst.

Anmelderens Hustru, Fru Læge Kauffeldt, har herom forklaret, at Anmelderen den 12 Februar 1932 kom hjem og fortalte, at Galle ved det af Anmelderen anførte Sammentræf havde udtalt sig med, hvorfor An-meldereren byggede et saa flot Karosseri paa en gammel Model med en Tilføjeelse om »hvorfor — — — tog De ikke 1930-Model, som jeg sagde Dem«.

Kort efter gik hun over til Tiltalte H H Kjærulff og bad denne i hendes Overværelse ringe til Galle for at spørge, hvordan han kunde gaa og sige det, men Tiltalte afslog hendes Anmodning om Opringning af Galle, og fastholdt at Vognen var en 1930-Model.

Tiltalte H H Kjæruff har erkendt, at Fru Kauffeldt henvendte sig som anført, og at Tiltalte bekræftede, at Vognen var en 1930-Model. Han har anført, at naar han undslog sig for at ringe, som af Fru Kauffeldt anført, var Grunden den, at han regnede det hele for Sludder.

Han har forklaret, at han nogle Maaneder efter Leveringen af Vognen hørte Rygter om, at det blev sagt, at Vognen skulde være af ældre Model end solgt, og at han forgæves forsøgte Oplysninger om Rygtesmedene og ogsaa bad Anmelderen ved dennes Henvendelse til Tiltalte om at udlevere Rygtesmedene, hvad Anmelderen erklærede ikke at kunne.

Da Automobilet stadig viste sig utilfredsstillende, stillede Anmelderen Kauffeldt det i April—Maj 1932 ind hos Automobilhandler Nyborg, Aalborg, hvor det endnu henstaar.

Anmelderen Kauffeldt, hvis her under Sagen omhandlede Vogn — formentlig paa Grund af dens elegante Udseende — findes afbildet i Willys Overlands Overseas News for September 1932 pag 8, har nu gjort gældende, at han anser sig bedraget af de Tiltalte ved at der er leveret ham et betydeligt ældre Chassis — formentlig Model 1927 — end betinget ved Retshandlen.

Han har forklaret, at han, der ikke tidligere havde handlet med eller faaet Reparationer udført hos de Tiltaltes Firma, i Juli eller August 1931 af Fabrikinspektør Galle løselig blev forevist dennes nye »Willys Knight«, en 4-Dørs Sedan, og at Galle spurgte, »om det ikke var noget for Vidnet« med en Tilføjelse om, at Vidnet »i saa Fald skulde have Vognen paa det store Chassis af Aargang 1930«, men at Galle udtalte, at der vistnok ikke blev lavet flere af de store Chassis'er.

Fabrikinspektør Galle har forklaret, at han flere Gange har diskuteret Biler med Anmelderen, men at han ikke mindes med Anmelderen at have diskuteret sin 4-Dørs Sedan, »Willys Knight«, af Model 1930 paa kort Chassis, hvilken Vogn Vidnet købte i April 1930 hos de Tiltaltes Firma, og at han heller ikke mindes at have forevist sin Vogn for Anmelderen, før denne købte sin Vogn hos de Tiltalte.

Anmelderen Kauffeldt har med Tilslutning af sin Hustru som Vidne forklaret, at de ikke kendte Chassis'et paa Galles Vogn, som Anmelderen paa det Tidspunkt kun løseligt havde set, men at de lagde afgørende Vægt paa at faa en Vogn i Lighed med Chassis'et paa Galles Vogn, fordi Galle havde sagt, at Anmelderen skulde anskaffe en Model 1930, og fordi de havde speciel Tillid og Tiltro til, at det Materiale, Galle som kritisk Motorsagkyndig kørte med, var i enhver Henseende acceptabelt som Tip-Top.

Han har forklaret, at han, da Tiltalte K L V Kjærulff formentlig i Begyndelsen af August 1931 — mulig i Forening med Repræsentant Frandsen — henvendte sig med Tilbud til Vidnet, svarede, at han kunde tænke sig Muligheden af at købe en Vogn noget lignende Galles, dog at det skulde være en 2-Pers Cabriolet »Willys Knight« og paa det store

Chassis af 1930, hvortil Tiltalte K L V Kjørulff skal have svaret, at der ikke kunde skaffes originale 2-Personers Cabriolet paa det store Chassis.

Hans Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han, bortset fra en »Willys Knight« Sedan, ikke af Tiltalte K L V Kjørulff og Frandsen har faaet præsenteret andre Chassis'er end det heromhandlede, at nævnte Tiltalte garanterede, at Chassis'et var af Aargang 1930 og bekræftede, at det var det samme Chassis som paa Galles Vogn, at Tiltalte udtalte, at her var det Chassis, altsaa af den Aargang, Vidnet ønskede, at der ikke var Tale om, hvorvidt Chassis'et skulde være større end Galles, at der ikke ved Demonstrationen af Chassis'et blev paapeget Forskelligheder mellem dette og Galles, at han, efter hvad han kunde skønne, fandt Køleren svarende til den paa Galles Vogn, men at han ved Besigtigelsen dog bemærkede, at Hjulene var forsynet med Træeger, at Bremserne var aabne, og at Skærmene var af engelsk Type, hvorfor han forbeholdt sig, at Karosseriet blev forsynet med de ovennævnte Specialdele, at han udtrykkelig spurgte, hvordan Prisforholdene vilde være beregnet efter Chassis 1930 og 1931, og at Tiltalte K L V Kjørulff hertil svarede, at han fandt, at Vidnet skulde holde sig til Chassis 1930.

Han har anført, at han ikke lagde Vægt paa eller nærmere forstod den tekniske Udtryksform »66 AB«, men at han, som anført i sin Skrivelse af 26 August 1931 til Tiltalte K L V Kjørulff, og som præciseret under Handlen, alene lagde afgørende Vægt paa, at Chassis'et skulde være det store af Model 1930.

Under Karosseriets Bygning besigtigede han Vognen hos Karetmageren i Gudumholm en eller to Gange i Efteraaret 1931, og at han saa Vognen vistnok 14 Dage før Leveringen paa de Tiltaltes Værksted.

Under Sagen har han fremsat en Udtalelse gaende ud paa, at hvis den Vogn og det Chassis, han købte og fik leveret, i enhver Henseende havde vist sig tilfredsstillende, vilde han ikke have gjort Ophævelser over, hvorvidt Vognen havde været en 1930- eller anden Aargang, for Eksempel ogsaa en før 1930.

Om selve Handlen og dennes Afslutning foreligger iøvrigt følgende Forklaringer og Oplysninger:

Det er uoplyst, hvem af de Tiltalte, der egentlig har foranlediget det omtalte Chassis hjemtaget, men begge de Tiltalte har forklaret, at Chassis'et ikke blev hjemtaget med nogen bestemt Køber for Øje.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, derunder Tiltalte H H Kjørulffs Forklaring, at nævnte Tiltalte ikke har deltaget i de Salgsforhandlinger med Anmelderen, der førte til Handlens Afslutning, og at der ikke mellem de Tiltalte forelaa nogen Forhaandsaftale om Salget til Anmelderen eller Vilkaarene herved.

Begge de Tiltalte har vedkendt sig Handlen som angaaende et »Willys Knight« Chassis Model 66 AB 1930, hvorved bemærkes, at Tiltalte H H Kjørulff ses at have underskrevet Firmaets ovenfor citerede Bekræftelsesskrivelse til Anmelderen af 27 August 1931, ligesom han har vedkendt sig eller godkendt Købekontrakten, og begge de Tiltalte har saaledes Ansvaret for Handlen.

Tiltalte H H Kjørulffs Forklaring gaar ud paa, at han intet kendte til den paatænkte Handel med Anmelderen, før han saa eller hørte, at

Repræsentant Frandsen var ifærd med at køre over for at demonstrere Chassis'et, og han har benægtet til Medtaltalte eller andre at have sagt, at det ikke kunde nytte at demonstrere et saadant Chassis for Anmelderen, hvorimod han vistnok bebrejdede Frandsen, at denne kørte over med Chassis'et eller udtalte, at det ikke var noget at køre over og demonstrere, hvorved han mente, at det ikke burde demonstreres i den Emballage, hvori det var. Da Medtaltalte kom hjem og fortalte om Handlen, fandt Tiltalte Betingelserne tilfredsstillende og udtrykte sig ogsaa i nævnte Henseende, uden at han erindrer Ordene, men han har benægtet, at der mellem ham og Medtaltalte faldt nogen Udtalelse som Udtryk for, at Anmelderen var blevet »taget« eller var »gaaet i Vandet«, men at han muligt nok har udtrykt Forbavselse over, at Handlen var saa god.

Han vil første Gang personlig have talt med Anmelderen vistnok før Købekontrakten af 5 November 1931 blev oprettet, nemlig da Anmelderen kom ind for at se paa Bilen, men Salget og dets Betingelser blev da ikke nærmere uddybet, specielt ej heller Aargangen paa Vognen, idet Tiltalte stadig har forudsat, at Aargangen var 1930, hvad han, som tidligere anført, ogsaa bekræftede overfor Fru Kauffeldt ved hendes Besøg hos Tiltalte i Februar 1932.

Tiltalte K L V Kjørulff har forklaret, at han og Repræsentant Frandsen ved deres første Besøg i August 1931 for Anmelderen Kauffeldt foreviste en 4-Personers »Willys Knight«, som Anmelderen erklærede ikke at være Liebhaber til, idet han ønskede at faa en 2-Personers Cabriolet, og at Repræsentant Frandsen, der iøvrigt havde fundet Anmelderen som Købeemne, derefter fandt paa, at man kunde forsøge at sælge det heromhandlede Chassis til Anmelderen. Han vil ikke have hørt nogen Udtalelse fra Medtaltalte om, at det ommeldte Chassis ikke var noget for Anmelderen eller ikke var noget at demonstrere i den emballerede Stand, og Tiltalte og Frandsen kørte over og demonstrerede Chassis'et, der var delvis emballeret, og som uden Forandringer blev præsenteret i fuldstændig samme Stand, som det var hjemkommet, for Anmelderen. Han erindrer forinden at have haft en Telefonsamtale med Anmelderen, men husker ikke, om der herved var Tale om Galles Vogn. Under Demonstrationen sagde Tiltalte til Anmelderen, at det nævnte Chassis med Hensyn til Motor, Køler og Lygter var nøjagtig Magen til Galles Chassis, blot med den Forskel, at Hjulafstanden var længere, at der var aabne Bremsere og ingen Centralsmøring, og at Chassis'et var ophængt i Gummiklodser og ikke som Galles Chassis i Fjederbolte. En Forespørgsel fra Anmelderen, om denne Vogn kunde accelerere lige saa hurtigt som de nye Modeller, besvarede Tiltalte derhen, at det kunde den, saa vidt man kunde skønne. Han har hævdet, at han saaledes, inden Sluttedlen blev oprettet, paapegede Ligheder og Forskelligheder mellem det heromhandlede Chassis og Fabrikinspektør Galles, derunder at det udtrykkelig blev anført, at det heromhandlede Chassis var større end Galles, og han har erkendt, at han overfor Anmelderen garanterede og erklærede, at Chassis'et var Model AB 1930.

Tiltalte, der ansaa Handlen for fordelagtig, har sikkert — uden at han erindrer sine Udtalelser nærmere — udtalt sig til Medtaltalte i

nævnte Retning, men udover, at Tiltalte i Almindelighed vil have udtalt sig, om at det var en god Handel, benægter han til Repræsentant Frandsen eller andre at have udtrykt sig med, at man havde »taget« eller paa anden Maade narret Anmelderen.

Anmelderens Hustru, Læge Fru Benny Kauffeldt, har forklaret, at hun engang i August 1931 kom tilstede i Anmelderens Garage, hvor Anmelderen stod sammen med Tiltalte K L V Kjærulff og Repræsentant Frandsen, og at Anmelderen refererede for hende, at Anledningen til Besøget var, at de vilde sælge ham en Vogn Magen til Galles. Ca en halv Snes Dage efter refererede Anmelderen for hende, at Tiltalte K L V Kjærulff telefonisk havde meddelt, at han nu havde fundet det, Anmelderen ønskede, nemlig netop et Chassis Magen til Galles, og hvorpaa der kunde bygges en Vogn, netop som Anmelderen ønskede. Saavidt han husker, sagde Anmelderen noget om, at Hjulafstanden blot var noget større end paa Galles Vogn.

Vidnet, der var tilstede ved Tiltalte K L V Kjærulffs og Frandsens Demonstration af det heromhandlede Chassis, har forklaret, at nævnte Tiltalte udtalte, at det netop var det Chassis, Anmelderen ønskede sig, blot at Hjulafstanden var en lille Smule større end paa Galles Vogn, og at Tiltalte, da Anmelderen spurgte, om det foreviste Chassis nu ogsaa — bortset fra Hjulafstanden — var identisk med det Chassis, hvorpaa Galles Vogn var bygget, bekræftede dette, idet han udtalte: »Ja, De kan jo se paa Køleren«. Frandsen udtalte sig ikke under denne Samtale. Selskabet gik ind i Anmelderens Bolig, hvor der blev talt om Karosseriet, og hvor Vognen skulde bygges, og da Anmelderen spurgte, hvad Prisforskellen vilde blive, hvis han vilde have Vognen bygget paa det helt moderne Chassis fra 1931, svarede Tiltalte K L V Kjærulff hertil, at det vilde han bestemt fraraade, da det vilde blive omtrent lige saa dyrt, og da det heromhandlede Chassis vilde blive en Lækkerbidsken for Anmelderen med det Karosseri, der kom paa. Hun erindrer, at nævnte Tiltalte i Forbindelse med Slutsedlens Oprettelse talte om Central-smøring.

Da Vidnet og Anmelderen senere samme Aften opdagede, at der i Slutsedlen manglede Anførsel af Aargangen for den Vogn, Anmelderen havde ønsket sig, medens omvendt Aargangen for den Vogn, Anmelderen skulde give i Bytte, var anført forkert, tilskrev Anmelderen Tiltalte K L V Kjærulff den ovenfor citerede Skrivelse af 26 August og modtog herpaa som Svar Bekræftelsen af 27 August.

Repræsentant Johan Henry Frandsen har forklaret, at det var ham, der anviste Anmelderen som Købeemme, og at Vidnet herfor oppebar Provision. Hans Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at det omhandlede Chassis ved Hjemkomsten til H H Kjærulff var monteret i hvert Fald med Køler og Lygter af Model 1930, hvilket det ogsaa var de vistnok to Gange, Vidnet og Tiltalte K L V Kjærulff præsenterede det for Anmelderen, hvorimod det ikke var forsynet med Fingerspidkontrol. Emballagen var taget af Chassis'et, da Vidnet kørte over med dette, men Sædet var af gamle Brædder eller lignende, og Tiltalte H H Kjærulff udtalte til Vidnet, at det ikke var noget at køre over med. Vidnet blandede sig iøvrigt ikke i Handlen, under hvilken Tiltalte K L V Kjærulff

erklærede, at Vognen var en 1930-Model. Efter at Vognen var leveret, fik Vidnet gennem nævnte Tiltalte at vide, at Chassis'et skulde være en Model 1928, hvilket blev omtalt senere under Besøg hos Cykelhandler Rosenmeyer, hvor Tiltalte K L V Kjærulff udtalte, at »der fik vi rigtig Skægget af Kredslægen« eller lignende.

Da Vidnet og Tiltalte K L V Kjærulff kom tilbage efter Handlen, vilde Tiltalte H H Kjærulff ikke tro, at de havde faaet den Pris for Vognen og udtrykte sin Forbavselse over, at det var lykkedes dem at sælge den.

Efter at Vognen var solgt, hørte han, at dette og et andet Chassis var nogle, der skulde have været brugt til Varevogne, og som var købt billigt, og Tiltalte K L V Kjærulff skal til Vidnet have udtalt, at disse Chassis'er var saa billige, at de kunde have hjemme til 1800 Kr.

Cykelhandler Lars Frandsen Rosenmeyer har forklaret, at han i Sommeren 1931 i de Dage, da Anmelderen købte det ommeldte Chassis, sammen med Repræsentant Frandsen var inde i Kjærulffs Garager i Aalborg, hvor Frandsen overfor Vidnet udpegede en Del Willys Knight-Chassis'er med en Udtalelse om, at disse var hjemkøbt fra Frihavnen, og at Vidnet forstod, at de store Chassis'er havde kostet ca 1800 Kr og var hjemkøbt til Varevogne. Kort Tid efter kom Frandsen ind og fortalte, at Anmelderen havde købt Chassis'et til 1800 Kr for en Pris af 14000 Kr, og at denne Vogns Paamontering kun vilde koste ca 6000 Kr, saaledes at Kjærulff, naar Frandsens Provision var fradraget, paa denne Handel vilde tjene ca 7000 Kr. Ved Forevisningerne af Chassis'erne havde Frandsen udtalt, at disse var fra 1927 eller 1928 og udrangerede. Da Frandsen fortalte Vidnet om Handlen, og Vidnet spurgte, hvordan de havde klaret den med Kredslægen, udtalte Frandsen, at Tiltalte K L V Kjærulff havde udgivet Chassis'et for en Model 1930, men at »den var helt rigtig, da der ingen Aargang stod paa Slutsedlen.« Kort Tid efter fik Vidnet Besøg af Frandsen og Tiltalte K L V Kjærulff, og Handlen kom da paa Tale, og de fortalte om den dyre Vogn, de havde solgt til Kredslægen, og herunder fremsatte Tiltalte K L V Kjærulff saadanne Udtalelser, at det heraf tydelig fremgik, at Kredslægen var blevet snydt, idet nævnte Tiltalte udtalte noget lignende som, at »ham havde de vel nok faaet Skægget af« eller »ham havde de vel nok faaet fat i« og under Hensyn hertil og i Tilslutning til de Oplysninger og Udtalelser, Frandsen var kommet med, sluttede Vidnet, at Frandsen og Tiltalte K L V Kjærulff havde handlet saa fordelagtigt, at Kredslægen var blevet snydt, eller at Firmaet i Virkeligheden ikke kunde være Handlen bekendt. Da Vidnet nogle Dage efter under en Køretur udspurgte Frandsen om Aargangen paa den til Kredslægen solgte Vogn, sagde Frandsen, at man havde udgivet Vognen eller Chassis'et for en 1928-Model.

De Tiltalte har hver især heroverfor benægtet overfor Frandsen eller Rosenmeyer at have udtalt sig som af disse anført eller paa anden Maade, end af de Tiltalte ovenfor anført.

Af de om Handlen afgivne Forklaringer fremgaar det saaledes ikke, at Fingerspidskontrollsystemet har været paa Tale, ligesom det ej heller fremgaar, at Centralismøring har været omtalt paa anden Maade end af Fru Kauffeldt og Tiltalte K L V Kjærulff forklaret.

Som Grundlag for sin Sigtelse overfor de Tiltalte har Anmelderen Kauffeldt næst efter at henvise til Garantien for Aargangsbetegnelsen sammenholdt med de om Handlen afgivne Vidneforklaringer, særligt fremført følgende Punkter:

At det af fremlagte Brochurer vedrørende Willys Knight Vogne fremgaar, at »Willys Knighten« af Model 1929 og »Willys Knight Great Six 1930« er forsynet med saakaldt »Fingerspidskontrol«, nemlig en med Styregrejerne forbundet til Chassis'et som saadan knyttet Egenskab, hvilket i de nævnte Brochurer betegnes som et nyt og epokegørende System, og at dette System mangler paa det ommeldte Chassis, der derfor maa være en Model fra før 1929.

At en udateret Brochure for Willys Knight Great Six Model 66 B anbefaler Centralsmøring, der ligeledes manglede paa Anmelderens Vogn.

At der i ifølge Maremont Springs Katalog for Juli 1929, Fagbladet O K Service for 1932 og Fagbladet Automobile Trade Journal for April 1932, altsaa officielle Salgs- eller Forhandlerorganer, med Hensyn til Willys Knight Vogne findes følgende Model-Betegnelser:

66 1925—26, 66 A 1927—1928, 66 B 1929—30 og 66 D 1931, men ingen af Betegnelsen 66 AB eller 66 AB 1930.

At den til Anmelderen solgte Chassis-Type ifølge Identificeringspladerne, som af Motorsagkyndig Schmidt ovenfor anført, kun er betegnet som Type 66 A.

At Anmelderens Anmeldelse til Toldberigtigelse og Indregistreringsanmeldelse med Hensyn til Type-Betegnelser og Aargang alene beroede paa Oplysninger fra de Tiltalte, og

at han derfor maa anse det ham leverede Chassis mærket 66 A som en 1927-Model.

Som Følge heraf anstillede Anmelderen forskellige Undersøgelser om Aargangen af det til ham solgte Chassis, blandt andet ved telegrafiske Henvendelser til Willys Overlands Fabriker, og af Svar-Telegram af 4 April 1932 fra Fabrikken i Toledo fremgaar det, at Chassis'et er afskibet fra Amerika i 1930, og af et andet Svar-Telegram af 5 s M fra Manchester fremgaar det, at Chassis'et er fremstillet i Stockport-Fabrikken i November 1930, hvoroverfor Anmelderen har anført, at selv om Chassis'et muligt er lavet og afskibet fra Amerika i 1930 og samlet i Stockport i November 1931, kan dette dog ikke berettigede til at kalde Chassis'et en Model 66 AB 1930.

Anmelderen har i saa Henseende til Støtte for sin Antagelse henvist til en af Justitsministeriets Motorsagkyndige, Schmidt, Nørresundby, den 12 December 1932 afgivet Erklæring, hvoraf fremgaar, at der paa det nævnte synede Motorkøretøj ikke fandtes nogen Fingerspidskontrol eller et lignende Centralkontrolsystem.

Anmelderen rettede endvidere Henvendelse dels til Tiltalte H H Kjærulff, dels til Willys Overlands herværende Direktør, Jens Yde, hvilken sidste i en Svarskrivelse af 11 April 1932 blandt andet har udtalt følgende:

»Model 66-A blev udbudt paa Verdensmarkedet i Aarene 1929, 1930 og 1931. Der blev ingen Ændringer foretaget ved Modellen i disse Aar med Undtagelse af Smaaforandringer i Karosseriet, Oppolstringen og

Lakeringen, men ved Chassis'et blev der i disse Aar ingensomhelst Forandringer foretaget paa det nær, at Chassis'et blev leveret med Traadhjul som ekstraordinært Udstyr til ekstra Pris.

Naar 1930 Produktionen blev benævnt 66-AB skyldtes dette eksport-tekniske Grunde og for at kendetegne saadanne Chassis'er, som var bestemt til Paabygning af det specielle van Damme Karosseri.

Det af Dem omtalte Chassis er imidlertid importeret her til Danmark som Chassis alene, men da det er af samme Serie som de, der gik til Brüssel for Paabygning af Van Damme Karosserier, blev det som disse benævnt Model 66-AB.

Disse Model 66-AB Chassis er med 135" Hjulafstand er alle bygget paa vor Stockport Fabrik og er modtaget der som Chassisdele i Lighed med Dele vi modtager til andre Chassis, vi samler, og som kommer fra vore Moderfabriker i Toronto eller Toledo.

Vor Fabrik i Stockport er specielt indrettet for det britiske Marked.

Gennem vor Fabriks Kartotek viser det sig, at det omhandlede Chassis er bygget paa vor Fabrik i Stockport i November 1930, og det er derfor den Model og Type, vi tilbød paa det britiske Marked i 1931. Med andre Ord, hvis dette Chassis var blevet paabygget et engelsk Karosseri hos os, vilde det være blevet klassificeret som en 1931-Model, saa, som De ser, er det fuldkommen korrekt, naar Firmaet H H Kjærulff kalder dette Chassis et Model 1930-Chassis.«

Bogholder hos de Tiltalte, Peter Alfred Nielsen, har forklaret, at Tiltalte K L V Kjærulff kom hjem og fortalte, at han havde været ovre at præsentere en færdigbygget 5-Personers »Willys Knight«-Sedan, akkurat Mage til Galles, for Anmelderen, men at denne havde udtalt, at han ikke var interesseret i en Sedan-Vogn, men kun i det størst mulige Chassis, hvorpaa der skulde bygges en 2-Personers Cabriolet.

Under Sagen er fremlagt saalydende af Direktør Jens Yde fra Willys Overland Crossley indhentet Erklæring af 11 Juli 1932:

»Herrer Willys Overland Crossley, Ltd,
Frederiksholms Havnevej 14,
København V, Danmark.

Sag: Det i Stockport fremstillede 66 A-B Willys Knight Chassis.

I Henhold til Deres Forespørgsel angaaende det i Stockport fremstillede 66 A-B Chassis har vi herved Fornøjelsen at afgive følgende Erklæringer:

a) At Identitetspladen paa dette Chassis er mærket 66 A til at identificere Modellen, men at det i Dokumenterne og Optegnelserne angivne Identitets-Mærke 66 A-B skal vise, at saadant Chassis er fabrikeret og monteret i Stockport Fabriken, og for i visse Henseender at adskille det fra det i Amerika fabrikerede Chassis.

b) At det i Stockport fremstillede Chassis, identificeret som 66 A-B, ikke har været til Salg før 1930.

c) At den bekendtgjorte Prislister-Pris paa det britiske Hjemmemarked for Standard Chassis 66 A-B, der har 6 Staaltraadhjul, var £ 475—0—0. Træhjul kunde leveres, hvis ønsket, men uden nogen Forandring i Prisen,«

og i en Skrivelse af 20 Maj 1933 til Højesteretssagfører Albert V Jørgensen fra Direktør Yde udtales blandt andet følgende:

»Chassiset er, som det fremgaar af vor Faktura, leveret og faktureret som et Model 66 AB Chassis, og er fra vor Side ikke karakteriseret med nogen Aargangs Angivelse. Naar Herr Kjærulff i sin Sluttedel derfor har angivet Aarstallet, formoder vi, at han dermed har ment Fabrikationsaaret, d v s Aaret hvor Chassiset er samlet.

Iøvrigt maa jeg fremhæve, at vor Fabrik ikke har for Vane at betegne Aargangen paa de forskellige Modeller. Man har altid anvendt Nummer og Bogstav for at kendetegne Ændringer, naar Ændringerne har været saadanne, at disse i væsentlig Grad har forandret Vognens tekniske Konstruktion eller forandret Vognens Udseende.

Naar jeg ser de fremlagte Erklæringer igennem, forstaar jeg ikke de store Anstrengelser, der er gjort for at fastslaa, at Model 66 AB ikke er identisk med Model 66 B, idet jeg gaar ud fra, at dette aldrig har været forsøgt hævdet. Ligesaa lidt forstaar jeg de Anstrengelser, der er gjort for at paavise Ligheden i de tekniske Enkeltheder mellem Model 66 AB og Model 66 A, idet jeg gaar ud fra, at der ikke er nogen, der har forsøgt at skjule denne.

Som supplerende Oplysning til Ingeniørernes Skrivelse — — — skal jeg — — — oplyse om, at den nævnte Great 6 med 135" Hjulafstand er identisk med Model 66 A, og ogsaa er blevet benævnt som saadan blot med Tilføjelsen 135" wheelbase og med Tilføjelsen »Great Six«, idet dette sidste dog refererede til Motoren.

Naar D'Herrer Ingeniører mener, at Benævnelsen 66 AB skyldes Anvendelsen af det lange Chassis, forstaar De, at dette er ganske fejlagtigt. Benævnelsen er fastsat for en Serie Chassis, der i Udseende adskilte sig fra Model 66 A, og som blev fabrikeret i Stockport specielt beregnet til Paabygning af en Serie 7 Personers Karosserier fra Van Damme Fabrikerne i Brüssel.

Fabrikens Benævnelse for dette Chassis er derfor Model 66 AB, og de tilsvarende Chassis, der er solgte til Kommunehospitalet i København er ogsaa leveret fra os som Model 66 AB, og det forundrer os egentlig derfor at høre, at de er optaget paa anden Maade under Registret i København.

Hvorledes D'Herrer Kjærulff og Kauffeldt har handlet kender jeg ikke noget til, men som Fabrikens Repræsentant er jeg kun interesseret i, at Herr Kauffeldt bliver ordentlig behandlet og bliver tilfreds, — og med det Chassis, som er leveret fra vor Fabrik, og som skulde være en af vore bedste »Willys-Knight« Modeller, burde det være en let Sag for Firmaet Kjærulff at tilfredsstille sin Kunde.

Direktør Jens Yde, der paa 6 Aar er Salgsdistriktschef for Willys Overlands Fabrik i Stockport, har under Henviisning til ovennævnte Erklæring fra Willys Overland og sin ovennævnte Skrivelse sammenholdt

med Fabrikens Svar-Telegrammer til Anmelderen af 4 og 5 April 1932 og de udsendte Priscirkulærer af 2 og 17 December 1930, hvori Forhandlerens Opmærksomhed specielt er henledt paa den heromhandlede Model 66 AB, forklaret, at hans Firma til Forhandlerne, derunder de Tiltaltes Firma, med hvilke Vidnets Firma i Efteraaret 1933 havde handlet paa 4 Aar, aldrig har leveret Biler under Aargangsbetegnelse, men kun under Modelbetegnelsen, saaledes som anført i Priscirkulæerne.

Han mindes ikke nogen bestemt Anledning til, at de Tiltaltes Firma fik det heromhandlede Chassis, og har intet Kendskab haft til hvem der skulde have det. Noget nærmere om Grunden til, at de Tiltalte fik Chassiset overladt for £ 130 skønt det var faktureret til £ 153, har han ikke kunnet give. Meningen med Willys Overlands tidligere citerede Skrivelse af 13 April 1931 til de Tiltaltes Firma har ikke været, at det ommeldte Karosseri, betegnet 66 AB, specielt skulde anbefales for Sygevoagne.

Han har om Modelbetegnelsen 66 AB forklaret følgende:

I 1930 ophørte man i Amerika at fabrikere 7-Personers Vogne, og Fabriken i Stockport, der samler og fabrikere Vognene, hovedsagelig for det engelske Marked og de engelske Kolonier, men ogsaa i visse Tilfælde leverer til Eksport udenfor dette Omraade, fik Meddelelse herom, og Vidnet fik fra Stockport Anmodning om at undersøge Markedet for sit Omraade, og det lykkedes ham at samle en Interesse for Aftagning af 100 Vogne, baseret paa det Salg, hans Firma havde haft af 66 A 7-Personers Vogne.

Produktionen af disse nye Vogne flyttedes i 1930 udelukkende over til Stockport.

Han har ikke kunnet udtale sig om, hvorvidt Model 66 AB er en Kombination af Modellerne 66 A og 66 B, men har kun kunnet sige, at Model 66 AB er den direkte Fortsættelse i Leveringsrækken af 7-Personers Vogne, i hvilken Forbindelse Vidnet dog modsigelsesvis har bemærket, at Model 66 AB er produceret og fremstillet i Stockport og samlet og bygget af Dele fra Model 66 A og Model 66 B.

Han har forklaret, at Model 66 AB i den Tid den er fremstillet, ikke er undergaaet Forandring, og han har paa et under Sagen fremlagt Eksemplar af Willys Overland Overseas News for December 1930 paa vist Modellen 66 AB som værende udstillet paa Willys Knight's Stand paa Parisersalonen 1930 med Tilføje, at samme Model i 1931 ligeledes var udstillet paa Willys Overlands Stand sammesteds og har anført, at den saaledes afbildede 66 AB med Hensyn til Chassis er samme Type og Model som den, Anmelderen har faaet.

Han har erklæret ikke paa noget Punkt at kunne tiltræde nogle af de Motorsagkyndige, Ingeniørerne Falck og Wilde afgivne Erklæringer om den rette Betegnelse for 66 AB og har udtalt, at han efter de foreliggende Oplysninger om nævnte Model, ikke vilde anse det for irregulært, endsige kriminelt, hvis de Tiltalte har solgt den heromhandlede Model 66 AB for en Model eller Type Aargang 1930, og har som sin Opfattelse tilføjet, at han, hvis de Tiltalte overfor Toldvæsnet havde forsøgt at faa Vognen fortoldet som en 1927-Model, vilde anse de Tiltalte for skyldige i Forsøg paa Svig med Hensyn til Omsætningskat.

Under Sagen er yderligere fremlagt dels saalydende Skrivelse af 26 August 1933 fra Willys Overland Crossley til Højesteretssagfører Albert V Jørgensen:

»Ang: Willys-Knight Model 66-AB Løbe Nr 42 106.

Efter Anmodning fra vor Distrikt-Bestyrer i København, Herr J Yde, har vi herved Fornøjelsen at give Dem følgende Oplysninger angaaende Fremstillingen af Willys-Knight Modellen paa denne Stockport Fabrik:

a) Pariser Salonens Udstillings-Kataloger for Aarene 1929 og 1930 angav ikke Fabrikantens Beskrivelser af de udstillede Modeller.

Vi tillader os at bekræfte, at den i Stockport byggede Willys-Knight 66-AB var udstillet paa vor Stand i Pariser-Salonen i Aaret 1930.

b) Vi bekræfter, at denne samme Chassis Type byggedes paa Stockport Fabriken i 1930 og solgtes i det Aar og ogsaa i 1931, og at det i Stockport byggede Chassis, der er kendetegnet som 66-AB, ikke har været til Salg forud for 1930.

Det var den eneste og sidste Type af 7-Passagers Chassis, som vi udbød paa Markedet, og den var specielt bygget i Forbindelse med 7-Passagers Karosserier, som blev fremstillet i Brüssel, Belgien. Det særlige Chassis, der har Løbe-Nr 42 106, blev bygget paa Stockport-Fabriken i November 1930.

c) Den 66-AB, der blev bygget i Storbritannien, var betegnet som Willys-Knight, »Great Six« (lang Hjulafstand).

Det er ikke denne Fabriks Praksis at kendetegne Modeller ved noget bestemt Aar.

Betegnelsen »Great Six« er det Navn eller det Symbol, der bruges til at skelne den fra en mindre Willys-Knight Model. Udtrykket »Great Six« henviser kun til Motoren for at skelne den fra en anden Willys-Knight Model, der har en mindre Motor-Kapacitet.

d) Vi bekræfter, at det paa Grund af visse Forskelligheder i Konstruktionen og Specifikationen i det hele taget er nødvendigt at anføre Modellen, Løbe-Nr og Motor-Nr paa den i Stockport byggede 66-AB Willys-Knight, naar der beordres Reservedele til en af disse Modeller.

e) Vi bekræfter, at i Aarene 1927, 1928 og 1929 blev et Willys Knight Chassis, kendt som Model 66-A, med en Hjulafstand paa 135", fremstillet og solgt af de amerikanske Fabriker, vi er sammensluttede med, og at Konstruktionen, bortset fra mindre Forandringer, i det store og hele var den samme helt igennem.

Den Willys-Knight, der kendes som Model 66-A, bygget i De Forenede Stater i 1927, 1928 og 1929, kendtes som »Great Six«, men ikke som »Great Six 1927«, »Great Six 1928« eller »Great Six 1929«.

f) »Willys Knight Modellen 66-B«, der blev bygget i De forenede Stater i 1930, var ikke et Chassis med lang Hjulafstand. Den blev kun lavet med kort Hjulafstand, d v s 120".«

dels saalydende Skrivelse af 11 September 1933 fra Willys Overland ved Direktør Yde til Højesteretssagfører Albert V Jørgensen:

»Vi skal hermed have Fornøjelsen at bekræfte, at Willys Knight Great Six Model 66 AB var udstillet paa vor Stand under Automobil Udstillingen i Forum afholdt fra den 6te til 15de Februar 1931.

Der var udstillet to Exemplarer af denne Model, idet der paa vor Stand var udstillet en Model 66 AB 4 Pers Cabriolet, medens der paa Dansk Karosseri Fabriks Stand ogsaa var udstillet en Model 66 AB Cabriolet.

Karosserierne paa begge disse Vogne var af dansk Arbejde, og vi vedlægger et Fotografi, der viser den Model 66 AB, der stod paa vor Stand,«

samt et dertil hørende Fotografi visende bemeldte Vogn udstillet i »Forum«, København.

Under Sagen har Spørgsmaalet om Chassis'ets rette Aargang eller Aargangsbetegnelse været forelagt de Motorsagkyndige, Ingeniørerne Erik Falck, København, og Poul Wilde, Randers, der, efter at have besigtiget Automobilerne, herom har afgivet Erklæringer, der er vedstaaede og nærmere uddybet inden Retten.

I en af de nævnte Motorsagkyndige afgivet samlet Erklæring af 30 Marts 1933 anføres blandt andet følgende:

»Ved Tilbagesendelsen af hoslagte Sag vedrørende Salget af 1 Stk Willys Knight Motorvogn, skal vi, inden vi gaar ind paa det reale i selve Sagen, tillade os at fremføre:

Indenfor Automobilindustrien maa man meget skarpt skelne mellem Typeaargangen og Fabrikationsaaret, idet disse to Angivelser i mange Tilfælde intet har med hinanden at gøre.

Typeaargangen er det Aar, hvor Konstruktionen (design) er bragt paa Markedet, men det behøver ingenlunde at være sammenfaldende med det eller de Aar, hvor den paagældende Konstruktion fremstilles, (to build, to manufacture) eller, som Amerikanerne siger det, er i Produktion. Eksempelvis skal det saaledes fremføres:

at den nuværende Model fra Ford Motor Company mærket B er fremkommet i Aaret 1932, og at Typen, selv nu, hvor den fabrikeres (to build-manufacture) i 1933, stadig angives som Chassistype B/1932.

at det ofte hænder, at der (f Eks af Hensyn til de store Udstillinger i December Maaned i Paris og London) lanceres Modeller (Typer) beregnet paa det kommende Aar, saaledes at saadanne Chassis, hvis de kommer til Indregistrering inden Aarets Udløb og altsaa er fabrikerede det Aar, typekendetegnes fra det kommende Aar. Der er saaledes i Efteraaret 1932 indregistreret flere Chrysler-Plymouth Chassis, der er typekendetegnet 1933.

Naar der derfor i Automobilhandelen tales om Model — Type — af en eller anden Aargang, saa menes der dermed den Model, eller den Type, som det paagældende Aar annonceredes fra Fabrikken som det paagældende Aars Type, Typebetegnelsen gælder saaledes det Aar, for hvilket Typen er »designed«, ikke det Aar, hvor Elementerne — være sig Motor, Transmission, Chassisramme m v — eventuelt er fabrikerede (built, manufactured).

Vedrørende selve det i Sagen rejste Spørgsmaal om, hvorvidt det af Firmaet H H Kjærulff — Aalborg — til Kredslæge Kauffeldt leverede Automobil af Fabrikat Willys Knight er af Model-Type 1930, skal vi dels efter den 18 Februar d A at have besigtiget det paagældende Køre-

tøj dels efter senere at have foretaget visse Undersøgelser tillade os at fremføre:

En Gennemgang af de officielle Lister over den amerikanske Automobilindustri har givet følgende Oplysninger vedrørende Willys Knight's Produktionstyper.

	Make	Model	Akselafstand(standard)
18 Februar 1926	Willys Knight	66	126"
19 Februar 1927	—	70	113 ¹ / ₄ "
	—	66 A	126"
18 Februar 1928	—	70 A	113 ¹ / ₄ "
	—	Great 6	135"
23 Februar 1929	—	Spec 6	113 ¹ / ₄ "
	—	66 B	120"
23 Februar 1930	—	70 B	112 ¹ / ₂ "
	—	66 B	120"
28 Februar 1931	—	70 B	112—115"
	—	66 D	121"

Det fremgaar heraf, at Typen 66 A forsvinder af den normale Produktion med Aaret 1927, og at der for det følgende Aar lanceres to ny Typer Special 6 og Great 6. Typebenævnelserne 66 B forekommer i Aaret 1929, men Typerne i 1929 og 1930 er ikke identiske, saaledes er, ved de to Typer nedenaførte Dele forskellige:

for Chassisets Vedkommende

Kobling,
Bremseapparaterne,
Styrehovedet,
Chassisrammen,
Chassismøringen,
Hjulene,

og for Motorens Vedkommende

Krumtaphus,
Smøresystemet,
Kølesystemet,
Det elektriske Anlæg,

der for 1929 Typens Vedkommende er leveret af »North East Company« for 1930 Typens Vedkommende af »Autolite«. Med Hensyn til Chassistypen 66 A/1927 gælder, at det elektriske Anlæg i denne er af Fabrikat »Delco Remy«.

Af det foranstaaende fremgaar det yderligere, at der ikke fra Modulfabriken The Willys Corporation er udsendt nogen Model under Typebetegnelsen 66 AB. Denne Type er, saaledes som det ogsaa udtales i Direktør Ydes Brev af 11 April 1932 (Bilag XV), en speciel Type paa et langt Chassis, som specielt fremstilles af Filiationfabriken »Willys Overland Crossly« i Stockport, men dette Chassis er bygget over Typen (Modellen) 66 A/1927. Dette fremgaar ganske tydeligt af det som Bilag XXX fremlagte originale Brev af 11 Juli 1932 fra nævnte Filiationfabrik.«

Besigtigelsen af det Kredslæge Kauffeldt leverede Køretøj viste da ogsaa, at dette bortset fra den længere Hjulafstand samt Køler og Lygter

i sin Konstruktion iøvrigt var ganske identisk med den af The Willys Corporation i 1927 lancerede Type mærket 66 A.

En Sammenligning mellem de paa disse Billeder fremstillede Konstruktionselementer og de dermed analoge paa den til Fabriksinspektør Galle leverede Willys Knight Model 66 B/1930 udviser en saa afgørende Forskel, at man ikke kan betegne de to Chassis som værende af samme Type.

A) Bremsesystemet paa Model 66 B 1930 er fuldstændig indkapslet. Paa Kredslæge Kauffeldts Vogn derimod er det aabent.

B) Kontrolgrebene er vidt forskelligt indrettet paa de to Vogne. Den paa Model 66 B anordnede Centralkontrol (Fingerspidskontrollen) findes ikke paa Kredslæge Kauffeldts Vogn. Under Sagen har det været hævdet, at Systemet paa denne er Forløberen for Fingerspidskontrollen, men, saafremt denne Betragtning er rigtig, kan den efter vor Mening højst anses som en Bekræftelse af, at Kredslæge Kauffeldts Vogn er af en ældre Type.

C) Det elektriske Anlæg paa de to Vogne er af forskelligt Fabrikat.

D) Fjederophængningen paa de to Vogne er af forskellige Konstruktioner.

Der kunde fremhæves adskillige andre Detailler, men dette skønnes ikke nødvendigt for at fastslaa, at der er en saa dybtgaaende Forskel i de to Vognes Konstruktion, at disse som ovenfor sagt absolut ikke kan siges at være af samme Type.

Idet man henviser til det om Typeaargang og Fabrikationsaar ovenfor fremførte, skal man anføre, at det herefter maa betragtes som fastslaaet:

1) at den til Kredslæge Kauffeldt leverede Vogn er med Hensyn til Chassiset i sin Konstruktion identisk med den i 1927 fremkomne Type 66 A. Den bærer ogsaa denne Betegnelse, og det kan i denne Forbindelse nævnes, at de med dette Chassis ganske identiske Chassis, som Kommunehospitalet i København har anskaffet til Sygetranport, er anmeldt og godkendt under denne Typebetegnelse.

2) at Kredslæge Kauffeldts Chassis er samlet af den engelske Filialfabrik i Stockport af Dele, som denne har faaet fremsendt fra selve Moderfabriken i 1930. Hvorvidt disse Dele er fabrikeret i 1930 eller tidligere har man ikke direkte kunnet faa oplyst, men det er ogsaa uden Betydning for det foreliggende Spørgsmaal, da de enkelte Dele er ganske identiske med de, der svarer til den for Aaret 1927 udsendte Model mærket 66 A. Det skal dog bemærkes, at Hjulafstanden paa Kredslægens Vogn er større end ved den almindelige Standard Model 66 A, og at denne Afvigelse, der faktisk kun betyder en længere Chassisramme, har foranlediget den engelske Fabrik til i sine Meddelelser og sine Factura at betegne Chassiset 66 AB i Modsætning til den almindelige Standard Type; men selve Identificationspladen, der kommer direkte fra Moderfabriken og bærer dennes Typebetegnelse, har den ikke kunnet ændre, idet Typen uanset den længere Hjulafstand stadig er Model 66 A/1927.

3) Den til Kredslæge Kauffeldt leverede Vogn er ikke paa nogen Maade identisk med den fra Moderfabriken i 1929 og 1930 udsendte Type 66 B. Den er ganske særligt ikke forsynet med nogen af de Forbedringer som kendetegner Typen Model 66 B 1930.

Under Henvisning til det foranstaaende skal det herefter udtales:

Det Kredslæge Kauffeldt leverede Willys Knight Chassis maa betegnes som værende af Type 66 A/1927, uanset at Fabriken i Stockport til Oplysning om den lange Akselafstand i sine Meddelelser og Factura betegner det 66 AB — en Betegnelse som dog ikke findes paa selve Chassiset — og uanset at denne specielt lange Type af den engelske Fabrik eventuelt først skulde være lanceret nogle Aar efter Fremkomsten af den originale Type 66 A, idet alle de for Chassistyphen 66 A/1927 karakteristiske Konstruktioner genfindes paa det i Sagen omhandlede Chassis, medens ingen af de for Typen 66 B/1930 karakteristiske Konstruktioner kan eftervises.«

De Tiltalte har bestridt og imødegaaet de Sagkyndiges Erklæringer og Udtalelser og har heroverfor forklaret, at de aldrig med Willys Overland, altsaa Direktør Yde, har handlet med Aargange for Biler, men altid paa den Maade, at de anvendte Nummer og Bogstav som Betegnelse baade for Automobilernes Typer og Aargange.

Deres Forklaringer gaar iøvrigt ud paa, at de var klar over, at det heromhandlede Chassis var bygget i Stockport, hvilket de ogsaa vil have tilkendegivet Anmelderen, at de vel ikke fra amerikanske Kataloger havde Kendskab til Typebetegnelsen 66 AB, men at de ikke hæftede sig ved, at Chassis'et ikke var betegnet med nogen bestemt Aargang, idet Chassis'et saavel i Ydes Skrivelse til de Tiltalte af 17 November 1930, som i de de Tiltalte tilsendte Prisoverslag af 2 og 17 December 1930 fra Willys Overland og Ydes Skrivelse af 13 April 1931 til de Tiltalte, er betegnet blot som 66 AB, altsaa paa samme Maade, som Chassis'erne i de Vogne, de Tiltalte tidligere, nemlig i 1930, havde solgt til Vognmændene Arthur Andersen og Küster Madsen, og at de Tiltalte saaledes ifølge hele deres Samhandelskvem med »Willys Overland« har haft Lov til at regne med, og har regnet med, at det hjemtagne Chassis af nævnte Model var en 1930-Model, og at de ikke har kunnet regne med, at Firmaet vilde sende dem en gammel Model, i hvilken Forbindelse de har hævdet at have haft den Opfattelse, at Model 66 A vistnok fremkom i 1929 og 66 B vistnok i 1930 og 66 AB i 1930, eller i hvert Fald, at Modellerne 66 B og 66 AB først kom i 1930, hvorfor de regnede en Model 66 AB for en absolut Aargang 1930.

Overfor den Omstændighed, at Chassis'et ifølge de Motorsagkyndiges Erklæring er karakteriseret som Type 66 A/1927 og forskellig fra Galles Vogn, har de anført, at dette maatte være Fabrikens Sag, idet de Tiltalte har købt en 66 AB 1930.

De har forklaret at være klar over, at Typeaargangen er det Aar, hvor Konstruktionen er bragt paa Markedet, dog at Tiltalte H H Kjæulff herved har bemærket, at han ikke har haft noget virkeligt Kendskab til eller Forstaaelse af dette Forhold.

De har blandt andet anført, at Modelbetegnelsen 66 AB udtrykker, at Vogne af Model 66 A fabrikeret med Lygter, Køler og Skærme af

Model 66 B Type og derefter forsynede med Van Damme-Karosserier, og at, da nu 66 B-Modellen først er kommet frem i 1930, Modelbetegnelsen 66 AB først kan være fremkommet som en Kombination i 1930.

De har ikke kunnet udtale sig om og har ikke kunnet indrømme, hvorvidt Typen 66 AB, bortset fra den af længere Hjulafstand følgende Ændring, maatte være bygget over Tegninger for Typen 66 A 1927.

De vil være gaaet ud fra, at der ikke senere var sket Ændringer vedrørende Betegnelsen 66 AB, og at denne Betegnelse stadig refererede sig til Model 1930.

Med Hensyn til det nye Fingerspidskontrolsystem har Tiltalte H H Kjørulff vel erkendt, at dette System manglede paa det til Anmelderen leverede Chassis og fandtes paa den Model, Fabrikinspektør Galle fik, nemlig Model 66 B 1930, men han har hævdet, at der paa det Chassis, Anmelderen købte, fandtes et noget lignende Centralkontrolsystem, etableret umiddelbart under Rattet, og at dette System sikkert har været Forløberen til det Fingerspidskontrolsystem, der i Katalogerne vises paa Vogne fra 1929, og har i denne Forbindelse anført, at der ogsaa i 1930 solgtes, leveredes og fabrikeredes Vogne af Model 66 A med Fingerspidskontrol, etableret under Rattet.

Tiltalte K L V Kjørulff har med Hensyn til Manglen af Fingerspidskontrollen forklaret, at denne ikke kan regnes som noget Indicium for, at Chassis'et ikke er fabrikeret i 1930 eller ikke kan kaldes en 1930-Model, idet der paa Chassis'et til Anmelderen var etableret en Fingerspidskontrol, men blot paa en særlig, paa selve Ratstammen fastgjort, udstaaende Arm, hvis Endepunkt var i Flugt med Ratkransen, og at slige Forandringer ogsaa findes paa andre Omraader ved andre Modeller.

Han har derhos anført, at der f Eks i 1927 kunde fabrikeres Automobile, der først kom frem i 1929, og at disse saa blev 1929-Modeller, i hvilken Forbindelse de Tiltalte har bemærket, at der intet er til Hinder for, at en Fabrik f Eks i 1930 udsender en Aargang, der i 1927 har været paa Markedet, og benævner en saadan Vogn 1930-Model, endogsaa uden at foretage Forandringer ved 1927-Vognen, og at de, hvis der foretages blot uvæsenlige Forandringer, har anset det for ganske givet, at Fabriken af Afsætningshensyn vil give en saadan ændret Bil ny Type og Aargang.

Færdig fra Trykkeriet den 27 Maj 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

dringer aarlig (f Eks Ford, Chevrolet etc). Fra Fabriker, som foretager Serieændringer kontinuerlig maa ved Reservedelsbestillinger altid opgives Produktionssymbol og Serienummer (f Eks Chrysler, Dodge etc). Det skal bemærkes, at en Types Handelsnavn (Reklamenavn) ofte kan være det samme, som Produktionssymbolet f Eks Plymouth PA, hvor PA er Produktionssymbolet.

I den foreliggende Sag har Herr Kjærulff solgt en »Willys« 66 AB, som 1930 Model, og maa set fra alle Sider være fuldt berettiget hertil, idet omtalte Vognserie er fremstillet af »Willys Overland Crossly« Fabrikken i 1930 og desuden paa Pariser Udstillingen Oktbr 1930 officielt introduceret som Model 1931. »Willys Overland Fabrikken« er selvfølgelig berettiget til, foranlediget af Efterspørgslen i Europa, at udsende en særlig Serie Vogne med Produktionssymbolet 66 AB for det europæiske Marked. At den tekniske Specifikation i det store og hele falder sammen med Willys 66 A er en Sag, som ganske maa overlades Fabrikken.

— — — — —
 At D'Herrer ikke kan finde Willys Serie 66 AB i de amerikanske Lister er ikke blot betydningsløst, men meget naturligt, da 66 AB ikke er samlet i U.S.A.

— — — — —
 I Brev af 30 Marts paastaas det, at Typeaargangen (jeg gaar ud fra, at det er det Navn, der ønskes for Model) er det Aar, hvor Konstruktionen (Design) er bragt paa Markedet. Dette Begreb er tilsyneladende konstrueret for Tilfældet og holder ikke Stik i Praxis, idet den samlede Vogn er sammensat af Enheder, konstrueret hver for sig og sammenbygget efter Markedets Krav. Der findes ikke een amerikansk Vogn paa Markedet, hvor Ændringer ikke indføres kontinuerlig eller aarlig, ogsaa under samme Produktionssymbol, saaledes at der end ikke indenfor den enkelte Serie kan tales om en bestemt Konstruktion af hver enkelt Del. Anlægges en ny Serie, hvortil der benyttes Dele eller Enheder fra en tidligere Serie, er det under alle Omstændigheder en ny Seriesammenstilling, der gaar i Produktion, og denne erholder da et nyt Produktionsymbol som Kendemærket for den ny Serie.

— — — — —
 At D'Herrer ofrer mange Sider paa at drage Sammenligninger mellem Willy 66 A og 66 B er ganske formaalsløst, idet den engelske Serie 66 AB hverken er Serie 66 A eller 66 B, men en decideret engelsk Serieproduktion særlig anlagt for det europæiske Marked, under Produktionssymbolet 66 AB.

Vogne af Serien 66 AB, samlet i England i 1930 skal og maa sælges som 1930 Modeller, og dette har Herr Kjærulff efter det mig oplyste netop gjort.

Naar den engelske Fabrik paa Pariserudstillingen 1930 udstiller Serien 66 AB, angives officielt, at 66 AB Serien vil blive fortsat i 1931, og enhver Forhandler vil derfor være berettiget til at sælge alle efter Oktbr 1930 byggede Vogne af Serien 66 AB som 1931 Modeller. Det oplyses endvidere, at Serie 66 AB ogsaa er udstillet i Paris 1931, hvilket atter officielt bekræfter, at Serien 66 AB ogsaa vil tilbydes Publikum i 1932.

— — — — —

De Tiltalte har henholdt sig hertil samt henvist til saalydende Skrivelse af 2 September 1933 fra Automobil- og Cykelgrossererforeningen:

I Anledning af Deres Skrivelse af 30 ds til vor Formand, Grosserer Hans Lystrup, tilbagesender vi hoslagt de med Skrivelsen fulgte 3 Genparter, idet vi samtidig henviser til et Responsum, som vi har afgivet den 7 April 1931, saalydende:

»I en Skrivelse af 28 f M har De anmodet os om at meddele, hvorvidt det er Coutume at sælge Automobiler med Betegnelsen »Aargang 1931«, naar den svarer til Automobiler fra 1930 og uden Meddelelse om, at der umiddelbart efter kommer helt nye Modeller, samt om et Automobil, der er fabrikeret i 1930 kan betegnes som »Aargang 1931«, naar den er samlet i 1931.

I denne Anledning skal vi herved udtale følgende: Naar det om et Automobil anføres, at det er »Model 1931« eller »Aargang 1931«, betyder dette ikke absolut, at Automobilet er fabrikeret i det paagældende Aar, idet det som Regel er Tilfældet, at Automobilet kommer paa Markedet længere Tid forinden det Aar er begyndt, med hvilket Modellen eller Aargangen betegnes, ligesom det ogsaa kan være Tilfældet, at en Automobilfabrik i flere Aar fabrikerer den samme Model. Som Følge heraf kan det godt være berettiget at sælge et Automobil med Betegnelsen Aargang 1931, selvom Modellen er fremkommet i 1930, eller selvom Automobilet er fabrikeret i 1930, men først samlet i 1931.

Samtidig udtaler vi, at vi i det store og hele godkender den Erklæring, som Ingeniør Sv Aa Mathiesen har afgivet i Skrivelsen af 10 Aug d A til Højesteretssagfører Alb V Jørgensen.

Under Domsforhandlingen har de derhos fremlagt og henvist til en af dem fremfundet af Willys Overland, Crossley, Ltd, Stockport, England, udsendt, udateret, trykt og paa dansk affattet Brochure med Fotografi over Willys Knight, og hvori denne betegnes officielt som Model 66 AB, 135" Hjulafstand, og hvori denne Vogn særlig anbefales.

Tiltalte K L V Kjærulff har om denne Brochure forklaret, at Firmaet i 1930—31 fik ca 100 Stk til Fordeling blandt Firmaets Kunder, uden at han erindrer, hvor Firmaet fik dem fra.

Tiltalte H H Kjærulff har forklaret, at han ikke ved, hvornaar hans Firma har modtaget Brochurer af denne Art, men at det muligt har været i 1931, og at han ikke har lagt Vægt paa Muligheden af, om der fandtes nogen saadan Brochure.

Efter de saaledes fra Folk, der alle maa forudsættes at have indgaaende Kendskab til Automobilbranchen, foreliggende, under Sagen successivt tilvejebragte, stærkt divergerende Oplysninger og Erklæringer om den rette Aargangsbetegnelse for det paagældende Chassis, Type 66 AB, skønnes det under Hensyn til, at den paagældende Type først kom i Handlen i 1930, at den har været anvendt i Vogne, der blev udstillet saavel paa Willys Overlands Stand i Pariser-Salonen i 1930 som i Forum i København i 1931, og at den paa det Tidspunkt, da Handlen med Anmelderen Kauffeldt fandt Sted, var den sidste og eneste

Type af 7-Personers Chassis, ikke at kunne statueres, at det ommeldte Chassis med Urette er blevet betegnet som en 1930-Model.

Naar endvidere henses til, at t Chassis'et ifølge foreliggende Erklæringer og Oplysninger, saavel fra Direktør Yde som fra Willys Overlands Fabriker, er bygget paa Stockport-Fabriken i November 1930, at det er afskibet i Marts 1931, at de Tiltalte efter deres hele Form for Samhandel med Willys Overland, ikke handlede under Aargangsbetegnelse for Biler, men alene under Nummer og Bogstav som Modelbetegnelse baade for Typer og Aargange, og at det nævnte eller lignende Chassis ifølge Direktør Ydes Skrivelser til de Tiltalte af 17 November 1930 og 13 April 1931 og Prisoverslagene af 2 og 17 December 1930 og det senest fremkomne Katalog angaaende Model 66 AB med Afbildning er anprist som noget særligt, nemlig Mage til Udstillingsvognen fra Paris, findes de Tiltalte — deres Branchekendskab iøvrigt taget i Betragtning — herefter i det hele at have haft et saadant antageligt Grundlag for den af dem hævdede Opfattelse af, at en Model eller Type som den omhandlede maatte anses som et nyere, til Tidspunkterne for de ovennævnte Tilbudshenvendelser til dem svarende Produkt, at deres Anbringende om personligt at have anset Chassis'et for en Model 1930, som de følgelig maatte have Lov til at regne med og udgive som saadan, ikke ses at turde forkastes.

For saa vidt Anklageskriftets Angivelse af, at de Tiltalte ved at fremkalde og udnytte den Vildfarelse, at Vognens Chassis var en 1930-Model, har bestemt Anmelderen til at købe den under Sagen omhandlede Vogn skal forstaas saaledes, at der ved Udtrykket »Model 1930« menes den Model, der var anvendt i Fabrikinspektør Galles Vogn, bliver det for dette Punkt afgørende Forhold herefter, om Anmelderen Kauffeldt overfor de Tiltalte har lagt en saadan og afgørende Vægt paa at faa en Vogn Mage til Galles, at de Tiltalte maatte være klar over, at dette var en afgørende Forudsætning for Handlen, og i bekræftende Fald om Anmelderen Kauffeldt er gjort bekendt med de to Chassis-Modellers Forskelligheder.

Med Henblik herpaa har Domsforhandlingen den 8 September 1934 været reassumeret til supplerende Oplysninger ved Afhøringer i Sagen.

Under disse Afhøringer har begge de Tiltalte forklaret, at de vel var klar over, at de to Modeller var forskellige, men at de ansaa den til Anmelderen solgte Model 66 AB 1930 for bedre end den til Galle solgte Model 66 B 1930, idet den førstnævnte ogsaa efter Prisen maatte forudsættes at være af bedre Kvalitet end den sidstnævnte.

Det fremgaar endvidere af begge de Tiltaltes Forklaringer, at Tiltalte H H Kjærulff ikke blev sat ind i de nærmere Forhandlinger, Tiltalte K L V Kjærulff førte med Anmelderen vedrørende Salget, og at Tiltalte H H Kjærulff saaledes ikke var kendt med Anmelderens mulige nærmere Forudsætninger for Handlen.

Tiltalte K L V Kjærulff har forklaret, at han dog havde opfattet og kun kunde opfatte Anmelderens Krav om en Vogn Mage til Galles som et Krav om en »Willys-Knight« Vogn af Aargang 1930, idet samtlige disse Vogne med Hensyn til deres væsentligste Bestanddel, nemlig Motoren, var ganske ens, dels at han under Forevisningen af Chassis'et

for Anmelderen paaviste samtlige de to Modellers Forskelligheder med Undtagelse af Fingerspidskontrollen, som han, som tidligere anført, ansaa for ganske uvæsenlig.

Anmelderen Kauffeldt og Hustru har bestemt erklæret, at nævnte Tiltalte ikke kunde være uvidende om, at det fra deres Side var en absolut Forudsætning for Handlen, at de fik en Vogn af samme Chassis-Type som Galles.

Om de nærmere Omstændigheder ved Chassis'ets Forevisning og den derefter i Anmelderens Hjem paafølgende Samtale, der resulterede i Udfærdigelse af Slutseddel, har Anmelderen fastholdt, at der ikke var Tale om eller blev paavist nogen Forskelligheder mellem de to Chassis-Typer, medens Anmelderens Hustru, der under den oprindelige Afhøring har erindret, at der under den sidste Samtale fra Tiltaltes Side var Tale om Centralsmøring, under den senest stedfundne Afhøring har erklæret ikke længere at kunne erindre, hvad der blev sagt, men at hun ikke kan tænke sig, at Tiltalte K L V Kjærulff har gjort opmærksom paa Forskelligheder mellem de to Chassis-Typer, idet hun, der hele Tiden vil være gaaet ud fra, at de, bortset fra Størrelsen, var ganske ens, da straks vilde have studset.

Repræsentant Frandsen, der overværede Forevisningen og den paafølgende Samtale, har forklaret, at Chassis'et stod afdækket ude paa Vejen, hvor Anmelderen var tilstede, at der blev sagt paa den ene Side, at det skulde være en Vogn som Galles Model 1930 og paa den anden Side en Vogn af samme Størrelse som en stor, Magen til en de Tiltalte havde, medens han iøvrigt intet nærmere har kunnet erindre om, hvad der passerede, specielt om der ved Forevisningen eller under den senere stedfundne Samtale, blev paavist eller talt om Ligheder eller Forskelligheder mellem de to Chassis-Typer.

Ved Anmelderens og Hustruens Forklaringer i Forbindelse med den Omstændighed, at Tiltalte K L V Kjærulff paaberaaber sig ved Chassis'ets Forevisning at have paavist Forskellighederne, en Paavisning der vilde være overflødig, saafremt det var hans Opfattelse, at Anmelderen alene lagde Vægt paa at faa en Willys-Knight Vogn af Aargang 1930, maa det anses indiceret, at nævnte Tiltalte var klar over, at Anmelderen med sit Krav om en Vogn Magen til Galles, mente en Vogn med netop dette, men blot noget længere Chassis.

Tilbage bliver herefter Spørgsmaalet, om Tiltalte K L V Kjærulff ved eller efter Forevisningen af Chassis'et med Rette kan antages at være gaaet ud fra, at Anmelderen har været klar over Forskellighederne mellem de to Chassis'er eller i hvert Fald over, at der var Forskelligheder og til Trods herfor har godkendt Handlen.

Under Hensyn til de faa Kendsgerninger, det har været muligt at fastslaa, saavel vedrørende det nærmere under Forevisningen passerede, som vedrørende den umiddelbart derefter paafølgende Samtale i Anmelderen Kauffeldts Hjem, og under Hensyn til, at det i hvert Fald er godtgjort, at Anmelderen har ønsket og været klar over, at det ham foreviste Chassis var større end det i Galles Vogn, at de Forskelligheder, Tiltalte K L V Kjærulff har hævdet at have paapeget, var saadanne, at de maatte antages, ogsaa ved en umiddelbar Betragtning, at

være iøjnefaldende og kendelige for en flereaarig motorkørende Køber, at der under Samtalen i Anmelderens Hjem i en eller anden Forbindelse har været talt om Centralsmøring, og at Anmelderen maa have været klar over Tilstedeværelsen af de aabne Bremses, som han selv betingede sig indkapslede, findes Tiltalte K L V Kjørulffs Forklaring om at have gjort Anmelderen opmærksom paa i hvert Fald en Del af Forskellighederne mellem de to Chassis'er, og hans Anbringende om at være gaaet ud fra, at Anmelderen, der var klar over, at de to Chassis'er ikke kunde være af samme Længde, som Følge heraf ogsaa maatte være klar over, at det ikke var samme Model, saaledes, at der kunde være Tale om visse Forskelligheder i Udstyret, og at Anmelderen til Trods herfor, og idet det afgørende for ham maatte antages at være, at han fik et Chassis af den ønskede Længde og med den patenterede, ventilløse Willys-Knight Motor, købte Vognen, ikke at kunne forkastes.

Da det saaledes ej heller efter det senest anførte tør anses godtgjort, at nogen af de Tiltalte ved at fremkalde og udnytte en Vildfarelse hos Anmelderen har bestemt denne til at købe den under Sagen omhandlede Vogn eller iøvrigt paa strafbar Maade tilføjet Anmelderen noget Formuetab, vil de Tiltalte herefter for dette Forholds Vedkommende være at frifinde for det offentlige Tiltale.

ad Afsnit B.

— — — —

Ved de saaledes tilvejebragte Oplysninger maa det anses godtgjort, at delvis Tilbagestilling af Kilometer-tællere paa Automobile i et vist Omfang har fundet Sted paa de Tiltaltes Værksted, og at dette ogsaa har været Tilfældet i hvert Fald vedrørende enkelte Automobile, der som brugte er taget i Bytte og atter udgaaet i Omsætningen, bl a med Hensyn til den til Vognmand Aaen solgte Vogn.

Det maa forekomme usandsynligt, at de Tiltaltes Værkstedspersonale af egen Interesse eller Drift skulde foretage slige Tilbagestillinger, der, bortset fra Reparationer eller Tilbagestillinger, foretaget efter særlig Anmodning af bestemte Kunder, efter deres Beskaffenhed iøvrigt maa synes paafaldende.

Da det imidlertid ikke kan anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte K L V Kjørulff har haft nogen Andel i eller Ansvar for delvis Tilbagestilling af Kilometer-tælleren paa noget bestemt Automobil, eller at han, selv om han har været til Stede ved Paavisningen af den til Aaen solgte Vogn, har været bekendt med Forskellen mellem Kilometer-tælleren divergerende Udviser ved Firmaets Erhvervelse af Automobilet fra Vognmand Henry Pedersen og det til Vognmand Aaen stedfundne Videre salg, og det som Følge heraf ej heller tør statuere, at den af nævnte Tiltalte overfor Vognmand Aaen afgivne Garanti med Hensyn til Automobilets Brug eller Kilometer-tælleren Udvisende er afgivet svigagtigt eller mod bedre Vidende, vil Tiltalte herefter ogsaa for dette Punkts Vedkommende være at frifinde for det offentlige Tiltale, hvorfor den af Vognmand Aaen nedlagte Erstatningspaastand ikke vil være at tage til Paakendelse her under Sagen.

Med Bemærkning, at de Tiltalte selv har draget Omsorg for deres Forsvar under Sagen, vil Sagens Omkostninger iøvrigt være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Aalborg Købstad m v den 15 September 1934 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

ad A. Efter de foreliggende Oplysninger — derunder en for Landsretten fremlagt Erklæring af 7 Marts 1935 fra Justitsministeriets motorsagkyndige Ingeniør E Falck — maa det anses for godtgjort, at det ommeldte til Kredsloge Kauffeldt solgte Automobil ikke er forsynet med visse Forbedringer af væsenlig Betydning, som findes paa Model 66 B.

Tiltalte K L V Kjærulff findes efter alt det foreliggende at maatte have været klar over, at Kauffeldt, der ønskede at købe et nyt Automobil og alene havde afvist den ham tidligere foreviste Sedan Model 66 B, fordi han vilde have et Cabriolet Karosseri paa et større Chassis, gik ud fra, at han ved Købet fik et Automobil, der — bortset fra de særlig paaviste Forskelligheder — var forsynet med samme Forbedringer som nævnte Model.

Efter det anførte findes nævnte Tiltalte ved at undlade at oplyse Kauffeldt om, at Chassiset var af Type 66 A 1927—28, at have gjort sig skyldig i det ham herunder paasigtede Bedrageri.

Derimod findes det under Hensyn til, at Tiltalte H H Kjærulff ikke har deltaget i Salgsforhandlingerne, overvejende betænkeligt at statuere, at denne Tiltalte har haft et saadant Kendskab til, hvad Kauffeldt under Salgsforhandlingerne lagde Vægt paa, at denne Tiltaltes i Dommen nærmere beskrevne Forhold vil kunne tilregnes ham som strafbart.

ad B. Efter alt det foreliggende findes det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har givet Ordre til eller været vidende om, at en Tilbagestilling af Kilometertælleren som paasigtet havde fundet Sted, og det maa derfor billiges, at Tiltalte for saa vidt er frifundet, samt at den nedlagte Erstatningspaastand ikke er taget til Følge.

Overensstemmende med det anførte vil Dommen for saa vidt angaar Tiltalte H H Kjærulff være at stadfæste. Tiltalte K L V Kjærulff vil være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 279 sammenholdt med § 3 med en Straf, der efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til Fængsel i 60 Dage.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende nævnte Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

En Trediedel af Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af Tiltalte K L V Kjærulff, medens Sagens Omkostninger iøvrigt vil være at udrede af det offentlige, hvorved bemærkes, at de Tiltalte selv har draget Omsorg for deres Forsvar.

Torsdag den 7 Maj.

Nr 53/1936.

N

m o d

Dommeren i Byrettens Skifteafdeling.

København's Byrets Kendelse af 24 Oktober 1935: Den 20 Juli 1935 afgik N's Hustru N N ved Døden.

Afdøde, der kun havde været i ovennævnte Ægteskab, efterlod ingen Børn, men ved Bevillinger af henholdsvis 6 Januar 1911 og 18 Juni 1913 havde Ægtefællerne adopteret tvende Døtre, saaledes at disse maatte anses som deres egne Børn og fremtidig føre Familienavnet N men uden at der ved Bevillingerne var tillagt Adoptivbørnene nogen Arveret.

Ægtefællerne havde derhos den 14 Februar 1923 for Notarius publicus oprettet et Testamente, hvori bl a er bestemt:

§ 1.

Hvis en af os afgaar ved Døden uden at efterlade sig Livsarvinger, da skal den efterlevende arve alt, hvad den Førstafdøde efterlader sig, intet i nogen Maade undtaget.

§ 2.

Idet jeg N forbeholder mig den mig efter Loven tilkommende Ret til at forblive hensiddende i uskiftet Bo med vore fælles Livsarvinger, tillægger jeg min Hustru den samme Ret.

§ 3.

§ 4.

Efter at de ovennævnte Legater er udredede, tilfalder vor Formue vore to Adoptivdøtre — — — hver med en Halvdel — — — — —

§ 5.

Vi er enige om, at den Længstlevende af os skal have Ret til at forandre nærværende Testamentes Bestemmelser, ganske som han eller hun maatte finde det rigtigt.

I Henhold til disse Dokumenter meddelte N ved Skrivelse af 8 August 1935 til Skifteretten, at han agtede at hensidde i uskiftet Bo med de to Adoptivdøtre.

Højesteretssagfører C B Henriques har, som Sagfører for N, ved Skrivelse af 20 September 1935 til Skifteretten til Støtte for det fremsendte Andragende bl a anført, at Adoptivbørnene ganske vist ikke er adopteret med Arveret, men at Arveret er tillagt dem ved det senere Testamente, og at der efter hans Mening ikke kan være nogen Forskel paa de Adoptivbørns Retsstilling, der adopteres med Arveret, men hvor Adoptivforældrene har forbeholdt sig Testationsfrihed, og de Adoptivbørns, der er adopteret uden Arveret, men hvor denne tillægges dem ved senere Testamente, og dette kan ændres eller tilbagekaldes.

Adoptivforældrene maa i begge Tilfælde kunne tillægges deres Adoptivbørn en Arveret, der i alle Henseender svarer til Ægtebørns legale Arveret.

Han tilføjer, at Ægtefællerne ved Testamentets Oprettelse var henholdsvis 52 og 47 Aar gl og havde været gift i en lang Aarrække uden at faa Børn, og at han, som Concipist af Testamentet, kan bekræfte, at han ved Anvendelsen af Udtrykket »Livsarvinger« i Testamentet kun har tænkt paa Adoptivdøtrene og disses eventuelle Afkom.

Han anfører endvidere, at den den længstlevende Ægtefælle i Medfør af Testamentets § 5 tilkommende Ret til senere at ændre Testamentet er at forstaa saaledes, at den kun bestaar, saafremt den Længstlevende ved den Førstafdødes Død ikke vælger at hensidde i uskiftet Bo, og denne Forstaaelse vil N eventuelt være villig til at stadfæste ved en Codicil til Testamentet.

Den Ret, N andrager om, er en Ret til at hensidde i uskiftet Bo med sine Adoptivdøtre i Stedet for at overtage Boet som eneste Arving, altsaa en for ham ugunstigere arveretlig Retsstilling, der dog medfører, at der ikke nu vil være at svare nogen Arveafgift.

Da Adoptionen imidlertid har fundet Sted før Lov Nr 87 af 26 April 1923, har de paagældende Adoptivbørn ingen legal Arveret i Henhold til Bevillingerne, og da den dem senere ved Testamentet tillagte Arveret ikke kan medføre, at de betragtes som legale Arvinger, kan Betingelserne for at hensidde i uskiftet Bo ikke antages at foreligge.

Den af N fremsatte Begæring kan derfor ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 10 December 1935: Den paakærede Kendelse, der er afsagt den 24 Oktober 1935 af Byrettens Skifteafdeling I, paastaas af den kærende forandret derhen, at hans Begæring om at overtage Boet efter den afdøde Hustru til Hensidde i uskiftet Bo med deres to Adoptivbørn tages til Følge.

For Landsretten er fremlagt de Kodociller, som Ægtefællerne oprettede henholdsvis 16 Juni 1911 og 7 Juli 1913, efter at Adoptionsbevillingerne henholdsvis 6 Januar 1911 og 18 Juni 1913 var udfærdiget. Efter disse Kodociller var det, som det særligt tydeligt fremgaar af Kodocillen af 1911, Ægtefællernes Ønske, at den længstlevende skulde være den førstafdødes Universalarving, og at der først ved den længstlevende Ægtefælles Død blev Spørgsmaal om Arv til Børnene, hvilken Arv blev afhængig af, hvorledes den længstlevende benyttede sin frie Testationsret.

Idet der heller ikke ved det nu gældende Testamente af 14 Februar 1923 findes at være tillagt Adoptivbørnene saadan arveretlig Stilling, at de kan anses som Livsarvinger, vil den paakærede Kendelse være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

T h i b e s t e m m e s :

Den paakærede Kendelse stadfæstes.
Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret, hvor den Kærende har gentaget sin Paastand om at den af ham i hans Hustrus Dødsbo fremsatte Begæring om at hensidde i uskiftet Bo med deres to Adoptivbørn tages til Følge. Han hævder, at det har været Ægtefællernes Hensigt ved Testamentet at indsætte Adoptivbørnene som Arvinger umiddelbart efter den Førstafdøde. Da der ikke findes tilstrækkelig Føje til at forkaste denne Forstaaelse af Testamentet, hvorom der efter det foreliggende ogsaa maa antages at være Enighed mellem den Kærende og Boets andre Vedkommende, og da ingen Hindring iøvrigt er oplyst at foreligge

bestemmes:

Den fremsatte Begæring tages til Følge.

Nr 154/1935. **Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger** (Fich)

mod

Andelsselskabet **Lundum Elektricitetsværk** (Steglich-Petersen) og Muremester **Jens Rasmussen Jensen** (Landsretssagf Carstensen),

betreffende Refusion af et af Appellanten udbetalt Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 31 Maj 1935: De Sagsøgte, Andelsselskabet Lundum Elektricitetsværk og Muremester Jens Rasmussen Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte Andelsselskabet Lundum Elektricitetsværk 500 Kr og til Sagsøgte Muremester Jensen 400 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale med 400 Kroner til hver af de Indstævnte.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Den almindelige Brandforsikring for

Landbygninger, 400 Kroner til Indstævnte Andelsselskabet Lundum Elektricitetsværk og 400 Kroner til Indstævnte Murermester Jens Rasmussen Jensen.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 August 1933 opstod der Ildebrand paa Gaardejer Søren Thyge Pedersens Ejendom »Stenkjær« paa Lundum Mark, hvorved Ejendommens tre sammenbyggede Udlænger nedbrændte. Ejendommen var brandforsikret hos Sagsøgerne, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, København, der i Brandskadeerstatning m v har ud-betalt ialt 27 469 Kr.

Med Hensyn til Aarsagen til Brandens Opstaaen er følgende oplyst:

I den nedbrændte Ejendom var der indlagt Elektricitet saavel til Lys som til Kraft, og de Sagsøgte, Andelsselskabet Lundum Elektricitetsværk forsynede Gaarden med Strøm. Ca 6 Uger før Branden var den elektriske Strøm til Ejendommen efter Beslutning af Elektricitetsværkets Bestyrelse blevet afbrudt paa Grund af, at Ejeren var i Resistance med Betalingen for Elektricitetsforsyningen. Bestyrelsens Beslutning blev meddelt Elektricitetsværkets Kasserer, Medsagsøgte Murermester Jens Rasmussen Jensen, Lundum, efter hvis Anmodning Elektriker Emil Møller afbrød Strømtilførslen. Ca 1 Maaned før Branden slog under et Tordenvejr Lynet ned ved Ejendommen uden dog at foraarsage Antændelse, men ved nærmere Eftersyn fra Gaardens Folks Side viste det sig, at Brædderne bag den elektriske Maaler, der hang i Laden, var svedet paa det Sted, hvor Maalerledningerne førte ind til Maaleren, hvorhos der lugtede brændt. Da der imidlertid som anført ikke skete Antændelse, og da Strømmen var afbrudt, foretog Ejeren sig intet, altsaa heller ikke Anmeldelse af det iagttagne til Elektricitetsværket. Dagen før Branden henvendte Ejeren, der skulde tærsk Korn, og som havde faaet at vide, hvor stort Afdrag Elektricitetsværket forlangte for at genaabne for Strømmen, sig med det paagældende Afdrag til Kassereren, Sagsøgte Jensen, som han anmodede om at sørge for, at der næste Dag blev aabnet for Strømmen, hvorhos han gjorde opmærksom paa, at Lynet formentlig, medens Strømmen havde været afbrudt, var slaaet ned i Maaleren. Sagsøgte Jensen henvendte sig derefter til fornævnte Elektriker Møller og anmodede ham om at aabne for Strømmen til Gaardejer Pedersens Ejendom, men han meddelte ikke Elektriker Møller noget om det ommeldte Lynnedslag i Maaleren, hvorfor Møller den følgende Dag efterkom Anmodningen, uden at han, der slet ikke var inde paa Gaarden, forinden efterprøvede Installationen. Da Gaardejer Pedersen, der ikke var tilstede paa Gaarden, da Elektriker Møller tilsluttede Installationen, nogle Timer senere skulde paabegynde Tærskningen og derfor, efter at han inde i Stuehuset ved at dreje paa en Lyskontakt havde konstateret, at der var genaabnet for

den elektriske Strøm, lod Strømmen i Kraftinstallationen slutte med en Knivafbryder, slog en Flamme ud fra Maalerskabet og antændte nogle Straa i Nærheden, hvilken Ild det imidlertid lykkedes at slukke, men samtidig var der sket Antændelse fra den paa Kostaldloftet værende elektriske Ledning, og Ilden herfra lykkedes det ikke at slukke.

Sagsøgerne har nu paastaaet det sagsøgte Elektricitetsværk og Sagsøgte Jensen tilpligtet in solidum at betale ham det tidligere nævnte Beløb 27 469 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 19 Maj 1934, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand overfor Sagsøgte Jensen har Sagsøgerne anført, at han har gjort sig skyldig i Forsømmelighed derved, at han uanset Gaardejer Pedersens Udtalelse om, at der formentlig havde været Lynnedslag i Maaleren, anmodede Elektriker Møller om at aabne for Strømtilførslen, uden at han samtidig lod den nævnte Oplysning gaa videre til Møller, ligesom han ikke gav Underretning om Lynnedslaget til Elektricitetsværkets Bestyrelse eller Bestyrer eller til den Installatør, G Christiansen, for hvem Elektriker Møller iøvrigt af og til arbejdede, og som ved Kontrakt af 26 Oktober 1925 var antaget til at føre Tilsyn med Luftledningen og al Installationen vedrørende Elektricitetsværket samt til aarlig Afprøvning af Landbrugernes Installationer.

For saa vidt angaar det sagsøgte Elektricitetsværk har Sagsøgerne til Støtte for den nedlagte Paastand i første Række anført, at Elektricitetsværket i Medfør af D L 3—19—2 maa være erstatningsansvarlig for det af Sagsøgte Jensen udviste Forhold, hvorhos de i anden Række har anført, at Elektricitetsværket i hvert Fald maa være erstatningspligtig i Henhold til § 5 i Bekendtgørelse af 11 Maj 1928 om elektriske Stærkstrømsanlæg, idet det ikke kan anses godtgjort, at Gaardejer Pedersen selv forsættelig eller ved Uagtsomhed har hidført Skaden, eller at denne ikke kunde have været afværget ved den Agtpaaagivenhed og Omhu, som Driften af saadanne Anlæg udkræver saavel i Henseende til Driftsmaaden som til Materiellet.

Sagsøgte Jensen, der i flere Aar har været Kasserer for Elektricitetsværket og derfor oppebaaret et aarligt Honorar af 100 Kr, har i Retten forklaret, at han ikke af Gaardejer Pedersens Udtalelse havde faaet den Opfattelse, at Gaardejer Pedersen — der senere er afgaaet ved Døden — mente, at der var nogen Brandfare forbundet med at aabne for Strømtilførslen uden forinden at foranledige Installationen efterset, og naar Sagsøgte ikke lod Meddelelsen om Lynnedslaget i Maaleren gaa videre til Elektriker Møller, beroede det derhos paa, at han gik ud fra, at Gaardejer Pedersen »altid kunde faa en ny Maaler«, hvis der skulde ske noget med den gamle. Sagsøgte Jensen har herved yderligere forklaret, at han heller ikke selv har gjort sig nogen Tanke om, at der kunde være nogen Fare ved at lukke op for Strømmen, fordi Lynet havde slaaet ned i Maaleren, idet det var ham bekendt, at der tidligere andre Steder havde fundet lignende Lynnedslag Sted uden at skade den paa-gældende Installation.

I en under nærværende Sag indhentet Erklæring af 6 Marts 1935 har

Elektricitetskommissionen iøvrigt udtalt, at det maa anses for tvivlsomt, hvorvidt man ved en Isolationsprøve udført efter Stærkstrømsreglementets Bestemmelser vilde have faaet konstateret Tilstedeværelsen af de i det heromhandlede usædvanlige Tilfælde formentlig foreliggende Fejl ved Installationen. Kommissionen har endvidere i samme Erklæring udtalt, at der forekommer Tilfælde, hvor Maaleren tager Skade i Tordenvej, uden at der kan konstateres Fejl paa selve Installationen.

Medens det sagsøgte Elektricitetsværks Kasserer — som det fremgaar af det bemærkede — foranledigede Bestyrelsens Beslutninger om Afbrydelse af og Genaabning for Strøm i Anledning af Betalingsrestance og dennes Berigtigelse udførte, skulde der, for saa vidt der indtraadte Skade paa Ledningsnettet ske Meddelelse til det sagsøgte Elektricitetsværks Bestyrer, hvad Gaardejer Pedersen efter sin Forklaring var paa det rene med. Bestyreren havde da til sin Bistand den fornævnte Installatør Christiansen.

Der maa nu vel gaas ud fra, at Branden skyldes en ved det oftnævnte Lynnedslag bevirket Beskadigelse af den elektriske Installation. Naar imidlertid henses til det oplyste, derunder at Sagsøgte Jensen saavel efter hans Stillings Beskaffenhed som efter hvad der under Sagen er fremkommet, maa antages at have været uden Indsigt i de tekniske Forhold, specielt ganske usagkyndig med Henblik paa, hvorvidt Anvendelse af Ledningsnettet efter indtruffet Lynnedslag kunde medføre Brandfare eller anden Risiko, findes der ikke Føje til at statuere, at Gaardejer Pedersens Udtalelse om Lynnedslaget til Sagsøgte Jensen Dagen før Branden har været fremsat paa en saadan Maade, at Sagsøgte Jensen har gjort sig skyldig i et erstatningsforpligtende Forhold ved ikke at have ladet Udtalelsen gaa videre til rette Vedkommende eller til Elektriker Møller, samtidig med, at han anmodede denne om at aabne for den elektriske Strøm. Da Sagsøgte Jensen efter det oplyste heller ikke paa anden Maade findes ved det udviste Forhold at have tilsidesat ham paahvilende Forpligtelser, vil han være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

For saa vidt Sagsøgerne med Hensyn til Kravet mod det sagsøgte Elektricitetsværk har anført, at dette maa være erstatningsansvarlig i Medfør af DL 3—19—2 paa Grund af det af Elektricitetsværkets Kasserer Sagsøgte Jensen udviste Forhold, findes der allerede paa Grund af det desangaaende ovenfor staturerede ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold heri.

Det er in confesso under Sagen, at Meddelelsen om Lynnedslaget i Maaleren af Gaardejer Pedersen alene er givet til Sagsøgte Jensen, der som ovenfor anført ikke har ladet Meddelelsen gaa videre til Elektricitetsværkets Bestyrer eller andre rette vedkommende. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes det sagsøgte Elektricitetsværk at maatte betragtes som ikke havende faaet Meddelelse om Lynnedslaget, og da der, efter hvad Elektricitetskommissionen endvidere har udtalt i sin fornævnte Erklæring af 6 Marts 1935, ikke er begaaet nogen Fejl alene ved at tilslutte Installationen, efter at den havde været afbrudt paa Grund af Betalingsrestance, uden nærmere Undersøgelse af Ledningsnettet, findes den skete Kortslutning ikke at kunne være af-

Nr 113/1936.

Anklagemyndigheden

m o d

Poulsen Andreasen Schmidt.

Vestre Landsrets Kendelse af 17 April 1936: Domfældte Poulsen Andreasen Schmidt har paaanket den af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 10 Marts 1936 afsagte Dom, hvorved han i Medfør af Straffelovens § 232 er anset med en betinget Straf af Fængsel i 30 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder er frakendt ham for 5 Aar.

Da han imidlertid ved Dommens Forkyndelse den 21 Marts 1936 har erklæret sig tilfreds med Dommen og udtalt, at han ikke ønskede at paaanke den, maa han anses at have givet bindende Afkald paa Anke og mangler derfor Beføjelse til nu at paaanke Dommen til Landsretten.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte Poulsen Andreasen Schmidt iværksatte Anke afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Efter at Vestre Landsret i Ankesagen: Anklagemyndigheden mod Poulsen Andreasen Schmidt ved Kendelse af 17 April 1936 havde bestemt, at den af Tiltalte fremsatte Ankebegæring ikke kunde tages til Følge, idet Tiltalte maatte anses at have givet bindende Afkald paa Anke, har Tiltalte paakæret denne Kendelse til Højesteret.

Da der imidlertid ikke som foreskrevet i Retsplejelovens § 968 III foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet til Kæremaalets Indbringelse for Højesteret, vil det være at afvise.

Thi bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

Tirsdag den 12 Maj.

Nr 22/1936. **De forenede Grundejeres Glasforsikring Aktieselskab (Thorsteinsson)**

m o d

Frk Anna Clausen (Ingen),

betræffende Refusion af et af Appellanten udbetalt Forsikringsbeløb.

Dom afsagt af Aarhus Købstads Ret den 9 September 1935: Indstævnte Frøken Anna Clausen bør inden 15 Dage efter denne Doms

Afsigelse af Sagsøgeren De forenede Grundejeres Glasforsikring A/S betale 404 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 August 1935, til Betaling sker, samt 60 Kr i Sagsomkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 15 November 1935: Appellantinden, Frøken Anna Clausen, bør for Tiltale af de Indstævnte, De forenede Grundejeres Glasforsikring A/S, i denne Sag fri at være. Til Appellantinden betaler de Indstævnte Sagens Omkostninger for begge Retter med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Dommen anført hviler Indstævntes Ansvar i nærværende Tilfælde udelukkende paa Reglen i DL 3—19—2, hvorved bemærkes, at der ikke efter det oplyste er nogen Grund til at formode, at Indstævnte ved Udvælgelsen og Instruksen af Budet skulde have ladet det mangle paa behørig Omhu.

Herefter findes hendes Erstatningspligt overfor Appellanten at burde bortfalde i Medfør af Forsikringsaftalelovens § 25, 1 Stk, 2 Pkt, og Dommen vil saaledes være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 30 Marts 1935 kom Bud Henry Kjær, der er ansat hos Indstævnte Frk Anna Clausen, Skovvejen 20, Aarhus, i hendes Ærinde cyklende i Immervad her i Byen og skulde dreje til højre ind i Clemensstræde, ved hvilken Manøvre han kom til med Cyklen at knuse en Butiksrude hos Blomsterhandlerske Fru C Nielsen.

Ved en ved Kriminalretten i Aarhus den 13 Juni d A afsagt Dom, hvoraf en Udskrift er fremlagt under nærværende Sag, blev Henry Kjær idømt Bøde for Overtrædelse af Færdselsloven og tilpligtet at erstatte Ruden og forskellige i Vinduet udstillede Varer.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Juni 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Østre Landsrets Dom af 5 September 1935: Sagsøgte, Direktør og Godsejer I P Johnsen, bør til Sagsøgeren, Proprietær Amdi Brask, betale 7883 Kr 74 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 3 April 1935, til Betaling sker, samt godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret drejer Tvisten mellem Parterne sig alene om, hvorvidt der tilkommer Appellanten Erstatning, fordi den Kreaturbesætning, som Indstævnte afleverede den 28 Februar 1935, var befængt med smitsom Kalvekastning. Appellanten, der bestrider, at dette Spørgsmaal skulde være endelig afgjort ved den den 20 Juni 1935 afsagte Voldgiftskendelse, har opgjort sit Erstatningskrav til 9700 Kroner, og hans Paastand for Højesteret gaar herefter principalt ud paa, at der tilkendes ham 1816 Kroner 26 Øre, nemlig det fornævnte Erstatningsbeløb med Fradrag af det Indstævnte ved Dommen tillagte Beløb; subsidiært paastaar han sig frifundet mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

De foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger giver ikke Grundlag for at tilsidesætte den ved Afleveringsforretningen foretagne Opgørelse og den sig hertil sluttede Voldgiftskendelse af 20 Juni 1935.

Herefter vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Direktør og Godsejer I P Johnsen til Indstævnte Proprietær Amdi Brask 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en den 3 Marts 1928 oprettet Kontrakt bortforpagtede Direktør og Godsejer I P Johnsen, til Proprietær Amdi Brask, Hovedgaarden »Raadegaard« for et Tidsrum af 7 Aar.

Ved Forpagtningsforholdets Ophør den 28 Februar 1935 blev der i Henhold til Kontraktens Post 6 og 7 afholdt en Vurderingsforretning, hvorved den Forpagter Brask for Inventar, Redskaber og Maskiner samt Heste- og Kreaturbesætning tilkommende Godtgørelse fastsattes til

Kr 25 330,03, heri indbefattet Refusion af for meget erlagt Forpagtningsafgift, medens Spørgsmaalet om Ejerens eventuelle Ret til Erstatning vedrørende Jord og Bygninger i Overensstemmelse med Kontraktens Post 31 henvistes til Afgørelse ved Voldgift.

Ved Voldgiftsrettens Kendelse af 16 Marts 1935 tilkendtes der Direktør og Godsejer I P Johnsen en Erstatning paa 2000 Kr.

Af det fhv Forpagter Brask herefter tilkommende Beløb 23 330 Kr 03 Øre betalte Godsejer Johnsen 15 000 Kr — medens han trods Paakrav vægrede sig ved at betale Restbeløbet 8330 Kr 03 Øre.

Fhv Forpagter Amdi Brask har derefter under denne Sag nedlagt endelig Paastand paa, at Direktør og Godsejer I P Johnsen dømmes til at betale det nævnte Beløb med Fradrag af 374 Kr 34 Øre, som Sagsøgeren erkender at skyldes for Skat, Elektricitetsforbrug og Tilskud til Havevedligeholdelse, altsaa ialt 7955 Kr 69 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3 April d A.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 7883 Kr 74 Øre.

Til Støtte for Frifindelsespaastanden har Sagsøgte anført, at den Kreaturbesætning som Sagsøgeren afleverede den 28 Februar 1935 var befængt med smitsom Kastning, og at der i den Anledning tilkom ham en Erstatning, der overstiger det paastaaede Beløb.

Efter en den 14 Maj 1935 stedfunden Procedure om Formaliteten bestemte Retten samme Dag, at der vilde være at give Sagsøgte Udsættelse for at tilvejebringe Voldgiftskendelse med Hensyn til det rejste Erstatningskrav.

Ved Voldgiftsrettens Kendelse af 20 Juni s A blev Sagsøgtes Erstatningskrav afvist.

Til Støtte for den subsidiære Paastand har Sagsøgte anført, at der i det paastaaede Beløb maa fradrages dels 26 Kr 12 Øre som Sagsøgte har maattet udrede som Rente af Amtstueskatter for Oktober Kvartal 1934, som Følge af, at Sagsøgeren først indbetalte sin Andel af disse efter Forfaldsdagen den 31 December 1934, dels 45 Kr 83 Øre, idet Sagsøgerens Andel af Vedligeholdelsesudgifter til Haven er opført med 104 Kr 17 Øre, nemlig for Tidsrummet 20 Juni 1934—28 Februar 1935 i Stedet for med 150 Kr, nemlig for hele Forpagtningsaaet 1934—35.

Sagsøgeren har heroverfor anført, at Grunden til, at det nævnte Skattebeløb først blev afsendt fra hans Sagførers Kontor den 31 December 1934 var den, at Sagsøgte havde undladt rettidigt at fremsende nærmere Oplysning vedrørende Skattebeløbet.

Da det er uomtvistet, at Skattebeløbet ikke er fremsendt rettidigt, og da det mod Sagsøgtes Benægtelse ikke kan anses godtgjort, at Forsinkelsen skyldes hans Forhold, findes det paagældende Beløb 26 Kr 12 Øre at burde fradrages i Sagsøgerens Tilgodehavende.

Med Hensyn til Havens Vedligeholdelse indeholder Forpagtningskontrakten i Post 20 følgende Bestemmelse:

»Det paahviler Ejer og Forpagter i Forening at holde Haven i pæn, renholdt Stand.«

Da der allerede kort efter Forpagtningsforholdets Begyndelse opstod Tvist mellem Parterne angaaende Havens Vedligeholdelse, blev dette

Spørgsmaal forelagt en i Henhold til Kontraktens Post 31, jfr Post 6 nedsat Voldgiftsret, som den 20 Juni 1928 traf følgende Afgørelse:

»Ved Udgifterne til Vedligeholdelse af Haven foran Hovedbygningen maa Ejer og Forpagter betale hver sin Halvdel. Efter Aftale med Parterne ansættes Udgifterne til 300 Kr, skriver Tre Hundrede Kroner og Ejeren overtager Udførelsen af Arbejdet ved Renholdelsen, medens Forpagteren for sin Ret til Benyttelse af Haven erlægger 150 Kr, skriver Eet Hundrede Femti Kroner aarlig. Hver Part holder selv sin Køkkenhave.«

Under Hensyn hertil og med Bemærkning, at der for Retten intet er dokumenteret med Hensyn til Havens Vedligeholdelse i Tidsrummet 1 Marts—20 Juni 1928, findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at han har Krav paa Dækning for Vedligeholdelsesudgifter for hele Forpagtningsaaaret 1 Marts 1934—28 Februar 1935 ialt 150 Kr.

Som Følge heraf og med Bemærkning, at der ikke er oplyst Omstændigheder, som kunde føre til Til sidesættelse af den den 20 Juni d A afsagte Voldgiftskendelse, vil den af Sagsøgeren nedlagte Paastand være at tage til Følge, dog saaledes at der i Overensstemmelse med Sagsøgte subsidiaire Paastand i Beløbet fradrages 71 Kr 95 Øre.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 400 Kr.

O n s d a g d e n 1 3 M a j .

Nr 4/1936. **Københavns Sporveje (Trolle)**

m o d

Malermester Carl Christiansen (Poul Jacobsen),

betræffende Erstatning for Skade ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 20 December 1935: De Sagsøgte, Københavns Sporveje, bør til Sagsøgeren, Malermester Carl Christiansen, betale 5271 Kr 75 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 September 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter Indstævntes subsidiaire Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Sporveje, til Indstævnte, Malermester Carl Christiansen, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 26 Maj 1934 Kl ca 6¹/₄ Eftm blev Malermester Carl Christiansen, da han fra Skydebanegade sydfra cyklede ud i Istedgade, paakørt af en Linie 10 Sporvogn, der kørte ind mod Byen. Sammenstødet skete faa Meter efter, at Sporvognens Forparti havde passeret Midten af Gadekrydset udfor Skydebanegade. Han blev væltet om og efter at være slæbt med af Sporvognen kastet ud til højre foran denne, hvor han blev liggende med kvæstet Hoved og uden Bevidsthed. Paa dette Sted, ca 8 m fra Gadehjørnets Kantsten og ca 1 m fra Sporvognsskinnerne, iagttoges bagefter en mindre Blødpøl. Sporvognen blev først standset efter at være kørt ca 19 m længere frem. Tilskadekomne blev straks indlagt paa Kommunehospitalet, hvorfra han den 16 Juli s A overførtes til St Hans Hospital. Herfra udskreves han til sit Hjem i Valby den 9 December s A, først paa Prøve og 1 Maaned senere endeligt. Medens han, der er født i 1876, tidligere havde kunnet passe sit Arbejde og indtjene godt 4000 Kr aarlig, er hans Tilstand nu saaledes, at han næppe nogensinde kommer til at kunne udføre Arbejde af nævneværdig Betydning. I en Erklæring af 28 Juli 1935 fra Dr med Knud Malling antages hans Invaliditetsgrad at ville blive mindst 65 pCt. Direktoratet for Ulykkesforsikringen har ikke ment paa nuværende Tidspunkt at kunne fremkomme med endelig Udtalelse om Invaliditetens Grad, men har i Skrivelse af 7 November 1935 udtalt, at det, saafremt Tilfældet havde henhørt under den ældre Ulykkesforsikringslov af 1927, efter de for Tiden tilstedeværende Forhold vilde have tilkendt Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 50 pCt og derpaa efter ca 2 Aars Forløb træffe endelig Afgørelse om yderligere Erstatning. Efter den nu gældende Ulykkesforsikringslov af 1933 kan der ikke træffes saadan midlertidig Ordning, men Afgørelsen kan udskydes i indtil 3 Aar og Revision af denne Afgørelse ske indenfor 5 Aar. Sagsøgeren har herefter indskrænket sig til nu at kræve Invaliditetserstatning paa Grundlag af en Invaliditetsgrad af 50 pCt, og gennemsnitlig Aarsindtægt 4102 Kr, idet han forbeholder sig senere at rejse yderligere Krav. Ifølge den endelige Paastand kræver Sagsøgeren sig da under nærværende Sag hos de Sagsøgte, Københavns Sporveje, tilkendt:

a. Invaliditetserstatning	20 000 Kr
b. Tabt Fortjeneste (efter Fradrag af 436 Kr 80 Øre modtaget i Dagpenge fra Sygekassen »Fremtiden«)	4 000 —
c. Lægeerklæringer og en Skatteattest	87 —
d. Lidelse, Ulempe, Lyde og Forstyrrelse af Stilling og Forhold	5 000 —
	eller ialt 29 087 Kr

med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 18 September 1935.

Sagsøgeren begrunder Erstatningsansvaret med Henvisning til Bestemmelsen i § 14 i den for Sporvejene gældende Koncession af 9 August 1898, idet det ikke kan antages, at han selv er Skyld i Skaden, eller at denne er bevirket ved uafvendeligt Tilfælde.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det hævdes, at Ulykken udelukkende er forårsaget ved Sagsøgerens egen Skyld. Subsidiært bestrides Størrelsen af Posterne a og d.

Den efter Ulykken foretagne Politundersøgelse afsluttedes i Juli 1934 med, at det offentlige ikke fandt Føje til at foretage videre.

Af de dengang optagne Rapporter og de nu under Domsforhandlingen afgivet Forklaringer — hvorved bemærkes, at Vognstyrelsen og Vidnet Handelsmand Hansen alene har forklaret til Rapporterne — fremgaar følgende:

Vognstyrelsen Ejner Andreas Andersen kom kørende mod Byen i jævn stærk Fart, idet Istedgade paa dette Sted har Hældning ned ad. Kort før Skydebanegade gav han efter sin Forklaring, som han er vant til, Signal med Alarmklokken og gav Agt paa den ret stærke Gadetrafik. Da der, saavidt han saa, ikke var Fare for, at nogen fra Skydebanegade vilde køre ud i Istedgade og krydse hans Kørsel fremefter, fortsatte han med uformindsket Fart. Der er sjældent sydfra Trafik over Skinnerne, idet Skydebanegade ender blindt mod Nord, og det nord for Istedgade liggende Gadestykke er spærret ved en Bom. Først ved Passeringen af Midten af dette Gadekryds blev han opmærksom paa Sagsøgeren, der da var umiddelbart foran Sporvognen og i det samme tørnede mod denne.

Sporvejenes Trafikafdeling har oplyst, at Sporvognen antagelig har haft en Fart af ca 30 km, og at Opbremsning i saa Fald ikke kan ske paa mindre end ca 17 m.

Sagsøgeren har selv ikke bevaret nogensomhelst Erindring om det passerede, ligesom han ikke ved noget om, hvor han kom fra, eller hvor han havde tilbragt Eftermiddagen, og Oplysning herom er heller ikke paa anden Maade tilvejebragt.

Ulykken observeredes af to Cyklister, der kom kørende i Istedgade med Retning imod Enghaveplads, og en Cyklist og en automobilkørende, der kørte ved Siden af Sporvognstoget i samme Retning som dette.

Af disse har Cyklisterne, Smed Robert Jacobsen, Chauffør E Lunderskov og Tapetserer A Bodholt forklaret, at det for dem saa ud, som Sagsøgeren vilde lige over Istedgade. Vidnet Jacobsen har under Domsforhandlingen ment at erindre, at Sagsøgeren viste af med venstre Arm. Ingen af dem har hørt Vognstyrelsen benytte Signalklokken. De mener, at Sagsøgeren var paavirket af Spiritus, da han kørte usikkert, og Vidnet Jacobsen, der efter Sagsøgerens Fald holdt paa hans Hoved, mener, at han lugtede af Spiritus. Lunderskov skønnede, at Sagsøgeren blev nervøs, da han kom frem til Fortovskanten; han gjorde i hvert Fald svingende Bevægelser med Cyklen; det var Vidnets Indtryk, at Vognstyrelsen bremsede for sent.

Repræsentant Anker Lorentzen var med sin Motorvogn paa Siden

af Bivognen, da han foran saa Sagsøgeren cykle frem. Sagsøgeren kørte noget slingrende og syntes uinteresseret i al anden Færdsel. Efter et Sving tilhøjre kørte Sagsøgeren frem foran Sporvognen; hans Kørsel var ikke forsvarlig. Der blev, efter hvad Vidnet under Domsforhandlingen mente at erindre, ringet fra Sporvognen, da han kørte langs denne.

To Vidner, der opholdt sig paa Sporvognens Forperron, Bryggeriarbejder Orla Valdemar Larsen og Jord- og Betonarbejder Henrik Just Justesen, har forklaret, at de saa Sagsøgeren køre frem fra Skydebanegade, og efter at have taget et Sving til højre drejede han pludselig til venstre ind over Skinnerne og mod Sporvognen. Han kørte, som om han ikke var ødru. Da det ikke kunde vides, at Sagsøgeren vilde køre, som han gjorde, forekom det Vidnerne umuligt at undgaa Ulykken. Om Vognstyreren benyttede Alarmklokken inden Skydebanegade, tør de ikke udtale sig.

Handelsmand Frederik Hansen, der stod paa Fortovet ved det Hjørne af Skydebanegade og Istedgade, hvor Sagsøgeren kørte frem, har forklaret, at han saa Sagsøgeren først dreje noget til højre og derefter igen lige ud. Hans Kørsel kunde tyde paa, at han var beruset. Vidnet har ikke hørt Vognstyreren benytte Alarmklokken.

Overlægen paa Kommunehospitalets 5 Afdeling har erklæret, at Sagsøgeren ikke ved Indlæggelsen paa Hospitalet frembød Tegn paa, at han var beruset eller paavirket af Spiritus.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det antages, at Sagsøgeren har haft den overvejende Del af Skylden i Ulykken, men da Vognstyreren — i Modsætning til de to paa Forperronen staaende Passagerer — ikke har bemærket Cyklisten før umiddelbart forinden Ulykken skete, findes det dog ikke udelukket, at Vognstyreren ved større Agtpaagivenhed kunde have givet kraftigt Advarselssignal og foretaget Opbremsning tidligere og derved i nogen Grad have afværget Ulykkens Følger.

De Sagsøgte findes herefter at burde bære $\frac{1}{4}$ af Skaden.

Om Skadens Omfang foreligger foruden de ovenfor nævnte Udtalelser angaaende Invaliditetsgraden udførlige Lægeerklæringer, nemlig af 17 November 1934 fra Overlæge A Bisgaard, af 17 Februar 1935 fra Dr med Paul J Reiter og af 28 Juni 1935 fra Dr med Knud Malling. Der maa herefter gaas ud fra, at Sagsøgerens Sygdomstilstand i det hele er en direkte Følge af Ulykken, hvorved han paadrog sig en alvorlig Beskadigelse af Hjernen med Brud af Kraniets Bund. Først efter Midten af August begyndte hans Uklarhed at forsvinde, og en Maaned senere kunde han begynde at være oppe. Omkring Midten af November begyndte han at kunne læse og huske bedre. Endnu i Februar var der lettere Ansigtsslammelse, den af Hjernelæsionen betingede alvorlige og langvarige Sindssygdom var vel bedret, men der var efterladt en tydeligt erkendelig aandelig Svækkelse (demens), der antages fremdeles at ville bestaa. I Erklæringen af Juni 1935 hedder det, at han efter Ulykken er »bleven noget psykisk forandret, pjanket, urimelig, barnagtig, taler ofte forkert, og der er ogsaa Tegn paa Svimmelhed og Glemsomhed. Hørelsen er maaske noget nedsat paa begge Sider, dog vist ikke saa

meget, at det kan genere under almindelig Samtale. Blodtrykket er forhøjet — — — tvivler jeg paa, at han nogensinde kommer til at arbejde nævneværdigt brugbart.«

Idet herefter Invaliditetserstatningen paa Grundlag af en Invaliditetsgrad af 50 pCt passende kan fastsættes til 15 000 Kr og Beløbet for Lidelse, Ulempe, Lyde og Forstyrrelse af Stilling til 2000 Kr, andrager det samlede Skadesbeløb 21 087 Kr, hvoraf de Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgeren $\frac{1}{4}$ Del 5271 Kr 75 Øre med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren 400 Kr.

T o r s d a g d e n 1 4 M a j .

Nr 216/1935. Sogneraadsformand, Proprietær **Jørgen Greve**
(Møller)

m o d

Finansministeriet (Kammeradvokaten),

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 10 Oktober 1935: De Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær, Sogneraadsformand Jørgen Greve, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet den subsidiære Paastand.

Appellanten har i sine Angivelser til de stedlige Skattemyndigheder givet de til en rigtig Afgørelse af hans Skattepligt fornødne Oplysninger. Efter at de heraf følgende Krav paa Skat efter sædvanlig Ansættelse kunde være gjort gældende imod ham fra det offentlige Side, er den efter Lov Nr 274 af 22 December 1908 § 1 for saadanne Krav gældende Forældelsesfrist forløbet, uden at der i denne har fundet Afbrydelse Sted overensstemmende med Lovens § 2 med Hensyn til den Del af Skatten, hvorom der under Sagen er Spørgsmaal, hvorved bemærkes, at Appellantens i Dommen nævnte Indbetaling af Skattebeløbet skete den 26 Juni 1934. Det af de Indstævnte rejste Krav maa herefter anses forældet, og Appellantens Paastand om Beløbets Tilbagebetaling vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Finansministeriet, bør til Appellanten, Sogneraadsformand, Proprietær Jørgen Greve, betale 3053 Kroner 85 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 Juni 1934, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: Sagsøgeren, Proprietær Jørgen Greve, hvis første Hustru var død i 1917, skiftede, da han i 1919 indgik nyt Ægteskab, med sine fire Børn af første Ægteskab: Inger M Jørgensen Greve, født 26 September 1903, Hans Chr Jørgensen Greve, født 28 Januar 1905, Astrid Jørgensen Greve, født 9 August 1906 og Erne Marie Jørgensen Greve, født 28 Marts 1908. Efter en den 12 April 1919 af Skifteretten godkendt Opgørelse i Henhold til Skifte-ovens § 78 udlagdes der hvert af Børnene i Arv 16 050 Kr; Arveafgiften heraf androg for hvert af Børnene 361 Kr 12 Øre, men Sagsøgeren skænkede hvert af Børnene 311 Kr 12 Øre, saaledes at hvers Netto Arv blev 16 000 Kr, hvilken Arv i Henhold til Skifterettens Tilladelse skulde forblive indestaaende »rentefrit og uopsigeligt indtil Børnenes fyldte 18de Aar« hos Sagsøgeren mod tinglæst Skifteekstrakt. I Slutningen af 1919 bestemte Sagsøgeren sig til at indbetale Børnenes Arv til Skifteretten, hvilken Indbetaling effektueredes derved, at han for hvert af Børnene indleverede offentlige Aktiver til Paalydende 20 800 Kr, hvilke Midler derefter af Skifteretten indleveredes til Overformynderiet den 10 Januar 1920 med Bemærkning: »Renten ønskes oplagt«. Denne sidste Bestemmelse var truffet i Henhold til Aftale mellem Sagsøgeren og Børnenes Værg, Gaardejer Niels Andersen af Bred, hvilken sidste i en under Sagen fremlagt Erklæring af 20 Oktober 1934 har udtalt, at det ved Anbringelsen i Overformynderiet af Børnenes Mødrenearv var »en absolut Forudsætning«, at Greve ikke maatte disponere over de af disse Kapitaler flydende Renter — dette har Greve jo heller ikke gjort, idet Renten stadig er tillagt Kapitalen«. I sin Skatteangivelse i 1920 fradrog Sagsøgeren i sin Formue de heromhandlede 64 000 Kr og opgav som Formue 120 000 Kr, Vissenbjerg Sogneraad forhøjede Formuen til 184 000 Kr, hvilken Ansættelse Sagsøgeren den 4 Maj 1920 paaklagede til Skatteraadet for Bogense Skattekreds. Den 14 Maj 1920 afsagde nævnte Skatteraad en Kendelse, hvorefter Sagsøgerens skattepligtige Formue vilde være at nedsætte til 120 000 Kr, hvilken Kendelse begrundedes dermed, at de 64 000 Kr som Børnenes Arv ud-

gjorde var indsat i Overformynderiet og saaledes at hverken Kapital eller Renter kunde udbetales førend Børnenes Myndighedsalder, »hvorfor Kapitalen er skattefri til den Tid«. I de følgende Aar betalte Sagsøgeren derfor ikke Skat hverken af Børnenes Kapital eller af deres Renter. Under en for Skattedepartementet i 1930 verserende Sag om Pligten til at betale Gaveafgift af nogle mellem Sagsøgeren og hans Børn foretagne Dispositioner blev Skattedepartementet bekendt med det ovenfor nævnte Forhold og anmodede derfor Landsoverskatteraadet om i Medfør af Statsskattelovens § 34 at undersøge Rigtigheden af de Sagsøgeren vedrørende Skatteansættelser for Aarene 1920/21 og følgende. Disse Ansættelser der af Landsoverskatteraadet ansaa som urigtige, blev af Raadet den 20 Marts 1933 i Medfør af nævnte § 34 tilstillet Bogense Skatteraad til Forandring. I Henhold hertil foretog Bogense Skatteraad en ændret Ansættelse, som af Sagsøgeren blev paaklaget til Landsoverskatteraadet, hvilket Raad, ved Kendelse af 20 December 1933, i Henhold til de under Klagesagen fremkomne Oplysninger om Børnenes Alder, Opholdssteder og øvrige Forhold ansaa disse for selvstændig skattepligtige fra tidligere Tidspunkter end ved den af Skatteraadet foretagne ændrede Ansættelse. Efter de af Landsoverskatteraadet fastslaaede Skatteansættelser vilde Sagsøgeren have at efterbetale i Statskat for de paagældende Aar 3053 Kr 85 Øre. Sagen blev derefter indbragt for Skattedepartementet, der ikke har kunnet indgaa paa nogen forligsmæssig Ordning, ej heller i Medfør af Statsskattelovens § 37 har kunnet gaa med til en Lempelse af Efterbetalingskravet, men som i Skrivelse af 15 Marts 1935 meddelte blandt andet, at den af Landsoverskatteraadet afsagte Kendelse ikke vilde blive forandret. Da Sagsøgeren, der nu er Formand for Vissenbjerg Sogneraad, har været nødt til at indbetale det ovennævnte Skattebeløb, som han formener med Urette er afkrævet ham, har han ved Stævning af 10 April 1935 paastaaet Finansministeriet dømt til at tilbagebetale ham principalt 3053 Kr 85 Øre, subsidiært 1177 Kr 15 Øre alt med nærmere angivne Renter. Til Støtte for den principale Paastand har Sagsøgeren anført bl a følgende: Han har i sin Tid forelagt alle nødvendige Oplysninger for Skatteraadet, hvis Kendelse han maatte anse for rigtig og endelig; der var ingen Udvej for ham, selv om han havde tænkt paa det, til at søge Stadfæstelse paa denne Kendelse, alle hans senere Skatteangivelser har hvilet paa denne Kendelse, og han har derfor ved dem alle været i begrundet god Tro.

Efter Landsoverskatteraadets Kendelse af 20 December 1933 drejer Sagen sig om Skatteansættelserne for Skatteaarene 1920/21, 1921/22, 1922/23, 1923/24, 1924/25, 1925/26 og 1926/27; selv om disse maatte have været urigtige, hævder han endvidere, at ethvert Krav paa Efterbetaling er forældet i Medfør af Lov 274 af 22 December 1908 § 1 Nr 4.

De Sagsøgte kan ikke gøre gældende, at de har været i utilregnelig Uvidenhed om det af dem nu hævdede Krav og derfor berettigede til i Henhold til § 3 i Loven af 1908 at lægge et senere Tidspunkt til Grund for Begyndelsen af Forældelsesfristens Løb, hvorved Sagsøgeren har anført, at de Sagsøgte ikke kan paaskyde Uvidenhed om noget, som vedkommende Skatteraad ved, idet Skatteraadene, hvis Medlemmer

ifølge Skattelovens § 18 vælges af de Sagsøgte, er, at anse som Fuldmægtige for disse, og idet Skatteraadene efter Skattelovens § 30 skal sende et Eksemplar af Skattelisten til Landsoverskatteraadet og en i nærmere foreskrevet Form affattet Indberetning om Ligningens Udfald til de Sagsøgte. Den Omstændighed, at Sagsøgerens Formueangivelse i 1920 faldt med 64 000 Kr, at Formuen derefter ansattes til 184 000 Kr, maatte være tilstrækkelig til at paakalde Landsoverskatteraadets og de Sagsøgtes Opmærksomhed, og de kan derfor ikke hævde at have været i undskyldelig Uvidenhed om de paaklagede Skatteansættelser. Kravet maa derfor anses som forældet.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgeren hævdet, at Skatteraadets Afgørelse for Skatteaarene 1920/21 og 1921/22 efter de da foreliggende Lovbestemmelser var rigtig. Statsskattelov Nr 144 af 8 Juni 1912 § 12 Nr 2, der var gældende med Hensyn til de to heromhandlede Skatteaar, jfr nugældende Statsskattelov § 52, indeholder ikke den i den nugældende Statsskattelovs § 12, Nr 2 i 3 Punktum indførte Bestemmelse. Den i Vejledning Nr 297 af 31 December 1912 til Anvendelse af Skatteloven af 1912 ad Artikel 11 i Fodnote Nr 3 indeholdte Udtalelse vedrører vel direkte kun Gaver, men maa under Hensyn til de da foreliggende Lovbestemmelser ogsaa kunne finde Anvendelse paa et Forhold som det her foreliggende. Under Sagen er det oplyst, at den Del af det fremsatte Efterkrav, der vedrører de hernævnte to Skatteaar, andrager henholdsvis 512 Kr og 665 Kr 15 Øre ialt 1177 Kr 15 Øre, til hvis Tilbagebetaling Sagsøgerens subsidiære Paastand sigter.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet og har til Støtte herfor anført bl a følgende: Sagsøgeren har svævet i en Retsvildfarelse, som medførte, at Skatteraadet ved hans Udtalelser i sin Tid fik en forkert Besked, og derfor afgav en urigtig Kendelse. De i Overformynderiet indleverede Midler var Børnenes Mødrenearv, der ved en forholdsvis ringe Gave fra Sagsøgerens Side var rundet opad; Midlerne var ved Indleveringen til Overformynderiet rentebærende, og Sagsøgeren har ikke ensidig kunnet paalægge sig en Forpligtelse til ikke at hæve Renterne paa en saadan Maade, at dette kunde faa Betydning for Skattemyndighedernes. Efter Skatteloven af 1912 dens § 15, jfr § 7 var Familieoverhovedet pligtig til at svare baade Indkomst- og Formueskat af hjemmeværende ikke fuldmyndige Børns Indtægter og Formue, forsaavidt de ikke var ansat selvstændig til Skat, en Regel, der svarer til nugældende Skattelovs §§ 15 og 7, blot at der i § 7 staar »hjemmeværende Børn . . . der er 18 Aar eller derover«. Sagsøgeren var derfor lige fra det første af de heromhandlede Skatteaar pligtig at betale Indkomstskat og Formueskat af Børnenes Indtægter og Formue.

De Sagsøgte har dernæst anført, at deres heromhandlede Krav ikke er forældet. Det er urigtigt, naar Sagsøgeren paastaar, at Skatteraadene er de Sagsøgtes Fuldmægtige i den Forstand, at alt hvad disse ved, eo ipso vides af de Sagsøgte, og de Indberetninger om Ligningens Udfald, som Skatteraadene efter Skattelovens § 30 skal indsende til de Sagsøgte, er ganske summariske og kun krævede af statistiske Hensyn. Den Undersøgelsesret, som Landsoverskatteraadet efter Skattelovens § 34 har med Hensyn til tidligere Skatteansættelser er yngre end For-

ældelsesloven af 1908, idet den første Gang er indført ved Skatteloven af 1912 § 34, og efter denne gælder der ikke nogen Tidsfrist med Hensyn til Optagelse til Undersøgelse af tidligere Skatteansættelser, naar det drejer sig om Ansættelser, for hvis Forhøjelse der som her er regnskabsmæssigt Grundlag, og Forældelsesfristen efter Loven af 1908 begynder da tidligst at løbe fra det Øjeblik Sagen er taget op til Undersøgelse, jfr hermed ogsaa, at der i Skattelovens § 42 kun for et bestemt Tilfælde — vedrørende Personer, der ikke er blevet medtaget ved Skatteansættelsen — er fastsat, at Krav paa Efterbeskatning maa gøres gældende inden 5 Aar efter Udløbet af det paagældende Skatteaar.

I det foreliggende Tilfælde kom Sagen først op den 21 Juli 1930 — som ovenfor anført i Anledning af en anden Sag — og den 28 April 1931 sendte Skattedepartementet Sagen til Landsoverskatteraadet, hvorefter Sagen har udviklet sig som foran nærmere anført. Allerede som Følge heraf hævder de Sagsøgte, at deres Krav mod Sagsøgeren paa Efterbetaling af Skat ikke er forældet.

Efter det foreliggende har Sagsøgeren for alle de Skatteaar, der omhandles i Sagen, været skattepligtig med Hensyn til Børnenes Indkomst og Formue i det Omfang som endelig er opgjort i Landsoverskatteraadets Kendelse af 20 December 1933, idet bindende Ordning med Hensyn til Renteoplæget ikke kan anses truffet, og idet det af Sagsøgeren paaberaabte Gavesynspunkt efter det om Dispositionen foreliggende ikke kan admitteres. Da der dernæst maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Forældelsesfristen i Lov Nr 274 af 22 December 1908, naar en tidligere stedfundet Skatteansættelse i Medfør af Statskattelovens § 34 forhøjes, først begynder at løbe fra det Tidspunkt at regne, da den for lidt erlagte Skat efter stedfundet Forhøjelse af Ansættelsen kan opkræves og i Mangel af Betaling inddrives ved Udpantning, samt da der ikke under Sagen er fremsat Indsigelse mod Størrelsen af det Beløb, hvortil Skattekravet endelig er opgjort, vil de Sagsøgte være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Fredag den 15 Maj.

Nr 209/1935. **Vestindisk Handelskompagni (Gorrissen)**

mod

Compania Commerciale Danesa (Meyer).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret som Deltager i en a meta Forretning til en Andel af et Kursavancebeløb.

Sø- og Handelsrettens Dom af 2 Oktober 1935: Sagsøgte, Vestindisk Handelskompagni ved Grosserer Sidney Dethlefsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Compania Commerciale Danesa ved Grosserer Th Hjorth Andersen, Panama, betale de paastævnte 9354 Kr 71 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 31 August 1934, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vestindisk Handelskompagni, til Indstævnte, Compania Commerciale Danesa, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Grosserer Th Hjorth Andersen og Grosserer Sidney Dethlefsen havde siden 1919 sammen drevet Forretning paa Vestindien samt Mellemamerika og Sydamerika som ansvarlige Deltagere i Firmaet Vestindisk Handelskompagni, saaledes at Grosserer Hjorth Andersen berejste det paagældende udenlandske Marked, medens Grosserer S Dethlefsen forestod Virksomheden her i Landet. Firmaet havde bl a i en Række Aar et udmærket Marked for svenske Tændstikker i Panama; men efterhaanden erobredes dette Marked af Japanerne. I 1925 blev der til Generobring af Markedet for Firmaet truffet en Ordning med Firmaet T E Escoffery, Panama, hvis Indehaver var en af Grosserer Hjorth Andersens Venner, om at gøre Tændstikforretningen paa a meta Basis, saaledes at Vestindisk Handelskompagni sendte Varen i Kon-signation til Escoffery, som derefter skulde sælge bedst muligt, hvorefter Avance eller Tab skulde fordeles med 50 pCt til Escoffery og 50 pCt til Vestindisk Handelskompagni.

Oprindeligt udfaktureredes Varen af Vestindisk Handelskompagni til Indkøbsprisen, men efter at det havde vist sig, at Kompagniet i Fakturaerne til Escoffery havde lagt en vis Overpris til Indkøbsprisen, indgik Grosserer Hjorth Andersen i Slutningen af 1928 paa, at Vestindisk Handelskompagni beregnede sig 25 amerikanske cents pr tin i Kommission.

Pr ultimo 1928 udtraadte Grosserer Hjorth Andersen af Vestindisk Handelskompagni. Grosserer S Dethlefsen var derefter Eneindehaver af Kompagniet, idet dog Hjorth Andersens meget betydelige Kapital i Kompagniet foreløbig forblev indestaaende i dette. Tændstikforretningen med Escoffery fortsattes uforandret som en a meta Forretning, saaledes at Faktureringen skete i Vestindisk Handelskompagnis Navn for Hjorth Andersen og Dethlefsens fælles Regning, og Udbyttet fordeltes med 50 pCt til Escoffery og 25 pCt til hver af de to andre Deltagere.

Forretningsgangen var ligesom før Hjorth Andersens Udtræden af Vestindisk Handelskompagni den, at medens Escoffery indbetalte Fakturaprisen (Indkøbsprisen plus Kompagniets Kommission) til Kompagniet, afregnede han derimod Overskudet til Hjorth Andersen, som derefter sendte Vestindisk Handelskompagni (Grosserer Dethlefsen) dets Andel deraf.

Pr 1 Januar 1930 skete der en Fornyelse af Samarbejdet mellem Hjorth Andersen og Dethlefsen gaaende ud paa, at Vestindisk Handelskompagnis Forretning paa de ommeldte Markeder førtes videre i Kompagniets Navn, men — bortset fra Cementforretningerne — for Regning et af Hjorth Andersen i Panama oprettet Firma, Compania Commerciale Danesa, der betalte Vestindisk Handelskompagni en Speditions-Provision af 5 pCt. Som Tillæg til den herom under 17 December 1929 oprettede Kontrakt aftaltes det dog, at Tændstikforretningen skulde fortsættes som en a meta Forretning uafhængig af Nyordningen.

Allerede i 1929 havde Vestindisk Handelskompagni uden Samtykke fra Hjorth Andersen forhøjet den aftalte Kommission af 25 cents pr tin, og i 1930 og 1931 forhøjedes denne Overpris yderligere. Da Hjorth Andersen blev bekendt hermed, paatalte han det overfor Kompagniet, hvorefter dette regulerede Forholdet overfor de to andre Deltagere i a meta Forretningen, Hjorth Andersen og Escoffery, paa Basis af den oprindelige Overpris af 25 cents pr tin.

I Foraaret 1932 opsagdes Kontrakten af 17 December 1929 mellem Compania Commerciale Danesa og Vestindisk Handelskompagni til Ophør pr 31 December 1932, og senere bestemtes det, at Compania Commerciale Danesa skulde have den det tilhørende, i Vestindisk Handelskompagni indestaaende Kapital udbetalt i 20 maanedlige Afdrag, første Gang den 31 Januar 1933. Med Hensyn til Tændstikforretningen enedes Hjorth Andersen og Dethlefsen ligeledes i Foraaret 1932 — samtidig med, at der blev truffet en ny Aftale med de svenske Tændstikfabriker — om for Aaret 1932, at Varen af Vestindisk Handelskompagni skulde faktureres til Escoffery til Kostpris, og at Kompagniet skulde have 25 cents pr tin til — som det hedder i en i Afskrift fremlagt Skrivelse af 31 Maj 1932 fra Dethlefsen til Hjorth Andersen — »Dækning af Ekspedition, Rentetab og Kursrisiko«. Det hedder derhos i den nævnte Skrivelse, at Hjorth Andersen staar delcredere for 50 pCt af Vestindisk Handelskompagnis eventuelle Tab paa Escoffery.

Da Hjorth Andersen under 17 April 1933 paa Grundlag af en fra Escoffery modtaget Opgørelse afregnede Tændstikforretningen for 1932 med Dethlefsen, fradrog han — overensstemmende med den Fremgangsmaade, som blev fulgt i Forretningsforholdet mellem de to Kom-

pagnier — i Dethlefsens Tilgodehavende Halvdelen, Kr 8642,87, af en nærmere specificeret Kursavance paa Escoffery's Debet-Saldo i Vestindisk Handelskompagnis Bøger. Dollars 19 519,80 pr 25 September 1931, d v s den Dag, da England forlod Guldet.

Vestindisk Handelskompagni bestred Hjorth Andersens Ret til at foretage det nævnte Fradrag og har derefter ved den sidste maanedlige Afregning — pr 31 August 1934 — over den Compania Commerciale Danesa tilkommende Kapitalandel i Vestindisk Handelskompagni fra draget fornævnte Kursavance-Beløb Kr 8642,87 med Renter 6 pCt p a fra den 17 April 1933 til den 31 August 1934 — 711,84

Kr 9354,71.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Compania Commerciale Danesa ved Grosserer Th Hjorth Andersen, Panama, nu Sagsøgte, Vestindisk Handelskompagni ved Grosserer Sidney Dethlefsen, dømt til at betale det nævnte Beløb Kr 9354,71 med Renter 6 pCt p a fra den 31 August 1934.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgeren vil ikke gøre gældende, at det ommeldte Mellemværende er et privat Anliggende mellem Hjorth Andersen og Dethlefsen og derfor Sagens Parter — de to Kompagnier — uvedkommende; og der er ikke Uenighed mellem Parterne angaaende selve Opgørelsen af det omstridte Beløb. Det i Sagen til Afgørelse foreliggende Spørgsmaal er saaledes alene, om Hjorth Andersen som Deltager i den ommeldte a meta Forretning i Tændstikker, har Ret til Andel i den ommeldte Avance, hidrørende fra, at Dollarskursen var steget i Forhold til danske Kroner i Tiden, fra det paagældende Fakturabeløb i Dollars blev debiteret Escoffery i Vestindiske Handelskompagnis Bøger, og indtil Kompagniet fra Escoffery modtog de paagældende Dollars.

Til Støtte for at have saadan Ret har Sagsøgeren særlig anført, at den ommeldte Tændstikforretning ligesaa fuldt skete paa hans som paa Grosserer Dethlefsens Regning og Risiko, og at enhver fra Forretningen hidrørende Fortjeneste, hvad enten den stammer fra Salget af Varen til Escoffery eller dennes Videre salg deraf, — alene bortset fra en mulig Gevinst paa den Vestindisk Handelskompagni tillagte Kommission (Overpris) — ligesaa fuldt maatte tilkomme ham som Grosserer Dethlefsen og fordeles mellem dem ganske paa samme Maade som i Hovedforholdet mellem de to Kompagnier. Den Omstændighed, at Escofferys Indbetaling af Fakturabeløb skete til Vestindisk Handelskompagni, medens Indbetalingen af Overskud — uanset Kompagniets Forlangende om selv at modtage Afregningen — skete til Hjorth Andersen, er efter Sagsøgerens Formening uden afgørende Betydning, da det alene skyldtes, at Hjorth Andersen var Escofferys Ven, og at Forretningsforbindelsen oprindelig var kommet i Stand gennem ham. Endelig har Sagsøgeren anført, at den i Foraaret 1932 skete skriftlige Fiksering af Vestindisk Handelskompagnis Ret til en vis Overpris, i hvilken det hedder, at denne Overpris skulde benyttes til Dækning bl a af Kursrisiko, — hvoraf efter Sagsøgerens Procedure maa følge, at en eventuel Kurs-

avance ogsaa udelt skal tilkomme Kompagniet — efter sin Formulering kun angik den fremtidige Ordning mellem Parterne, og ikke havde tilbagevirkende Kraft.

Heroverfor har Sagsøgte særlig gjort gældende, at den ommeldte Tændstikforretning faldt i to Tempi, nemlig dels Faktureringen fra Vestindisk Handelskompagni til Escoffery, hvilket var en Sag alene mellem disse og a meta Aftalen uvedkommende, dels Fordelingen af det ved Escofferys Videresalg af Varen indvundne Overskud, overensstemmende med den derom truffene a meta Aftale. Vestindisk Handelskompagni financierede Tændstikforretningen og fakturerede Varen, og det var efter Sagsøgtes Anbringende ogsaa før 1932 Vestindisk Handelskompagni, der fuldtud bar Ansvar for Kurstab og derfor ogsaa alene havde Ret til Kursavancen paa de fra Escoffery modtagne Fakturabeløb. Den i Foraaret 1932 skete Fiksering af Forholdet med Hensyn til Vestindisk Handelskompagnis Ret til Overpris fandt — efter hvad Sagsøgte hævder — ikke Sted for at fastslaa, hvad der skulde dækkes af Overprisen, men alene for at bestemme Størrelsen af denne. Angivelsen af, at Overprisen dækkede Kursrisikoen, var saaledes efter Sagsøgtes Anbringende ikke Udtryk for en Nyordning, men skyldtes udelukkende, at der nu i Modsætning til tidligere var god Anledning til udtrykkeligt at fremhæve dette Forhold.

Under Domsforhandlingen har Grosserer Hjorth Andersen og Grosserer Dethlefsen afgivet personlig Forklaring, hvoraf fremgaar, at det ikke før Maj 1932 har været omtalt udtrykkeligt mellem dem, hvorledes der skulde forholdes med Kursrisiko (Kursavance) stammende fra de af Escoffery til Vestindisk Handelskompagni indbetalte Fakturabeløb.

Retten maa mene, at i Mangel af anden udtrykkelig Aftale maa i Almindelighed ved en a meta Forretning enhver fra Forretningen hidrørende Fortjeneste deles mellem Deltagerne i det aftalte Forhold. Der ses nu ikke at foreligge nogen saadan Aftale for det Tidsrum, fra hvilket det omprocederede Kursavancebeløb stammer; og Retten finder ikke, at der i selve Ordningen med Vestindisk Handelskompagnis Fakturering af Varen og Grosserer Hjorth Andersens Modtagelse af Overskudsbeløbet eller iøvrigt er tilstrækkeligt Grundlag til at statuere, at Faktureringen eller i hvert Fald den derved indvundne Kursavance er a meta Forretningen uvedkommende.

Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgeren det paastævnte Beløb med Renter, mod Beregningen af hvilke der ikke af Sagsøgte er fremsat særlig Indsigelse.

Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Mandag den 18 Maj.

Nr 86/1935. Grosserer **L Ib Petersen** (Selv)
 mod
 Snedkermester **K A Hansen** (Bruun),

betræffende Betaling af et Restbeløb fra en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 6 April 1935: Sagsøgte, Grosserer L Ib Petersen, bør til Sagsøgeren, Snedkermester K A Hansen, betale 3390 Kr 45 Øre med Renter 6 pCt p a af 3146 Kr 45 Øre fra 6 November 1934, og 5 pCt p a af Restbeløbet fra den 8 Februar 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Løven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten Frifindelse mod Betaling af 2340 Kroner 45 Øre med Renter, idet han fra det ham ved Dommen idømte Beløb paastaar fradraget 50 Kroner for Smaamangler og 1000 Kroner i Dagsbøder.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer L Ib Petersen, til Indstævnte, Snedkermester K A Hansen, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Snedkermester K A Hansen søger Sagsøgte Grosserer L Ib Petersen ifølge den endelige Paastand til Betaling af Restskyld i Henhold til Entreprisekontrakt af 15 Januar 1934 vedrørende Optørelse af en Ejendom paa Matr Nr 6 ol af Frederiksberg:

- | | |
|---|----------------|
| 1) 4de Rate for Snedkerarbejde..... | 3170 Kr 00 Øre |
| med Renter 6 pCt p a fra 6 November 1934. | |
| 2) Ekstraarbejde | 244 — 00 — |
| med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 8 Februar 1935. | |

Sagsøgtes endelige Paastand gaar ud paa Frifindelse mod Betaling af:

1) 4de Rate af Entreprisenummen	2046 Kr 45 Øre
2) Ekstraarbejde	244 — 00 —
med Renter som paastaet af begge Poster, idet Sagsøgte i den af Sagsøgeren krævede 4de Rate paastaar fradraget:	
a) for Dørgreb, som Sagsøgte har betalt	23 Kr 55 Øre,
b) for Smaamangler	100 — 00 —
c) Dagsmulkter à 40 Kr for 25 Dages Forsinkelse	1000 — 00 —

ad a) Sagsøgte har fremlagt Kvittering af 28 April 1934 for Betaling af dette Beløb til Isenkræmmer Oscar Meyer, hvis Leveringer til Ejendommen Sagsøgeren ellers har betalt, og da Forholdet, hvis det drejer sig om Dobbeltbetaling, efter det oplyste bør reguleres mellem Meyer og Sagsøgeren, kan dette Fradrag anerkendes.

ad b) Denne Post drejer sig særlig om Metalgreb paa Entredøre og Haandgreb paa Garageporte, og da den udmeldte Skønsmand, Fabrikant Hjalmar Christensen, i sin Skønsforretning af 21 Marts 1935 herom har udtalt:

»Metalgrebene paa Entredøre er i Orden og Gadedørens Greb bliver rettet. Da alt Beslag ifølge Beskrivelsen skal forelægges til Godkendelse og det anbragte Beslag er en almindelig Handelsvare, maa jeg forudsætte det godkendt, da der ikke ved Paasætningen er protesteret imod Beslaget paa Garageportene,« kan Paastanden om Fradrag paa dette Punkt ikke tages til Følge.

ad c) Der er under Proceduren blevet Enighed om, at Snedkerarbejdet kan betragtes som afleveret den 25 Maj 1934, og efter Kontrakten skulde have været færdigt fra Entreprenørernes Side til 1 April s A.

Sagsøgeren gør gældende, at han har haft udført sin Del af Entreprisen, saasnaar de andre Haandværkere var naaet saa vidt, at det var muligt at tage fat paa Snedkerarbejdet, og at Forsinkelsen udelukkende skyldtes Arbejdets daarlige Ledelse, saa at Snedkerarbejdet nærmest blev udført for tidligt, idet Huset var altfor fugtigt, da Snedkerarbejdet krævedes fremmet.

Denne Betragtning har Skønsmanden tiltraadt, idet det er oplyst, at Ruder blev indsat ca 18 Marts, da Huset ikke endnu var færdigpudset, at Opvarmningen blev paabegyndt mellem 19—26 Marts og indvendigt Snedkerarbejde efter Arkitektens Forlangende paabegyndt ca 20 Marts, skønt det i Almindelighed maa forlanges, at et Hus er færdigpudset, opvarmet og udluftet i ca 3—4 Uger, før Opsætningen af Snedkerarbejde paabegyndes.

Naar Sagsøgte dog har ment, at Snedkerarbejdet kunde have været afleveret i Slutningen af April 1934, 25 Arbejdsdage tidligere end 25 Maj, kan der altsaa heller ikke paa dette Punkt gives Sagsøgte Medhold.

Der vil herefter være at tilkende Sagsøgeren hos Sagsøgte 3170 Kr ÷ 23 Kr 55 Øre = 3146 Kr 45 Øre og 244 Kr 00 Øre med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 300 Kr.

Onsdag den 20 Maj.

Nr 100/1936.

Rigsadvokaten

mod

Viggo Mogensen (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt af Aarhus Kriminalret den 20 Februar 1936: Tiltalte Edgar Theodor Peter Hansen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Fængslede Viggo Mogensen bør ind-sættes i Arbejdshus og frakendes de borgerlige Rettigheder i 10 Aar, hvorhos der gives ham Paalæg om i et Tidsrum af indtil 5 Aar efter hans endelige Løsladelse under Ansvar efter Straffelovens § 138, Stk 2 ikke at købe eller nyde spirituøse Drikke. Fængslede Mogensen betaler i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Holst Knudsen 150 Kr og betaler Halvdelen af Sagens øvrige Omkostninger. Vederlaget til den for Tiltalte Hansen beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører A F Jensen, 150 Kr, betales af det offentlige, hvorhos det offentlige betaler Halvdelen af Sagens øvrige Omkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 19 Marts 1936: Underrettsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Meddelelse af Paalæg i Henhold til Straffelovens § 72, Stk 1 udgaar. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Jensbye, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog at der i de for Hensiddens i Arbejdshus fastsatte Tidsrum vil være at afkorte 60 Dage for udstaaet Varetaegtsfængsel.

Afholdspaalæget gælder fra denne Doms Afsigelse indtil 5 Aar efter den endelige Løsladelse.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør, forsaavidt den er paaanket, ved Magt at stande, dog at der i de for Hensiddens i Arbejdshus fastsatte Tidsrum afkortes 60 Dage.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim 100 Kroner, der ligesom det ved Landsrettens Dom bestemte Salær udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 4. Februar 1936 fra 2 jydsk Statsadvokatur tiltales under denne Sag Fængslede Viggo Mogensen og Edgar Theodor Peter Hansen:

1. Tiltalte Mogensen for Tyveri efter Borg Strfl 15 April 1930 § 276 ved Natten mellem den 25 og 26 December 1935 ved Opbryden af og Indstigen gennem et Vindue i Toiletrummet at have skaffet sig Adgang til den af Enkefru Petersen drevne Restauration »Rømers Café«, Graven 27, Aarhus, og der fra to uafaaede Skabe i Restaurationslokalet at have tilegnet sig 3 Helflasker Akvavit og 4 Halvflasker Portvin og Madeira til en samlet Værdi af ca 31 Kr.

2. Tiltalte Hansen for Hæleri efter Borg Strfl 15 April 1930 § 284, jfr § 276 for Natten mellem den 25 og 26 December 1935 under Ophold hos Mathilde Mariane Christensen, Sjællandsgade 34, Aarhus, at have deltaget i Forbruget af det af Tiltalte Mogensen, som under 1 anført, stjaalne Spiritus, idet Tiltalte Hansen vidste eller maatte vide, at det var stjaalet.

Under Sagen nedlægges der Paastand paa, at de Tiltalte i Medfør af Strfls § 62 Nr 1 og 4 dømmes til Indsættelse i Arbejdshus, samt at der meddeles dem Paalæg som i Strfls § 72 Stk 1 ommeldt.

Fængslede Mogensen er født den 3 Februar 1897 og er tidligere anset saaledes:

1. Ved Justitsministeriets Skrivelse af 18 September 1911 fritaget for Tiltale for Tyveri mod Værgeraadsofsorg.

2. Ved Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 4 Marts 1919, Straffelovens § 228, jfr § 47, Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

3. Aarhus Kriminalrets Dom af 23 December 1925, Straffelovens § 230, Stk 2, jfr § 54, tildels § 46, Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Ved kgl Resolution af 2 Februar 1926 formildet til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage paa Vilkaar af 5 Aars straffri Vandel.

Statsadvokaten i Kolding resolverer 28 Maj 1927, at Straffen vil være at eksekvere.

4. Ved Aarhus Kriminalrets Dom af 23 Maj 1927, Straffelovens § 230, Stk 2, jfr §§ 64 og tildels 46, § 231, Stk 2, Forbedringshusarbejde i 15 Maaneder.

5. Ved samme Rets Dom af 8 April 1930. Straffelovens § 232, Stk 1 og 2, samme i 1 Aar.

Ved Vestre Landsrets Dom af 21 Maj 1930, Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

6. Ved Aarhus Kriminalrets Dom af 19 Juni 1930. Straffelovens § 232, Stk 2, jfr § 46, Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Ved Vestre Landsrets Dom af 14 August 1930, Forbedringshusarbejde i 1 Aar, § 232, Stk 1.

7. Ved Ning Herreds Rets Dom af 14 Oktober 1932, Straffelovens § 232, Stk 2, Forbedringshusarbejde i 2½ Aar.

Ved kgl Resolution af 14 December 1934 løsladt og fritaget for at udstaa den resterende Del af den ham idømte Straf paa Vilkaar, at han ved Løsladelsen overføres til Optagelseshjemmet Lyng og forbliver der indtil den 20 Februar 1935 og paa de for en saadan Benaadning iøvrigt sædvanlige Vilkaar. Løsladt 19 December 1934.

Tiltalte Hansen er født den 23 November 1895 og er tidligere anset saaledes:

Den 26 December 1935 anmeldte Servetrice Agnes Pilebo til Statspolitiet i Aarhus, at der Natten mellem 25 og 26 December fra om Aftenen Kl 23,05 til om Morgenen Kl 9 var begaaet Tyveri af Spiritus fra »Rømers Café«, Graven 27. Den stjaalne Spiritus bestod af 3 Heflasker fuselfri Akvavit og 4 Halvflasker Madeira og Portvin. Portvinen var mærket »Special Senator Port, Aargang 1888, Jesper Christensen og Co, København.« Madeiraen var mærket »Powers Madeira«. Paa skraa over Etiketten i rødt Tryk »1888 Sct Hubertus 1888«. Samme Firma som foran.

Tyveriet var begaaet som i Anklageskriftet anført, hvorved dog bemærkes, at den stjaalne Spiritus, efter den af Frk Pilebo senere afgivne Forklaring, er blevet opbevaret i eet Skab.

Det blev straks oplyst, at Fængslede Viggo Mogensen den 25 December havde været i Restaurationen, »Rømers Café«, der indehaves af Fængsledes Søster, Enkefru Petersen. Da det af Fru Petersen var forbudt at servere Spiritus for ham, blev saadan Servering nægtet.

Politiet fandt nu Anledning til at undersøge Fængsledes Forhold nærmere, og han fandtes da den 26 December om Formiddagen sovende paa sit Værelse, stærkt stinkende af Spiritus, ligesom Værelset stank af Spiritus. Ved en foretaget Ransagning paa Fængsledes Værelse fandtes, indpakket i original Papiremballage, 1 Hefflaske fuselfri Akvavit, 2 Halvflasker »Powers Madeira« og 1 Halvflaske Portvin »Senator Port«. Samtlige Flasker var iøvrigt ganske som de forsvundne ogsaa med Hensyn til Vinfirma.

Da det blev oplyst, at Fængslede var kommet en Del sammen med Tiltalte Hansen, blev denne eftersøgt paa sin Kærestes Mathilde Christensens Bopæl, Sjællandsgade 34. Ved Ransagning her fandtes en tom Hefflaske fuselfri Akvavit og en tom Halvflaske Portvin, »Senator Port«. Flaskerne svarede iøvrigt ganske til de som stjaalne anmeldte.

Af Frk Christensens og Tiltalte Hansens Forklaringer fremgik, at Fængslede Mogensen havde været oppe paa Frk Christensens Bopæl den 25 December fra om Eftermiddagen til hen paa Natten, og at han paa et eller andet Tidspunkt hen paa Aftenen var forsvundet en kortere Tid for at hente mere Spiritus og derefter var kommet tilbage medbringende 2 Flasker Spiritus, der saa blev drukket, og det var Flaskerne fra denne Spiritus, der blev fundet paa Frk Christensens Bopæl. Fængslede og Tiltalte havde i Forvejen drukket $\frac{1}{2}$ Flaske Cognac og $\frac{1}{4}$ Flaske Rom.

Fængslede Mogensen har under Sagen vedblivende fastholdt, at han har faaet den Spiritus, der blev fundet paa hans Bopæl, foræret af sin Søster, Enkefru Petersen, paa den Maade, at han, der engang i December Maaned 1935 hjalp sin Søster med at pakke tomme Flasker i Kælderens, under dette Arbejde spurgte Søsteren, om han, hvis han fandt nogle Flasker med Spiritus i en Kasse, som han arbejdede med, da maatte faa disse Flasker. Hertil svarede Søsteren ja, og han fandt saa efter en Forklaring 4 Flasker Portvin og Madeira, efter en senere Forklaring 6 Flasker.

Fru Petersen har som Vidne bestemt benægtet at have foræret Fængslede Spiritus som af denne forklaret. Hun har i denne Forbindelse henvist til, at hun har instrueret sit Personale om ikke at servere Spiritus for ham, at hun ligefrem har forbudt ham Adgang til Restaurationen, og at hun ikke har ladet ham faa Spiritus, fordi hun har været bange for, at han i spirituspaavirket Tilstand skulde begaa Forbrydelser.

Efter at Fængslede havde benægtet, at han skulde have været paa Frk Christensens Bopæl den 25 December 1935 om Eftermiddagen og om Aftenen, saaledes som af Frk Christensen og Tiltalte Hansen forklaret, og efter at han havde afgivet en Forklaring om, at han havde været paa forskellige Restaurationer, maatte Fængslede i et senere Forhør erkende, at denne Forklaring var urigtig, og at han altsaa havde været paa Frk Christensens Bopæl som oplyst. Han erkendte videre, at han i Løbet af Aftenen havde været borte fra Lejligheden for at hente mere Spiritus, og at han var kommet med de omtalte 2 Flasker. Efter først at have forklaret, at han havde købt dem i en Smugkro i Vestergade, som han ikke ønskede at opgive, forklarede han dernæst, at han havde købt Spiritusen hos en Cigarhandler i Vestergade 49. Senere gik Fængslede Forklaring saa ud paa, at han havde købt Spiritusen i Cigarforretningen, Vestergade 47, paa den Maade, at han var gaaet hen til en Mand, der stod i en Port lige ved Cigarforretningen og spurgt, om det var Cigarhandleren, og om han kunde købe Spiritus hos ham, og da Manden bekræftede begge Dele, gik Manden ind i Gaarden og kom tilbage med den omhandlede Spiritus.

Indehaveren af Cigarforretningen Vestergade 47, Jens Jensen, har som Vidne bestemt benægtet at have solgt Spiritus til Fængslede som af denne paastaat. Han fører overhovedet ikke Portvin i sin Forretning fra det heromhandlede Firma.

Under Hensyn til de saaledes foreliggende Vidneforklaringer og Omstændigheder iøvrigt, findes det ganske ubetænkeligt at fastslaa, at Fængslede Adkomstforklaringer er løgnagtige, og at det er ham, der har begaaet det omhandlede Tyveri, hvorfor han, der efter det oplyste er forfalden til Drukkenskab, vil være at anse som nedenfor anført.

2.

Tiltalte Hansen har som foran anført været med til at drikke 2 Flasker af den nævnte Spiritus, men Hansen har gjort gældende, at Mogensen sagde, at Spiritusen var noget, han havde købt ind til Julen, og da Tiltalte vidste, at Mogensen havde handlet en Del med Juletræer, troede han derfor, at Mogensen var i lovlig Besiddelse af Spiritusen. Da Tiltalte Hansens Forklaring ikke paa det foreliggende Grundlag vil kunne forkastes, vil han herefter være at frifinde.

Fængslede Mogensen har forskyldt Fængselsstraf efter Straffelovens § 285, Stk 1, jfr § 276 smh med § 286, Stk 1, og da Betingelserne efter Straffelovens § 62 Nr 1 og 4 findes at foreligge, vil Fængslede nu være at dømme til Indsættelse i Arbejdshus, uden at der er Anledning til Fradrag for Varetægtsfængsel. I Medfør af Straffelovens § 72 Stk 1 vil der være at give Fængslede Paalæg som nedenfor angivet. De borgerlige Rettigheder frakendes Fængslede for et Tidsrum af 10 Aar.

Sagens Omkostninger, derunder Vederlaget til de beskikkede Forsvarere betales af det offentlige og Fængslede Mogensen paa nedenfor anførte Maade.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 20 Februar 1936 afsagte Dom er paaanket alene af Tiltalte Mogensen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog at Bestemmelsen om Meddelelse af Afholdspaalæg i Henhold til Straffelovens § 72 Stk 1 maa udgaa, idet der mangler Hjemmel til at meddele saadant Paalæg i Forbindelse med Idømmelse af Arbejdshus.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Nr 178/1935. **Brolæggersvend Otto Madsen (Jørgensen)**

m o d

Dansk Brolæggerforbund (Landsretssagfører Carstensen),

betræffende det indstævnte Forbunds Berettigelse til at ekskludere Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1935: Sagsøgte, Dansk Brolæggerforbund, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Brolæggersvend Otto Martin Madsen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale i Sagsomkostninger 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Der tillægges hos det offentlige Overretssagfører Povl Thomsen i Salær og Godtgørelse for Udlæg 125 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand, dog at han har indskrænket sin Erstatningspaastand til et Beløb efter Rettens Skøn, ikke over 3000 Kroner, gældende for Tiden indtil Højesteretsdommen.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Appellanten har ikke for Højesteret gjort gældende, at de ved Køgevejen anvendte Kantsten ikke omfattedes af den da gældende Priskurant; men det fremgaar af de foreliggende Oplysninger, at det var muligt i samme Tid at sætte et langt større Antal løbende

Meter af den der anvendte mindre Type end af den almindelig anvendte Type.

Efter Appellantens Forklaring tjente han faktisk 43—47 Kroner om Dagen paa sine Akkorder med den reducerede Pris, og efter det oplyste blev Taksten for Sætning af disse mindre Kantsten af indtil 20 cm Højde ved en mellem Indstævnte og Entreprenørforeningen i Februar 1935 afsluttet Overenskomst nedsat til 18 Øre pr løbende Meter i lige Linie.

Der er ikke ved de efter Dommens Afsigelse foretagne fornyede Afhøringer bl a af Appellanten, Vilhelmsen, Albert Nielsen, Carlsen og Svensson opnaaet Overensstemmelse om, hvad der passerede paa Mødet i Rømersgade den 1 August 1932.

Efter alt foreliggende findes imidlertid Appellanten med Føje at have opfattet Resultatet af Forhandlingerne saaledes, at en Nedsættelse af Taksten som af Vilhelmsen ønsket vilde blive tolereret fra Organisationens Side. Det bemærkes herved særligt, at det er uomtvistet, at Vilhelmsen, der paa det tidligere Møde i Roskilde, hvor Forretningsfører Nielsen ogsaa var tilstede, opnaaede en Nedsættelse af Arbejdsmandstaksten fra 18 Øre til 15 Øre pr løbende Meter, i Rømersgade begyndte med at udtale overfor Forbundets Repræsentanter Nielsen og Carlsen, at han ikke kunde overtage det paagældende Arbejde, medmindre han opnaaede den ønskede Reduktion af Brolæggerens Takster, og at det endvidere er uomtvistet, at Arbejdet med Sætning af Kantstenene blev overtaget af Vilhelmsen og paabegyndt af Appellanten umiddelbart efter Mødet i Rømersgade og derefter blev fortsat igennem mere end to Aar, uden at der blev rejst nogen Indvending fra Organisationens Side.

Herefter findes der ikke udvist noget Forhold fra Appellantens Side, der kunde berettigede Indstævnte til at ekskludere ham, og Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge, saaledes at Erstatningen fastsættes til 3000 Kroner, hvorved bemærkes, at Indstævnte har erklæret sig enig i, at Erstatningen fastsættes til dette Beløb, saafremt Eksklusionen maa anses som ulovlig.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at betale efter Reglerne om beneficerede Sager som nedenfor anført, og i Sagsomkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanten 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den under 10 November 1934 foretagne Eksklusion af Appellanten, Brolæggerensvend Otto Madsen, ophæves, hvorhos Indstævnte, Dansk Brolæggerforbund, til Appellanten betaler 3000 Kroner. Indstævnte betaler derhos de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft

fri Proces for Landsretten, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører Povl Thomsen 125 Kroner. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Brolæggersvend Otto Martin Madsen, hvem der er meddelt fri Proces, paastaar Sagsøgte, Dansk Brolæggerforbund, tilpligtet at ophæve en under 10 November 1934 foretaget Eksklusion af Sagsøgeren samt at betale denne en Erstatning, ifølge den endelige Paa-stand stor 6550 Kr, omfattende Tiden indtil Domsforhandlingen den 25 Juni 1935.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Under Sagen er der afgivet Forklaringer af Sagsøgeren, Forretningsfører for det sagsøgte Forbund, Albert Nielsen, tidligere Formand for Brolæggernes Afdeling i Roskilde C M Svensson, Formand for Brolæggernes Afdeling i København, Thorvald Carlsen, Formand for Arbejdsmændenes Afdeling i Roskilde, M Rasmussen, Formand for Brolæggernes Afdeling i Odense, N P Rasmussen, Entreprenør C H Vilhelmsen samt Brolæggerne F Christiansen, B Rasmussen og S Christiansen.

Entreprenør Vilhelmsen paabegyndte i Juni 1932 for Roskilde Amt et Arbejde paa Køgevejen. Der skulde lægges nogle Betonkantsten, der var 60 cm lange, 15 cm høje og 7 cm brede. Sagsøgeren har herfor i Tiden indtil Slutningen af November s A oppebaaret 18 Øre pr løbende Meter. I den dagældende Priskurant hedder det:

»Betonkantsten at sætte betales pr lb m med:
 indtil 25 cm høje i lige Linje 23 Øre
 indtil 25 cm høje i krum Linje 27 Øre
 over 25 til 28 cm — — —«

Endvidere hedder det i Priskuranten:

»Naar Brolæggeren af Entreprenøren bliver udsendt til en anden By eller et Arbejdssted beliggende mere end 5 Kilometer fra Bygrænsen, ydes der Vedkommende et Tillæg til Akkordprislisten paa 10 pCt.«

Sagsøgeren boede dengang i Roskilde, hvorfra der til Arbejdsstedet var ca 20 km.

Sagsøgeren gør gældende, at Sætning af de paagældende Kantsten 15 cm høje ikke omfattes af den da gældende Priskurant, at der i Juni 1932 fandt et Møde Sted i Roskilde, hvor Arbejdsmændene erholdt en Særordning, samt at der derefter i Forsamlingsbygningen i Rømersgade heri Staden fandt et Møde Sted, hvor der var tilstede Sagsøgeren, Vilhelmsen, ovennævnte Forretningsfører Albert Nielsen, Formanden for Brolæggernes Afdeling i København, ovennævnte Carlsen, samt Formanden for Brolæggernes Afdeling i Roskilde, ovennævnte Svensson,

og hvor denne, efter at Sagen var diskuteret, sagde til Sagsøgeren, at Prisen var fastsat til 18 Øre pr Meter.

Forretningsfører Albert Nielsen har under sin Vidneforklaring benægtet ved det ovennævnte Møde i Rømersgade — der ifølge Vidnets Forklaring først fandt Sted ca 1 August 1932 — at have sagt til Sagsøgeren og Vilhelmsen: »I kan gaa ind og tale med Svensson.« Vidnet udtalte til Svensson, at det kunde Forbundet aldrig gaa med til, hvortil Svensson svarede, at naar Forbundet ikke kunde, saa kunde Svensson selvfølgelig heller ikke. Til Sagsøgeren sagde Vidnet: »Hvis Du laver det Arbejde til Underbetaling, bliver Arbejdet stoppet og Du smidt ud.«

Ifølge Svenssons Vidneforklaring tog Forbundet ved ovennævnte Lejlighed den Beslutning, at man skulde rette sig efter Priskuranten, og Vidnet har ikke til Sagsøgeren og Vilhelmsen sagt, at Prisen var nedsat til 18 Øre pr Meter eller: »Nu tager vi Arbejdet.«

Ifølge Carlsens Vidneforklaring har han ikke paa Mødet hørt noget om, at Prisen var nedsat til 18 Øre pr Meter, eller at Forholdet skulde være overladt til Aftale mellem paa den ene Side Sagsøgeren og Vilhelmsen og paa den anden Side Svensson. Vidnets egne Udtalelser overfor Sagsøgeren var temmelig skarpe, idet Vidnet ikke kunde tænke sig en Mand arbejde under Priskuranten.

Ifølge Vilhelmsens Forklaring udtalte Nielsen under det ovennævnte Møde i Rømersgade: »Det maa I selv om, men hvis der skulde blive noget Vrøvl, maa I selv om at holde Jer til Prisen.«

Ifølge Priskuranten kan der for Arbejde, som ikke findes anført i Priskuranten, forhandles om en Akkordpris. Saadanne Akkorder skal nedskrives og forsynes med Parternes Underskrift.

Det kan ikke anses bevist, at der vedrørende det paagældende Arbejde, for hvilket der ifølge den dagældende Priskurant skulde betales: i lige Linie 23 Øre og i krum Linie 27 Øre pr Meter, hvortil for Sagsøgerens Vedkommende efter det foreliggende kom ovennævnte Tillæg af 10 pCt, er truffet behørig Aftale med Forbundet om nogen anden Pris.

Eksklusionen, der er besluttet af Forretningsudvalget med Godkendelse af Hovedbestyrelsen, uden at der fra Sagsøgerens Side er sket Appel til Delegeretmødet, samt den 12 Maj 1935 af et Formandsmøde i Aarhus — findes herefter at have haft fornøden Hjemmel i Forbundets Love, og dens Gyldighed findes ej heller at kunne anfægtes af, at der forinden — forgæves — har været tilbudt Sagsøgeren en mindelig Ordning ved Erlæggelse af et Beløb af 50 Kr. Endelig skal bemærkes, at Sagsøgte har erklæret, at Forbundet først i Efteraaret 1934 er kommet til Kundskab om, at Priskuranten uanset det paa Mødet i Rømersgade passerede, ikke er blevet respekteret.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte 200 Kr.

Der vil hos det offentlige være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Povl Thomsen, i Salær og Godtgørelse for Udlæg 125 Kr.

Fredag den 22 Maj.

Nr 129/1935. **Mathias Zachariassen, Aktieselskab (Selv)**
 mod
De forenede Jærnstøberier, Aktieselskab (Bruun),

betræffende Betaling for leverede Varmeelementer.

Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1935: Sagsøgte, Mathias Zachariassen A/S, bør til Sagsøgeren, De forenede Jærnstøberier A/S, betale de paastævnte 2071 Kr 00 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 28 Februar 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste havde Direktøren for det appellerende Selskab, forinden han for Selskabet afsluttede Overenskomst med Indstævnte og i Henhold til Overenskomstens § 2 traf Aftale om Prisen, indkøbt Varmeelementer til ca Halvdelen af den med Indstævnte akkorderede Pris hos det Firma, hvis Priser det appellerende Selskab nu paaberaaber sig til Støtte for dets iøvrigt ubeviste Anbringende om, at Indstævntes Priser er aabenbart urimelige.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Mathias Zachariassen, Aktieselskab, til Indstævnte, De forenede Jærnstøberier, Aktieselskab, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, De forenede Jærnstøberier A/S, Sagsøgte, Mathias Zachariassen A/S, dømt til Betaling af 2071 Kr 00 Øre, som Sagsøgte skal skylde Sagsøgeren til Rest for leverede Varmeelementer m v, med Renter af Beløbet 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 28 Februar 1935.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det gøres gældende, at de af Sagsøgte beregnede Priser er urimelig høje og ikke fastsat paa Grundlag af en Overenskomst af 26 Marts 1933 § 2, der lyder saaledes:

»Prisen for Elementerne vil være at fastsætte efter nærmere Aftale og saaledes, at Prisen baseres paa de til enhver Tid gældende Priser for Raamaterialer og Arbejdsløn og reguleres maanedligt efter de eventuelle indtraadte Prissvingninger.«

Under Sagen er der afgivet Forklaring af Direktør Frederik Ussing og Direktør Mathias Zachariassen.

Efter Sagens Oplysninger maa de af Sagsøgeren beregnede Priser anses fastsatte efter Parternes nærmere Drøftelse af Prisforholdet og de paagældende Varer er leverede i Tiden fra April 1933 til April 1934. Da Sagsøgte først har reklameret over Prisen i Juni 1934, vil der være at give Dom efter den af Sagsøgeren nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 250 Kr.

Nr 221/1935. Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« ved **Generalagenturet for Kongeriget Danmark** ved dettes administrerende Direktør **A V Lindelius** (Bache)

m o d

Enkefru **Edith Voigt-Madsen**, f Elbert (Fich efter Ordre),

betræffende Udbetaling af et Livsforsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 20 September 1935: Sagsøgte, Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« ved Generalagenturet for Kongeriget Danmark ved dettes administrerende Direktør A V Lindelius, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Edith Voigt-Madsen, født Elbert, betale 4000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Juni 1935, til Betaling sker. Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter, der vilde have været at erlægge, og det Stempel, der skulde have været benyttet, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret, samt i Sagsomkostninger til Sagsøgerinden 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det findes ikke ved det fremkomne tilstrækkelig godtgjort, at Forsikringen er tegnet uden Tanke paa Selvmordet, og at dette vilde være begaaet, selv om Forsikringen ikke havde foreligget.

Herefter vil Appellantens Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves for begge Retter.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« ved Generalagenturet for Kongeriget Danmark ved dettes administrerende Direktør A V Lindelius, bør for Tiltale af Indstævnte, Enkefru Edith Voigt-Madsen, f Elbert, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesterets sagfører Fich 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Formentlig i Februar 1934 tegnede Bagermester Carl Axel Voigt-Madsen i Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« en Livsforsikring, stor 4000 Kr, der traadte i Kraft den 1 Marts 1934. Ifølge Policen Nr 1323 441 skulde Forsikringssummen, saafremt den forsikrede afgik ved Døden inden Forsikringstidens Udløb, udbetales til hans Hustru Edith Voigt-Madsen, født Elbert. I Forsikringsbetingelserne for Policen fandtes ingen Bestemmelser om Karenstid eller lignende i Tilfælde af Selvmord. Den 2 eller 3 Juli 1934 afgik Bagermester Voigt-Madsen ved Døden ved Selvmord, og hans og hans fornævnte Hustrus Fællesbo blev derefter taget under Behandling som Gældsfragaelsesbo af Københavns Byrets Skifteafdeling II. Under Boets Behandling blev den heromhandlede Forsikring tilligemed en lignende i Februar 1933 tegnet Forsikring, stor 3000 Kr, i A/S Dansk Folkeforsikringsanstalt som tegnet i Forsørgelsesøjemed udleveret Enkefru Voigt-Madsen til fri Raadighed. Medens A/S Dansk Folkeforsikringsanstalt omend efter nogen Vægning gik med til at udbetale Forsikringssummen for sit Vedkommende, har Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« fastholdt sin Vægning ved at udbetale Forsikringssummen i Henhold til Police Nr 1323 441, stor 4000 Kr, under Henviisning til § 100 i Lov Nr 129 af 15 April 1930 om Forsikringsaftaler, ifølge hvilken Lovbestemmelse et Forsikringsselskab, naar den, paa hvis Liv Forsikringen er tegnet, har berøvet sig Livet paa et Tidspunkt, hvor Forsikringen ikke har været i Kraft uafbrudt mindst de sidste 2 Aar, i Almindelighed er fri for Ansvar.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerinden, Enkefru Edith Voigt-Madsen, født Elbert, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, paastaet Sagsøgte, Forsikringsselskabet »Victoria zu Berlin« ved Generalagenturet for Kongeriget Danmark ved dettes administrerende Direktør A V Lindelius, tilpligtet at betale Forsikringssummen 4000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 11 Juni 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgerinden anført følgende:

Hendes afdøde Mand drev Bagerforretningen Kastrupvej 77 for egen Regning siden Oktober 1932; han passede Bageriet alene sammen med en Lærling og arbejdede ca 16—20 Timer i Døgnet, og et Døgn i

hver Uge var han slet ikke i Seng; han var som Følge heraf noget overanstrengt. Det kneb derhos stærkt med at faa Forretningen til at løbe rundt, og han havde en Del Gæld, som han afbetalte paa, bl a skyldte han til Maskinfirmaet »National« for leverede Maskiner et Beløb paa ca 5000 Kr ifølge Veksel. Den 2 Juli 1934 skulde Vekslen fornyes, og der skulde betales et større Afdrag; han havde forhandlet med Direktør Kjær i Kjær & Co A/S, til hvilket Selskab han skyldte et ret betydeligt Beløb for leverede Varer, og hos hvilket han tidligere havde opnaaet Laan, om et saa stort Laan, at han kunde betale Afdraget paa Vekslen til Maskinfirmaet »National«, men havde ikke modtaget endeligt Tilsagn om Laanet, da han den 2 Juli 1934 Kl 3 om Eftermiddagen cyklede hjemmefra under Foregivende af, at han vilde køre ind til »National« og søge en Ordning med dette Selskab; han kom imidlertid ikke tilbage, og om Aftenen fik hun ved telefonisk Henvendelse til Selskabet oplyst, at han slet ikke havde indfundet sig der. Den følgende Dag blev hendes Mand fundet ca 300 m fra Skovfogedstedet »Bassehus« i Frederiksborg Slotsogn, hvor han havde hængt sig i et Træ op mod Vejen.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden anført, at Undtagelsesbestemmelsen i fornævnte Lovs § 100 maa komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, idet det maa antages, at Forsikringen er tegnet uden Tanke paa Selvmord, og at Selvmordet vilde være begaaet, selv om Forsikringen ikke havde foreligget. I førstnævnte Henseende har Sagsøgerinden henvist til, at Afdøde ikke af egen Drift har tegnet Forsikringen, men at dette er sket efter Paavirkning af en Forsikringsagent Carl Bentzen, der 2 a 3 Gange overfor ham havde rejst Spørgsmaalet om Tegning af en Livsforsikring. Afdøde svarede, at han vilde betænke sig, og først ved et senere Besøg indvilgede han i at tegne en Forsikring. Sagsøgerinden har endvidere fremhævet, at Afdøde, saafremt Forsikringen var tegnet med Tanke paa Selvmord, næppe havde ladet hengaa ca 4 Maaneder, inden han gjorde Alvor af sin Beslutning om Selvmord. Afdøde havde aldrig overfor hende eller hende bekendt overfor andre antydte, at han omgikkes med Selvmordsplaner, og der var overhovedet intet, der tydede paa, at han gik omkring med selvmorderiske Tilbøjeligheder. Der var heller intet, der tydede paa, at Selvmordet havde været forberedt, og der maa efter alt foreliggende gaas ud fra, at han har begaaet Selvmordet under et pludselig opstaaet katastrofalt Nervesammenbrud eller en øjeblikkelig Sindsforvirring, fremkaldt af hans økonomiske Vanskeligheder, som han sikkert har forestillet sig i et stærkt overdrevet Lys. I sidstnævnte Henseende har Sagsøgerinden foruden til det nysanførte henvist til, at Afdøde i Forvejen havde to Livsforsikringer, og at det maa antages, at Selvmordet vilde være begaaet, selv om den her under Sagen omhandlede Forsikring ikke havde foreligget, idet hendes Fremtid allerede som Følge af de to første Forsikringer i ethvert Fald foreløbigt var økonomisk betrygget.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at den almindelige Bestemmelse i § 100 i Lov Nr 129 af 15 April 1930 maa komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde. Denne Bestemmelse er indført i Loven, fordi den maa antages at være den Regel, der gennemsnitlig bedst tjener samtlige forsikredes Interesser. Hvis Forsikrings-

summen skulde udbetales i Tilfælde af Selvmord, der indtræder paa et Tidspunkt, hvor Forsikringen ikke har været i Kraft uafbrudt mindst de sidste 2 Aar, vilde Muligheden for en fornuftig Tarifiering være sprængt. Af den nævnte Grund maa der ogsaa kræves strængt Bevis for, at de i Undtagelsesbestemmelsen anførte Omstændigheder har været til Stede, hvad Sagsøgte bestemt maa bestride er Tilfældet i nærværende Sag. Sagsøgerinden har vist sig ganske ude af Stand til at føre det hende i saa Henseende paahvilende Bevis. Det fremgaar af Sagsøgerindens og andres Forklaringer, at de ikke har haft Indtryk af, at Afdøde gik omkring med Selvmordstanker, men dette beviser ikke, at han ikke har haft saadanne Tanker; der var intet i Vejen for, at han kunde holde disse Tanker skjult overfor Omverdenen. Der er fremdeles intet, der tyder paa, at Selvmordet — som af Sagsøgerinden hævdede — skulde være begaaet i et Anfald af nervøst Sammenbrud eller øjeblikkelig Sindsforvirring. De foreliggende Oplysninger viser, at han har udført Selvmordet med roligt Overlæg, i hvilken Henseende det bl a kan fremhæves, at Afdøde, der ikke havde nogen Kniv hos sig, havde brændt det overflødige Stykke af den Hampesnor, som han havde købt paa Vejen og benyttede til Selvmordet, over med en Tændstik. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Motivet til Selvmordet var de alvorlige økonomiske Vanskeligheder, hvori Afdøde befandt sig, men disse Vanskeligheder forelaa allerede paa det Tidspunkt, da han tegnede den heromhandlede Forsikring, og man kan derfor med Føje gaa ud fra, at den er tegnet med Selvmord for Øje. Det kan heller ikke antages, at Selvmordet vilde være begaaet, selv om saadan Forsikring ikke havde foreligget. Sagsøgerinden har som anført ikke kunnet føre noget som helst Bevis herfor. Den Omstændighed, at Afdøde i Forvejen havde to Livsforsikringer, hvoraf den ene iøvrigt kun drejede sig om et forholdsvis ubetydeligt Beløb, vil der ikke kunne tillægges nogen afgørende Betydning. Under disse Omstændigheder maa Tilfældet falde ind under Hovedreglen i fornævnte Lovs § 100, og Forsikringselskabet maa derfor være fri for Ansvar.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Sagsøgerinden afgivet Partsforklaring i nøje Overensstemmelse med sin Procedure, hvorhos Forsikringsagent Carl Christian Bentzen, Bagersvend Peter Galskov Christensen, Bagersvend Otto Larsen, Sognepræst Jens Julius Thodberg, Kordegn Ole Christian Madsen Lindskrog, Politibetjent Viggo Johannes Dyrvang og Direktør David Peter Verner Kjær har afgivet Vidneforklaring.

Forsikringsagent Carl Bentzen forklarede, at han, der var Kunde i Afdødes Forretning, 2 a 3 Gange overfor Afdøde havde rejst Spørgsmaalet om Tegning af en Livsforsikring. Afdøde sagde hver Gang, at han vilde tænke over det; tilsidst gik han dog med til at tegne den under Sagen omhandlede Livsforsikring. Der blev ikke ved de paagældende Lejligheder talt om, hvorvidt Forsikringen var gyldig i Tilfælde af Selvmord.

Bagersvend Peter Christensen, der var Lærling i Afdødes Forretning, forklarede, at Afdøde altid gjorde et roligt og ligevægtigt Indtryk; der var intet særligt at bemærke ved Afdøde den Dag, da han forsvandt.

Bagersvend Otto Larsen, der havde arbejdet sammen med Afdøde, forinden denne fik selvstændig Forretning, og ogsaa efter den Tid jævnlig kom sammen med ham, forklarede, at Afdøde altid var ligevægtig af Væsen, og han havde ikke overfor Vidnet beklaget sig over sine økonomiske Vanskeligheder; han lagde dog ikke Skjul paa, at Forretningen gik daarligt. Den Dag, Afdøde forsvandt, havde han og Vidnet om Formiddagen badet sammen ved Stranden. Afdøde var da ganske som sædvanlig, og der var intet, der tydede paa, at han tænkte paa Selvmord.

Sognepræst Jens Thodberg kunde ikke erindre, om han nogensinde havde talt med Afdøde personlig, og de af ham til Brug under Sagen afgivne Erklæringer var afgivet alene paa Grundlag af de Meddelelser, han havde modtaget om Afdødes Forhold fra dennes Familie.

Kordegne Ole Lindskrog forklarede, at han havde kendt Afdøde i mange Aar, og at Afdøde ikke i den Tid, i hvilken han havde kendt ham, havde gjort Indtryk af at omgaas med Tanker om at ville berøve sig selv Livet. Vidnet havde under sine Besøg hos Afdøde spurgt ham, hvordan det gik med Forretningen, og Afdøde havde ved en Lejlighed udtalt, at det gik, og ved en senere Lejlighed, at det gik bedre.

Politibetjent Viggo Dyrvang forklarede, at han daglig talte med Afdøde i hans Forretning, og at Afdøde jævnlig kom i Vidnets private Hjem. Afdøde beklagede sig ikke over sine økonomiske Forhold bortset fra, at han omtalte, at han havde forkøbt sig paa et Fryseanlæg; han syntes efterhaanden at blive mere tilfreds med det hele. Afdøde havde ikke i det Par Aar, han havde kendt ham, gjort Indtryk af at omgaas med Tanker om at ville berøve sig selv Livet, og han havde særlig ikke gjort saadant Indtryk, da Vidnet talte med ham samme Dag, som han forsvandt.

Direktør David Kjær forklarede, at han kom hver Uge i Afdødes Forretning, og at han ikke i den nærmeste Tid forinden Selvmordet havde bemærket nogen som helst Forandring i Afdødes Væsen. Vidnet havde stillet Afdøde i Udsigt, at han vilde søge at skaffe ham et Laan fra Kjær & Co A/S til Betaling af Afdrag paa en Veksel, men forinden endeligt Tilsagn herom var givet, var Afdøde forsvundet.

Efter det saaledes oplyste, særlig den af Forsikringsagent Bentzen afgivne Forklaring, finder Retten at maatte gaa ud fra, at den under Sagen omhandlede Livsforsikring er tegnet uden Tanke paa Selvmord. Det findes derhos ikke at kunne antages, at Forsikringen skulde have været en medvirkende Aarsag til Selvmordet. Der maa vel gaas ud fra, at Afdøde har begaaet Selvmord under Trykket af sine øjeblikkelige økonomiske Vanskeligheder, som han i den Sindstilstand, hvori han maa antages at have været i det Øjeblik, da han traf sin Beslutning om at begaa Selvmord, ikke har ment at kunne overvinde, idet Sagsøgerinden ikke har været i Stand til at godtgøre sin Paastand om, at Selvmordet skulde være begaaet i et Anfald af nervøst Sammenbrud eller øjeblikkelig Sindsforvirring, men det kan ikke antages at have været af nogen afgørende Betydning for Afdøde under hans Overvejelser, om han skulde begaa Selvmord, at han havde tegnet den under Sagen omhandlede Forsikring, særlig ogsaa under Hensyn til, at han maatte anse sin Families økonomiske Stilling for i ethvert Fald foreløbig at være nogenlunde be-

trygget ved de tidligere af ham tegnede Livsforsikringer. Det maa i denne Forbindelse bemærkes, at den, til Fordel for hvem en Livsforsikring er tegnet, vel, naar Forsikringen ikke har været i Kraft uafbrudt mindst de sidste 2 Aar forinden Selvmordet, har Bevisbyrden for, at Selvmordet vilde være begaaet, selv om Forsikringen ikke havde foreligget, men at man ikke vil kunne kræve et absolut Bevis for, at dette vilde have været Tilfældet, idet et saadant Bevis efter Sagens Natur i Almindelighed ikke vil kunne føres. Det maa være tilstrækkeligt, at der tilvejebringes en rimelig Sandsynlighed for, at Forsikringens Eksistens ikke har været af afgørende Betydning for den forsikrede, da han sluttede sig til at berøve sig selv Livet, og en saadan Sandsynlighed findes i det foreliggende Tilfælde ved det i Sagen oplyste at være tilvejebragt paa en efter Omstændighederne fyldestgørende Maade. Herefter vil den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at tilsvare som nedenfor nærmere bestemt.

O n s d a g d e n 27 M a j .

Nr 225/1935. **Indenrigsministeriet** (Kammeradvokaten) og **Københavns Telefon Aktieselskab** (F Bülow)

m o d

Kiropraktor H A Simonsen (Cohn),

betræffende Indstævntes Ret til Optagelse i Telefonbogen.

Østre Landsrets Dom af 1 November 1935: Sagsøgte, Københavns Telefon A/S, bør optage Sagsøgeren, Kiropraktor H A Simonsen, i Selskabets Telefonfagbog for 1936 under Betegnelsen »Kiropraktor«. Sagens Omkostninger ophæves, ogsaa forsaavidt angaar Interessen, Indenrigsministeriet. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som Sagen foreligger maa den af Indenrigsministeriet iværksatte Anke anses sket i Forstaaelse med Københavns Telefon Aktieselskab, som har givet Møde og gjort Rede for dets i Dommen refererede Standpunkt.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævnte Simonsens Paastand være at stadfæste, saaledes at Ordene »for 1936« i Domsslutningen udgaar.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes i det hele at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Ordene »for 1936« i Domsslutningen udgaar. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. At efterkomme under Adfærd efter Loven.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Kiropraktor H A Simonsen — efter at der under Domsforhandlingen er tilvejebragt Enighed om hans Optagelse i Telefon-Navnebogen — paastaaet Sagsøgte, Københavns Telefon A/S, tilpligtet at optage Sagsøgeren i Selskabets Telefonfagbog for 1936 under Betegnelsen »Kiropraktorer«.

Sagsøgeren har anført, at han, der igennem en Aarrække har haft Telefon under Københavns Telefon A/S og for Tiden har Telefonnumrene Palæ 4251 x og Eva 110, hidtil har været optaget i Selskabets Fagbog under Rubrikken »Klinikker« som Kiropraktor.

Ved Byrettens Dom af 25 April d A blev det imidlertid fastslaet, at iflg Lov Nr 72 af 14 Marts 1934 § 26, 2 Stk Betegnelsen Klinik ikke maa anvendes om Kiropraktoreres Virksomhed, og han har derfor ønsket Optagelse i Fagbogen under Betegnelsen »Kiropraktorer«, men Selskabet har afslaet dette med den Begrundelse, at en saadan Optagelse skulde være i Strid med den anførte Bestemmelse i Loven om Udøvelse af Lægegerning. Sagsøgeren mener, at Selskabets Forstaaelse af Loven er urigtig, og at dets Protest mod at optage ham under Betegnelsen »Kiropraktorer« derfor er uberettiget.

Det sagsøgte Selskab paastaar Frifindelse. Det har intet imod, at Sagsøgeren som Abonnent optages i Selskabets Fagbog for Aaret 1936 under Betegnelsen »Kiropraktorer«, forsaavidt en saadan Optagelse ikke er i Strid med den nævnte Lovbestemmelse. Selskabet, der tidligere har forelagt Spørgsmaalet for Indenrigsministeriet, henholder sig imidlertid til, at dette Ministerium ved Skrivelse af 18 August 1934 har meddelt Selskabet, at Berettigelsen til at indrette Rubrik for Kiropraktorer i Telefonhaandbogens Fagregister maa anses for yderst tvivlsom. Selskabet har derfor ikke ment at kunne imødekomme Sagsøgerens Krav uden Domsafgørelse. Selskabet har udtrykkelig erklæret, at dets Afslag paa Sagsøgerens Krav kun begrundes med Hensyn til Lovbestemmelsen.

I Medfør af Bestemmelsen i Retsplejelovens § 252, 2 Stk, er Indenrigsministeriet indtraadt i Sagen og har nedlagt Paastand om, at Sagsøgeren kendes uberettiget til at optages i Telefonfagbogen under Betegnelsen »Kiropraktorer«. En saadan Optagelse i Fagbogen virker nemlig som Reklame baade for Branchen og for den paagældende Person, og efter § 26 i Loven om Udøvelse af Lægegerning, er al Reklameren — »bortset fra en almindelig Meddelelse om vedkommendes Adresse« — forbudt.

Sagsøgeren hævder derimod — idet han alene ønsker Optagelse i Fagbogen paa samme kortfattede Maade, som han er optaget i Navnebogen — at saadan Optagelse i Fagbogen maa betragtes som almindelig Meddelelse om hans Adresse og derfor maa være tilladt.

Ifølge Kommissionsbetænkningen og Regeringens oprindelige Lovforslag skulde al Reklamering være forbudt Personer, der ikke havde Autorisation til at udøve Lægegerning. Folketingsudvalget ønskede dette ændret saaledes, at det kun skulde være paagældende forbudt at reklamere om at tage syge i Kur, naar Reklamen var egnet til at vække urigtige Forestillinger med Hensyn til hans Kvalifikationer eller de af ham anvendte Behandlingsmaader. Landstingsudvalget mente imidlertid i Overensstemmelse med det oprindelige Forslag, at et Forbud mod vildledende Reklame ikke var tilstrækkeligt, og at enhver Meddelelse til Almenheden eller ubekendte Personer om, at Kvaksalvere tager syge i Kur, burde være forbudt. Man endes derefter om et Kompromis, som den nugældende § 26, 2 Stk er Udtryk for.

I November 1932 forespurgte Telefonselskabet Sundhedsstyrelsen, hvorvidt det kunde anses berettiget eller rimeligt, at Selskabet modsatte sig, at der i Fagbogen for 1933 indrykkedes en ny Rubrik benævnt »Kiropraktorer«. I Sundhedsstyrelsens Svar hedder det bl a, at den vilde finde det fuldkommen rimeligt, om Selskabet, der formentlig ikke vilde oprette et Rubrum for Kvaksalveri eller Spaaen, nægtede at indrykke den paagældende Rubrik.

Da Selskabet senest i Juli 1934 forelagde Indenrigsministeriet Spørgsmaalet om, hvorvidt Selskabet burde imødekomme et fra flere Kiropraktorer fremsat Ønske om Oprettelse af en Rubrik for Kiropraktorer i Telefonfagbogen, gav Ministeriet det ovenfor nævnte Svar, der efter en Henvisning til den nu omtvistede Lovbestemmelse slutter med, at »Spørgsmaalet om Berettigelsen til at indrette Rubrik for Kiropraktorer i Telefonhaandbogens Fagregister maa herefter anses for yderst tvivlsomt, og under alle Omstændigheder vil Formen for og de nærmere Omstændigheder ved Indførelsen kunne medføre, at en saadan Rubrik maa anses for uforenelig med Lovens Bestemmelser.«

Ifølge det af Indenrigsministeriet den 27 Januar 1900 stadfæstede Driftsreglement for Københavns Telefon-Aktieselskab optages Abonnenterne i et alfabetisk Register og for Forretningstelefonernes Vedkommende tillige i et Fagregister.

Efter det saaledes oplyste findes Sagsøgeren at maatte være berettiget til — for sine Forretningstelefoners Vedkommende — at optages i Fagregistret. Da det derhos er ubestridt, at Kiropraktor er lovlig Betegnelse for den af Sagsøgeren udøvede Virksomhed, findes en Optagelse i Fagregistret under denne Betegnelse ikke at være stridende mod den ovenfor citerede Lovbestemmelse, forudsat at Optagelsen — hvad der under Proceduren er Enighed om — ikke gaar ud over en almindelig Meddelelse om Sagsøgerens Navn og Adresse uden Benyttelse af særlige Typer eller andet ekstraordinært typografisk Udstyr.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgeren og det sagsøgte Selskab har frafaldet Tilkendelse af Sagsomkostninger, og disse findes efter Omstændighederne ogsaa for Indenrigsministeriets Vedkommende at burde ophæves.

Torsdag den 28 Maj.

Nr 203/1935. Vognmand **H C Madsen** (Hartvig Jacobsen).
m o d

Bregentved-Gisselfeld Birks Skifteret, der behandler Dødsboet
efter Enkefru **Marie Kirstine Nielsen**, født Olsen (Gamborg),

betræffende Gyldigheden af en af Afdøde foretaget Gavedisposition.

Østre Landsrets Dom af 27 September 1935: Sagsøgte, Vognmand H C Madsen, bør til Sagsøgeren, Bregentved-Gisselfeld Birks Skifteret, der behandler Dødsboet efter Enkefru Marie Kirstine Nielsen, født Olsen, af Haslev, betale 9500 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 Marts 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen anført maa der gaas ud fra, at Appellanten har aflagt Regnskab for de af ham i 1933 i Bregentved Sparekasse hævede Beløb, ialt 3100 Kroner. Ved de tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, derunder Appellantens Partsforklaring, maa det derhos anses tilstrækkelig godtgjort, at Afdøde, der maa antages selv at have opbevaret sine Sparekassébøger og at have været i Stand til at have Indseende med hvad der hævedes paa disse, den 8 Maj 1934 har overdraget en Del af sine Værdier til Appellanten og dennes Hustru, og Appellantens Forklaring om Omfanget af denne Disposition, herunder Eftergivelsen af Gælden paa 4200 Kroner, findes ej heller at kunne forkastes.

Appellanten, der efter det oplyste ikke iøvrigt havde modtaget noget Vederlag for at yde Afdøde Ophold og Pleje, har endvidere haft Grund til at antage, at det var Afdødes Hensigt at vise ham og hans Hustru, hvilken sidstnævnte hørte til Afdødes testamentariske Arvinger, sin Erkendtlighed gennem en rigelig Vederlæggelse. Den stedfundne Disposition findes herefter ikke at kunne anfægtes efter Bestemmelserne i Aftaleloven og Appellantens Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Vognmand H C Madsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Bregentved-Gisselfeld Birks Skifteret, der behandler Dødsboet efter Enkefru Marie Kirstine Nielsen, født Olsen.

i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Overfor Sagsøgeren, Bregentved-Gisselfeld Birks Skifteret, der behandler Dødsboet efter Enkefru Marie Kirstine Nielsen, født Olsen, af Haslev, afgav Sagsøgte, Vognmand H C Madsen, den 11 Januar 1935 saalydende, af Dommerfuldmægtig C Fabricius paa Grundlag af Sagsøgtes Fremstilling affattet Erklæring:

»Undertegnede Vognmand H C Madsen, Haslev, der af Skifteretten er gjort bekendt med, at afdøde Enke Marie Kirstine Nielsen, f Olsen, Haslev, ifølge Meddelelse fra Haslev-Frerslev Sogneraad for Aaret 1934/35 har selvangivet sin Formue til 39 250 Kr, medens der i Boet nu kun findes Aktiver til samlet Værdi af ca 25 000 Kr, erklærer herved, at jeg af Afdøde i Maj Maaned f A som Betaling for at yde hende Husleje og Pleje har modtaget en Gang for alle nedennævnte Beløb:

1. Kontrabog med Sparekassen for Næstved og Omegn, hvorpaa indestod	7 665 Kr 24 Øre
2. Do med Bregentved Sparekasse, hvorpaa indestod	1 680 — 52 —
3. Et kontant Beløb, der blev udbetalt Afdøde ved Salg af det hende tilhørende Hus	4 200 — 00 —
	13 545 Kr 76 Øre.

For Nøjagtighedens Skyld skal jeg oplyse, at sidstnævnte Beløb, da Huset blev solgt, blev ydet mig som Laan, men at Beløbet senere blev mig eftergivet. Afdøde har boet hos mig i 2 Aar.«

Paa Grundlag af en Fuldmagt af 11 April 1930 fra Afdøde har Sagsøgte paa ovennævnte Bog med Bregentved Sparekasse yderligere hævet 200 Kr den 21 Februar 1933, 400 Kr den 26 April 1933, 500 Kr den 15 Juni 1933 og 2000 Kr den 14 August 1933, ialt 3100 Kr. Disse Beløb hævdes af Sagsøgte at være udbetalt til Afdøde, hvad Sagsøgeren ikke kan erkende.

Under Sagen, der er forberedt inden Bregentved-Gisselfeld Birks Ret, paastaar Sagsøgeren ifølge den endelige Paastand Sagsøgte'tilpligtet at godtgøre Sagsøgeren 1) fornævnte 13 545 Kr 76 Øre med Tillæg af et paa Bogen med Bregentved Sparekasse yderligere hævet Beløb af 13 Kr 62 Øre = 13 559 Kr 38 Øre, 2) fornævnte 3100 Kr, ialt altsaa 16 659 Kr 38 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 4 Marts 1935.

Sagsøgeren kan ikke erkende, at der med Hensyn til det paastaaede Beløb foreligger nogen Disposition fra Afdøde til Fordel for Sagsøgte eller dennes Hustru, der er en Niece til Afdødes den 4 Marts 1930 afdøde Ægtefælle, Husejer Hemming Nielsen, Fensmark. I hvert Fald bestrides Gyldigheden af saadan Disposition, hvis den maatte anses bevist, dels fordi Afdødes mentale Tilstand har hindret hende i gyldigt at disponere,

dels under Henvisning til Aftalelovens §§ 31 og 33. Boet har under Sagen yderligere henvist til, at Sagsøgte for Afdøde i den sjællandske Bondestands Sparekasse har hævet Renter, nemlig den 27 Januar 1933 691 Kr 15 Øre og den 28 April 1934 633 Kr 25 Øre, ialt 1324 Kr 40 Øre, hvortil kommer Renten for 3 Terminer af en Afdøde tilhørende Panteobligation stor 9000 Kr, anslaaet til 1080 Kr.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagen er oplyst dels ved Vidneforklaringer inden den forberedende Ret, dels ved Vidneforklaringer og Sagsøgtes Partsforklaring under Domsforhandlingen, dels ved Erklæringer, afgivne af Læge S Harsting, Haslev, samt Overlæge Johan Boserup, Sorø Amts Sygehus, Haslev, hvor Afdøde henlaa dels i Tiden 31 Maj 1934 til 21 August s A i Anledning af et Hoftebrud, som hun havde paadraget sig den 27 Maj 1934 ved at staa ud af sin Seng, dels faa Timer forud for sin Død den 29 November 1934.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Enkefru Nielsen i Februar 1933, 76 Aar gammel, tog Ophold hos Sagsøgte og dennes Hustru, hvor hun var indtil sin Død, bortset fra de ovennævnte Indlæggelser paa Sygehuset. Ifølge en af Smed J P Sørensen, Stensby, inden Vordingborg søndre Birks Ret afgivet Vidneforklaring maa nævnte Ophold antages at være kommet i Stand paa Sørensens Tilskyndelse, idet han ved et Besøg hos Marie Nielsen, antagelig i Sommeren 1932, talte med hende om, at hun daarlig kunde være alene, og tilraadede hende at se at komme til at bo hos Sagsøgte, hvem Vidnet og dennes Hustru havde Tillid til. Vidnet og dennes Hustru talte med Madsens om dette Arrangement, inden Marie Nielsen kom der i Huset, men Fru Madsen ønskede, at Marie Nielsen selv skulde udtale Ønsket om at komme til dem. — Det er videre oplyst, at Afdøde i de sidste Aar af sit Liv led af en betydelig Aareforkalkning specielt lokaliseret til Hjertet og Hjernen. Læge Harsting besøgte hende første Gang den 11 April 1933. Hun led da af en begyndende senil Demens. Til Sagsøgte udtalte Lægen dengang angaaende Fru Nielsens Helbredstilstand, at han ansaa hendes Sygdom for at være af en saadan Art, at Faren for en pludselig Død var stor, men at en passende Behandling muligvis kunde forlænge hendes Liv nogle Aar. — I Erklæring af 17 April 1935 fra Overlæge Boserup hedder det bl a:

»Ved Indlæggelsen er hun meget urolig, forpint paa Grund af Smerter i sin læderede Hofte, er ikke ganske klar, fjerner selv sin Forbinding den 1ste Nat, men efter 8—10 Dage klarer hun op, bliver fuldstændig naturlig og klar, svarer ved den daglige Stuegang fornuftigt paa alle Spørgsmaal, der stilles hende, takker stedse for al den Kærlighed og Æmhed, der vises hende. Hun modtager daglig Besøg af sin »Plejemoder« til hvem hun synes at føle sig stærkt knyttet — —«

Sagsøgte har under Domsforhandlingen forklaret, at han og Hustruen engang i Januar 1933 besøgte Marie Nielsen. Paa Hjemvejen derfra fortalte Hustruen, at Marie Nielsen, medens Sagsøgte var ude at gøre sin Vogn klar, havde fremsat Ønske overfor hende om at komme til at bo hos dem. Efter at Marie Nielsen i Februar 1933 var kommet til at bo hos dem, solgte Sagsøgte for hende det hende tilhørende Hus i Fensmark. Herfor hævdede han — den 30 August 1933 — en Restkøbessum paa

4200 Kr. Ved sin Hjemkomst lagde han Pengene til Marie Nielsen, der imidlertid spurgte ham, om han ikke havde Brug for dem som Laan, da hun nok kunde se, at hans Forretning ikke gik saa godt. I Begyndelsen af Maj 1934 kaldte Marie Nielsen ham ind til sig og sagde, at hun vilde give ham de Penge, som omhandles i ovennævnte Erklæring af 11 Januar 1935. Sagsøgte Hustru skulde have Bogen med Næstved Sparekasse, og Marie Nielsen underskrev en Fuldmagt vedrørende denne Bog. Samtidig eftergav hun dem de 4200 Kr. Hun angav som Grund, at de havde været saa gode mod hende. Hun sad med et Stykke Papir, paa hvilket hun havde regnet ud, hvad hun havde beholdt selv. Sagsøgte vilde helst have oprettet et Papir hos en Sagfører, for at der ikke skulde blive Vrøvl bagefter, men hertil svarede Marie Nielsen, at hun kunde gøre, hvad hun vilde. Hun var da oppe og fuldstændig rask og havde været det i længere Tid. Vederlag for Opholdet har ikke været paa Tale, udover at Marie Nielsen havde udtalt, at hun vilde betænke dem rigeligt. Der har heller ikke, som det hævdes fra Sagsøgerens Side, været paa Tale et aarligt Vederlag af 1000 Kr. Udover de skænkede Beløb vil Sagsøgte have foretaget Afregning med Marie Nielsen for de af ham for hende hævdede Midler. Han ved ikke, hvortil hun har anvendt de af Sagsøgeren i dennes yderligere Paastand ommeldte og under Proceduren iøvrigt nævnte Penge. Afdøde var sparsommelig. Sagsøgte har ikke faaet Penge af Marie Nielsen udover, hvad der følger af hans ovennævnte Forklaring, bortset fra et Beløb af 120 Kr, som han modtog for hendes Flytning, som han besørgede. Afdøde havde selv sine Aktiver i sin Varetægt.

Under Sagen er fremlagt saalydende Fuldmagt:

»Undertegnede Enke Marie K Nielsen boende i Haslev giver herved Vognmand H C Madsen samme Sted Fuldmagt til at opsige hæve og Kvitere, for hele den Sum som Indestaar paa min Bog med Sparekassen for Næstved og Omegn Konto Nr 138.

Haslev, den 8 Maj 1934.

Marie K Nielsen.

Til Vitterlighed om Underskriftens Ægthed.

Christian Jørgensen,

Landmand.«

Parcellist K C Jørgensen, der er Sagsøgte Svigersøn, har som Vidne inden den forberedende Ret erkendt at have underskrevet denne Fuldmagt til Vitterlighed, skønt han ikke har set Fru Nielsen underskrive Fuldmagten. Sagsøgte havde en Dag Fuldmagten med, da han passerede Vidnets Bopæl, og bad da Vidnet underskrive til Vitterlighed, hvad Vidnet gjorde, idet han kendte Fru Nielsens Haandskrift og kunde se, at hun selv havde underskrevet Fuldmagten.

Sagsøgte Hustru, Fru Marie Madsen, har under Domsforhandlingen som Vidne forklaret at have set Afdøde laane Sagsøgte de 4200 Kr. Af Retsformanden gjort bekendt med det ifølge Sagsøgte Partsforklaring den 8 Maj 1934 passerede bekræftede hun Mandens Forklaring, idet hun dog ikke kunde huske, om hun havde været til Stede ved selve Dispositionen. Da hun havde faaet Næstved Sparekassebogen, gik hun op og takkede Afdøde, idet hun spurgte: »Hvad tror Du Familien siger?« Hertil

svarede Marie Nielsen: »Jeg skylder ikke min Familie noget. Jeg har Lov at gøre, hvad jeg vil.« Vidnet husker, at Afdøde havde skrevet et Stykke Papir som af Sagsøgte forklaret. Marie Nielsen var dengang rask og havde været det i nogen Tid. Det var Meningen, at de skulde have Pengene straks og ikke først ved Marie Niensens Død. Marie Nielsen har flere Gange til Vidnet sagt, at hun var glad ved at have givet dem Pengene. Hun sagde ogsaa: »I skal have flere endnu, men nu venter vi lidt, for ingen af os ved, hvem der dør først.«

Dommerfuldmægtig C Fabricius har under Domsforhandlingen som Vidne forklaret, at han var forbavset over et saa stort Vederlag for en saa forholdsvis kort Tid. Forespurgt om Sagsøgte til Vidnet forud for denne Affattelse af Erklæringen af 11 Januar 1935 har sagt, at Dispositionen ogsaa var en Gave, kunde Vidnet intet erindre paa dette Punkt. Sagsøgte forklarede heroverfor, at han til Fuldmægtigen havde sagt, at det var ligesaa meget Gave som Betaling.

Ifølge et af Hemming Nielsen og Marie Nielsen oprettet gensidigt Testamente af 19 Marts 1902 skulde ved den længstlevendes Død dennes Efterladenskaber deles mellem begges Slægt med Halvdelen til hver. Den længstlevende var dog berettiget til at træffe anden Bestemmelse ved Testamente. Den 19 Maj 1930 oprettede Marie Nielsen en Codicil, ifølge hvilken Mandens Halvsøskende skulde stilles lige med hans Hælsøskende, hvorved bemærkes, at Fru Madsen hørte til Descendensen af Mandens Halvsøskende.

Naar henses til, at der intet ufordelagtigt er oplyst med Hensyn til Spørgsmaalet om Sagsøgtes Hæderlighed, tør Retten ikke under denne Sag forkaste Sagsøgtes Partsforklaring om at have aflagt endeligt Regnskab overfor Afdøde med Hensyn til de Pengebeløb, der ligger udenfor Sagsøgerens oprindelige Paastand 13 559 Kr 38 Øre. Hvad dernæst angaar denne, da finder Retten det efter Sagens Oplysninger ikke uantageligt, at Afdøde har ønsket at disponere til Fordel for Sagsøgte og Hustru, idet det maa antages, at Afdøde har været glad for at komme i Huset hos dem og bo der. Selv om Retten imidlertid efter det oplyste ved Paa kendelsen gaar ud fra, at Marie Nielsen den 8 Maj 1934 har disponeret til Fordel for Sagsøgte og Hustru i det af disse forklarede Omfang, og uden at have været under Indflydelse af Narkotika, maa det dog efter alt foreliggende — derunder hvad Lægen havde oplyst for dem om Marie Niensens Helbredstilstand — have staaet dem klart, at de ved at oppebære en saa betydelig Del af Marie Niensens Formue udnyttede det mellem dem og Marie Nielsen bestaaende Afhængighedsforhold til at opnaa Fordele som stod i aabenbart Misforhold til det af dem ydede eller — efter det af Sagsøgte hævdede supplerende Gavesynspunkt — til at opnaa Fordele, som der ikke ydedes Vederlag for.

Herefter og under passende Hensyn til, at der kunde tilkomme Sagsøgte et rundeligt Vederlag for at have taget Marie Nielsen i Huset hos sig, samt idet det herved bliver uden Betydning, at Marie Nielsen til nogle Paarørende, ifølge disses Vidneforklaringer under Domsforhandlingen, i Sommeren 1933 har udtalt, at der da med Sagsøgte var truffet Aftale om, at Madsens af Marie Nielsen skulde have i aarligt Vederlag for Ophold 1000 Kr, hvilket Sagsøgte, som ovenfor nævnt, nægter har

været paa Tale mellem ham og Marie Nielsen, skønnes der under Hensyn til Aftalelovens § 31 at burde gives Sagsøgeren Dom over Sagsøgte for 9500 Kr med Renter som paastaaet.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 500 Kr.

Fredag den 29 Maj.

Nr 55/1936.

Rigsadvokaten

mod

Robert Holger Gerhardt Nielsen, Thor Herman Charles August Nielsen, Henry Andreasen Fuglede og Jens Robert Theodor Thorngreen (Graae),

der tiltales for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr 9 af 1 Februar 1932 m v.

Dom afsagt af Københavns Byret den 26 September 1935: De Tiltalte Robert Holger Gerhardt Nielsen, Henry Andreasen Fuglede og Thor Herman Charles August Nielsen bør inden 14 Dage fra Dato til Statskassen bøde henholdsvis 2000 Kr, 300 Kr og 200 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i henholdsvis 50 Dage, 20 Dage og 15 Dage. Tiltalte Jens Robert Theodor Thorngreen bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. De Tiltalte Robert Nielsen, Henry Fuglede og Thor Nielsen bør een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, derunder 75 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Byrdal. Inden 15 Dage fra Dato bør Tiltalte Robert Nielsen derhos betale i Erstatning til Statskassen 538 Kr 74 Øre, af hvilket Beløb Tiltalte Fuglede in solidum med ham bør betale 64 Kr 09 Øre og Tiltalte Thor Nielsen in solidum med ham bør betale 42 Kr 17 Øre.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1935: De Tiltalte Robert Holger Gerhardt Nielsen, Thor Herman Charles August Nielsen, Henry Andreasen Fuglede og Jens Robert Theodor Thorngreen bør til Statskassen bøde henholdsvis 2500 Kr, 800 Kr, 700 Kr og 500 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling hensættes i Hæfte henholdsvis i 50 Dage, 25 Dage, 20 Dage og 15 Dage. I Henseende til de idømte Erstatninger bør Byrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder Salær til den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Byrdal, 75 Kr for Byretten og 40 Kr for Landsretten, betaler de Tiltalte een for alle og alle for een. De idømte Bøder at udredes inden 3 Dage og de idømte Erstatninger inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret, dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde vil denne være at stadfæste, hvorved bemærkes, at Straffen for Tiltalte Robert Holger Gerhardt Nielsens Vedkommende tildels er fastsat under Hensyn til Bestemmelsen i Lov Nr 337 af 18 December 1935 § 12, 2 Pkt.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret udredes som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Der tillægges Overretssagfører Byrdal i Salær 40 Kroner og Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokatens Anklageskrift af 16 August 1935 er Robert Holger Gerhardt Nielsen, Henry Andreasen Fuglede, Thor Herman Charles August Nielsen og Jens Robert Theodor Thorngreen sat under Tiltale ved Københavns Byret til at lide Straf:

A.

Robert Nielsen for Overtrædelse af Toldlovsbekendtgørelse Nr 171 af 11 Maj 1928 § 12, I og II, ved i Tiden fra Oktober 1933 til Marts 1934 til Brug ved Fortoldningen af værditoldbeskattede Varer til Toldvæsnet at have afgivet de under Bilag A Nr 1 og 3—19 fremlagte Fakturaer, som han vidste var urigtige, hvorved han har unddraget Statskassen 538 Kr 74 Øre i Told- og Tillægsafgifter.

Fuglede for Overtrædelse af Toldlovsbekendtgørelse § 12, I og Straffelovens § 163 ved til Brug for ovennævnte Fortoldning at have forsynet den under Bilag A Nr 14 fremlagte paa hans Navn lydende Faktura med den i Toldlovsbekendtgørelsens § 8, II omhandlede Rigtighedserklæring, uagtet han ikke havde Kundskab om det attesterede Forholds Rigtighed, hvorved Tiltalte har gjort sig medansvarlig for Unddragelsen af ovennævnte Toldbeløb med Hensyn til 20 Kr 98 Øre, og Overtrædelse af Toldlovsbekendtgørelsens § 12, I, ved til samme Brug at have ladet Tiltalte Robert Nielsen underskrive Rigtighedserklæring paa de under Bilag A Nr 1—6 fremlagte ligeledes paa Tiltalte Fugledes Navn lydende Fakturaer med dennes Navn, hvorved Tiltalte yderligere har gjort sig medansvarlig for Unddragelsen af ovennævnte Toldbeløb med Hensyn til 43 Kr 11 Øre.

Thor Nielsen for Overtrædelse af Toldlovsbekendtgørelsens § 12, I og Straffelovens § 163 ved til Brug under ovennævnte Fortoldning at

have forsynet de under Bilag A Nr 9, 13, 15 og 16 fremlagte paa hans Navn lydende Fakturaer med ovennævnte Rigtighedserklæring, uagtet han ikke havde Kundskab om de attesterede Forholds Rigtighed, hvorved Tiltalte har gjort sig medansvarlig for Unddragelsen af ovennævnte Toldbeløb med 42 Kr 17 Øre.

B.

Robert Nielsen for Overtrædelse af Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr 9 af 1 Februar 1932, jfr Handelsministeriets Bekendtgørelser af 31 Maj 1932, 1 November 1932, 1 Januar 1933 og 22 December 1933 ved i Tiden fra August 1932 til April 1934 paa Grundlag af urigtige Fakturaer uden Valutaattest i mange Gange at have importeret Varer fra Tyskland til et samlet Beløb af 4023 Kr 58 Øre.

C.

Robert Nielsen, Fuglede, Thor Nielsen og Thorngreen for Overtrædelse af Nationalbankens Valutakontors reglementariske Bestemmelser af 31 Maj 1932 og 19 Januar 1934 derved, at førstnævnte Tiltalte i Tiden fra August 1932 til April 1934 til Brug for egen Import fra Tyskland uberettiget har anvendt Valutaattester, som de øvrige Tiltalte havde stillet til Raadighed for ham til et samlet Beløb af 4708 Kr 45 Øre, de øvrige Tiltalte ved uberettiget at have stillet Valutaattester lydende paa ialt henholdsvis 3005 Kr 08 Øre, 409 Kr 17 Øre og 1294 Kr 20 Øre til Raadighed for nævnte Import.

Der er derhos nedlagt Paastand paa, at Robert Nielsen tilpligtes at udrede i Erstatning til Statskassen 538 Kr 74 Øre, heraf in solidum med Thor Nielsen 42 Kr 17 Øre og in solidum med Tiltalte Fuglede 64 Kr 09 Øre.

Tiltalte Robert Nielsen er født den 3 Oktober 1896 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Fuglede er født den 1 September 1895 og tidligere anset ved Østre Landsrets Dom af 24 Maj 1923 efter Motorlovens § 32, jfr § 24 med en Bøde af 600 Kr til Statskassen, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj i Medfør af § 34 frakendtes ham for bestandig.

Tiltalte Thor Nielsen er født den 12 Juni 1876 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Thorngreen er født den 1 August 1886 og ikke fundet tidligere straffet.

ad A.

Tiltalte Robert Nielsen har erkendt, at han i det i Anklageskriftet nævnte Tidsrum til Toldvæsnets har afgivet de under dette Forhold for hans Vedkommende nævnte Fakturaer, og at han herved har bevirket, at der er beregnet Told af mindre Beløb, end der skulde være beregnet Told af, saaledes at der derved er unddraget Statskassen Toldbeløb paa ialt 538 Kr 74 Øre. Han har herom nærmere forklaret, at han opgav en ham af vedkommende udenlandske Firma under Hensyn til Størrelsen af det af ham købte Vareparti indrømmet lavere Pris. Tiltalte har iøvrigt erkendt, at de Toldvæsnets af ham forelagte Fakturaer var urigtige, enten fordi vedkommende udenlandske Firma paa forudgaaende Anmodning fra

ham i Fakturaerne havde fradraget indtjent eller fremtidig Agentprovision, eller fordi han selv urigtigt havde udfyldt Fakturaangivelser og forelagt Toldvæsnet dem som kommende fra det udenlandske Firma; han har forklaret, at den af ham saaledes anvendte Fremgangsmaade skyldtes, at han ikke kunde faa de Valutaattester, han havde Brug for, men at hans Formaal ikke har været at besvige Toldvæsnet.

Tiltalte Fuglede har erkendt, at han selv har underskrevet Rigtighedserklæringen paa den i Anklageskriftet under dette Forhold nævnte — efter det oplyste urigtige — Faktura A Nr 14, og at han ikke vidste, om Erklæringen var rigtig; han har videre forklaret, at han ved sin Underskrift fuldstændig har stolet paa Tiltalte Robert Nielsens Opgivender.

Tiltalte Fuglede har ligeledes erkendt, at han har givet Tiltalte Robert Nielsen Fuldmagt til at underskrive med sit Navn paa Rigtighedserklæringerne under Bilagene A 1—6, og at han er medansvarlig for de Beløb, der er unddraget Statskassen ved Anvendelsen af disse — efter det oplyste urigtige — Fakturaer. Tiltalte har benægtet at have været vidende om, at disse Erklæringer ikke stemte med de faktiske Forhold.

Tiltalte Thor Nielsen har erkendt, at han har forsynet de under dette Forhold for hans Vedkommende nævnte — efter det oplyste urigtige — Fakturaer med Rigtighedserklæring, men han har gjort gældende, at han ikke var bekendt med, at Tiltalte Robert Nielsen skulde have haft en særlig Rabat hos vedkommende udenlandske Firma, og at han ganske stoledes paa denne Tiltaltes Opgivende.

Efter det anførte findes Tiltalte Robert Nielsen ved sin fornævnte Fremgangsmaade at have overtraadt de i Anklageskriftet for hans Vedkommende under dette Forhold nævnte Bestemmelser.

Tiltalte Fuglede findes ved de med Hensyn til hans Underskrift af Fakturaerne A Nr 14 forbundne Omstændigheder i Forbindelse med hans Erkendelse af ikke at have vidst, om Erklæringen var rigtig, at have overtraadt de for hans Vedkommende under dette Forhold anførte Bestemmelser, og han findes ligeledes uanset sin Benægtelse at have været vidende om, at Erklæringerne paa Fakturaerne A 1—6 ikke var rigtige, at have overtraadt Toldlovsbekendtgørelsens § 12, I ved sit herunder beskrevne Forhold, idet det burde have paahvilet ham at sikre sig, at Erklæringerne var rigtige.

Hvad dernæst angaar Tiltalte Thor Nielsen findes det at burde statueres, at han ligeledes burde have sikret sig, at de ham vedrørende i Anklageskriftet nævnte Fakturaer var rigtige, og idet dette som angivet ikke kan antages at have været Tilfældet, selv om der ikke skal være indrømmet Tiltalte Robert Nielsen en særlig Rabat, men en særlig — lavere — Pris, findes Tiltalte Thor Nielsen ved sin i Anklageskriftet beskrevne Handlemaade at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af de for hans Vedkommende deri anførte Lovbestemmelser.

ad B.

Tiltalte Robert Nielsen har erkendt, at han i det i Anklageskriftet under dette Forhold anførte Tidsrum har forelagt Toldvæsnet urigtige Fakturaer for derigennem at opnaa Import af Varer uden at være i Besiddelse af fornøden Valutabevilling til disse Varers Indførsel. Han har

derhos erkendt, at han har valutaberigtiget de importerede Varer med ialt 4023 Kr 58 Øre for lidt.

Tiltalte Robert Nielsen vil herefter være at anse skyldig i Overtrædelse af de i Anklageskriftet under dette Forhold anførte Bestemmelser.

ad C.

De Tiltaltes Forsvarer har paastaet de Tiltalte frifundet for Tiltalen under dette Forhold og har til Støtte herfor principalt gjort gældende, at der ikke er Hjemmel til at straffe Overtrædelse af de i Nationalbankens Valutakontors reglementariske Bestemmelser af 31 Maj 1932 og 19 Januar 1934 indeholdte Forbud mod Overdragelse af Valutaattester.

Iøvrigt er der fra de Tiltaltes Side gjort gældende, at de forskellige Mellemværender mellem Tiltalte Robert Nielsen paa den ene Side og de Tiltalte Fuglede, Thor Nielsen og Thorngreen paa den anden Side vedrørende Importen af de paagældende Varer fra Udlandet var af en saadan Karakter, at der ikke har foreligget en egenlig Overdragelse af Valutaattester. De Tiltalte Fuglede, Thor Nielsen og Thorngreen har iøvrigt hver for sit Vedkommende erkendt at have stillet til Raadighed for Tiltalte Robert Nielsen Valutaattester til de i Anklageskriftet nævnte Beløb, og sidstnævnte har erkendt at have modtaget disse Valutaattester.

Med Hensyn til den principale Paastand bemærkes:

Ved § 5 i Lov Nr 8 af 30 Januar 1932 om Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta er der ligesom ved § 7 i Lov Nr 300 af 6 December 1932, hvilke er de Lovbestemmelser, der med mellemliggende tilsvarende Lovbestemmelser er de relevante for Spørgsmaalet om Straf i nærværende Sag, fastsat Straffebestemmelser for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser og de i Henhold til Loven givne Forskrifter.

I Henhold til den Ministeren for Handel og Industri ved førstnævnte Lovs § 2 meddelte Bemyndigelse til efter Forhandling med det i Lovens § 1 nævnte Udvalg at give de i § 2 nævnte Forskrifter er der i § 1 i den af Ministeriet for Handel og Industri den 1 Februar 1932 udstedte Bekendtgørelse om Indførsel af Varer og Værdipapirer bestemt, at Indførsel af Varer og Værdipapirer fra Udlandet kun kan ske, naar der foreligger Valutaattest fra Nationalbanken, medens der hverken i denne Bekendtgørelse, som er opretholdt ved de fornævnte efterfølgende Love og de i Henhold hertil givne Bekendtgørelser gældende for det her omhandlede Tidsrum, findes noget Forbud mod Overdragelse af Valutaattester, ligesom saadant Forbud heller ikke findes i de ommeldte Love. I § 3 i Lov Nr 300 af 6 December 1932 er der givet Ministeren for Handel og Industri Bemyndigelse til efter Forhandling med det i Lovens § 1 nævnte Udvalg at træffe importregulerende Foranstaltninger til Fremme blandt andet af valutamæssige Formaal, hvorhos det er bestemt, at Administrationen af de i Henhold til Paragraffens Bestemmelse besluttede Foranstaltninger skulde varetages af Nationalbankens Valutakontor.

Idet de af Nationalbankens Valutakontor udfærdigede i Anklageskriftet nævnte reglementariske Bestemmelser ikke skønnes at kunne sidestilles med en af Ministeren for Handel og Industri i Henhold til de anførte Lovbestemmelser udstedt Forskrift, findes det at maatte statue-

res, at der ikke er Hjemmel til at straffe Overtrædelse af de i de nævnte reglementariske Bestemmelser indeholdte Forbud mod Overdragelse af Valutaattester, og de Tiltalte vil allerede som Følge heraf være at frifinde for Anklagemyndighedens i denne Henseende rejste Tiltale.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte Robert Nielsen, Henry Fuglede og Thor Nielsen være at anse saaledes:

Robert Nielsen efter Toldlovsbekendtgørelse Nr 171 af 11 Maj 1928 § 12 I og II samt Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr 9 af 1 Februar 1932, jfr Handelsministeriets Bekendtgørelser Nr 165 af 31 Maj 1932, Nr 277 af 1 November 1932, Nr 1 af 1 Januar 1933 og Nr 394 af 22 December 1933 og

Fuglede og Thor Nielsen efter Toldlovsbekendtgørelsens § 12, I og Straffelovens § 163

med Statskassen tilfaldende Bøder af henholdsvis 2000 Kr, 300 Kr og 200 Kr, subsidiært med Hæfte i henholdsvis 50 Dage, 20 Dage og 15 Dage.

Tiltalte Thorngreen vil være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale under Sagen.

De Tiltalte Robert Nielsen, Fuglede og Thor Nielsen bør derhos udrede Erstatning i Overensstemmelse med den i Anklageskriftet nedlagte Paastand.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 9 Afdeling den 26 September 1935 (254/1935) og paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse af de Tiltalte Robert Holger Gerhardt Nielsen, Thor Herman Charles August Nielsen, Henry Andreasen Fuglede og Jens Robert Theodor Thorngreen i Overensstemmelse med Anklageskriftet samt til Skærpelse af de idømte Straffe.

De Tiltalte, paa hvis Side Dommen ikke er paaanket, har ved Domsforhandlingen nedlagt Paastand om Frifindelse.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde tiltrædes det, at de Tiltalte Robert Nielsen, Thor Nielsen og Fuglede er anset skyldige i de under A, Robert Nielsen tillige i det under B omhandlede Forhold.

Med Hensyn til Anklagens Post C bemærkes: Da de Tiltalte Thor Nielsen, Fuglede og Thorngreens Valutaattester i Strid med den af Valutakontoret lovligt truffne Ordning er stillet til Disposition for Tiltalte Robert Nielsen, forelaa der ikke for denne nogen gyldig Indførelsestilladelse, og den af ham foretagne Indførsel er saaledes sket i Strid med Bekendtgørelse Nr 9 af 1 Februar 1932. Herefter vil Tiltalte Robert Nielsen og de Tiltalte Thor Nielsen, Fuglede og Thorngreen, der har medvirket ved denne Overtrædelse, være at anse efter Bekendtgørelse Nr 9 af 1 Februar 1932, jfr Lov Nr 352 af 22 December 1934, idet tilføjes, at det af dem subsidiært anførte ikke ses at kunne føre til deres Frifindelse.

De Tiltalte vil herefter hver især være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, hvis Størrelse bestemmes, for Robert Nielsen til

2500 Kr, for Thor Nielsen til 800 Kr, for Fuglede til 700 Kr og for Thorn-green til 500 Kr med Forvandlingsstraf af Hæfte henholdsvis i 50, 25, 20 og 15 Dage.

I Henseende til de idømte Erstatninger vil Dommen være at stadfæste.

Nr 96/1936.

Anklagemyndigheden

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 19 Februar 1936.

Kendelse afsagt af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v den 3 Februar 1936: Domfældte, Taxachauffør Laurits Kristian Jensen, bør godtgøre Politimesteren i Søndre Birk det til Justitsministeriets Motorsagkyndige, Ingeniør Bagger erlagte Vederlag af 25 Kr.

Østre Landsrets Kendelse af 19 Februar 1936: Det til Justitsministeriets Motorsagkyndige, Ingeniør Bagger, erlagte Vederlag af 25 Kr bør udredes af det offentlige.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret for Højesteret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Tiltalte Laurits Kristian Jensen er ikke pligtig at godtgøre Politimesteren i Søndre Birk det omhandlede Beløb af 25 Kroner.

Underretskendelsens Præmisser er saalydende:

Ved nærværende Rets Dom af 20 Maj 1935 blev Taxachauffør Laurits Kristian Jensen, boende Smyrnavej 11 C, København, for Overtrædelse af Motorlovens § 29 og Færdselslovens § 9 anset med en Bøde af 40 Kr, hvorimod han frifandtes for den under samme Sag rejste Tiltale for Overtrædelse af Motorlovens §§ 6 og 25.

Ved Dommen bestemtes derhos, at Domfældte vilde have at udrede Sagens Omkostninger, og i Henhold hertil har Politimesteren i Søndre Birk afkrævet ham et Beløb af 25 Kr, der under Sagen er betalt til Justitsministeriets Motorsagkyndige, Ingeniør Bagger, for Undersøgelse

af og Udstedelse af Erklæring vedrørende det af Domfældte førte Automobil.

Domfældte har herefter begæret Kendelse i Henhold til Retsplejelovens § 1008 til Afgørelse af, om han er pligtig at betale dette Beløb.

Domfældte har hævdet, at han ingen Pligt kan have til Betaling af Beløbet, da dette er ydet for Undersøgelse vedrørende eventuelle Mangler ved Vognen, og da han er frifundet for Tiltalen for Mangler.

Fra Anklagemyndighedens Side er der anført, at den Motorsagkyndige i Overensstemmelse med den sædvanlige i Politikredsen anvendte Praksis havde til Opgave ikke blot at undersøge Vognen med Henblik paa eventuelle Mangler ved denne, men ogsaa at foretage en almindelig Undersøgelse af Vognens Tilstand og andet foreliggende, der kunde være af Interesse for Skyldspørgsmaalet.

Ingeniør Bagger har inden Retten bekræftet, at hans Undersøgelse har været af den af Anklagemyndigheden beskrevne Art, og han har oplyst, at han paa Grund af Undersøgelsen vilde kunne afgive yderligere Erklæring om Kørselsuheldet og dets formentlige Aarsag.

Da det efter det saaledes foreliggende maa antages, at den omhandlede Undersøgelse har været rettet paa Tilvejebringelse af en sagkyndig Udtalelse om alt, hvad der i Vognens Tilstand — derunder eventuelle Mangler ved Styre- og Bremsapparater — kunde tjene til Vejledning ved Afgørelse af Skyldspørgsmaalet ved Kørselsuheldet, og da Domfældte er anset skyldig i denne Henseende, vil han i Medfør af Retsplejelovens § 1008, 1 Stk have at udrede de med Undersøgelsen forbundne Udgifter.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Retten for Københavns Amts søndre Birk m v den 3 Februar 1936 og paakæret af Tiltalte Laurits Kristian Jensen.

Efter det foreliggende vil der ikke kunne gaas ud fra, at den Motorsagkyndiges Undersøgelse af Køretøjet har været nødvendig for Behandlingen af det Forhold, for hvilket Tiltalte er dømt, og det findes derfor ikke at kunne paalægges Tiltalte at godtgøre det offentlige Udgiften til Undersøgelsen.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Juni 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 10

Torsdag den 4 Juni.

Nr 89/1936. Forfatteren **Hans Hartvig Seedorff Pedersen**
(Hartvig Jacobsen)

mod

Grosserer **Benni Golf** (Selv),

betræffende Krænkelse af Forfatterret.

Københavns Byrets Dom af 10 September 1935: Sagsøgte, Grosserer Benni Golf, bør til Statskassen bøde 20 Kr inden 15 Dage fra Dato. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 2 Dage. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgeren, Forfatteren Hans Hartvig Seedorff Pedersen, med 30 Kr.

Østre Landsrets Dom af 24 Oktober 1935: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden tillægges Københavns Kommunes Kasse. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Den idømte Bøde at udrede inden 3 Dage og de idømte Sagsomkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til Dommens Grunde vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Forfatteren Hans Hartvig Seedorff Pedersen, til Indstævnte, Grosserer Benni Golf, 200 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgte under denne Sag, Grosserer Benni Golf, har udarbejdet et Reklameskrift paa 20 smaa Sider, hvoraf 18 Tekstsider, forsynet med Illustrationer, og omhandlende forskellige af ham forhandlede Spirituosa. I Skriftet, der er udsendt i 6000 Eksemplarer, har han under Omtale af Lysholmersnapsen bl a skrevet: »Den gyldne Snaps? Lysholmeren, ja det maa være den, Hans Hartvig Seedorff har ladet sig inspirere af til det smukke Digt:

Lad mig spire i en Ager
 nok saa lille, nok saa mager,
 blot jeg genopstaar engang
 som Aquavit.

De paagældende Linjer er citeret fra et Digt »Tanker om Genopstandelsen, fremsat ved et Glas Kummen Aquavit«, der findes i den af Sagsøgeren, Forfatteren Hans Hartvig Seedorff Pedersen i 1917 for første Gang udgivne Digtsamling »Hyben«.

Under Anbringende af, at denne Gengivelse indeholder en Krænkelser af Sagsøgerens Forfatterret, har Sagsøgeren anlagt nærværende Sag, hvorunder han principalt har nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte idømmes Straf efter Forfatterlovens § 13, jfr § 17, samt tilpligtes at betale Sagsøgeren en ved Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke over 200 Kr.

Til Støtte herfor har han anført, at Offenliggørelsen er sket uden Sagsøgerens Tilladelse, og at den ikke er hjemlet ved Lovens § 14 a. Denne Undtagelsesbestemmelse, der efter Sagsøgerens Formening maa fortolkes snævert, er givet, idet en vis fri Benyttelse kan være nødvendig af folkeoplysende — eller opdragende Grunde, samt til vel-dædigt Øjemed, medens det aldrig har været Meningen, at den skal benyttes til Anvendelse i Reklameøjemed.

For det Tilfælde, at Retten dog maatte skønne, at § 14 a kommer til Anvendelse, har Sagsøgeren nedlagt en subsidiær Paastand, der efter Sagsøgerens endelige Formulering gaar ud paa, at Sagsøgte idømmes Straf efter § 14, jfr § 20, samt efter § 9, 4 Stk, jfr § 17, og at der tillægges Sagsøgeren en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Til Støtte herfor har Sagsøgeren anført, at den benyttede Kilde ikke er tydeligt angivet, idet Sagsøgte burde have anført saavel Digtets som Digtsamlingens Navn, og at de benyttede tre Linier isoleret faar en helt anden Betydning, end naar de læses sammen med hele Digtet. Sagsøgeren har derhos henvist til, at Formodningen maa være for, at § 9, 4 Stk, ogsaa maa finde Anvendelse ved de ifølge § 14 a tilladte Gengivelser, og at naar Køberen skal respektere denne saakaldte droit moral, maa Laaneren saameget mere gøre det.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Forsaavidt angaar den principale Paastand hævder han, at Reklameskriftet er et selvstændigt Skrift, der falder ind under § 14, og at der ingen Hjemmel haves til at antage, at § 14 ikke skulde kunne anvendes i Reklameøjemed. Subsidiært har han hævdet, at Sagsøgte ikke har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed, og henvist til den foreliggende juridiske Tvivl, samt hævdet, at Sagsøgeren ingen Skade har lidt.

Forsaavidt angaar Sagsøgerens subsidiære Paastand har Sagsøgte henvist til, at Kildeangivelsen efter det foreliggende maa siges at være tilstrækkelig angivet, ligesom han hævder, at der ingen Forvanskning eller Beskæring er foretaget. Der er ganske vist kun gengivet en Brøkdæl af Digtet, men der er ikke ved Gengivelsen Tale om nogen Forringelse.

Det drejer sig i det foreliggende Tilfælde ikke om Optagelse af et mindre Digt, men om et Citat af en Del af et saadant, der efter Omstændighederne skønnes at være optaget i et større hele, der er et selvstændigt Værk.

Reglen i § 14 a findes nu ikke at kunne forstaas saaledes, at den ved udtrykkeligt kun at tillade Optagelse af mindre Digte, derved skulde forbyde Optagelse af en Del af et mindre Digt, men saadan Optagelse af en Del af et Digt maa efter Værkets Formaal kunne være lovlig. Da Retten endvidere finder, at der efter de i § 14 a benyttede Udtryk savnes den fornødne Hjemmel til at indskrænke § 14 a til at kunne angaa de af Sagsøgeren nævnte folkeoplysende og -opdragende samt veldædige Værker, og det delvise Citat i nærværende Sag findes berettiget, har Benyttelsen efter § 14 a været lovlig.

Retten finder endvidere ikke, at der ved den foretagne Citering er sket nogen væsentlig Forringelse af det paagældende Digt.

Derimod maa Retten være enig med Sagsøgeren i, at naar Loven forlanger den benyttede Kilde tydeligt angivet, er det ikke nok, at Forfatterens Navn angives, og Sagsøgte vil forsaavidt ikke kunne undgaa Bødestraf.

Herefter vil Sagsøgte være at dømme efter Lov Nr 149 af 26 April 1933 § 20, jfr § 14, med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 20 Kr, subsidiært Hæfte i 2 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 10 September 1935 af Københavns Byrets 16 Afdeling, paastaas af Appellanten, Forfatteren Hans Hartvig Seedorf Pedersen, ændret derhen, at Indstævnte, Grosserer Benni Golf, idømmes Straf efter Forfatterlov 26 April 1933 § 13, jfr § 17, og tilpligtes i Medfør af samme Lovbestemmelse at betale Appellanten en Erstatning efter Rettens Skøn, ikke over 200 Kr, subsidiært derhen, at Indstævnte i Forbindelse med Stadfæstelse af Dommen iøvrigt idømmes Straf efter nævnte Lovs § 9, 4, jfr § 17, og at der tillægges Appellanten en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Indstævnte paastaar Stadfæstelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bøden vil være at tillægge Københavns Kommunes Kasse.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 104/1936.

Anklagemyndigheden

mod

Landsretssagfører **Helge Frederik Drewsen Gronenberg, Theodor Christian Michelsen** og **Nis Friedrich Jessen.**

Kendelse afsagt af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder 6 Februar 1936: Da de ommeldte Erklæringer m v vedrørende Klagen af 10 April 1934 maa betragtes som nærværende Sag vedrørende, bør Anklagemyndigheden fremlægge dem i Sagen,

thi eragtes:

Anklagemyndigheden bør fremlægge de omhandlede Erklæringer m v vedrørende Klagen af 10 April 1934.

Vestre Landsrets Kendelse af 30 Marts 1936: Den paakærede Kendelse er afsagt den 6 Februar 1936 af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder. Under en mod de Sigtede, Landsretssagfører Helge Frederik Drewsen Gronenberg, Theodor Christian Michelsen og Nis Friedrich Jessen, indledet Forundersøgelse for Overtrædelse af Straffelovens §§ 164, 267 og 268 i Anledning af en af Sigtede Gronenberg komciperet og af Sigtede Michelsen underskrevet Klage af 10 April 1934, der indsendtes til Rigsadvokaten, og i hvilken der blandt andet begæredes Strafforfølgning mod forskellige Retsembedsmænd, har Sigtede Gronenberg begært fremlagt de Erklæringer m v., der af Rigsadvokaten er foranlediget indhentet i Anledning af Klagen. Da Michelsen og Gronenberg som sigtede under nærværende Sag findes at have Krav paa at blive bekendt med Indholdet af de ommeldte Erklæringer, maa det billiges, at det ved Kendelsen er paalagt Anklagemyndigheden at fremlægge dem, hvorfor

bestemmes:

Den paakærede Kendelse bør ved Magt at stande.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i nærværende Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Rigsadvokaten, der har bemærket, at de paagældende Dokumenter efter hans Skøn er uden Interesse for den foreliggende Sag.

Da de paagældende Erklæringer m v, med hvilke Retten er

gjort bekendt, ikke paa Forhaand med Sikkerhed kan statueres at være uden Betydning for de Sigtedes Forsvar

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 198/1935. »Fremtiden«, gensidig dansk Livsforsikringsforening (Ahnfelt-Rønne) mod

Repræsentant **Waldemar Olsen** og Hustru **Louise**, født Brandt (Bache),

betræffende Udbetaling af en Forsikringssum.

Vestre Landsrets Dom af 12 September 1935: De Sagsøgte, Fremtiden, gensidig dansk Livsforsikringsforening, bør til Sagsøgerne, Repræsentant Waldemar Olsen og Hustru Louise, f Brandt, betale 10 000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 April 1935, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter en af Læge, Frk Maren Hyldahl efter Dommens Af-sigelse afgivet Vidneforklaring har afdøde til hende udtalt, at hun i Anledning af Udstedelsen af Erklæringen af 16 Maj 1934 havde gjort Fuldmægtig Christensen opmærksom paa, at hun havde ligget paa Sygehuset. Fuldmægtig Christensen har ikke bestemt benægtet, at Afdøde til ham har omtalt, at hun havde været under Lægebehandling og paa Kurophold i Tyskland.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte yderligere Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg betaler Appellanten »Fremtiden«, gensidig Dansk Livsforsikringsforening, til Højesteretssagfører Bache 200 Kroner og 61 Kroner 45 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police af 5 Marts 1930 tegnede Damefrisørinde Frøken Esther Elise Valborg Olsen i Randers hos de Sagsøgte, Fremtiden, gensidig dansk Livsforsikringsforening, i Aalborg, en blandet Livs- og Kapitalforsikring, stor 10 000 Kr, der forfaldt til Betaling den 1 Februar 1958 eller ved den forsikredes Død, hvis denne indtraf forinden. Ved Paa-tegning af 14 Juni 1933 paa Policen blev der foretaget den Ændring, at Forsikringssummen skulde udbetales til den forsikrede, dersom hun levede ved Forsikringstidens Udløb, i modsat Fald til hendes Forældre, nemlig Sagsøgerne under nærværende Sag, Repræsentant Waldemar Olsen og Hustru Louise, f Brandt, begge af Dronningborg, der havde ydet hende økonomisk Bistand ved Etableringen af hendes Virksomhed. Ved Udgangen af Januar 1934 traadte Policen ud af Kraft paa Grund af Præmierestancer paaløbne for Tiden efter 1 November 1933. Da Frøken Olsen ønskede at optage et Policelaan for at skaffe Dækning af Restancen, indledede hun Forhandling med de Sagsøgte derom og underskrev i den Anledning i Begyndelsen af Marts 1934 en Helbreds-erklæring, der tilligemed en Obligation blev indsendt til de Sagsøgte. Disse modtog derimod ikke et til Forholdets Ordning fornødent kon-tant Beløb af 40 Kr, som de havde afkrævet hende. Ved et Besøg af den hos de Sagsøgte ansatte Fuldmægtig M Christensen hos Frøken Olsen, underskrev denne en ny Helbreds-erklæring, dateret 12 April 1934, tilligemed en Obligation lydende paa et noget større Beløb end den foregaaende; men et nu krævet kontant Beløb af 46 Kr blev ikke indbetalt. Fuldmægtig Christensen besøgte paany Frk Olsen den 16 Maj 1934, ved hvilken Lejlighed sidstnævnte paany underskrev en Helbreds-erklæring, og det fornødne kontante Beløb blev endelig ind-sendt til de Sagsøgte i Begyndelsen af Juni 1934, hvorefter Police-laanet blev ekspederet, og Forsikringen paany traadte i Kraft fra den 1 i sidstnævnte Maaned. I samme Maaned blev Frk Olsen syg, og den 11 Februar 1935 afgik hun ved Døden. Ifølge Dødsattesten var Døds-aarsagen Tuberkulose i begge Nyrrer og i Blæren. Som Svar paa en Henvendelse fra Sagsøgernes Sagfører meddelte de Sagsøgte denne, at de var blevet bekendt med, at Frk Olsen i Aaret 1933 var blevet behandlet for Nyre- og Blæretuberkulose, og at de, saafremt de ved Genoplivelsen af Policen i Juni 1934 havde faaet Oplysning herom, kun vilde have oplivet den mod en stærkt forhøjet Præmie og vilde have fastsat en Karenstid af 5 Aar. De var herefter kun villige til at betale Policens Genkøbsværdi pr 1 Juni 1934 tilligemed de efter denne Dag indbetalte Præmier samt Bonus, alt med Fradrag af Policelaanet. Sag-søgerne har derefter under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte til-pligtet at betale dem Forsikringssummen 10 000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 April 1935, indtil Betaling sker. De Sag-søgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale mod Betaling

af 275 Kr 75 Øre, idet de til Støtte herfor har gjort gældende, at Frk Olsen i de fornævnte Helbredserklæringer mod bedre Vidende har givet urigtige Oplysninger om sin Helbredstilstand af en saadan Art, at de Sagsøgte — hvad enten Forsikringsaftaleloven af 15 April 1930 anses anvendelig paa Forholdet eller ej — er berettigede til at nægte at udbetale Forsikringssummen. De har derhos bestridt, at der — som af Sagsøgerne anbragt — under Fuldmægtig Christensens Besøg hos Frøken Olsen skulde være givet ham Oplysninger om hendes tidligere Sygdom.

De ommeldte Helbredserklæringer, ved hvis Afgivelse er benyttet en af de Sagsøgte fremstillet Blanket, er saalydende:

»Undertegnede Damefrisørinde Frk E E V Olsen, Slotsgade 7, Randers, erklærer herved paa Tro og Love, at jeg for Øjeblikket anser mig for fuldstændig sund og rask, og at jeg ikke, siden jeg blev antaget til Livsforsikring i »Fremtiden«, gensidig dansk Livsforsikringsforening, oprettet 1886, Aalborg, efter Police Nr 50 875 har lidt af eller været under Lægebehandling for nogen alvorlig Sygdom, der kan antages at faa Indflydelse paa min Levedygtighed, ligesom jeg ej heller er vidende om, at jeg har Anlæg til nogen saadan Sygdom.«

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Frøken Olsen henlaa paa Randers Købstads Sygehus i Tiden fra den 16 Januar 1933 til den 6 Maj s A til Behandling for en Nyre- og Blærelidelse. Ifølge en Erklæring fra hendes Læge, Frk M Hyldahl, der som Vidne har vedstaaet Erklæringens Rigtighed, blev der under Sygehusopholdet af Seruminstitutet konstateret Tuberkelbaciller i indsendte Urinprøver. Lægen er efter sin Erklæring ikke sikker paa direkte at have meddelt Frk Olsen, at hendes Sygdom var af tuberkuløs Natur, men mener dog bestemt at kunne sige, at Frk Olsen vidste, at der var fundet Tuberkelbaciller som nævnt. Hun vidste fremdeles, at der i en i Slutningen af Juli 1933 til Seruminstitutet indsendt Urinprøve ikke var fundet Tuberkelbaciller. I Tiden fra 2 August 1933 til 2 September s A opholdt Frk Olsen sig ved Kurstedet Bad Driburg i Tyskland. En derværende Læge, Dr Karl Voswinckel, har i en Erklæring af 30 Marts 1935 udtalt, at Frk Olsen efter hans Anskuelse led af den Brightske Nyresygdom, og at der efter hendes Behandling med Bade- og Drikkekur var indtraadt en afgjort Bedring, saa at Tuberkulose kunde anses udelukket. Dr Voswinckel har i en supplerende Erklæring af 18 April 1935 udtalt, at hendes Sygdom ved Behandlingens Begyndelse ingenlunde var saa alvorlig, at det kunde antages, at hun vilde dø i en overskuelig Fremtid, og at det efter Badekurens Tilendebringelse med Sikkerhed kunde antages, at der ved en hende foreskrevet hensigtsmæssig Levevis vilde indtræde fuldstændig Helbredelse.

Efter den af Læge M Hyldahl afgivne Erklæring og Vidneforklaring havde Frk Olsen efter Hjemkomsten fra Tyskland fortalt Lægen, at den tyske Læge, der havde behandlet hende, havde erklæret, at hendes Lidelse ikke var af tuberkuløs Natur, men en Stofskiftesygdom, at han egentlig gerne vilde have beholdt hende noget længere — hvilket udelukkedes ved, at Kurstedet lukkede — og at hun nu maatte fortsætte Kuren i sit Hjem — hvortil der derefter sendtes Brøndvand fra Kur-

stedet — og saa komme igen, naar dette aabnede. Det er Læge Hyl-dahls Overbevisning, at Frk Olsen troede fuldt og fast paa, hvad der saaledes var meddelt hende om hendes Sygdom, og Læge Hyldahl har hverken støttet eller afsvækket denne hendes Opfattelse af Sygdom-mens Karakter, men var forbavset over at se, hvilken Bedring Kurop-holdet havde medført. Hun havde ikke Frk Olsen til Behandling, før denne engang i Juni 1934 var blevet forkølet og fik opblussende Blære-symptomer. Under en Samtale, hun havde med Frk Olsen, omtalte denne sit Forhold til de Sagsøgte og de af hende afgivne Helbredser-klæringer, og Læge Hyldahl foreholdt hende, at der tidligere var fundet Tuberkelbaciller i Urinen, men heroverfor hævdede Frk Olsen, at den sidste før hendes Tysklandsrejse udtaget Prøve jo havde vist, at der ikke var Tuberkelbaciller. Læge Hyldahl meddelte ikke Frk Olsen, at denne Omstændighed ikke udelukkede, at der var Tuberkulose. Frk Ol-sen henviste endvidere til den tyske Læges Udtalelser og til, at hun havde været rask i 10 Maaneder, ligesom hun oplyste, at hun havde gjort de Sagsøgtes Agent opmærksom paa, at hun havde ligget paa Randers Sygehus for en Urinvejslidelse. Hertil skulde Agenten have svaret, at det vigtigste var, at hun i 10 Maaneder havde følt sig rask og passet sit Arbejde. Læge Hyldahl er efter sin Forklaring ikke i Tvivl om, at Frk Olsen har været i god Tro ved Afgivelsen af de ommeldte Helbredserklæringer, ligesom hun er overbevist om, at Frk Olsen har udtalt sig til Agenten som af hende meddelt. Det er endvidere forklaret af Frisør Poul R Schytte Hansen, at Frk Olsen, der før Kuropholdet i Tyskland kun med stor Anstrengelse passede Arbejdet i sin Frisørsalon, kom hjem fra Tyskland tilsyneladende aldeles frisk og rask og deltog i Arbejdet ganske som Forretningens øvrige Personale.

Med Hensyn til det, der passerede ved Fuldmægtig Christensens Besøg hos Frk Olsen, har dennes Broder, Frisør N C Emil Olsen, som Vidne forklaret, at han har overværet en Samtale mellem Søsteren og en Fuldmægtig fra de Sagsøgte, hvor der blev underskrevet en Erklæ-ring om, at Forsikringen, der havde været ude af Kraft, skulde træde i Kraft igen. Frisør Olsen var ogsaa tilstede ved et Par andre Lejligheder, hvor der blev underskrevet Erklæringer. Han har hørt, at Søsteren ved en af disse Lejligheder fortalte om sit Kurophold i Tyskland og om, hvor glad hun var ved Resultatet af dette Kurophold. Fuldmæg-tigen vilde ved den Lejlighed have hendes Underskrift paa en Helbreds-erklæring, og da Søsteren sagde, at hun jo havde været paa Kurophold i Tyskland for en Nyre- og Blæresygdom, sagde Fuldmægtigen hertil: »Ja, men De er jo nu fuldstændig rask,« og da Søsteren sagde Ja, sagde Fuldmægtigen, at det jo var det, det kom an paa, og Helbredserklæ-ringen blev saa underskrevet.

Fuldmægtig M Christensen har som Vidne benægtet at have hørt Tale om, at Frk Olsen havde været paa Sygehuset eller paa Kurophold i Tyskland.

Efter alt det foreliggende kan de Oplysninger, der under de paa-gældende Samtaler maatte være givet Fuldmægtig Christensen om Frk Olsens Sygdom i 1933, ikke anses givet paa en saadan Maade, at det

maatte være Christensen klart, at det oplyste havde nogen Betydning for Selskabets Risiko. Det bliver herefter afgørende for Sagens Udfald, om selve de i Erklæringen givne Oplysninger har været urigtige.

Som det fremgaar af det foranførte indskrænker Erklæringen sig ikke — som det skal være det sædvanlige i Forsikringsselskabernes Praksis — til at oplyse, hvorvidt den paagældende har været syg eller under Lægebehandling, men der er i de af de Sagsøgte benyttede Blanketter til Ordene » — — — lidt af eller været under Lægebehandling for nogen alvorlig Sygdom« føjet Ordene »der kan antages at faa Indflydelse paa min Levedygtighed.« Efter de Sagsøgtes Fremstilling har det ved denne Tilføjelse været tilsigtet at tilkendegive, at visse Sygdomme af forbigaaende Natur ikke behøvede at opgives. Efter denne Formulering af Erklæringen kan Skønnet om, hvilke Sygdomme der skulde opgives, til en vis Grad være overladt den forsikrede, og efter alt, hvad der foreligger om Frk Olsens Helbredstilstand i Tiden for Afgivelsen af de ommeldte Erklæringer, findes hun ikke at have manglet Føje til at formene, at hendes tidligere Sygdom vilde være uden Indflydelse paa hendes Levedygtighed, saaledes at hun kunde afgive Erklæring som sket. Herefter kan hendes Forhold ved Afgivelsen af Erklæringerne ikke anses at have berettiget de Sagsøgte til at nægte at udbetale Forsikringssummen, og Sagsøgernes Paastand vil som Følge deraf være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Tirsdag den 9 Juni.

Nr 249/1935. Grosserer **L Ib Petersen** (Selv)
mod

Murermester **F Frølund** (Kierulf Petersen),

betræffende Betaling af et Restbeløb af en Entreprisesum.

Østre Landsrets Dom af 25 November 1935: Sagsøgte, Grosserer L Ib Petersen, bør til Sagsøgeren, Murermester F Frølund, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale 1858 Kr 60 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 Juli 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 150 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaet sig frifundet mod Betaling af 1041 Kroner 08 Øre med Renter, nemlig det ham ved Dommen idømte Beløb af 1858 Kroner 60 Øre med Fradrag af 417 Kroner 52 Øre for manglende Marmor og manglende Hegns-

mursokkel samt af den Appellanten ved Dommen paalagte Erstatning af 400 Kroner.

Indstævnte har paastaet Dommen stadfæstet.

Indstævnte har erkendt, at han af de fra Jaatinen & Co leverede Varer skal betale Varer til et Beløb af 33 Kroner 12 Øre, der efter det nu oplyste vedrører Betaling for Solbænke og ikke for Marmor.

Idet Dommens Afgørelse iøvrigt i Henhold til de i den anførte Grunde tiltrædes, vil Appellanten herefter til Indstævnte have at betale 1825 Kroner 48 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 550 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer L Ib Petersen, børt til Indstævnte, Muremester F Frølund, betale 1825 Kroner 48 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 Juli 1935 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 550 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Entrepriskontrakt af 4 November 1933 paatog Sagsøgeren, Muremester F Frølund, sig Udførelsen af Murerarbejdet til en Ejendom, som Sagsøgte, Grosserer L Ib Petersen, opførte paa Matr Nr 6 ol Frederiksberg, la Coursvej 18, for en samlet Sum af 20 800 Kr. Heraf resterer 1998 Kr 60 Øre, og Sagsøgeren anerkender, at der i Henhold til en af Muremestrene G C Andersen og Sophus Schrøder foretaget Syns- og Skønsforretning, afhjemlet ved Frederiksberg Birks Ret den 19 Juli 1934, og kontinueret under nærværende Sag, yderligere skal fradrages:

1) For manglende Marmorvinduesplader	65 Kr
2) For manglende Pudsnng af Skelmur	230 —
3) For do af Trappetrin	25 —
4) For manglende Henlægning af Trappetrin	10 —
5) For Altangelændere	70 —

ialt 400 Kr,

hvorfor Sagsøgerens endelige Paastand gaar ud paa, at Sagsøgte tilpligtes at betale ham 1998 Kr 60 Øre ÷ 400 Kr = 1598 Kr 60 Øre samt i Erstatning, fordi Tømrerarbejdet blev for sent bestilt, hvorved Betalingen for Murerarbejdet fordyredes

600 — 00 —
ialt 2198 Kr 60 Øre

med Renter 6 pCt aarlig fra 4 November 1934.

Sagsøgte paastaar Frifindelse mod Betaling af... 1598 Kr 60 Øre

med Fradrag af:

1) For Varer, leveret udenfor Tilbudet		
af »Jaatinen & Co«	33 Kr 12 Øre	
	126 — 00 —	
	108 — 40 —	
2) Mangler ved Murerarbejdet.....	100 — 00 —	
3) Manglende Hegsmurssokkel	150 — 00 —	
4) Yderligere Mangler ved Trappetrin		
og Altangelændere	65 — 00 —	
5) Udgifter ved Skønsforretning	175 — 25 —	
	<hr/>	
		757 — 77 —
		<hr/>
		ialt 840 Kr 83 Øre.

Under Domsforhandlingen er afgivet Forklaringer af Muremester S Schrøder, Arkitekt Janager og Parterne.

Efter disse og det iøvrigt under Sagen oplyste kan Sagsøgte kendes berettiget til Fradrag af Post 2: 100 Kr og af Post 4: 40 Kr, medens Post 1 maa udredes af Sagsøgte selv, og Post 3 ikke var angivet paa den til Grund for Overenskomsten liggende Tegning, saaledes at Sagsøgeren intet Ansvar har for denne Mangel, hvorhos der for den af Sagsøgte forvoldte Forsinkelse med Tømrerarbejdet tilkommer Sagsøgeren en Erstatning af 400 Kr.

Sagsøgte bør herefter til Sagsøgeren betale.....	1598 Kr 60 Øre
	+ 400 — 00 —
	<hr/>
	1998 Kr 60 Øre
	÷ 140 — 00 —
	<hr/>
	ialt 1858 Kr 60 Øre

med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 8 Juli 1935 og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

=====

Onsdag den 10 Juni.

Nr 165/1935. Sømand **Harry Alfred Emil Svendsen** (F Bülow)
m o d

Otto Busch, Hamburg, som Væрге for **Karl Heinz Brehme**
(Møldrup),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt af Retten for Esbjerg Købstad m v den 4 April 1928: Sagsøgte, Sømand Harry Alfred Emil Svendsen, Sverigesgade 7, Esbjerg, vil have at yde Bidrag efter Ribe Stiftamt Bestemmelse til det af Martha Lina Christine Hansen, født Brehme, af Hamburg, den 5 Januar 1923 fødte, udenfor Ægteskab avlede Barn, Karl

Heinz Brehmes, Underhold fra Fødslen, og vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, derunder Vederlaget til den for Sagsøgeren beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Permin af Esbjerg, 30 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 4 Oktober 1928: Underretsdømmen bør ved Magt at stande, saaledes at Bidragenes Størrelse fastsættes af vedkommende Overøvrighed. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges den for Appellanten, Sømand Harry Alfred Emil Svendsen, beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører Ørum, i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for hafte Udgifter 10 Kr, hvilke Beløb udredes af det offenlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der foretaget Blodtypeundersøgelse af Barnemoderen, Barnet og Appellanten.

Af en Erklæring fra Overlæge paa Allgemeines Krankenhaus St Georg i Hamburg fremgaar det, at Barnet henhører til Blodtype A 1, Barnemoderen til Blodtype B og Erklæringen udtaler, at herefter enhver Mand, der mangler dette A 1-Kendetegn, vil være udelukket som Fader.

Ifølge Erklæring fra Universitetets retsmedicinske Institut er Blodprøven fra Appellanten fundet at tilhøre Typen B, og Erklæringen udtaler som Resultat af de foretagne Typebestemmelser, at Appellantens Faderskab er uforenligt med ABO Systemet.

Højesteret meddelte derefter den 28 Juni 1935 i Medfør af Retsplejelovens § 423 Tilladelse til Anke.

I en senere Erklæring har Retslægeraadet udtalt, at det kan tiltræde den af Universitetets retsmedicinske Institut udstedte Erklæring.

Raadet har derhos paa Anledning udtalt, at Sikkerheden af dette Resultat hverken paavirkes af den Omstændighed, at Barnemoderen i Undfangelsestiden har haft Samleje med andre Mænd end Appellanten eller af den Omstændighed, at Blodprøverne først er taget mere end 12 Aar efter Barnets Fødsel.

Herefter maa det anses for udelukket, at Appellanten kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn, og han vil som Følge heraf være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Sømand Harry Alfred Emil Svendsen, bør for Tiltale af Indstævnte Otto Busch, Hamborg, som Værge for Karl Heinz Brehme, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. De ved de indankede Domme fastsatte Salærer og Godtgørelse for Udlæg udredes af det

offenlige. I Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Bülow 150 Kroner og 67 Kroner 50 Øre og Højesteretssagfører Møldrups i Salær for Højesteret 150 Kroner, hvilke Beløb ligeledes betales af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Som Formynder for det af Martha Lina Christine Hansen, født Brehme, af Hamburg, den 5 Januar 1923 fødte, udenfor Ægteskab avlede Barn, Karl Heinz Brehme, paastaar Arkitekt Johan Martin Theodor Schultz af Altona under denne Sag Sømand Harry Alfred Emil Svendsen, Sverigesgade 7, Esbjerg, dømt til at yde Bidrag efter Ribe Stifts- amts Bestemmelse til det nævnte Barns Underhold fra Fødslen.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, dels at Sagen vil være at paakende efter tysk Ret, da Barnet er avlet og født i Tyskland, og at Sagsøgte herefter ikke kan dømmes, da Barnemoderen i Undfangelsestiden har staaet i Forhold til andre Mandspersoner, hvilket efter Bürgerliches Gesetzbuch § 1717 udelukker Underholdskravet, og dels, at selv om dansk Ret lægges til Grund, er det foreliggende Bevis for Paterniteten for usikkert, hvorhos de andre Mandspersoner, der har staaet i Forhold til Barnemoderen i Undfangelsestiden, i saa Fald burde have været medinddragne under denne Sag, der saa burde udsættes saa længe.

Ifølge Retslægeraadets Erklæring kan Barnet være avlet i Tiden fra kort før Slutningen af Februar 1922 til Slutningen af Maj s A, forudsat at det var fuldbaaret eller næsten fuldbaaret ved Fødslen, i hvilken Henseende der foreligger en Erklæring fra en Jordemoder i Altona, efter hvilken man maa gaa ud fra, at Barnet er født som fuld- baaret.

Barnemoderen har forklaret, at det kønslige Forhold mellem hende og Sagsøgte indlededes i Midten af April 1922 og fortsattes et Aarstid, og at hun i Undfangelsestiden, saaledes som denne er fastsat af Rets- lægeraadet, endvidere har staaet i Forhold til følgende Mandspersoner:

a. I Marts Maaned gentagne Gange til en Østriger ved Fornavn Jacob, hvis Efternavn hun ikke kender.

b. I Begyndelsen af Marts til en Amerikaner, hvis Navn hun ikke erindrer.

c. I Begyndelsen af April til en Englænder Brian Swift fra Gra- vesend, der maa antages at være afgaaet ved Døden.

d. I sidste Halvdel af Maj Maaned til 4—5 forskellige Mandspersoner.

Sagsøgte har forklaret, at det kønslige Forhold til Barnemoderen opstod i Foraaret 1922, og har ikke turdet bestride Barnemoderens Forklaring om, at det var i Midten af April Maaned; de havde dernæst 3 Samlejer med hinanden indenfor et Tidsrum af ca 1 Maanedstid, hvor- efter de ikke havde kønslig Omgang med hinanden i ca 3 Maaneder. Han gør gældende, at Barnemoderen i Avlingstiden har haft at gøre med endnu flere end de nævnte.

Sagsøgte er Sømand og har nu Bopæl i Esbjerg, men havde paa Avlingstiden Bopæl om Bord paa S/S »Phønix«, der gaar i Rute fart mellem Esbjerg og Hamburg.

Idet det er givet, at Sagsøgte er og paa Avlingstiden var Dansker, vil den mod ham anlagte Sag være at paakende efter dansk Ret, saaledes at der intet Hensyn kan tages til Sagsøgtens principale Frifindelsespaastand, og da der endvidere ikke kan gives ham Medhold i, at det foreliggende Bevismateriale er for usikkert til at fastslaa, at Sagsøgte kan være Fader, medens der paa den anden Side ikke af ham eller ved de under Sagen iøvrigt fremskaffede Oplysninger er tilvejebragt tilstrækkeligt Grundlag for under denne Sag at medinddrage de andre Mandspersoner, Barnemoderen har haft at gøre med i Undfangelsestiden, vil Sagsøgte være at dømme til at yde Bidrag til Barnet fra dets Fødsel, idet det ikke findes at kunne tilregnes Barnemoderen, at Rets sag ikke er blevet anlagt i rette Tid.

Sagsøgte udreder derhos Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 4 April 1928 af Retten for Esbjerg Købstad m v.

S/S »Phønix« har siden Aaret 1911 været registreret i Danmark og sejlet under dansk Flag. Herefter har Appellanten paa Avlingstiden haft Hjemsted her i Landet, og Dommen vil saaledes i Henhold til de i den iøvrigt anførte Grunde være at fastsætte af vedkommende Overøvrighed.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Appellanten beskikkede Sagfører for Landsretten i Salær 60 Kr, der bliver at udrede at det offentlige.

Nr 238/1935. **Direktoratet for Københavns Skattevæsen**
(Kammeradvokaten)

m o d

Aktieselskabet Skandinavisk Kaffe- og Kakao Kompagni.

betræffende Tilbagebetaling af et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 19 November 1935: Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, bør til Sagsøgerne, A/S Skandinavisk Kaffe- & Kakao Kompagni, inden 15 Dage fra denne Doms Afgivelse betale 1729 Kr 65 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 30 August 1935, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende Oplysninger om Forholdet mellem Aktieselskabet Sthyr & Kjær og det indstævnte Selskab maa det antages, at de to Selskaber danner en saadan økonomisk Enhed, at de ogsaa i skattemæssig Henseende bør behandles som en Enhed, og bl a under Hensyn til Skattemyndighedernes hermed stemmende Praksis, der er fulgt ogsaa efter at Aktieselskabsloven af 1917 var traadt i Kraft, kan det ikke antages, at Bestemmelserne i Statsskatteoven af 1922 § 37 indeholder en Regel om, at Særbeskatning skal finde Sted i et saadant Tilfælde.

Landsrettens Dom vil saaledes efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, til Indstævnte, Aktieselskabet Skandinavisk Kaffe- og Kakao Kompagni, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Skrivelse af 20 November 1922 meddelte Direktoratet for Københavns Skattevæsen Bestyrelsen for A/S Sthyr & Kjær, at man kunde »anerkende, at Aktieselskabet — — — og dets Datterselskaber i skatteretlig Henseende betragtes som en Enhed, saalænge Forholdene forbliver uforandrede.«

I Henhold hertil blev A/S Skandinavisk Kaffe- og Kakao Kompagni, hvis Aktier alle ejes af A/S Sthyr & Kjær, og som har Bestyrelse og Direktør fælles med dette, i en Aarrække ikke selvstændigt ansat til Indkomstskat. Dette skete imidlertid for Skatteaaret fra 1 April 1933 til 31 Marts 1934. A/S Sthyr & Kjær gjorde Indsigelse mod den foretagne Særbeskatning af de to Selskaber, men fik ikke Medhold af Landsoverskatteraadet, i hvis Kendelse af 20 Juni 1935 det bl a hedder:

»Da Selskaberne — — — efter Aktieselskabslovens Regler udgør retlig selvstændige Selskaber, maa Landsoverskatteraadet anse det for rettest, at de behandles paa tilsvarende Maade i skattemæssig Henseende, og da der ikke foreligger saadanne ganske særlige Omstændigheder i Retning af fuldkommen økonomisk Enhed, som kan begrunde en Afgivelse fra Særbeskatning af de to Selskaber, maa det have sit Forblivende ved den ved Skatteraadets Ansættelse gennemførte Sambeskatning*).

*) Der skal formentlig staa: Særbeskatning.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerne, A/S Skandinavisk Kaffe- og Kakao Kompagni, paastaaet Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, tilpligtet at tilbagebetale det af Selskabet som ordinær Indkomstskat til Københavns Kommune for Skatteaaret 1933/34 erlagte Beløb af 1729 Kr 65 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 August 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte paastaar Frifindelse. Direktoratet anfører, at det maa følge af Bestemmelserne i § 37, 3 og 4 Stk, i Lov af 10 April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten, at den Omstændighed, at et Aktieselskab ejer alle Aktierne i et andet Selskab, ikke er tilstrækkelig til, at de to Selskaber kan beskattes under eet. Naar Skattemyndighederne dog ogsaa efter den nævnte Lovs Ikrafttræden opretholdt den hidtil fulgte Praksis, hvorefter Sambeskatning fandt Sted, hvor Moderselskabet ejede samtlige Aktier i Datterselskabet, skyldtes det udelukkende, at det efter § 35, 2 Stk i Aktieselskabsloven af 1917 kunde være usikkert, om saadanne Datterselskaber overhovedet kunde betragtes som selvstændige Retssubjekter. Efter § 9, 2 Stk i Aktieselskabsloven af 1930 kan der imidlertid ikke være Tvivl herom, og da de to heromhandlede Selskaber iøvrigt ikke udgør en fuldstændig økonomisk Enhed, hvilket navnlig viser sig ved, at A/S Sthyr & Kjær ikke er ansvarlig for Datterselskabets Gæld, maa Sagsøgerne være selvstændig Skattepligt undergivet ifølge Statsskattelovens § 2 Nr 5 a.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at § 37 i Statsskatteloven, saavel efter sit Indhold — Bemyndigelse til at lempe en bestaaende Skatteforpligtelse — som efter det om dens Tilblivelse oplyste, ikke kan antages at berøre den i Praksis — ogsaa for de to heromhandlede Selskabers Vedkommende — fulgte Regel om Sambeskatning, hvor Moderselskabet ejer hele Datterselskabets Kapital. Herefter vil der være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 24 Juni 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 11

Mandag den 15 Juni.

Nr 104/1935. **Standard Electric**, Aktieselskab (Jørgensen)
m o d

Aktieselskabet **Dansk Patentkontor** som Fuldmægtig for Ingeniør
Erwin Falkenthal, Berlin (Allerup),

betræffende Omstødelse af et Patent.

Østre Landsrets Dom af 2 Maj 1935: Sagsøgte, A/S Dansk Patentkontor som Fuldmægtig for Ingeniør Erwin Falkenthal, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Standard Electric A/S, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne betaler til Sagsøgte Sagens Omkostninger med 1500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste, bortset fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 7000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, bortset fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Appellanten, Standard Electric, Aktieselskab, til Indstævnte, Aktieselskabet Dansk Patentkontor som Fuldmægtig for Ingeniør Erwin Falkenthal, 7000 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved dansk Patent Nr 47 522 udstedt 27 Juni 1933 beskyttet fra den 6 August 1931 er der for Ingeniør Erwin Falkenthal, Berlin, meddelt Patentret for: Fremgangsmaade til Fremstilling af en lyselektrisk Celle. Det hedder i Beskrivelsen bl a: »Opfindelsen angaar en Fremgangsmaade til Fremstilling af en lyselektrisk Celle, hvis lysfølsomme Substans bestaar af lysfølsomme Stoffer — — — særlig Selen — — — Opfindelsen gaar ud paa at forhøje disse Cellers tekniske Virkegrad, og bestaar i en hertil egnet Fremgangsmaade, efter hvilken det er muligt selv uden Brug af en Hjælpestrøm at forøge saadanne Cellers Evne til at frembringe mærkbar Strøm, saaledes at den er i proportional Afhængighed af Belysningens Intensitet.

Opfindelsen angaar særlig saadanne Celler, ved hvilke en lagvis Opbygning er lagt til Grund. Paa en Bæreplade af Metal eller et andet elektrisk ledende Stof er paa kendt Maade anbragt et Selenlag, som efter hvad der indtil nu er kendt, maa besidde en krystallinsk Struktur for at være lysfølsom — — —

Paa Selenlaget er der igen anbragt et Lag af et elektrisk ledende Stof, der er saa tyndt, at Lyset kan virke paa det lysfølsomme Lag. Det er allerede kendt at anbringe dette Dæklag paa Selenet ved Presning i kold eller varm Tilstand. Begge Metoder er imidlertid daarlige, da ved Paapresningen i kold Tilstand Dæklaget kun berører Spidserne af de enkelte Krystaller, saaledes at Forbindelsen er meget ufuldkommen, medens ved Paapresning i varm Tilstand hele Selenlaget opvarmes saa stærkt, at der i hele Laget dannes Selenider, hvilke sidste ikke har de lysfølsomme Egenskaber som det krystallinske Selen.

Ifølge Opfindelsen bliver Virkningsgraden af den lyselektriske Celle med lagvis Opbygning betydelig forbedret ved, at Selenlaget overføres til den lysfølsomme, krystallinske Form (Formering), før Anbringelsen af Dæklaget finder Sted, og at Dæklaget derefter anbringes uden Anvendelse af nogen væsenlig Opvarmning ved Paagnidning, Paasprøjtning eller ad galvanisk Vej. Det har nemlig vist sig, at hvis man vil opnaa en god Virkningsgrad, maa den krystallinske Overfladestruktur af den lysfølsomme Substans, paa hvilken nævnte Substans' Lysfølsomhed beroer, ikke ødelægges eller væsentlig forringes — — —

De maa tilvejebringes en saa inderlig Forbindelse som muligt af de mod hinanden grænsende Stoffer d v s en Forbindelse, der omfatter saa mange Punkter af hele Fladen som muligt. Sørger der for en saadan inderlig og omfattende Forbindelse i Grænsefladerne mellem Stofferne, er den lagmæssige Opbygning af Cellen særdeles brugbar — — — I Stedet for at anvende den kendte Metode til Anbringelse af det lysfølsomme Stof — ved Selen f Eks ved Pastrygning af det saakaldte Stængelselen paa den til 200—250° C ophevede Bæreplade — gaar man ifølge Opfindelsen frem paa den Maade, at Selenet i findelt Tilstand ved Paastøvning eller Sigtning anbringes paa Grundpladen i et tyndt Lag af saa ens en Tykkelse og Tæthed som muligt — — — Det har vist sig, at de ifølge Opfindelsen fremstillede Celler leverer en væsenlig større Strøm pr Fladeenhed end de hidtil kendte, hvilket betyder en Forhøjelse af Virkningsgraden — — —«

Patentkrav 1 er saalydende:

»Fremgangsmaade til Fremstilling af lyselektriske Celler, ved hvilke der mellem en elektrisk ledende Grundplade og et elektrisk ledende, lysgennemtrængeligt Dæklag er anbragt et Lag af Selen eller Tellur eller deres Forbindelser, kendetegnet ved, at Selenlaget, før Dæklaget anbringes, ved Opvarmning til ca 220° C overføres til den lysfølsomme krystallinske Form (Formering), og at Dæklaget derefter uden Anvendelse af væsentlig Opvarmning anbringes ved Paaføring i findelt Tilstand, f Eks ved Paagnidning, Paasprøjtning eller ved Bundfældning fra en Opløsning eller ad galvanisk Vej.« Hertil knyttes forskellige Patentkrav under Nr 2—31.

Under Anbringende af at den i bemeldte Patent anvendte Fremgangsmaade før den 6 August 1931 har været beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt Skrift, og at Patentet herefter ifølge Bestemmelserne i Patentlovens § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt, har Sagsøgerne under denne Sag Standard Electric A/S ved Stævning af 14 Marts 1934 overfor Sagsøgte, Ingeniør Erwin Falkenthal ved dennes herværende Befuld-mægtigede A/S Dansk Patentkontor, nedlagt Paastand om, at Patentet kendes ugyldigt.

Til nærmere Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, 1) at baade det at opvarme Selenlaget, før Dæklaget anbringes, til ca 220° C, saaledes at dette overføres til den lysfølsomme, krystallinske Form, og 2) at anbringe Dæklaget uden Anvendelse af væsentlig Opvarmning ved Paaføring i findelt Tilstand f Eks ved Paagnidning, Paasprøjtning eller ved Bundfældning fra en Opløsning eller ad galvanisk Vej, var almindelig kendt og saaledes beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt Skrift, at Sagkyndige var i Stand til at anvende dem; med Hensyn til Fremgangsmaaden med Opvarmning af Selenlaget har Sagsøgte selv i Patentbeskrivelsen Side 2 højre Spalte, 3 Afsnit udtalt, at denne Fremgangsmaade var kendt. Sagsøgerne har herved endvidere henvist til Dr Ries »Das Selen«, München 1918 Side 13, 2 Afsnit.

Med Hensyn til Fremgangsmaade 3 er denne beskrevet

a. Hos Fritts i Artiklen »Sur les éléments et piles au selenium de Fritts« i »La lumière Électrique«, 1885, Bd 15, Side 226, se venstre Spalte, Linie 7 forneden ff sammenlignet med Patentbeskrivelsen Side 2, venstre Spalte, 2 Afsnit.

b. Hos R M Holmes & N L Walbridge i »Physical Review, Bind 31, Side 1126 (Aar 1928), hvor det beskrives, hvorledes et gennemsigtigt Platindække paasprøjtes Selenkrystallerne. Sagsøgerne har endvidere henvist til Amerikansk Patent Nr 866 462 af 1907 William J Hammer og Engelsk Patent Nr 310 874 af 1930.

Sagsøgerne har endvidere bemærket, at det ovenfor modholdte Materiale ikke er ommeldt i Sagsøgtes Korrespondance med Patentkommissionen, der strakte sig fra 6 August 1931 til 31 Januar 1933, samt at det af Sagsøgte i Østrig erhvervede Patent Nr 131 780 paa samme Opfindelse af Süddeutsche Apparatenfabrik G m b H in Nürnberg er anfægtet og ved Dom afsagt af det østrigske Patentamt i Wien i December 1934 er kendt ugyldig for en Række af Patentkravene bl a Krav 1; denne Dom er dog appelleret. Sagsøgerne har anført, at man ikke kan

tale om et teknisk Fremskridt i Patentlovens Forstand, naar man blot til Praksis overfører noget, der »allerede staar i Papirene«. De har endelig anført, at naar Hovedkravet er ugyldigt, maa Patentkravene 2—31, der fremtræder som Underkrav ifølge Krav 1, ogsaa være ugyldige.

Sagsøgte paastaar sig frifundet og har til Støtte herfor bl a anført følgende. Den Opfindelse, som ved det danske Patent er beskyttet, løser et Problem, som ikke ses at være erkendt endsige opstillet af nogen forud for Sagsøgte, nemlig at fremstille en fuldt paalidelig og anvendelig Selencelle med Evne til ved Belysning at afgive en i Praksis betydende elektrisk Strøm. Til Grund for Opfindelsen ligger Sagsøgtes Erkendelse af Nødvendigheden af at opnaa en inderlig Berøring mellem Dæklaget og hele Selenets Overflade, uden at Overfladens krystallinske Struktur ødelægges. Der er herved skabt Mulighed for en Massefabrikation af fuldt paalidelige i Praksis anvendelige lyselektriske Celler af hidtil fuldstændig ukendt Ydedygtighed. Med Hensyn til de af Sagsøgerne paaberaabte Skrifter har Sagsøgte anført ad Dr Ries »Das Selen«, at det af denne anførte ikke er andet end hvad der er ganske almindelig kendt og intet omhandler om Fremstilling af Selenceller, kun om Overføring i al Almindelighed af Selen til krystallinsk Form, hvilket Sagsøgte udtrykkelig i Patentbeskrivelsen har angivet som kendt. Ad Fritts. Denne har vel for ca 50 Aar siden fremstillet Selenceller, der imidlertid adskiller sig fra Sagsøgtes Selenceller ved, at et Dæklag af Blåguld eller lignende i tynde hele Plader var paapresset Selenlaget i kold Tilstand. Denne Fremgangsmaade er ogsaa nævnt som kendt i Patentbeskrivelsen Side 1, Spalte 1, Linie 1 fra neden. Fritts har ganske vist under Forsøg med saadanne Celler som Modstandsceller d v s Celler, der arbejdede med fremmed Strømkilde og fik den gennem dem gaaende Strøm til at variere med Belysningen, konstateret elektromotorisk Kraft i en saadan Celle, men han har ikke med Sikkerhed kunnet genfremkalde det iagttagne Fænomen, og han har — ligesaa lidt som andre før Sagsøgte — været i Stand til at erkende Aarsagen til Manglerne ved senere fremstillede Celler, endsige gøre Opdagelsen praktisk anvendelig; jfr herved »Wissenschaftliche Forschungsberichte« Side 139 »Die lichtelektrische Zelle und ihre Herstellung«, hvor det om de Frittske Celler er anført bl a: »Da es nicht gelingt die gemachten Beobachtungen völlig reproduzierbar zu gestalten, sind diese Entdeckungen als Einzelerscheinungen wieder in Vergessenheit geraten« og Side 147—148 i »Sitzungsberichten der Berliner Akademie der Wissenschaften« 1885, hvor Werner Siemens i en Artikel: Über die von Hern Fritts in New York entdeckte elektromotorische Wirkung des beleuchteten Selens anerkender Fritts som den første, der har paavist, »die direkte Umwandlung der Energie des Lichtes« til »elektrische Energie« og omtaler, at han fra Fritts har modtaget tilsendt nogle af de af denne fremstillede »Platten« o: Celler, som han nærmere redegør for, men han udtaler videre: »Über den Grund, warum einige seiner Selenplatten durch Beleuchtung besser leitend werden, andere dagegen elektromotorisch wirken, weiss Hr Fritts sich keine Rechenschaft zu geben. Er klagt über die Unsicherheit der Herstellung der Platten, deren Eigenschaften man gar nicht voraussehen könnte, und giebt verschiedene Manipulationen an, durch welche man

oft unwirksame Platten brauchbar machen könne. Es wird also noch gründlicher Untersuchungen bedürfen, um festzustellen, worauf die elektromotorische Lichtwirkung mancher Selenplatten beruht.« W. v Uljanin har i »Annalen der Physik und Chemie« 1888, Bind 34, Side 244, »Über die bei der Beleuchtung entstehende elektromotorische Kraft in Selen« bl a afgivet en Udtalelse, der i Oversættelse lyder saaledes:

»Jeg forsøgte først og fremmest at fremstille Præparater af den Slags, som Fritts anvendte, da jeg indsaa den store Fordel, som en Belysning i Strømmens Retning frembød. Imidlertid har Fritts ikke i sine Arbejder givet nærmere Anvisning paa, hvorledes han førte Strømmen fra Guldelektroden. Jeg forsøgte dette paa forskellige Maader saavel ved at fastklemme en Staniolpude som ved Lodning. Begge Kontaktmaader viste sig meget usikre. Desuden sad det paatrykte Bladguld ikke fast paa Selenet, men skallede med Tiden fra.« Uljanin forsøgte derfor at forbedre de af Fritts anvendte Celler paa den Maade, at han pressede en Glasplade belagt med et tyndt Lag Platin i varm Tilstand mod det krystallinske Selen for at opnaa, at Platinet hang godt fast ved Selenet. Ved denne Fremgangsmaade omdannedes imidlertid det krystallinske Selen i de Grænselag, der kom i direkte Berøring med det varme Platin, atter og mistede derved Størstedelen af Evnen til at fremkalde elektromotorisk Kraft, saaledes at det med Celler af denne Slags kun lykkedes ham ved fuldt Sollys at frembringe en Strøm, hvis Styrke var $\frac{1}{5000}$ af den, som en efter Sagsøgtes Patent fremstillet Celle under tilsvarende Forhold giver. I det hele taget er der ikke sket nogen Forbedring af den Frittske Celle i Tiden inden Sagsøgtes Patentansøgning.

Ad Holmes & Walbridge: dette Skrift vedrører kun Besprøjtning af en enkelt Selen Krystals plane og glatte, parallelle Sideflader, hvor der med ligesaa godt Resultat til Opfyldelse af det tilsigtede Formaal kunde være anvendt almindelig Paapresning af Metallet i Bladform, uden at anden teknisk Virkning var naet.

Det Problem, at opnaa den tilstrækkelige Kontakt mellem Dæklaget og det krystallinske Selens ujævne og takkede Overflade, som Sagsøgte har erkendt og løst, har overhovedet ikke foreligget for Holmes & Walbridge, hvis Fremgangsmaade derfor hverken har tilstræbt at løse eller har løst den Opgave, som er løst ved Patentet. Det er ikke givet selv en Fagmand ud fra Holmes & Walbridges Beskrivelse at slutte til, at der ved Paasprøjtning eller lignende Paaføring af Metal i findelt Tilstand paa en af et Flertal af sammenvoksede Selenkrystaller bestaaende Selencelles ujævne og takkede Overflade kunde opnaas en ny teknisk Virkning.

Ad amerikansk Patent 866 462 af 1907 William J Hammer: Patentet omhandler en cylindrisk Selencelle, ved hvilken Selenet anbringes paa en med et Metallag overtrukket Kvartsstav for efter Anbringelsen at overføres i krystallinsk Tilstand ved Opvarmning og sluttelig forsynes med et metallisk Dæklag. Efter dette Patents Beskrivelse maa det antages, at Hammer udelukkende har villet fremstille en Modstandscelle, — ikke en i sig selv strømfrembringende Celle — og at han derfor ikke har lagt Vægt paa Maaden, hvorpaa Selen og Dæklag forbindes, idet

dette kun spiller en underordnet Rolle ved Modstandsceller. Han har angivet 3 Maader hertil som lige gode, men til Fremstilling af strøm-frembringende Celler er de 2 af de angivne Maader uanvendelige. Af dette Patent kan derfor en Fagmand ikke drage nogensomhelst Lære med Hensyn til Fremstilling af strømfrembringende Celler.

Ad det engelske Patent Nr 310874 af 1930 henholder Sagsøgte sig til Skønsmændenes Udtalelser i Hovedskønnet i deres Præmisser pag 4 nederst ff gaaende ud paa, at Patentet kun omhandler Spærrelagsceller med Metalforbindelser som virksomt Lag; der findes i Patentet intetsteds Antydning af, at Selen ogsaa kan finde Anvendelse som Halvleder i Patentets Celler. Sagsøgte har endvidere til Støtte for sine Paastande henvist til Udtalelser fra forskellige Instituter og Fagmænd bl a en Skrivelse af 27 December 1934 fra Dr Bruno Lange i Berlin, Skrivelse af 9 Februar 1933 fra Professor, Dr Pohl i Göttingen, en Artikel (Marts 1916) i The Physical Review of Pfundt, Skrivelse af 29 Januar 1935 fra Professor ved Institut für Strahlenforschung der Universität Berlin W Friedrich, hvilke Skrifter alle har været forelagt Skønsmændene. Sagsøgte har endvidere anført, at han foruden det af Sagsøgerne for Tiden anfægtede Patent i Østrig har Patent paa Opfindelser i England og Sverige, samt at hans Ansøgning af 15 November 1934 om Patent i Tyskland paa Verfahren zur Herstellung einer Photozelle er »ausgelegt« den 7 Marts 1935; Sagsøgte har fremlagt en Erklæring paa Tro og Love om, at der ved Prøvelsen af denne Patentanmeldelse af det tyske Patentamt er modholdt bl a de af Sagsøgerne i nærværende Sag modholdte Skrifter. Ved Behandlingen for den danske Patentkommission har dels eksisterende Patenter paa dette Omraade været modholdt, dels er gennem selve Patentbeskrivelsen Opmærksomheden udtrykkeligt henledt paa, hvad der paa dette Omraade var kendt. Udnyttelsen af Patentet foregaar her i Landet gennem A/S L E A F; egentlig fabrikmæssig Fremstilling blev paabegyndt i sidste Halvdel af 1933, og Cellerne har allerede fundet udbredt praktisk Anvendelse til Bestemmelse af Belysningsintensiteten særlig ved Fotografering — altsaa til Fastsættelse af Eksponeringstiden ved fotografiske Optagelser — ligesom de anvendes til Bestemmelse af Væskers Beskaffenhed og til videnskabelige Formaal. Omkring April 1934 fabrikeredes daglig 200 Celler, der straks kan sælges.

Sagsøgte har subsidiært fremsat Paastand om, at Underkravene opretholdes, selv om Krav 1 maatte blive underkendt. Sagsøgerne har protesteret mod den subsidiære A Paastand, idet det i Stævningen var anført, at Hovedkravets (Krav 1) Underkendelse maatte medføre Underkravenes Bortfald, uden at der i Forsvarsskriftet er taget Afstand herfra.

Under Sagen har Professor ved Polyteknisk Læreanstalt H M Hansen og Ingeniør Arnold Poulsen været udmeldt som Skønsmænd. De har afgivet en den 8 December 1934 dateret Skønforretning samt supplerende Skøn af 12 Februar 1935 og 20 Februar 1935. De har vedstaaet deres Skøn i Retten under Domsforhandlingen og har nærmere uddybet enkelte Punkter af Skønnet. Samtlige i Sagen fremlagte Skrifter har været forelagt dem og efter en grundig Redegørelse for, hvad der fremgaar af disse, og hvad der efter dem maa anses som almindeligt kendt inden Sagsøgtets Patentandragende, har de besvaret Sagsøgtens

Spørgsmaal, om det i Sagen fremdragne Materiale i Forbindelse med Teknikens og Videnskabens almindelige Standpunkt paa Tidspunktet for Patentansøgningen er af den Beskaffenhed, at en Fagmand paa Grund af det fremdragne og sin almindelige tekniske Viden vilde være i Stand til at bringe de i det danske Patent Nr 47 522 angivne Fremgangsmaader til Udførelse, derhen, at de maa besvare Spørgsmaalet bekræftende for de i Krav 1 angivne Fremgangsmaaders Vedkommende. Derimod har de erklæret sig ude af Stand til at besvare det tilsvarende Spørgsmaal for de i Krav 2—31 angivne Fremgangsmaaders Vedkommende, da de ikke var i Besiddelse af tilstrækkeligt Materiale til at afgøre, hvorvidt et eller flere af disse Krav maatte kunne bestaa uafhængig af Krav 1. Skønsmændene har derefter i Skønnet udtalt: »Imidlertid undlader vi ikke at tilføje, at vi først er kommet til dette Resultat efter adskillig Tvivl. Hvorvidt de i Patent 47 522 Krav 1 angivne Fremgangsmaader i Forhold til de paa Patentansøgningens Dato kendte betegner en patenterbar Opfindelse eller maa betragtes som haandværksmæssige Angivelser, vil bero paa et Skøn. Som anført skønner vi, at alle væsentlige Enkeltheder i den i Patentets Krav 1 angivne Fremgangsmaade var forud kendte, og at ogsaa Kombinationen af disse Enkeltheder for Fagmanden er nærliggende. Men paa den anden Side maa det erkendes, at Patenthaveren som den første har angivet en i Praksis brugbar Løsning af den Opgave at fremstille en uden ydre Strømkilde arbejdende Selen-celle, og dersom man vil lægge Hovedvægten paa, at Patenthaveren har erkendt Opgavens Betydning og som den første har givet en praktisk brugbar Løsning, vil man muligvis kunne komme til det Resultat, at der dog er Tale om en patenterbar Opfindelse.« Af Sagsøgte er der derhos bl a stillet følgende Spørgsmaal til Skønsmændene:

3) Om Betydningen af den fuldstændige og inderligere Forbindelse mellem en takket Selenoverflade og Dæklaget er kendt fra det i Sagen fremdragne Materiale, 4) om Sagsøgtes Patent er bygget paa Erkendelsen af Betydningen af dette Forhold, 5) om det herved opstaaede Problem er løst ved Sagsøgtes Patent, samt 6) om der ved de angivne Fremgangsmaader er opnaaet en ny teknisk Virkning af praktisk Betydning, nemlig en afgørende betydningsfuld Forhøjelse af Selencellens tekniske Virkegrad uden Brug af Hjælpestrøm, hvorved Mulighed er aabnet for Selencellens praktiske Udnyttelse indenfor nye Omraader. Af disse Spørgsmaal har Skønsmændene besvaret det første med Nej, men har henvist til, at de i Svaret paa Hovedspørgsmaalet i Skønsetemaet har betegnet det som ret selvfølgelig for en Fagmand, at denne Forbindelse har Betydning. De 3 andre Spørgsmaal har Skønsmændene besvaret med Ja.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger finder Retten det ikke godtgjort, at Patentet i Medfør af Bestemmelsen i Patentlov af 13 April 1894 § 1 Nr 3 ikke burde være meddelt. Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagsøgerne, der har betalt Omkostningerne ved Skønforretningen, findes at burde godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 1500 Kr.

Onsdag den 17 Juni.

Nr 135/1935.

Fisker **Robert Martens**
(Landsretssagfører C Heise)

mod

Fisker **H P Frølich** (Bruun),

betræffende Overtrædelse af Saltvandsfiskeriloven.

Østre Landsrets Dom af 11 Juni 1935: Sagsøgte, Fisker Robert Martens, bør betale en Bøde, stor 200 Kr, eller i Mangel af Bødens Betaling udstaa Hæfte i 10 Dage. Halvdelen af Bøden tilfalder Statskassen, medens der med Hensyn til den anden Halvdel forholdes overensstemmende med Lov Nr 93 af 31 Marts 1931 § 51, 6 Stk, 3—5 Punkt. Til Sagsøgeren, Fisker H P Frølich, bør Sagsøgte betale 1500 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 1 November 1934, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Bøden at erlægge inden 14 Dage, det Sagsøgeren tilkendte inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste havde Indstævnte i 1934 efter Fiskeribetjentens Paalæg flyttet Bundgarnet Nr 5 indefter forinden Appellanten anbragte sit Bundgarn Nr 6 og bl a under Hensyn til, at der intet er oplyst om, at Appellanten efter Flytningen har fremsat yderligere Besværing til Fiskerikontrollen angaaende Anbringelsen af Garnet Nr 5, er der intet Holdepunkt for at antage, at dette Garn dog stadig har staaet for langt ude. Ved derefter at anbringe Garnet Nr 6 som i Dommen ommeldt, findes Appellanten forsætligt at have overtraadt Bestemmelsen i § 4, 1 Stk i Saltvandsfiskeriloven.

Appellantens Fiskeredskaber A og B er af Fiskeribetjenten betegnet som værende af de i Distriktet almindelig bekendte Aalebundgarn, der kun fisker fra en Side. De bestaar af Rad, Ring, Kalv, Bund og Ruse samt en Arm paa den østlige Side som er Fangstsiden, medens Raden paa den vestlige Side støder umiddelbart til Ringen. Ringen maaler paa det ene Garn 27 m i Omkreds, paa det andet 20 m. Garnene maa forsaavidt angaar den Side, fra hvilken de fisker, anses for at have væsentlig samme Fiskeevne som et almindeligt Bundgarn og under Hensyn til Anbringelsesmaaden at volde Naboen mod Vest væsenlig samme Ulempe som et saadant.

De omhandlede Garn findes herefter som i Dommen antaget at maatte anses for Bundgarn, ligesom det tiltrædes, at Appellantens Anbringelse af Garnene indeholder en forsætlig Overtrædelse af Lovens § 13, 2 Sk.

Det maa antages at der ved Appellantens ulovlige Anbrin-

gelse af de foran nævnte 3 Garn er tilføjet Indstævnte et Tab, og dette Tab findes at kunne ansættes til det i Dommen nævnte Beløb ligesom den valgte Straf findes passende. Herefter vil Dommen i det hele kunne stadfæstes.

Appellanten vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg betaler Appellanten, Fisker Robert Martens, til Højesteretssagfører Bruun 300 Kroner og 24 Kroner 80 Øre.

Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Vordingborg Købstad m v forbedte Sag har Sagsøgeren, Fisker H P Frølich, Masnedsund, paastaet Sagsøgte, Fisker Robert Martens, Karrebæksminde, idømt Straf efter Lov Nr 93 af 31 Marts 1931 om Saltvandsfiskeri § 51 for forsætlig Overtrædelse af dens § 4, 1 og 2 Stk samt § 13 og tilpligtet at betale Sagsøgeren en Erstatning af 2400 Kr, subsidiært et mindre efter Rettens Skøn fastsat Beløb med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 1 November 1934. — Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: I December 1933 erhvervede Sagsøgte ud for »Ellens Banke« paa Kyststrækningen Masnedsund —Knudshoved en Bundgarnsplads nedenfor betegnet Nr 6, udenfor to af Sagsøgeren i tidligere Aar erhvervede Bundgarnspladser, nedenfor betegnet Nr 4 og 5, og tre tidligere af Sagsøgte indtagne Pladser nærmest Kysten, nedenfor betegnet Nr 1, 2 og 3. Da Sagsøgte i August eller September 1934 satte sit Bundgarn Nr 6, anbragte han det ikke i Linie med Sagsøgerens Bundgarn Nr 5, men 28 m øst for dette, saaledes at den inderste Radpæl omtrent stod i samme Afstand fra Land som »Hovedet« paa Garn Nr 5. En Dag i første Halvdel af September og den 2 Oktober s A opstillede Sagsøgte derhos 2 Fiskeredskaber, nedenfor betegnet A og B, ca 300 m øst for Sagsøgerens Garn Nr 4 og 5 i samme Afstand fra Land som disse.

I 1933 stod Bundgarnene Nr 1, 2, 3, 4 og 6 i Række, medens Nr 5 stod ca 30 m østligere. I 1934 satte Sagsøgeren Nr 5 i Række med Nr 1—4, men paa større Dybde, end da han indtog Stedet i 1931, og efter Fiskeribetjent C T Larsens Paalæg flyttede han det nærmere til Kysten. Efter Sagsøgte's Forklaring stod det dog stadig saa langt ude, at Sagsøgte, hvis den foreskrevne Afstand skulde overholdes, maatte have sat Nr 6 længere fra Kysten, end da han i 1933 indtog Stedet. Da det er uvist, hvorledes det i saa Henseende forholder sig, og da to

under Sagen udmeldte Skønsmænd har udtalt, at Sagsøgeren ikke kan antages at have lidt noget Tab ved, at Sagsøgte i 1934 har haft Garnet Nr 6 opstillet 28 m østligere end Garnet Nr 5, findes der ikke Grundlag for at paalægge Sagsøgte Strafansvar eller Erstatningsansvar forsaavidt angaar Garn Nr 6.

Hvad dernæst angaar de ca 300 m øst for Sagsøgerens Garn opsatte 2 Fiskeredskaber, har Sagsøgeren hævdet, at de var Bundgarn, og at Sagsøgte derfor i Medfør af Bestemmelserne i den fornævnte Lovs § 13, 2 Stk, har været uberettiget til at sætte dem indenfor en Afstand af 565 m til Siden for Garnene 4 og 5. Heroverfor har Sagsøgte gjort gældende, at Redskaberne var bundgarnslignende Ruseredskaber, og at han derfor efter § 13, 5 Stk lovligt kunde opsætte dem udenfor en Afstand af 250 m fra Sagsøgerens Garn.

Uanset, at Skønsmændene har erklæret, at Garnene A og B — hvis Indretning ikke er omtvistet mellem Parterne — efter deres Skøn maa være at betragte som bundgarnlignende Ruseredskaber, maa der, overensstemmende med, hvad Fiskeridirektoratet har udtalt i en under Sagen fremlagt Skrivelse af 12 November 1934, gaas ud fra, at Garnene rettelig er at anse for Bundgarn.

Ved nærværende Afdelings Dom af 7 Maj 1934 i en Sag, hvori Sagsøgte var blevet afhørt som Vidne, blev det fastslaaet, at nogle Garn, som var blevet anvendt af en Broder til Sagsøgte, og som maa antages i det væsentlige at have været af samme Beskaffenhed som A og B, var at anse for Bundgarn. Da Fiskeribetjent C T Larsen den 6 Oktober 1934 paa Sagsøgerens Foranledning henvendte sig til Sagsøgte for at faa ham til at flytte Garnene, afslog Sagsøgte det samtidigt med at erklære, at de var af samme Konstruktion som Broderens fornævnte Garn, og lod dem, uanset en fornyet Henvendelse fra Fiskeribetjenten den 3 November s A blive staaende indtil Fiskerisæsonens Udgang, formentlig ved Midten af November. Herefter findes han ved Opsætningen og Benyttelsen af de to Garn at have gjort sig skyldig i forsætlig Overtrædelse af Bestemmelserne i Lovens § 13, 2 Stk. For denne Overtrædelse vil Sagsøgte i Medfør af Lovens § 51, 4—5 Stk være at anse med en Bøde, efter Omstændighederne stor 200 Kr, subsidiært Hæfte i 10 Dage; af Bøden vil Halvdelen være at tillægge Statskassen, medens der med Hensyn til den anden Halvdel vil være at forholde overensstemmende med § 51, 6 Stk 3—5 Pkt.

For det Tab Sagsøgeren maa antages at have lidt ved, at Garnene A og B har været opstillet for tæt ved hans Bundgarn henholdsvis fra 1 Halvdel af September 1934 og fra den 2 Oktober s A indtil Sæsonens Slutning, vil Sagsøgte derhos være at tilpligte at betale en Erstatning, der efter de foreliggende Oplysninger findes at kunne bestemmes til 1500 Kr.

Sagens Omkostninger vil være at tilkende Sagsøgeren hos Sagsøgte med 200 Kr.

Fredag den 19 Juni.

Nr 77/1935.

Rigsadvokaten

mod

Johannes Jørgen Christensen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 267 og 268.

Østre Landsrets Dom af 11 Marts 1935: Sagsøgte, Rentier, Sagfører Johs J Christensen, bør straffes med Hæfte i 60 Dage, hvorhos han til Sagsøgerne, Retspræsident K Hammerich, Direktør I A Kørbing, Højesteretssagførerne Bruun, Gelting og Kemp og Direktør Klerk bør betale 10 000 Kr. De paaklagede, ovenfor gengivne Sigtelser kendes ubeføjede. Sagsøgte bør derhos til Sagsøgerne betale Sagens Omkostninger med 1200 Kr. Det idømte at udredes 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er efter Begæring af Sagfører Johannes Jørgen Christensen indanket for Højesteret i Strafferetsplejens Former. Det offentlige har derhos paaanket Dommen til Skærpelse og Sagsøgerne i forrige Instans har sluttet sig til Forfølgningen.

Med Hensyn til Forhold Nr 2 bemærkes, at det paa Generalforsamlingen passerede ikke har givet Tiltalte Føje til at fremsætte de under dette Forhold paaklagede ærefornærmende Ytringer.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Sagfører Johannes Jørgen Christensen 2000 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I et af Rentier, Sagfører Johs J Christensen underskrevet og bl a til Aktionærerne i A/S Burmeister & Wain udsendt Cirkulære af 26 September 1934 indeholdes følgende:

1) »Og herefter fastslog jeg, at der kun kunde foreligge den Mulighed, at Komiteen i Status pr 1 Januar 1934 Side 4 under 7 paa Vekselsbeholdningen og Behæftelser paa samme havde foretaget fingerede Posteringer til Beløb Kr 3 729 568,00, der opvejer hinanden, for at skjule, hvor hurtigt de udestaaende Fordringer gaar ind!! — — —

De vil da blive klar over, at der overhovedet ikke foreligger Mulighed for nogen anden Forklaring end den, at Komiteen for at skjule, hvor hurtigt de udestaaende Fordringer gaar ind, har foretaget de foran paaviste fingerede Posteringer paa Vekselbeholdningen.

En af Rentier, Sagfører Johs J Christensen til Sagførernævnet den 15 Oktober s A indgivet Klage over Højesteretssagførerne Bruun, Gelting og Kemp indeholder bl a følgende:

2) »Hermed er det fuldt bevist, at hele Indholdet af Formandens foran gengivne Udtalelser, er en Række graverende Forvanskninger af Kendsgerningerne. Formaålet med disse Forvanskninger kan kun være, at man ønsker at skjule for Offenheden den Kendsgerning, at Komiteen — og den alene — har taget Initiativet til denne i høj Grad for Aktionærerne og Virksomheden skadelige Handling, og at Komiteen er ude af Stand til at give nogen sandfærdig og rimelig Forklaring paa denne Handling.

3) Herefter fastslaar jeg, at Komiteen har fremlagt en med Hensyn til Beholdningen af udiskonterede Veksler urigtig og forvansket Status for Offenheden!

Jeg henleder Opmærksomheden paa, at denne urigtige og forvanskede Statusopgørelse ikke er underskrevet af den af Undersøgelsesudvalget udpegede Revisor Hr J Eilersen, der ifølge sin Vidneforklaring har udarbejdet Status sammen med Revisor Jespersen! Derimod er den underskrevet — se Side 7 — af Hr Jespersen og en mig ubekendt »E Lassen«.

Jeg hævder, at det er overordentlig graverende, at Komiteen har fremlagt for Offenheden en paa dette vigtige Punkt urigtig og forvansket Status.

Da det har været umuligt at faa nogen Forklaring fra Komiteen maa jeg fastslaa, at Formaålet med denne Forvanskning kun kan være den, at man har villet skjule den Kendsgerning for Offenheden, at B & W's Standsning ikke — saaledes som det er sagt — skete, fordi Selskabet søgte ny Kredit, men fordi Storbankerne fremtvang Betalingsstandsningen ved at inddrage B & W's tidligere mangeaarige Vekseldiskonteringskredit.

Dette Formaal med Forvanskningen af Status, gør Sagen endnu mere graverende for Komiteen, derunder de Anklagede, idet det efter min Formening er givet, at naar denne Kendsgerning kom frem for Offenheden vilde den offentlige Mening rejse sig med en saadan Styrke mod Storbankerne, at disse vist vanskeligt vilde undgaa at komme til at yde B & W en passende Erstatning for de uhyre Tab, som Bankerne har tilføjet Virksomheden ved denne oprørende landsskadelige Handling.

4) Endvidere henleder jeg Opmærksomheden paa, at naar Sandheden opføres paa Likvidationskonto, nemlig at Aktierne i Holeby er overdraget for 0, da bliver der et yderligere Tab at føre til Udgift paa Likvidationskonto stort Kr 1 418 137,50, men da Tabssaldoen stem-

mer, formoder jeg, at man har benyttet den urigtige Postering til at skjule et eller andet Aktiv af Værdi Kr 1 418 137,50.

I Bilag 17, Komiteens Skrivelse af 12 Oktober 1933 til mig, oplyses endelig, at Pantegælden i Holeby figurerer paa Status pr 1 Januar 1933 under diverse Kreditorer.

Denne Skrivelse er ikke underskrevet af D'Herrer Georg Nielsen og Klerk. Den er underskrevet af de Anklagede Bruun og Gelting.

Jeg har allerede foran dokumenteret ved Bilag 3, at denne Paastand er ganske usandfærdig. Denne Usandhed virker saa meget mere uhyggeligt, som Underskriverne oplyser, at de er i Besiddelse af mit Cirkulære af 30 September 1933, hvor jeg paa 3 Side, 24—30 Linie fra oven, oplyser, at jeg er i Besiddelse af det ofte nævnte Bevis, Bilag 3.

5) I Bilag 16, mit Cirkulære af 30 September 1933 fastholder jeg, at der her foreligger en Statusforvanskning paa Kr 1 962 000,00, idet jeg fastslaar, at Komiteen ikke ønsker Sandheden oplyst og offentliggjort paa dette Punkt, antagelig fordi den er klar over Rigtigheden af min Paastand.

6) Paa Bilag 5, Side 10, Likvidationskonto pr 28 Februar 1933, er der gjort Rede for Sterlingavancen, der fremkom i Februar 1933, hvilket var nødvendigt, da dette Beløb ikke fandtes paa Status pr 1 Januar 1933. Ligesaa nødvendigt var det, at der paa Likvidationskonto blev gjort Rede for Guldværdidifferencen, idet denne ejheller var optaget i Status pr 1 Januar 1933. Naar dette ikke er sket, er det fuldt Bevis, for at Guldværdidifferencen ikke er medtaget i Komiteens Statusopgørelser.

Resultatet er en Statusforvanskning til Beløb Kr 3 665 000,00.

7) I Bilag 5, Side 14 ad Aktivpost I oplyser Komiteen, at den har ladet Maskiner og Inventar paa Søndre Værft og Strandgade Værft vurdere af særlige Sagkyndige. Disse Værdier er i Status bogført til 0.

— — — Disse Maskiner var paa Status pr 1 Januar 1933 nedskrevet til meget lave Priser:

Paa Strandgade Værft for Kr 2 654 949,00

Paa Søndre Værft for — 2 742 420,00

ialt Kr 5 397 369,00.

I mit Bilag 10, Skr til Komiteen af 9 September 1933, Side 2 under 8, har jeg optaget Hr Olssons Krav om disse Oplysninger, idet jeg henviser til, at de foretagne Vurderinger er foretaget for Aktionærenes Penge.

I Bilag 13, Skr til mig af 22 September 1933, svarer Komiteen, at den ikke vil give Oplysningen »af principielle Grunde«. Disse principielle Grunde kan i hvert Fald under ingen Omstændigheder være hæderlige og anstændige. Ogsaa paa dette Punkt er Komiteens Behandling af Aktionærerne ganske uhørt og utilbørlig.

8) Komiteens Bogføringsmetode med Hensyn til dette Punkt kan kun have det Formaal ogsaa paa dette Punkt at forplumre og skjule Sandheden og dette er ganske utilbørligt.

9) For Oversigtens Skyld skal jeg her foretage et Resume over de foreliggende Statusforvanskningers Værdi i Penge:

10) Her henleder jeg Opmærksomheden paa Straffelovens § 296. Efter Sekretær, cand jur Vestbergs Udtalelser til mig, der er gengivet foran paa Side 7 nederst, ser det ud, som om de Anklagede ikke har noget Ansvar, hverken efter denne eller andre Straffelovs §§ — der er jo ingen Tvivl om, at de alle hører til »Inderkredsen« — men efter Indholdet af denne nye Lovbestemmelse, kan der vel ingen Tvivl være om, at Samfundet har en Interesse i, at der ikke sker urigtige og vildledende Angivelser angaaende Aktieselskabers Forhold i Regnskabsopgørelser eller Erklæringer til Generalforsamlingen, og her foreligger der Beviser for, at de Anklagede i talrige Tilfælde paa den mest graverende Maade har overtraadt disse Bestemmelser.

Under Paaberaabelse af, at det nævnte Cirkulære indeholder grove ærefornærmende Sigtelser mod Komiteen for A/S Burmeister & Wains Afviklingsafdeling, der bestaar af Retspræsident K Hammerich, Direktør I A Kørbing og Højesteretssagførerne Bruun, Gelting og Kemp, og at Klagen indeholder grove ærefornærmende Sigtelser, dels mod Komiteen i sin Helhed, dels imod enkelte af Komiteens Medlemmer samt mod Likvidator, Direktør Klerk, og at disse Sigtelser savner ethvert Grundlag, har de nævnte Medlemmer af Komiteen og Direktør Klerk under denne Sag nedlagt Paastand paa, at de omhandlede Sigtelser kendes ubeføjede, og at Sagsøgte, Rentier, Sagfører Johs J Christensen idømmes Straf for deres Fremsættelse efter Straffelovens § 268, subsidiært efter § 267 Stk II, jfr Stk III samt tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke under 6000 Kr.

Sagsøgte procederer til Frifindelse under Paaberaabelse af, at de af ham fremsatte Sigtelser er sande, subsidiært under Henvisning til Straffelovens § 269, idet han gør gældende, at han har handlet i god Tro til berettiget Varetagelse af eget og et stort Antal Aktionærers Tarv, og at alle Omstændigheder har givet ham Føje til at anse Sigtelserne for sande. Mest subsidiært har Sagsøgte paaberaabt sig Straffelovens § 272.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte, der er Aktionær i A/S Burmeister & Wain og optræder som Repræsentant for en Del andre Aktionærer, allerede kort efter, at han ved nærværende Rets Domme af 29 Juni 1933 — hvilke Domme senere stadfæstedes ved Højesterets Domme af 22 December 1933 — var idømt Straf for Fremsættelse af ærefornærmende Sigtelser mod Medlemmerne af det i Henhold til Lov Nr 332 af 23 December 1932 nedsatte Undersøgelgesudvalg m fl, paabegyndte en Række Angreb paa Medlemmerne af den til Ledelse af Burmeister & Wains Afviklingsafdeling udnævnte Komite, dels ved Udsendelse af Cirkulærer f Eks af 30 September 1933 og 21 Marts 1934,

indeholdende lignende Sigtelser som de forannævnte, dels ved til Københavns Politi den 8 September 1933 at indgive Begæring om kriminel Undersøgelse mod Komiteen, hvilken Begæring afvistes af Politiet den 20 s M.

Det er endvidere oplyst, at den forannævnte af Sagsøgte til Sagsførernævnet indgivne Klage ved Sagsførernævnets Kendelse af 18 Februar 1935 afvistes som ugrundet og ubeføjet.

Som et Led i Sagsøgtes Forsøg paa at føre Sandhedsbevis for de under 1, 3—6 og 8—10 nævnte Sigtelser er der under Domsforhandlingen paa hans Foranledning afgivet Vidneforklaring bl a af de statsautoriserede Revisorer Jespersen og Ejlersen, der har revideret Afviklingsafdelingens Regnskaber, og af Hovedbogholder i A/S Burmeister & Wain, Georg Nielsen.

Disse Vidner har under en detailleret Gennemgang af de af Afviklingsafdelingens Regnskabsforhold, der staar i Forbindelse med de nævnte, af Sagsøgte fremførte Sigtelser, overensstemmende hævdet, — Revisorerne i Overensstemmelse med de af dem den 4 Oktober og 14 November 1934 afgivne i Retten fremlagte og bekræftede Erklæringer — at der intetstomhelst Holdepunkt foreligger for Sigtelserne.

Vedrørende de enkelte Sigtelser bemærkes iøvrigt følgende:

1) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen i Status pr 1 Januar 1934 paa Vekselbeholdningen og Behæftelser paa samme har foretaget fingerede Posteringer til Beløb Kr 3729 568 for at skjule, hvor hurtigt de udestaaende Fordringer gaar ind, har Sagsøgte henvist til, at Veksel-Kontoen, hvis Saldo pr 1 Marts 1933 ifølge Regnskabet udgjorde Kr 2 439 727,08, paa Grundlag af en af ham foretaget Beregning pr 1 Januar 1934 højst kunde andrage Kr 3 465 893, medens den i den af Komiteen udarbejdede Status pr 1 Januar 1934 er opført med Kr 7 195 461,32. Ved Vidneforklaring er det imidlertid dokumenteret, at Veksel-Kontoen, hvis Saldo pr 1 Marts 1933 udgjorde Kr 2 439 727,08 i Tiden fra 1 Marts—31 December 1933 er debiteret for

Veksler modtaget som Betaling for afleverede Arbejder — 5 573 475,98

Kr 8 013 203,06

I samme Tidsrum er Veksel-Kontoen krediteret for indfrie Veksler — 817 741,74

hvorefter Saldoen pr 1 Januar 1934 udgør Kr 7 195 461,32

Vekselbeholdningens Stigning hidrører saaledes fra, at de ved Statusopgørelsen pr 1 Marts 1933 løbende paabegyndte Arbejder delvis er gjort færdig og afleveret, og at der som delvis Betaling er indgaaet Veksler. Herefter maa Sigtelsen anses ubeføjet.

3) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen har fremlagt en med Hensyn til Beholdningen af udiskonterede Veksler urigtig og forvansket Status for Offenligheden, har Sagsøgte henvist til, at Komiteen i Status pr 1 Januar 1933 kun har opført den nævnte Vekselbeholdning med Kr 585 656,15, medens Beholdningen i en til Brug for

Selskabets tidligere Bestyrelse affattet Opgørelse pr 31 December 1932 er opført med Kr 2 801 432,38.

Det fremgaar imidlertid af den af Revisorerne afgivne Forklaring, at den tilsyneladende Uoverensstemmelse blot skyldes en Forskel i Posteringsmaaden, idet man i sidstnævnte Opgørelse har opført den fulde Værdi af løbende udiskonterede Veksler, medens man paa førstnævnte Status — som det fremgaar af selve Teksten — har fremdraget Beløbet af belaante Veksler. Denne Sigtelse er herefter ganske ubeføjet.

4) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen som Vederlag for Overdragelse til B & W Afdeling I af Aktierne i A/S Holeby Dieselmotorfabrik paa Regnskabet pr 28 Februar 1933 har opført Kr 1 418 137,50, uanset at der intet Vederlag er ydet, og at Komiteen har benyttet denne urigtige Postering til at skjule et eller andet Aktiv af tilsvarende Værdi, har Sagsøgte anført, at Afviklingsafdelingen ved den omhandlede Overdragelse ikke er blevet frigiort for nogen A/S Holeby Dieselmotorfabrik vedrørende Gæld, idet det hævdes, at ingen saadan findes opført som Passiv paa noget tidligere Regnskab for Burmeister & Wain.

Da det imidlertid af Hovedbogholder Niensens og Revisorerne Forklaring fremgaar, at den nævnte Gæld findes opført paa Burmeister & Wains Regnskaber for 1930, 31 og 32 samt pr 28 Februar 1933 under diverse Kreditorer, er ogsaa denne Sigtelse ubeføjet.

5) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen har gjort sig skyldig i en Statusforvanskning paa ca Kr 1 962 000 har Sagsøgte anført, at de ubehæftede udestaaende Fordringer paa en den 16 Februar 1933 i et Bestyrelsesmøde i Burmeister & Wain fremlagt Specifikation over Selskabets løse Aktiver og Passiver pr 31 December 1932 efter hans Udregning er opført med Kr 6 935 000 medens samme Aktivpost paa en i samme Møde fremlagt Status kun kan antages opført med Kr 4 971 231,45.

De autoriserede Revisorer har nu ved en udførlig Gennemgang af de paagældende Specialposter paavist, at Sagsøgtes paa Grundlag af de nævnte Regnskaber foretaget Udregning af de nævnte Aktivposters Størrelse er urigtig, og at der ikke foreligger nogen Uoverensstemmelse mellem de to Regnskabsopgørelser, idet de forskellige Poster, der tilsammen udgør ca Kr 6 900 000, er medtaget paa dem begge.

Herefter maa ogsaa denne Sigtelse anses ubeføjet.

6) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen har gjort sig skyldig i en Statusforvanskning paa Kr 3 665 000, har Sagsøgte anført, at Komiteen i den pr 1 Marts 1933 opgiorte Status har undladt at optage de Panteobligationer, der lyder paa Betaling i Guld, beregnet efter Guldværdi. Ved Vidneforklaringen er det dokumenteret, at Sagsøgtes Paastand er urigtig, hvilket iøvrigt fremgaar af en i Status ad Aktivpost 5, anført Bemærkning.

Sigtelsen savner saaledes ethvert Grundlag.

8) Som Bevis for Rigtigheden af denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen med sin Bogføringsmaade kun kan have haft til Formaal at forplumre og skjule Sandheden, har Sagsøgte henvist til, at der paa Likvidationskontoen pr 28 Februar 1933 til Dækning af Garantiforplig-

telser er ført til Udgift et Beløb paa Kr 826,250, uanset at det maatte være indlysende, at kun en Brøkdel af dette Beløb virkelig vilde blive anvendt til det angivne Formaal.

Ved Vidneforklaring er det imidlertid dokumenteret, at det afsatte Beløb i Henhold til en pr 1 November 1934 foretaget Opgørelse ikke vil være tilstrækkeligt til Dækning af de Krav, der vil blive rejst mod Afdelingen. Herefter savner Sigtelsen ethvert Grundlag.

9) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteen — foruden de nu omtalte Statusforvanskninger — har gjort sig skyldig i andre lignende Forvanskninger, saaledes at det samlede Beløb andrager Kr 10 464 206,26, har Sagsøgte anført

a) at Komiteen — i Strid med Loven — som Gave til Burmeister & Wain Afdeling I har overført paabegyndt Arbejde og Varebeholdninger til Værdi Kr 2 893 144,69.

b) at Komiteen paa Regnskaberne har undladt som Aktiv at opføre et Beløb paa ca Kr 1 500 000, der henligger som Reservefond i Finansministeriet og maa antages at tilhøre Burmeister & Wains Afviklingsafdeling, og

c) at Komiteen paa Status pr 1 Januar 1934 som Passiv har opført et ikke eksisterende Kurstab paa et af Burmeister & Wain hos Store Nordiske Telegraf-selskab optaget Dollarlaan med Kr 1 135 343,04.

a) ved Vidneførslen maa det imidlertid anses godtgjort, at der til Afdeling I kun er overført de Varebeholdninger, der i Henhold til Loven skulde overføres, og at disse er opført til den Værdi, der paa lovlig Maade er fastsat af Undersøgelsesudvalget, og som fremgaar af den som Bilag til Forslaget til Lov om Ordningen af A/S Burmeister & Wains Forhold fremlagte Plan.

b) Det er derhos oplyst, at det i Finansministeriet henliggende Beløb paa ca 1½ Million Kroner, der hidrører fra de af A/S Burmeister & Wain til Staten i Henhold til Lovgivningen om Exportkredit indbetalte Provisioner, tilhører Staten.

c) Det er endelig med Hensyn til det hos Store Nordiske Telegraf-selskab optagne Dollarlaan oplyst, at den udstedte Obligation lyder paa Betaling i Guld, medens de til Sikkerhed deponerede Statsobligationer forrentes og amortiseres i Papir-Dollars. Da derhos en af Sagsøgte paa-beraabt Mulighed for hos Statskassen at opnaa Kompensation for Kurstabet er ganske usikker, er det med Føje, at det omhandlede Beløb er opført som Passiv paa Regnskabet. Der foreligger herefter intet Holdepunkt for de heromhandlede Sigtelser.

10) Som Grundlag for den heromhandlede Sigtelse, der bl a gaar ud paa, at Højesteretssagførerne Bruun, Gelting og Kemp og Direktør Klerk, »der hører til Inderkredsen« i talrige Tilfælde paa den mest graverende Maade i Regnskabsopgørelser og Erklæringer til Generalforsamlingen har afgivet urigtige og vildledende Meddelelser, i hvilken Forbindelse henvises til Straffelovens § 296, har Sagsøgte indskrænket sig til at henvise til de vedrørende de øvrige Sigtelser oplyste Forhold.

Med Hensyn til de under 2 og 7 omhandlede Sigtelser, der ikke vedrører egentlige Regnskabsforhold, er følgende oplyst:

2) Paa en den 31 August 1933 i Burmeister & Wains Afviklingsaf-

deling afholdt Generalforsamling udbad Sagsøgte sig Oplysning om Grunden til, at Komiteen havde henstillet, at Kursnoteringen af Selskabets Aktier aflystes. Som Svar udtalte Formanden — uden at tage Afstand fra Sagsøgtes Angivelse — at det var Fondsbørsens Bestyrelse, der i Henhold til Fondsbørsens Reglement havde slettet Aktierne.

Under Henvisning til at den officielle Meddelelse om Aktiernes Aflysning fra Notering er saalydende:

»Efter at Spørgsmaalet om den fortsatte Notering af Akts Burmeister & Wains Aktier har været forelagt Handelsministeriet, har Handelsministeriet — i Overensstemmelse med et fra Akts Burmeister & Wains Afvklings-Afdeling tilkendegivet Ønske — resolveret, at de paagældende Aktier i Henhold til Fondsbørs-Vedtægternes § 35 vil være at udslette af Kurslisten,« har Sagsøgte hævdet, at han har været berettiget til at karakterisere Formandens Udtalelser som sket.

Da det imidlertid er uomtvistet, at den nævnte officielle Meddelelse har været optaget i Dagbladene allerede den 20 April 1933, maatte Formanden — ogsaa paa Grundlag af Formuleringen af den af Sagsøgte fremsatte Forespørgsel — med Føje kunne gaa ud fra, at de tilstedeværende Aktionærer — ligesom Sagsøgte — var bekendt med Meddelelsens Indhold, hvorfor der ikke forelaa nogen særlig Grund til for ham til at gengive dette. Allerede som Følge heraf findes de af Sagsøgte om Formanden fremsatte Udtalelser — uanset om han maatte finde dennes Besvarelse af den fremsatte Forespørgsel ufyldstgørende — at overskride Grænserne for Ytringsfriheden.

7) Som Grundlag for denne Sigtelse, der gaar ud paa, at Komiteens Motiver til at nægte at give Sagsøgte en af ham begært Oplysning om Resultatet af en stedfunden Vurdering af de Afdelingen tilhørende paa Søndre Værft og Strandgade Værftet beroende Maskiner og Inventar, under ingen Omstændigheder kan være hæderlige og anstændige, har Sagsøgte overhovedet intet anført.

Paa Grundlag af det saaledes oplyste maa det statueres, at samtlige de af Sagsøgte mod Sagsøgerne fremsatte, foran gengivne Sigtelser, der er af grovt ærekrænkende Indhold, har været ubeføjede, og der kan ikke gives Sagsøgte Medhold i, at de af ham paaberaabte Omstændigheder kan fritage ham for Ansvar for Sigtelsernes Fremsættelse, hvorved bemærkes, at det, selv om Retten paa det foreliggende Grundlag — da Sagsøgtes Indsigt i Regnskabsforhold ikke er nærmere oplyst — nærer Betænkelighed ved at fastslaa, at Sigtelserne er fremsat mod bedre Vidende, i hvert Fald maa anses godtgjort, at de er fremført paa et særdeles løst og ganske utilstrækkeligt Grundlag.

Det er derhos oplyst, at Sigtelserne ved Sagsøgtes Foranstaltning har faaet en betydelig Udbredelse, idet Sagsøgte ved Henvendelse til Pressen har medvirket til, at en væsenlig Del af de heromhandlede Sigtelser er blevet gengivet i en Række Artikler i Dagbladet »Nyt Dagblad« for den 21 November 1934 og følgende Dage, ligesom Sagsøgte ved Annoncering i Dagbladet »Politiken« har henledet Publikums Opmærksomhed paa den nævnte Artikelserie.

Som Følge af det foran oplyste vil Sagsøgte i Medfør af Straffelovens § 267, 2 Stk, jfr 3 Stk være at anse med en Straf, der findes at

kunne bestemmes til Hæfte i 60 Dage, hvorhos han i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand vil have til disse at udrede en under et fastsat Erstatning, der efter Omstændighederne vil kunne bestemmes til 10 000 Kr. De paaklagede Udtalelser vil derhos i Medfør af Straffelovens § 273 være at kende ubeføjede.

Endelig vil Sagsøgte have til Sagsøgerne at udrede Sagens Omkostninger med 1200 Kr.

Mandag den 22 Juni.

Nr 43/1936. Nordvestslesvigsk Løsøre-Brandforsikring
(Meyer)

mod

Gaardejer Svend Grønbæk (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Udbetaling af et Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 3 Februar 1936: De Sagsøgte, Nordvestslesvigsk Løsøre-Brandforsikring, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Svend Grønbæk, betale 8462 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Juli 1935, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 450 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at der i det Indstævnte tilkendte Beløb maa fragaa i skyldig Præmie 59 Kroner 84 Øre, hvorefter Appellanten vil have at betale 8402 Kroner 16 Øre med Renter.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagsfører vil Appellanten have at betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Gaardejer Svend Grønbæk, tilkendte Beløb fastsættes til 8402 Kroner 16 Øre. I Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Steglich-Petersen betaler Appellanten, Nordvestslesvigsk Løsøre-Brandforsikring, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 15 Juli 1934 nedbrændte den Sagsøgeren, Gaardejer Svend Grønbæk, Mejlbj, tilhørende Landejendom i Mejlbj som Følge af Lynnedslag. Sagsøgeren havde tegnet Løsøreforsikring for ialt 25 100 Kr hos de Sagsøgte, Nordvestslesvigsk Løsøre-Brandforsikring, Brøns, i den paagældende Forenings 3 Kasser, henholdsvis Møbelkassen, Kreaturkassen og Foderkassen, i hvilken sidste Ejendommens Avl samt Brændsel var forsikret. Umiddelbart efter Branden henvendte Sagsøgeren, der var i Restance med Præmiebetalingen, sig til Gaardejer Truels Beier, der var Formand for den sagsøgte Forening, og tilbød at betale Præmierestancen, som Gaardejer Beier imidlertid nægtede at modtage. Den 26 Juli 1934 meddelte Gaardejer Beier Sagsøgeren, at Foreningens Bestyrelse havde afslaaet at yde ham nogen Erstatning paa Grund af Præmierestancen.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham 8462 Kr — til hvilket Beløb Parterne under Domsforhandlingen er enedes om at ansætte Skaden paa de af ovennævnte Forsikring omfattede Effekter — tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 Juli 1935, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de har anført, at Sagsøgerens Forsikring, da Branden fandt Sted, var traadt ud af Kraft paa Grund af Restance med Hensyn til den i Forsikringsaaret 1933/34 forfaldne Præmie.

Der er under Sagen blandt andet afgivet Vidneforklaring af Formanden og Forretningsføreren for den sagsøgte Forening henholdsvis ovennævnte Gaardejer Beier og Rentier Knud Evald samt af en af Foreningens Medbestyrere Vilhelm Schultze, hvorhos Sagsøgeren har afgivet Partsforklaring saavel under Sagens Forberedelse som under Domsforhandlingen. Heraf og af Sagens øvrige Oplysninger fremgaar, at Forsikringsaaret for den sagsøgte Forening, der er et gensidigt Forsikringsselskab, løber fra 1 Oktober til 30 September, at Brandpræmierne, der udregnes paa Grundlag af de i det forløbne Forsikringsaar indtrufne Skader, forfalder bagud og afkræves Medlemmerne som Regel i Oktober Maaned efter den afsluttede Beregning, at Sagsøgeren den 27 Juli 1933 havde faaet sine Policer vedrørende de ovennævnte 3 Kasser fornyet ved Paategning paa Policerne, hvorefter disse skulde være gældende for Forsikringsaaret 1933/34, Policen vedrørende Møbelkassen iøvrigt for et Tidsrum af yderligere 4 Aar, at Sagsøgeren, da Branden fandt Sted, var i Restance med den iør Aaret 1932/33 i Oktober 1933 forfaldne Præmie — 59 Kr 84 Øre — der var afkrævet ham ved en den 12 eller 13 s M afsendt udateret Skrivelse, hvori han anmodedes om at betale Beløbet »til den 1 November«, samt at Sagsøgeren, der havde været Medlem af den sagsøgte Forening siden 1922, havde betalt Præmierne, der udgjorde ca 60 Kr pr Aar, for Aarene 1930/31 og 1931/32 med 30 Kr samtidig med Fornyelsen af Policerne den 27 Juli 1933 og 90 Kr den 15 September s A.

Angaaende Betalingen af Brandpræmierne hedder det i § 15 i Vedtægterne for de Sagsøgte:

»Det paahviler Medlemmerne at betale de udskrevne Brandpenge

til Medbestyrerne inden den 25 i den Maaned, der opkræves. Indgaar Brandpengene ikke i den paafølgende Maaned, nemlig i Maj, naar Opkrævningen har været i April, eller i November, naar Opkrævningen har været i Oktober, bliver den Resterende sagsøgt for Brandpengene og udslettet af Foreningen.«

Ovennævnte Formand, Gaardejer Beier, har forklaret, at man for saa vidt angaar de Medlemmer, der yder større Bidrag, hvortil Sagsøgeren hørte, og som endnu efter Generalforsamlingen, der holdes i Marts Maaned, er i Restance med Præmiebetaling, plejer at sende Meddelelse om, at Forsikringen er hvilende paa Grund af Restancen. At saadan Meddelelse ikke blev sendt til Sagsøgeren i 1934 skyldtes, at Formanden var uvidende om, at Sagsøgeren var i Restance.

Forretningsføreren Knud Evald har blandt andet forklaret, at han modtager Indbetalinger fra Medbestyrerne, og at Restancernes Antal i Aarene 1933 og 1934 var betydeligt, saaledes at han »jævnt hen fik Penge fra Medbestyrerne hele Aaret rundt«, i enkelte Tilfælde ogsaa direkte Indbetalinger fra Medlemmerne.

Medbestyrer Vilhelm Schultze har forklaret, at han, der modtog Præmierne fra Foreningens Medlemmer i det Distrikt, hvortil Sagsøgeren hørte, i Almindelighed gav Medlemmerne Henstand til den 15 November og iøvrigt modtog Præmierne indtil det Tidspunkt — ca midt i December — da han til Forretningsføreren afleverede de paagældende Medlemslister og de til ham indbetalte Præmiebeløb. Efter at Vidnet i Oktober 1933 fra Foreningens Forretningsfører havde modtaget Opkrævningslisterne, henvendte han sig gentagne Gange forgæves til Sagsøgeren for at faa Præmie, ligesom han ogsaa Aaret forud maatte rykke Sagsøgeren for den skyldige Præmie, hvorhos han, da Sagsøgeren betalte det ovennævnte Afdrag paa 30 Kr, indskærpede Sagsøgeren, at saalænge denne var i Præmierestance, fik han ingen Erstatning i Ildebrandstilfælde, hvilket han iøvrigt ogsaa vil have sagt ved andre Lejligheder.

Sagsøgeren har forklaret, at han i al den Tid, han har været Medlem af Foreningen — bortset fra et enkelt Aar — har været 3—4 Maaneder bag ud med Præmiebetalingen, og at der ikke fra de Sagsøgte Side efter Paakravet af 12—13 Oktober 1933 er rettet nogen som helst Henvendelse til ham om Betaling og endmindre tilkendegivet ham, at Undladelse af rettidig Betaling vilde medføre Tab af Krav paa Erstatning i Ildebrandstilfælde. Sagsøgeren benægter iøvrigt ogsaa Rigtigheden af Vilhelm Schultzes Forklaring om saadan Tilkendegivelse Aaret forud. Derimod har Sagsøgeren forklaret, at Anledningen til, at han i September 1933 betalte Afdraget paa 90 Kr, var, at han nogen Tid forud, men efter Policefornyelsen den 27 Juli s A havde faaet et Brev fra Foreningens Formand, hvori denne meddelte, at hans Forsikring var ude af Kraft, indtil Restancen indbetaltes.

De Sagsøgte har herefter anført, at den ovennævnte Bestemmelse i § 15, hvorefter Sagsøgeren under de foreliggende Omstændigheder skulde udslettes som Medlem ved Udgangen af November 1933, i Forbindelse med det oplyste om de Sagsøgte Fremgangsmaade overfor Sagsøgeren og andre Restanter, maa forstaas saaledes, at de Sagsøgte Ansvar har

været suspenderet i hvert Fald fra Midten af December 1933 og altsaa ogsaa paa Brandens Tidspunkt.

Der findes nu ikke i de Sagsøgte Vedtægter — ej heller i den fornævnte § 15, der efter sin Ordlyd alene giver de Sagsøgte Ret til at udslette en Restant som Medlem — nogen Hjemmel til i Tilfælde af Præmierestance at lade de Sagsøgte Ansvar bortfalde, medens Aftalen iøvrigt skulde forblive i Kraft. Det kan derhos ikke antages — i hvilken Henseende der ikke mod Sagsøgerens Benægtelse kan lægges Vægt paa Medhjælper Schultz's Forklaring om dennes Tilkendegivelser til Sagsøgeren — at der igennem de Sagsøgte Forretningsgang eller paa anden Maade skulde have dannet sig en saadan for Medlemmerne bindende Regel, der iøvrigt vilde være stridende mod de paagældende Bestemmelser i Forsikringsaftaleloven, om hvis Anvendelighed paa det foreliggende Forsikringsforhold der er Enighed mellem Parterne. Det er under Sagen erkendt af de Sagsøgte, at Sagsøgeren ikke er eller paa noget Tidspunkt har været udslettet som Medlem, og det kan endvidere hverken ved Schultz's fornævnte Forklaring eller ved Sagens øvrige Oplysninger anses godtgjort, at der forinden Branden har været rettet nogen Tilkendegivelse til Sagsøgeren i saa Henseende. Men herefter har de Sagsøgte været uberettigede til at nægte ham Brandskadeserstatning, og hans Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Nr 118/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Poul Arvid Gerths (Bülow),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 230.

Dom afsagt af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 20 Januar 1936: Tiltalte Poul Arvid Gerths bør straffes med Fængsel i 9 Maaneder med 37 Dages Fradrag for udstaaet Varefængsel. De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Overretssagfører Teisner, 35 Kr.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Anker-Jensen, 40 Kr, udredes af Tiltalte Poul Arvid Gerths. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bülow betaler Tiltalte Poul Arvid Gerths 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 10 ds fra Statsadvokaten for Fyen, Lolland, Falster og Bornholm er Tapetopsætter Poul Arvid Gerths, boende Kongensgade 16, Nykøbing F, sat under Tiltale ved herværende Ret til at lide Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 230 ved i Tiden fra Begyndelsen af September Maaned 1935 til Midten af December Maaned 1935 i Nykøbing F af Vinhandler Werner Hugo Hülsen som Vederlag for at øve kønslig Usædelighed at have dels modtaget Kost og Logi og Ydelser af andre Fornødenheder, dels modtaget kontante Beløb, dels endelig opnaaet, at Hülsen sammen med en anden kautionerede for et Banklaan til Tiltalte paa 3000 Kr.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte i Slutningen af August eller Begyndelsen af September f A i Nærheden af Vordingborg traf Vinhandler Werner Hugo Hülsen, Nykøbing F, der var paa Vej til København i sit Automobil og af denne fik Lov til at køre med. Undervejs blev det bestemt, at Tiltalte, hvis han ønskede det, kunde tage med til Nykøbing, naar Hülsen nogle Dage senere rejste hjem. Da Hülsen i Begyndelsen af September tog tilbage til sit Hjem, fulgte Tiltalte med og har siden boet hos Hülsen.

Denne har forklaret, at han allerede under Kørslen til København med Tiltalte fik Indtryk af, at denne var homoseksuel, og baade han og Tiltalte har erkendt, at de i den Tid, hvor Tiltalte har haft Ophold i Nykøbing, har drevet kønslig Usædelighed med hinanden.

Tiltalte har erkendt, at han ikke har betalt for sit Ophold hos Hülsen, at denne har foræret ham en brugt Overfrakke og et brugt Sæt Tøj, at han har modtaget 60—70 Kr til en Rejse til Sverige, at Hülsen har afholdt Udgifterne ved hans Undervisning i Motorkørsel, og at Hülsen sammen med en anden har kautioneret for et Laan paa 3000 Kr, som han optog i en herværende Bank. Det nævnte Beløb skulde anvendes til at sætte Tiltalte i Vej, blandt andet ved Anskaffelse af en Bil til ham. Ved Laanets Udbetaling betalte Tiltalte Hülsen 100 Kr som Vederlag for Udgifter, denne havde haft for ham, derunder til Sverrigsreisen.

Hülsen har forklaret, at de Ydelser, som Tiltalte har faaet, ikke var Vederlag for den homoseksuelle Forbindelse, men skyldtes, at han havde fattet Interesse for Tiltalte, der havde meddelt ham, at der var

overgaaet ham den nedenfor omtalte Dom, og derfor gerne vilde hjælpe ham. Han har heller ingensinde gjort Tiltaltes fortsatte Forbliven hos ham afhængig af, at deres seksuelle Forbindelse fortsattes.

Ligesom det efter alt foreliggende findes ubetænkeligt at statuere, at Hülsens dybereliggende Motiv til at understøtte Tiltalte har været Muligheden for at øve kønslig Usædelighed med denne, findes det heller ikke at kunne betvivles, at Tiltalte har maattet være klar over, at Hülsen — i hvert Fald i det væsentligste — kun af den Grund har ydet ham de nævnte betydelige Vederlag. Idet disse, set i Sammenhæng, findes at maatte betegnes som eller stilles i Klasse med Betaling, findes Tiltalte skyldig i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Tiltalte, der er født den 6 Oktober 1914 i København, er ved Københavns Byrets Dom af 28 November 1934 i Medfør af Straffelovens § 285, Stk 1, jfr §§ 276 og 278, og Lov Nr 123 af 8 Juni 1912 § 13, Stk 1, og § 41 anset med en betinget Straf af Fængsel i 6 Maaneder med 37 Dages Fradrag for udstaaet Varetægtsfængsel.

For det af ham udviste Forhold vil Tiltalte være at anse i Medfør af Straffelovens § 230 med Fængsel i 3 Maaneder, og Fællesstraffen efter Straffelovens § 57 vil herefter være at fastsætte til 9 Maaneder med 37 Dages Fradrag for udstaaet Varetægtsfængsel.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Forsvareren, Overretssagfører Teisner, 35 Kr.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 20 Januar 1936 og paaanket af Tiltalte Poul Arvid Gerths til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

T i r s d a g d e n 2 3 J u n i .

Nr 58/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Aage Kristian Nielsen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927.

Dom afsagt af Retten for Vordingborg Købstad m v den 7 September 1935: Vognmand Jens Aage Nielsen af Sværdborg bør for Tiltale af det offentlige i denne Sag fri at være. Det offentlige bør betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 21 December 1935: Tiltalte Jens Aage Kristian Nielsen bør til Vordingborg Kommunes Kasse bøde 80 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 8 Dage. Sagens Omkostninger for begge Retter, deriblandt 40 Kr i Salær til den for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H H Schmidt, udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Der tillægges Overretssagfører H H Schmidt i Salær 40 Kroner og Højesteretssagfører Fich i Salær for Højesteret 150 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Politisag tiltales Vognmand Jens Aage Nielsen, Sværborg, ved Anklageskrift af 8 April 1935 efter Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel af 4 Juli 1927 § 2, jfr § 1 »idet han uden Tilladelse dertil kører og har kørt Fragtmandskørsel«.

Tiltalte paastaar Frifindelse.

Efter de foreliggende Oplysninger tildels Tiltaltes egne Forklaringer er Sagens Omstændigheder følgende:

Tiltalte, der selv driver en Købmandshandel i Sværborg, beforder ifølge Kontrakt med Forpagteren af Øbjerggaard ved Køng med Lastautomobil daglig Mælk i Spande til København; paa Hjemvejen med tomme Spande medtager han for Betaling leilighedsvis efter Aftale Kolonialvarer for Brugsforeningerne i Oreby og Kastelev (nordvest for Vordingborg) samt for Købmand af Vordingborg N Chr Larsen efter 1 December 1934 og Foderstoffer for Købmand Gabs, Vordingborg, efter 1 Januar 1935. Varerne henter han enten hos Firmaerne i København eller for Larsens Vedkommende hos Stilander & Co i København, hvor Larsen har en Boks, han medtager ogsaa Varer til sin egen Forretning. For Forretningerne medtager han af og til tomt Returgods. Yderligere kører han ligeledes Æg for Ægsamler Chr Jensen, Lou, til København, mest hele Læs, men af og til enkelte Kasser sammen med Mælken, ligeledes tomme Kasser. Kørslen for Brugsforeningerne er en samlet Entreprise. Endelig er det oplyst, at Tiltalte før 1 December 1934 ved Henvendelse til forskellige Forretninger i København for disses Regning

skaffede sig ganske enkelte Transporter af Varer til Købmand Ernst Jørgensen, Vordingborg.

Tiltalte forklarer, at han ikke samtidig befordrer Gods for mere end 2 Kontrahenter, idet han betragter Brugsforeningerne som een Kontrahent og bortser fra Varerne til sin egen Forretning. Han har ikke fast Afgangssted og Tid og har ikke bekendtgjort sine Ture.

Idet det ikke skønnes, at der ved det om Tiltaltes Transporter efter 1 December 1934 oplyste foreligger saadan Rute-Fragtmandskørsel, hvortil Tilladelse udkræves, og idet den til Ernst Jørgensen udførte Varekørsel efter det oplyste skønnes at have været tilfældig og af saa ubetydeligt Omfang, at den ikke kan betragtes som Rute-Fragtmandskørsel i Lovens Forstand, vil Tiltalte være at frifinde for Tiltale.

Sagens Omkostninger paalægges det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Vordingborg Købstad m v den 7 September 1935 og med Justitsministeriets under 14 November 1935 meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden med Paastand om, at Tiltalte Jens Aage Kristian Nielsen dømmes i Overensstemmelse med den af Politimesteren rejste Tiltale.

Ved det under Sagen oplyste findes det godtgjort, at Tiltalte har kørt i Rute mellem Vordingborg og København og derunder samtidig har befordret til København foruden egne Varer og tomt Returgods fra de nedennævnte Købmænd, Spande med Mælk fra Øbjerggaard og Kasser med Æg fra Ægsamler Jensen, fra København foruden egne Varer og tomme Mælkejunger Varer til Købmand N Chr Larsen og til Købmand Gabs eller de i Dommen nævnte Brugsforeninger.

Da der hertil ifølge Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2 udkræves Tilladelse, vil Tiltalte, som ikke har haft en saadan, være at anse efter den nævnte Lovs § 8 med en Vordingborg Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, som efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 80 Kr.

Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 8 Dage.

Nr 121/1936. Aktieselskabet **Tønder Landmandsbank**
paakærer

Vestre Landsrets Kendelse af 4 Marts 1936.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Efter at en større Kreds af Lodsejere i Rangstrup m fl Landsbyer havde henvendt sig til Haderslev Amtsraad med Tilbud om vederlagsfrit at afstaa de Arealer, der maatte være fornødne til Udbygning af en

Amtsvej, hvorved der for de paagældende Landsbyer vilde opnaas en tidssvarende Vejforbindelse med Haderslev og til Landevejen i Aabenraa og Tønder Amter, besluttede Amsraadet i 1929 trods de dermed forbundne betydelige Udgifter at bygge den paagældende Amstvej, hvilket skete i 1929 og 1930. Blandt de Lodsejere, der gik ind paa vederlagsfri Afstaaelse af Jord til Vejanlægget, var Christian Jessen Reinholdt, som var Ejer af den i Tingbogen for Mellerup Ejerlav, Agerskov Sogn Bind I Blad 30 Art 14 indførte Ejendom, der dengang var 90 ha stor, og hvoraf han i Anledning af Vejanlægget afstod 0,7153 ha (7153 m²), hvilket Areal — som Art 69 — dog først tilskødedes Haderslev Amtskommune ved et den 6—7 Maj 1935 udstedt Skøde. Angaaende Arealets Værdi siges det i Skødet, at Værdien af det overdragne ikke overstiger 700 Kr. Skødet lystes den 2 Juli 1935, men erholdt samtidig Retsanmærkning blandt andet om 9900 Kr's Pantegæld til de Kærende, A/S Tønder Landmandsbank, Tønder. Medens de øvrige saavel foranstaaende som efterfølgende Panthavere samtykkede i Pantets Relaksation, nægtede de Kærende at gaa med hertil, hvorfor Amsraadet anmodede Tinglysningsdommeren i Nørre Rangstrup og Hvidding Herreder om at annullere Retsanmærkningen paa Grundlag af en i Medfør af § 23, 2 Stk i Lov Nr 111 af 31 Marts 1926 om Tinglysning udfærdiget Uskadelighedsattest. Der blev derefter den 10 Januar 1936 af Dommeren lyst en af Amtslandinspektør A Leide og 2 Ejendomsskyldsvurderingsmænd samme Dag underskrevet saalydende Uskadelighedsattest:

»I Henhold til Tinglysningslovens § 23 attesteres herved, at det Areal — tilhørende Christian Reinholdt — der i Matrikelen er anført som Art 69 Mellerup, Areal 7153 m², og som blev indtaget til den nye Amtsvej i Aaret 1930 kan overdrages til Haderslev Amtskommune (Amtsvejevæsnet) uden at Pantsikkerheden i Hovedejendommen forringes derved.

Det bemærkes, at Hovedejendommens Størrelse var dengang ca 90 ha, og at der senere er bortsolgt 9 ha til Husmandsbrug og 4,3 ha til Forening med en Naboejendom.«

Paa Dommerens Foranledning var der, forinden Attestens Udstedelse, indhentet Erklæringer fra Sogneraadsformand Severin, Agerskov, og Amsraadsmedlem Søren Ratzer, Rangstrup, der begge kendte Reinholdts Gaard, og som udtalte, at de vilde anse Ejendommens Værdistigning paa Grund af det nye Vejanlæg for at være endda noget større end Værdien af det afstaaede Areal.

Den 11 Januar 1936 annullerede Dommeren Retsanmærkningen paa Skødet om Pantegælden til de Kærende, og den 22 Januar tilskrev Dommeren disse om det passerede.

I Kæreskrift af 23 Januar 1936 paakærede de Kærende Tinglysningsdommerens Afgørelse til Landsretten under Paaberaabelse af, at Uskadelighedsattesten ikke kan udstedes i det foreliggende Tilfælde.

Ved Kæreskriftets Indsendelse til Landsretten har Dommeren anført, at han i det foreliggende Tilfælde har næret nogen Betænkelighed ved i Henhold til Tinglysningsanordningens § 40, 1 i f at lægge den foreliggende Uskadelighedsattest til Grund, idet det kunde være Tvivl underkastet, om Arealet af Art 69 kunde betegnes som ubetydeligt i For-

hold til den Værdi og det Areal, som efter § 40, 2 og § 40, 1 Pkt kommer i Betragtning, men at han dog har anset Udstedelsen af Attesten for berettiget under Hensyn til de ovennævnte Sagkyndiges Udtalelse om den Reinholdts Ejendom ved Vejanlægget tilførte Værdiforøgelse.

Haderslev Amtsraad har i en i Anledning af nærværende Sag til Landsretten indsendt Skrivelse af 31 Januar 1936 oplyst, at det oprindelig var Meningen, at den nye Vej paa hele den Strækning, hvor den gik over Reinholdts Ejendom, skulde følge den gamle Vej, men for at opnaa en passende Tilslutning til Vejens Fortsættelse i Aabenraa Amt, blev det nødvendigt paa en mindre Strækning at ændre Linieføringen af den nye Vej, saaledes at den fraskar et Areal beliggende mellem den gamle og den nye Vej. Det paagældende Stykke af den gamle Vej var det Hensigten at overlade Reinholdt vederlagsfrit, men da der maatte gaas ud fra, at der for Reinholdt vilde opstaa en Del Udgifter ved Kultivering af Vejarealet, bevilgede Amtsraadet derhos efter Ansøgning Reinholdt en Erstatning paa 700 Kr med udtrykkelig Fremhævelse af, at det drejede sig om en Ulempeerstatning. Da Reinholdt imidlertid ved Købekontrakt af 12 Februar 1931 til en Nabo bortsolgte Arealet paa begge Sider af det ommeldte gamle Vejareal, saaledes at ogsaa dette skulde tilkomme Naboen, tilskødede Amtsraadet direkte Køberen Vejarealet, hvorimod de 700 Kr udbetaltes Reinholdt den 2 Marts 1931, uden at de Kærendes eller andre Panthaveres Samtykke indhentedes, idet Amtsraadet ansaa det for givet, at Panthaverne ikke efter det stedfundne Bortsalg — i Anledning af hvilket der skete Afdrag paa Gælden bl a til de Kærende — kunde paaberaabe sig, at Vejanlægget medførte Ulemper ved uheldig Overskæring. Amtsraadet har dernæst bemærket, at det er gaaet ud fra som en Selvfølge, at ogsaa Panthaverne i de paagældende Ejendomme vilde være saa interesserede i det nye Vejanlæg, at de uden Vederlag vilde relaxsere.

De Kærende har til Støtte for deres Paastand nærmere anført, at der i det foreliggende Tilfælde savnes Hjemmel for Udfærdigelse af Uskadelighedsattest, uanset om Reinholdt maatte være indgaaet paa at afstaa et Areal som det omhandlede uden Erstatning af nogen Art, men da navnlig naar Køberen betaler en Erstatning paa 700 Kr, hvad enten dette Beløb kaldes Erstatning for Afstaaelse af Jord eller Ulempeerstatning.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om den tilbageblevne Ejendoms Værdiforøgelse paa Grundlag af Vejanlægget har de Kærende derhos anført, at en saadan eventuel Værdiforøgelse ikke kan berettige til Udstedelse af Uskadelighedsattest.

Selv om det nu i hvert Fald ikke kan være afgørende, at den tilbageblevne Ejendom muligvis er steget i Værdi paa Grund af Vejanlægget, findes der dog efter de foreliggende særlige Omstændigheder ikke at være tilstrækkeligt Grundlag til at anse Anvendelsen af en Uskadelighedsattest for udelukket i det foreliggende Tilfælde. Herefter vil den af Tinglysningsdommeren den 11 Januar 1936 foretagne Annulation af Retsanmærkningen være at opretholde.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

Thi bestemmes:

Den af Tinglysningssdommeren truffne Afgørelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Aktieselskabet Tønder Landmandsbank.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger for Højesteret ophæves.

Onsdag den 24 Juni.

Nr 222/1935. Murermester **Viggo Emil Højrup** (Selv)
 mod
 Købmand **J Jørgensen** (Meyer),

betræffende Indstævntes Ejendomsret til en Motorvogn m v.

Vestre Landsrets Dom af 23 Oktober 1935: Sagsøgte, Murermester Viggo Emil Højrup, bør anerkende dels, at Sagsøgeren, Købmand J Jørgensen, har Ejendomsret over Motorvogn mrkt Chevrolet, Aargang 1930 Chassis 1 409 733 i Henhold til Købekontrakt af 19 Marts 1934, dels at Byttesummen efter samme Kontrakt 1500 Kr er forfalden til Betaling. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet nogle af Appellanten fremførte nye Anbringender ikke mod Indstævntes Protest kan komme i Betragtning, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Murermester Viggo Emil Højrup, til Indstævnte Købmand J Jørgensen, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Marts 1934 blev der mellem Sagsøgeren, Købmand J Jørgensen af Humlum, og Sagsøgte, Murermester Viggo Emil Højrup i Kolding, oprettet saalydende Slutseddel:

»— — — J Jørgensen bytter med en 4 Dørs Sedan Model 1930 Chevrolet, med en V Højrup tilhørende Obel Lastvogn Model 1929 — — — V Højrup betaler 1500 Kr i Bytte, som betales paa følgende Maade:

J Jørgensen lader opføre en Forretningsejendom i Humlum paa 24 Al Facade og 12 Al Gavl, samt en Lagerbygning paa 50 Kvadrat- alen med Kælder under neden. Højrup installerer elektr Lys, med Undtagelse af Pærer og Lysekroner. Der leveres en Kakkelovn til 150 Kr og i Tilfælde af Centralvarme godtgøres ovennævnte Sum. Bygningen opføres med alt Tilbehør for Kr 6000,00 skriver seks Tusinde Kroner. V Højrup leverer en Tegning over Huset. De omstaaende 1500 Kroner modregnes af Jørgensen i de 6000 Kroner. Ejendommen bygges med $\frac{1}{4}$ Stens Mur og i Butikken skal der være 2 Butiksruder med en Dør imellem. — — — 30 Dage efter at Ejendommen er opført, er de resterende 4500 Kr forfaldne til Betaling. — — —«

Nogen Tid senere var Parterne sammen i Humlum for at se paa den Grund, paa hvilken den i Slutsedlen nævnte Bygning skulde opføres, og da Sagsøgte ved den Lejlighed fremsatte Ønske om at faa Raadighed over det Automobil, som han ifølge Slutsedlen havde tilbyttet sig hos Sagsøgeren, gik Sagsøgeren ind herpaa, efter at der den 19 s M var oprettet en Kontrakt mellem Parterne, hvori det blandt andet hedder:

»— — — Undertegnede J Jørgensen, boende Blaaehøj, sælger herved til — — — Murermester Højrup — — — Kolding — — — Person- automobil — — — Mærke Chevrolet Model 1930 — — — Nr 1 409 733 — — — 5 Personers lukket — — —

Købesummen andrager 2500 Kr, skriver To Tusinde og fem Hundrede Kr.

Købesummen erlægges saaledes: Køberen skal opføre en Købmands- ejendom til Hr Jørgensen i Humlum efter Tegning og Konditioner end- videre skal Hr Højrup levere i S Omme 1 Stk Opel Lastvogn til Hr Jør- gensen til en Pris af cirka 1000 Kr skriver Et Tusinde Kr. Prisen paa Lastvognen er uden Forbindende da Vognen er købt uden at Hr Jør- gensen har set Vognen — — — Sælgeren vedbliver at have Ejendoms- ret over det solgte Motorkøretøj, indtil den betingede Købesum, mulige Reparationsudgifter og eventuelt Renter og andre Omkostninger fuldt ud og aldeles skadesløst er betalt, og først da overgaar Ejendomsretten til Køberen, der indtil da kun erholder Brugsretten af Motorkøretøjet — — —«

Lastautomobilet viste sig senere at være uden nævneværdig Værdi, men dette havde Sagsøgeren, efter hvad han under Domsforhandlingen har udtalt, været forberedt paa, da Byttehandlen blev indgaaet. Den 8 Maj 1934 paabegyndte Sagsøgte Opførelsen af Huset, men fortsatte kun dermed til Pinse, idet han havde Vanskeligheder med at opnaa den for ham fornødne Kredit paa Mursten, Tømmer og andre Bygningsmaterialier, og en endelig Ordning, der sikrede Leveringen heraf, blev først truffet ved, at Sagsøgeren den 25 August s A udstedte et Skadesløsbrev, hvorved han gav Tømmerhandler Bendix i Struer og Breinholdt Teglværk Sikkerhed for et Beløb af indtil 4500 Kr for Levering af Materialier. Den 31 August blev Arbejdet paa Bygningen genoptaget af en Svend og en Lærling, som Sagsøgte sendte derop, og de fortsatte i et Par Uger og fik den af dem fortjente Arbejds løn 160 Kr udbetalt af Tømmerhandler Bendix. Nu standsede Arbejdet paa Huset, der imidlertid var opført til Rejsehøjde, atter, fordi der ikke var tilhugget Tømmer parat. Sagsøgte blev i den Anledning gentagne Gange af Sagsøgeren opfordret til at drage Omsorg for, at Byggearbejdet blev fuldført, men skønt han ved Skrivelser af 21 og 26 September stillede i Udsigt, at han nu snart vilde indfinde sig i Humlum for at gøre Bygningen færdig, undlod han at handle i Overensstemmelse hermed. Sagsøgeren tilendebragte derefter selv Opførelsen af Huset, som efter hvad han under Domsforhandlingen har oplyst, ialt har kostet ham ca 7600 Kr, eksklusiv Værdien af det af Sagsøgte udførte Arbejde, der ved en under Sagen foretaget Vurderingsforretning er anslaaet til en Bekostning af 957 Kr 26 Øre, hvori dog maa fragaa den fornævnte af Tømmerhandler Bendix for Sagsøgte udlagte Arbejds løn til et Beløb af 160 Kr.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Sagsøgte har misligholdt Entrepriskontrakten, saaledes at Sagsøgeren ikke har faaet Vederlag for det Beløb af 1500 Kr, hvormed Værdien af hans Automobil oversteg Sagsøgtes, har Sagsøgeren under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at anerkende, dels at Sagsøgeren har Ejendomsret over det oftnævnte Chevroletautomobil, dels at Byttesummen i Henhold til Købekontrakten af 19 Marts 1934 er forfalden til Betaling.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at Sagsøgeren har misligholdt Entrepriskontrakten, fordi han i Stedet for, som han havde lovet, at give Sagsøgte første Prioritet i det oftnævnte Hus med Grund, udstedte Skadesløsbrev til Tømmerhandler Bendix og Breinholdt Teglværk for dette Beløb.

Da det af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgte har fortsat Arbejdet paa Huset uden Protest, skønt han var bekendt med Udstedelsen af Skadesløsbrevet — hvorved det som foran nævnt alene tilsigtedes at sikre Leveringen af Bygningsmaterialier, som Sagsøgte skulde betale, vil der ikke kunde tages Hensyn til denne Indsigelse. Da det herefter maa statuere, at Sagsøgte har misligholdt Entrepriskontrakten, vil han være at dømme efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 250 Kr.

Nr 91/1936. **Direktoratet for Københavns Skattevæsen**
(Trolle)

m o d

Københavns Byrets Skifteafdeling II., som behandlende Boet efter afdøde Isoleringsmester **Niels Hansen** og efterlevende Ægtefælle **Gudrun Ragnhild**, født **Leidesdorff Petersen** (Selv),

betræffende Omfanget af Fortrinsretten for et Skattekrav.

Dom afsagt af Københavns Byrets Skifteafdeling II den 12 December 1935: De af Direktoratet for Københavns Skattevæsen i Boet efter Isoleringsmester Niels Hansen og efterlevende Ægtefælle Gudrun Ragnhild, født Leidesdorff Petersen, anmeldte Skattekrav for Aarene 1930—31, 1931—32 og 1932—33, henholdsvis 142 Kr 79 Øre, 139 Kr 21 Øre og 107 Kr 52 Øre, anerkendes som privilegeret Fordring, forsaavidt angaar det sidstnævnte Aar, men iøvrigt kun som simpel Fordring. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1936: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Indstævnte, Københavns Byrets Skifteafdeling II som behandlende Boet efter afdøde Isoleringsmester Niels Hansen og efterlevende Ægtefælle Gudrun Ragnhild, født Leidesdorff Petersen, med 80 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Ap-

Færdig fra Trykkeriet den 1 Juli 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 12

Onsdag den 24 Juni.

pellanten, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, 300 Kroner til Indstævnte Københavns Byrets Skifteafdeling II som behandlende Boet efter afdøde Isoleringmester Niels Hansen og efterlevende Ægtefælle Gudrun Ragnhild, født Leidesdorff Petersen.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Byretsdømmens Præmisser er saalydende:

I Boet efter Isoleringmester Niels Hansen, der afgik ved Døden den 12 Februar 1935, og efterlevende Ægtefælle Gudrun Ragnhild, født Leidesdorff Petersen, har Direktoratet for Københavns Skattevæsen som privilegeret Fordring anmeldt Krav paa Skat — Indkomstskat til Stat og Kommune samt kirkelige Afgifter — for Aarene 1930—31, 1931—32 og 1932—33 med henholdsvis 142 Kr 79 Øre, 139 Kr 21 Øre og 107 Kr 52 Øre.

Boet, der behandlede som Gældsfragaalsesbo, udviser kun delvis Dækning til de simple Kreditorer.

Ved Regnskabets Fremlæggelse har den af Skifteretten antagne Medhjælper, Landsretssagfører Emil Brückner, indstillet, at Kravet paa Skat for Aaret 1932—33 anerkendes som privilegeret, men at Kravene paa Skat for de to tidligere Skatteaar som værende ældre end 2 Aar og 3 Maaneder kun anerkendes som simple.

Direktoratet for Københavns Skattevæsen har under Sagen oplyst, at der ved Skrivelser af 17 Januar, 2 Marts og 28 Oktober 1931, 18 Februar og 15 April 1932, 15 Februar, 22 April og 14 Juli 1933 samt 26 Februar og 15 Maj 1934 stadig efter Ansøgning er givet Afdøde Henstand med Betaling af Restancer for de nævnte 3 Skatteaar, og at det ved fornævnte Skrivelse af 26 Februar 1934 blev meddelt Afdøde, at Restancerne kunde afdrages med 60 Kr den 16 Juli 1934 og derefter med 30 Kr maanedlig fra den 1 August s A.

Til Støtte for Paastanden om, at samtlige anmeldte Skattekrav anerkendes som privilegerede, har Direktoratet anført, at Amtstueforordningen af 8 Juli 1840 kun angaar Amtstueskatter og lignende, men

ikke personlige Skatter, saasom Indkomstskat til Stat og Kommune og kirkelige Afgifter, saaledes at Privilegiet for disse Skatter bevares, saalænge Fordringen ikke er forældet, efter Loven af 22 December 1908 § 1 Nr 4 altsaa i 5 Aar. Subsidiært anføres, at naar Udpantningsretten uanset den givne Henstand er bevaret i Henhold til Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 38, 2 Stk, jfr Anordning Nr 81 af 30 Marts 1925, maa heraf følge, at ogsaa Privilegiet er bevaret, hvorved fremhæves, at Udpantningsretten og Privilegiet i Henhold til Amtstueforordningen havdes for samme Tidsrum, nemlig 2 Aar og 3 Maaneder.

Medhjælper har paa samtlige øvrige anmeldte Kreditorers Vegne fastholdt sin Indstilling, idet han gør gældende, at det altid har været antaget i Praksis, at Skatteprivilegiet haves for et Tidsrum af 2 Aar og 3 Maaneder, og at den Omstændighed, at Udpantningsretten uanset given Henstand i Henhold til den nævnte Lov af 10 April 1922 bevares, ikke bevirker nogen Ændring med Hensyn til det Tidsrum, for hvilket Privilegium haves.

Da det stedse med Støtte i Amtstueforordningen af 8 Juli 1840 § 2 i Praksis er antaget, at Fortrinsretten for personlige Skatter og Afgifter i Konkurs- og Gældsfragaelsesboer haves for et Tidsrum af 2 Aar og 3 Maaneder, finder Retten ikke Grund til at komme nærmere ind paa det af Skattevæsnet principalt anførte.

Spørgsmaalet bliver herefter alene, om den Omstændighed, at Udpantningsretten trods given Henstand i Henhold til Loven af 10 April 1922 § 38, 2 Stk, bevares, saaledes at Udpantningsfristens Begyndelse først regnes fra det Tidspunkt, da Skatten efter den givne Henstand skulde være betalt, bevirker, at ogsaa Fortrinsretten bevares i samme Omfang udover det nævnte Tidsrum af 2 Aar og 3 Maaneder.

Selv om der efter Amtstueforordningen, jfr §§ 2 og 11, gjaldt samme Grænse for Udpantningsret for Skat og for Skattens Fortrinsret, ses der imidlertid ikke at være en saadan Forbindelse mellem Udpantningsretten og Fortrinsretten, jfr Deuntzers Skifteret 1885 pag 284 in fine, at det uden positiv Hjemmel kan antages, at den ved Loven af 10 April 1922 hjemlede Bibeholdelse af Udpantningsretten trods given Henstand kan overføres paa Fortrinsretten, hvorved bemærkes, at det i al den Tid, hvor Udpantningsretten for Skat kun havdes for et Tidsrum af et Aar, nemlig i Tiden fra Ikrafttrædelsen af Udpantningsloven af 29 Marts 1873 og indtil Retsplejelovens § 597 ændredes ved Lov Nr 300 af 30 Juni 1922 § 46, jfr nu Lov Nr 185 af 23 Juni 1932 § 7, ingensinde af Skattemyndighederne ses gjort gældende, at Fortrinsretten ogsaa kun havdes for et Tidsrum af et Aar.

Herefter vil der være at give Dom i Overensstemmelse med Medhjælperes Indstilling.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets Skifteafdeling II den 16 December 1935 og paaanket af Direktoratet for Københavns

Skattevæsen med Paastand om, at Dommen ændres i Overensstemmelse med Appellantens i Boet fremsatte Krav.

Indstævnte, Københavns Byrets Skifteafdeling II som behandlende Boet efter afdøde Isoleringsmester Niels Hansen og efterlevende Ægtefælle Gudrun Ragnhild, født Leidesdorff Petersen, har paastaet Dommen stadfæstet.

Appellanten har nærmere udviklet, at medens den Lovgivning om Fortrinsret i Boer for Skatter og Afgifter, som ved Konkurslovens § 33, 2 c) opretholdes i samme Omfang som hidtil, D L 5—14—37, Toldforordning 1 Februar 1797 § 75, 4, Plakat 23 Juli 1819, Plakat 14 Maj 1834 og Amtstueforordning 8 Juli 1840 §§ 2 og 11 utvivlsomt omfatter Skatter og Afgifter som de i Boet af Appellanten anmeldte, indeholder kun den sidste af de anførte Lovbestemmelser Begrænsninger i Henseende til Tiden, saaledes at de af den hidtil gældende Lovgivning følgende Begrænsninger i Henseende til Tiden, som alene er opretholdt ved Konkurslovens § 33, 2 c) kun kan gælde for de i denne Lovbestemmelse omhandlede Skatter og Afgifter, hvortil de af Appellanten anmeldte ikke kan henregnes. Naar Appellanten ikke tidligere har rejst Spørgsmaal herom, skyldes det, at Spørgsmaalet først har faaet større praktisk Betydning, efter at Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 38, Stk 2, og Anordning Nr 335 af 20 Juli 1922 § 11, jfr Anordning Nr 85 af 30 Marts 1925 har opretholdt Udpantningsretten ved Henstandsgivelse, hvorved Appellanten har anført, at Bestemmelser som disse samt Lov Nr 85 af 31 Marts 1926 § 5, Stk 2, maa forudsætte, at Fortrinsretten i Boer for de paagældende Skatter og Afgifter bevares i hvert Fald udover 2 Aar og 3 Maaneder, idet det ellers ikke vilde være forsvarligt at give saa omfattende Bemyndigelse til at give Henstand.

Med Bemærkning, at det af Generalprokurørens i Reskriptsamlingen trykte Skrivelse af 10 Marts 1860 til Finansministeriet fremgaar, at Fortrinsretten for Rangskat og Skatter i Almindelighed da ansaas for begrænset i Henseende til Tiden efter Bestemmelserne i Amtstueforordningens §§ 2 og 11, vil den indankede Dom i Henhold til de deri iøvrigt anførte Grunde være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 80 Kr.

Torsdag den 25 Juni.

Nr 74/1936.

Rigsadvokaten

mod

Nicolaj Johansen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 245 II.

Østre Landsrets Dom af 6 Marts 1936: Tiltalte Nicolaj Johansen bør straffes med Fængsel i 2 Aar, hvorhos de borgerlige Ret-

tigheder irakendes ham for et Tidsrum af 5 Aar. I Erstatning til Jungmand Aage Moustgaard betaler Tiltalte 1000 Kr. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde nedsættes til 1 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 1 Aar. I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 150 Kroner og 12 Kroner 50 Øre, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Nicolaj Johansen er ved Anklageskrift af 13 Februar 1936 sat under Tiltale ved Østre Landsret for Legemsbeskadigelse mod sagesløs Person og — paa Grund af det benyttede Redskab og de Forhold, under hvilke den blev udøvet — af særlig farlig Karakter (Straffelovens § 245, Stk 2) ved om Aftenen den 5 Oktober 1935, da han med den ham tilhørende Motorgalease »Dagmar« laa opankret i Bøgestrømmen mellem Nyord og Sjælland, at have slaaet den 17-aarige Jungmand Aage Moustgaard, der var alene med ham ombord og ikke havde givet rimelig Anledning dertil, i Hovedet med en ca 1¹/₂ kg tung Jernkofilnagle (kort Jærnstang), medens Moustgaard var ved at gaa ned ad Trappen til Lukafet og derved tilføjet ham bl a forskellige Saar i Panden og Nakken (Issen).

Tiltalte er født den 1 December 1890 og ikke tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i det Forhold, hvorfor han er tiltalt. Han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 245, Stk 2, med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Fængsel i 2 Aar. I Medfør af Straffelovens § 7 a vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar, hvorhos han vil have at betale nedennævnte Erstatning.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 73/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Carlo Emil Søren Larsen (Stein),

der tiltales for Tyveri.

Dom afsagt af Retten for Frederiksberg Birk den 5 December 1935: Tiltalte Carlo Emil Søren Larsen bør straffes med Fængsel i 40 Dage. Straffens Fuldbydelse vil være at udsætte i Medfør af Straffelovens § 56, saaledes at Straffen bortfalder efter Forløbet af en Prøvetid af 3 Aar, naar de i Lovens 7de Kapitel derfor fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte godtgør det offentlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Ørn, 30 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 15 Januar 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Carlo Emil Søren Larsen for et Tidsrum af 5 Aar, og at Tiltalte i Prøvetiden sættes under Tilsyn af Dansk Værneselskab. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Ørn, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte, der gør gældende, at de borgerlige Rettigheder med Urette er ham frakendt.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Carlo Emil Søren Larsen til Højesteretssagfører Stein 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er Carlo Emil Søren Larsen af Politimesteren i Frederiksberg Birk under Anvendelse af Retsplejelovens § 925 sat under Tiltale for Tyveri.

Tiltalte er født 3 Oktober 1908 i København og ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes i Retten afgivne uforbeholdne Tilstaaelse, der stemmer med det iøvrigt oplyste, er det bevist, at han den 29 Juli 1935 har stjålet en Bager Poul Sode tilhørende, til 50 Kr vurderet Cykel, som stod frit fremme paa Vesterbrogade.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 276

være at anse efter dens § 285 Stk 1, efter Omstændighederne med Fængsel i 40 Dage.

Fuldbyrdelsen af Straffen findes at burde udsættes i Medfør af Straffelovens § 56, saaledes at Straffen bortfalder efter Forløbet af en Prøvetid af 3 Aar, naar de i Lovens 7de Kapitel derfor fastsatte Betingelser overholdes.

Anordning af Tilsyn i Henhold til Straffelovens § 56, Stk 1 skønnes ikke formaalstjenlig.

De borgerlige Rettigheder vil efter Omstændighederne ikke være at frakende Tiltalte.

Der er ikke nedlagt Paastand om Erstatning.

Tiltalte bør godtgøre det offentlige de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder Salær til den beskikkede Forsvarer 30 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling den 5 December 1935 og er af Anklagemyndigheden paaanket til Skærpelse af Straffen og med Paastand om, at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte Carlo Emil Søren Larsen. Tiltalte paastaaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at de borgerlige Rettigheder i Medfør af Straffelovens § 78 vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar, og at Tiltalte i Prøvetiden vil være at sætte under Tilsyn af Dansk Værneselskab.

Fredag den 26 Juni.

Nr 69/1936. **Begæring fra Politimesteren i Vordingborg om Umyndiggørelse af Sagfører Jens Ømand.**

Østre Landsrets Kendelse af 11 Marts 1936:

Under nærværende Sag har Politimesteren i Vordingborg Købstad m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse saavel i formueretlig som i personlig Henseende af Sagfører Jens Ømand, født den 12 Februar 1892, idet han paa Grund af Sindssygdом maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender.

Da Sagfører Jens Ømand paa Grund af Sindssygdом maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender i begge Henseender,

bestemmes:

Sagfører Jens Ømand umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Saa vil han og til det offentlige have at betale den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, hvis Politimesteren i Vordingborg Købstad m v ikke havde haft fri Proces, samt have at betale i Salær til den for nævnte Politimester beskikkede Sagfører, Overretssagfører Chr Langballe, 60 Kr, og i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham beskikkede Sagfører, Overretssagfører C T Levinsen, henholdsvis 60 Kr og 28 Kr 50 Øre.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges Højesteretssagførererne Henriques og Trolle i Salær for Højesteret hver 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Nr 141/1936.

Anklagemyndigheden
paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 28 April 1936.

Københavns Byrets Kendelse af 17 April 1936:

Da det fremgaar af de af Sigtede afgivne Forklaringer at han ikke, da han fremsatte sine Sigtelser, har haft noget Grundlag for at fremsætte dem, og da det maa antages, at han ved generel Udspørgen af Vidnerne nu har til Hensigt at skaffe sig saadant Grundlag, vil det ikke kunne tilstedes ham at iværksætte den begærede Vidneførsel;

thier agtes:

Den fremsatte Begæring om at Frk Anna Hjorth, Marius Wulff og I Ipsen føres som Vidner vil ikke kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 28 April 1936:

Under en ved Københavns Byrets 9 Afdeling indledet Forundersøgelse — 64/36 — hvorunder Valdemar Jensen sigtes for Ærefornærmelser mod forskellige Personer, har Sigtede begært ført som Vidner bl a følgende:

- 1) Frk Anna Hjorth,
- 2) Marius Wulff og
- 3) I Ipsen.

Paa Foranledning af en Protest fra vedkommende Politiadvokat er det ved nævnte Rets Kendelse af 17 April 1936 nægtet at føre de anførte Vidner, hvilken Kendelse Sigtede har paakæret hertil.

Da det efter Omstændighederne maa staa Sigtede aabent at føre de nævnte Vidner, fra hvem de under Disputen omhandlede Sigtelser hidrører, til Oplysning om Føje med Hensyn til Sigtelsernes Fremsættelse, vil Kendelsen være at forandre i Overensstemmelse hermed.

Th i b e s t e m m e s :

Det tillades Sigtede Valdemar Jensen at føre de ovennævnte 3 Vidner som ovenfor anført.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Efter det foreliggende er den om Politimester Seidenfaden fremsatte Udladelse alene paatalt efter Straffelovens § 267, 1 Stk som Ringeagtsytring, og Sigtede har til Støtte for sin Begæring om Vidneførsel angaaende de andre Sigtelser alene paaberaabt sig, at de paagældende to Vidner har offentliggjort nogle ikke under Sagen fremlagte Pjeser, i hvilke Sigtelsernes Rigtighed skal være godtgjort. Idet det herefter tiltrædes, at Begæringen om Vidneførsel ved Byrettens Kendelse er fundet at savne fornødent Grundlag

b e s t e m m e s :

Byrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 257/1935.

Astrid Sofie Kristine Hansen
(Ahnfelt-Rønne efter Ordre)

m o d

Anders Kristian Johansen (David efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt af Retten for Hillerød Købstad m v den 8 Januar 1935: Sagsøgte Kaj Harry Vilhelm Andersen bør for Tiltale af Sagsøgerinden ugift Astrid Sofie Kristine Hansen i denne Sag fri at være. Saafremt Sagsøgte Anders Kristian Johansen inden 8 Uger efter at nærværende foreløbige Dom er ham forkyndt, ved sit Værnetings Ret med sin Ed bekræfter, at han ikke har plejet Samleje med Sagsøgerinden i Tiden fra den 25 April 1933 til den 24 Juni s A begge nævnte Dage medregnede, bør han for Sagsøgerindens Tiltale i denne Sag fri at være.

Men trøster han sig ikke til saadan Ed at aflægge, vil han være at dømme overensstemmende med den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand samt til at udrede Sagens Omkostninger.

Samme Rets Dom af 19 Februar 1935: Sagsøgte Anders Kristian Johansen bør for Tiltale af Sagsøgerinden, ugift Astrid Sofie Kristine Hansen i denne Sag fri at være. Omkostningerne ved Blodtypebestemmelse 49 Kr 55 Øre udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 22 Oktober 1935: Underrettens Domme bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Landsretten tillægges der Overretssagfører Moltke-Leth 80 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket, forsaavidt angaar Indstævnte Anders Kristian Johansen.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret og som Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 250 Kroner og 6 Kroner 60 Øre og Højesteretssagfører David 150 Kroner og 8 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Præmisserne til Underrettsdommen af 8 Januar er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, ugift Astrid Sofie Kristine Hansen, Nislevgaard, Otterup, paastaaet de Sagsøgte, Arbejdsmand Kaj Harry Vilhelm Andersen, Hillerød, og Medhjælper Anders Kristian Johansen, Strandsegaard, tilpligtede in solidum at alimentere til Sagsøgerinden og et af hende den 25 Februar 1934 udenfor Ægteskab født, endnu udøbt Pigebarn overensstemmende med Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2.

Begge Sagsøgte har paastaaet Frifindelse.

Ifølge Erklæring af Amtslægen kan Barnet være avlet ved et Samleje i Tiden fra Slutningen af April 1933 til Slutningen af Juni s A.

Blodtypebestemmelse er foretaget af Universitetets retsmedicinske Institut, ifølge hvis Erklæring Sagsøgte Andersens Faderskab er uforeneligt med MN Systemet.

Som Følge heraf vil Sagsøgte Andersen, som efter Parternes overensstemmende Forklaringer har haft eet Samleje med Sagsøgerinden, nemlig den 5 Juni 1933, være at frifinde.

Efter Institutets Erklæring er der hverken efter AB0, MN eller AA Systemet noget til Hinder for, at Sagsøgte Johansen kan være Barnefader.

Sagsøgerinden, hvis Forklaringer angaaende Tidspunkterne for Samlejerne med Johansen har været vaklende, har senest forklaret, at deres første Samleje foregik sidst i April 1933, og at det andet og sidste Samleje foregik en Søndag i Begyndelsen af Maj s A efter et Bal paa Skibby Kro.

Sagsøgte Johansen har forklaret, at han, der arbejdede som Dag-lejer paa Strøhøjgaard i Horns Herred fra den 18 April 1933 til den 30 s M, paa hvilken Dag han forlod Ejendommen og rejste til Maaløv, havde sit første Samleje med Sagsøgerinden et Par Dage efter den 18 April og det andet et Par Dage senere, samt har benægtet at have haft Samleje med hende i den sidste Uge af hans Ophold paa Strøhøjgaard, saavel som at have haft Samleje med hende efter hans Bortrejse fra Strøhøjgaard. Han har udtrykkelig benægtet at have truffet hende efter et Bal paa Skibby Kro en Søndag i Maj.

Politiet har oplyst, at der Søndagene den 7 og den 21 Maj har været afholdt Bal paa Skibby Kro.

I Skrivelse af 11 September 1934 har Retslægeraadet udtalt, at dersom man ved »nogle Dage efter den 18 April« vil forstaa indtil den 20 og ved »nogle Dage senere« vil forstaa maaske indtil den 23 eller 24 April, kan det ikke antages, at det den 25 Februar 1934 fødte Barn kan være avlet i det omspurgte Tidsrum.

Herefter vil Sagen for Sagsøgte Johansens Vedkommende være at afgøre ved Partsed af Sagsøgte som nedenfor bestemt, hvorfor nærværende Dom for denne Sagsøgte Vedkommende kun vil være foreløbig.

Præmisserne til Underrettsdommen af 19 Februar er saalydende:

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgte Andersen ved Rettens Dom af 8 Januar d A er frifundet for Tiltale af Sagsøgerinden, ugift Astrid Sofie Kristine Hansen.

Da Sagsøgte Johansen den 15 Februar d A inden Retten for Frederikssund Retskreds har aflagt den ved Rettens foreløbige Dom af 8 Januar d A foreskrevne Ed, vil han være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

Omkostningerne ved Blodtypebestemmelsen udredes af det offentlige.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

De indankede Domme af 8 Januar og 19 Februar 1935, der er afsagte af Retten for Hillerød Købstad m v, er af Appellantinden Astrid Sofie

Kristine Hansen i Henhold til Justitsministeriets Tilladelse af 10 Juli 1935 og efter meddelt fri Proces paaankede med Paastand om Forandring i Overensstemmelse med hendes Paastand for Underretten.

De Indstævnte paaastaar Stadfæstelse.

Medens førstnævnte Dom forsaavidt angaar Indstævnte Andersen i Henhold til de i denne anførte Grunde vil være at stadfæste, skal med Hensyn til Indstævnte Johansens Forhold følgende bemærkes:

I Henhold til Appellantindens inden Barnets Fødsel indgivne Bægning om Sagsanlæg blev Johansen den 1 Marts 1934 afhørt til en Politirapport. Han forklarede da, at hun var ham aldeles ubekendt, at han aldrig havde tjent paa Strøhøjgaard, og at han efter sin Hjemsendelse fra militær Tjeneste i Holbæk den 31 Marts 1933 overhovedet ikke havde staaet i kønsligt Forhold til nogen.

Da han den 28 April 1934 — paa hvilket Tidspunkt det af Sagen fremgik, at Appellantindens Barn var født den 25 Februar — atter afhørtes til en Rapport, erkendte han i April 1933 at have arbejdet paa Strøhøjgaard og to Gange at have haft Samleje med hende, nemlig efter hans Angivende den 17 og 19 April 1933.

Under Afhøring i Retten den 13 Juli 1934 forklarede han at have haft det første Samleje et Par Dage efter 18 April og det andet et Par Dage senere.

Da Appellantinden derpaa havde givet nærmere Forklaring om, at deres andet Samleje fandt Sted en Søndag Aften først i Maj Maaned, da der havde været Bal paa Skibby Kro, forklarede han i Retten den 28 December 1934, »at han ikke mindes at have truffet Sagsøgerinden udenfor Skibby Kro efter en Biografforestilling med paafølgende Bal, eller at han derefter har fulgt hende til »Strøhøjgaard« og haft Samleje med hende. I hvert Fald kan dette ikke have fundet Sted i Maj 1933, thi fra 1 Maj 1933 var han Staldkarl paa Korsvejgaard i Maaløv og har ikke derfra været paa Besøg i Skibby.«

Til en den 6 Juni 1935 i Anledning af Appellantindens Andragende om Oprejsningsbevilling optaget Rapport er det imidlertid oplyst, at Johansen først kom i Arbejde paa Korsvejgaard den 12 Maj 1934.

Selv om det nu af det anførte fremgaar, at Johansen har afgivet urigtige Forklaringer om sit Forhold til Appellantinden, og at hans Erindring om Tiden for Samlejerne med hende er usikker og upaalidelig, findes det dog, efter at Johansen har aflagt Ed i Henhold til den foreløbige Dom, betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at anse det tilstrækkeligt bevist, at Johansen har haft Samleje med Appellantinden indenfor Avlingstiden, og de paaankede Domme vil derfor for Johansens Vedkommende være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Der vil være at tillægge Appellantindens for Landsretten beskikkede Sagfører, Overrettsagfører Moltke-Leth, i Salær 80 Kr.

M a n d a g d e n 29 J u n i .

Nr 235/1935. Gaardejer **Karl Nielsen** (Selv)
m o d
Hagested Brugsforening (Heilesen),

betræffende Erstatning for nogle af Appellanten modtagne, Indstævnte tilhørende Varer.

Østre Landsrets Dom af 21 Januar 1935: Sagsøgte, Gaardejer Karl Nielsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Hagested Brugsforening, betale 2875 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 11 November 1932, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de Højesteret foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra at Appellanten, Gaardejer Karl Nielsen har modtaget Varer til det af Indstævnte hævdede Beløb, og at han ved Modtagelsen var paa det rene med, at de tilhørte Brugsforeningen.

Herefter vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Da Appellanten uden rimelig Grund har indbragt Sagen for Højesteret, vil han være at anse med en Bøde til Statskassen af 200 Kroner.

Forvandlingsstraffen vil være at bestemme til Hæfte i 15 Dage.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Gaardejer Karl Nielsen til Indstævnte, Hagested Brugsforening, 500 Kroner.

Til Statskassen bøder Appellanten 200 Kroner. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 15 Dage.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag nedlægger Hagested Brugsforening Paastand paa, at Gaardejer Karl Nielsen dømmes til at betale Foreningen 2875 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 11 November 1932, til Betaling sker. Kravet støttes paa, at

Nielsen efter Foreningens Formening har hjulpet en tidligere i Foreningen ansat, men paa Grund af Underslæb afskediget Uddeler Johannes Jensen med at forstikke et Foreningen tilhørende Parti Korn og Foderstoffer af nævnte Værdi ved at lade ham opbevare det paa Nielsens Loft og senere dels selv forbruge en Del deraf og likvidere det forbrugtes Værdi i sit Tilgodehavende hos Uddeleren, dels tilbagelevere det øvrige til denne efter hans Fratræden.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, at han har været uvidende om og ikke haft Grund til at tro, at Varerne tilhørte andre end Uddeleren personlig. Han har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

Sags nærmere Omstændigheder er følgende:

Nielsen kom i Forbindelse med Johannes Jensen, der siden 1919 havde været Uddeler i Hagedst Brugforening, derved, at de i Maj 1927 i Fællesskab paa Tvangsauktion overtog en Gaard i Audebo, som de efter nogen Tids Forløb solgte igen. Senere har Nielsen jævnlig støttet Jensen ved at yde ham Laan, skrive paa Veksler for ham og kautionere for ham.

I Begyndelsen af Januar 1929 opdagede Brugforeningens Bestyrelse, at Uddeler Jensen havde et Underskud paa ca 17 000 Kr, som Bestyrelsen forlangte dækket inden 20 Februar. Dette skete ikke, og Jensen blev afskediget den 1 Marts. Den 20 s M indgav Bestyrelsens Formand Anmeldelse imod ham for bedrageligt Forhold, og der indlededes kriminel Undersøgelse imod ham. I Januar 1930 blev der rejst Tiltale imod ham for Bedrageri med Hensyn til et Beløb af ca 12 000 Kr, men efter at der gennem Kaution fra forskellige Personer, deriblandt Gaardejer Nielsen, var skaffet Brugforeningen Dækning for 70 pCt af det besvagne Beløb eller 8400 Kr, frafaldtes Anmeldelsen og Tiltalen i Maj s A.

I Juli Maaned 1929 havde Nielsen hjulpet Jensen i Gang med en Købmandsforretning i Sneglerup.

I Begyndelsen af 1929 blev der efter Uddeler Jensens Bestilling af Øernes Andelsselskab, Holbæk, leveret Brugforeningen Korn og Foderstoffer til en Nettopris af 2875 Kr 40 Øre. Varerne blev af Selskabet faktureret Foreningen den 7 og 12 Februar. Jensen har erkendt svigagtig at have bestilt Varerne i Brugforeningens Navn og at have holdt dem udenfor Foreningens Bøger. Han tilbød telefonisk i eget Navn Nielsen Varerne til Købs. Denne ønskede ikke at købe dem, men gav Tilladelse til, at de opbevaredes paa hans Loft. De bragtes derhen paa et eller andet Tidspunkt i Maanederne Februar—April 1929. Efter Nielsens under Sagen afgivne Forklaring begyndte han, der stadig havde Penge til Gode hos Jensen, i Sommeren 1930 at bruge af Varerne efter at have talt med Jensen derom. Jensen benægter dog at have givet Tilladelse hertil. Nielsen forbrugte Varer til et Beløb af ca 1700 Kr. Resten af Varerne er afhentet af Jensen, denne har dog som Vidne hævdet ikke at have bortkørt saa meget fra Nielsens Gaard som af Nielsen forklaret, men kun af 18 Tdr, og det var ikke Varer fra Øernes Andelsselskab.

Om Indholdet af den Telefonsamtale mellem Jensen og Nielsen, der gik forud for Varernes Oplægning paa Nielsens Loft saa vel som om Tidspunktet for Oplægningen — før eller efter Jensens Fratræden som

Uddeler den 1 Marts 1929 — har der ikke kunnet tilvejebringes sikker Oplysning.

Under en tidligere Retssag mellem nærværende Sags Parter forklarede Nielsen i Februar 1933 i Retten for Holbæk m v, at Jensen i Marts eller April 1929 telefonisk tilbød ham nogen Foderblanding, som tilhørte Jensen og Vognmand Axel Poulsen, og som laa i Poulsens Garage i Holbæk. Den forlangte Pris var imidlertid for høj, men Jensen og Poulsen fik Lov til at lægge Varerne op hos ham. Poulsen, der i Foraaret 1929 udvandrede til Canada, har imidlertid i en overfor Sheriffen i Prince Albert under Ed afgivet Erklæring udtalt, at han ikke har haft noget opmagasineret hos Nielsen, og Nielsen har derefter under nærværende Sag forklaret, at Jensens Forespørgsel i Telefonen gik ud paa, om Nielsen vilde købe nogle Foderstoffer, som Jensen havde liggende i Axel Poulsens Garage, da han nu var begyndt at handle.

Poulsen har endvidere i en Skrivelse, som han i Forbindelse med ovennævnte Erklæring har tilsendt Generalkonsulatet i Montreal, som Svar paa Spørgsmaal, der nævner Marts—April 1929 som Tidspunktet for Opmagasineringen, udtalt, at han i Februar 1929 var inde hos Karl Nielsen med 6 Læs Foderstoffer, og at han husker det saa tydeligt, da han dengang havde 4 Læs opmagasineret i sin Garage og afhentede 2 Læs fra Øernes Andelsselskab.

Vognmand Niels Hansen har under den tidligere Retssag mellem Parterne i Januar 1933 forklaret, at han kort før Uddeler Jensens Fratræden efter hans Anmodning har kørt 2 Læs Foderblanding og 1 Læs Hvede fra Øernes Andelsselskab til Karl Nielsens Gaard i Uglerup.

Fhv Uddeler Jensen forklarede under samme Sag, at han bestemt mente, at Foderstofferne var kørt til Nielsens Gaard i Februar eller først i Marts 1929, medens Nielsens tidligere Tjenestekarl Lars Petersen forklarede, at det maa have været sidst i Marts eller først i April, da det var ikke længe før, han rejste fra Uglerup, hvilket skete i Maj 1929. Under nærværende Sag har begge Vidner med Hensyn til Tidspunktet forklaret paa lignende Maade som under den tidligere Sag.

Brugsforeningen støtter sit Anbringende om, at Nielsen har hjulpet Jensen med at forstikke Varerne, paa forskellige efter dens Formening mistænkelige Omstændigheder. Den hævder saaledes, at Nielsen, der kendte Jensens Forhold nøje, dels fra deres mange Pengemellemværender, dels fra privat Omgang, maa antages at have modtaget Varerne i Februar Maaned 1929, altsaa inden Jensens Fratræden som Uddeler og paa et Tidspunkt, da han vidste, at Jensens Underskud var konstateret og Dækning var forlangt. Foreningen lægger iøvrigt ikke afgørende Vægt paa, om Modtagelsen er sket før eller efter 1 Marts, da Nielsen ikke kunde være i Tvivl om Varenes Oprindelse. Den henviser endvidere til, at Nielsen, skønt han blev afhørt i den kriminelle Sag, undlod at oplyse, at Jensen havde Værdier liggende hos ham, samt at han først begyndte at bruge af Varerne, efter at Straffesagen var ude af Verden.

Nielsen, der hævder først at have modtaget Varerne efter Jensens Fratræden, har heroverfor fastholdt, at han, der Gang paa Gang uden Tanke om egen Fordel havde hjulpet Jensen økonomisk, udelukkende

tillod Varernes Oplægning hos sig for at gøre Jensen en Tjeneste ved at give ham vederlagsfri Oplagsplads, idet han gik ud fra, at Jensen nu var begyndt at drive Forretning for egen Regning og derfor selv ejede Varerne.

Retten kan ikke anse det for godtgjort, at Nielsen ved Varernes Modtagelse var vidende om, at de ikke tilhørte Jensen. Derimod findes han at have udvist en saadan Uagtsomhed ved Modtagelsen og Besiddelsen af dem, at han maa tilpligtes at erstatte Brugsforeningen deres Værdi. Med det ret nøje Kendskab, som han maa antages at have haft til Jensens Forhold, var det uforsigtigt af ham uden nærmere Undersøgelse at modtage Varerne til Opbevaring paa et Tidspunkt, der laa kort før eller efter Jensens Fratreden som Uddeler, og da kriminel Undersøgelse truede. Det maa derhos særlig bebrejdes ham, at han under den ret langvarige kriminelle Undersøgelse undlod at give Oplysning om Varerne, og at han endog fortav deres Eksistens, da der under hans Medvirkning og under Opofrelse ogsaa fra andre for at faa Straffesagen standset søgtes tilvejebragt en Ordning med Brugsforeningen, hvorved denne gav Afkald paa en Del af sit Krav.

Sagsøgte vil herefter, og idet han ikke har rejst Indsigelse mod de paastaaede Renter, være at dømme efter Sagsøgernes Paastand, hvorhos han findes at burde betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Tirsdag den 30 Juni.

Nr 170/1935. **Odense Barberlaug** (Gamborg)

mod

Aktieselskabet Hother Hellenberg (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Levering af Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 25 Juni 1935: De Sagsøgte, A/S Hother Hellenberg, ved Bestyrelsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Odense Barberlaug, ved Bestyrelsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Odense Barberlaug, til Indstævnte, Aktieselskabet Hother Hellenberg 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa en Generalforsamling i Juni 1934 i Odense Barberlaug blev det vedtaget, at Lauget skulde søge oprettet en Fællesindkøbsforening for sine Medlemmer til Indkøb af alle Artikler — derunder Maskiner og Inventar — der bruges af Barberer samt Herre- og Damefrisører saavel i deres Fag som til Forhandling.

Forbilledet var en Indkøbsforening »Lagofa«, der allerede var dannet af Københavns Barberlaug, og Formaålet med Fællesindkøbet var dels at opnaa billigere Priser, saaledes at den indvundne Rabat (Bonus) af Sælgerne afregnedes til Lauget og af dettes Bestyrelse fordeltes mellem Medlemmerne i Forhold til hvert enkelt Medlems Indkøb, dels at opnaa, at de af Laugets Medlemmer forhandlede Litervarer og Toiletartikler m v solgtes under et særligt, for Lauget indregistreret Mærke.

Imidlertid kom Lauget i Efteraaret 1934 i Forhandling med A/S Hother Hellenberg gennem Lederen af dette Selskabs Odense-Filial, A G Rasmussen, om Selskabets Overtagelse af Leverancen til Laugets Medlemmer, og efter at Selskabet under 20 September havde tilsendt Lauget et Forslag til en Overenskomst herom, afholdtes der den 11 Oktober et Møde paa Filialkontoret i Odense. Paa dette Møde, hvor Lauget var repræsenteret ved sin Oldemand, Barbermester Niels Hansen, og sin Sekretær, Barbermester Axel Theodor Petersen, medens der fra Selskabets Side var givet Møde af Direktøren, Hr Hother Hellenberg, og Filialbestyrer A G Rasmussen, gennemgik man de forskellige Varer, der kunde blive Tale om at levere, og aftalte Priser og Rabatsatser, særlig paa Grundlag af en Prisliste fra »Lagofa«, som Sekretær Petersen var i Besiddelse af, men med hvis Indhold Selskabet ikke blev gjort nærmere bekendt. Det aftaltes endvidere, at Varelageret skulde være paa Sel-

Færdig fra Trykkeriet den 8 Juli 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 13

Tirsdag den 30 Juni.

skabets Odense-Filial, og at Distributionen skulde foregaa derfra for Selskabets Regning, hvilket sidste var af største Betydning for Lauget at opnaa. Endelig aftaltes det, at Lauget skulde lade indregistrere Varemærket: »L I F« til Anvendelse for de af Laugets Medlemmer forhandlede Litervarer m v, ligesom der forhandlede om Selskabets Fremstilling af Etiketterne til disse Varer.

Den ommeldte Ordning, angaaende hvilken der paa Mødet oprettedes et Dokument, skulde for at forpligte Lauget vedtages af dettes Generalforsamling, og den 30 Oktober 1934 fremsendte Selskabet — efter at have foretaget enkelte Ændringer i det nævnte Dokument — Overenskomsten i ikke-underskrevet Stand til Lauget »i den Udformning, som der opnaaedes Enighed om ved Mødet paa vort Kontor den 11 ds.«

Overenskomsten, som derefter vedtoges i denne Skikkelse paa Laugets Generalforsamling den 6 November, er saalydende:

»1.

Medlemmerne aftager saavel alle Varer, som benyttes paa deres Saloner, som alle Varer, der sælges hos disse, hos A/S. A/S forpligter sig til at føre Lager af alle gængse Varer, herunder Litervarer, Barbersæber til Salonbrug, Reservedele af alm anvendte Maskiner (efter nærmere Opgivelse fra Bestyrelsen) etc. Alt dette under Forbehold af, at A/S kan fremskaffe disse til gængse Dagspriser, samt i det hele taget kan skaffe Varerne og kan faa Indførselstilladelse for disse. Endvidere skal A/S fremskaffe Tilbud paa og forsøge at levere saadanne Maskiner, som Medlemmerne maatte efterspørge.

2.

Selskabet er villig til at ombytte Varer — — —

Selskabet er endvidere villig til at tilbyde de Medlemmer, der maatte være interesseret deri, at forsyne disse med Varer i Konsignation til Julesalget efter vor Odense-Filials Skøn og saaledes, at der i hvert Tilfælde oprettes en særlig Kontrakt med vedkommende desangaaende. (Dette gælder kun for egne Varer, derunder for de Varer, for hvilke vi har Eneforhandling).

Leveringen sker direkte fra Selskabets Filial i Odense og til de gældende Listepreiser minus den for de enkelte Artikler gældende De-taillistrabat.

Betalingen sker kontant.

4.

Selskabet er villig til at yde Medlemmerne en Aarsbonus, der afregnes hver tredie Maaned bagud, første Gang

Bonus beregnes som følger

Bourjois Varer 15 pCt

— — — —

Alm Grossistvarer 10 pCt

Galanterivarer (herunder Kamme, Pudderkvaster, Børster etc).....

Alle Procenter beregnes paa Engrosprisen.

Frisørartikler, saasom Maskiner, Sakse, Remme,

Vat, Papir, Nakkeruller o lign..... 12½ pCt

Paa Maskiner og Inventar, egne Maskiner..... 10 pCt

Toiletartikler under Navn L I F 25 pCt

Paa Litervarer under Navn L I F henholdsvis.... 15 og 20 pCt

Astraletter 15 pCt.

Paa følgende Varer kan der ikke ydes Rabat: 4711, Pepsodent, Ilkas Produkter, Madsen & Wivels Produkter, Nivea, Colgate, Palmolive, Barnængen.

Selskabet forbeholder sig dog Ret til at supplere denne Liste med andre eller nye Varer med utilstrækkelig Grossistrabat, eller hvor det af den Grossist, der leverer Varerne, maatte blive fordret, at der ikke maa ydes Ekstrarabat. Selskabet forbeholder sig ogsaa Ret til at ændre Rabatsatsen for Selskabets Agenturvarer, saafremt Selskabet af en eller anden Grund skulde ophøre med et af ovennævnte Agenturer.

Selskabet forpligter sig til at yde Lauget en ekstraordinær Bonus paa een pro cent paa Medlemmernes samlede Aarsindkøb. Denne Bonus afregnes ved Kalenderaarets Slutning.

5.

Nærværende Overenskomst kan opsiges fra hver af Parternes Side med 6 Maaneders Varsel til Ophør til en 1 Juli eller 1 Januar — dog tidligst den 1 Januar 1936 til Ophør 1 Juli 1936.«

Straks efter Generalforsamlingen underrettede Lauget Forretningsfører A G Rasmussen og Selskabet om Generalforsamlingsbeslutningen, og den 16 November modtog Lauget fra Selskabet et enkelt Udkast til en Etikette paa Barbersprit. Den 19 s M meddelte Forretningsfører A G Rasmussen imidlertid Lauget, at Selskabet ønskede Overenskomsten ophævet, hvilket — hvad dog ikke meddeltes Lauget — som det maa antages særlig skyldtes, at de for Litervarer fastsatte Rabatsatser efter Selskabets Mening var for høje og større end dem, som Lauget antagelig vilde kunne opnaa hos »Lagofa«, Lauget vilde ikke gaa med til at ophæve Overenskomsten, og den 3 December afholdtes der paa dets Foranledning et Møde paa et Hotel i Odense, hvor Direktør Hellenberg og Selskabets juridiske Konsulent samt Forretningsfører A G Rasmussen forhandlede med Laugets Bestyrelse og dets Sagfører. Resultatet af Forhandlingerne blev, at Selskabet, som til at begynde med ønskede visse Ændringer indføjet i Overenskomsten, dog til Slut underskrev

denne i den foreliggende Form, ligesom det aftaltes, at de Medlemmer af Lauget, der havde købt Varer i Selskabets Odense-Filial efter den 15 November 1934, skulde have samme Rabat paa disse Varer som i Overenskomsten fastsat. Endelig hævder Lauget, at det paa Mødet blev vedtaget, at Kontrakten skulde løbe 2 Maaneder længere end oprindelig fastsat, nemlig indtil den 1 September 1936; men dette bestrides af Selskabet.

Den 4 December 1934 udsendte Lauget derefter til sine Medlemmer en nærmere Meddelelse om den med Selskabet truffne Ordning.

Der udviklede sig derefter en Korrespondance mellem Lauget og Selskabet, under hvilken Lauget, som var særlig interesseret i at faa Serien af »LIF«-Artikler i Handlen snarest mulig, foruden at beklage sig over, at der ikke forefandtes de fornødne Julevarer i Selskabets Odense-Filial, bebrejdede Selskabet, at dette endnu ikke havde forelagt Lauget Etikette-Udkast vedrørende »LIF«-Serien. Heroverfor gjorde Selskabet, der først midt i Januar 1935 tilsendte Lauget forskellige Etikette-Udkast, nærmere Rede for Forarbejderne med Hensyn til Gennemførelsen af den ommeldte Serie, og protesterede mod at have paa taget sig nogen Garanti for, hvornaar denne kunde bringes i Handlen, og særlig mod at Lauget gentagne Gange — første Gang allerede i Skrivelse af 13 December 1934 — havde fastsat en Termin for Modtagelsen af de ommeldte Udkast og for den hele endelige Ordning af Sagen, derunder særlig Gennemførelsen af »LIF«-Serien.

Resultatet af Forhandlingerne blev, at Laugets Sagfører i Skrivelse af 24 Januar 1935 hævdede Overenskomsten under Paaberaabelse af Selskabets Misligholdelse af denne og afkrævede Selskabet Erstatning.

Da imidlertid Selskabet ikke vilde anerkende Laugets Ret til at hæve Kontrakten, har Sagsøgerne, Odense Barberlaug ved Bestyrelsen, under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, A/S Hother Hellenberg ved Bestyrelsen, dømt til at betale en nærmere specificeret Erstatning for Tab af Bonus m v i Tiden 15 November 1934—1 September 1936, stor ialt Kr 10 251,67 med Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 31 Januar 1935.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de forbeholder sig eventuelt at indtale et dem for Laugets Ophævelse af Overenskomsten tilkommende Erstatningsbeløb under en selvstændig Retssag.

Sagsøgerne hævder, at Overenskomsten efter det paa Mødet den 11 Oktober 1934 passerede maa anses som indgaaet denne Dag, og at det paa Mødet blev aftalt, at Overenskomsten skulde træde i Kraft allerede den 15 November s A. Efter Sagsøgernes Anbringende har de Sagsøgte misligholdt Kontrakten særlig derved, at de ikke har opfyldt deres Forpligtelser med Hensyn til Gennemførelsen af »LIF«-Serien, i hvilken Henseende bemærkes, at Direktør Hellenberg ifølge Sagsøgernes Fremstilling af Sagen saavel paa Mødet den 11 Oktober som paa Mødet den 3 December lovede, at der i Løbet af et Par Dage skulde fremkomme Udkast til Etiketter. Endvidere bebrejder Sagsøgerne de Sagsøgte, at deres Odense-Filial ikke straks, som efter Sagsøgernes Anbringende paa Mødet den 3 December 1934 aftalt, var saaledes forsynet med de fornødne Varer — derunder særlig Julevarer og de al-

mindelig anvendte Maskiner — at den kunde betegnes som leveringsdygtig, og at Filialens Varer undertiden var behæftet med Mangler.

Under Sagens Forberedelse har der fundet en meget omfattende Parts- og Vidneforklaring Sted ved Retten for Odense Købstad, idet Laugets fornævnte Oldermænd og dets Sekretær samt tre andre Medlemmer af Laugets Bestyrelse og Selskabets daværende Forretningsfører i Odense, A G Rasmussen, har afgivet Forklaring særlig om de mellem Parterne førte Forhandlinger, Forretningsføreren tillige om Omfanget af Filialens Varebeholdning og om, hvorvidt der fra Medlemmer af Lauget er fremkommet Reklamationer med Hensyn til købte Varers Kvalitet. Endvidere har forskellige af Filialens daværende Personale afgivet Vidneforklaring særlig med Hensyn til Lagerets Størrelse og Reklamations-Spørgsmaalet, og endelig er ca 30 Medlemmer af Lauget afhørt som Vidner dels om deres Vare-Indkøb hos Filialen til Belysning af dennes Leveringsdygtighed og Varernes Kvalitet, dels om deres samlede Vareindkøb i Aaret 1934 til Brug ved Opgørelsen af Sagsøgerens Erstatningspaastand.

Under Domsforhandlingen har Laugets Oldermænd og Forretningsfører A G Rasmussen paany afgivet Forklaring. Som Vidne er endvidere afhørt Direktør Hellenberg særlig om de mellem Sagens Parter stedfundne Forhandlinger og de af Selskabet med Hensyn til Gennemførelsen af »L I F«-Serien, der omfattede ca 170 forskellige Numre, trufne Foranstaltninger (Forhandlinger med forskellige Tegnere om Etiketter samt med Tube- og Flaskefabrikanter m fl). Endelig er der under Domsforhandlingen afgivet Vidneforklaring af Forretningsfører for Figaro-Frisørsalonerne Hans Marius Christensen, Fabrikant Jacob Johnsen, Grosserer Karl Max Thorvald Bosse, Fabrikant Frants Laurits Einar Gønge, Odense, og Prokurist i det sagsøgte Selskab Bekker Hansen særlig om Odense-Filialens Leveringsdygtighed og den Tid, det i Almindelighed tager at udarbejde en ny Serie som den her omhandlede ved Fremstilling af Etiketter, Tuber, Flasker, Kartonnage etc.

Overenskomsten indeholder ingen Bestemmelse om Udarbejdelsen af »L I F«-Serien, særlig fastsætter den ikke nogen Frist for Gennemførelsen, og overfor Direktør Hellenbergs bestemte Benægtelse kan det ikke anses godtgjort, at han har givet Lauget noget Løfte i saa Henseende. Herefter maa Retten gaa ud fra, at der ikke gjaldt anden Tidsfrist for Udarbejdelsen, end at denne, som af de Sagsøgte hævdedet, skulde ske snarest muligt.

Spørgsmaalet er da først, fra hvilket Tidspunkt de Sagsøgte skal anses at have været forpligtede til at arbejde paa Seriens Gennemførelse. Retten kan ikke give Sagsøgerne Medhold i, at denne Pligt maa paahvile de Sagsøgte allerede fra Mødet den 11 Oktober 1934 at regne, idet Overenskomsten først den 30 s M forelaa i sin endelige, af begge Sagens Parter godkendte Form. Men heller ikke den sidstnævnte Dato kan efter Rettens Mening være den afgørende i den her ommeldte Henseende, da Sagsøgerne maa antages ved de Sagsøgtes Underskrift af Overenskomsten paa Mødet den 3 December 1934 at have været klar over, at der indtil da ikke var foretaget noget af Betydning fra de Sagsøgtes Side til Opfyldelse af Overenskomsten, og der under disse Om-

stændigheder maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne, for at kunne paaberaabe sig et tidligere Tidspunkt end den 3 December som Begyndelsestermin for de Sagsøgtes Forpligtelser, udtrykkelig maatte have taget Forbehold i saa Henseende, hvilket imidlertid ikke er sket. Men naar saaledes den 3 December lægges til Grund som Begyndelsestermin ved Afgørelsen af Spørgsmaalet, om der foreligger Forsinkelse fra de Sagsøgtes Side med Hensyn til Opfyldelsen af deres Forpligtelser vedrørende »L I F«-Serien, kan Retten efter de i Sagen foreliggende Oplysninger om de af de Sagsøgte trufne Foranstaltninger og om den sædvanlige Varighed af Gennemførelsen af en Serie som den omhandlede, ikke anse det for godtgjort, at de Sagsøgte har misligholdt den dem paahvilende Forpligtelse til snarest muligt at gennemføre Serien. Det bemærkes herved særlig, at de af Sagsøgerne efter den 3 December 1934 gentagne Gange ganske ensidigt fastsatte Terminer for Fuldførelsen af de Sagsøgtes Arbejde maa antages i højeste Grad at have virket forstyrrende og hemmende paa dette.

Herefter, og da det ikke ved de — særlig af de paagældende Barbermestre — afgivne Vidneforklaringer mod de Sagsøgtes Benægtelse kan anses godtgjort, at der har været saadanne Mangler ved de Sagsøgtes Odense-Filials Forsyning med Varer — særlig Literverer og Julevarer — eller ved Varnernes Kvalitet, at dette kunde give Sagsøgerne Føje til at hæve Overenskomsten, vil de Sagsøgtes Paastand om Frifindelse være at tage til Følge. Det er herefter ikke fornødent for Retten at tage Standpunkt til de af de Sagsøgte mod Opgørelsen af Sagsøgernes Erstatningspaastand fremsatte særlige Indsigelser.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale de Sagsøgte med 500 Kr.

Nr 18/1936. Foreningen af Gummiimportører i Danmark

m o d

Finansministeriet.

Østre Landsrets Kendelse af 27 December 1935: Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Foreningen af Gummiimportører i Danmark, paastaet Sagsøgte, Finansministeriet, dømt til at anerkende, at Produktet Camelback er todfrit efter Toldtarif Løbe Nr 101.

Idet Sagsøgte har paastaet Søgsmålet afvist under Hensyn til, at det drejer sig om et Tarifieringsspørgsmaal, som endelig afgøres af Finansministeriet, er Spørgsmaalet om Afvisning procederet særskilt.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Camelback, der anvendes til Reparation af Gummidæk, bestaar af ca 10 m lange og ca 15 cm brede Gummilister, som paa den ene Side er paalagt et Lag imprægneret Lærred, der dels skal bevare Produktets Klæbeevne, dels hindre Sammenklæbning af Varen, der transporteres sammenrullet, medens Lærredet fjernes, naar Varen skal anvendes.

Dette Produkt er hidtil henført under Toldtariifens Løbe Nr 101 »Gummi m v andet Arbejde forsaavidt ikke særskilt tariferet som »Galanterivarer« — — — frit«, men er nu blevet tariferet under Tarifens Løbe Nr 100 »Gummi m v i Forbindelse med Manufakturstof eller med toldpligtigt andet Stof — — — 1 kg 16 Øre«. Sidstnævnte Tarifiering stadfæstedes den 23 Juni 1935 af Finansministeriet efter indhentet Erklæring fra Toldraadets Appeludvalg.

Det bemærkes, at der ikke ved Lov Nr 67 af 1 April 1911 om Behandlingen af Toldtvistigheder kan antages at være tilsigtet nogen Ændring i den indtil da gældende Ret med Hensyn til Toldspørgsmaals Indbringelse for Domstolene.

I det foreliggende Tilfælde har Sagsøgte særlig anført, at der ikke er Tale om en Lovfortolkning eller Fortolkning af Grundregler for Værdibestemmelse eller om, at en urigtig Fremgangsmaade skulde være anvendt, men alene er Spørgsmaal om et Skøn om den paagældende Vares Beskaffenhed og Tarifieringsbestemmelse, hvilket Skøn formenes naturligt at henhøre under Toldmyndighedernes Afgørelse, uden at denne kan indbringes for Domstolene.

Idet Sagen uanset Formuleringen af Sagsøgerens Paastand maa antages at angaa Spørgsmaalet, om Shirtings- eller Lærredsindlægget er at anse som en Del af selve Varen eller Emballage, idet det med Hensyn hertil i al Fald skønnes at maatte være et Domstolsspørgsmaal, om Indlægget i Eks falder ind under Toldlovens § 2 f (visse Pakningsgenstande), findes det betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at afvise Sagen, der saaledes vil være at fremme i Realiteten.

Formalitetssagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Den af Sagsøgte, Finansministeriet, nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Sagen vil være at beramme til Procedure i Realiteten.

Formalitetssagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Angaaende Gummi i Baand, Lister og Plader m. v. bestemmer Toldtariffen under Løbe Nr 100, at det »— i Forbindelse med Manufakturstof eller med toldpligtigt andet Stof« er toldpligtigt med 16 Øre pr kg, og under Løbe Nr 101, at det »— ellers« er toldfrit.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Torsdag den 2 Juli.

Nr 111/1936. Kære fra Sagfører **H H Jensen** over en af **Skifteretten for Neksø Købstad m v** den 17 Januar 1936 fattet Beslutning.

Østre Landsrets Kendelse af 13 Februar 1936: I Sagfører S Sørensens Dødsbo, der behandles af Skifteretten for Neksø Købstad m v som Gældsfragaalesbo registreredes som et Boet tilhørende Aktiv $\frac{1}{5}$ af Ejendommen Matr Nr 236 o m fl af Bodilsker Sogn og Matr Nr 121 fx af Paulsker Sogn; de øvrige Medejere anmeldte i Boet en Fordring paa Afdøde, stor 4363 Kr 14 Øre. I en den 17 Januar 1936 afholdt Skiftesamling fremlagdes der et fra de øvrige Medejere fremsat Tilbud om Køb af Afdødes Andel i ovennævnte Ejendom, saaledes at de som Vederlag frafaldt den ommeldte Fordring og iøvrigt gik ind paa at tilsvare Afdødes Andel af den Konsortiet paahvilende Gæld.

Medens Flertallet af de mødte Kreditorer tiltraadte Forslaget, protesterede Sagfører H H Jensen, den repræsenterede Fordringshavere til Beløb ca 17 000 Kr, herimod, men Skifteretten antog Tilbudet.

Denne Beslutning er af Sagfører Jensen paakæret til Landsretten.

Skifteretten og Boet har principalt paastaet Kæremaalet afvist under Henvisning til Retsplejelovens § 663, subsidiært Beslutningen stadfæstet, idet den nævnte Andels Værdi er særdeles tvivlsom og i hvert Fald ikke større end det tilbudte Vederlag.

I Anledning af Kæremaalet har Skifteretten oplyst, at der maa antages at foreligge et Interessentskab mellem Afdøde og hans Medejere, at det er Afdødes hele Andel i Interessentskabet, der er blevet overdraget, og at der under Hensyn til Størrelsen af den Gæld, der blev frafaldet i Boet, efter en anslaaet Dividende af 15 pCt kan anses givet et Vederlag for det overdragne af 1179 Kr 47 Øre.

Da Kæremaalet herefter i Realiteten angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt det for Overdragelsen givne Vederlag har haft passende Størrelse eller ikke, og dette Spørgsmaal maa anses afgjort ved en af Skifteretten i Medfør af Skifteloven af 30 November 1874 § 27 sidste Punktum truffet Bestemmelse, mod hvilken der ifølge Retsplejelovens § 663 ikke kan finde Anke eller Kære Sted, vil Kæremaalet være at afvise.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

T h i b e s t e m m e s :

Kæremaalet afvises.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Det af Skifteretten paa Skiftesamlingen den 17 Januar 1936 modtagne Tilbud fra Medinteressenterne i Balkakonsortiet gaar ud paa, at de afkøber Boet afdøde Sagfører Sørensens Andel i Konsortiet saaledes at de overtager hans Andel i dettes Formue

og tilsvare hans Andel i dettes Gæld mod som Vederlag at frafalde og tilbagekalde den af Konsortiet i Boet indgivne Anmeldelse for afdødes Tilsvær overfor Konsortiet.

Efter de for Højesteret foreliggende Oplysninger maa det antages, at Sørensens Anpart i Interessentskabets Formue omrentlig modsvares af hans Skyld til dette, saaledes at det afhænger af den efter de foreliggende Forhold vanskelige Vurdering af Interessentskabets Aktiver, om Saldoen bliver i Interessentskabets Favør eller Disfavør.

En Afstaaelse af dette for Boet usikre Aktiv som sket findes ikke at ligge udenfor de Beføjelser, der efter Skiftelovens § 27, sidste Punktum tilkommer Flertallet af de mødende stemmeberetigede med Skifterettens Billigelse, og den af Østre Landsret afsagte Kendelse vil derfor efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Kæresagens Omkostninger for Højesteret findes den kærende at burde betale Indstævnte med 60 Kroner.

T h i b e s t e m m e s:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Kæremaalets Omkostninger betaler den kærende, Sagfører H H Jensen til Indstævnte, Sagfører S Sørensens Dødsbo, med 60 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Nr 159/1936. Klage fra Overretssagfører **Johan Jacobsen** i Medfør af Rpl § 48, 2 Stk, over tre Dommere i Østre Landsret samt Andragende fra Arkitekt **Herluf Rejer** om Anketilladelse med Hensyn til den paagældende Sag.

Østre Landsrets Kendelse af 8 Juni 1936:

For usømmelige Udtalelser i sit til Frederiksberg Birks Rets 2 Afdeling indgivne Kæreskrift og i de af ham i Landsretten forelagte Dokumenter vil der i Medfør af Retsplejelovens § 151 være at paalægge den Kærendes Sagfører Overretssagfører Johan Jacobsen en Bøde, stor 60 Kr, til Statskassen, idet Forvandlingsstraffen fastsætte til Hæfte i 4 Dage.

T h i b e s t e m m e s:

Til Statskassen bøder Overretssagfører Johan Jacobsen 60 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 4 Dage.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Skrivelse af 18 Juni 1936 har Overretssagfører Johan Jacobsen under Paaberaabelse af Rpl § 48, 2 Stk, fremsat Klage over Dommerne i Østre Landsrets 2 Afdeling, Giese, Spang-Hanssen og Brun i Anledning af en af dem som Dommere i nævnte Afdeling af Retten den 8 s M i en fra Frederiksberg Birks Rets II Afdeling paakæret Sag II Nr 184/1936 afsagt Kendelse, hvorved der i Medfør af Rpl § 151 er paalagt ham en Bøde paa 60 Kroner for usømmelige Udtalelser i nogle Processkrifter. Ved Paategning paa Klagen af samme Dag har derhos Arkitekt Herluf Refer som Part i den paagældende Sag anmodet om, at selve Landsrettens Kendelse og hele Kæremaalet i Medfør af Rpl § 423 eller anden Bestemmelse maa blive inddraget under Klagemaalet.

Da det i Landsrettens Kendelse af 8 Juni 1936 skete Paalæg af Bøde ikke i Medfør af Rpl § 48, 2 Stk, kan paaklages til Højesteret, og da der heller ikke foreligger Hjemmel for Højesteret til under et Kæremaal at tage Bødepaalægget under Paakendelse eller til herunder at inddrage Landsrettens Kendelse og hele Kæresagen.

bestemmes:

Den ommeldte Klage med paategnet Andragende afvises.

Hermed endte første ordinære Session.

Ekstrasessionen.

Mandag den 13 Juli.

Nr 172/1936.

Anklagemyndigheden
m o d

Poulsen Andreasen Schmidt.

Vestre Landsrets Kendelse af 17 April 1936: Domfældte Poulsen Andreasen Schmidt har paaanket den af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 10 Marts 1936 afsagte Dom, hvorved han i Medfør af Straffelovens § 232 er anset med en betinget Straf af Fængsel i 30 Dage, hvorhos de borgerlige Rettigheder er frakendt ham for 5 Aar. Da han imidlertid ved Dommens Forkyndelse den 21 Marts 1936 har erklæret sig tilfreds med Dommen og udtalt, at han ikke ønskede at paaanke den, maa han anses at have givet bindende Afkald paa Anke og mangler derfor Beføjelse til nu at paaanke Dommen til Landsretten.

Thi kendes for Ret:

Den af Domfældte Poulsen Andreasen Schmidt iværksatte Anke afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Efter Dommens Forkyndelse den 21 Marts 1936 har Domfældte dels ved en Skrivelse fra hans Sagfører af 27 Marts, dels ved en af ham selv underskreven Skrivelse af 30 Marts begæret Dommen paaanket. Da det overfor hans saaledes inden Ankefristens Udløb fremsatte Ankebegæring findes betænkeligt at anse hans ved Forkyndelsen fremsatte Udtalelser som et endeligt og bindende Afkald paa Anke, vil den af Anklagemyndigheden fremsatte Paastand om Ankens Afvisning ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den fremsatte Paastand om Sagens Afvisning fra Landsretten tages ikke til Følge.

Mandag den 24 August.

Nr 183/1936.

Fru **Helga Pedersen**

mod

Bagermester **Johs Pedersen.**

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret truffne Bestemmelse, hvorefter det er paalagt Sagsøgerinden Fru Helga Pedersen, der har hævet Sagen under Domsforhandlingen, at udrede 150 Kroner i Sagsomkostninger til Sagsøgte, Bagermester Johs Pedersen, er paakæret til Højesteret af sidstnævnte med Paastand om, at det fastsatte Omkostningsbeløb forhøjes efter Rettens Skøn og at Indkærede tilpligtes at betale Kæremaalets Omkostninger.

Indkærede har paastaet Sagsomkostningerne for Landsretten ophævet.

Det fremgaar af det oplyste, at det ved de mellem Kæremaalrets Parter den 8 Januar 1934 vedtagne Separationsvilkaar var bestemt bl a, at Manden skulde betale Hustruen et aarligt Underholdsbidrag af 1800 Kroner og som Andel i Fællesboets Formue et Beløb af 7000 Kroner. Ved Justitsministeriets Skrivelse af 27 April 1936 blev Underholdsbidraget, efter at den Kærende havde erhvervet Dom til Skilsmisse fra Indkærede, nedsat til 100 Kroner maanedlig fra den 16 Maj 1936 at regne. Særlig under Henviisning til denne Nedsættelse paastod Indkærede sig ved Landsretten som Andel i Formuen udover de 7000 Kroner tillagt et Beløb af principalt 14 656 Kroner 88 Øre, subsidært 9206 Kroner 88 Øre. Indkæredes Ophævelse af Sagen under Domsforhandlingen maa antages sket under Hensyn til Forældelsesreglen i Ægteskabslovens § 72.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Indkærede efter det foreliggende at burde betale den Kærende 250 Kroner. Kæremaallets Omkostninger for Højesteret findes Indkærede at burde betale den Kærende med 80 Kroner.

Thi bestemmes:

I Sagsomkostninger for Landsretten og i Kæremaalssomkostninger for Højesteret betaler Indkærede, Fru Helga Pedersen, til den Kærende, Bagermester Johs Pedersen, henholdsvis 250 Kroner og 80 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Tirsdag den 1 September.

Nr 60/1936.

L P Hovgaard (Selv)

mod

Landsretssagfører Thøger Jensbye (Ingen).

betræffende et fra nogle Ejendomshandler stammende Mellemværende.

Vestre Landsrets Dom af 21 Februar 1936: Sagsøgte, Landsretssagfører Thøger Jensbye, bør for Tiltale af Sagsøgeren, L P Hovgaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Med Bemærkning at der ikke vil kunne tages Hensyn til den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand om Betaling af 11 038 Kroner 18 Øre med Renter, forsaavidt den gaar ud over den ved Landsretten stedfundne Procedure, vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Landsretssagfører Thøger Jensbye i Viborg stod i Aaret 1930 og følgende Aar i Forretningsforbindelse med Sagsøgeren, L P Hovgaard af Randrup, der paa den Tid købte og solgte forskellige Ejendomme — bl a Matr Nr 1 aq af Brande By og Sogn — i hvilke Handler ogsaa Overportør T M J Høeg i Viborg var interesseret. Sagsøgte afholdt i den Anledning en Række Udgifter for Sagsøgeren, ligesom ogsaa forskellige Indtægter indgik til ham. Ifølge en Opgørelse af 26 Maj 1932 fra Sagsøgte til Sagsøgeren udviste Mellemværendet en Saldo i Sagsøgtes Favør af 522 Kr 86 Øre, hvortil kom nogle kort efter for Sagsøgeren afholdte Udlæg til Beløb 99 Kr 47 Øre, hvorefter Sagsøgtes Tilgodehavende udgjorde ialt 622 Kr 33 Øre. Dette Beløb fik Sagsøgte betalt af Høeg i Henhold til et Løfte fra denne om at holde Sagsøgte skadesløs for hans Udgifter ved de omtalte Handler, og efter at Høeg havde sagsøgt Sagsøgeren til at betale ham dels det nævnte Beløb af 622 Kr 33 Øre dels forskellige andre Tilgodehavender, blev Sagsøgeren ved Vestre Landsrets Dom af 14 Juni 1934 tilpligtet at betale Høeg det indsøgte Beløb.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren oprindeligt paastaet Høeg og Sagsøgte tilpligtede in solidum at betale ham ifølge Opgørelse 1326 Kr 81 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 11 Marts 1935, indtil

Betaling sker. Sagen blev afvist ved Vestre Landsrets Dom af 29 April 1935, men er derefter i Henhold til Højesterets Dom af 12 November 1935 paany indbragt for Landsretten, saaledes at Paastanden alene er rettet mod Sagsøgte. Denne har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Det i Paastanden nævnte Beløb fremkommer som Summen af en Række Poster, der af Sagsøgeren er uddragne af fornævnte Opgørelse af 26 Maj 1932. Det fremgaar derhos af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren under den ommeldte, den 14 Juni 1934 paadømte Landsretssag — i hvilken Sagsøgte ikke var Part — kun fremkom med Indsigelse mod en enkelt Post i den oftnævnte Opgørelse, nemlig en Udbetaling af 250 Kr til Skødehaveren paa Ejendommen Matr Nr 1 aq af Brande, P Chr Pedersen som Vederlag for at give Sagsøgte Fuldmagt til at give Skøde paa Ejendommen. I den under nærværende Sag fremlagte Opgørelse er Beløbet 250 Kr ikke medtaget, og Paastanden i Sagen støttes paa, at Sagsøgeren ved Udfærdigelsen af Fuldmagten er blevet sat ud af Stand til at disponere over den paagældende Ejendom, hvorefter de i Opgørelsen anførte Udgifter, der vedrører de videre Dispositioner over Ejendommen, menes med Urette at være debiteret ham. Det maa imidlertid antages, at Sagsøgte ved de truine Dispositioner har handlet i Sagsøgerens Interesse og med dennes og Høegs Billigelse, hvorhos det ikke af Sagsøgeren er paavist, at Sagsøgte har begaaet nogen Fejl i Udførelsen af Hvervet, navnlig saaledes at Sagsøgte burde have undladt at afhoide de paagældende Udgifter, der iøvrigt — som det fremgaar af det foranførte — er betalt Sagsøgte af Høeg og efter det foreliggende end ikke refunderet denne af Sagsøgeren. Idet Sagsøgte herefter ikke kan anses pligtig at betale det indsogte Beløb, vil hans Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 61/1936.

L P Hovgaard (Selv)

m o d

Landsretssagfører **Thøger Jensbye (Ingen).**

Viborg Fogedrets Kendelse af 13 December 1935: Under nærværende Sag har Rekvirenten begæret Udlæg foretaget hos Rekviritus for skyldige Omkostninger i H t Højesterets Dom Nr 99/1935 med 250 Kr samt Sagens Omkostninger. Rekviritus har protesteret mod Forretningens Foretagelse og gjort gældende, at han har erhvervet et Modkrav paa Rekvirenten paa 400 Kr ifølge Omkostninger ved Vestre Landsrets Dom Nr 231/1933, hvilket ved paategnet Transport af 27 f M er overdraget ham af Domhaveren, Handelsbanken i Viborg. Heroverfor

henviser Rekvirenten til og foreviser Udskrift af Fogedbog for Retskreds Nr 63 af 8 September 1932 vedr Tvangsauktion over Matr Nr 1 a V Gundestrup, Hvilsom Sogn, ifølge hvilken han formener at have et Krav paa Handelsbanken paa ca 30 000 Kr. Da Rekvirenten ikke nærmere har dokumenteret Rigtigheden af dette Krav, der ikke fremgaar af fornævnte Udskrift over Tvangsauktionen, vil der ikke kunne tages Hensyn hertil under nærværende Forretning, og da Rekvirenten ikke har protesteret mod, at de fornævnte 400 Kr bringes i Modregning mod hans under Sagen omhandlede Krav paa Rekvisitus, hvilket Krav heretter er fyldestgjort ved nævnte Modregning, vil Forretningen ikke kunne fremmes.

Thi bestemmes:

Den begærte Forretning vil ikke kunne fremmes.

Vestre Landsrets Dom af 21 Februar 1936: Den paaankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret som Ankeinstans.

Da der ikke som foreskrevet i Retsplejelovens § 595 foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet til Sagens Indbringelse for Højesteret, vil den være at afvise.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 13 December 1935 af Fogedretten for Viborg Købstad m v.

Her for Retten har Appellanten nærmere udformet sin for Fogedretten fremsatte Indsigelse saaledes, at den i Kendelsen ommeldte Vestre Landsrets Dom i Sag Nr 231/1933 — afsagt den 4 April 1933 — er »ugyldig« som Følge af Udfaldet af den i Dommen omhandlede Tvangsauktion.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 8/1936.

Fabrikant **Jacob Krogh**
(Landsretssagfører Axel Schmidt)

m o d

Sundhedskommissionen for Sct Jørgensbjerg Kommune (Rode),

betræffende Gyldigheden af et af den indstævnte Kommission nedlagt Forbud.

Østre Landsrets Dom af 31 December 1935: Sagsøgte, Sundhedskommissionen for Sct Jørgensbjerg Kommune bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fabrikant Jacob Krogh, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren derhos 400 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen anført, maa der gives Indstævnte Medhold i, at det af Sundhedskommissionen udstedte Forbud, saaledes som det er indskrænket under Sagens Gang, har haft fornøden Hjemmel i Sundhedsvedtægten, hvorved bemærkes, at det ikke er oplyst, at Forbudet gaar ud over, hvad Formaalet kræver.

Herefter vil Landsrettens Dom efter Indstævntes Paastand i det hele være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant Jacob Krogh, til Indstævnte, Sundhedskommissionen for Sct Jørgensbjerg Kommune, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1904 startedes i Sct Jørgensbjerg Kommune Fabriken »Dansk Haarvaskeri« der bearbejdede Svinehaar. Raamaterialet bestaar dels af afskrabede Svinehaar fra indenlandske Svineslagterier, dels af amerikanske Haar. Førstnævnte Del af Materialet sammenholdes for Størstedelens Vedkommende i Totter af den saakaldte »Arp«, de øverste Hudlag. Raamaterialet indeholder endvidere store Mængder Svinekløve, hvori der ogsaa fastsidder en større eller mindre Mængde organisk Stof.

»Fermenteringen« eller den »biologiske Rensning« bestaar i en Forraadnelse af det sammenbindende organiske Stof, overvejende Æggehvide-stoffer (Arpen, Hudtjavser og smaa Kødtjavser i de afflaede

Klove). Herved løsnes de enkelte Haar, saaledes at de ved Vaskningen i Vaskemaskine falder fra hinanden. Under Vaskningen fjernes den løsnede, delvis borttraadene og henfaldende Arp, Snavs, Fluepupper med mere. Tilbage er Haarene, der ikke opløses ved Forraadnelsen, fordi de bestaar af Hornstoffer. Haarene slynges herefter i Centrifugen til delvis Tørhed og blæses senere op paa Taget til Lufttørring.

»Fermenteringen« sker ved simpel Henlæggen af et Lag af Raamaterialet i fri Luft paa Jorden. Der tilsættes en vis Mængde Chlor-kalk (angivelig dels for at faa Processen i Gang, dels for at dæmpe Lugten). En saadan Forraadelse af organisk Stof — den saakaldte »Fermentering« — foregaar under Udvikling af ildlugtende Luftarter. Under Vaskningen med Chloring og Tørring fjernes Lugten.

Fermenteringen eller Forraadnelsen er i Gang, inden Raavaren naar Fabriken, idet Skrabet hentes een Gang ugenlig paa Slagterierne, og altsaa kan blive indtil 8—10 Dage gammelt — enten ved Opbevaring paa Slagterierne eller under Transporten, før det naar Fabriken.

Varigheden af den nødvendige Forraadelse — før Vask kan foretages — er om Sommeren 3—4 Uger, om Vinteren 3—4 Maaneder, idet Varme fremskynder Forraadnelsen og den hermed følgende Dannelse af ildlugtende Luftarter. Den ilde Lugt er knyttet til Forraadnelsen og følger antagelig denne i Intensitet.

Det amerikanske Raamateriale ankommer i Baller. Det er tørt, uden stærkere Lugt og synes at have været underkastet en vis For-Fermentering. Før egenlig Fermentering kan komme i Gang, maa det amerikanske Materiale oplødes og fugtes. Dette sker i et større Cementbassin. Det danske Materiale indeholder derimod i sig selv tilstrækkelig Fugtighed til Varmedannelse og livlig Fermentering.

Efter Oplødningen er Behandlingen af de amerikanske Haar svarende til Behandlingen af de danske.

Allerede i 1904 fremkom der fra Beboere i Kommunen Klager over den Stank, Fabriken forvoldte, og Sundhedskommissionen foretog forskellige Eftersyn af Fabriken og Henvendelser om Forbedringer; Forhandlingerne herom strakte sig over flere Aar; Spørgsmaalet dukkede op igen i 1915; der blev foretaget forskellige Foranstaltninger til Afværgelse eller dog Formindskelse af Ulemperne, men en tilfredsstillende Ordning blev ikke naaet. I 1926 overtog den nuværende Indehaver, Fabrikant Jacob Krogh, Virksomheden, og samme Aar indsendte 103 Beboere i Kommunen Klage over Stank og Flueplage, foraarsaget af Fabriken; i den Anledning forbød Sundhedskommissionen under 17 August s A Ejeren »at henlægge opræperede, ildlugtende Svinebørster i fri Luft«. Fabrikant Krogh protesterede mod Forbudet, som han fandt ulovmedholdeligt, og det blev ikke overholdt, hvorfor han i 1927 blev idømt og i 1933 vedtog en Bøde for Overtrædelse af Forbudet. Paa et den 28 April 1934 afholdt Møde vedtog Sundhedskommissionen at give Ejeren følgende Paalæg: »Sundhedskommissionen forbyder fra og med 1 August d A al Anbringelse i fri Luft af saavel Svinehaar som Haar eller Haaraffald fra andre Dyr, alle dyriske Produkter, det være sig Affaldsprodukter eller færdigbehandlede Varer, samt hertil benyttet Emballage, forsaavidt denne er behæftet med ilde Lugt, idet der henvises til §§ 1

og 5 i Lov af 10 Marts 1852, samt Sundhedsvedtægtens § 13.« Det meddeltes Ejeren ved Skrivelse af 1 Maj s A. Foranlediget af dette Paalæg lejede Krogh en udenfor Kommunen liggende Plads, hvor al Fermentering i Sommertiden foregik, medens Fermenteringen i Vintertiden foregik ved Fabriken og Rensning m m i Fabriken.

Under denne ved Retten for borgerlige Sager for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Fabrikant Jacob Krogh, endeligt nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Sundhedskommissionen for Sct Jørgensbjerg Kommune, dømmes til at anerkende, at det under 1 Maj 1934 nedlagte Forbud imod al Anbringelse i fri Luft af saavel Svinehaar som Haar eller Haaraffald fra andre Dyr, alle dyriske Produkter, det være sig Affaldsprodukter eller færdigbehandlede Varer samt hertil benyttet Emballage, forsaavidt denne er behæftet med ilde Lugt, er ugyldigt i det Omfang, hvori Forbudet gaar ud over Undladelse af Fermentering af Svinehaar, indtil de er tjenlige til Vask i fri Luft paa Pladsen ved »Dansk Haarvaskeri« i Tidsrummet fra 1 April—15 Oktober.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod, at Forbudet af 1 Maj 1934 begrænses til at omfatte al Anbringelse i fri Luft af 1) Svinehaar og andre dyriske Haar, der ikke er færdigfermenterede og vaskede, 2) Haaraffald og andre dyriske Produkter, som er behæftet med ilde Lugt, 3) ildelugtende Emballage.

Sagsøgeren har heroverfor erklæret intet at have at indvende mod Forbudets 2 og 3 Punkt.

Forbudet er udstedt i Henhold til en saalydende Bestemmelse i § 13 i Vedtægten af 27 August 1914: Oplag af ildelugtende Varer samt Anstalter til Tørring af Huder og Skind er undergivne Sundhedskommissionens Tilsyn og de Forskrifter, som samme anser for nødvendige for at hæve de dermed for de Omboende og for Publikum i Almindelighed forbundne Ulemper.

Det er uomtvistet, at den nu gældende Vedtægt af 17 Juli 1934 ikke indskrænker Sundhedskommissionens Myndighed i den her omhandlede Henseende.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren i Hovedsagen anført, at Sundhedskommissionen efter den gældende Lovgivning og Sundhedsvedtægterne af 27 August 1914 og 17 Juli 1934 kun er beføjet til at varetage den almindelige Sundheds Interesse; saa snart man er udenfor Begrebet »Sundhedsfare« — dette taget saa vidt, at det omfatter saavel den direkte som den indirekte Fare — har Sundhedskommissionen ingen Myndighed til at skride ind; det maa, eventuelt, blive Naboernes Sag, om de finder sig forurettede, at anlægge Sag mod Ejeren af en ubehagelig Virksomhed; for saa vidt der derfor i Sundhedsvedtægten tales om »Ulemper«, maa derved forstaas Ulemper for Sundheden, ikke blot generende Virkninger. Idet Sagsøgeren henviser til en under Sagens Gang optaget Skønforretning, hævdes det, at Fermentering i Vinterhalvaaret og Oplagring af fermenterede Haar, færdig til Vask, frembringer saa ringe Stank, at den ikke paa nogen Maade kan siges at være sundhedsfarlig. Sagsøgeren konkluderer derhen, at Sundhedskommissionens Forbud har været ulovligt, forsaavidt

det gaar ud over, hvad der frembyder Sundhedsfare eller med andre Ord det i Sagsøgtes Paastand angivne.

Der maa imidlertid gives Sagsøgte Medhold i, at Kommissionen i Sundhedsvedtægten — hvadenten man lægger Vedtægten af 27 August 1914 eller af 17 Juli 1934 til Grund for Paadømmelsen, har haft den fornødne Hjemmel til at udstede Forbudet, saaledes som dette er indskrænket under Sagens Gang, og da Domstolene savner Hjemmel til at bedømme Forbudets Betimelighed, vil der være at give Dom efter Sagsøgtes Paastand, hvorhos Sagsøgeren vil have at betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

M a n d a g d e n 7 S e p t e m b e r .

Nr 168/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Bent Højbjerg Pedersen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Motorlovens § 21 og 17.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1936: Den indankede Afgørelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær 40 Kr til den for Tiltalte Bent Højbjerg Pedersen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sandholt, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Tiltalte er født den 30 Oktober 1912 og har den 29 April 1929 inden Københavns Amts nordre Birks Ret vedtaget en Bøde af 150 Kroner til Statskassen for Overtrædelse af §§ 8, 21, 27 og 29 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927.

Ved Tiltaltes Erkendelse og det iøvrigt oplyste er det godtgjort, at han den 6 Februar 1936 om Aftenen paa Kalvebod Brygge i København har ført Motorcykel med en Fart af 55—58 km i Timen og uden at være i Besiddelse af gyldigt Førerbevis, idet Gyldighedstiden for hans Førerbevis var udløbet. For disse Overtrædelser af de i Dommen anførte Bestemmelser i Lovbekendtgørelse Nr 131 af 14 April 1932 vil han i Medfør af dens § 41 være at anse med en Bøde paa 100 Kroner, som tilfalder Statskassen og Københavns Kommunes Kasse med hver en Halvdel. Forvandlingsstraffen findes at burde bestemmes til Hæfte i 10 Dage.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Bent Højbjerg Pedersen bør bøde 100 Kroner med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Københavns Kommunes Kasse. I Mangel af Bødens Betaling bør Tiltalte straffes med Hæfte i 10 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte til Højesteretssagfører Harboe 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den indankede Afgørelse, hvorved der for Overtrædelse af Motorlovens §§ 21 og 27 er meddelt Tiltalte Bent Højbjerg Pedersen en Advarsel, er truffet den 3 Marts 1936 af Københavns Byrets 2 Afdeling (1826/36) og af Anklagemyndigheden med Justitsministeriets Tilladelse af 17 s M indbragt hertil til Skærpelse ved Idømmelse af Straf.

Med Bemærkning, at det ikke af Sagen fremgaar, at den for Underretten mødende Politiembedsmand ikke har tiltraadt Sagens Afgørelse ved en Advarsel, og idet det iøvrigt foreliggende ikke afgørende taler imod den trufne Afgørelse, vil denne kunne stadfæstes.

Nr 76/1935. Pens Overbogholder **A C Andersen** og aut regnskabskyndig Tillidsmand, Revisor **Søren P Jacobsen** paa en Aktionærgruppes Vegne (Gamborg)

m o d

Bestyrelsen for Aktieselskabet »**Det Forenede Bugerselskab**« ved Bestyrelsens Formand, Overretssagfører **Paul G Cohn** (Cohn),

betræffende Omgørelse af det indstævnte Aktieselskabs Regnskab for 1933.

Sø- og Handelsrettens Dom af 1 Marts 1935: Sagsøgte, Bestyrelsen for A/S »**Det Forenede Bugerselskab**« ved Bestyrelsens Formand, Overretssagfører Paul G Cohn, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Pensioneret Overbogholder A C Andersen og autoriseret regnskabskyndig Tillidsmand, Revisor Søren P Jacobsen paa en Aktionærgruppes Vegne, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sag-

søgerne een for begge og begge for een til Sagsøgte med 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at de Indstævnte tilpligtes:

1) at omgøre Regnskabet for Aktieselskabet »Det Forenede Bug-serselskab« for Aaret 1933:

Status pr 1 Januar 1934 saaledes, at de under Posten »Diverse Kreditorer« inkluderede Reserver udskilles, og Posten kun omfatter Selskabets virkelige Skyld til dets Kreditorer, **Driftsregnskabet for 1933** saaledes, at Posten »Brutto Driftsoverskud ved Samarbejde i Bugsering og Vandforsyning« dels udviser det fulde samlede Brutto Driftsoverskud dels oplyser, hvormeget heraf der hidrører fra det i Dommen omhandlede Interesseselskab, og hvormeget Brutto Driftsoverskudet iøvrigt har udgjort og at Posten »Omkostninger« dels udviser det fulde samlede Omkostningsbeløb dels oplyser, hvormeget heraf der hidrører fra Administrationsomkostninger og hvormeget fra andre Omkostninger, specielt fra Vedligeholdelse af Baadene

2) at aflægge Regnskab for det i Dommen omhandlede Interesseselskab for Aaret 1933 inkluderende Status pr 1 Januar 1934.

Som i den indankede Dom anført gav en Forespørgsel paa Generalforsamlingen om det til Afskrivning anvendte Beløb af 25 000 Kroner Anledning til, at det oplystes, at et Beløb af yderligere 5000 Kroner var blevet frit og optaget blandt »Diverse Kreditorer«, om hvilket Forhold ingen Angivelse fandtes i Regnskab eller Beretning. Et paa samme Generalforsamling stillet Spørgsmaal om Grunden til den store Stigning paa denne Post besvaredes derhen, at den bl a skyldtes Ændringer af Driftsorganisationen, hvorved Poster, der tidligere stod paa Fællesregnskabet, nu var overført til Selskabet, og efter Afsigelsen af den indankede Dom har Bestyrelsens Formand forklaret, at der paa Kontoen intet fandtes, der kunde betegnes som skjulte Reserver. Efter det senere fremkomne maa det imidlertid antages, at Kontoen — der paa Regnskabet for 1933 er opført med 42 447 Kroner 77 Øre — udover de 5000 Kroner omfattede andre betydelige Reserver. Den nøjagtige Størrelse heraf har Indstævnte ikke ønsket at opgive.

Med Hensyn til de 30 000 Kroner, der paa Regnskabet for 1933 var overført fra »Interesseselskabet« gaar de efter Dommens Afsigelse fremskaffede regnskabsmæssige Oplysninger i det væsentlige kun ud paa, at Beløbet, der er overført fra Konto for uafgjorte Havarier til Klassifikationskonto, staar opført i Interesseselskabets Raabalance ultimo Juni 1933 og pr 1 Juli s A er overført til Aktieselskabet Det Forenede Bug-serselskabs Bøger. Af Selskabets Revisor er det oplyst, at Beløbet ikke for nogen Del

er taget fra Driftsindtægten i 1933, og at der i det hele ikke i 1933 er henlagt Beløb til Kontoen for uafgjorte Havarier. Appellanten har uimodsagt anført, at Beløbet ikke har været angivet paa noget tidligere Regnskab for Aktieselskabet men først er fremkommet paa Regnskabet for 1933, hvoraf kun de 25 000 Kroner kan siges at fremgaa, nemlig i Form af den nævnte Afskrivning paa Status, medens de 5000 Kroner var skjult under »Diverse Kreditorer«.

Efter de af Indstævnte under Sagen givne Oplysninger maa det antages, at de foran omhandlede Beløb er henlagt i »Interessentskabet« til mulige Udgifter, idet Opfattelsen har været at de som Følge af denne eventuelle Anvendelse ikke behøvede under nogen Form at fremtræde i Aktieselskabets Regnskab. Der findes imidlertid at maatte gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte i Forhold til Aktionærerne har været pligtig ved Regnskabsaflæggelsen at give nærmere Oplysninger end sket om, hvorledes forholdsvist saa betydelige Aktiver som de, der nu anerkendes at være Aktieselskabet tilhørende, kan indgaa i Aktieselskabets Regnskab for 1933, navnlig da der ikke forhen var givet Aktionærerne Kendskab til deres Tilværelse, saavel som i, at Aktionærerne herefter har et naturligt Krav paa Oplysninger, der i regnskabsmæssig Henseende kan tjene til Forklaring af det omhandlede Forhold. Idet Appellantens Paastand om en nærmere Regnskabsaflæggelse ikke findes at gaa udover, hvad der maa anses tilsagt ved det anførte Formaal, findes den i sin Helhed at burde tages til Følge, uden at det bliver nødvendigt at undersøge, om den i alle Enkeltheder vilde være hjemlet bortset fra de foreliggende særlige Forhold.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 1500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Bestyrelsen for Aktieselskabet »Det Forenede Bugsererselskab« ved Bestyrelsens Formand, Overretssagfører Paul G Cohn bør

1) omgøre Regnskabet for Aktieselskabet »Det Forenede Bugsererselskab for Aaret 1933:

Status pr 1 Januar 1934 saaledes, at de under Posten »Diverse Kreditorer« inkluderede Reserver udskilles, og Posten kun omfatter Selskabets virkelige Skyld til dets Kreditorer,

Driftsregnskabet for 1933 saaledes, at Posten »Brutto Driftsoverskud ved Samarbejde i Bugsering og Vandforsyning« dels udviser det fulde samlede Brutto Driftsoverskud, dels oplyser, hvormeget heraf der hidrører fra det i Dommen omhandlede Interessent-

skab, og hvormeget Brutto Driftsoverskudet iøvrigt har udgjort og at Posten »Omkostninger« dels udviser det fulde samlede Omkostningsbeløb, dels oplyser, hvormeget heraf der hidrører fra Administrationsomkostninger og hvormeget fra andre Omkostninger specieit fra Vedligeholdelsen af Baadene

2) aflægger Regnskab for det i Dommen omhandlede Interessentskab for Aaret 1933 inkluderende Status pr 1 Januar 1934.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne pensioneret Overbogholder A C Andersen og aut regnskabskyndig Tillidsmand, Revisor Søren P Jacobsen paa en Aktionærgruppes Vegne med 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 8 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne under nærværende Sag, Pensioneret Overbogholder A C Andersen og autoriseret regnskabskyndig Tillidsmand, Revisor Søren P Jacobsen paa en Aktionærgruppes Vegne, som da havde Aktier til et Beløb af ca 100 000 Kr — nu ca 50 000 Kr — af A/S »Det Forenede Bugerselskab«s Aktiekapital, da stor 540 000 Kr — nu stor 270 000 Kr — nedlagde under en her ved Retten i Henhold til Stævning af 18 Januar 1934 mod Selskabets Bestyrelse anlagt Sag Paastand paa, at det ved Dom fastsloges, at det af Bestyrelsen paa en Generalforsamling den 8 April 1933 for Aaret 1932 aflagte Aarsregnskab var ufyldstgørende, og at Sagsøgte tilpligtedes at aflægge et Regnskab, der fyldestgør de i Aktieselskabslov Nr 123 af 15 April 1930 hjemlede Krav.

Ved Rettens Dom af 6 April 1934 toges Bestyrelsens Paastand om Frifindelse til Følge, allerede fordi Søgsmålet ikke var anlagt indenfor den i Aktieselskabslovens § 58, 1 Stk hjemlede Præskriptionsfrist.

Dommen blev af Sagsøgerne paaanket til Højesteret, men Ankesagen blev efter deres Begæring hævet ved Højesterets Dom af 15 Oktober 1934.

Den 26 April 1934 blev der i Selskabet afholdt ordentlig Generalforsamling, paa hvilken der efter en længere Diskussion blev meddelt Decharge for det af Bestyrelsens Formand forelagte Aarsregnskab for 1933, idet der for Decharge afgaves 11 001 Stemme og mod Decharge 2680 Stemmer.

I Henhold til Stævning af 25 Juni 1934 har Sagsøgerne, som paa Generalforsamlingen stemte mod, at der gaves Decharge, derefter anlagt nærværende Sag mod Sagsøgte, Bestyrelsen for A/S »Det For-

enede Bugserelskab« ved Bestyrelsens Formand, Overretssagfører Paul G Cohn, og efter at der under Domsforhandlingen fra Sagsøgtes Side er meddelt forskellige Oplysninger angaaende de af Sagsøgerne oprindelig under Sagen inddragne Forhold, gaar Sagsøgernes endelige Paastand ud paa:

- 1) at det ved Dom fastslaas, at det er uberettiget, at der under Passivposten: Diverse Kreditorer 42 447,77 Kr paa Selskabets Status pr 1 Januar 1934 findes inkluderet Reserver til et Beløb af ca 5000 Kr,
- 2) at Sagsøgte tilpligtes at oplyse, om der udover nævnte ca 5000 Kr findes andre Reserver enten under Posten »Diverse Kreditorer« eller uden for Sagsøgtes paa Generalforsamlingen 1934 forelagte Regnskab og
- 3) at Sagsøgte tilpligtes at aflægge Regnskab for 1932 for »Interessentskabet«.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Med Hensyn til det, særlig under Punkt 3 i Sagsøgernes Paastand nævnte »Interessentskab«, der ogsaa iøvrigt er omtalt under Sagen, fremgaar følgende af det foreliggende, derunder den af Overretssagfører Paul G Cohn under Domsforhandlingen afgivne Forklaring.

A/S »Det Forenede Bugserelskab«, hvis Hovedvirksomhed bestaar i Bugsering, men som ogsaa driver Forretning med Vandforsyning, har gennem en meget lang Aarrække haft et Samarbejde (»Interessentskab«) med de andre Foretagender, der til de forskellige Tider drev saadan Virksomhed i Københavns Havn. Det specificerede Regnskab over Selskabets Indtægter og Udgifter ved Samarbejdet førtes ikke i Selskabets Bøger, men derimod under Konto »Interessentskabet«, ligesom der paa Selskabets aarlige Driftsregnskaber alene findes en samlet Indtægtspost, i Regnskabet for 1932 benævnt: »Indtægter ved Bugsering og Vandforsyning«, og i Regnskabet for 1933 benævnt: »Brutto Driftsoverskud ved Samarbejde i Bugsering og Vandforsyning«. Heri fragaar paa de to Regnskaber Udgiftsposten »Omkostninger«.

Denne Regnskabsførsel bibeholdtes, ogsaa efter at Selskabet i 1924 ved Ophævelsen af to smaa Virksomheder var blevet i hvert Fald saa godt som ene om Bugseringen her i Havnen, og ligeledes efter at Selskabet fra 1 September 1932 at regne var traadt i Samarbejde med Em Z Svitzers Bjergrnings Entreprise A/S, saaledes at »Interessentskabet« for hele Regnskabsaaret 1933 er ensbetydende med dette Samarbejde.

Sagsøgerne anker særlig over, at hele Selskabets Driftsregnskab ved Hjælp af dette Mellemed, »Interessentskabet«, der tilmed i Aarene 1924—1932 ikke var en Realitet, er unddraget Selskabets Bogholderi.

Med Hensyn dernæst til de enkelte Punkter i Sagsøgernes Paastand skal Retten paa Grundlag af det i Sagen foreliggende bemærke følgende:

ad 1. Paa Generalforsamlingen i April 1934 forespurgte en Aktionær, hvorfra et Beløb paa 25 000 Kr, der var anvendt til Afskrivning paa Selskabets Baade, stammede. Ifølge Generalforsamlingsprotokollen svarede Selskabets Formand hertil, at i Anledning af at to Baade var solgt til Ophugning, var det nævnte Beløb taget fra Interessentskabets

Henlæggelse til Klassifikationsudgifter; og da man nu var gaaet over til at afholde disse Udgifter udenfor Interessentskabet, var der derved udover de 25 000 Kr frigjort et Beløb af 5000 Kr, som var optaget under Posten: »Diverse Kreditorer«.

Sagsøgerne har derhos senere forgæves hos Selskabets Formand søgt nærmere Oplysninger med Hensyn til de nævnte 30 000 Kr, særlig om hvornaar de er indtjent, og hvordan de hidtil har været til Stede, indtil de er indgaaet i Status pr 1 Januar 1934.

Sagsøgerne hævder, at den skete Postering af de 5000 Kr, hvorved disse fremtræder som et Kreditortilgodehavende, d v s en virkelig Gæld, medens Beløbet i Virkeligheden er en hemmelig Reserve, er misvisende for Omverdenen (Aktionærer, Kreditorer m fl) og i Strid med Kravene i Bogføringslov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 2, 1 Stk, jfr Aktieselskabslovens § 42, 1 Stk om Opgørelse af Status efter omhyggelig Hensyntagen til de tilstedeværende Værdier og Forpligtelser. Sagsøgerne paastaar ikke Regnskabet omgjort paa det her omhandlede Punkt, men de ønsker — særlig af Hensyn til den fremtidige Regnskabsaflæggelse i Selskabet — at faa fastslaaet ved Dom, at den skete Postering er uberettiget.

Saaledes som Sagen foreligger, maa Retten gaa ud fra, at Bestyrelsens Formand paa Generalforsamlingen har meddelt saadanne Oplysninger angaaende det her omhandlede Forhold, at Sagsøgerne for saa vidt har haft det fornødne Grundlag til at tage Stilling til Spørgsmaalet, ikke blot om Godkendelse af Aarsregnskabet i Henhold til Aktieselskabslovens § 55, 1 Stk, men ogsaa om eventuelt ad retslig Vej at søge Generalforsamlingens Beslutning om Meddelelse af Decharge omstødt som retstridig, jfr Lovens § 58, 1 Stk, eller at søge Ansvar gjort gældende overfor Bestyrelsen i Anledning af Regnskabsaflæggelsen. Under nærværende Sag har Sagsøgerne imidlertid alene ønsket af Hensyn til Fremtiden at faa Rettens Afgørelse med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt den ommeldte Postering paa Regnskabet er berettiget, men en saadan Afgørelse, der blot skulde tjene som Vejledning og Advarsel for Fremtiden, mener Retten ikke, at det er dens Opgave at give. Sagsøgte vil saaledes for saa vidt være at frifinde, uden at Retten derved har taget Stilling til Spørgsmaalet.

a d 2. Med Hensyn til dette Punkt har Sagsøgte under Proceduren anbragt, at Selskabet ikke har Reserver, som er holdt udenfor Regnskabet, medens Sagsøgte har hævdet, at Sagsøgerne ikke ad Rettens Vej, men kun paa Generalforsamlingen, har Adgang til at faa besvaret Spørgsmaal om, hvorvidt der under Posten: »Diverse Kreditorer« eller andet Steds paa Regnskabet skjuler sig Reserver.

Ifølge Aktieselskabslovens § 55, 1 Stk skal et Selskabs Aarsregnskab forelægges til Godkendelse paa den ordentlige Generalforsamling, ligesom der i Henhold til en paa en Generalforsamling truffet Beslutning er Adgang for Aktionærer, som ejer en Fjerdedel af Aktiekapitalen, til at faa Regnskabet for det løbende Aar revideret overensstemmende med de i Lovens § 52, sidste Stk nærmere angivne Regler. Derimod maa Retten give Sagsøgte Medhold i, at Aktionærene hverken efter Lovgivningen eller — efter hvad der maa gaas ud fra — efter de for Selskabet gældende Vedtægter har Krav paa udenfor

Generalforsamlingen at faa Oplysninger om de Regnskabet vedrørende Forhold.

Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes, ogsaa forsaavidt angaar dette Punkt, være at tage til Følge.

a d 3. Til Støtte for deres Paastand under dette Punkt har Sagsøgerne særlig anført, at det ovenfor under Punkt 1 omtalte Beløb af ialt 30 000 Kr, som paa Regnskabet for 1933 tilførtes Selskabet fra »Interessentskabet«, ikke var opført paa Regnskabet for 1932, saaledes at dette sidste altsaa for saa vidt var urigtigt.

Den nærmere Sammenhæng med Hensyn til dette Forhold er ikke ganske klar; men da Sagsøgenes Paastand alene kan anses som gaaende ud paa en Fuldstændiggørelse af Selskabets Aarsregnskab for 1932 gennem Aflæggelsen af Regnskab for »Interessentskabet«, maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Sagen for saa vidt allerede er afgjort ved Rettens oftnævnte Dom af 6 April 1934, hvorved bemærkes, at det af Sagsøgerne særlig paaberaabte Forhold med de 30 000 Kr var Sagsøgerne bekendt, før de hævede Ankesagen for Højesteret, og saaledes kunde være gjort gældende under Anken.

Idet Sagsøgenes Paastand saaledes heller ikke paa dette Punkt vil kunne tages til Følge, vil der være at give Sagsøgtes Paastand om Frifindelse Medhold.

Sagsøgerne findes derhos in solidum at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 400 Kr.

T i r s d a g d e n 8 S e p t e m b e r .

Nr 137/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Kristen Thorsen (Hartvig Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 285, Stk 2, jfr § 277, eller i Medfør af dens § 285, Stk 1, jfr § 278 Nr 1.

Dom afsagt af Retten for Lemvig Købstad m v den 22 Januar 1936: Tiltalte Kristen Thorsen bøder 25 Kr til Statskassen, idet Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 4 Dage. Tiltalte udreder derhos Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forvarer, Sagfører J Buch, 50 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 20 Marts 1936: Tiltalte Kristen Thorsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Den af Tiltalte nedlagte Sølvræv, der maa antages Natten forinden at være bortløbet fra Lemvig Sølvrævefarm, kan ikke anses som Vildt i Jagtlovens Forstand, og Ejeren har været berettiget til at faa Skindet udleveret som af ham forlangt. Da Tiltaltes Forklaring om, at han, ogsaa efter at han var blevet vidende om, at det drejede sig om en Sølvræv, var af den Opfattelse, at denne som Vildt tilhørte ham, efter det foreliggende ikke kan forkastes, vil der ikke kunne paalægges ham strafferetligt Ansvar for det af ham udviste Forhold. Landsrettens Dom vil heretter være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

.Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 3 d M fra 2 jyske Statsadvokatur tiltales under denne Sag Kristen Thorsen, født den 15 Juli 1912 og boende »Ø Trabjerggaard« i Gudum, til at lide Straf i Medfør af Strfl § 285, Stk 2, jfr § 277 for ulovlig Omgang med Hittegoods eller i Medfør af dens § 285 Stk 1, jfr § 278 Nr 1 for Underslæb i Anledning af, at han den 6 Oktober f A skal have tilegnet sig en Husejer Jens Jensen Mose, Lemvig, tilhørende Sølvræv, der den foregaaende Nat var brudt ud fra Ejerenes Rævefarm i Lemvig, og som Tiltalte skød og førte til sit Hjem.

Der er derhos nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at udlevere Skindet af Sølvræven til Husejer Jensen Mose.

Tiltalte er ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte har forklaret, at han den 6 Oktober f A Kl ca 8 om Formiddagen blev anmodet om at skynde sig at komme til »Remmergaard« for at skyde en Ræv. Efter nogen Søgen antraf han Ræven paa en Mark og skød øjeblikkelig paa den i en Afstand af ca 40 m. Den blev ramt og trillede rundt nogle Gange og løb derefter et Stykke.

Efter at Tiltalte var gaaet nærmere, skød han igen paa Ræven, der dræbtes ved dette Skud. Han førte Dyret med sig hjem.

Han bemærkede nok, før han skød Ræven, at den var noget mørk i Farven, men da f Eks Moseræve kan være omtrent helt sorte, faldt det ham ikke straks ind, at det drejede sig om en Sølvræv. Han havde aldrig set en saadan og fik først at vide af Murer Møller, Lemvig, til hvem han sendte Ræven for at faa Skindet taget af den, at det var en Sølvræv.

Tiltalte har oplyst, at Afstanden fra Rævefarmen i Lemvig til det Sted, hvor Ræven blev skudt, i Luftlinie er ca 10 km, og at den var set ca 1 km længere borte.

Husejer Mose, Lemvig, der er Medejer af Lemvig Sølvrævefarm, som han bestyrer, har som Vidne forklaret, at der Natten mellem 5 og 6 Oktober i A løb en Sølvræv bort fra Farmen. Den var født i Farmen, var meget tam og har ikke tidligere brudt ud. Efter at have taget Skindet af den skudte Sølvræv i Øjesyn har han erklæret, at han ikke er i Tvivl om, at det hidrører fra den bortløbne Ræv.

Husejer Mose har endvidere erklæret, at Ræven sikkert vilde være vendt tilbage, og at den ikke vilde kunne klare sig ude i Naturen, efter at Sølvrævene nu har levet i Fangenskab i ca 50 Aar.

Han har angivet Ræveskindets Værdi til ca 70 Kr.

Vognmand Pedersen, Fjaltring, der i 5 Aar har haft Sølvrævefarm i Fjaltring, har som Vidne forklaret, at han mener, at en Ræv, der er sluppet ud, altid vil vende tilbage af sig selv, idet den ikke vil kunne klare sig i Naturen. Han har endvidere erklæret, at en Sølvræv, der færdes i Frihed, vil være let at skelne fra en almindelig Ræv paa Grund af Farven og paa Grund af, at en Sølvræv nærmest opfører sig som et tamt Dyr.

Fru Signe Pedersen, Nr Nissum, har som Vidne forklaret, at hun den 5 Oktober f A mellem Kl 1 og 2 om Eftermiddagen i sin Have saa en Ræv, hvis Pels meget lignede Skindet af den Ræv, som Tiltalte har skudt.

Tiltalte har hævdet, at der lever Sølvræve her paa Egnen i Naturen i fri Tilstand, men det er ikke godtgjort, at denne Antagelse er rigtig. Der maa gaas ud fra, at Sølvræve kun lever her i Landet inde-spærrede i Rævegaarde, og at det er ca 50 Aar siden, at de Sølvræve, som Bestanden her i Landet stammer fra, levede i fri Tilstand.

Tiltalte har erklæret, at han anser Ræven for at tilhøre ham ligesom andet Vildt. Han har dog været villig til at udlevere Skindet til Husejer Mose, naar denne beviser sin Ejendomsret.

Tiltaltes Forsvarer har gjort gældende, at Tiltalte maa være straffri paa Grund af Bestemmelserne i DL 5—13—10, men da det ikke heraf ses at fremgaa, at den, der dræber Dyret, bliver Ejer af dette, vil der allerede af den Grund ikke kunne tillægges disse Bestemmelser nogen Betydning.

Da Sølvræve efter det foreliggende ikke kan betragtes som Vildt, og da Ræven, da den blev skudt, ikke var i nogens Varetægt, findes Tiltalte ved ikke at afstaa fra at tilegne sig Ræveskindet, efter at han havde faaet Vished for, at det drejede sig om Skindet af en Sølvræv, — at have gjort sig skyldig i ulovlig Omgang med Hittegods, og vil han derfor være at anse efter Strfl § 285 Stk 2, jfr § 277 med en Statskassen tilfaldende Bøde, der bestemmes til 25 Kr og med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 4 Dage.

Paastanden om, at Tiltalte tilpligtes at udlevere Ræveskindet til Husejer Mose vil ikke være at tage under Paakendelse under nærværende Sag, da de i Rpl § 992 omhandlede Betingelser for Paakendelse ikke findes at foreligge.

Tiltalte udreder denne Sags Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Lemvig Købstad m v den 22 Januar 1936 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Da Nedlæggelsen af den paagældende Sølvrvæv under de foreliggende Omstændigheder maa stilles i Klasse med Nedlæggelse af almindeligt Vildt, og Tiltalte herefter har været berettiget til at tilegne sig Dyret, som han har skudt under lovlig Jagt, vil han være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale. Herefter bortfalder i denne Sag Spørgsmaalet om Udlevering af Skindet af Sølvrvæven.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar ved Landsretten.

T o r s d a g d e n 1 0 S e p t e m b e r .

Nr 103/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Ejner Meyer (N Cohn),

der tiltales for Afpresning.

København's Byrets Dom af 8 November 1935: Tiltalte Ejner Meyer bør for Anklagemyndighedens Tiltale under nærværende Sag fri at være. De Tiltalte Ernst Valdemar Olsen, Lars Ingvard Olsen, Søren Peter Christensen, Henrik Thorenfeldt Nielsen og Henry Alexander Hansen bør straffes med Fængsel, Ernst Valdemar Olsen i 1 Aar, hvoraf 28 Dage anses som udstaaet, Lars Ingvard Olsen i 10 Maaneder, hvoraf 26 Dage anses som udstaaet, Søren Peter Christensen i 5 Maaneder, hvoraf 26 Dage anses som udstaaet, Henrik Thorenfeldt Nielsen i 8 Maaneder, hvoraf 25 Dage anses som udstaaet, og Henry Alexander Hansen i 40 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes de Tiltalte Ernst Valdemar Olsen og Lars Ingvard Olsen hver især for et Tidsrum af 10 Aar, og de Tiltalte Christensen, Nielsen og Hansen hver især for et Tidsrum af 5 Aar, saaledes at Frakendelsen for saa vidt angaar de Tiltalte Lars Ingvard Olsen, Christensen og Nielsen alene vedrører de under nærværende Sag paadømte Forhold. Den Tiltalte Ejner Meyer vedrørende Del af Sagens Omkostninger, derunder 75 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hallager, udredes af det offentlige. Iøvrigt bør de Tiltalte een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, dog saaledes, at de Tiltalte hver for sit Vedkommende betaler følgende Salær til de beskikkede Forsvarere: De Tiltalte Ernst Olsen

og Nielsen hver især 85 Kr til Overretssagfører Byrdal, de Tiltalte Lars Olsen og Christensen hver især 75 Kr til Landsretssagfører Edvin Hansen, og Tiltalte Hansen 50 Kr til Overretssagfører Hallager. Endelig bør de nedennævnte Tiltalte inden 15 Dage fra Dato til Arbejdsmand Frithiof Maigaard betale 682 Kr, der udredes saaledes: — — — — —

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1936: De Tiltalte Ernst Valdemar Olsen, Lars Ingvard Olsen, Søren Peter Christensen, Henrik Thorenfeldt Nielsen og Ejner Meyer bør straffes med Fængsel, Ernst Valdemar Olsen og Lars Ingvard Olsen hver især i 2 Aar, hvoraf henholdsvis 28 Dage og 26 Dage anses som udstaaede, Søren Peter Christensen i 15 Maaneder, hvoraf 26 Dage anses som udstaaede, Henrik Thorenfeldt Nielsen i 18 Maaneder, hvoraf 25 Dage anses som udstaaede, og Ejner Meyer i 8 Maaneder, hvoraf 8 Dage anses som udstaaede. De borgerlige Rettigheder frakendes disse Tiltalte for bestandig. Iøvrigt bør den indankede Dom ved Magt at stande, dog at Tiltalte Meyer udreder de det offentlige paalagte ham vedrørende Sagsomkostninger for Byretten. De fornævnte 5 Tiltalte og Tiltalte Henry Alexander Hansen betaler de dem vedrørende Sagsomkostninger for Landsretten, derunder Salær 80 Kr til Overretssagfører Byrdal som beskikket Forsvarer for de Tiltalte Ernst V Olsen og Nielsen, 80 Kr til Landsretssagfører Edvin Hansen som beskikket Forsvarer for Lars Olsen og Christensen og 80 Kr til Overretssagfører Hallager som beskikket Forsvarer for de Tiltalte Meyer og Hansen. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket, dels af Tiltalte Ejner Meyer, dels for denne Tiltaltes Vedkommende af det offentlige.

Efter det foreliggende maa det antages, at de Pengebeløb m v, der af Anmelderen er ydet Tiltalte Meyer, i hvert Fald for den væsentligste Dels Vedkommende kun er ydet af Anmelderen, fordi denne, som af ham forklaret, efterhaanden var blevet bange for Tiltalte ligesom for de øvrige i Sagen implicerede, og der maa gaas ud fra, at Tiltalte Meyer, der var vidende om, hvorledes de andre Tiltalte udnyttede deres Kendskab til Anmelderens Privatliv til Pengeafpresning, har været klar over, at de paagældende Ydelser ogsaa for hans Vedkommende kun blev ydet for at undgaa Skandale, selv om der ikke er fremsat direkte Trusler af Tiltalte Meyer.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte Meyer være at anse efter Strfl § 285 Stk 1, jfr § 281 og tildels jfr § 89 med en Straf, der findes at burde fastsættes til Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 8 Dage i Medfør af Strfl § 86 anses som udstaaet. De borgerlige Rettigheder findes at burde frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 10 Aar.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Ejner Meyer bør straffes med Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 8 Dage anses som udstaaet.

De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte foret Tidsrum af 10 Aar.

I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande forsaa vidt angaar Tiltalte Meyer.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Cohn 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 11 Oktober 1935 er 1) Ernst Valdemar Olsen, 2) Lars Ingvard Olsen, 3) Søren Peter Christensen, 4) Henrik Thorenfeldt Nielsen, 5) Ejner Meyer og 6) Henry Alexander Hansen sat under Tiltale til at lide Straf:

A

de Tiltalte Ernst Olsen, Lars Olsen, Christensen, Nielsen og Meyer for Afpresning efter Straffelovens § 281 ved i de nedenfor angivne Tidsrum dels under Trusel om Vold og dels ved Trusel om at fremkalde Skandale at have formaaet Bankbud Carl Hansen, Sveasvej Nr 3, 1 Sal, hvis kønlige Forhold til de Tiltalte Lars Olsen og Meyer de øvrige Tiltalte kendte, til at betale sig følgende Beløb:

Ernst Olsen i Tiden fra Efteraaret 1933 til den 12 August 1935 mindst 1000 Kr.

Lars Olsen i Tiden fra 1928 til omkring den 1 August 1935, 1200 Kr.

Christensen i Tiden fra 1932 til Slutningen af December 1934 mindst 300 Kr.

Nielsen i Tiden fra 1930 til Slutningen af 1933 mindst 3—400 Kr og Meyer i Tiden fra 1931 til Slutningen af December 1933 cirka 500 Kr

B

de Tiltalte Ernst Olsen, Lars Olsen og Nielsen for Bedrageri efter Straffelovens § 279 ved i de nedenfor angivne Tidsrum under urigtige Foregivender om Pengenes Anvendelse og uden Hensigt eller Evne til at tilbagebetale at have formaaet Arbejdsmand Friithof Maigaard, H C Ørstedesvej Nr 24, til at udbetale sig de nedennævnte Beløb som Laan:

Nielsen i Tiden fra 1931 til den 7 April 1932 cirka 250 Kr.

Nielsen og Ernst Olsen i Forening i Aarene 1931 og 1932, ialt cirka 100 Kr.

Ernst Olsen i Tiden fra 1932 til den 9 Juli 1935 cirka 250 Kr.

Lars Olsen den 9 August 1935, 25 Kr.

C

de Tiltalte Ernst Olsen, Nielsen og Hansen for Dokumentfalsk efter Straffelovens § 171:

1.

Tiltalte Nielsen ved den 23 Januar 1932 og den 7 April 1932 til Arbejdsmand Frithiof Maigaard, H C Ørstedesvej Nr 24, at have afgivet to Kvitteringer for Laanene ad Forhold B paa henholdsvis 250 Kr og 350 Kr, hvilke Kvitteringer han underskrev med de opdigtede Navne Karl Hansen og Carl Hansen.

2.

Tiltalte Ernst Olsen ved i Februar 1935 til Københavns Forsørgelsesvæsen at have afgivet en af ham selv eller af en anden Person med hans Vidende udfærdiget Erklæring om, at Tiltalte havde været senge-liggende i 2 Dage, hvilken Erklæring uden Bemyndigelse blev under-skrevet med Navnet Fru Pedersen, Gartnergade Nr 19, 3 Sal, hvormed sigtedes til Tiltaltes Logisværtinde.

3.

De Tiltalte Ernst Olsen og Hansen ved den 9 Juli 1935 efter forud-gaaende Aftale til Arbejdsmand Frithiof Maigaard som Bevis for et samtidig ydet Laan paa 32 Kr at have afgivet en paa 40 Kr lydende Kvittering, som Tiltalte Hansen underskrev med det opdigtede Navn Henry Carstensen.

Tiltalte Ernst Valdemar Olsen er født den 21 September 1898 og tid-ligere anset:

ved Københavns Byrets Dom af 15 Oktober 1930 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage,

ved inden Frederiksberg Birks Ret 2 Gange i 1932 at have vedtaget Bøder paa henholdsvis 40 Kr og 30 Kr for Overtrædelse af Tilhold med-delt i Medfør af Lov af 4 Februar 1871 § 7,

ved Østre Landsrets Dom af 18 Februar 1935 for Overtrædelse af Lov Nr 138 af 28 April 1931 § 40, jfr § 95, og af Lov Nr 132 af 14 April 1932 § 1, jfr § 10, samt af Politivedtægtens § 5, jfr § 103, med en Bøde paa 100 Kr.

Tiltalte Lars Ingvard Olsen er født den 12 September 1902 og tid-ligere anset:

inden Svendborg Købstads og Thorseng Birks Ret den 23 December 1922 tildelt Advarsel for Betleri,

ved Rudkøbing Købstads og Langelands Herreders Rets Dom af 4 Ja-nuar 1924 efter Forordning af 13 Februar 1775, jfr Plakat af 27 November 1839 og Forordning af 8 Juni 1912 § 13, II, med simpelt Fængsel i 8 Dage,

ved Svendborg Købstads og Thorseng Birks Rets Dom af 29 August 1924 efter Værnepligtslov af 8 Juni 1912 § 13, 2 Stykke, med simpelt Fængsel i 14 Dage,

ved Rudkøbing Købstads og Langelands Herreders Rets Dom af 2 September 1925 i Medfør af Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 78, 3 Stykke, jfr Straffeloven af 1866 § 251, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage,

ved Dom afsagt den 30 Januar 1926 af Retten for Odense Købstad m v efter Straffeloven af 1866 § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage,

inden Københavns Byret den 28 Marts 1929 tildelt Advarsel for Betleri, og

ved Dom afsagt den 14 Marts 1930 af Retten for Gørding-Malt Herreder efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage.

Tiltalte Søren Peter Christensen er født den 14 Juni 1897 og tidligere anset:

ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 30 Januar 1915 efter Straffeloven af 1866 § 228, jfr §§ 37 og 21, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

ved Frederiksberg Birks Ekstrarets Dom af 6 November 1916 efter Straffeloven af 1866 § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage,

ved samme Rets Dom af 14 Februar 1917 efter Straffelov af 1866 §§ 228 og 229, IV Stykke, sammenholdt med § 64, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

ved Københavns Byrets Dom af 23 Marts 1920 efter Lov af 1 April 1911 § 4 med Tvangsarbejde i 6 Maaneder,

ved Højesterets Dom af 21 Februar 1925 efter Lov af 11 Februar 1863 § 13 og Straffeloven af 1866 § 100 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder,

ved Københavns Byrets Dom af 2 December 1927 blandt andet efter dens § 98, jfr § 100, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder,

ved Københavns Byrets Dom af 28 Marts 1930 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage,

ved samme Rets Dom af 17 Marts 1932 bl a efter Straffeloven af 1866 § 245, jfr tildels § 64, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

ved Østre Landsrets Dom af 29 Maj 1934 efter Straffelovens § 285, jfr § 279, med Fængsel i 7 Maaneder.

Tiltalte er derhos ialt 7 Gange anset for ulovlig Omløben med Varer, senest ved Østre Landsrets Dom af 13 December 1932 med en Bøde af 200 Kr.

Tiltalte Henrik Thorenfeldt Nielsen er født den 12 Marts 1903 og tidligere — efter tre Gange at være fritaget for Tiltale for Tyveri og Bedrageri — anset:

ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 30 September 1919 efter Straffeloven af 1866 §§ 228, 229, 251 og 253, jfr § 37, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

Færdig fra Trykkeriet den 7 Oktober 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 14

Torsdag den 10 September.

ved Odense Købstads Rets Dom af 8 Januar 1923 efter Straffeloven af 1866 § 253, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved Københavns Byrets Dom af 18 November 1923 efter Straffeloven af 1866 § 237 og § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved inden Odense Købstads Ret den 1 April 1924 at have vedtaget en Bøde paa 200 Kr for Vold efter Lov af 1 April 1911,

ved Københavns Byrets Dom af 4 April 1925 efter Lov af 1 April 1911 § 1, 2 Stykke, med Tvangsarbejde i 6 Maaneder,

ved samme Rets Dom af 25 Januar 1926 efter Straffeloven af 1866 § 230, II Stykke, jfr tildels § 46 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

ved Frederiksberg Birks Rets Dom af 14 August 1930 i Medfør af Straffeloven af 1866 § 251, efter Forordning af 13 Februar 1775, Plakat af 27 November 1839 samt for Overtrædelse af §§ 5 og 9, jfr § 103, i Politivedtægt for Københavns Kommune, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

ved Københavns Byrets Dom af 19 April 1932 efter Forordning af 13 Februar 1775, Plakat af 27 November 1839, jfr Lov af 29 December 1857 §§ 42 og 75, med en Bøde af 50 Kr.

Tiltalte Ejner Meyer er født den 25 Januar 1904 og tidligere anset:

ved Københavns Byrets Dom af 30 November 1932 efter Straffeloven af 1866 § 229 Nr 4, tildels jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

ved samme Rets Dom af 27 Maj 1925 efter Straffeloven af 1866 §§ 228 og 229, IV Stykke, jfr § 64 og Lov af 1 April 1911 § 13, og efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, med en Tillægsstraf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved samme Rets Dom af 3 Marts 1927 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, saaledes at Varetægtsarresten traadte i Stedet for Straf,

ved samme Rets Dom af 2 Juni 1927 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Tvangsarbejde i 18 Dage,

ved Østre Landsrets Dom af 12 Juni 1928 i Medfør af Straffeloven af 1866 § 241, 1 Stykke. efter dens § 238 som for anden Gang begaaet Hæleri, under Hensyn til Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

ved Københavns Byrets Dom af 3 November 1928 efter Straffeloven af 1866 §§ 100 og 101, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned, ved Østre Landsrets Dom af 31 Marts 1931 efter Straffeloven af 1866 § 251 under Hensyn til Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.

Tiltalte Henry Alexander Hansen er født den 2 Februar 1902 og ikke fundet tidligere straffet, dog at Tiltalte den 24 November 1930 inden Københavns Byret for ulovlig Omløben med Varer har vedtaget en Bøde paa 10 Kr.

ad Forhold A.

Den af de Tiltalte, der først kom i Forbindelse med Bankbud Carl Hansen (i det følgende betegnet Anmelderen), var Lars Ingvard Olsen, der formentlig i 1928 kom hos denne for at betle. Første Gang gav Anmelderen ham et mindre Beløb, anden Gang inviterede han ham ind og gav ham en Pakke Mad og en Pilsner. Anmelderen, der paa det Tidspunkt var stærkt deprimeret efter at have mistet sin Hustru, lagde ved denne Lejlighed sin Arm om Halsen paa Tiltalte og kyssede ham paa Kinden. Derudover er der aldrig foregaaet noget seksuelt mellem Anmelderen og Tiltalte. Tiltalte har benægtet, at denne Episode overhovedet skulde have fundet Sted, men efter hvad der iøvrigt er oplyst under Sagen, findes det ganske ubetænkeligt at anse Anmelderens Forklaring herom for sandfærdig.

De øvrige Tiltalte er ligeledes kommet i Forbindelse med Anmelderen ved at betle af ham, enten paa Gaden eller i hans Hjem. Tidspunkterne for deres første Forbindelse med ham ligger ikke fast, men maa antages at have været omtrent saaledes: Nielsen omkring 1930, Meyer omkring 1931, Christensen omkring 1932 og Ernst Olsen Efteraaret 1933, dog at Tiltalte Ernst Olsen efter de foreliggende Oplysninger allerede paa et noget tidligere Tidspunkt har været i Forbindelse med Anmelderen.

Kun mellem Tiltalte Meyer og Anmelderen har der fundet en Episode Sted lignende den mellem Tiltalte Lars Ingvard Olsen og Anmelderen. Anmelderens Forklaring herom gaar ud paa følgende: En Dag, da Anmelderen var beruset, inviterede han Meyer ind, og de drak noget Whisky sammen, hvorved de begge blev berusede. Anmelderen krammede Meyer, og denne tog sit Tøj af, idet det var Meningen, at de skulde have været i Seng. Anmelderen husker ikke, om han befølte Meyer paa Kønssdelene, men det kan godt være; mere blev det imidlertid ikke til, idet Meyer vistnok efter Anmelderens Opfordring tog sit Tøj paa og gik. Efter Tiltalte Meyers Forklaring klædte han sig af, fordi Anmelderen ikke vilde have, at han i sin berusede Tilstand skulde gaa, men da ogsaa Meyer har forklaret, at Anmelderen kom med kønslige Tilnærmelser ved at kysse ham, er Afvigelserne mellem Forklaringerne uden relevant Betydning.

Iøvrigt skal anføres følgende angaaende de enkelte Tiltalte, i det væsentlige paa Grundlag af den af Anmelderen afgivne Vidneforklaring, om hvis Rigtighed der ikke findes Grund til at tvivle, uanset at de Tiltalte paa Punkter, hvor Forklaringen er til Ugunst for dem, har bestridt dens Rigtighed. Vidneforklaringen er paa afgørende Punkter blevet be-

kræftet paa anden Maade, og det er i det hele Rettens bestemte Indtryk, at Anmelderen saa langt fra at overdrive sin Beskrivelse af de Tiltaltes Handlemaade, snarere i sin Forklaring har givet et afbleget Billede af Virkeligheden.

Tiltalte Ernst Valdemar Olsen.

Efter at Anmelderen paa Kongens Nytorv, vistnok i Efteraaret 1933, havde givet Tiltalte 10 Kroner, har denne til Stadighed forlangt Penge af Anmelderen. Der har været Perioder, i hvilke Anmelderen hveranden Dag er løbet paa Tiltalte paa Sveasvej eller andre Steder, og Tiltalte har mange Gange, naar han var beruset, sparket og dundret paa Anmelderens Dør. Tiltalte har sagt til Anmelderen, at han kendte dennes Forhold til Ingvard Olsen, og han har, naar han traf Anmelderen paa Gaden, raabt »Røvpuler« og »Svansenspiller« efter ham. Tiltalte har brugt Ordet »Skandale« i Forbindelse med Holmens Kanal, og han har udtalt, at han kun »slog« Folk, der havde haft noget sammen med andre. En enkelt Gang har Anmelderen slaaet Tiltalte med en Gulvskrubbe; det var en Morgen mellem Klokken 7 og 8, da Tiltalte i beruset Tilstand ringede paa hos Anmelderen; først skubbede Anmelderen ham ned af Trappen, senere slog han paa ham med Gulvskrubben. Nogle Dage efter forlangte Tiltalte 30 Kroner af Anmelderen, fordi denne havde knækket 3 Ribben paa Tiltalte. Anmelderen har af Frygt for Tiltalte bedt sin Svigersøn, Jønsson, være hos sig nogle Gange om Natten, og Jønsson har forklaret, at Tiltalte for et Par Aar siden bankede paa Anmelderens Hoveddør en Aften ved 7—8-Tiden og — selv efter, at Jønsson havde aabnet og lukket Døren — blev ved med at staa og banke paa den. Jønsson fik da en tilfældigt tilstedeværende Elektriker til at fjerne Tiltalte, der var beruset.

Anmelderen har faaet mange Breve fra Tiltalte, og de var i Reglen formuleret saaledes, at Tiltalte skulde bruge det og det Beløb og anmode Anmelderen om at lægge Beløbet i Kiosken paa Raadhuspladsen. Da Anmelderen ikke turde risikere, at Tiltalte kom hen paa hans Bopæl, og ikke turde møde ham paa Gaden, betalte han Pengene i Kiosken. Anmelderen har givet Tiltalte Penge, fordi han var bange for ham, og fordi han var bange for Skandale. Anmelderen har ofte skrevet Breve til Tiltalte, der begyndte med: »Elendige Menneske« eller lignende, og hvori han bad Tiltalte lade sig være i Fred. Det sidste Brev, Anmelderen skrev til Tiltalte, lød saaledes: »Ernst, jeg beder Dem, tag Dem sammen — jeg ser ingen Udvej — lad det gode i Dem komme frem, lad mig i Fred — Gud hjælpe mig.«

Efter Tiltaltes Mening har han ialt kun modtaget et Par Hundrede Kroner kontant samt et Sæt Tøj af Anmelderen. Selv om Anmelderen ikke har Optegnelser over sine Udgifter i denne Henseende, findes det dog ubetænkeligt at lægge hans Opgivender, der har vist sig at være rigtige for saa vidt angaar de Tiltalte Nielsen, Meyer og Christensen, til Grund, ogsaa for saa vidt angaar de Tiltalte Ernst Olsen og Ingvard Olsen, saaledes at det antages, at det for Ernst Olsens Vedkommende drejer sig om mindst 1000 Kroner, hvilket ogsaa bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger.

Tiltalte har forklaret, at Anmelderen i Begyndelsen gav af et

godt Hjerte, men har erkendt, at Anmelderen efterhaanden blev mindre villig til at give, og at han ofte har skrevet Breve til Tiltalte Mage til det citerede Brev, men Tiltalte har forklaret, at Anmelderen, naar Tiltalte bagefter har mødt ham, har sagt til ham, at det skulde han ikke bryde sig om, han skulde blot rive Brevene i Stykker.

Tiltalte Lars Ingvard Olsen.

Efter at Tiltalte vistnok i 1928 var kommet hjem fra en Rejse til Antwerpen, henvendte han sig i de følgende Aar ofte til Anmelderen om Hjælp, i Reglen skriftligt. Det skete regelmæssigt et Par Gange om Maanedene; nogle Gange hjalp Anmelderen Tiltalte, andre Gange besvarede Anmelderen ikke hans Breve, men der kom da et nyt Brev. De indeholdt ikke Trusler, og Anmelderen tør ikke sige, at Tiltalte i de første Par Aar paa nogen Maade har truet ham med Skandalisering eller lignende. Han gav dels af Tossegodhed, dels for at faa Fred for et Menneske, med hvem han følte, at han havde været i en pinlig Situation.

Omkring 1930/31 hørte Anmelderen gennem Ernst Olsen og Meyer, at Tiltalte i Folkekøkkenet havde fortalt, at Anmelderen var homoseksuel; dette i Forbindelse med den Indflydelse, som Tiltaltes Person i det hele havde paa Anmelderen, gjorde, at han blev endnu mere bange for Tiltalte. Tiltalte har mange Gange passet Anmelderen op udenfor Banken ved Holmens Kirke og har da nogle Gange fulgt efter ham og talt til ham. En enkelt Gang har han truet med, at han vilde lave Skandale ved Holmens Kanal udfor Banken; Tiltalte var ved den Lejlighed beruset.

Anmelderen var bange for at møde Tiltalte paa Gaden, og han turde derfor ikke lade være at lægge Penge ind i Kiosken paa Vesterbros Torv, naar Tiltalte bad om det, ligesom han ikke turde udeblive, naar Tiltalte skriftligt satte ham Stævne ved Tietgensbroen.

Tiltalte har paastaet, at han ialt kun har modtaget 7—800 Kr af Anmelderen. Som ovenfor bemærket findes det ubetænkeligt at antage, at det — som forklaret af Anmelderen — drejer sig om 1100 à 1200 Kr.

Tiltalte Søren Peter Christensen.

En Dag i 1932 traf Anmelderen Tiltalte paa Gaden. Tiltalte sagde: »God Dag, Hr Hansen«. Anmelderen sagde, at han ikke kendte Tiltalte, men denne sagde, at han kendte godt Anmelderen fra nogle Aar tilbage og af Omtale. Han bad Anmelderen om 6 Kr, men Anmelderen havde ingen Penge. Allerede Dagen efter traf Anmelderen igen Tiltalte paa Gaden, og Tiltalte bad om Penge til en Billet til Aarhus. For at faa Fred gav Anmelderen ham 10 Kr. Ikke længe efter viste Tiltalte sig igen, og denne Gang drejede det sig om et Telt, som Tiltalte skulde købe. Han opsøgte gentagne Gange Anmelderen paa Gaden, og denne gik tilsidst nødtvungent med til at give Tiltalte 200 Kr til Køb af Teltet. Det er godtgjort, at Tiltalte formentlig den Aften, han havde faaet Pengene, var paa forskellige Beværtninger, og Tiltalte har under Sagen givet en ganske ubestyrket og i sig selv ret usandsynlig Forklaring om, at han samme Aften tabte de 200 Kr paa en af disse Beværtninger. Udover disse 200 Kr har Tiltalte i Løbet af 1932 og maaske 1933 faaet yderligere cirka 100 Kr i Smaabeløb af Anmelderen. Det fremgaar saa-

vel af Tiltaltes egen Forklaring som af Tiltalte Nielsens Forklaring, at Tiltalte Christensens Forbindelse med Anmelderen tidsmæssigt ligger efter Tiltaltes Løsladelse den 20 September 1932 efter Udtaaelse af 8 Maaneders Forbedringshusarbejde.

Anmelderen var meget angst for Tiltalte, der i dagevis kunde stille sig op overfor Banken og holde Vagt efter Anmelderen, der maatte gaa ud af Bankens Bagdør i Havnegade for at undgaa Tiltalte. Tiltalte har ligeledes passet Anmelderen op andre Steder, saaledes paa Svineryggen og paa Vodroffsvej. En Gang vilde Tiltalte ikke forlade Anmelderens Lejlighed, og Anmelderen maatte kæmpe med ham for at faa ham ud. Han var trængt helt ind i Lejligheden, og da Anmelderen ventede Besøg af en Datter, var han helt desperat. Han var i det hele meget bange for Tiltalte.

Efter Tiltaltes Løsladelse den 31 December 1934 efter Udtaaelsen af den ham senest idømte Straf, har Tiltalte kun en enkelt Gang faaet Penge af Anmelderen, nemlig en Dag ved Paasketid 1935, da Anmelderen mødte Tiltalte, idet Anmelderen kom gaaende fra Banken med et Par Kolleger. Anmelderen blev meget angst og skyndte sig at give Tiltalte vistnok 10 Kr. Tiltalte har dog flere Gange i 1935 henvendt sig til Anmelderen og bedt om Penge, men har ingen faaet.

Tiltalte har erkendt, at han i 1932 har modtaget cirka 300 Kr af Anmelderen, og han har forklaret, at Anmelderen i Begyndelsen hjalp af Godgørenhed, men at han senere fik det Indtryk, at Anmelderen blev mindre villig til at hjælpe. Anmelderen blev saa nervøs, men naar Tiltalte spurgte ham, hvad der var i Vejen, svarede han, at der var ikke noget i Vejen, udover at han hjalp saa mange.

Tiltalte Henrik Thorenfeldt Nielsen.

Efter at Anmelderen første Gang havde hjulpet Tiltalte i 1930—31, har Tiltalte til Stadighed udøvet et meget haardhændet Tiggeri overfor Anmelderen. I Begyndelsen var Anmelderen ikke bange for ham, men efter at Tiltalte var begyndt at telefonere til Anmelderen ved 12-Tiden om Natten, hvilket foraarsagede, at Anmelderen skaffede sig hemmeligt Telefonnummer, og efter at Anmelderen havde erfaret, at Tiltalte havde øvet Pengeafpresning overfor en gammel Dame, blev Anmelderen bange for ham. Tiltalte har passet Anmelderen op paa Gaden, for Eksempel ved Kino-Palæet og udenfor Banken. Tiltalte har aldrig direkte truet Anmelderen, men hans Presseri har været af en saa paagaende Art, at han slet ikke var til at ryste af.

Til Belysning af Tiltaltes Behandling af Anmelderen skal en enkelt Begivenhed refereres som gengivet af Tiltalte:

For et Par Aar siden — vistnok i Foraaret 1934 — ringede Tiltalte paa hos Anmelderen og sagde til ham, at han gik lige over paa Svineryggen, hvor han vilde vente paa Anmelderen. Denne kom straks efter derover, og de talte sammen nogle Minutter. Tiltalte bad Anmelderen hjælpe sig med 35 Kr, hvilket Anmelderen i og for sig gerne vilde, men blot ikke straks. Tiltalte skulde imidlertid bruge Pengene straks, og han fulgte med Anmelderen tilbage, da Anmelderen gik hjem, og gik med ind i Gadedøren. Her blev Anmelderen helt ude af sig selv og gav sig

til at spytte Tiltalte i Ansigtet og slaa efter ham, og for at værgе sig holdt Tiltalte Hænderne op foran Ansigtet, og det er muligt, at Anmelderen har opfattet dette, som om han vilde slaa, men dette var ikke hans Hensigt. Anmelderen løb ud af Døren, og da Tiltalte gik hen ad Gaden, kom Anmelderens Svigersøn til og fo'r ind paa Tiltalte og slog ham; men Tiltalte lod ringe efter Politi.

Anmelderens Vidneforklaring gaar ud paa, at han bad Tiltalte gaa sin Vej og gav ham et lille Skub, hvorefter Tiltalte vendte sig om og slog Anmelderen paa højre Side af Hovedet med knyttet Haand. Anmelderen styrtede ud paa Gaden for at faa fat i en Betjent, men paa Gaden mødte han tilfældigt sin Svigersøn, som saa pryglede Tiltalte.

Nytaarsaften 1933/34 opsøgte Tiltalte Anmelderen, der havde Sel-skab; Tiltalte blev staaende paa Trappen, indtil Anmelderen fik sin Søn til at fjerne ham. Sønnen gennembankede Tiltalte. Efter Anmelderens Forklaring telefonerede Tiltalte Klokken 5 om Morgenen til Anmelderen og forlangte Penge, som han straks vilde komme og hente, hvorefter Tiltalte indfandt sig og ruskede i Gadedøren. Anmelderen maatte nu ned paa Gaden for at faa fat i en Betjent, hvorefter Tiltalte forsvandt.

Tiltalte har erkendt, at Anmelderen fra 1931 til engang i Løbet af 1933 ialt har hjulpet ham med 3—400 Kr, deri indbefattet en Del Tøj og nogle Møbler. Tiltalte har forklaret, at Anmelderen navnlig i Begyndelsen altid var flink og villig til at hjælpe, men efterhaanden blev Anmelderen mere og mere oprevet og nervøs, og tilsidst grænsede hans Tilstand til Sindssyge, saaledes at han slet ikke var til at omgaa. Anmelderen kunde godt fare op overfor Tiltalte, men de skiltes altid i Forstaaelse, idet det i Virkeligheden var de andre, navnlig Ernst Olsen og Ingvard Olsen, Anmelderen var vred paa. For cirka 2 Aar siden traf Tiltalte efter sin egen Forklaring Ernst Olsen en Dag, da denne var fuld. Ernst Olsen kom da med en Bemærkning om, at han skulde hænge dem allesammen op, hvis der blev noget med »Den Gamle«, nemlig Anmelderen. Tiltalte regnede det for fuld Mands Snak, men Forbindelsen mellem Anmelderen og Tiltalte gled alligevel paa det Tidspunkt noget ud, og Tiltalte har ikke senere faaet Penge af Anmelderen. Dels holdt Tiltalte selv op for ikke at blive rodet ind i noget, idet han var klar over, at de andre pressede Anmelderen, dels var Anmelderen saa oprevet, at han overhovedet ikke var til at have med at gøre, og det var saa godt som umuligt at faa Penge af ham. Tiltalte maatte ogsaa paa et Tidspunkt love Anmelderen ikke at komme.

Tiltalte har dog senere forsøgt at faa Penge af Anmelderen. En Dag i Slutningen af Juli Maaned 1935 stod Tiltalte igen udenfor Anmelderens Dør og sagde, at han vilde tale med ham. Anmelderen vilde ikke tale med Tiltalte og gik ned paa Gaden, men Tiltalte gik med og sagde, at det drejede sig om 150 Kr, og at Anmelderen skulde faa dem tilbage snart. Tiltalte gik først, da Anmelderen gik hen mod en Betjent. En af de første Dage i August 1935 fik Anmelderen et Brev fra Tiltalte, der meddelte, at han Klokken 7 Aften vilde staa under Uret paa Hovedbanegaarden, og at han gerne vilde tale med Anmelderen dør. Anmelderen gav dog ikke Møde. Tiltalte vilde efter sin egen Forklaring forsøge, om det ikke kunde ordnes alligevel med det Laan.

Tiltalte Ejner Meyer.

Anmelderen har forklaret, at han i Begyndelsen ganske godt kunde lide at sidde og sludre med Tiltalte, der er kommet en Del i Anmelderens Hjem, men at han hurtig blev træt af Tiltalte, der imidlertid blev ved med at opsøge Anmelderen. Anmelderen har givet Udtryk for, at han helst var fri for Tiltalte ved at bede ham blive væk og lade sig i Fred, men Tiltalte blev ved med at komme. Anmelderen har dog erkendt, at det godt kan være, at han en enkelt Gang har sagt til Tiltalte og dennes Kæreste, at de kunde se op ved Lejlighed, og at han ikke har ladet dem mærke, at de ikke var velsete, men har modtaget dem venligt, som hans Natur er. Tiltalte har aldrig overfor Anmelderen hentydet til eller omtalt den ovenfor omtalte Episode mellem Anmelderen og Tiltalte, og Anmelderen kan heller ikke paastaa, at Tiltalte har truet ham, men Anmelderen har hjulpet ham, dels af Godhed, dels fordi han i det hele var hypnotiseret af alt Tiggeri og ønskede Fred. Anmelderen har ikke betalt af Frygt for, at Tiltalte skulde røbe Episoden mellem Anmelderen og Tiltalte. Ved en enkelt Lejlighed kom Tiltalte for at bede om 10 Kr, og han sagde da til Anmelderen, at han ikke vilde gaa, før han fik dette Beløb; Anmelderen blev bange og løb ned efter Politiet, hvorefter Tiltalte forsvandt. Derudover har Tiltalte ikke truet med noget. Efter at Anmelderen sidste Gang, formentlig ved Juletid 1933, havde hjulpet Tiltalte, har denne ikke henvendt sig til Anmelderen, hverken mundtligt eller skriftligt. Anmelderen har i et Retsmøde forklaret, at han ikke var bange for Tiltalte, i et senere Retsmøde, at han, da Tiltalte blev ved med at komme hos ham, blev bange for ham som for de øvrige Tiltalte.

Tiltalte har erkendt, at han ialt har modtaget 3—500 Kr af Anmelderen. Grunden til, at Forbindelsen mellem Anmelderen og Tiltalte hørte op, var, dels at Tiltalte den 11 November 1933 blev gift, dels at Anmelderen, naar de var sammen, ofte sad og græd over den Behandling, de Medtiltalte gav ham, hvilket ikke var til at holde ud.

Efter den af Anmelderen afgivne Vidneforklaring i Forbindelse med Tiltaltes egen Forklaring og den af Tiltaltes Hustru afgivne Vidneforklaring kan det ikke anses for bevist, at Tiltalte Meyer har gjort sig skyldig i Afpresning overfor Anmelderen, i hvilken Henseende bemærkes, at der ikke vil kunne lægges Vægt paa, hvad de Tiltalte har forklaret om hinanden, medmindre Forklaringerne paa anden Maade er bestyrket, idet de Tiltalte gensidig har forsøgt at skyde Skylden paa hinanden.

Tiltalte Meyer vil derfor være at frifinde.

For de øvrige Tiltaltes Vedkommende bemærkes følgende:

Efter samtlige foreliggende Oplysninger, derunder navnlig Anmelderens Vidneforklaring, Handelsmand Aage Sigvald Gluds Vidneforklaring og Tiltalte Meyers Forklaring, alt i Forbindelse med den Omstændighed, at de Tiltalte alle holdt til i Folkekøkkenet og traf sammen der, maa det anses for ganske utvivlsomt, at de Tiltalte gensidig har vidst Besked med, at de fik Penge af Anmelderen, og at de alle har været bekendt med de mellem denne og de Tiltalte Ingvard Olsen og Meyer

stedfundne Episoder, eller dog i hvert Fald med, at Anmelderen havde homoseksuelle Tilbøjeligheder, som han havde lagt for Dagen overfor de to nævnte Tiltalte.

Ej heller kan der efter Anmelderens Vidneforklaring og det iøvrigt foreliggende være nogen Tvivl om, at Anmelderen, bortset fra den første Hjælp, som sikkert er ydet af Godgørenhed, alene har udbetalt de Tiltalte Penge, fordi han var bange for dem og følte deres Adfærd overfor sig som en Trusel baade om Vold og navnlig om Skandalisering, ved at de Tiltalte enten paa Gaden i Nærværelse af Funktionærer fra Banken eller ved hans Hjem i Nærværelse af hans Slægtninge skulde røbe, at han var homoseksuel, og at han havde haft et Forhold til dem. At Anmelderens Frygt saavel med Hensyn til Vold som med Hensyn til Skandalisering ikke har været ubegrundet, viser det ovenfor anførte, og der kan i denne Henseende yderligere henvises til den af Blomsterhandler Carl Nielsen, der i 20 Aar har boet i samme Ejendom som Anmelderen, afgivne Vidneforklaring.

Endelig maa det efter samtlige foreliggende Omstændigheder anses for ubetænkeligt at statuere, at de Tiltalte gennem den overfor Anmelderen udviste Adfærd er optraadt paa en Maade, der tilsigtede og som anført ogsaa af Anmelderen blev opfattet som Trusel dels om Vold, dels om at fremkalde Skandale ved at røbe hans homoseksuelle Tilbøjeligheder, saafremt han ikke efterkom deres stadige Forlangender om Pengehjælp. Det skal herved bemærkes, at de Tiltalte — som det fremgaar af deres egne Forklaringer — har bemærket den helbredsnedbrydende Indflydelse, deres Adfærd medførte for Anmelderen.

De Tiltalte vil derfor være at anse skyldige i Afpresning.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse saaledes:

Tiltalte Ernst Valdemar Olsen efter Straffelovens § 285, Stykke 1, jfr §§ 279 og 281, samt efter § 172, Stykke 1, jfr § 171, i det hele tildels jfr § 89, Stykke 1, efter Omstændighederne med Fængsel i et Aar, hvoraf 26 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

Tiltalte Lars Ingvard Olsen efter Straffelovens § 285, Stykke 1, jfr §§ 279 og 281, efter Omstændighederne med Fængsel i ti Maaneder, hvoraf 26 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

Tiltalte Søren Peter Christensen efter Straffelovens § 285, Stykke 1, jfr §§ 279 og 281, sammenholdt med § 89, Stykke 1, efter Omstændighederne med Fængsel i fem Maaneder, hvoraf 26 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

Tiltalte Henrik Thorenfeldt Nielsen efter Straffelovens § 285, Stykke 1, jfr §§ 279 og 281, samt efter § 172, Stykke 1, jfr § 171, i det hele tildels jfr § 89, Stykke 1, efter Omstændighederne med Fængsel i otte Maaneder, hvoraf 25 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

Tiltalte Henry Alexander Hansen efter Straffelovens § 172, Stykke 1, jfr § 171, efter Omstændighederne med Fængsel i 40 Dage.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende de Tiltalte Ernst Olsen og Lars Ingvard Olsen hver især for et Tidsrum af ti Aar, og de Tiltalte Christensen, Nielsen og Hansen

hver især for et Tidsrum af fem Aar, hvorved bemærkes, at Frakendelsen for saa vidt angaar de Tiltalte Lars Ingvard Olsen, Christensen og Nielsen kun vedrører de under nærværende Sag paadømte Forhold, saaledes at der for disse Tiltaltes Vedkommende iøvrigt henvises til de dem tidligere overgaaede Straffedomme.

De nedlagte Erstatningspaastande vil være at tage til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 6 Afdeling den 8 November 1935 (151/35) og paaanket af Tiltalte Ernst Valdemar Olsen til Frifindelse, af de Tiltalte Lars Ingvard Olsen, Søren Peter Christensen, Henrik Thorenfeldt Nielsen til Frifindelse forsaavidt angaar Tiltalen for Afpresning og iøvrigt til Formildelse, af Tiltalte Henry Alexander Hansen til Formildelse og af Anklagemyndigheden til Domfældelse af Ejner Meyer efter Anklagen og til Skærpelse af de idømte Straffe.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen forsaavidt angaar Ernst Valdemar Olsen, Lars Ingvard Olsen, Søren Peter Christensen, Henrik Thorenfeldt Nielsen og Henry Alexander Hansen være at stadfæste, dog at Forhold A vil være at henføre under Straffelovens § 286, 3 Stk, og at Straffetiden findes at burde forlænges for Ernst Valdemar Olsens og Lars Ingvard Olsens Vedkommende til 2 Aar, for Søren Peter Christensens Vedkommende til 15 Maaneder og for Henrik Thorenfeldt Niensens Vedkommende til 18 Maaneder, samt at de borgerlige Rettigheder vil være at frakende førstnævnte 4 Tiltalte for bestandig.

Med Hensyn til Tiltalte Meyer skal bemærkes: Efter det i Sagen foreliggende, derunder ogsaa Oplysningerne om, at Meyer i andre noget lignende Forhold har arbejdet sammen med de under nærværende Sag for Afpresning medtiltalte og opnaaet i hvert Fald i et enkelt Tilfælde et ret stort pekuniært Udbytte, findes det ubetænkeligt at fastslaa, at der mellem alle de for Afpresning Tiltalte har bestaaet et Komplot, og at lægge Anmelderens Forklaring til Grund om, at han kun har betalt Meyer de af ham ønskede Beløb og givet ham de af ham ønskede Gaver under Paavirkning af den Trusel, der laa i Meyers tidligere Forhold til ham og fortsatte nære Forbindelse med de Medtiltalte.

Som Følge heraf vil Tiltalte Meyer være at anse efter Straffelovens § 286, Stk 3, jfr § 281, jfr tildels § 89, efter Omstændighederne med Fængsel i 8 Maaneder, hvoraf 8 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 anses som udstaaet.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder derhos være at frakende Tiltalte Meyer for bestandig.

Nr 155/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Redaktør **Berthold de Linde** (Karsten Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af § 2 i Lov om Klasselotteriets Ordning og Forbud mod andet Lottospil m v af 6 Marts 1869.

Københavns Byrets Dom af 12 Februar 1936: Tiltalte, Redaktør Berthold de Linde, bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 4 Maj 1936: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Meyer 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrift af 3 Januar 1936 fra Københavns Politi rejst Tiltale mod Redaktør Berthold de Linde for Overtrædelse af § 2 i Lov om Klasselotteriets Ordning og Forbud mod andet Lottospil m v af 6 Marts 1869 i Anledning af, at han i Slutningen af 1935 i Ugebladet »Dansk Familieblad« har foranstaltet Lottospil.

Tiltalte har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at Ugebladet »Dansk Familieblad«, for hvilket Tiltalte er Redaktør, i Nummeret for den 25 Oktober 1935 har paabegyndt en Præmiekonkurrence, der er beregnet at skulle strække sig over et Aar og drejer sig om en samlet Præmiesum paa 35 000 Kr.

Konkurrencen falder i tre Afsnit, saaledes at der inden for hvert Afsnit foretages Lodtrækning om Præmier mellem Indsendere af Kuponer udfyldte med den rigtige Løsning af de til det paagældende Afsnit hørende Opgaver.

For tredje Afsnits Vedkommende kræves endvidere Indsendelse af en yderligere Række Kuponer.

Idet det efter det for Retten foreliggende ikke findes at kunne statures, at de Opgaver, der er eller vil blive stillet, er saa let løselige, at det maa antages at være uden væsentlig Vanskelighed at blive Deltager

i Lodtrækningen om Præmierne, findes Konkurrencen allerede af denne Grund ikke at kunne anses som Lottospil, og Tiltalte vil derfor være at frifinde.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 12 Februar 1936 af Københavns Byrets 1 Afdeling (39/1936), er med Justitsministeriets i Skrivelse af 17 Marts s A dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse af Tiltalte Berthold de Linde i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 149/1936.

Rigsadvokaten

mod

Anders Christian Gyldahl (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af § 2 i Lov om Klasselotteriets Ordning og Forbud mod andet Lottospil m v af 6 Marts 1869.

Københavns Byrets Dom af 25 Marts 1936: Tiltalte, Direktør Anders Christian Gyldahl, bør inden 14 Dage efter nærværende Doms lovlige Forkyndelse bøde 800 Kr til Statskassen og derhos betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 30 Dage.

Østre Landsrets Dom af 4 Maj 1936: Tiltalte Anders Christian Gyldahl bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I den indankede Dom er det med Rette antaget, at den Omstændighed, at Modtagerne af »Værdinotaerne« kan antages normalt at ville anskaffe sig Bladet, hvori Lodtrækningens Resultat bekendtgøres, ikke kan anses som Ydelse af et Indskud for at deltage i Lodtrækningen.

Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Døm bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrift fra Københavns Politi af 19 Februar 1936 rejst Tiltale mod Direktør Anders Christian Gyldahl, boende Strandvej Nr 37, 1ste Sal, for Overtrædelse af § 2 i Lov om Klasselotteriets Ordning og Forbud mod andet Lottospil m v af 6 Marts 1869 i Anledning af, at han som ansvarlig for Aktieselskabet »Nutidens Bladforlag« i Januar 1936 har søgt at lade nævnte Aktieselskab omgaa det gældende Forbud mod autoriseret Lottospil, idet han til samtlige Husstande i Danmark her fra Staden har ladet Aktieselskabet uddele nummererede »Værdinotaer«, blandt hvis Indehavere Aktieselskabet fra medio Januar hver Uge i 20 Uger ved Lodtrækning, hvis Resultat alene bekendtgøres i Ugebladet »Tempo«, dels har fordelt og dels agter at fordele 238 Gevinster til en angiven Værdi af 5000 Kr.

Tiltalte, der er født den 8 November 1883, og som senest den 25 Juni 1935 inden nærværende Ret har vedtaget Bøde 400 Kr for Overtrædelse af Lotteriloven, har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at Aktieselskabet »Nutidens Bladforlag« i Januar 1936 gennem Postvæsnet har udsendt cirka en Million literede og nummererede »Værdi Notaer« til gratis Fordeling mellem samtlige Husstande her i Landet og saaledes, at Indehaverne af disse Værdi Notaer uden nogen Forhaandsudgift er Deltagere i ialt 20 af Bladet foranstaltede ugentlige Lodtrækninger om Præmier til angiven Værdi ialt 100 000 Kr fordelt med 238 Præmier pr Uge, derunder kontante Præmier af ikke ubetydelig Værdi.

Resultatet af Lodtrækningerne bekendtgøres hver Uge i Ugebladet »Tempo«, og Gevinsterne udbetales mod den blotte Indsendelse af de Værdi-Notaer, hvis Litra og Nummer er udtrukne.

Idet denne saakaldte »Reklameuddeling« imidlertid finder Sted i Erhvervsøjemed, idet Gevinsterne Fordeling mellem Indehaverne af Værdi-Notaerne beror paa rene Lykketræf, og idet de Indehavere, der maatte interessere sig for at erhverve eventuelle Gevinster, maa antages, i hvert Fald normalt, at ville anskaffe sig de Eksemplarer af Ugebladet, hvori Lodtrækningernes Resultat bekendtgøres, hvad der findes at maatte sidestilles med Indskud, maa denne »Reklameuddeling« betragtes som Lottospil, og Tiltalte vil derfor være at anse efter den ovennævnte Bestemmelse med en Statskassen tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne passende findes at kunne ansættes til 800 Kr, subsidiært med Hæfte i 30 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 25 Marts 1936 af Københavns Byrets 1 Afdeling (1739/1936), er paaanket af Tiltalte Anders

Christian Gyldahl til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Idet det i den indankede Dom anførte Forhold, at Modtagerne af »Værdinotaerne« kan antages normalt at ville anskaffe sig Bladet, hvori Lodtrækningens Resultat bekendtgøres, altsaa efter at Lodtrækningen er sket, ikke kan anses som en Ydelse af et Indskud for at deltage i Lodtrækningen, med hvis Resultat de efter det af Tiltalte anførte ogsaa paa anden Maade kan blive bekendt, findes der ikke fornøden Hjemmel til at anse Tiltaltes Forhold for en Overtrædelse af Lotteriloven, og han vil derfor være at frifinde.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Hermed endte Ekstrasessionen.

Anden ordinære Session.

Mandag den 5 Oktober.

Nr 265/1935. Enkefru **H C Nielsen** og Grosserer **E Kirchhof**
(Bülow)

mod

Grosserer **Poul Stokkeby** (Overretssagf Chr Olsen), Grosserer
H Evers (Overretssagf K Jorck) og Grosserer **Johan Havemann**
(Overretssagf Chr Olsen),

betræffende Mortifikation af Servituter.

Dom afsagt af Frederiksberg Birks Ret den 16 August 1935: Den Sagsøgerinden, Enkefru A Lunøes Ejendom Matr Nr 52 ab af Frederiksberg, Nyvej 18, ved Købekontrakt af 21 Juni 1865, læst 11 Oktober 1865 § 6 paalagte Servitut saalydende: »Grundstykket maa ikke bebygges i en Afstand af 10, skriver ti Alen fra det samme nærmest liggende Trottoir, ved Salg eller paa anden Maade yderligere udstykses, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier« bør være død og magtesløs. Den fremsatte Begæring om Mortifikation af de Sagsøgerne Enkefru H C Nielsen og

Grosserer E Kirchhofs Ejendomme Matr Nr 52 ac af Frederiksberg, Nyvej 12, og Matr Nr 521 af Frederiksberg, Nyvej 14, paahvilende foran under b og c nærmere beskrevne Servituter kan ikke tages til Følge. For saa vidt angaar Sagsøgerinden Enkefru A Lunøe og de indstævnte Grosserer Jens Jørgensen og Frøken Sigrid Jørgensen samt Frederiksberg Kommunalbestyrelse ophæves Sagens Omkostninger. Sagsøgerne Enkefru H C Nielsen og Grosserer E Kirchhof betaler een for begge og begge for een inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Indstævnte Grosserer Poul Stokkeby, H Evers og Johan Havemann i Sagsomkostninger 100 Kr til hver.

Østre Landsrets Dom af 4 November 1935: Underretsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanterne, Enkefru H C Nielsen og Grosserer E Kirchhof, een for begge og begge for een til de Indstævnte, Grosserer Poul Stokkeby, Grosserer H Evers og Grosserer Johan Havemann, med 100 Kr til hver. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Som i Dommen nævnt blev ialt 7 Parceller ved Bortsalget fra Etatsraad Mühlenstedt behæftet, foruden med den Egholmske Servitut angaaende Ejendommens Benyttelse, med den under denne Sag omhandlede Udstyknings- og Bebyggelsesservitut. Disse 7 Parceller er beliggende i nærmeste Nabolag af den Parcel, Matr Nr 52 m, som Etatsraad Mühlenstedt forbeholdt sig selv, de tre, der nu tilhører Appellanterne og Enkefru Lunøe, paa samme Side af Vejen som Matr Nr 52 m, de øvrige 4 paa den modsatte Side. Skødet paa den først solgte af de 7 Parceller, Matr Nr 52 aa indeholder den Bestemmelse, at »enhver nuværende eller tilkommende Ejer af de Ejendommen »Sanssouci« for Tiden tilliggende eller siden 1 Maj 1851 derfra separerede Grundstykker skal være paataleberettiget med Hensyn til alle de paalagte Servituter, medens Salgsdokumenterne vedrørende de senere solgte 6 Parceller alene hjemler tilsvarende Paataleret forsaavidt angaar den Egholmske Benyttelsesservitut. Som ligeledes omtalt i Dommen blev der ved Salget i 1867 af Matr Nr 52 m ikke paalagt denne Ejendom nogen Udstyknings- eller Bebyggelsesservitut og i Skødet anføres det, at der til Fordel for Matr Nr 52 m er paalagt Naboejendommene Matr Nr 521 og 52 ab de nævnte Udstyknings- og Bebyggelsesservituter. Salgsdokumenternes Indhold findes saaledes afgørende at tale imod, at der skulde være hjemlet de indstævnte i deres Egenskab af Parcel-ejere nogen Ret til at kræve de Servituter, hvorom Sagen drejer sig, opretholdt, og Appellanternes Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger for alle Retter findes de Indstævnte hver især at burde betale til Appellanterne 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den paa Enkefru Nielsens Ejendom Matr Nr 52 a lagte Servitut, der er saalydende:

»Grundstykket maa ikke bebygges i en Afstand af 10, skriver Ti Alen fra det samme nærmest liggende Trottoir, ej heller ved Salg, eller paa anden Maade yderligere udstykkes, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier« og

den paa Grosserer Kirchhofs Ejendom Matr Nr 52 l lagte Servitut, der er saalydende:

»Parcellen maa ikke ved Salg eller paa anden Maade yderligere udstykkes, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier«

bør være døde og magtesløse.

I Sagsomkostninger for alle Retter betaler de Indstævnte, Grosserer Poul Stokkeby, Grosserer H Evers og Grosserer Joh Havemann, hver især 500 Kroner til Appellanterne, Enkefru H C Nielsen og Grosserer E Kirchhof, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Rettens Kendelse af 15 Marts 1935 blev der efter Begæring af Sagsøgerne, Enkefru A Lunøe, Nyvej 18, Ejer af Matr Nr 52 ab Frederiksberg, Enkefru H C Nielsen, Nyvej 12, Ejer af Matr Nr 52 ac Frederiksberg, og Grosserer E Kirchhof, Nyvej 14, Ejer af Matr Nr 52 l, Frederiksberg, meddelt dem Tilladelse til ved offentlig Stævning at indkalde den eller dem, som maatte ville modsætte sig nedennævnte Servituters Udslettelse. Under Hensyn til, at det var dokumenteret, at Erhververen af Servituterne, Etatsraad N C Mühlenstedt, forlængst er afgaaet ved Døden, blev det bestemt, at Indstævning efter Lov Nr 67 af 14 April 1905 § 3 d kunde undlades. Stævningen, som med det af Retten fastsatte Varsel har været optaget i Statstidende for 28 og 29 Marts samt 1 April 1935, faldt i Rette 4 Juli 1935. I Stævningen var særlig indkaldt:

1) Hr Grosserer Jens Jørgensen og Frk Sigrid Jørgensen, boende Vedbæk, som Ejere af Matr Nr 52 m af Frederiksberg.

2) Enkefru Eva Mathilde Nielsen, Nyvej 15, som Ejer af Matr Nr 52 d af Frederiksberg.

3) Hr Grosserer Poul Stokkeby, Nyvej 13, som Ejer af Matr Nr 52 ad af Frederiksberg.

4) Hr Grosserer H Evers, Nyvej 11, som Ejer af Matr Nr 52 e af Frederiksberg.

5) Hr Grosserer Johan Havemann, Nyvej 9, som Ejer af Matr Nr 52 aa af Frederiksberg og

6) Frederiksberg Kommunalbestyrelse, Raadhuset, Howitzvej 2, for hvem Stævningen var lovlig forkyndt.

De indkaldte Nr 1 samt Nr 3, 4, 5 og 6 gav Møde, Nr 2 gav ikke Møde, efter den offentlige Stævning gav ingen Møde.

Sagsøgerne paastaar efternævnte Servituter mortificerede:

a) Den Matr Nr 52 ab ved Købekontrakt af 21 Juni 1865, lyst den 11 Oktober 1965 § 6 paalagte, der er saalydende:

»Grundstykket maa ikke bebygges i en Afstand af 10, skriver Ti Alen fra det samme nærmest liggende Trottoir ved Salg, eller paa anden Maade, yderligere udstykses, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier.«

b) Den Matr Nr 52 ac i Skøde lyst 19 Juni 1867 § 6 paalagte, der er ligelydende.

c) Den Matr Nr 52 l ved Skøde lyst 10 Juli 1867 § 6 paalagte, der er saalydende:

»Parcellen maa ikke ved Salg eller paa anden Maade yderligere udstykses, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier.«

Subsidiært har Sagsøgernes Sagfører under Domsforhandlingen paa-
staaet, at i hvert Fald den Enkefru Lunøes Ejendom Matr Nr 52 ab af Frederiksberg paahvilende, foran under a) nærmere beskrevne Servitut mortificeredes.

De mødte indstævnte har alle protesteret mod, at de ommeldte Servituter mortificeres for nogen af Sagsøgernes Ejendommens Vedkommende.

Sagsøgerne har som Søgsmålsgrund anbragt: »De nævnte Dokumenter er udstedte af nu afdøde Etatsraad N C Mühlenstedt og angiver ingen paataleberettiget til de citerede Servituter, der nu søges mortificerede, da de maa anses for bortfaldet i hvert Fald paa den østlige Side af Nyvej, hvor Sagsøgernes Grunde er beliggende; thi der er ved nævnte Dokumenter kun skabt en Ret til Fordel for Ejeren af Matr Nr 52 m, der imidlertid heller ikke nu kan gøre nogen Ret gældende.

Færdig fra Trykkeriet den 14 Oktober 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 15

Mandag den 5 Oktober.

Angaaende Servituternes Udvikling og Oprindelse er oplyst følgende:

Ved Auktionsskøde, lyst 8 Oktober 1845, erhverver Isenkræmmer P Egholm Ejendommen Sans-souci af Frederiksberg, bestaaende af Matr Nr 52 b og 53.

Matr Nr 52 b udstykkes i 4 Ejendomme — Matr Nr 52 b—c—d og e, hvoraf Matr Nr 52 b afhændes til Kunstfyrværker Gaetano Amici, medens Matr Nr 52 c—d og e ved Købekontrakt, lyst 28 Maj 1851 og Skøde, lyst 16 Juni 1852, overdrages Konsul Ibsen, der optager Etatsraad Mühlenstedt som Medejer — senere (4 December 1861) Eneejer.

I ovennævnte Skøde af 16 Juni 1852 fastsættes blandt andet følgende: »Hverken Køberen eller nogen efterfølgende Ejere af den bortsolgte Ejendom maa benytte den til offentlig Forlystelsessted, Slakteri, Benkøgeri, Garveri, Renovationsplads eller andet saadant som ved Støj eller ilde Lugt kan foraarsage Naboerne Ulempe, Overtrædelse heraf kan paatales af enhver Ejer af nogen Del af de Sans-souci nu tilliggende, eller siden 1 Maj 1851 fra bemeldte Ejendom bortsolgte Jorder.«

Ved Skøder i Aarene op til 1857 sælges Ejendommene 52 c—f—g—h—i—k og n alle med ovennævnte Servitut, og fra 52 f og g tillige med Indskrænkning m H t Udstykningsretten.

Imidlertid erhverver Mühlenstedt de resterende Ejendomme 52 d—e—l og m, og ved Skøder i Aarene 1864—67 afhændes disse i følgende Parceller: 52 d—ad—e—aa—ac—l og ab, medens Mühlenstedt selv bygger 52 m, som han derefter sælger i 1867. Ved Salget af disse Ejendomme — med Undtagelse af 52 m — paalægges foruden Egholms for-nævnte Servitut Servituter gaende ud paa:

1. Forbud mod Udstykning,
2. Afstand fra Vej,
3. kun Ret til at opføre Villa til højst 2 Familier.

Paatalebestemmelsen til begge Servituter optages i en særlig Para-graf i Skøderne.

Hertil kan føjes, at den daværende Retsskriver ved Læsning 16 Ok-tober 1867 af Skøde fra Etatsraad Mühlenstedt til Overauditør Th Ernst Petersen paa Ejendommen Matr Nr 52 m af Frederiksberg, da Nyvej 16, havde noteret paa Ejendommens Folio i Panteregistret følgende Servitut: »Ejendommen Matr Nr 52 m maa ingensinde udstykkes. Ejeren er ind-

skrænket i Henseende til Ejendommens Bebyggelse«, men ved Lands- over- samt Hof- og Stadsrettens Dom af 7 Marts 1919, som stadfæstede Underrettens Dom, blev det statueret, at det var med Urette, at denne Servitut var noteret paa Foliet for Matr Nr 52 m, hvorefter Servituten blev udslettet.

Retten har sammen med de mødte og deres Sagførere besigtiget Forholdene paa Stedet og konstateret, at Sagsøgernes Ejendomme er beliggende paa Nyvejs østre Side, at Fru Lunøes Ejendom Nr 18, en gammel 2 Etagers Villa, ligger indeklemt mellem høje Huse med Brandgavle paa begge Sider, og at Grosserer Kirchhofs og Fru Nielsens Ejendomme Nr 14 og Nr 12 længere mod Syd begge er Villa Ejendomme forholdsvis frit beliggende i Haver. Af de protesterendes Ejendomme ligger Grosserer Stokkebys Nr 13, Grosserer Evers Nr 11 og Grosserer Havemanns Nr 9 alle paa Nyvejs vestlige Side og er alle Villa Ejendomme i ret store Haver og frit beliggende, hvorimod Grosserer Jens Jørgensens og Frøken Jørgensens Ejendom Matr Nr 52 m, Nyvej 16, paa Vejens østlige Side er bebygget med en høj Etagebygning med Brandgavle og indrettet til Beboelse ud mod Nyvej, en ældre Villa bagved og en Fabriksbygning bagest. Der er efter Proceduren og Rettens Skøn Enighed om, at Villapræget naar undtages omtalte Nr 16 (den Jørgensenske Ejendom) og Hjørneejendommene imod Gl Kongevej er bevaret i Nyvejs nordlige Ende bedst og mest udstrakt langs Vejens vestlige Side. Naar undtages Frederiksberg Kommunalbestyrelse, der tillige optræder som Ejer af Matr Nr 53 d, et meget langstrakt Have- eller Parkanlæg, der i Retning vest-øst strækker sig fra Nyvej til Mynstervej, dog saaledes at Stykket ved Nyvejs østlige Side er forbundet med det øvrige Anlæg ved en meget smal Passage, er der ikke rejst særlig Spørgsmaal om Paataleretten, og der er ingen Strid om, at Servituterne er ensartede.

Sagsøgerne grunder specielt deres Paastand paa, at Servitutens Erhverver ved Servitutpaalæggene har undtaget sin egen Ejendom Matr Nr 52 m, som ikke blev servitutbehæftet og derfor nu er bebygget med en høj Beboelsejendom med 5 Etagers, saaledes som foran beskrevet. Ved denne Undladelse er der sket et Brud paa de Forudsætninger, som maa anses for nødvendige for Etableringen af en saadan Tilstand, at der kan antages at foreligge gensidig Paataleret Lodsejerne imellem. Princippet om den gensidige Paataleret er jo ikke lovfæstet, men skabt gennem Praksis, og i Praksis er der stedse lagt Vægt paa, at samtlige Parceller indenfor Udstykningsomraadet var undergivet i det væsentlige ensartede Servitutbyrder, og at Servituterhververen ikke undtog nogle Parceller, ej heller den han selv beholdt, fra Servitutbehæftelsen. I nærværende Tilfælde er Servituterhververens Ejendom ikke blevet servitutbelagt, og hverken denne Erhverver — Mühlenstedt — eller hans Efterfølgere i Besiddelsen har senere hævet denne Mangel ved et Servitutpaalæg, tværtimod har de nuværende Ejere — Hr og Frk Jørgensen — tydeligst muligt manifesteret Servitutfriheden ved at opføre en høj Beboelsesbygning. Der er herved sket et Brud i Kæden mellem Lods-ejerne, Ringen er brudt og herved en nødvendig Forudsætning for Opretholdelsen af den gensidige Paataleret. Kun Servitutens Erhverver Mühlenstedt kunde paatale Servituten, og efter hans Død er der ingen

paataleberettiget. Disse Hensyn gør sig i forstærket Grad gældende med Hensyn til Fru Lunøes Ejendom, Nyvej 18, hendes Villa ligger som anført fuldstændig indeklemmt med Hjørneejendommen mod Gl Kongevej som Nabo mod Nord og den Jørgensenske Ejendom som Nabo mod Syd. Ejendommen er i sin nuværende Beliggenhed og Tilstand praktisk talt værdiløs, medens Naboerne har udnyttet deres Chancer. Hvad man end maatte mene om d'Hrr Stokkeby, Evers og Havemanns Interesser i Servitutens Opretholdelse paa Sagsøgerne Fru Nielsens og Grosserer Kirchhofs Ejendomme, hvilken Interesses Eksistens Sagsøgerne bestrider, er det formentlig som Forholdene og Bebyggelsen nu foreligger, ganske evident, at de tre nævnte Herrer ikke kan paavise nogen Interesse i Servitutens Opretholdelse paa Fru Lunøes Ejendom, og at Hr og Frøken Jørgensen skulde have nogen Interesse, der kan nyde Retsbeskyttelse, maa bestemt bestrides. De har selv fuldt ud udnyttet deres Ejendomsret og bygget højt og derved lukket sig selv ud af Villaejernes Laug, og det vilde være for urimeligt, om de herefter skulde kunne hindre Naboen Fru Lunøe, som de selv har bidraget til at lukke inde, fra at udnytte sin Ejendomsret, saaledes at hendes Ejendom igen kan vinde Værdi. Med Hensyn til Frederiksberg Kommune anfører Sagsøgerne, at Kommunens Ejendom Matr Nr 53 b hidrører fra en anden Hovedparcel end alle de andre Ejendomme, og at Kommunen allerede af den Grund maa være udelukket fra at kunne paatale Servitutens Overtrædelse. Forsaavidt Kommunen yderligere paaberaaber sig Bestemmelser i Adkomstdokumenterne om Ansvarret overfor det offentlige for Servitutbestemmelsernes Overtrædelse, bemærker Sagsøgerne, at dette selvfølgelig kun vedrører de Servitutforpligtelser, som haves overfor det offentlige, men ikke de her omhandlede, som alene vedrører Lodsejerne.

De protesterende hævder, at alle Betingelser for gensidig Paataleret foreligger, Ejendommene er alle udstykkede fra den samme Stamejendom, Servituterne er ensartede og paalagt alle Ejendomme, og der er baade ved Servitutens Stiftelse og ved senere Køb vakt den bestemte Forventning, at samtlige Ejendomme i Kvarteret var inde under eller, for saa vidt de oprindelige første Erhververe angaar, at alle senere Erhververe vilde komme ind under de samme Servitutbyrder. Kvarteret har i det væsenlige bevaret sit Villapræg, og de protesterende, specielt d'Hrr Stokkeby, Evers og Havemann, har væsenlig Interesse baade ideelt og økonomisk i Servitutens Opretholdelse. Hvad Hr og Frk Jørgensen angaar, saa hævder de, at de med en betydelig Pris har betalt deres Ejendom, netop fordi den som servitutfri lod sig udnytte mere intensivt og økonomisk fordelagtigt, denne samme Adgang til fordelagtig økonomisk Udnyttelse af deres Ejendomme søger Sagsøgerne nu at opnaa, uden at de har bragt noget som helst økonomisk Offer, idet de har købt deres Ejendomme som servitutbehæftede Villagrunde til væsenlig lavere Pris. Jørgensens har ved Købet af deres Ejendom regnet med, at Sagsøgerne, deres Naboer, paa Grund af Servituterne ikke kunde udnytte deres Ejendomme til høj Bebyggelse, deres Lejere i den høje Bygning bor frit med tiltalende Udsigt over Haver og grønne Træer og fri for høje Nabohuse, det er en Fordel ogsaa af økonomisk Betydning for Jørgensens, en Fordel som de kræver beskyttet.

Retten kan ikke give Sagsøgerne Medhold i deres principale Paastand, ved Købet af deres Ejendomme er i al Fald d'Hrr Stokkeby, Evers og Havemann med Føje gaaet ud fra, at de kom til at bo i et Villakvarter, og at der ikke kunde bygges saaledes, at der gjordes Brud paa denne Tilstand. Hvad Grunden er til, at Mühlenstedts egen Ejendom ikke blev servitutbelagt, kan selvfølgelig ikke nu 34 Aar efter hans Død oplyses, men Retten kan ikke antage, at denne Omstændighed har kunnet omstøde hele Servitutorningen, og i al Fald mellem Ejerne af de fra Mühlenstedts Stamejendomme udstykkede ensartet servitutbelagte Ejendomme maa den gensidige Paataleret antages at være bevaret. Hvad derimod angaar Hr og Frøken Jørgensens Ejendom Nyvej 18, der som anført ikke blev og aldrig er blevet servitutbelagt, maa Retten formene, at denne Ejendom har lukket sig selv ude af Servitutfællesskabet, idet den aldrig har været inde under Servitutbyrderne, og Retten kan derfor ikke antage, at der tilkommer denne Ejendoms Ejere nogen Paataleret, og at Ejerne har købt Ejendommen dyrt og muligvis ud fra den Forudsætning, at deres Naboer var udelukkede fra at bygge højt, ligesom de selv gjorde det, kan ikke forandre Forholdene. Medens Retten anerkender, at d'Hrr Stokkeby, Evers og Havemann har en ikke ringe Interesse ogsaa økonomisk i at hindre højt Byggeri paa Sagsøgerne Fru Nielsens og Hr Kirrhofs Ejendomme Nr 12 og 14, kan Retten ikke se, at Hr og Frøken Jørgensen har nogen saadan Interesse ejheller overfor Fru Lunøes Ejendom, der kunde og burde beskyttes, hvis de kunde antages at have Paataleret. Herefter, og da Retten, saaledes som Forholdene har udviklet sig, ikke kan se, at d'Hrr Stokkeby, Evers og Havemann kan have nogen Interesse, hverken ideelt eller økonomisk, i at hindre højt Byggeri paa Sagsøgerinden Fru Lunøes Ejendom Nr 18, som ligger væsenlig fjærnere fra deres Ejendomme end de andre Sagsøgeres, og hvorved kun vil bevirkes, at et i sig selv uskønt Hul mellem to høje Ejendomme udfyldes, finder Retten derfor, idet man af de af Sagsøgerne anførte Grunde ikke kan anerkende, at Frederiksberg Kommune har Paataleret, at kunne tage den af Sagsøgenes Sagfører nedlagte subsidiære Paastand til Følge, saaledes at den foran omtalte Servitut mortificeres for Fru Lunøes Ejendom Matr Nr 52 ab af Frederiksberg, Nyvej 18, men ikke for de to andre Sagsøgers Ejendomme.

Sagens Omkostninger ophæves, for saa vidt angaar Sagsøgerinden Enkefru A Lunøe samt de Indstævnte Grosserer Jens Jørgensen og Frøken Sigrid Jørgensen samt Frederiksberg Kommunalbestyrelse. Sagsøgerne Enkefru H C Nielsen og Grosserer E Kirrhof bør een for begge og begge for een til de Indstævnte Grosserer Poul Stokkeby, H Evers og Johan Havemann betale Sagens Omkostninger med 100 Kr til hver.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Frederiksberg Birks 3 Afd den 16 August 1935 og paastaas af Appellanterne, Enkefru H C Nielsen og Grosserer E Kirrhof, ændret derhen, at der gives Dom til Mortifikation ogsaa af efternævnte Servituter:

a) Den ved Skøde lyst 19 Juni 1867 § 6 paa Enkefru Nielsens Ejendom Matr Nr 52 ac lagte Bestemmelse, der er saalydende:

»Grundstykket maa ikke bebygges i en Afstand af 10, skriver Ti Alen fra det samme nærmest liggende Trottoir ved Salg, eller paa anden Maade, yderligere udstykses, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier.«

b) Den ved Skøde lyst 10 Juli 1867 § 6 paa Grosserer Kirchhofs Ejendom Matr Nr 52 l lagte Bestemmelse, der er saalydende:

»Parcellen maa ikke ved Salg eller paa anden Maade yderligere udstykses, ligesom der paa samme ikkun maa opføres en Bygning til Beboelse for een, højst to Familier.«

De Indstævnte, Grosserer Poul Stokkeby, Grosserer H Evers og Grosserer Johan Havemann, har nedlagt Paastand paa Stadfastelse af Underrettsdommen.

Til Støtte for Paastanden har Appellanterne navnlig anført, at det ved Paalæggelsen af de omhandlede Servituter maa have været en for baade Sælger og Køber kendelig Forudsætning, at samme Servituter var lagt paa de alt solgte Parceller og vilde blive lagt paa de eventuelt senere solgte, og at denne Forudsætning maa anses bristet, som Følge af, at en af de 8 Parceller, nemlig Matr Nr 52 m, ikke blev behæftet som forudsat. Da det derhos — efter det om Bebyggelsen af denne Parcel oplyste — nu er ugørligt at foretage saadan Behæftelse, formenes Ejerne af de 7 øvrige Parceller, derunder Appellanterne, nu at være befriet for de paalagte Indskrænkninger med Hensyn til Bebyggelse og Udstykning.

Iøvrigt har Appellanterne gjort gældende, at der — selv om man ikke vilde anse Servituterne som bortfaldne paa Grund af bristende Forudsætninger — i hvert Fald ikke kan antages at tilkomme de Indstævnte, Stokkeby, Evers og Havemann, som har erhvervet deres Ejendomme henholdsvis i Aarene 1921, 1927 og 1933, Paataleret med Hensyn til Servituterne. Appellanterne har i saa Henseende henvist til, at § 7 i de i Aarene 1864—67 lyste Adkomstdokumenter paa de 7 Parceller anerkender gensidig Paataleret med Hensyn til den saakaldte Egholms-Servitut, medens kun Adkomstdokumentet paa den først solgte Parcel Matr Nr 52 aa omtaler gensidig Paataleret ogsaa med Hensyn til de heromhandlede Servituter. Endvidere har Appellanterne henvist til, at Sælgeren, Etatsraad Mühlenstedt, da han i 1867 solgte den af ham selv byggede Parcel Matr Nr 52 m i Købekontraktens Post 8 kun fremhæver de paa de tvende paa Nyvejs Østside beliggende Naboejendomme Matr Nr 52 l og 52 ab til Fordel for Matr Nr 52 m lagte Servituter.

De Indstævnte har fremhævet, at Mühlenstedt ved Bebyggelsen af Matr Nr 52 m nøje fulgte de for de øvrige Parceller gældende Byggebestemmelser, og at det maa antages at skyldes en Forglemmelse, naar Servitutbestemmelsen ikke blev indføjet i Købekontrakten, da Mühlenstedt i 1867 paa Grund af Forflyttelse til Helsingør afhændede Parcellen.

Det findes nu ikke paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger at kunne antages, at de af Appellanterne paaberaabte Omstændigheder har medført Bortfald af de ved Udstykningen i 1864—67 de omhandlede Parceller paalagte ensartede Indskrænkninger med Hensyn til Udstykning

og Bebyggelse. Da det endvidere af de i den indankede Dom anførte Grunde kan tiltrædes, at der tilkommer de Indstævnte Paataaleret med Hensyn til Servituterne, vil Dommen i det hele — forsaavidt paaanket er — kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanterne in solidum at burde godtgøre de Indstævnte med 100 Kr til hver.

Nr 142/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Ferdinand Julius Halle (Bang),

der tiltales for Bedrageri.

Dom afsagt af Retten for Straffesager i Roskilde Købstad m v den 20 Juli 1935: Tiltalte Ferdinand Julius Halle bør straffes med Fængsel i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar, Sagens Omkostninger udredes af Tiltalte.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1935: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 30 Dage. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 80 Kr i Salær til den for Tiltalte Ferdinand Julius Halle beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Sandholt, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Ferdinand Julius Halle til Højesteretssagfører Bang 150 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 28 Juni 1935 fra Statsadvokaten for Sjælland er Ferdinand Julius Halle sat under Tiltale til Straf for Bedrageri, Straffelovens § 279, idet han for derigennem at skaffe sig og fhv Gaardejer

Chr Løvskov, Roskilde, uberettiget Vinding gennem Henvendelser den 4 April 1934 til Fru Carla Andersen, født Løvskov, Hedegaardene, og den 5 April 1934 til Landmand Sv Aa Løvskov, Vindinge, samt Fru Ella Nielsen, født Løvskov, Hvidovre, har bestemt nævnte Søskende til at nedskrive deres med Pant ved Skadesløsbrev i Ejendom Matr Nr 26 g og 26 v af Vindinge sikrede Fordringer paa deres Fader, fhv Gaardejer Løvskov, fra ialt ca 7000 Kr til ialt 4000 Kr ved at angive, at deres Faders Ejendom i Vindinge maatte bortsælges ved Tvangsauktion, saafremt et af Tiltalte fremskaffet Købetilbud paa Ejendommen stort 19 500 Kr ikke akcepteredes, og at Akcepten var betinget af Nedskrivning af nævnte Fordringer til 4000 Kr, uagtet der paa den paagældende Ejendom da allerede var afgivet et bindende Købetilbud paa 23 000 Kr med kontant Udbetaling af 13 000 Kr, og saaledes — da der paa anden Maade disponeredes over den ved det paafølgende Salg i Henhold til det sidstnævnte Købetilbud tilvejebragte kontante Udbetaling — paadraget Fru Carla Andersen et Tab paa 476 Kr 39 Øre, Sv Aa Løvskov et Tab paa ca 2300 Kr og Fru Ella Nielsen et Tab paa 1006 Kr 84 Øre.

Tiltalte er født den 13 Februar 1879 og ikke fundet tidligere straffet, bortset fra, at han i 1904 er anset med en Bøde af 100 Kr for Fornærmelse mod Politiet og i 1906 og 1911 er anset med Bøder af 10 Kr og 5 Kr for Overtrædelse af Næringslovgivningen.

Tiltalte fik i Begyndelsen af Aaret 1934 i Kommission at sælge den Christian Løvskov tilhørende Ejendom Matr Nr 26 g og 26 v af Vindinge, i hvilken Løvskovs Børn, Fru Carla Andersen, født Løvskov, Fru Ella Nielsen, født Løvskov, og Landmand Svend Aage Løvskov i Henhold til Skadesløsbrev af 24 Oktober 1931 havde Pant for et Beløb af indtil 7000 Kr. Under sine Bestræbelser for at sælge Ejendommen kom Tiltalte i Forbindelse med Niels Peter Jensen, Strøby Egede, der købte Ejendommen for 23 000 Kr, saaledes at han skulde overtage de i Ejendommen indestaende 1ste og 2den Prioriteter paa tilsammen ca 10 000 Kr, medens Restkøbesummen skulde udbetales kontant. De ovennævnte Børns Prioritet, stor ialt ca 7000 Kr, skulde indfries, men da Christian Løvskov ogsaa havde anden Gæld, vilde han kun blive i Stand til at betale sine nævnte Børn, hvis disse gik med til at nedskrive deres Tilgodehavende hos ham til ialt 4000 Kr. Det var derfor en Forudsætning for Niels Peter Jensens Køb af Ejendommen, at Børnenes Prioritet blev nedskrevet til dette Beløb.

Ved de af Christian Løvskov og hans nævnte Børn, af Gartner Peter Christian Andersen, Gartnermedhjælper Richard Ingemann Nielsen og ovennævnte Niels Peter Jensen afgivne Forklaringer maa det nu anses for godtgjort, at Tiltalte, efter at der af Jensen var givet et Bud paa Ejendommen paa 23 000 Kr, betinget af at Løvskovs Forhold til Børnene blev ordnet, saa Børnenes Prioritet kunde nedskrives til 4000 Kr, har paataget sig paa Løvskovs Vegne at forhandle derom med Børnene, og at Tiltalte under sine Forhandlinger med Børnene har sagt til disse, at der for Ejendommen kun var budt og kunde opnaas en Pris af 19 000 Kr à 19 500 Kr, hvilket Anbringende han understøttede ved at forevise et senere bortkommet Dokument, at Ejendommen maatte gaa til Tvangsauktion, hvis Købetilbudet paa 19 500 Kr ikke akcepteredes,

og at Akcepten var betinget af, at Børnene nedskrev deres Tilgodehavende til ialt 4000 Kr, som de i Tilfælde af Ejendommens Salg vilde faa udbetalt, medens de, hvis Ejendommen gik til Tvangsauktion, intet vilde faa.

I Tillid til Tiltaltes Udsagn nedskrev Børnene derefter den 4 April og 5 April 1934 deres Tilgodehavende til ialt 4000 Kr, hvorved bemærkes, at Børnene overensstemmende har forklaret, at Tiltalte ved deres Underskrift udtalte, at Underskriften ikke var bindende, og at de vilde blive tilkaldt, naar Skødet paa Ejendommen skulde udfærdiges, hvilket imidlertid ikke skete.

Ved det saaledes oplyste findes Tiltalte, der havde betinget sig 345 Kr (1½ pCt af 23 000 Kr) for Salget af Ejendommen, men som ved Handlens Indgaaelse paa Grund af Ulejligheden med Henvendelsen til Børnene forhøjede sit Honorar til 500 Kr, hvorhos han senere modtog 40 Kr til Dækning af en Restaurationsregning, at have gjort sig skyldig i Bedrageri. Han vil derfor i Medfør af Straffelovens § 285, jfr § 279, være at anse med en Straf, der passende kan bestemmes til Fængsel i 60 Dage.

I Medfør af Straffelovens § 78 vil de borgerlige Rettigheder være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Under Sagen er der overfor Tiltalte nedlagt Paastand paa Betaling af Erstatning til Fru Carla Andersen 476 Kr 39 Øre, til Svend Aage Løvskov 2300 Kr og til Fru Ella Nielsen 1006 Kr 84 Øre. Tiltalte har paastaaet sig frifundet for Betaling af Erstatning og har iøvrigt fremsat forskellige Indsigelser mod Størrelsen af Erstatningspaastandene. Disse vil efter Omstændighederne herefter ikke kunne tages under Paakendelse under denne Sag.

Tiltalte, der selv har sørget for sit Forsvar under Sagen, vil have at udrede dennes Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Straffesager i Roskilde Købstad m v den 20 Juli 1935 og paaanket af Tiltalte Ferdinand Julius Halle til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til 30 Dage.

Onsdag den 7 Oktober.

Nr 143/1936.

Rigsadvokaten

mod

Knud Kristian Kring (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Bedrageri og Overtrædelse af Straffelovens § 163.

Dom afsagt af Retten for Skive Købstad m v den 18 Januar 1936: Tiltalte Karl Kristian Kring bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Der tillægges Forsvareren, Sagfører F Rosenthal, Skive, i Salær 100 Kr, som tilligemed Sagens øvrige Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 7 April 1936: Tiltalte Knud Kristian Kring bør hensættes i Fængsel i 60 Dage. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer, Sagfører Rosenthal, Skive, foruden det denne ved Underrettsdommen tillagte Salær 100 Kr, i Salær for Landsretten 60 Kr og som Godtgørelse for Udlæg 10 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For Højesteret er det oplyst, at den Understøttelse, der er ydet Tiltalte i Tiden fra den 13 April 1933 til Ikrafttrædelse af Lov om offentlig Forsorg den 1 Oktober 1933, er ydet som egenlig Fattighjælp.

Under Hensyn til de for Tiltaltes Vedkommende foreliggende særlige Arbejdsforhold findes det betænkeligt at statuere, at han forsætlig har givet urigtige Oplysninger om sin ugenlige Arbejdsfortjeneste for derved at skaffe sig højere Understøttelse end han ellers kunde have opnaaet, og han vil derfor ikke kunne straffes efter de i Anklageskriftet paaberaabte Straffebestemmelser. Tiltalte har derimod gjort sig skyldig i grov Forsømmelse med Hensyn til de Socialudvalget meddelte Oplysninger, navnlig ved ikke udtrykkelig at gøre Udvalget opmærksom paa Kontrakten med Korinth Savværk og med den særlige Maade, hvorpaa han skønsmæssigt beregnede sin ugenlige Indtægt. Tiltalte findes derfor forsaavidt hans Forhold ligger efter 1 Oktober 1933, at burde anses efter Lov om offentlig Forsorg § 47 Stk 4 med en Statskassen tilfaldende Bøde, hvorved bemærkes, at der har været givet Parterne Lejlighed til at udtale sig om Anvendelsen af nævnte Straffebestemmelse. Bøden findes passende at kunne be-

stemmes til 200 Kroner med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 14 Dage.

Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger for Underretten, medens Omkostningerne for Landsretten og Højesteret udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Knud Kristian Kring bør til Statskassen bøde 200 Kroner. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 14 Dage. Tiltalte betaler Sagens Omkostninger for Underretten, derunder i Salær til Sagfører F Rosenthal 100 Kroner, medens det offentlige udreder Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret, derunder til Sagfører Rosenthal i Salær 60 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 10 Kroner samt i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 20 December 1935 fra 2 jyske Statsadvokatur er Bødker Knud Kristian Kring, født 24 Juli 1881, sat under Tiltale ved nærværende Ret til at lide Straf:

A. efter Straffelovens § 285, 1 jfr § 279 for Bedrageri ved i Tiden fra den 13 April 1933 til den 26 Juni 1935 under urigtigt Foregivende om, at han kun havde en ugenlig Fortjeneste af ca 5 Kr svigagtigt at have formaaet Skive Kommune til at udbetale sig 980 Kr 95 Øre i Understøttelse (derunder Huslejhjælp) udover de Beløb, han efter sin virkelige Indkomst havde Krav paa,

B. efter Straffelovens § 163 for i 16 til Socialkontoret i Skive indgivne, af Tiltalte under 10 Oktober 1934, 17 Oktober 1934, 24 Oktober 1934, 7 November 1934, 19 December 1934, 27 December 1934, 2 Januar 1935, 13 Februar 1935, 20 Februar 1935, 6 Marts 1935, 13 Marts 1935, 1 Maj 1935, 12 Juni 1935, 19 Juni 1935, 26 Juni 1935 og 3 Juli 1935 paa Tro og Love underskrevne Erklæringer at have givet urigtige Oplysninger om den af ham i den forud for hver Erklæring sidst forløbne Uge hafte Arbejdsfortjeneste.

Skive Byraads sociale Udvalg har derhos paastaet Tiltalte tilpligtet at erstatte dem principalt 980 Kr 95 Øre, subsidiært 709 Kr 20 Øre.

Tiltalte har paastaet sig frifundet saavel for Straf- som for Erstatningspaastanden, idet han nægter at have faaet udbetalt mere i Understøttelse end han efter sin virkelige Indkomst havde Krav paa, eller at have haft til Hensigt at besvige Socialudvalget, og han hævder at have opgivet sin ugenlige Fortjeneste efter bedste Skøn.

Tiltalte har drevet selvstændig Virksomhed som Bødker i Skive siden 1910 og har i samme Tidsrum leveret Smørdrøtler til Skive Mejeri af Materiale, som han fik i Konsignation fra Korinth Savværk, til hvem

han i 1931 ved at levere Dritlerne til Mejeriet og oppebære Vederlaget herfor uden i H t Kontrakten at afregne med Savværket for Materialerne, var blevet skyldig et Beløb paa 2107 Kr 93 Øre, i hvilken Anledning der efter Savværkets Anmeldelse blev indledet Forundersøgelse mod Tiltalte for Bedrageri. Sagen førte dog ikke til Tiltale, idet Savværket tilbagetog Anmeldelsen efter at have indgaaet Forlig med Tiltalte, og det fortsatte derefter Forbindelsen med Tiltalte i Henhold til en under 13 Januar 1932 oprettet Kontrakt, hvorefter de Tiltalte for leverede Varer tilkommende Beløb skulde udbetales til en Sagfører, som tilbageholdt det Savværket for Materialier tilkommende Vederlag samt yderligere 10 Kr for hver Uge, i hvilken han leverede Dritler, til Afdrag paa den ældre Gæld til Savværket, og det resterende Beløb skulde derefter udbetales til Tiltalte.

I Henhold til denne Kontrakt har Tiltalte i Tiden fra 10 April 1933 til 26 Juni 1935 hævet ialt 1743 Kr 05 Øre hos Landsretssagfører Niels Petersen, jfr sammes Opgørelse, Bilag F, medens der i samme Tidsrum er tilbageholdt 510 Kr til Afdrag paa den gamle Gæld. I samme Tidsrum har Tiltalte hævet fast Socialhjælp, som tildeltes ham efter en særlig for ham fastsat Beregning, som er nærmere fremstillet i Socialudvalgets Erklæring, Bilag P, hvorefter Understøttelsen fastsattes til 18 Kr ugenlig, saaledes at der i dette Beløb skete Fradrag efter progressiv Skala, naar Tiltaltes ugenlige Fortjeneste oversteg 5 Kr, og i Henhold til denne Skala bortfaldt Understøttelsen, naar Tiltaltes ugenlige Fortjeneste oversteg 31 Kr 75 Øre. Der udbetaltes yderligere Huslejhjælp efter Skøn i hvert enkelt Tilfælde, hovedsagelig beregnet efter Antal kontrollerede arbejdsløse Dage sammenholdt med Fortjenesten i den forløbne Maaned.

I de første ca 1½ Aar, medens Tiltalte havde fast Understøttelse, afgav han hver Uge en løs Papirlap, hvorpaa han havde opnoteret Arbejdsfortjenesten for det i den forløbne Uge udførte Arbejde, men fra Begyndelsen af September 1934 maatte han efter Udvalgets Bestemmelse daglig gaa til Kontrol paa Socialkontoret, hvor der da paa Blanketter, som ellers anvendes til Kontrol med arbejdsløse Arbejdere, fandt daglig Afstempling Sted, naar han mødte til Kontrol, medens Kontrolsedlen derefter ved Ugens Udgang af Tiltalte forsynedes med Angivelse af Ugens Fortjeneste, Datering og Underskrift. Paa Grundlag af denne Blanket udregnede da den Tiltalte tilkommende Understøttelse, idet der i Understøttelsens Højestebeløb foretoges Fradrag ikke blot i Henhold til den opgivne Ugeförtjeneste, forsaavidt denne oversteg 5 Kr, men ogsaa forholdsvis d v s med 3 Kr for hver Dag, hvor han ikke mødte til Kontrol.

Paa denne Maade har Tiltalte i Tiden 10 April 1933—26 Juni 1935 ialt oppebaaret 1886 Kr 60 Øre i Understøttelse foruden Huslejhjælp 780 Kr, og Anklagemyndigheden gør nu gældende, at Tiltalte har begaaet Bedrageri ved at opgive mindre Indtægter, end han virkelig har haft efter Opgørelsen, Bilag F, saaledes som dette er fremstillet af Socialudvalget i Skemaet, Bilag D, idet det heraf fremgaar, at Tiltalte i de Uger, hvori han har hævet Tilgodehavende hos Mejeriet, har opgivet væsentlig mindre Indtægter end de virkelige og særligt i Tiden efter 6 September 1934 ved Indgivelse af de i Anklageskriftets Post B

ommeldte 16 Erklæringer, hvorved han tillige har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 163.

Tiltalte har heroverfor anført, at der fra den af Socialudvalget paa Bilag F for de forskellige Uger opførte Fortjeneste maa fradrages de i hver Uge tilbageholdte Afdrag paa den gamle Gæld, idet disse Beløb jo ikke kom til Udbetaling og derfor heller ikke af ham kunde opgives som Indtægt, da han jo ikke kunde leve af disse Beløb, hvis Tilbageholdelse efter den afsluttede Kontrakt var en Betingelse for, at han kunde skaffe sig de fornødne Materialier, idet han paa Grund af sine økonomiske Forhold ellers vilde have været udelukket fra at købe Materialierne i hele Vognladninger, hvorved disse vilde være blevet saa meget dyrere, saa han ingen Indtægt vilde have haft af Leverancen.

Der maa vel gives Anklagemyndigheden Medhold i, at Tiltalte har været uberettiget til uden at oplyse Socialudvalget om Forholdet at fradrage de tilbageholdte Afdrag fra de Indtægter han opgav overfor Udvalget, og af hvis Størrelse den ham tilstaaede Understøttelse ahang, saaledes at det paa denne Maade blev det sociale Udvalg, som uafvidende betalte af paa Tiltaltes gamle Gæld, men paa den anden Side maa der ogsaa gives Tiltalte Medhold i, at disse Afdrag jo ikke var en reel Indtægt, som han med sin Familie kunde leve af, og da det maa anses oplyst, at Bestemmelsen om Tilbageholdelse af de nævnte Afdrag var et nødvendigt Led i hele Ordningen med Savværket, som satte Tiltalte i Stand til at fortsætte sin Virksomhed og selv tjene noget til Livets Ophold, kan det ikke antages, at Tiltalte har handlet bedragerisk ved at unklade at underrette Udvalget om Forholdet, og ved Beregningen af de Indtægter Tiltalte har haft vil der være at bortse fra de nævnte Afdrag.

Socialinspektør Damtoft har som Vidne forklaret, at det for Udvalget var en bestemt Forudsætning, at de Indtægter, som blev opgivet for hver Uge, var rigtige og netop svarede til den paagældende Uges Indtægt, samt at Tiltalte ikke arbejdede paa de Dage, da han gik til Kontrol, men Vidnet ved ikke, hvorvidt dette sidste er tilkendegivet Tiltalte. Vidnet har paa Socialudvalgets Vegne erklæret, at Tiltalte ikke vilde have faaet Understøttelse efter de i Bilag P beregnede Regler, saafremt Udvalget havde kendt til hans Leverance til Mejeriet, idet der i saa Fald kun vilde kunne have været Tale om ekstraordinær Hjælp efter særlig Beregning i hvert enkelt Tilfælde. Udvalget vilde da have taget hele Spørgsmaalet op til Behandling, derunder ogsaa Spørgsmaalet om Driftsudgifter og disses Beregning, og vilde paa Grundlag heraf have truffet Bestemmelse om, hvor stor en Fortjeneste der maatte regnes med for Leverancen.

Det er oplyst, at Tiltalte kun havde Leverancen til Mejeriet for hver anden Maaned, men Tiltalte har yderligere forklaret, at han ogsaa i de Maaneder, hvori han ingen Leverance havde, arbejdede paa Dritlerne, og at de Beløb han hver Uge opgav til Socialudvalget, ikke var over de Udbetalinger han i Ugens Løb havde faaet, men over den netto Arbejdsfortjeneste, som han efter Fradrag af Driftsudgifter efter Skøn paaregnede at have haft i Ugens Løb for de i denne forarbejdede Dritler. Han har ikke været klar over, at han i Stedet skulde have opgivet de

Udbetalinger, han faktisk havde modtaget i den forløbne Uge, idet saadant aldrig er tilkendegivet ham, og han har aldrig gjort sig nærmere bekendt med Indholdet af de af ham underskrevne Blanketter, som han heller ikke kunde læse, da han ikke havde Brillen paa ved Underskriften.

Der maa ganske vist gives Anklagemyndigheden Medhold i, at Tiltalte har været uberettiget til, som sket, at opgive den forventede Arbejdsfortjeneste for det i den forløbne Uge udførte Arbejde i Stedet for at opgive Nettoudbyttet af sidste Uges Udbetalinger, idet hele Systemet med Udbetaling af Understøttelse paa Grundlag af sidste Uges Fortjeneste er baseret paa et Skøn over, hvor meget den understøttede i den kommende Uge har at leve for af sin ved den foregaaende Uges Udløb udbetalte Fortjeneste, men ikke paa, hvilket Tilgodehavende, han har erhvervet ved Arbejde i Ugens Løb, for hvilket der senere tilkommer ham Vederlag, idet saadant Beløb jo ikke kan danne Basis for hans Eksistens i den kommende Uge.

Naar Tiltalte har forklaret, at han i god Tro har opgivet sin Fortjeneste som af ham forklaret, finder Retten ikke at kunne forkaste denne Paastand, som bestyrkes ved Socialinspektørens Forklaring om, at Tiltalte i Begyndelsen af Perioden hver Uge indleverede Sedler, hvorpaa han havde noteret et Beløb for »udført Arbejde i den forløbne Uge«, altsaa ikke udbetalt Arbejds løn eller lignende.

Spørgsmaalet bliver da, om Tiltalte paa Grundlag af det foreliggende Materiale maa anses for at have handlet bedragerisk ved at opgive væsentlig lavere ugenlige Arbejdstilgodehavender end der rettelig tilkom ham. En Gennemgang af de af Tiltalte efter September 1934 afgivne 40 Stk Erklæringer udviser, at han for 9 Uger har opgivet Arbejdsfortjeneste, 0, 1 Uge 3 Kr. 1 Uge 3½ Kr., 1 Uge 4 Kr., 1 Uge 4½ Kr., 23 Uger 5 Kr. og 4 Uger 6 Kr., hvilket giver en Gennemsnitsindtægt af ca 4 Kr pr Uge, og efter det foran anførte maa Opgivelserne for Tiden 10 April 1933—5 September 1934 antages at have været af tilnærmelsesvis samme Størrelse. Tiltalte har, som foran anført, i de ca 115 Uger fra 10 April 1933 til 26 Juni 1935 hævet ialt 1743 Kr 05 Øre hos Landsretssagfører Niels Petersen, og det er ikke mod Tiltaltes Benægtelse godtgjort eller sandsynliggjort, at han har haft anden Indtægt. Hans Driftsudgifter er under Forundersøgelsen udregnet til 868 Kr 90 Øre, hvorefter Nettogevinsten er 874 Kr 15 Øre eller 7 Kr 60 Øre pr Uge. Det bemærkes dog herved, at Tiltalte under Forundersøgelsen har holdt paa, at Driftsudgifterne udgjorde et større Beløb, uden at han dog har været i Stand til at anføre noget til Støtte herfor. Under Hensyn dels til den forholdsvis ringe Forskel mellem de af Tiltalte opgivne Beløb for Arbejdsfortjeneste og det nu udregnede Gennemsnit herfor og dels til, at Tiltalte ikke har ført Regnskaber og ikke er regnskabskyndig eller har haft noget klart Overblik over sine Driftsudgifter, men har fradraget et Beløb herfor efter Skøn, samt til, at den her udregnede Gennemsnits-Indtægt eller Tilgodehavende for udført Arbejde 7 Kr 60 Øre, efter den i Bilag P fremstillede Skala kun vilde medføre et Fradrag af 65 Øre i den Tiltalte tilstaaede Undersøttelses Maksimumsbeløb, finder Retten det overvejende betænkeligt at statuere, at Tiltalte i de i Anklageskriftets Post B ommeldte Erklæringer har afgivet bevidst urigtige Oplys-

ninger, eller at han dermed eller med sine øvrige Forhold har haft til Hensigt at formaa Kommunens Socialudvalg til at udbetale sig en større Understøttelse end hvad han efter sin virkelige Indkomst havde Krav paa.

Det bemærkes ogsaa herved, at Socialudvalget efter Rettens Formening burde have været klar over, at Tiltaltes Forhold var anderledes og krævede en anden Behandling og Kontrol end en arbejdsløs Arbejders Forhold, og at navnlig den daglige »Kontrol«, som indførtes for Tiltaltes Vedkommende fra September 1934, er ganske illusorisk over for en Haandværksmester eller anden selvstændig Næringsdrivende, ligesom Udvalget burde have været klar over, at der forelaa et Problem m H t Beregningen af Driftsudgifter, hvilket Problem Udvalget selv burde have optaget til Drøftelse, navnlig da Udvalgets første Hjælp til Tiltalte i Januar 1931 netop var foranlediget ved hans Vanskeligheder i Forbindelse med Leverancen af Dritler til Mejeriet.

Tiltalte findes derfor at burde frifindes for Anklagemyndighedens Tiltale.

I Anledning af den nedlagte Erstatningspaastand har Socialudvalget ladet udarbejde en Opgørelse (Bilag O) over de af Tiltalte for de enkelte Uger opgivne Indtægter, de i samme Tidsrum skete Udbetalinger henholdsvis af Understøttelser og af Tilgodehavender hos Mejeriet og Opgørelse over, hvor meget Understøttelse der rettelig tilkom Tiltalte efter hans virkelige Indtægt i de paagældende Uger samt over, hvor meget han som Følge heraf har faaet udbetalt for meget i hver af disse. Summen af den for meget udbetalte Understøttelse i hele det paagældende Tidsrum er herefter udregnet til 980 Kr 95 Øre, naar de af Landsrettsagfører Niels Petersen tilbageholdte Afdrag paa Gæld medregnes til Indtægten, og ellers 709 Kr 20 Øre. Efter en Gennemgang af de under E fremlagte Erklæringer og den paa Grundlag af disse skete Beregning af Understøttelsen finder Retten imidlertid, at denne i mange Tilfælde ikke er beregnet overensstemmende med de i Bilag P anførte Grundsatninger. For Eksempel er Tiltalte i Ugerne 7—13 og 14—20 Februar 1935, 13—19 og 20—26 Juni 1935 daglig mødt til Kontrol og har i ingen af disse Uger opgivet større Indtægt end 5 Kr, hvorfor han efter Bilag P ubeskaaret skulde have haft udbetalt 18 Kr, men han har desuagtet i hver af disse Uger kun faaet udbetalt 15 Kr 50 Øre eller for den sidste Uge 16 Kr 50 Øre. Endvidere synes der overalt at være sket Fradrag i de Uger, hvor Tiltalte har opgivet Arbejdsfortjeneste, selv om denne ikke har udgjort 5 Kr, og dette kan ikke anses overensstemmende med de i Bilag P anførte Principer, idet der naturligt til en Arbejdsindtægt maa svare i al Fald een ikke arbejdsløs Dag, hvorfor Bestemmelsen om, at der ikke skal ske Fradrag for de første 5 Kr vilde miste sin Betydning ved den skete Beregning. Retten finder det derfor rigtigst overensstemmende med Retsplejelovens § 992 ikke at tage Erstatningskravet under Paakendelse under Sagen.

Sagens Omkostninger, derunder det nedenfor fastsatte Forsvarersalær, vil være at udrede af det offentlige.

relse for Udlæg tillægges der Højesterets-sagfører Henriques 200 Kroner og 50 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Januar Maaned 1933 henvendte Sagsøgerinden, Frk Ingeborg Kristine Jensen af Over Aastrup, sig til Læge Schoustrup-Thomsen, Fanø, idet hun led af hæftige Hovedsmerter. Da Lægen efter uden Virkning at have behandlet hende med forskellige smertestillende Midler fik den Opfattelse, at »det drejede sig om et ondartet Tilfælde af Nervesmerter i Ansigtet (Trigeminusneuralgie)«, henviste han hende til Behandling hos Sagsøgte, Læge Chr Hvidt i Kolding, af hvem hun den 23 Marts 1933 blev indlagt paa St Hedvigs Klinik i Kolding, hvor hun henlaa under Sagsøgtes Behandling. Om Patientens Tilstand og Behandlingen hedder det i Sagsøgtes Journal: »— — — Der havde i 2 Maaneder været meget stærke Smerter i højre Side svarende til 1ste og 2den Trigeminus-Gren. Smerterne optraadte i Anfald og var ledsaget af udtalt Tic-Bevægelser af facialis omkring højre Øje samt nogen Taareflod fra h Øje. Smerterne gik af og til ud i Ryggen, ja helt ned mod Benene, men var i udpræget Grad lokaliseret til omtalte Trigeminusgebet. Hun gør et meget forpint Indtryk, har ikke kunnet passe sit Arbejde de sidste Maaneder og har sovet daarligt. Der er ingen tydelig Ømhed ved n trigeminus Udtrædelsessted, men hun reagerer voldsomt ved Tryk og Fatning af Hudfolder i højre Side af Ansigtet, og der er under Undersøgelsen typiske Tic-Bevægelser omkring højre Øje. Ved grov Prøve er der ingen Forskel paa Sensibiliteten i de to Sider — — — Øjenundersøgelsen: intet abnormt. (Kjølbye) — — —. Derefter sættes Patienten i Behandling, først med Salicylkur, Sollux, Massage. Senere, da denne Behandling viste sig uden nogen som helst Effekt paa Smerterne, gives forsøgsvis Myresyreinjektioner. Smerterne forandrer sig ej heller herefter.

18 April noteres: Smerterne stadig meget stærke, lokaliseres stadig til Partiet over og under højre Øje samt ud i Tindingen; men af og til ogsaa Smerter i venstre Side og ned i Nakken. Facialis-Spasmerne omkring højre Øje nærmest tiltagende, og hun er meget forpint, sover daarligt trods Hypnotica (kontrolleret af Sygeplejersken). Spiser kun lidt og har afgjort tabt sig i denne Maaned. Da saaledes den medicinske

Færdig fra Trykkeriet den 21 Oktober 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 16

Onsdag den 7 Oktober.

Behandling absolut ikke har bedret Tilstanden, og man skønner hendes Tilstand nærmest forværret, beslutter man sig til at foretage Alcoholinjection i Ganglion Gasseri paa højre Side. Dette foretages ad modum Härtel med følgende Teknik: 3 cm lateralt for højre Mundvinkel injiceres subcutant paa et 2-Kronestort Parti 1 pCt Novocain-Adrenalinopløsning. Derefter føres Naalen ind, idet man sigter mod højre Øjes Pupil, og Patienten betragtes forfra. Naalen støder derefter mod planum infra-temporale, og derefter trækkes Naalen lidt tilbage og føres med Spidsen forsigtigt længere bagtil, indtil man rammer Kanten af foramen ovale.

Patienten angiver paa dette Tidspunkt udstraalende Smerter i 3die Trigeminalgren, og derefter føres Naalen forsigtigt ca 1 cm længere ind. Derved angiver Patienten, at Smerterne nu straalere ud i Overkæben, og der injiceres forsigtigt 1—1½ ccm Novocain. Noget af Novocainen er ogsaa injiceret under Indførelsen af Naalen. Der kommer meget hurtigt Anæsthesi i hele Trigeminalområdet, og samtidig ses en venstreret horisontal Nystagmus, der hurtigt holder op. Man venter derefter en 4—5 Minutter og sikrer sig, at der ikke kommer Blod eller Cerebrospinalvædske ud af Kanylen. Hendes Puls er god, og der er intet særligt at bemærke hos Patienten. Med almindelig Recordsprøjte injiceres saa langsomt knap 2 ccm 80 pCt Alcohol og noget af dette deponeres ved udvendige Kant af foramen ovale. Umiddelbart efter denne Injection faar Patienten en lettere Kollaps; hun bliver bleg, kølig med lille Puls, og Pupillerne dilateres maximalt. Hun angiver, at det sortner for Øjnene, saa hun intet kan se. Hun faar Coramin 1 ccm subcutant, og i Løbet af ca 10 Minutter begynder Pupillerne at reagere for Lys; Pulsen bliver kraftigere, og efter ca 1 Times Forløb er den regelmæssig kraftig, der er god Ansigtifarve, og hun kan tælle Fingre paa 3 m Afstand samt læse almindelig Avisoverskrift paa 0,40 m Afstand. Hun angiver spontant, at hun befinder sig godt og er fuldstændig fri for de Smerter, der har plaget hende i flere Maaneder. 1 Time efter Indgrebet konfererer jeg med Øjenlæge Kjølbjerg, der overtager Behandlingen af Øjenlidelsen. — — —

Da Sagsøgerinden, hos hvem der efter Injektionen var indtraadt betydelig Synsnedsættelse, paany klagede over Smerter i Hovedet, ansaa Sagsøgte det for rigtigst, at hun kom under neurologisk Behandling, hvorfor hun den 11 August 1933 blev indlagt paa Rigshospitalets Afdeling for Nervesygdomme under Professor, Dr med Viggo Christiansen,

der med Hensyn til Sagsøgerindens da foreliggende Lidelse stillede følgende Diagnose: »Betændelse i Hjernenerverne (efter indsprøjtning af alkohol indenfor den haarde hjernehinde)«. Efter Udskrivningen fra Rigshospitalet den 31 August 1933 er Sagsøgerinden derefter 2 Gange blevet behandlet for Synssvækkelse af Øjenlæge Kjølbbye, ligesom hun i Tiden fra den 26 Marts 1934 til den 26 April s A har været indlagt paa Horsens Kommunehospital under Overlæge, Dr med Sølling; hun er endvidere blevet undersøgt af forskellige andre Læger, deriblandt af Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet, Dr med Henning Rønne, der i Erklæring af 14 Maj 1935 bl a udtale: »— — — Synsstyrken paa højre Øje er 6/36 uden Bedring med Glas, Synsfeltet paa dette Øje er frit ved Objekt 20/2000.

Synsstyrken paa venstre Øje er stærkt nedsat til Haandbevægelser i øvre temporale Kvadrant.

Udover det anførte viste Undersøgelsen en typisk hysterisk Gangforstyrrelse.

Der er god Overensstemmelse mellem Synsstyrken og det objektive Fund.

Tilstanden paa venstre Øje maa anses for stationær. Paa højre Øje er der maaske Mulighed for nogen Bedring ved Opklaring af Hornhinden, men dette opvejes mere end rigeligt ved den ligeledes tilstedeværende Mulighed for Tiltagen af Uklarhederne som Følge af den blivende trofiske Forstyrrelse, dog skønnes Tilstanden i Hovedsagen stationær.

Lidelsen af højre Øje vil utvivlsomt igennem lang Tid kræve regelmæssigt omend ikke hyppigt Lægetilsyn.«

I Skrivelse af 22 Maj 1935 har Direktoratet for Ulykkesforsikringen udtalt, at der, saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde være tillagt Sagsøgerinden en foreløbig Erstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad paa 65 pCt.

Under Anbringende af, at den saaledes foreliggende Invaliditet skyldes en fejlagtig Behandling paa Sagsøgtens Klinik, har Sagsøgerinden under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til i Erstatning for Invaliditet, Lidelse, Lyde, Ulempe og Vansir at betale 25 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 Januar 1934, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden anbragt, at den af Sagsøgte anvendte Behandlingsmaade ved Indsprøjtning af Alkohol i det ommeldte Nervecenter, ikke har været indiceret af Sagsøgerindens Lidelse. En saadan Injektion er i sig selv af en meget farlig Karakter og kan derfor kun forsvares, naar det med Sikkerhed kan fastslaaes, at Patientten lider af den saakaldte maligne Trigeminus-Neuralgi.

Sagsøgerinden led imidlertid ikke af denne Sygdom, idet hendes Lidelse formentlig var af nervøs, hysterisk Art. Selv om Sagsøgtens Diagnose havde været rigtig, har Sagsøgte efter Sagsøgerindens videre Anbringende handlet uforsvarligt ved at anvende en saa stærk Alkohol-koncentration i saa stor en Dosis som sket, idet dette i høj Grad forøgede Muligheden for Komplikationer, hvad Sagsøgte maatte være klar over.

Hvad angaar Arten af Sagsøgerindens Sygdom ved Indlæggelsen hos Sagsøgte foreligger der — udover det i Sagsøgtes fornævnte Journal indeholdte — forskellige Erklæringer og Forklaringer fra de Læger, der har behandlet Sagsøgerinden, nemlig — foruden de allerede nævnte — Sagsøgtes daværende Assistent Læge P J Berthelsen, Kolding, og Øjenlæge Beyer, Aabenraa. Medens Professor Christiansen i en Erklæring af 16 Juli 1934 — der i det hele er fastholdt under en af ham afgivet Vidneforklaring — har udtalt, at Sagsøgerindens Lidelse ikke har været den maligne Trigeminus-Neuralgi, men derimod af »nervøs«, »hysterisk« eller »funktionel« Natur, har Overlæge Sølling i en Erklæring af 12 September s A, udtalt, at han paa Grund af, at han først ca 1 Aar efter Indgrebets Foretagelse fik Sagsøgerinden til Behandling, vel har Vanskelighed ved at udtale sig med Sikkerhed om Sygdommens Art, men at han dog alt i alt vilde »mene, at det er overvejende sandsynligt, at Frk Jensens højresidige Smerter har hidrørt fra en Trigeminus-Neuralgi«.

Der har under Sagen være forelagt Retslægeraadet bl a følgende Spørgsmaal:

»1. Kan der udtales noget om, hvorvidt Frk Jensen før Injectionen led af Hysteri.

2. Kan der udtales noget om, hvorvidt Frk Jensen før Injectionen led af Trigeminusneuralgi i dens benigne eller maligne Form.

3. Kan der iøvrigt udtales noget om, hvorvidt de forhaanden værende Indikationer berettigede Indgrebet i April 1933«, og Retslægeraadet har under 10 Januar 1935 besvaret Spørgsmaalene saaledes:

»ad 1. I Beretningen om Patientens Tilstand før Injektionen ses ikke at foreligge afgørende Begrundelse for Antagelse af Hysteri.

ad 2. De behandlende Lægers Opfattelse af, at Patienten led af en malign Trigeminus-neuralgi ses ikke at være afgørende modbevist af det imod denne Opfattelse senere anførte.

ad 3. Idet henvises til Besvarelserne ad 1 og 2 tilføjes, at det af Læge Hvidt anvendte Indgreb indgaar blandt de mod malign Trigeminus-neuralgi brugte Behandlingsmaader. Der synes dog i de senere Aar at have gjort sig større Tilbageholdenhed gældende overfor Indgreb af denne Art.

Raadet finder ikke at kunne anføre yderligere af væsenlig Betydning om, hvorvidt de forhaandenværende Indikationer berettigede Indgrebet i April 1933.«

Efter alt det saaledes foreliggende findes det ikke godtgjort, at den af Sagsøgte stillede Diagnose har været fejlagtig, eller at Behandling med Alkoholinjektion har været uforsvarlig.

Hvad angaar den anvendte Alkoholkoncentration og Dosis hedder det i Professor Christiansens fornævnte Erklæring bl a: »Der er ved at foretage injektion af en saa stærk alkoholkoncentration i en saa uforholdsmæssig og unødvendig mængde — — — begaaet en utilgivelig Kunstfejl«. Professor ved Universitetet, Dr med E Schmiegelow har i en Erklæring af 10 Oktober 1934 bl a udtalt: »— — — skønner jeg, at man ikke med rette kan beskyldte Dr Hvidt for i det foreliggende til-

fælde at have handlet uforsvarligt ved at forsøge paa at instituere et behandlingssæt overfor patienten ved hjælp af en 80 pCt Alkoholopløsning, hvoraf indsprøjtes ca 2 ccm plus $\frac{1}{2}$ ccm Novocain i Ganglion Gasseri. Metoden maa ifølge talrige paalidelige iagttageres angivelse anses for at være ret ufarlig, og jeg vil derfor betragte det for fuldt berettiget, ud fra de foreliggende kendsgerninger vedrørende indgrebet, at Dr Hvidt i det givne tilfælde, hvor det drejede sig om en stærkt lidende ung kvinde med trigeminus neuralgi, først forsøgte indsprøjtningsmethoden, inden han besluttede sig til at skride til det næste langt alvorligere forsøg, at sende hende ind til en kirurgisk hospitalsafdeling, for at underkaste sig en operativ behandling, hvor dødelighedsprocenten efter operationen for tiden svinger mellem 2—15 pCt.«

I sin nævnte Erklæring af 10 Januar 1935 har derhos Retslægeraadet udtalt, dels at den af Sagsøgte anvendte Teknik har været forsvarlig, dels at den anvendte Alkoholkoncentration er den sædvanlige ved Trigemimusneuralgier anvendte, ligesom den anvendte Dosis ikke kan siges at have været utilladelig stor, heller ikke naar Hensyn tages til den indsprøjtede Novocainmængde.

Efter det saaledes og iøvrigt foreliggende maa det statueres, at Injektionen af Sagsøgte — der efter det oplyste har haft de til Foretagelsen af et saadant Indgreb fornødne lægelige Kvalifikationer — er foretaget i nøje Overensstemmelse med den paa det paagældende Tidspunkt saavel i Indlandet som Udlandet angivne Teknik for et saadant Indgreb, samt at der hverken med Hensyn til den anvendte Alkoholdosis eller dennes Styrke af Sagsøgte er udvist noget uforsvarligt Forhold. De indtraadte Komplikationer maa herefter antages at være en Følge af den med et saadant Indgreb — efter Videnskabens daværende Stilling — erfaringsmæssigt forbundne Risiko, og maa saaledes karakteriseres som hændelige.

Sagsøgerinden har endelig gjort gældende, at Sagsøgte selv i saa Fald har paadraget sig Erstatningsansvar overfor hende, idet han har undladt at indhente hendes eller Forældrenes Samtykke til Indgrebets Foretagelse, hvad han under Hensyn til dets Farlighed maatte have Pligt til.

Medens Sagsøgerinden har forklaret, at hun ikke, inden Injektionen fandt Sted, er blevet gjort opmærksom paa Farerne derved, har Sagsøgte hævdet, at der er talt med hende derom. Han har iøvrigt anført, at der i al Fald ikke foreligger nogensomhelst Erfaring for, at Synssvækkelse kan indtræde for saa vidt angaar det Øje, der ikke ligger paa den Side, hvor Indgrebet foretages, og at Muligheden for Synssvækkelse, ogsaa forsaavidt angaar det paa denne Side værende Øje er saa forholdsvis ringe, at han ikke har haft Pligt til forinden Injektionen udtrykkeligt at gøre opmærksom herpaa, hvad kun vilde medføre unødigt og uheldigt Ængstelse hos Patientten.

Efter det foreliggende — derunder den af Læge Berthelsen afgivne Forklaring — maa det antages, at Sagsøgerinden inden Injektionens Foretagelse var meget forpint, og at Smerterne var saa stærke, at de i Længden vilde være uudholdelige, ligesom det er oplyst, at Sagsøgerindens Søster udtrykkeligt har udtalt Ønske om, at der blev foretaget

yderligere for at skaffe Sagsøgerinden af med Smerterne. Idet det under de saaledes foreliggende Omstændigheder ikke kan antages, at en i mere almindelige Udtryk holdt Fremhævelse af de med Injektionen forbundne Farer vilde have ændret Sagsøgerindens eller Forældrenes Stilling til Foretagelsen af Indgrebet, som de iøvrigt ikke modsatte sig, og idet en detaljeret Gennemgang og Fremhævelse af Komplikationer, hvis Indtræden ikke var utvivlsom eller dog mere sandsynlig end de her ommeldte, af Hensyn til Patienten maatte være overvejende betænkelig, findes der ej heller paa det anførte Grundlag at kunne rettes nogen Bebrejdelse mod Sagsøgte.

Efter alt det saaledes anførte vil Sagsøgte's Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve, hvorved bemærkes, at Sagsøgte ikke har ønsket sig tillagt Sagsomkostninger.

Mandag den 12 Oktober.

Nr 26/1936. Sagfører **R N Rasmussen** som executor testamenti i Dødsboet efter Rentier **Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye** (Svane)

m o d

Direktør Einar Høst (Allerup),

betræffende Fremgangsmaaden ved Opgørelsen af det nævnte Dødsbo.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1935: Sagsøgte, Sagfører R N Rasmussen som executor testamenti i Dødsboet efter Rentier Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye, bør i Henhold til Testamentet af 19 September 1923 § 4 b, jfr Kodiccillen af 2 April 1924, udlægge 60 000 Kr til Rentenydelse for Sagsøgeren, Direktør Einar Høst. I Sagsomkostninger bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 800 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører R N Rasmussen, som

executor testamenti i Dødsboet efter Rentier Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye, til Indstævnte, Direktør Einar Høst, med 800 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ifølge Stævning af 19 August 1935 anlagte Sag paastaar Sagsøgeren, Direktør Einar Høst, Sagsøgte, Sagfører R N Rasmussen som executor testamenti i Dødsboet efter Rentier Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye, tilpligtet at opføre Boet under saadan Iagttagelse af Bestemmelserne i det af afdøde i Forening med hans den 7 December 1923 afdøde Hustru Sophie Elisabeth Svitzer Lyngbye, født Lewald, den 19 September 1923 oprettede Testament og Kodiciel af 2 April 1924, forsaavidt denne sidste angaar Testamentets § 4 b, at det Sagsøgeren tillagte Legat, stort 60 000 Kr, udlægges forlods for ethvert andet Legat eller Arvebeløb, bortset fra 25 000 Kr til Rentenydelse for Frøknerne A og C Lewald, Kr 40 000 til Frøken E C Olesen og Kr 500,— til Dansk Kennel Klub, subsidiært tillige bortset fra de iøvrigt Frøken E C Olesen ved Kodiciel af 10 September 1925 tillagte Legater og den Arveafgift af disse, der ved Afdødes testamentariske Bestemmelser er fastsat at skulle udredes af Boet, samt det Frøken E C Olesen ved Kodiciel af 10 Oktober 1929 tillagte Løsørelegat.

Sagsøgte paastaar Frifindelse.

I det af Ægtefællerne, af hvilke Manden var umyndigerklæret paa Grund af Ødselhed, oprettede Testamente af 19 September 1923 hedder det bl a:

»1.

Dersom jeg Sophie Svitzer Lyngbye skulde afgaa ved Døden før min Mand, og der da ikke maatte være Børn i Live af vort Ægteskab, for hvilket Tilfælde jeg Emil Svitzer Lyngbye forbeholder mig at forblive hensiddende med disse i uskiftet Bo, skal min Mand være min Universalarving.

2.

Hvis jeg Emil Svitzer Lyngbye skulde afgaa ved Døden før min Hustru — — —

b. Er der derimod ikke Børn i Live af vort Ægteskab, da skal alt, hvad jeg efterlader mig — — — indsættes i Overformynderiet som mit Bo tilhørende til livsvarig Rentenydelse for min Hustru.

3.

Over den Kapital, der maatte indestaa til livsvarig Rentenydelse for min Hustru i Overformynderiet, skal hun være uberettiget til at disponere baade ved Dispositioner i levende Live og mortis causa.

— — — —

4.

Ved den Længstlevendes Død bliver der at forholde paa følgende

Maade med vore Efterladenskaber, hvadenten disse indestaar i Overformynderiet eller ikke.

a. Et Beløb, stort 25 000 Kr, Fem og Tyve Tusinde Kroner, hvilket Beløb omtrentlig svarer til, hvad jeg Emil Svitzer Lyngbye har modtaget som Arv i Fællesboet efter Fru Hilma Lyngbye, født Rosenstand, og efterlevende Ægtefælle Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye, skal forblive indestaaende i Overformynderiet til livsvarig Rentenydelse for mine Sophie Svitzer Lyngbyes to Søstre, Frøknerne Augusta og Christine Lewald, saaledes at Halvdelen af Renten tilfalder hver af de nævnte, ligesom hele Renten, naar den ene af dem afgaar ved Døden, ubeskaaret skal tilfalde den Længstlevende af de to nævnte Frøkner indtil hendes Død.

Naar den Længstlevende af Frøknerne Lewald er afgaaet ved Døden, bliver Boet at reassumere, og den i Overformynderiet indestaaende Kapital bliver da at udlægge i Arv til Deling mellem mine Sofie Svitzer Lyngbyes Søkendebørn efter Arveforholdene ved den Længstlevende af Frøknerne Lewalds Død og efter Linealprincippet.

b. Hvad den øvrige Del af vore Efterladenskaber angaar, da bliver der ved den Længstlevendes Død at tillægge hver af vore sande Venner cand polit Harald Ludvig Johannes Lehmann og Grosserer Einar Høst et Legat, der for Johannes Lehmanns Vedkommende skal andrage 40 000 Kr — — — og for Einar Høsts Vedkommende 60 000 Kr — — —, som en oprigtig og velment Tak for, hvad disse to gode Venner har været for os gennem Aarenes Løb. Legaterne bliver at udbetale Legatarerne til fri Raadighed.

c. Til »Dansk Kennel Klub« bliver at udbetale et Beløb paa 500 Kr som en Erindring om mig, Emil Svitzer Lyngbye. Beløbets Renter skal anvendes til Præmie for »Fox Terriers« eller »Gravhunde«.

d. Den Kapital, der herefter maatte blive tilovers, bliver, som Tak for mangeaarigt trofast Venskab og uegennyttig Varetagelse af Værgemaalet, at indsætte i Overformynderiet til livsvarig Rentenydelse for vor gamle prøvede Ven og min Emil Svitzer Lyngbyes Væрге Carl Lehmann og Hustru Camilla Lehmann, født Budelmann, eller hvis den ene af disse maatte afgaa ved Døden før eller efter den Længstlevende af os, da den Længstlevende af dem.

Ved den Længstlevendes Død bliver Boet at reassumere, og Kapitalen udlægges da som Arv til mine Emil Svitzer Lyngbyes Søkendebørn efter Arveforholdene ved den længstlevende Rentenyders Død og efter Linealprincippet.

— — — —

8.

Jeg Emil Svitzer Lyngbye forbeholder mig at efterlade mig skriftlige med mit Navn signerede Optegnelser, hvorved jeg bestemmer, at enkelte Genstande af mit Løsøre skal tilfalde bestemte af mig opgivne Personer, enten beslægtede med mig eller ikke, og jeg ønsker, at disse absolut skal respekteres af min Hustru og (eller) mine Arvinger.

— — — —

10.

Vi bestemmer begge, at dette vort Testamente skal være uigenkaldeligt. — — —«

Fornævnte § 10 blev inden Underskriften for Notarius overstreget.

Ved Kodiciel af 19 November 1923 gjorde Ægtefællerne en Tilføjelse til Testamentet for det Tilfælde, at der efterlodes Livsarvinger.

Efter Hustruens ovennævnte Død den 7 December 1923 overtog Manden, idet der ikke fandtes Livsarvinger efter hende, Boet som Universalarving. Beholdningen i Boet udgjorde 34 631 Kr 73 Øre, for største Delen stammende fra Svitzer Lyngbyes første Ægteskab med Frk Rosenstand og for højst 1 a 2000 Kr hidrørende fra Frk Lewald. Indboet udgjorde heraf 14 736 Kr 55 Øre. Den længstlevendes Halvdel af Boet udgjorde 17 315 Kr 86 Øre, medens den anden Halvdel tilfaldt Svitzer Lyngbye som Universalarving. Af Beløbene indsattes i Overformynderiet for ham som umyndigerklæret 19 136 Kr 64 Øre. Svitzer Lyngbye ejede derhos betydelige Særmidler, hidrørende fra Arv efter hans i 1921 afdøde Fader, Konferensraad Lyngbye, hvilke Midler var baandlagte under Overformynderiets Administration.

I den ovennævnte af Svitzer Lyngbye den 2 April 1924 oprettede Kodiciel hedder det bl a:

»Efter at min Hustru, Fru Sophie Elisabeth Svitzer Lyngbye, født Lewald, er afgaaet ved Døden, gør jeg Emil Zeuthen Svitzer Lyngbye herved følgende Forandring i vort Testamente af 19 September 1923.

§ 4 b. Forholdet er det, at den der nævnte Grosserer Einar Høst fornylig har standset sine Betalinger, og at hans Formueforhold i det hele er saaledes, at jeg ikke længere anser denne Disposition for forsvarlig, eftersom det var min afdøde Hustrus og min Hensigt med Legatet at betrygge Hr Einar Høst og hans Families Fremtid, hvilket selvfølgelig ikke vil kunne lade sig gøre under de nuværende Forhold, hvorfor Forudsætningerne for den paagældende testamentariske Bestemmelse altsaa ganske er bristede.

Jeg bestemmer derfor herved følgende:

Det Grosserer Einar Høst tillagte Legat, stort 60 000 Kr, bortfalder ganske. I Stedet for bliver det samme Beløb, 60 000 Kroner — — — at indsætte i Overformynderiet til livsvarig Rentenydelse for den fornævnte Grosserer Einar Høst. Ved Hr Einar Høsts Død bliver Kapitalen — — — at udbetale til hans — — — Livsarvinger — — —.

Ved nævnte Kodiciel af 2 April 1924 bestemtes derhos bl a, at den i Testamentets Post 4 d, 2 Stk, nævnte Restkapital tillagdes Blindeinstituttet i København i Stedet for Testators Søkendebørn.

Ved Kodiciel af 10 September 1925 tilbagekaldte Svitzer Lyngbye Indsættelsen til Fordel for Johannes Lehmann, enhver dennes Forældre tillagt Rentenydelse samt Indsættelsen til Fordel for Blindeinstituttet, hvorefter bestemtes, at de ved fornævnte Bestemmelser »frigiorte Midler kommer til Fordeling som følger«. Der fastsættes derefter Dispositioner, ifølge hvilke der til Testators Husbestyrerinde, Frk Emilie Cecilie Olesen »forud for enhver anden Arvelod, der tidligere er eller nu bliver tillagt nogen Arving«, skulde udredes 35 000 Kr, samt under visse Forudsætninger, som er indtraadt, yderligere 15 000 Kr »ialt 50 000 Kr til forlods Udbetaling, saaledes at Arveafgiften betales af Boet.«

Yderligere disponeres ved denne Kodiciel til Fordel for forskellige Legatarer, bl a Testators Søster og hans afdøde Hustrus Broderbørn,

over ialt 45 000 Kr, hvorefter det siges: »Hvad jeg iøvrigt maatte efterlade mig og ikke herefter har disponeret over, bliver ligeligt at fordele mellem min Søster Idas Børn. — — —«

Ved Kodiciel af 10 Oktober 1929 traf Svitzer Lyngbye bl a forskellige Bestemmelser i Favør af Frøken Olesen, hvem han bl a tillagde alt Indbo og øvrige Løsøreffekter, hvorhos han overfor Eksekutor lagde Vægt paa, at Frk Olesen sikredes fremfor Familien.

Testamentet og samtlige de nævnte Kodicciller er forsynet med Konfirmation i Henhold til § 22 i Arveforordning af 21 Maj 1845, forsaavidt angaar den af Umyndiggørelsen flydende Indskrækning i Svitzer Lyngbyes Habilitet.

Den 2 April 1934 afgik Svitzer Lyngbye ved Døden. De i Overformynderiet administrerede Særmidler udgjorde da ca 162,845 Kr. Af »Fællesboet« var der paa det Tidspunkt kun tilbage Løsøre til Værdi ca 6440 Kr, idet samtlige de iøvrigt fra Fællesboet hidrørende Midler var opbrugte ved successive Udbetalinger fra Overformynderiet. Af det nævnte Løsøre er dog af Boet udleveret som ikke Boet tilhørende forskellige Malerier, hvorved Værdien af fornævnte Løsøre er reduceret til ca 4850 Kr.

Ved Rettens Dom af 4 Februar 1935 i Sagen IV 360/34 — Dr phil Harald Ludvig Johannes Lehmann mod Sagfører R N Rasmussen som executor testamenti i det omhandlede Bo — blev Sagsøgte frifundet for Sagsøgerens Tiltale, der gik ud paa, at Boet skulde opgøres under Hensyntagen til det ovennævnte Lehmann ved Testamentet § 4 b tillagte Legat, stort 40 000 Kr. I Dommen hedder det bl a:

»Efter alt foreliggende findes det ikke antageligt, at Svitzer Lyngbyes Hustru har næret noget Ønske om, at den testamentariske Indsættelse af Sagsøgeren som Legatar, hvilken maa anses sket til Fordel for Mandens hele Stilling som længstlevende, skulde opretholdes længere end hendes Mand ønskede det. Herefter — — — maa den af Svitzer Lyngbye foretagne Tilbagekaldelse af det heromhandlede Legat anses gyldig.«

Sagsøgte har nu udfærdiget Regnskabs-Opgørelse i Boet samt Repartition, ved hvilken han forlods udlægger til Frøken Emilie Cecilie Olesen ethvert denne tillagt Legat, incl de Arveafgifter, der ved afdødes testamentariske Bestemmelser er fastsat at skulle udredes af Boet, samt et mindre Løsørelegat til Sagsøgeren, medens han derefter, da Boets Beholdning ikke tilstrækker til fuldstændig Opfyldelse af samtlige øvrige Legater, har foretaget Reduktion af disse, herunder ogsaa af Frøknerne Lewalds og af Sagsøgerens Legater, hvilket sidste er reduceret fra 60 000 Kr til Kr 38 983,62 Øre incl Arveafgift. Mod denne Reduktion har Sagsøgeren for sit Vedkommende paa Skiftesamling den 26 Juli 1935 protesteret.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Forklaring af Parterne samt af Frk E C Olesen.

Som det fremgaar af Indledningen til Kodiciel af 2 April 1924 har det med Ægtefællernes Disposition i Testamentet af 19 September 1923 § 4 b, for saa vidt angaar Sagsøgeren, været »min afdøde Hustrus og min Hensigt med Legatet at betrygge Hr Einar Høst og hans Families Frem-

tid«, og det i Sagen iøvrigt foreliggende giver ikke tilstrækkeligt Holdepunkt til at anse Hustruens Interesse for Sagsøgeren som havende været kun afledet af Mandens. Det skal dernæst anføres, at Affattelsen af Testamentets § 4, jfr Ordene »vore Efterladenskaber«, peger hen mod den Antagelse, at Ægtefællerne har ønsket at betragte Efterladenskaberne som en Helhed, uanset hvorfra de hidrørte.

Som Sagen foreligger oplyst, og idet andet i heromhandlede Henseende ikke findes at kunne udledes af ovennævnte Bestemmelser i Testamentet: §§ 1 og 3 modsætningsvis, den overstregede § 10, samt § 8 — hvilken sidste kun omtaler »enkelte Genstande af mit Løsøre« — maa Svitzer Lyngbye, som af Sagsøgeren principalt hævdet, anses som havende bundet sig overfor sin Hustru til ikke som længstlevende at ændre eller disponere til Skade for Dispositionen i det fælles Testamentes § 4 b til Fordel for Sagsøgeren. Efter det anførte, og idet Kodiccillen af 2 April 1924 — mod hvilken Sagsøgeren ikke fremsætter nogen Indsigelse — uanset Ordlyden reelt maa anses som en Fornyelse af Sagsøgerens Legat ifølge Testamentets § 4 b, men med en Sikring overfor Sagsøgerens Kreditorer, vil, som Boet ifølge Sagens Oplysninger foreligger, Rentenydelsen til Sagsøgeren være at udlægge af de fulde 60 000 Kr.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 800 Kr.

Nr 248/1935. **Amager Autopark, Aktieselskab**
(Holten-Bechtolsheim)

m o d

American Tobacco Co, Aktieselskab (Fich),

betræffende Gyldigheden af en Opsigelse af et Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 30 November 1935: Sagsøgte, Amager Autopark A/S, er pligtig at anerkende, at det ovennævnte med Sagsøgeren, American Tobacco Co A/S, ved Kontrakt af 7 Januar 1929 indgaaede Lejemaal er lovlig opsagt til Fraflytning den 1 Juni 1937. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Amager Autopark, Aktieselskab, til Indstævnte, American Tobacco Co, Aktieselskab, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 10 Januar 1927 udlejede Sagsøgeren, American Tobacco Co A/S, til Vognmand P Gade fra 1 Februar 1927 en Grund, stor 3748 m² paa Matr Nr 27, Eksercerpladsen under København, »bestaaende af den paa Grunden staaende Kontorbygning med Tilbehør tilligemed de paa Grunden værende Skure, som benyttes til Bygning af Garager« for aarlig 4000 Kr (det første Aar 3000 Kr). I Kontrakten stod endvidere:

»Lejemaalet vedvarer til 1 Februar 1933 og kan fortsættes derudover uden Lejeforhøjelse, dog forbeholder Ejeren sig Ret til at opsigte det fornyede Lejemaal med 6 — seks — Maaneders Varsel, saafremt Fabrikens Udvidelse maatte paakræve dette.«

Tilsvarende Lejekontrakt oprettedes den 7 Januar 1929 mellem Sagsøgeren og Sagsøgte, Amager Autopark A/S, idet P Gades Forretning overgik til dette Selskab.

Da Sagsøgte har nægtet at anerkende Lovligheden af en Sagsøgte af Sagsøgeren meddelt Opsigelse af 14 Maj 1935 til Fraflytning 1 Juni 1936, paastaar Sagsøgeren principalt:

Sagsøgte kendt pligtig til at anerkende Opsigelsen som lovlig, subsidiært:

Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at den nævnte Lejekontrakt kan opsiges med et af Retten fastsat Varsel, saaledes at det allerede givne Varsel afkortes i det af Retten eventuelt fastsatte længere Opsigelsesvarsel.

Sagsøgte paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Lejemaalet er uopsigeligt, i hvert Fald fra Udlejerens Side, bortset fra det i Kontrakten nævnte særlige Tilfælde, som ikke ligger for.

Under Domsforhandlingen er afgivet Forklaring af Ingeniør Ernst M Christiansen, der paa Sagsøgerens Vegne var med til Afslutning af Kontrakterne baade i 1927 og 1929, og som havde den Opfattelse, at Kontrakten, der blev afsluttet uden Medvirken af Jurister, efter 1 Februar 1933 krævede ny Forhandling, og af den afdøde P Gades Broder: Niels Gade, der har oplyst, at Sagsøgte har anvendt 32 000 Kr paa det lejede Terræn.

Af Ingeniør Christiansens Vidneforklaring fremgaar, at han i sin Tid til afdøde Gade — da denne henvendte sig til ham angaaende Lejemaalets Overførelse til Sagsøgte — udtalte: »Vi faar Brug for Grunden, saa der bliver jo overhovedet ikke Tale om Fornylse.«

Det maa efter det foreliggende antages, at der under Kontraktforhandlingerne er regnet med en saa nærliggende Mulighed for Sagsøgerens Overtagelse af det udlejede Areal paa Grund af Udvidelse, at andre Muligheder ikke kan anses drøftede.

Idet en ubegrænset Uopsigelighed ikke kan anses vedtaget ved Kontrakten, og idet det Sagsøgte tilkommende Varsel efter Omstændighederne kan ansættes til 2 Aar, findes den under 14 Maj 1935 skete Opsigelse at være gyldig fra 1 Juni 1937.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

Tirsdag den 13 Oktober.

Nr 144/1936.

Rigsadvokaten

mod

Christen Peder Konrad Pedersen (Møldrup),

der tiltales for Tyveri m m.

Dom afsagt af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 18 December 1935: Tiltalte Christen Peder Konrad Pedersen bør hensættes i Hæfte i 40 Dage og betale $\frac{3}{4}$ af Sagens Omkostninger, derunder Vederlag til den beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Andreas Christensen, 80 Kr, medens $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne betales af det offentlige. Inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse betaler Tiltalte 50 Kr i Erstatning til Gartner Thorkild Sørensen, Aabyhøj.

Vestre Landsrets Dom af 28 Marts 1936: Tiltalte Christen Peder Konrad Pedersen bør hensættes i Fængsel i 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. I Erstatning til Fisker Rasmus Winther Rasmussen betaler Tiltalte 150 Kr. I Henseende til Bestemmelsen om den Gartner Sørensen tillagte Erstatning bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Underretten, Højesteretssagfører Christensen, det denne tillagte Salær af 80 Kr og i Salær til den for Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Dahl, 60 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For sit Forhold overfor Weyland vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 244, 1 og 2 Stk. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 6 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 6 Maaneder. Tiltalte Christen Peder Konrad Pedersen betaler Sagens Omkostninger for Højesteret, derunder i Salær til Højesteretssagfører Møldrups 120 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 25 November 1935 fra 2 jyske Statsadvokatur tiltales her ved Retten Christen Peder Konrad Pedersen til at lide Straf:

1) i Medfør af Strfl's § 244 Stk 2 ved den 5 August 1935 Kl ca 14 i Badstuegade i Aarhus at have overfaldet Hans Herman Vilhelm Weyland af Hamborg, der var sagesløs, med Vold, idet Tiltalte gav Overfaldne et Næveslag i Ansigtet,

2) i Medfør af Strfl's § 244 Stk 2 og 3 ved den 30 August 1935 Kl. ca 23 paa Gaden ved Regina-Krydset i Aarhus at have overfaldet den sagesløse Gartner Thorkild Marinus Sørensen, Aabyhøj Mølle, med Vold, og tilføjet ham Skade, idet Tiltalte antagelig med knyttet Haand har tildelt Overfaldne et Slag i højre Øje, hvorved fremkom en Hudafskrabning i højre Øjenbryn og Blodudtrædning i begge højre Øjelaag, hvorhos Slaget medførte, at Overfaldne i ca 1½ Maaned efter Overfaldet af og til havde Smerter i højre Pandehalvdel og højre Tinding,

3) i Medfør af Strfl's § 285 1, jfr § 276, for Tyveri ved i Slutningen af Juli eller Begyndelsen af August 1935 at have stjaalet Halvdelen af et Fisker Rasmus Winther Rasmussen af Aastrup Strand, tilhørende, til en Pris af 150 Kr indkøbt, Aalevod, der hang paa Fiskeriforeningens Plads ved Nordre Mole i Aarhus Nordhavn.

Under Sagen er nedlagt Paastand paa Erstatning af følgende Beløb: af Gartner Thorkild Sørensen paa 50 Kr og af Fisker Rasmus Winther Rasmussen paa 150 Kr.

Tiltalte er født den 12 Februar 1908 og tidligere straffet saaledes:

1. Ved Ringkøbing Købstads Ret den 14 December 1926, Lov 3 Marts 1860, Frd 13 Februar 1775 og Plakat 27 November 1839 § 1, tildelt Advarsel mod Betleri og vedtaget Bøde 10 Kr til Ulfborg Herreds Politikasse for ulovlig Omløben med Varer.

2. Ved Aarhus Kriminalret den 17 August 1927, vedtaget Bøde 50 Kr til Statskassen, Tyveri.

3. Ved Aarhus Købstads Kriminalrets Dom af 23 November 1927 for Overtrædelse af Straffelovens § 228, 229 IV, tildels sammenholdt med § 46 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Ved Vestre Landsrets Dom af 10 Januar 1928, stadfæstet. Straffen bestemt til 2½ Aars Forbedringshusarbejde. Løsladt den 16 September

1929 i Henhold til Justitsministeriets Skrivelse af 9 September 1929 uden Vilkaar.

4. Ved Vestre Landsrets Dom af 4 Juni 1931 for Overtrædelse af Straffelovens § 181 betingelsesvis idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

5. Ved Randers Købstads Rets Dom af 9 Juni 1933 for Overtrædelse af § 6 i Lov Nr 21 af 4 Februar 1871, jfr § 1 i den under 5 April 1932 stadfæstede Politivedtægt for Randers Købstad idømt Bøde 20 Kr til Randers Købstads Politikasse, subsidiært 3 Dages Hæfte.

1.

Efter det oplyste, derunder Tiltaltes egen Forklaring, har Tiltalte den paagældende Dags Eftermiddag i Gaden Immervad frataget den nævnte Tysker en Hagekorsvimpel, og Tiltalte har derefter i Badstuegade været i Mundhuggeri med Tyskeren angaaende Vimplen, men Tiltalte, som ogsaa her erkendt, at han har fejlet Tyskeren til Side, og at han mulig nok har stillet sig i Boksestilling, har benægtet at have slaæet Tyskeren.

Tyskeren Weyland har til en Rapport forklaret, at han, da han bad Tiltalte om at faa Vimplen udleveret, blev modtaget af Tiltalte med nogle kraftige Næveslag i Ansigt. Weyland har paa Grund af Udrejse af Riget ikke kunnet afhøres i Retten.

Af Skomagermester Jens Harlis Vidneforklaring fremgaar, at Harlis har set Tiltalte stille sig i Boksestilling og lange ud efter Tyskeren, men Vidnet har ikke set Tyskeren blive ramt.

Af Slagtermester Alfred Bang Sørensens Vidneforklaring fremgaar, at dette Vidne har set Tiltalte med en Haand lange ud efter Tyskeren og ramme ham i Ansigtet. Om Haanden var knyttet eller ej, har Vidnet ikke turdet sige, men han har tilføjet, at Haanden blev ført med Kraft, og at Slaget ramte Tyskeren vistnok paa højre Kind, at det var et virkeligt Slag han fik, og at der ikke var Tale om, blot at pirre Tyskeren til Side.

Efter de afgivne Forklaringer, særlig Forklaringen af Slagtermester Bang Sørensen, der iøvrigt saa Begivenhederne udvikle sig lige uden for sin Butik, medens han selv stod i Butiksdøren, maa det anses tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte har tildelt Tyskeren et Slag i Ansigtet, men dog saaledes, at det maa henstaa som usikkert, om Slaget har været et Næveslag. Efter det iøvrigt oplyste, derunder at der ikke foreligger Lægeerklæring, eller Oplysninger om Slagets Virkning, findes det passerende at burde henføres under Aarhus Politivedtægts § 4.

2.

Ved den i Anklageskriftet omhandlede Lejlighed var der paa Gaden ved Regina-Krydset en Del Sammenstimlen af unge Mennesker fra politiske Organisationer. Ved denne Lejlighed blev Gartner T Sørensen slaæet i Ansigtet, og saaledes at Slaget havde Følger som i Anklageskriftet nærmere beskrevet. Tiltalte, der var tilstede, har benægtet, at det skulde være ham, der har slaæet Sørensen og har iøvrigt forklaret, at han saa Sørensen blive slaæet i Ansigtet af en Person, som Tiltalte ikke

kender eller ved hvem er, og straks derefter blev Tiltalte selv slaaet i Ansigtet af en Person, der fulgtes med Sørensen.

Ved Sørensens Forklaring og de under Sagen afgivne Forklaringer af flere Vidner, der med Bestemthed har genkendt Tiltalte og som iøvrigt kendte ham fra anden Lejlighed, maa det imidlertid mod Tiltaltes Benægtelse anses tilstrækkelig bevist, at det er Tiltalte, der har slaaet Anmelderen, som i Anklageskriftet anført, hvorfor han vil være at anse som paastaet.

3.

Efter at Fisker Rasmus Winther Rasmussen den 5 August 1935 havde anmeldt, at han fra Fiskeriforeningens Plads i Nordhavnen var frastjaalet ca Halvdelen af et Aalevaad, blev i Begyndelsen af September Maaned Opmærksomheden henledt paa Tiltalte, der giver sig lidt af med at fiske, og der fandtes derefter i Tiltaltes Besiddelse noget Net og Dele af Net, der blev antaget at stamme fra det nævnte stjaalne Net.

Tiltalte har bestemt benægtet at have stjaalet Nettet, og har opgivet at have faaet det meste af Nettet fra en nærmere angivet Person. Denne Person er afgaaet ved Døden.

I Retten er de i Tiltaltes Besiddelse fundne Netstykker gennemgaaet med Bestjaalne med Henblik paa mulig Genkendelse. Bestjaalne har dog ikke kunnet udtale sig med nogensomhelst Bestemthed i saa Henseende. Kun med Hensyn til et enkelt Stykke Net har Bestjaalne udtalt, at han efter en paa Nettet udført Reparation med Bestemthed vil kunne sige, at denne Reparation er udført af ham selv. Bestjaalne har ment at kunne genkende Stedet, hvor Nettet er gaaet i Stykker og Maaden, det er repareret paa, hvorved bemærkes, at der er Tale om en Reparation bestaaende af en lille Spids eller Trekant.

Efter det foreliggende og under Hensyn til, at en Genkendelse paa Forhaand maa antages at være særlig vanskelig og usikker, maa Retten dog nære adskillig Betænkelighed ved at statuere, at der foreligger tilstrækkelige Bevisligheder til Domfældelse, hvorfor Tiltalte her vil være at frifinde, og den her nedlagte Erstatningspaastand vil som Følge heraf ikke kunne tages under Paakendelse under denne Sag.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 244, Stykke 2 og 3, og efter § 96, jfr § 4 i Politivedtægten, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6. Efter alt foreliggende og under Hensyn til, at det ikke synes helt rimeligt, at Tiltalte i Anledning af de nu foreliggende Lovovertrædelser kommer til at udstaa den ham i 1931 overgaaede betingede Dom, vil Straffen kunde fastsættes til Hæfte i 40 Dage og saaledes, at det bestemmes, at det kan have sit Forblivende ved Udsættelsen af Dommen fra 1931.

Til Gartner Sørensen betaler Tiltalte Erstatning som paastaet og betaler endvidere Sagens Omkostninger som nedenfor angivet.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværede Sag af Aarhus Købstads Ret for Straffesager den 18 December 1935 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Fiskerne Rasmus Winther Rasmussen og Christen Nielsen — der fisker sammen med Rasmussen — paany afgivet Forklaring og herunder udsagt, at de bestemt genkender nogle af de hos Tiltalte fundne Stykker af Net som hidrørende fra det hos Fisker Rasmussen stjaalne Aalevaad. Herefter og efter det iøvrigt foreliggende maa det anses godtgjort, at Tiltalte har tilvendt sig Aalevaadet ved Tyveri, og han vil herfor være at anse efter Straffelovens § 285, 1, jfr § 276. Idet Underretsdommens Afgørelse med Hensyn til Anklageskriftets Forhold 1 og 2 tiltrædes, vil Tiltalte for de nu begaaede Forhold i Forbindelse med det Forhold, for hvilket han er dømt ved Vestre Landsrets Dom af 4 Juni 1931, være at anse med en i Medfør af Straffelovens § 57 fastsat fælles Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel i 4 Maanedere.

De borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Den af Fisker Rasmussen nedlagte Paastand om Erstatning af 150 Kr vil være at tage til Følge. I Henseende til Bestemmelsen om den Gartner Sørensen tillagte Erstatning vil Underretsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Nr 193/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Anders Christensen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer.

Dom afsagt af Retten for Thisted Købstad m v den 28 November 1935: Tiltalte, Vognmand Anders Christensen, Kallerup, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være.

Vestre Landsrets Dom af 4 Juni 1936: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, Landsretssagfører Hagen Jørgensen, 50 Kr, udredes af det offentlige.

Færdig fra Trykkeriet den 28 Oktober 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 17

Tirsdag den 13 Oktober.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 100 Kroner, som udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales ifølge Anklageskrift af 23 Oktober 1935 fra Politimesteren i Thisted Købstad m v Vognmand Anders Christensen, født i Sjørring Sogn den 5 April 1898 og boende i Kallerup, til at lide Straf i Medfør af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 8 for Overtrædelse af dens § 2, jfr § 1, ved i ca 4 Aar indtil Dato hver Torsdag og Lørdag at have drevet Fragtmandskørsel paa Ruten Kallerup—Thisted og tilbage igen uden at have erhvervet den dertil fornødne skriftlige Tilladelse.

Tiltalte, der har nægtet sig skyldig, har efter den af ham afgivne Forklaring siden ca 1 April 1933 med den ham tilhørende Lastmotorvogn S 1636 kørt regelmæssig hver Torsdag og Lørdag fra sin Bopæl i Kallerup normalt Kl ca 12 Middag — ofte dog senere paa Dagen — over Skjoldborg ad Oddesund Landevej — rent undtagelsesvis dog over Tilsted — til Thisted, hvor han har parkeret paa Landmandshotellet, og herfra retur Kl ca 5—6 Eftermiddag; han har paa Turene til Thisted transporteret Varer og Pakker for Købmændene Nis-Hansen, Kallerup, Charles Christensen, Skjoldborg, og Oddershede, Silstrup, og paa Turene fra Thisted Varer og Pakker til disse 3 Købmænd og tillige Købmand N M Nielsen, Todbøl, alt overensstemmende med en af ham med hver enkelt af disse truffet Aftale, og for en fastsat Betaling af 20 Øre pr 100 kg; i Thisted afhentede han Foderstoffer fra Pakhusene til de 4 Købmænd og i Landmandshotellet afhenter han Varer til de nævnte Købmænd, afleverede der til disse.

Derimod har han ikke medtaget Varer til Transport for Folk i Almindelighed; saadanne er hverken paa hans Bopæl eller paa Landmandshotellet i Thisted indleveret til Transport af ham. Det er kun rent undtagelsesvis sket, at han har medtaget en Pakke til Kallerup for en der boende Person. Han har aldrig annonceret, at han kører Fragtmandskørsel mellem Kallerup og Thisted.

Ifølge de nævnte Købmænds Forklaring har de hver især truffet Aftale med Tiltalte om Transport af Varer for dem.

Herefter har Tiltalte i Tiden fra ca 1 April 1933 vel kørt i Rute, men da han uden at have medtaget Gods fra forskellige tilfældige Personer alene har kørt for de fornævnte 4 faste Kunder i Henhold til Aftale truffet med hver enkelt uden forudgaaende Annoncering, findes han ikke at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af § 2 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927, hvorfor han vil være at frifinde.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Thisted Købstad m v den 28 November 1935 afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket alene af det offentlige.

Til Sagsfremstillingen føjes, at Tiltaltes i Dommen ommeldte faste Ture sker til Afhentning af Æg, der skal leveres af Købmændene Nis-Hansen, Christensen og Oddershede til Thisted Ægekspert.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af det offentlige som nedenfor anført.

Fredag den 16 Oktober.

Nr 54/1936. **Zone-Redningskorpset (Selv)**

m o d

Sadelmager **Alfred Hansen** og Arbejdsmand **Jens Juul**
(Poul Jacobsen),

betræffende Krænkelser af en Patentret.

Østre Landsrets Dom af 18 Februar 1936: Sagsøgte, Zone-Redningskorpset, er uberettiget til at fremstille eller lade fremstille Refleks-Nummerplader beregnet til Anbringelse paa en Cykels Bagskærm som Underlag eller Baggrund for Katteøjet. Sagsøgte bør til Sagsøgerne, Sadelmager Alfred Hansen og Arbejdsmand Jens Juul, betale 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 September 1935, til Betaling

sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste gaar den i Wasdells Katalog fra 1927 beskrevne Anordning, ligesom den patenterede, ud paa at opnaa en forhøjet Virkning af et paa en Cykels Bagskærm anbragt Reflekslys (Katteøje) ved Tilvejebringelse af en hvid Baggrund for Reflekslyset. Virkningen søges i det ene Tilfælde, som af Skønsmanden nævnt, opnaaet ved at der paa Reflekslysets Fatning og paa den Fatningen omgivende Del af Cyklens Bagskærm paaføres en hvid Aluminiumsfarve, medens den i det andet Tilfælde søges opnaaet ved Anbringelse af en hvid Plade.

Efter hvad der saaledes var kendt fra det omhandlede Katalog, der efter det foreliggende maa anses som et almindelig tilgængeligt trykt Skrift, og under Hensyn til de enkle tekniske Anordninger hvorom det her drejer sig, maa det antages, at Sagkyndige vilde være i Stand til at fremstille en Plade som den patenterede.

Saaledes som Sagen efter Proceduren foreligger for Højesteret, vil der imidlertid ikke kunne gives Dom for, at Patentet er ugyldigt, men Appellanten vil, overensstemmende med sin Paastand allerede i Henhold til det anførte være at frifinde for de Indstævntes Tiltale uden at det herefter findes nødvendigt at tage Stilling til, om den af Appellanten fremstillede Refleksnummerplade under Hensyn til Anbringelsesmaade i Forhold til Katteøjet og Dimensioner kommer i Strid med Patentet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Zone-Redningskorpset, bør for Tiltale af de Indstævnte, Sadelmager Alfred Hansen og Arbejdsmand Jens Juul i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte een for begge og begge for een til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 September 1932 blev der meddelt Sagsøgerne, Sadelmager Alfred Hansen og Arbejdsmand Jens Juul, Patent paa en Anordning til Forhøjelse af Refleksvirkningen ved Anbringelse af Reflekslys (Katteøjer) paa Cykler. Patentet, Nr 46 191, er beskyttet fra 24 Oktober 1931.

I Patentbeskrivelsen hedder det:

»Ved Forsøg er det fundet, at der ved Anbringelse af et Reflekslys (Katteøje) paa en Cykels Bagskærm paa den nedenfor angivne Maade opnaas en Reflekslysvirkning, der er forhøjet 4—5 Gange i Sammenligning med den Virkning, der opnaas ved den hidtil anvendte Anbringelse, og at samtidig Cyklens Katteøje af et bagfra kommende Automobil kan observeres paa en indtil 3 Gange saa stor Afstand som Tilfældet er ved den hidtil anvendte Anbringelsesmaade direkte paa Bagskærmen.

Opfindelsen angaar en Anordning, som bestaar i, at der paa Cyklens Bagskærm umiddelbart under Reflekslyset (Katteøjet) anbringes som Underlag eller Baggrund for dette en hvidlakeret Jærnplade, der hensigtsmæssigt kan være 100 mm bred, 170 mm høj og 1 mm tyk.«

Patentkravet er udformet saaledes:

»Anordning til Opnaelse af forhøjet Virkning af et paa en Cykels Bagskærm anbragt Reflekslys (Katteøje), karakteriseret ved, at der som Underlag eller Baggrund for Reflekslyset (Katteøjet) anbringes en hvid Plade.«

I 1935 oprettede Sagsøgte, Zone-Redningskorpset, et »Cykel-Abonnement«, som var Genstand for nærmere Omtale i et af Dagbladet »Politiken« den 24 Juli udgivet Tillæg om Zone-Redningskorpset. Det hedder heri bl a:

»Hver Cykle-Abonnet faar ved Indtegningen udleveret en Refleks-Nummerplade, der anbringes umiddelbart under Katteøjet paa Bagskærmen og som tjener tre Formaal: dels at virke som et Advarselsskilt paa samme Maade som Katteøjet for Køretøjer, der bagfra nærmer sig Cyklisten, dels formindsker Chansen for Tyveri og dels letter Identificeringen af Cyklen ved Bortkomst paa Cyklestalde etc. Nummerpladen er forsynet med Z-R's Mærke, Amtsbogstav og det Nummer Abonneten har i Korpsets Abonnementskartotek.«

I Tillægget fandtes endvidere en Illustration af den runde hvide Nummerplade, der foroven var fastgjort paa en Cykels Bagskærm, saaledes at den øverste Del af Pladen sad mellem Skærmen og den nederste Del af Katteøjet.

Idet Sagsøgerne, Sadelmager Alfred Hansen og Arbejdsmand Jens Juul, hævder, at Sagsøgte, Zone-Redningskorpset, ved disse Nummerplader har krænket deres Patent, har de under denne Sag nedlagt Paa-stand om

a) at Sagsøgte kendes uberettiget til at fremstille eller lade fremstille Refleks-Nummerplader beregnet til Anbringelse paa en Cykels Bagskærm som Underlag eller Baggrund for Katteøjet, samt

b) at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerne en Erstatning paa 3000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 10 September 1935 til Betaling sker, subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, hvorhos Sagsøgernes Patent paa- staas omstødt i Henhold til Patentlovens § 1 Nr 3.

Sagsøgte har for det første anført, at Sagsøgernes Opfindelse allerede i et af Firmaet Wasdell Limited, Birmingham, i 1927 udgivet trykt Katalog, »Cycle Trade List, Season 1927«, findes saaledes beskrevet, at Patentet ikke burde være meddelt.

Den i Kataloget illustrerede og omtalte Anordning gaar imidlertid ud paa, at der er paaført den Del af Cyklens Skærm, der omgiver Katteøjet, samt dettes Fatning, der er loddet eller svejset paa Skærmen, en hvid Aluminiumsfarve, medens der ikke — som i Sagsøgernes Patent — er Tale om Anbringelse af en hvid Plade som Baggrund eller Underlag for Katteøjet. Under Henviſning hertil har den af Retten udmeldte Skønsmand, Ingeniør, cand polyt Hj Erichsen, udtalt, at den ved Sagsøgernes Patent beskyttede Opfindelse ikke kan siges at være saaledes beskrevet i Kataloget, at sagkyndige derigennem er i Stand til at udøve den.

Der maa herefter gives Sagsøgerne Medhold i, at der ikke i Kataloget findes Grundlag for at kende deres Patent ugyldigt.

Sagsøgte bestrider dernæst, at der foreligger nogen Krænkelse af Patentet. Dette maa efter Sagsøgtes Mening — der bl a støttes paa Ordlyden af den første af Sagsøgerne til Patentkommissionen indgivne Ansøgning — forstaas saaledes, at Opfindelsen gaar ud paa at forhøje Refleksvirkningen af selve Katteøjet og derved fremkalde den i Patentbeskrivelsen omtalte Afstandsvirkning. En saadan Forhøjelse af Katteøjets Refleksvirkning kan imidlertid ikke tilvejebringes ved den af Sagsøgte fremstillede Nummerplade — og iøvrigt ej heller ved den patenterede Anordning.

Skønsmanden har udtalt, at Formaalet med den patenterede Anordning maa være at opnaa en Forhøjelse — ikke af Katteøjets Refleksvirkning, hvilket vilde være umuligt paa den beskrevne Maade — men af Reflekslysvirkningen, idet Katteøjet og Pladen giver en stærkere Reflekslysvirkning end Katteøjet alene.

Iøvrigt har Skønsmanden udtalt, at den af Sagsøgte fremstillede Refleksnummerplade som afbildet i Tillægget til »Politiken« »i Anbringelse, Indretning, Princip, Øjemed eller iøvrigt efter min Mening kun adskiller sig fra den ved Dansk Patent Nr 46191 beskyttede Anordning ved, at den er forsynet med Bogstaver og Nummer. Denne Forskel vil dog efter min Mening ikke være tilstrækkelig til, at de Sagsøgtes Plade ikke kan anses for at være en Krænkelse af det omhandlede Patent. Sagsøgte vil nemlig ikke kunne anvende deres omhandlede Refleks-Nummerplade uden til denne at benytte sig af alle de Egenskaber, der ifølge Patentkravet saavel som Beskrivelsen til Patentet udmærker den ved dette beskyttede Anordning.«

Efter det foreliggende, og idet der ikke vil kunne gives Sagsøgte Medhold i, at Refleksnummerpladen ved den i Tillægget til »Politiken« gengivne Anbringelse ikke kan betragtes som Underlag eller Baggrund for Katteøjet, findes Sagsøgte ved sin Fremstilling og Udlevering af de omhandlede Plader til Anbringelse som nævnt at have gjort Indgreb i de ved Sagsøgernes Patent hjemlede Rettigheder, og Sagsøgernes under a) anførte Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til den forlangte Erstatning har Sagsøgerne anført, at de anslaa deres Fortjeneste ved Fremstilling og Salg af Refleksplader til 30 Øre pr Stk, hvorhos de har henvist til, at Sagsøgte har opgivet Antallet af Abonnenter til 8488.

Sagsøgte bestrider, at Sagsøgerne, der har vægret sig ved at give

nærmere Oplysninger om Størrelsen af deres Salg, har lidt noget Tab; i hvert Fald kan Antallet af Sagsøgte Abonenter ikke danne Grundlag for Erstatningens Beregning, idet kun en mindre Del af de udleverede Nummerplader er anbragt paa den omhandlede Maade.

Efter de foreliggende Oplysninger findes Sagsøgerne at have Krav paa en Erstatning, som skønmæssigt vil kunne fastsættes til 1000 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

M a n d a g d e n 19 O k t o b e r .

Nr. 56/1936. **Københavns Magistrat (Trolle)**

m o d

Arbejdsmand **Chr Jørgensen** (Bang efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade ved Revnedannelse paa et Indstævnte tilhørende Hus.

Landvæsenskommissionens Kendelse af 1 Maj 1935: I fuld og endelig Erstatning for Skade ved Revnedannelse paa det grundmurede Hus paa Matr Nr 15 e af Søsum udbetaler Københavns Vandforsyning til Ejeren et Beløb paa 800 Kr. Sagens Omkostninger udredes som foran anført.

Overlandvæsenskommissionens Kendelse af 3 Februar 1936: Den af Landvæsenskommissionen den 1 Maj 1935 afsagte Kendelse stadfæstes. Sagens Omkostninger for Overlandvæsenskommissionen med Undtagelse af Rejseudgifter og Diæter til de af Ministeriet udnævnte sagkyndige Medlemmer, hvilke udredes af Statskassen, betales af Københavns Vandforsyning inden 15 Dage efter Modtagelsen af Opgørelsen fra Kommissionens Formand. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Kendelse er afsagt af en af Landbrugsministeriet den 23 August 1935 nedsat Overlandvæsenskommission.

For Højesteret har Appellanten principalt paastaaet den indankede Kendelse ophævet, subsidiært Sagen hjemvist til Overlandvæsenskommissionen.

Efter det foreliggende maa det stille sig som usikkert, om Sænkningen i Grundvandstanden paa Matr Nr 15 e af Søsum skyldes Vandværkets Pumpning paa det dybere Vandlag eller Gaasebækkens Regulering. Selv om det sidste antages, findes Overlandvæsenskommissionen dog i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 at

have haft Hjemmel til at paakende det af Indstævnte rejste Erstatningskrav, idet Reguleringen af Gaasebækken som af Kommissionen anført, maa anses som et Led i Anlægget af Pumpestationen ved Bjellekær, hvilket Anlæg er godkendt i Henhold til fornævnte Lovs § 2.

Appellantens principale Paastand vil herefter ikke kunne tages til Følge, og da Kommissionen ikke har overskredet sin Kompetence ved at anvende Lov af 31. Marts 1926 ved Erstatningsspørgsmaalets Afgørelse, vil Appellantens subsidiære Paastand ej heller kunne tages til Følge.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Ingen af de ovennævnte, af Appellanten, Københavns Magistrat, nedlagte Paastande kan tages til Følge.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Otto Bang betaler Appellanten 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Præmisserne til Landvæsenskommissionens Kendelse er saalydende:

Ved Skrivelse af 4 April 1934 paaklager Søsnum Grundejerforening ved dennes Formand, Sognefoged Rasmus Olsen, at et Arbejdsmand Chr Jørgensen tilhørende Hus paa Matr Nr 15 e af Søsnum Østersø er blevet beskadiget ved Revner i Ydermur og Skillerum, formentlig hidrørende fra Forskydninger i Jordlagene foraarsaget af den stærke Udtørring af Jorden, der fremkommer ved Pumpningerne af Bjellekær Anlægene, og det oplyses, at Huset er beliggende ca 300 m fra de nærmeste Vandindvindingsboringer.

Grundejerforeningen fremlægger til Støtte for Klagen en Erklæring af 18 Februar 1934 fra den Murer, der har opført Klagerens Hus, samt en Erklæring af 8 Februar 1934 fra Murermester L P Hansen, der udtaler, at Fundamenterne har en Dybde af ca 70 cm under Terræn og hviler paa Sandunderlag.

Grundejerforeningens Klage tilstilledes Københavns Magistrat til Udtalelse, og ved Skrivelse af 19 Juni 1934 fremsender denne en Skrivelse af 13 Juni 1934 fra Københavns Vandforsyning. I Skrivelsen redegør Vandforsyningen for Vandstandsforholdene ved Klagerens Ejendom og paaviser, at Vandstanden i Klagerens Brønd svarer til Vandstanden i Gaasebækrenden og i nogle Brønde paa Vandforsyningens Areal, medens Vandstanden i det vandførende Lag, Kalken, er ca 8 m lavere. Vandforsyningen paastaar endvidere, at den konstaterede Vandspejls-sænkning i Klagerens Brønd, nemlig fra 1,17 m under Dæksel i 1927 til 2,10 m under Dæksel i 1934, hidrører fra den ved Regulering af Gaasebækrenden, der ligger mellem Vandforsyningens Arealer og Klagerens Ejendom, stedfundne Sækning af Vandstanden i denne paa ca 1 m,

medens Vandstandssænkningen i det vandførende Lag i Kalken ikke kan have haft nogen betydende Indflydelse paa Vandstanden paa Klagerens Ejendom.

Vandforsyningen bemærker yderligere, at Huset er opført i 1926, medens Vandforsyningen har paabegyndt sine Borearbejder her i 1921 og Anlægsarbejdet i 1925.

Vandforsyningen fremsender endvidere Rapport og Kort over de foretagne Undersøgelser af Huset og Jordbundsforholdene ved dette. Af Rapporten fremgaar, at der ved Husets nordøstlige Hjørne var foretaget en Prøvegravning under Tilstedeværelse af en Repræsentant for Grundejerforeningen, og at der her var konstateret en Fundamentsdybde paa 0,65 m u T og at Fundamentet her hvilede paa sort Sand, hvilket ligeledes fremgaar af en ved Hjørnet udført Boring V. Endvidere oplyses om Husets Fundering ved de øvrige omkring dette foretagne Jordboringer, at der under Fundamentet andre Steder findes Tørvelag, og særlig ved Husets sydlige Side.

Vandforsyningen nedlægger derefter følgende Paastande:

at det ikke er godtgjort og ej heller sandsynligt, at der er nogen Aarsagsforbindelse mellem Vandforsyningens Pumpninger ved Bjellekær og Revnedannelserne paa Ejendommen Matr Nr 15 e af Søsum, og at den egenlige Aarsag til disse er en uforsvarlig Fundering af et grundmuret Hus (delvis paa Tørv og tørveblandet Sand) og

at Klageren, Husejer Chr Jørgensen, paalægges Sagens Omkostninger.

Ved Skrivelse af 2 Februar 1934 har Frederiksborg Amt meddelt Kommissionen, at Amtet har bevilget Klageren fri Proces.

Kommissionen besigtigede Klagerens Ejendom den 16 November 1934. Det konstateredes, at der i Husets østlige Gavl findes Revner, der tyder paa, at den østlige Gavl, med Undtagelse af det nordøstlige Hjørne, har forskudt sig i sydlig Retning. Revnen har aabnet sig ca 5 mm. Paa den sydlige Facade konstateredes Revner, der tyder paa, at Facaden er sunket og forskudt i vestlig Retning. Den største Revne har aabnet sig ca 10 mm.

De saaledes konstaterede Forskydninger og Sænkninger tyder paa, at Funderingen har svigtet særlig omkring Husets sydøstlige Hjørne og langs dets sydlige Facade. For nærmere at undersøge dette Forhold lod Kommissionen foretage to Prøvegravninger langs Sydsiden af Huset.

Prøvegravning I ved Husets sydøstlige Hjørne. Fundamentet var ført ned til ca 1 m under Overkant af Sokkel. Fundamentet bestod af Brokker og Sten med lidt Mørtel; umiddelbart under Fundamentet fandtes et ca 12 cm tykt sammenpresset Tørvelag, herunder hvidt Sand.

Prøvegravning II ved Vindu paa Sydsiden ca 2 m fra det sydøstlige Hjørne. Fundamentet var udført som ovenfor. Underkant af Fundament maalt til 104 cm under Overkant af Sokkel, umiddelbart under Fundamentet fandtes et ca 13 cm tykt, sammenpresset Tørvelag, herunder hvidt Sand.

Af Tørvelaget udtoges en Prøve.

Derefter maalt Vandstanden i Klagerens Brønd til 2,0 m under Dæksel.

Efter at de mødte havde haft Lejlighed til at udtale sig udsatte Kommissionen Sagen til nærmere Undersøgelse af paa hvilket Tidspunkt den nuværende Ejer har erhvervet Skøde paa Ejendommen, og om han har været indvarslet til Møderne vedrørende og været interesseret i Uddybningen af Gaasebækrenden. Ved Skrivelse af 2 Januar 1935 oplyser Søsnum Grundejerforening, at den nuværende Ejers Skøde paa Ejendommen er tinglæst i 10 Retskreds Frederikssund den 9 September 1924.

Ved Skrivelse af 26 Januar 1935 oplyser Københavns Magistrat, at Ejeren af Matr Nr 15 e ikke har været indkaldt til Vandsynsmøderne vedrørende Gaasebækrenden, og at Aarsagen hertil har været den, at Ejendommen ikke grænsede direkte til Vandløbet. Magistraten udtaler endvidere om den foretagne Uddybning af dette Vandløb, at samtlige tilgrænsende Lodsejere for Vandsynsmændene og med Hjemmel i Vandløbslovgivningen har truffet Bestemmelse om Uddybningen, og at Hensigten hermed iøvrigt kun har været at foretage en normal Afvanding med Afløb til aabent Vandspejl.

Kommissionen afholdt derefter den 12 April 1935 et Møde med Parterne. Efter at de mødte havde haft Lejlighed til at udtale sig, prøvede Kommissionen forgæves Forlig, hvorefter Sagen blev optaget til Kendelse.

Af det i Sagen oplyste fremgaar, at Huset er funderet paa et Fundament af Sten og Brokker med lidt Mørtel, og at Fundamentsdybden er ca 70 cm under Terræn. Endskønt denne Fundamentsdybde ikke kan regnes at være absolut frostfri, skønnes dette Forhold ikke at være af Betydning i nærværende Sag.

Endvidere maa det antages for godtgjort, at det nordøstlige Hjørne og antagelig ogsaa den væsenligste Del af Nordsiden er funderet paa relativ god Bund, og Besigtigelsen af Murene tydede heller ikke paa, at der her har fundet Sætninger Sted. Det maa yderligere anses for godtgjort, at det sydøstlige Hjørne og hele eller en væsenlig Del af den sydlige Facade derimod ikke er funderet paa fast Bund, men direkte paa Tørv, og at Fundamentet her har sat og forskudt sig, saaledes som det foran omtalt fremgaar af de konstaterede Revner.

Kommissionen maa, selv for et Hus af saa ringe Størrelse som omhandlet, anse den konstaterede Fundering af et grundmuret Hus direkte paa Tørvejord for uforsvarlig, idet Tørven ved at belastes direkte med Fundamentstrykket vil sammentrykkes, og da Huset til lige for en Del af Murenes Vedkommende er funderet paa tilstrækkelig fast Bund, vil der ved Sammentrykningen af Tørvelaget opstaa Revner i Murene ved de uensartede Sætninger og Forskydninger, som Fundamentet er underkastet.

Med Hensyn til Muligheden for en eventuel medvirkende Aarsag i Fundamentets Sætninger af de konstaterede Vandstandsænkninger, jfr den foran omtalte Sænkning af Vandstanden i Brønden fra 1,17 til 2,1 m under Terræn, bemærker Kommissionen:

En Sænkning af Vandstanden i et Flydesandsanlæg vil ikke medføre Forskydninger eller Sætninger af dette, naar der ikke samtidig med Vandstandssænkningen bortfjernes Sandmateriale, idet Vandet i Sand-

laget kun er til Stede som Porevand d v s i Hulrummet mellem Sandkornene. Derimod vil Bortfjernelse af Vand fra et Lag, der som Tørv indeholder organiske og kolloidale Stoffer, kunne bevirke Sætninger og Forskydninger i dette, men om Tørvenes Bæreevne derved formindskes vil afhænge væsentlig af, om Tørven før Vandstandssænkningen har været vandfyldt eller kun fugtig paa Grund af Tørvens hygroskopiske Egenskaber.

Før Vandstandssænkningen stod Vandstanden ca 1,17 m under Terræn, medens det efter det hidtil konstaterede ikke kan antages, at Tørvelaget naar væsentlig ned under denne Dybde under Terræn, saaledes at Tørvelaget ikke kan antages at have været vandfyldt, men at det kun har holdt sig fugtigt ved sine hygroskopiske Egenskaber.

Idet Vandstanden i Sandlaget derefter sænkes fra 1,17 til 2,1 m under Terræn, vil dette vel kunne have Betydning for Tørvelagets Fugtighedsgrad, men Tørvelaget vil endvidere være underkastet Indflydelse fra den nedsivende Nedbør, idet tørre Perioder vil forringe og fugtige Perioder vil forøge det nær Jordoverfladen liggende Tørvelags Fugtighedsgrad, saaledes at Tørvelaget vil »arbejde«, og et Fundament hvilende herpaa vil være underkastet stadige Sænkninger og Forskydninger.

Med Hensyn til Aarsagen til Vandstandssænkningen ved Klagerens Ejendom bemærker Kommissionen, at denne, foruden fra den ringe Nedbør, efter det oplyste maa antages at hidrøre fra Reguleringen af Gaasebækrenden, hvorved Vandstanden i denne sænkedes med ca 1 m, hvilket meget nær svarer til den konstaterede Sænkning i Klagerens Brønd, medens den ca 8 m lavere Vandstand i Kalken, hvorfra Vandforsyningen tager sit Vand, ikke gør det sandsynligt, at der er nogen direkte Forbindelse mellem Afhængigheden mellem Vandstandene i det øvre Sandlag og i Kalken.

Med Hensyn til Vandforsyningens Ansvarlighed overfor Skade i Anledning af den foretagne Fordybning af Gaasebækrenden bemærker Kommissionen, at den ikke kan give Vandforsyningen Medhold i den fremsatte Paastand om, at Uddybningen kun er foretaget for at foretage en normal Afvanding med Afløb til aabent Vandspejl, idet Kommissionen skønner, at Fordybningen af Gaasebækrenden maa henregnes under de i § 1 Stk 2 i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 nævnte Bygge- og andre Foranstaltninger i Anledning af Gennemførelsen af Indvindingsanlægget ved Bjellekær, og Vandforsyningen maa, jfr § 6 i nævnte Lov, anses for at være ansvarlig for de heraf følgende Skader. Da Vandforsyningen ikke overfor Kommissionen har godtgjort, at paagældende Ejer har haft nogen Fordel af Vandstandssænkningen ved Gaasebækrendens Uddybning, vil Vandforsyningens Ansvar overfor Ejeren af denne Aarsag ikke være at nedsætte.

Derimod skønner Kommissionen, som foran anført, at den konstaterede Fundering af et grundmuret Hus maa anses for uforsvarlig, og at ingen Skade vilde være sket paa Ejendommen, hvis denne havde været forsvarlig funderet, saaledes at Ejeren selv maa bære en væsentlig Del af Risikoen ved Husets uforsvarlige Fundering.

Under Hensyn til det foran anførte bestemmer Kommissionen, at

Københavns Vandforsyning til Ejeren af Matr Nr 15 e af Søsøm i fuld og endelig Erstatning for Skade ved Revnedannelse paa det ham tilhørende grundmurede Hus udbetaler en Erstatning paa 800 Kr.

Sagens Omkostninger, derunder Honorar til Kommissionens tekniske Sagkyndige, og hvorover der senere vil finde fornøden Opgørelse Sted, betales af Københavns Vandforsyning.

Præmisserne til Overlandvæsenskommissionens Kendelse er saalydende:

I Skrivelse til Frederiksborg Amt af 23 August 1935 har Landbrugsministeriet i Henhold til § 18 i Lov af 30 December 1858 sammenholdt med § 3 i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 udnævnt Landvæsenskommissærerne Amdtsraadsmedlem N H Nielsen, Skævinge, og Amdtsraadsmedlem N J Nielsen, Ramløse, samt som teknisk sagkyndige i henholdsvis Vandløbsforhold og Vandværksanlæg Etatsraad, Landinspektør Bentzon og Ingeniør H Neergaard til med Stiftamtmand, Kammerherre W Oxholm som Formand at sammentræde i en Overlandvæsenskommission for at behandle og paakende en af Landvæsenskommissionen af 10 Marts 1927 angaaende Københavns Kommunes Vandindvindingsanlæg den 1 Maj 1935 afsagt Kendelse om Erstatning for Skade ved Revnedannelse paa et Arbejdsmand Chr Jørgensen tilhørende grundmuret Hus, beliggende paa Matr Nr 15 e af Søsøm.

Under Forhandlingerne for Landvæsenskommissionen har Søsøm Grundejerforening paa bemeldte Chr Jørgensens Vegne paastaet, at Revnedannelsen skyldes Forskydninger i Jordlagene hidrørende fra de i Juni 1927 paabegyndte Pumpninger af Københavns Vandforsynings Pumpestation i Bjellekær.

Københavns Vandforsyning har herimod hævdet, at der ikke er nogen Aarsagsforbindelse mellem Pumpningerne og de paaklagede Revnedannelser, og at den egenlige Aarsag til disse er en uforsvarlig Fundering af Huset delvis paa Tørv og tørveblandet Sand. Der er ganske vist konstateret en Sænkning af Vandspejlet i Klagerens Brønd fra 1,17 m under Dæksel i 1927 til 2,10 m under Dæksel i 1934, men denne hidrører efter Vandforsyningens Paastand fra, at Vandstanden i det mellem Vandforsyningens Arealer og Klagerens Ejendom liggende private Vandløb »Gaasebæk« ved en i 1925 ved Vandforsyningens Foranstaltning stedfundet Regulering, der blev foretaget for at sikre Adgangen til Vandforsyningsanlægget, og en i Forbindelse hermed staaende Bundsikring, der blandt andet havde til Hensigt at hindre Forurening af Grundvandet, er blevet sænket ca 1 m, medens den af Pumpningen foraarsagede Vandstandssænkning i det vandførende Lag i Kalken ikke formenes at kunne have haft nogen betydende Indflydelse paa Vandstanden paa Klagerens Ejendom.

Det siges i Landvæsenskommissionens Kendelse, at Huset, der er opført i 1926, er funderet paa et Fundament af Sten og Brokker med lidt Mørtel, og at Fundamentsdybden er ca 70 cm under Terræn. Medens det nordøstlige Hjørne og antagelig ogsaa den væsentligste Del

af Nordsiden er funderet paa relativ god Bund, maa det anses for godtgjort, at det sydøstlige Hjørne og hele eller en væsentlig Del af den sydlige Facade ikke er funderet paa fast Bund, men direkte paa Tørv, og at Fundamentet her har sat og forskudt sig, saaledes som det er konstateret ved en af Landvæsenskommissionen den 16 November 1934 foretaget Besigtigelse. Landvæsenskommissionen anser en saadan Fundering af et grundmuret Hus direkte paa Tørvejord for uforsvarlig, idet Tørven ved at belastes direkte med Fundamentstrykket vil sammentrykkes, og da Huset tillige for en Del af Murenes Vedkommende er funderet paa tilstrækkelig fast Bund, vil der ved Sammentrykningen af Tørvelaget opstaa Revner i Muren ved de uensartede Sætninger og Forskydninger, som Fundamentet er underkastet. Paa den anden Side mener Landvæsenskommissionen imidlertid, at den ialtfald delvis fra Reguleringen af Gaasebækken hidrørende Vandstandssænkning ved Ejendommen vil kunne have Betydning for Tørvelagets Fugtighedsgrad og derved medvirke til Fundamentets Sætninger.

Under Hensyn hertil, og da det skønnes, at ingen Skade vilde være sket paa Huset, hvis det havde været forsvarligt funderet, formener Landvæsenskommissionen, at Ejeren selv maa bære en væsentlig Del af Risikoen ved Husets uforsvarlige Fundering, men statuerer derhos, at Vandforsyningen i Medfør af § 6 i Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 er ansvarlig for de Skader, der følger af den omhandlede Fordybning og Bundsikring af Gaasebækken, og som Følge heraf vil have at erlægge til Husets Ejer i fuld og endelig Erstatning for Skade ved Revnedannelsen en Erstatning paa 800 Kr samt udrede Sagens Omkostninger, derunder Honorar til Kommissionens tekniske Sagkyndige.

I sin Begæring om Sagens Indankning for en Overlandvæsenskommission har Københavns Magistrat paastaaet, dels at Reguleringen af Gaasebækken til normal Afvanding med Afløb til aabent Vandspejl var nødvendig og paa lovlig Maade er indbragt for Vandsynsmænd og med disses Billigelse gennemført i 1925 efter de om private Vandløb i Lov af 28 Maj 1880 givne Regler, dels at Reguleringen er udført, førend Huset paa Klagerens Ejendom var bygget, og at Klageren, hvis han under disse Omstændigheder mener at have noget Erstatningskrav, maa gøre dette gældende ved de almindelige Domstole. Med Hensyn til, at der i Kendelsen henvises til § 1, Stk 2, i Lov af 31 Marts 1926, der bestemmer, at, saafremt paatænkte Bygge- og andre Foranstaltninger kan forudses at medføre varende, videregaaende Indgreb i Grundvandsforholdene, kan Spørgsmaal herom forinden Foranstaltningernes Iværksættelse indbringes for en Landvæsenskommission, har Magistraten bestridt, at den nævnte Lovbestemmelse kan finde Anvendelse i det foreliggende Tilfælde. Under Henvisning hertil henholder Magistraten sig til de af Københavns Vandforsyning for Landvæsenskommissionen nedlagte Paastande, der gaar ud paa, at Vandforsyningen frifindes for den af Arbejdsmand Chr Jørgensen rejste Tiltale, og at Sagens Omkostninger paalægges bemeldte Chr Jørgensen.

Overlandvæsenskommissionen skal hertil bemærke, at den Omstændighed, at Reguleringen af Gaasebækken er udført paa lovlig Maade efter forudgaaende Forhandling for Vandsynsmændene — hvilket

under Sagen er ubestridt — ikke kan afskære de i Medfør af Lov Nr 54 af 31 Marts 1926 nedsatte Kommissioner, hvis Opgave det blandt andet er at afgøre, hvilke Erstatninger der bør udredes for den Skade, som voldes ved Forandring af Grundvandstanden under Udførelsen af Anlægget, fra at træffe Afgørelse med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt den omhandlede Regulering og Bundsikring, der maa anses som et Led i Anlægget af Pumpestationen ved Bjellekær, og ved hvis Forberedelse for Vandsynsmændene Arbejdsmand Chr Jørgensen som ikke-tilstødende Grundejer ikke har været tilsagt, har været medvirkende Aarsag til de omhandlede Revnedannelser, samt i bekræftende Fald at bestemme det dermed efter de gældende Erstatningsregler forbundne Ansvar.

Da nu Københavns Vandforsyning selv har gjort gældende, at ikke Pumpningerne, men den ved Reguleringen stedfundne Sænkning af Vandstanden i Gaasebæk er Aarsag til Sænkningen af Vandstanden paa Matr Nr 15 e af Søsum, og da Landvæsenskommissionens Formening om, at Vandstandssænkningen har medvirket til Revnedannelsen ikke med Sikkerhed vil kunne forkastes, vil Kendelsen være at stadfæste, idet bemærkes, at den Omstændighed, at Reguleringen har fundet Sted, førend Huset blev opført, ikke kan betage Grundejerens hans Krav paa Erstatning for de skadelige Følger af Vandstandssænkningen, og at det skønnes at være uden Betydning for Sagens Udfald, om den i Landvæsenskommissionens Kendelse paaberaabte Bestemmelse i Lovens § 1, Stk 2, kan finde Anvendelse i det heromhandlede Tilfælde.

Sagens Omkostninger for Overlandvæsenskommissionen med Undtagelse af Rejseudgifter og Diæter til de af Ministeriet udnævnte sagskyndige Medlemmer, hvilke udredes af Statskassen, vil være at udrede af Københavns Vandforsyning.

Tirsdag den 20 Oktober.

Nr 23/1936. Fru **Erna Petersen** og Klejnsmed **Svend Eliassen**
(Holten-Bechtolsheim)

m o d

Montør **Vigand Emil Lundquist**, Frøken **Elly Hedvig Lundquist**
og Frøken **Inge Emma Jensine Lundquist** ved sin Værg, for-
nævnte Montør **V E Lundquist** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Forpligtelse til at tilbagebetale et modtaget Beløb til et Dødsbo.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1935: De Sagsøgte, Montør Vigand Emil Lundquist, Frk Elly Hedvig Lundquist og Frk Inge Emma Jensine Lundquist ved sin Værge, fornævnte Montør V E Lundquist, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Frederiksberg Birks Skifteret, der behandler Dødsboet efter Husbestyrerinde, Frk Johanne Maren Jacobsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket til Højesteret af afdøde Frøken Jacobsens Søsterbørn Fru Erna Petersen og Svend Eliassen.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har Ove Jacobsen bl a forklaret, at da han den 23 Marts 1935 under et Besøg hos Lundquists fik en Sparekassebog overleveret af Lundquist som Gave fra afdøde, gjorde han en Bemærkning om, at Bogen jo ikke lød paa hans Navn, og at Lundquist hertil svarede, at det var, fordi afdøde, hvis hun var blevet rask, skulde have haft Pengene tilbage.

Lundquist har benægtet, at Jacobsen er fremkommet med den anførte Bemærkning, og at han selv har udtalt sig som af Jacobsen angivet.

Efter afdødes hele personlige og økonomiske Stilling maatte det paa Forhaand have Formodningen imod sig, at det skulde have været hendes Mening at forære saa betydelige Beløb som de omhandlede bort uafhængig af, om hun kom over sin Sygdom eller ej. Efter de Udtalelser, som afdøde ifølge Lundquists egen Forklaring har fremsat overfor ham, maa det antages, at han har været klar over, at hun skulde have Pengene tilbage, hvis hun blev rask, hvilket ogsaa bestyrkes ved hans senere Optræden og ved den af Ove Jacobsen afgivne, ovenfor gengivne Forklaring.

Idet den af afdøde foretagne Disposition herefter kun kunde have Gyldighed som en Disposition over hendes Efterladenskaber, vil den, da den ikke foreligger i testamentarisk Form, ikke kunne opretholdes mod de af Appellanterne rejste Indsigelser, og Appellanternes Paastand findes herefter at maatte tages til Følge, saaledes at Værgen dømmes paa Inge Lundquists Vegne.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves for begge Retter.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Montør Vigand Emil Lundquist og Frøken Elly Hedvig Lundquist, bør een for begge og begge for een betale til Frederiksberg Skifteret, der behandler Dødsboet efter Husbestyrerinde, Frøken Johanne Maren Jacobsen, 2339 Kroner 04 Øre med Renter 3 pCt aarlig fra den 25 Marts 1935 til den 30 Sep-

tember 1935 og derefter 5 pCt aarlig, til Betingelse sker.

Montør Lundquist bør dels paa egne Vegne og dels som Værge for Frøken Inge Emma Jensine Lundquist betale til Frederiksberg Birks Skifteret 2339 Kroner 04 Øre med Renter som ovenfor nævnt.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af Januar og i Begyndelsen af Februar 1935 blev Frøken Johanne Maren Jacobsen, der var ansat som Husbestyrerinde hos Professor Dr phil Carl Roos, Monradsvej Nr 19, tilset af Læge A Schade for et over store Dele af Kroppen udbredt Eczem samt en haardnakket tør Bronchitis, ledsaget af Feber. Frøken Jacobsen klagede endvidere over stor Træthed. Læge Schade meddelte hende noget ind i Februar Maaned, at en Hospitalsindlæggelse var nødvendig, og den 16 Februar blev hun overført til Frederiksberg Hospital, hvor hun afgik ved Døden den 22 Marts tidligt om Morgenen. Umiddelbart før Indlæggelsen, nemlig den 12 eller 13 Februar var Montør Lundquist og Hustru paa Besøg hos Frøken Jacobsen, og det kommende Hospitalsophold var da paa Tale. Under Samtalen overgav Frøken Jacobsen en Kontrabog Nr 10257 med Sparekassen for København og Omegn, Frederiksberg Afdeling, til Montør Lundquist.

Denne har overfor Frederiksberg Birks Skifteret, der behandler Frk Jacobsens Dødsbo, oplyst, at han ved den paagældende Lejlighed af Frk Jacobsen fik Besked om at sørge for, at denne Bog, hvorpaa indestod 6907 Kr 27 Øre, blev delt i tre Dele mellem Ægteparret Lundquist's to Børn og en Brodersøn af Frøken Jacobsen ved Navn Ove Jacobsen, boende i Nakskov.

Bogen lød paa Frøken Jacobsens Navn, og der blev intet gjort for at overføre Bogen paa nyt Navn.

Den 5 Marts d A hævede Fru Lundquist 2302 Kr paa Bogen og indsatte Beløbet paa en ny Bog, lydende paa Frøken Jacobsens Navn. Den 23 Marts d A fik Ove Jacobsen Meddelelse om de trufne Dispositioner og fik samtidig Bogen med de 2302 Kr udleveret.

Det resterende Beløb forblev henstaaende paa Kontrabog Nr 10257 indtil den 22 Marts, paa hvilken Dag Fru Lundquist hævede 2000 Kr. Dagen efter bleven Bogen opgjort og udbetalt til Montør Lundquist med det da resterende Beløb 2678 Kr 08 Øre, saaledes at Montør Lundquist paa sine Børns Vegne ialt har oppebaaret 4678 Kr 08 Øre.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne Frederiksberg Birks Skifteret, der behandler Dødsboet efter Husbestyrerinde Frk Johanne Maren Jacobsen nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Montør Vigand

Emil Lundquist dømmes til at betale in solidum med Sagsøgte, Frk Elly Hedvig Lundquist 2339 Kr 04 Øre med Renter 3 pCt p a fra 25 Marts 1935 til Stævningens Dato 30 September 1935 og derefter 5 pCt p a til Betaling sker og in solidum med Sagsøgte, Frøken Inge Emma Jensine Lundquist 2339 Kr 04 Øre med Renter 3 pCt p a fra 25 Marts 1935 til Stævningens Dato den 30 September 1935 og derefter 5 pCt p a til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at Boets Arvinger, herunder fornævnte Ove Jacobsen, har protesteret mod den ovenomhandlede Dispositions Lovlighed, idet de hævder, at Overgivelsen af Kontrabogen til Montør Lundquist skete paa et Tidspunkt, da Frøken Jacobsen ansaa sin Død som en nærliggende Mulighed, saaledes at den trufne Disposition maa anses som en Døds gave.

Da Testamentsformerne ikke er iagttaget, og da Arvingerne endvidere bestrider, baade at Afdøde, da Dispositionen blev truffet, var sin Fornuft fuldkommen mægtig, og at Dispositionen er Udtryk for Afdødes endelige Vilje, maa Kontrabogen eller dens Provenu inddrages under Bobehandlingen. Ove Jacobsen er enig i, at den ham overgivne Kontrabog inddrages under Boets Behandling. Skulde Boet ikke faa Medhold i dets Paastand under nærværende Sag, forbeholder han sig dog sin Stilling.

Sagsøgerne gør derhos gældende, at Sagsøgte, Montør Lundquist, der har disponeret over Sparekassebogen, maa være personlig ansvarlig for det Beløb, som han har oppebaaret.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, at Gavedispositionen, der blev faktisk fuldbyrdet ved Overleveringen af den fornævnte Sparekassebog, maa anses for en Livsgave; de hævder derhos, at Dispositionen er Udtryk for Afdødes endelige Vilje, og at hun var sin Fornuft fuldkommen mægtig. De Sagsøgte bestrider bestemt, at Afdøde, da hun overgav Sparekassebogen til Montør Lundquist, skulde have anset sin Død som en nærliggende Mulighed; hun vidste ikke, at hun led af en alvorlig Sygdom Leukæmi, hvilken Sygdom først blev konstateret efter hendes Indlæggelse paa Hospitalet, og hun regnede med, at hun vilde blive helbredet for sin Eczem og Bronchitis; hun var da heller ikke mere daarlig end, at hun lige indtil hun blev indlagt paa Hospitalet, var oppe den meste Del af Dagen og kunde besørge sit Arbejde i Huset. Afdøde tog intet som helst Forbehold om, at hun, hvis hun kom tilbage fra Hospitalet skulde have Sparekassebogen og noget Sølvtoj, som hun samtidigt overleverede til Fru Lundquist med Bemærkning om, at det skulde tilfalde hendes to Døtre, tilbageleveret. Sparekassebogen var ikke forsynet med Mærke og kunde hæves uden videre mod Opgivende af det Navn, som Bogen lød paa.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Montør Vigand Emil Lundquist og Frk Elly Hedvig Lundquist afgivet Partsforklaring, hvorhos Fru Therese Frederikke Lundquist, Professorinde Karen Margrethe Roos og praktiserende Læge Peter Axel Schade har afgivet Vidneforklaring.

Montør Lundquist forklarede, at han havde kendt Afdøde i 18 a 20 Aar. Afdøde kom i Reglen hver anden Søndag og jævnlig om Onsdagen i hans Hjem, og han og hans Familie var afdødes nærmeste Venner. Den 12 eller 13 Februar ringede Afdøde hans yngste Datter Inge, der er ansat paa et Kontor, op i Telefonen og bad hende om at sige til hendes Forældre, at hun ønskede, at de skulde komme ud til hende, da hun havde noget vigtigt at tale med dem om; han og hans Hustru aflagde samme Dags Aften Afdøde et Besøg. Under Samtalen blev der talt om det forestaaende Hospitalsophold, og Afdøde fremkom i denne Forbindelse med en Bemærkning om, at man jo ikke vidste, hvad der kunde ske. Afdøde overleverede derefter til ham og hans Hustru foruden noget Sølvtøj, som hun sagde, at deres Døtre skulde have, den under Sagen omhandlede Sparekassebog Nr 10257 med Sparekassen for København og Omegn, Frederiksberg Afdeling, og bad ham om at sørge for, at denne Bog, om hvilken hun oplyste, at den lød paa hendes Navn, blev hævet og det paa samme indestaende Beløb delt i tre lige store Dele, idet hans to Døtre Elly og Inge og Afdødes Brodersøn Ove Jacobsen hver skulde have $\frac{1}{3}$ af Beløbet; han bemærkede hertil, om det ikke var det samme som at forfordele de øvrige Arvinger, men Afdøde viste ham nu en anden Sparekassebog og bemærkede, at der var nok til de andre. Naar han ikke straks hævede det Beløb, som skulde tilfalde hans Døtre, var Grunden ikke den, at han opfattede Forholdet saaledes, at Pengene først skulde tilfalde dem, naar Giverinden var afgaaet ved Døden, men han mente, at det kunde vente, indtil de fik Brug for en Del af Pengene, hvilket først blev Tilfældet, da Afdøde var afgaaet ved Døden. Under et Besøg paa Hospitalet den 3 Marts udtalte han overfor Afdøde sin Betænelighed ved, at han ikke kunde bevise, at Ove Jacobsen kun skulde have $\frac{1}{3}$ af det paa Sparekassbogen indestaende Beløb. Afdøde sagde da, at han kunde sætte Ove Jacobsens Andpart ind paa en anden Bog. Dette besørgede hans Hustru den 5 Marts, men ved en Fejltagelse satte hun Beløbet ind paa en ny Bog paa Afdødes i Stedet for paa Ove Jacobsens Navn. Han havde spurgt Afdøde, om han skulde sende Bogen til Ove Jacobsen i Nakskov, men Afdøde svarede: »Nej, behold den bare, indtil han kommer herind«. Ove Jacobsen fik herefter først Bogen udleveret, da han den 23 Marts var kommet til København i Anledning af Afdødes forestaaende Begravelse.

Fru Therese Lundquist forklarede i alt væsenligt i nøje Overensstemmelse med sin fornævnte Mand. Vidnet kunde dog ikke erindre, at Afdøde under Samtalen den 12 eller 13 Februar fremkom med en Udtalelse om, at man ikke vidste, hvad der kunde ske. Afdøde var ved den nævnte Lejlighed aandsfrisk og livlig, og hun udtalte, at hun vilde haabe, at hun kom sig. Vidnet opfattede Afdødes Disposition over Sparekassbogen som en Livsgave, og Afdøde tog intet som helst Forbehold om, at hun skulde have Bogen tilbage, hvis hun kom sig. Vidnet vilde derfor ikke under denne Forudsætning være gaaet med til at tilbagebetale den hendes Døtre tilfaldende Del af Kapitalen, medmindre Afdøde senere skulde være kommet til at trænge til Pengene.

Elly Lundquist forklarede, at hendes Forældre, da de kom hjem fra Besøget hos Afdøde, gjorde hende bekendt med den Gave, Afdøde havde skænket hende og hendes Søster, og hun var kort efter en Aften ude paa Hospitalet og takkede Afdøde for Gaven.

Fru Professorinde Roos forklarede, at Afdøde, saa længe hun var i hendes Hus, passede sit Arbejde paa tilfredsstillende Maade, hun var sin Fornuft fuldkommen mægtig lige til Dagen før hun døde. Hun troede ikke, at hun skulde dø, men ventede, at hun skulde komme hjem. Forinden Hospitalsindlæggelsen overgav Afdøde Vidnet en Sparekassebog og et kontant Beløb paa 500 Kr, samt en Livsforsikringspolice; denne sidste bad hun Vidnet om at overlevere til den Person, der var indsat som begunstiget i Policen, saafremt hun døde; hun overleverede endvidere til Vidnet et kostbart Glas og bad Vidnet passe paa, at det ikke blev slaaget i Stykker; hvis hun døde, skulde Vidnet have Glasset.

Praktiserende Læge Peter Schade forklarede, at han havde været Læge for Afdøde; han besøgte hende et Par Gange forinden hendes Indlæggelse paa Hospitalet; hun var ganske normal, men noget fornærmet over at blive henvist til Hospitalsbehandling. Vidnet havde ikke haft det Indtryk, at der var noget i Vejen med hendes Aands-evner, hun var ikke ængstelig eller deprimeret, hun talte ikke om, at hun mulig vilde dø. Vidnet ønskede hende indlagt paa Hospitalet for, at hun kunde blive underkastet en grundig Undersøgelse, men han havde ikke den Opfattelse, at der var nogen Livsfare til Stede. Hun døde af en acut Leukæmi.

Efter det saaledes oplyste maa Retten gaa ud fra, at afdøde, der ikke kan antages at have anset sin Død som nær forestaaende, ved at overlevere den ovenomhandlede Sparekassebog til Sagsøgte Montør Lundquist med Tilkendegivelse af, at den lød paa hendes Navn, har tilsigtet straks og ubetinget at gøre Lundquists to Døtre og Ove Jacobsen til Ejere af den paa samme indestaende Kapital og derved at fraskrive sig enhver Raadighed over samme. Da Udbetaling saavel af Afdrag paa Sparekassebogen som af dennes hele paalydende Sum derhos kunde finde Sted til enhver Foreviser, som var i Stand til at opgive Boghaverens Navn, idet Bogen ikke var forsynet med særligt Mærke, maa en endelig Overdragelse af selve Ejendomsretten over Sparekassebogen anses iværksat ved den skete Overlevering af denne til Lundquist paa de berettigedes Vegne. Det maa endvidere anses tilstrækkelig godtgjort, at Afdøde paa det Tidspunkt, da Overleveringen af Sparekassebogen fandt Sted, har været sin Fornuft fuldkommen mægtig. Herefter vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare de Sagsøgte med 100 Kr.

Torsdag den 22 Oktober.

Nr 38/1936. Firmaet **Johansen & Høyer** (Rode)

mod

Bagermester Poul Boldt (Gelting),

betræffende Appellantens Ret til at drive Forretning under Navnet »Bondestuen«.

Sø- og Handelsrettens Dom af 4 Februar 1936: De Sagsøgte, Firmaet Johansen & Høyer, 1) kendes uberettiget til at drive Forretning Østerbrogade 39 eller andetsteds under Navnet »Bondestuen«, 2) kendes uberettiget til under nogen Form at benytte Ordet »Bondestuen« i Forretningsøjemed, 3) tilpligtes at lade det paagældende Firma »Hjemmebageriet Bondestuen« ved Høyer og Johansen udslette af Firmaregisteret. Endelig bør de Sagsøgte til Sagsøgeren betale Sagens Omkostninger med 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Det maa efter de i Sagen foreliggende efter Dommens Afsigelse afgivne modstridende Forklaringer henstaa som usikkert, om Tanken om at benytte Betegnelsen »Bondestuen« for den Art Bagerforretninger, som Sagen angaar, oprindeligt skyldes Indstævnte eller dennes Fader, Konditor Rasmus Boldt.

Efter alt saaledes foreliggende maa det antages, at Konditor Rasmus Boldt har været berettiget til at anvende Navnet »Bondestuen« for Forretningen Østerbrogade Nr 39 og til at overdrage Navnet sammen med Forretningen, og ved Salget af Forretningen til Konditor C G Høyer findes han at have givet denne Føje til at gaa ud fra, at Salget ogsaa omfattede Forretningsnavnet. Herefter vil Appellanternes Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanterne med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Firmaet Johansen & Høyer, bør for Tiltale af Indstævnte, Bagermester Poul Boldt, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter betales Indstævnte til Appellanterne med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagens Omstændigheder, som de er forelagt Retten, er følgende:

Sagsøgeren, Bagermester Poul Boldt, har siden 1931 drevet Bageri og Konditori i Gyldenløvesgade Nr 4 under Betegnelsen »Bondestuen«. Senere har Sagsøgeren oprettet Udsalg Nørrebrogade 108 og Amagerbrogade 19. Det ejendommelige ved disse Forretninger er dels Brødets Kvalitet, idet det bliver bagt efter specielle Opskrifter og paa samme Maade som hjemmebagt Brød, dels Forretningens Indretning, idet denne er møbleret med Møbler i Bondestil.

Omtrent samtidig med Sagsøgeren oprettede hans Fader, Bagermester Boldt senior, en lignende Forretning, og Faderen har, efter hvad han har forklaret, nu Udsalg Nørregade 30, Gl Mønt 11 og Kronprinsessegade 2.

I 1934 overtog Sagsøgte Høyer den af Boldt senior den Gang drevne Forretning Østerbrogade 39, idet han købte Inventaret, derunder et Skilt, hvorpaa stod Ordet »Bondestuen«; selve Forretningen som saadan blev ikke Genstand for Salg, da Ejendommens Ejer modsatte sig dette. Senere optog Sagsøgte Høyer Sagsøgte Johansen i Forretningen, og den 9 Juli 1935 lod de Sagsøgte i Handelsregisteret optage Firmaet »Hjemmebageriet Bondestuen« v/ Høyer og Johansen. Det sagsøgte Firma har efter deres Forklaring Udsalg foruden paa Østerbrogade Nr 39 ogsaa paa Nørrebrogade Nr 232 og Falkonerallé Nr 19.

Sagsøgeren, Bagermester Poul Boldt, gør gældende, at det sagsøgte Firma Johansen & Høyer, har været uberettiget til at aabne Forretninger af ganske lignende Beskaffenhed som Sagsøgerens og under Navnet »Bondestuen«, hvilket Navn de Sagsøgte bruger paa Indpakningspapir, Poser og til Avertering, ligesom de Sagsøgte har indrettet Forretningslokalerne med Sagsøgerens Virksomhed som Forbillede. De Sagsøgte har efter Sagsøgerens Mening endvidere været uberettiget til til Handelsregisteret at anmelde og faa registreret Firmabetegnelsen »Bondestuen«. Sagsøgeren har derfor nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Firmaet Johansen & Høyer, 1) kendes uberettiget til at drive Forretning Østerbrogade 39 eller andetsteds under Navnet »Bondestuen«, 2) de Sagsøgte kendes uberettiget til under nogen Form at benytte Navnet »Bondestuen« i Forretningsøjemed, 3) de Sagsøgte tilpligtes at lade det paagældende Firma »Bondestuen« udslette af Firma-registeret. Sagsøgeren fremhæver, at det er hans Ide, som de Sagsøgte uden Hjemmel har tilegnet sig. Indregistreringen gør ikke de Sagsøgte Fremgangsmaade lovlig, og den Omstændighed, at de Sagsøgte overtog Forretningen Østerbrogade 39 efter Boldt senior, er forsaavidt ogsaa uden Betydning, da Boldt senior ikke havde Adkomst til at raade over Navnet, hvilket han iøvrigt efter sin Forklaring heller ikke har gjort.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet. De henviser til, at de har faaet Navnet beskyttet ved Anmeldelse til Handelsregistret, og de bestrider, at de har tilegnet sig Navnet »Bondestuen«. Som allerede nævnt overtog Sagsøgte Høyer Forretningen Østerbrogade 39 fra Boldt senior, og der er ikke sket andet, end at Forretningen er blevet ført videre med samme Karakter, som den havde i Boldts Tid. Der blev ganske vist ved Overtagelsen ikke udtalt noget om Ret til at føre Navnet »Bondestuen«.

stuen«, men de Sagsøgte maatte efter deres Mening være berettiget til at gaa ud fra, at Boldt senior havde Adkomst til Navnet, og at dette fulgte med.

Ifølge Firmalovens § 10 maa ingen i sit Firma uden Hjemmel optage anden Mands Navn; ganske vist lyder det indregistrerede Firmanavn paa »Hjemmebageriet Bondestuen« ved Høyer og Johansen, men det væsentlige ved Navnet maa dog siges at være Ordet »Bondestuen«; under Hensyn hertil og til, at det ubestridt helt igennem er Sagsøgerens Ide, de Sagsøgte i direkte Konkurrence med Sagsøgeren har gjort Brug af, uden at de har paavist gyldig Hjemmel hertil — jfr i denne Forbindelse Loven om Bestemmelser om uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelses § 9 — vil Sagsøgerens Paastand, mod hvis enkelte Poster der ikke er rejst særskilt Indsigelse, være at tage til Følge. Sagens Omkostninger bør de Sagsøgte betale til Sagsøgeren med 150 Kr.

Fredag den 23 Oktober.

Nr 15/1936. **Skattedepartementet** (Kammeradvokaten)

mod

Købmand C Wildner-Christensen (Meyer),

betræffende Tilbagebetaling af et Indkomstskattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 26 November 1935: Sagsøgte, Finansministeriet ved Finansminister H P Hansen, bør til Sagsøgeren, Købmand C Wildner-Christensen, betale 1863 Kr 20 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 12 Januar 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af de for Højesteret foreliggende tildels efter Dommens Afgivelse tilvejebragte Oplysninger fremgaar, at Indstævnte tilligemed fire andre Personer i Randers paa Foranledning af General Motors International A/S blev enige om at stifte det i Sagen omhandlede Aktieselskab, og at General Motors derefter satte de fem Personer i Forbindelse med O K Winding. Det fremgaar endvidere, at en den 15 December 1932 afholdt ekstraordinær Generalforsamling i Aktieselskabet, hvis Driftsregnskab pr 31 December 1932 viste et Nettounderskud paa ca 60 000 Kroner, vedtog at nedskrive Aktiekapitalen med 50 000 Kroner, som maatte anses for tabte, paa den Maade, at Indstævnte og de fire andre oprin-

delige Deltagere i Aftalen hver overdrog Direktør Winding Aktier til Paalydende 10 000 Kroner for at denne kunde stille Aktierne til Disposition for Selskabet til Annulation.

Herefter og uanset at Winding betalte de fem Aktieposter med 100 Kroner for hver, findes Formodningsreglen i § 5 a, sidste Punktum i Statsskatteloven ikke at kunne komme til Anvendelse, og da det efter det foreliggende ikke findes godtgjort, at Indstævnte har erhvervet Aktierne i Spekulationshensigt, vil Appellantens Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Skattedepartementet, bør for Tiltale af Indstævnte, Købmand C Wildner-Christensen, i denne Sag fri at være. Indstævnte betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Appellanten for Landsretten og Højesteret samt i Salær for begge Retter til Kammeradvokaten 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Købmand C Wildner-Christensen, paastaet Sagsøgte, Finansministeriet ved Finansminister H P Hansen, dømt til at betale ham 1863 Kr 20 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 12 Januar 1935 at regne.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I April 1931 stiftedes i Randers A/S O K Winding & Co, hvis Formaal var at drive Handel med Automobiles og lignende. Ved Stiftelsen overtog Sagsøgeren, som intet som helst iøvrigt havde at gøre med Automobilhandel, en Aktiepost paa 12 000 Kr til pari og mod kontant Betaling. Aktiekapitalen var i det hele 80 000 Kr, der overtoges af fire andre Personer for 12 000 Kr hver og for 20 000 Kr af O K Winding, der blev Direktør i Selskabet.

Den 27 December 1932 solgte Sagsøgeren 10 000 Kr Aktier for 100 Kr, idet Selskabet allerede da havde et saa stort Underskud, at Aktiernes Værdi var ganske problematisk.

Ved sin Selvangivelse til Ligningskommissionen i Randers for Skatteaaret 1933/34 fradrog han sit Tab 9900 Kr i sin Indkomst, som han derefter angav til 34 233 Kr. Ligningskommissionen forhøjede Ansættelsen med de 9900 Kr, Skatteraadet for Randers nedsatte Skatteansættelsen til 34 233 Kr; men ved Landsoverskatteraadets Kendelse af

20 December 1934 forhøjedes Ansættelsen af den skattepligtige Indkomst paany til 44 133 Kr.

I denne Kendelse hedder det:

»Landsoverskatteraadet er efter de i Sagen foreliggende Oplysninger enigt med Ligningskommissionen i, at det — til Trods for, at Salget af Aktierne er sket inden det i Statsskattelovens § 5 a nævnte Tidsrum af 2 Aar efter Erhvervelsen — ikke kan antages, at Skatteyderen har foretaget Dispositionen i Spekulationshensigt, og at Tabet derfor maa anses for et Formuetab.

Man finder navnlig Grund til at fremhæve, at de nævnte Bestemmelser i Vedtægternes § 4, 3 Stk, hvorefter Aktiernes Omsættelighed er væsentlig indskrænket, lader formode, at Skatteyderens Formaal med Erhvervelsen af Aktierne ikke har været at sælge dem med Avance, men snarere at hjælpe Direktør O K Winding til en ny Stilling.

At Salget af Aktierne er sket inden 2 Aar efter Erhvervelsen, kan efter Landsoverskatteraadets Mening ikke være af væsentlig Betydning under de foreliggende Forhold, hvor den allerstørste Del af Kapitalen var tabt i Løbet af $1\frac{3}{4}$ Aar efter Selskabets Stiftelse.«

Det Beløb, Sagsøgeren i Henhold til Landsoverskatteraadets Kendelse skulde efterbetale i Indkomstskat til Staten, udgjorde 1863 Kr 20 Øre, og disse indbetaltes af Sagsøgeren under Reservation og søges nu under denne Sag tilbagebetalt, da Sagsøgeren maa mene, at Kendelsen er urigtig.

Sagsøgeren har til Begrundelse for sit Standpunkt særlig anført, at han alene har købt Aktierne i Spekulationsøjemed, da Aktierne i et andet lignende Selskab i Løbet af kort Tid paa Grund af store Fortjenester var steget meget, og at han intet som helst kendte til Direktør Winding, som var en Deltagerne i Aktieselskabet ubekendt Person, der af et af de store Automobilselskaber anvistes ham og de andre Aktieselskabsstiftere som egnet til at være Direktør.

Sagsøgte har heroverfor fastholdt, at der ikke kan antages at foreligge Spekulation, idet Sagsøgeren var blandt Stifterne af Selskabet og Aktierne ikke var frit omsættelige, samt endelig, at der i Realiteten ikke har foreligget et egenligt Salg af Aktierne, men alene en Nedskrivning af Aktiekapitalen paa Grund af Tab.

Idet der intet afgørende findes at kunne lægges ind i Bestemmelserne i Aktieselskabets Vedtægters § 4 om, at en Aktionær, i Tilfælde af, at han ønsker at sælge sine Aktier, efter visse nærmere angivne Regler skal tilbyde Aktierne til de andre Aktionærer, og idet Sagsøgerens Fremstilling af Forholdene efter det foreliggende maa lægges til Grund, findes Indstævnte heller ikke overfor den Kendsgerning, at Tabet er konstateret ved et Salg inden 2 Aar efter Erhvervelsen overensstemmende med Statsskattelovens § 5 a at have godtgjort, at Spekulationshensigt ikke har foreligget.

Sagsøgerens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 400 Kr til Sagsøgeren.

Nr 226/1935. Frøken **Vera Andersen** (Harboe)

m o d

Fabrikant Tage Vanggaard (Em Christensen),

betræffende Betaling for en Række Vareposter.

Sø- og Handelsrettens Dom af 1 November 1935: Sagsøgte, Frøken Vera Andersen, som ansvarlig Indehaver af Damekonfektionsforretningen »Colosseum«, bør inden 15 Dage efter denne Doms Af sigelse til Sagsøgeren, Fabrikant Tage Vanggaard, Aarhus, betale de paastævnte 1855 Kr 59 Øre, med Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Februar 1935, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Ad 1: Da Appellantinden ikke har paavist, at de her omhandlede Varer er leveret for sent eller iøvrigt under saadanne Forhold, at hun kunde modsætte sig en Omlevering, tiltrædes den indankede Doms Afgørelse paa dette Punkt.

Ad 5: I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes ligeledes Dommens Afgørelse paa dette Punkt.

Ved de afgivne Forklaringer, derunder tildels Indstævntes egen Erkendelse, er det godtgjort, at de under de øvrige Punkter omtalte Varer har været saaledes ukontraktlige eller ukontraktlig leverede, at en Afvisning var berettiget. Appellantinden findes dernæst efter det oplyste at have reklameret rettidig, dels til Agenten, der var paa det rene med, at hun ikke vilde modtage Varerne, dels, forsaavidt Forhold Nr 4 angaar, ved Returnering af Varerne.

At Appellantinden har beholdt Varerne en Tid og solgt enkelte af dem, kan efter Omstændighederne ikke præjudicere hendes Ret til at afvise Resten. Indstævntes Skrivelse af 8 December 1934 kan ikke gøre nogen Forandring i det anførte.

Appellantinden vil herefter være at dømme til at betale 1181 Kroner 69 Øre med Renter.

Dommens Afgørelse med Hensyn til Sagens Omkostninger tiltrædes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Frøken Vera Andersen, bør betale til Indstævnte, Fabrikant Tage Vanggaard, 1181 Kroner 69 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Februar 1935 til Betaling sker.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger bør Sø- og Handelsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret op-

hæves. I Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg tillægges der Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner og 6 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellantinden idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden fra den 18 Oktober til den 14 December 1934 modtog Damekonfektionsforretningen »Colosseum«, Jagtvej 61, hvis ansvarlige Indehaver er Sagsøgte, Frøken Vera Andersen, fra Sagsøgeren, Fabrikant Tage Vanggaard, Aarhus, en Række Vareposter (færdigsyede Kjoler) til et samlet Beløb af Kr 2456,60, der skulde være betalt i Tiden indtil den 1 Februar 1935, for største Delens Vedkommende pr denne Dato.

I Begyndelsen af December 1934 returnerede Sagsøgte ialt 12 Kjoler, nemlig 4 Stk af Facon 415 og Stof DK (jfr Post 1 nedenfor) samt 8 Stk af Facon 420 og Stof DG (jfr Post 4 nedenfor), og blev i den Anledning under 8 December 1934 af Sagsøgeren krediteret for ialt Kr 341,60. Samtidig tilskrev Sagsøgeren under 8 December 1934 Sagsøgte saaledes:

»Gennem min Repræsentant Herr Schleimann har jeg modtaget Deres Reklamation over leverede Kjoler, 420, disse skal blive fremsendt omg i rettet Stand. Creditnota paa grønne og blaa følger hermed.

4 Stk 415 DK der fejlagtig var leveret Dem i Kvl DK i Stedet for DH (en Fejllæsning) jeg beklager meget at denne Fejl er fremkommet, men for Fremtiden vil jeg bede Dem, hvis noget lignende skulde ske, at returnere Kjolerne omg inden 8 Dage, da jeg ellers ikke kan tage dem retur.

Disse 4 Stk 415 vil blive fremsendt i den rigtige Vare Onsdag.

Sendingen indeholdt desuden 1 Kjole 425, denne Kjole følger med retur.

Herr Schleimann har meddelt mig, at der var betydelig Forskel i Skuldørsømmen paa leverede 425, dette Tilfælde maa jeg meget beklage, det er det eneste Tilfælde han har haft mellem 80 000 Kjoler, saa det er heldigvis noget der hører til Undtagelse. Jeg skal rette de omhandlede Kjoler og fremsende dem igen omg.

Jeg haaber at De er tilfreds med de leverede Varer, jeg skal gøre alt for at levere Deres fremtidige Ordre saa hurtigt og nøjagtigt som muligt.«

Den 28 December 1935 beklagede Sagsøgte sig telefonisk overfor Sagsøgeren med Hensyn til et enkelt Vareparti (Post 4 nedenfor) over, at der fra Sagsøgerens Side skulde være sket Brud paa en Sagsøgte tilsagt Eneforhandlingsret. Sagsøgeren nægtede i Skrivelse af s D at tage den omtalte Varepost retur, og der udviklede sig i den Anledning en Korrespondance mellem Parterne angaaende dette Forhold. Samtidig hermed returnerede Sagsøgte den 29 December Varer til et Beløb af ialt Kr 1537,50 med Anmodning til Sagsøgeren om at blive krediteret dette Beløb.

Sagsøgeren nægtede dette og sendte paany de paagældende Varer til Sagsøgte, hvor de nu er beroende.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren derefter Sagsøgte dømt til at betale det fornævnte Beløb af..... Kr 2456,60
 med Fradrag af pr Varer modtagne tilbage den 8 Decem-
 ber 1934, jfr ovenfor..... Kr 341,60
 pr Cassa den 15 December 1934..... — 259,41

— 601,01

d v s Kr 1855,59

med Renter 6 pCt p a fra den 1 Februar 1935.

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af Kr 928,49.

Under Domsforhandlingen har Parterne afgivet Partsforklaring, og Vidneforklaring er afgivet af Hr Peter Martin Schleimann, som er Sagsøgerens Repræsentant her i Byen, af Repræsentant Carl Christensen, der er ansat hos Schleimann, Prokurist Ib Synnestved Nielsen, som er ansat hos Sagsøgte, og Repræsentant Ludvig Nørregaard Jensen.

Den mellem Sagsøgerens Paastand om Tilkendelse af Kr 1855,59
 og Sagsøgtes Paastand om Frifindelse mod Betaling af... — 928,49

værende Difference Kr 927,10

fremkommer saaledes:

1. 4 Stk 415 DH, leveret den 12 December 1934..... Kr 71,20
2. 16 Stk C P 422, leveret den 6 December 1934..... — 206,40
3. 8 Stk D L 425, leveret i Dagene 1—8 December 1934.. — 238,40
4. 5 Stk D G 420, leveret i Dagene 29 November til 5 Decem-
 ber 1934..... — 169,00
5. 14 Stk C T 419, leveret 6 December 1934..... — 182,00
6. 3 Stk D C 378, leveret den 14 December 1934..... — 40,50
7. 1 Stk D F 354, leveret den 14 December 1934..... — 19,60

Tilsammen Kr 927,10.

Efter de afgivne Forklaringer og de iøvrigt i Sagen foreliggende Oplysninger, skal Retten bemærke følgende med Hensyn til disse Forhold:

a d 1. De her ommeldte 4 Kjoler — DH 415 — er, jfr 2det og 3die Stykke i Sagsøgerens ovenfor angivne Skrivelse af 8 December 1934, leveret af Sagsøgeren i Stedet for de oprindelig af ham fejlagtigt leverede 4 Stk D K 415.

Sagsøgte begrunder sin Frifindelse med Hensyn til denne Post derpaa, at der fra hendes Side foreligger en — ved Sagsøgtes Udstedelse af Kredit-Nota anerkendt — Annullation af Ordren, idet hun straks ved Modtagelsen af den fejle Vare udtrykkelig — hvilket Retten maa gaa ud fra er rigtigt — overfor Repræsentant Schleimann udtalte, at hun ikke ønskede Omlevering.

Da Sagsøgte imidlertid, uanset den udtrykkelige Udtalelse desangaaende i Sagsøgerens ovenfor gengivne Skrivelse af 8 December, først den 29 December returnerede den hende den 12 s M leverede nye Vare uden i Forvejen i Anledning af Modtagelsen at have reklameret overfor Sagsøgeren eller dennes Repræsentant, vil hendes Indsigelse mod at betale Varen ikke kunne tages til Følge.

ad 2 og 3. For de under Post 2 omhandlede Kjølers Vedkommende maa Retten give Sagsøgte Medhold i, at de var ukontraktmæssige, idet de, der var bestilt særlig høje i Halsen, som det fremgaar af en af Afdelingschef H Mohr og Fabrikant Chr Petersen i Sagen afgivet Skønserklæring, var ca 5—6 cm for meget udringede.

Ogsaa de under Post 3 ommeldte Kjoler, der ifølge Skønserklæringen maa antages at være skævt syede, maa, som af Sagsøgte anført, anses for ukontraktmæssige.

Som det fremgaar af 4de og 5te Stk i Sagsøgerens oftnævnte Skrivelse af 8 December 1934, havde Sagsøgte vel ved Henvendelse til Sagsøgeren faaet ændret en enkelt af de under Post 3 omtalte Kjoler; men for begge de her omhandlede Poster ses Sagsøgte ikke at have fremsat den ifølge Købelovens § 52 til Ophævelse af Købet fornødne Reklamation. Det maa nemlig vel — overensstemmende med Sagsøgtes Forklaring — antages, at hun har paaklaget de paagældende Mangler, overfor Repræsentant Schleimann; men dette er ikke sket i Form af en Afvisning af Varen, hvorimod Sagsøgte, uanset Udtalelsen herom i Sagsøgerens Skrivelse af 8 December 1934, maa antages at have ladet det bero ved Schleimanns Tilsagn om, at han skulde søge at faa Varen afsat til andre her i Byen for at undgaa dens Returnering til Aarhus, ligesom Sagsøgte iøvrigt ogsaa selv har solgt 6 Stk af de her omhandlede Vareparti, der oprindelig var paa henholdsvis 18 og 12 Stk.

ad 4 og 5. Med Hensyn til disse Poster gaar Sagsøgtes Indsigelse ud paa, at der fra Sagsøgerens Side er sket Brud paa et hende af Sagsøgerens Repræsentanter givet Tilsagn om en vis Eneforhandlingsret.

Forsaavidt angaar Post 4, der gav Anledning til den ovenfor omtalte Korrespondance mellem Parterne, maa det ved de af Sagsøgte, Prokurist Synnestved Nielsen og Repræsentant Nørregaard-Jensen i Retten afgivne bestemte Forklaringer, som Retten finder at maatte lægge til Grund overfor Repræsentant Christensens paa dette Punkt meget vage Vidneforklaring, anses bevist, at Christensen ved Salget af de ommeldte Kjoler til Sagsøgte den 17 November 1934 paa Foranledning af Sagsøgte mundtlig, men uden at det blev optaget paa Ordresedlen, lovede hende, at hendes Forretning skulde blive ene om Salg af saadanne Kjoler paa Nørrebro, og specielt at der ikke skulde ske Salg fra Sagsøgeren til »Zelly's Damekonfektion«, Nørrebrogade Nr 18 B, hvilken Forretning Sagsøgte betragter som en af sine farligste Konkurrenter. At der desuagtet i den paafølgende Tid er sket saadant Salg til den nævnte Damekonfektionsforretning erkendes nu af Sagsøgeren.

Med Hensyn til Post 5 maa det ligeledes efter de ovennævnte Forklaringer og Repræsentant Schleimanns paa dette Punkt meget ubestemte Vidneforklaring antages, at der ved Salget, som foretoges den 27 November 1934 af begge Repræsentanter i Forening, af disse mundtlig blev tilsagt Sagsøgte en vis Eneforhandlingsret for Nørrebro dog uden Udelukkelse af Salg til bestemte andre Firmaer.

Sagsøgtes Indsigelse, forsaavidt angaar Post 5, gaar nu ud paa, at en i den paafølgende Tid i »Konfektionshuset«, Nørrebrogade Nr 112 forefundet Kjole af ommeldte Facon og Stof hidrører fra Sagsøgeren.

Sagsøgerens to Repræsentanter benægter at have solgt nogen saa-

dan Kjole til »Konfektionshuset«; saadant Salg er imidlertid sket bl a til Firmaet Carl Jacobsen & Co, Nørre Farimagsgade Nr 64, af hvilket Firma »Konfektionshuset« efter Sagsøgtes Anbringende er en Filial, hvad de to Repræsentanter imidlertid benægter at have været vidende om.

Medens Retten efter det saaledes foreliggende ikke kan anse det for godtgjort, at der med Hensyn til Post 5 er sket Brud paa et Sagsøgte givet Tilsagn, maa der gives Sagsøgte Medhold i, at der forsaavidt angaar Post 4 ved Salget til »Zelly's Damekonfektion« er sket et saadant Brud, hvorved bemærkes, at Retten ikke kan tiltræde Sagsøgere's Anbringende om, at en Agent ikke skulde kunne binde sit Handels-hus ved et Særvilkaar som det omhandlede.

Det var Prokurist Synnestved Nielsen som omkring den 12—14 December 1934 observerede det til »Zelly's Damekonfektion« skete Kjolesalg, og det maa antages, at han derefter reklamerede overfor Repræsentant Schleimann, som imidlertid da benægtede, at der af Sagsøgeren var solgt til »Zelly's Damekonfektion«, hvorefter Prokurist Synnestved Nielsen ved Henvendelse til »Zelly's Damekonfektion« blev bekendt med denne Forretnings Køb hos Sagsøgeren. Derimod fremsatte Sagsøgte først, som allerede ovenfor omtalt, under 28 December 1934 Reklamation angaaende dette Forhold overfor Sagsøgeren selv, som først da blev bekendt med det ommeldte Vilkaar for Sagsøgtes Køb.

En Reklamation som den omhandlede kan vel efter Rettens Mening i Henhold til Kommissionslovens § 84, 1 Stk rettes til Repræsentant Schleiman som Agent for Sagsøgeren; men under Hensyn til den i Sagsøgerens oftnævnte Skrivelse af 8 December 1934 i saa Henseende fremsatte Udtalelse finder Retten, at Sagsøgte ikke burde nøjes med en Reklamation overfor Agenten, men, hvis hun vilde hæve Købet, maatte returnere Varen til Sagsøgeren indenfor den stipulerede Frist af 8 Dage.

Dette skete ikke, idet Sagsøgte beholdt Partiet — der oprindeligt bestod af 14 Stk af hvilke dog 8 Stk var returneret til Sagsøgeren, og under 8 December af denne krediteret Sagsøgte, jfr ovenfor, og 1 Stk var solgt — og først under 29 December, d v s efter Juleudsalgets Ophør returnerede de resterende 5 Stk sammen med de øvrige i Sagen omtalte Kjoler, i Forbindelse med Reklamationen i Skrivelse af 28 December.

Under disse Omstændigheder og da tilmed det nærmere Indhold af Sagsøgtes overfor Repræsentant Schleimann fremsatte Reklamation ikke er oplyst, mener Retten ikke at kunne anerkende, at der med Hensyn til Post 4 foreligger den til at hæve Købet fornødne Reklamation fra Sagsøgtes Side, og Sagsøgtes Indsigelser vedrørende Posterne 4 og 5 vil derfor heller ikke kunne tages til Følge.

a d 6 og 7. Med Hensyn til disse Poster gaar Sagsøgtes Indsigelser ud paa, at der er sket for sen Levering, idet de omtalte 4 Kjoler skulde være leveret senest den 5 December 1934, men først blev leveret den 14 s M.

Sagsøgeren erkender, at de nævnte Kjoler, af hvilke de tre (Post 6) henhørte under en Ordre paa 48 Stk, og den fjerde (Post 7) under en Ordre paa 7 Stk, er leveret 8 Dage senere end paaført Ordresedlen.

Ogsaa disse Kjoler returnerede Sagsøgeren først under 29 December, og da det heller ikke forsaavidt angaar disse Poster overfor Sag-

søgerens Benægtelse kan anses godtgjort, at Sagsøgte har reklameret saaledes, at hun vil kunne kræve Købet hævet, vil ogsaa forsaavidt Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgte vil saaledes have at betale det paastævnte Beløb med Renter.

Efter Omstændighederne, derunder særlig Sagsøgerens Repræsentanters Forhold overfor Sagsøgte vedrørende det under Post 4 ommeldte Vareparti, hvilket Forhold maa antages at have været bestemmende for Sagsøgtes Holdning under Sagen, finder Retten, at Sagens Omkostninger bør ophæves.

Tirsdag den 27 Oktober.

Nr 266/1935. Aktieselskabet **Vesta** (Overretssagf Chr Olsen)
mod

Arkitekt **H J Kampmann** (Landsretssagfører Kampmann),

betræffende Annulation af en Handel om en elektrisk Brændeovn for Porcellain.

Østre Landsrets Dom af 21 November 1935: Mod Tilbagelevering af den ovennævnte Ovn bør Sagsøgte, A/S »Vesta«, til Sagsøgeren, Arkitekt H J Kampmann, betale 5816 Kr 25 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 August 1935, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Parterne gentaget deres for Landsretten nedlagte Paastande, Indstævnte dog saaledes at han udover det ham ved Landsrettens Dom tilkendte Beløb kun har paastaet sig tillagt en Erstatning efter Rettens Skøn, ikke over 2000 Kroner.

Ingeniør Knud Olsen, der er ansat som Ingeniør hos N E S A og paa dettes Vegne førte Forhandlingerne om Levering af Strøm til Ovnen, har efter Landsretsdommens Afsigelse forklaret, at den Temperatur, som Ovnen skulde arbejde med, overfor ham blev opgivet til 750—1100 Grader, og efter det foreliggende maa det antages, at det ogsaa har staaet det appellerende Selskab, hvis Ingeniør Borgstrøm medvirkede ved disse Forhandlinger, klart, at det for Indstævnte var af afgørende Betydning, at Ovnen var praktisk anvendelig til Brænding af Keramik ved disse højere Temperaturer. Som det imidlertid fremgaar af det i Dommen refererede Skøn vil det være dyrt og upraktisk at anvende Ovnen ved Temperaturer over ca 700 Grader Celsius, naar Kontrakten

med N E S A skal overholdes, og da Appellanten ved Salget var nøje bekendt med denne Kontrakts Bestemmelser og de Vilkaar, hvorunder Ovnens herefter maatte benyttes, maa det tiltrædes, at Indstævnte, der findes at have reklameret indenfor rimelig Tid, har været berettiget til at hæve Købet. Indstævnte findes derhos at have Krav paa en Erstatning, der vil kunne ansættes til 2000 Kroner, saaledes at der ialt vil være at tilkende ham et Beløb af 7816 Kroner 25 Øre med Renter mod Ovnens Tilbagelevering.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 650 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Mod Tilbagelevering af den omhandlede Ovn bør Appellanten, Aktieselskabet Vesta, til Indstævnte, Arkitekt H J Kampmann, betale 7816 Kroner 25 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 August 1935 til Betaling sker.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte 650 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa Anledning af Sagsøgeren, Arkitekt H J Kampmann, der fra Efteraaret 1933 paatænkte at begynde Brænding af kunstnerisk Keramik (i Begyndelsen særlig Lamper) sendte Sagsøgte, A/S »Vesta«, den 19 December 1933 Sagsøgeren en Skrivelse med Oplysninger »om vor Porcelainsbrændeovn«, hvori der bl a staar: »Det samlede Forbrug paa Ovnens er 35 KW, og Opvarmningstiden ca 2½ Time, der dog kan varieres. For at holde Temperaturen konstant i Ovnens vil medgaa ca 8—10 KW pr Time«, og senere en Skrivelse af 2 Januar 1934, hvoraf anføres: »— — — Vi yder Dem en Garanti af 1 Aar paa Ovnens — — — Garantien omfatter ligeledes eventuelle Materiale- og Fabrikationsfejl, idet Materialerne da erstattes gratis — — —«.

Ifølge Aftale med Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs A/S (Nesa), under hvilke Forhandlinger Sagsøgeren blev assisteret af den hos Sagsøgte ansatte Ingeniør Borgstrøm, fik Sagsøgeren leveret Elektricitet til Brændingen fra »Nesa«, dog saaledes at den fulde Effekt af Ovnens ikke kunde blive over 30 KW, og det endda kun mellem Kl 1 Nat og Kl 6½ Morgen, men ellers kun en Effekt paa 10 KW.

Den 23 Januar 1934 oprettedes Købekontrakt mellem Parterne om en elektrisk Brændeovn for Porcelain til en Pris af 6000 Kr med Henvisning til de to nævnte Skrivelser.

Efter en Prøvebrænding Natten mellem 3 og 4 Maj 1934 foretog Sagsøgeren 12 Brændinger, hvorefter han i Skrivelse af 8 August 1934 meddelte Sagsøgte, at der havde været en Del Vanskeligheder, og at han tog »Reservation i Anl af de Mangler, der har været ved Ovnens«,

særlig »i Anl af, at Kontrakten, jfr Selskabets Skr af 19 December 1933 garanterer mig, at Opvarmningstiden er ca 2½ Time a 35 KW. Ved de af mig foretagne Brændinger har jeg konstateret, at Opvarmningstiden er ca 400 KW altsaa ca 4 Gange saa meget som garanteret.«

Efter et Møde mellem Parterne den 18 August med paafølgende Korrespondance, hvorunder ikke opnaaedes Enighed, afgav de ved Københavns Amts nordre Birks Civilret den 13 Februar 1935 udmeldte Skøns mænd: Docent Holstein Rathlou og Professor Andreasen den 29 Marts en Erklæring, hvoraf anføres:

»Selvom Ovnens fra Sælgerens Side er kaldet en Brændeovn for Porcellæn er lign (jfr Bilag 3, 1 Stk), er der ved Angivelsen af Maksimaltemperaturen (i Bilag 2, 4 Stk) til 1100° indeholdt et Forbehold, der angiver, at Ovnens ikke kan benyttes til egentlig Porcellænsbrænding, hvilket kræver væsentlig højere Temperatur men at Formaålet for Ovnens maa være indskrænket til Anvendelser som f Eks Paabrænding af Dekorationer paa Porcellæn, Glas m m.

I Bilag 2 er angivet: »Det samlede Forbrug paa Ovnens er 35 KW, og Opvarmningstiden er ca 2,5 Timer, der dog kan varieres«. Dette opfatter vi saaledes, at ved en konstant maksimal Belastning paa 35 KW i ca 2,5 Timer (87,5 KWh) kan den maksimalt opgivne Temperatur opnaas ved tom Ovn, idet intet andet er opgivet. Senere (Bilag 4) er Maksimalbelastningen ændret til 30 KW, hvilket vil medføre, at Tiden vokser til mindst (35 : 30) 2,5 = ca 3 Timer.«

Efter to Ovnforsøg den 21—23 April og 27—28 April 1935 afgav Skøns mændene yderligere Erklæring af 11 Maj s A, hvoraf anføres:

»Af de optagne Kurver fremgaar, at ved Idriftsætning af kold (15° C) Ovn Kl 1 Nat vil Ovnens med den om Natten i 5½ Time tilladte store Effekt paa ca 30 KW Kl 6,30 Morgen have opnaaet en Temperatur paa ca 600° C. Derefter skal ifølge Kontrakten med »Nesa« Effekten nedsættes til ca 10 KW (i Praksis blev det ca 12 KW), hvorved Temperaturen i Resten af Døgnet langsomt stiger til ca 700° C.

Ved nu den følgende Nat Kl 1 atter at indkoble ca 30 KW vil Temperaturen stige fra disse 700° C til ca 900° C Kl 6,30, hvorefter der atter skal omskiftes til ca 10—12 KW.

Herved falder Temperaturen i Resten af Døgnet til ca 800° C. Ved atter Kl 1 Nat at indkoble de tilladte 30 KW vil Temperaturen i de næste 5½ Timer til Kl 6,30 stige til ca 1000° C, og væsentlig herudover vil man næppe — selv rent forbigaaende — kunne drive Ovnens Temperatur, naar Kontrakten med »Nesa« skal overholdes.

Naar de 1000° C paa denne Maade er naaet, i Løbet af 53½ Time, vil Elektricitetsforbruget have været ca 950 KWh.

Saaframt Opvarmningen havde været foretaget med en konstant Effekt paa ca 30 KW til Opnaelse af de 1000° C, vilde Tiden kun have været ca 16 Timer, og Elektricitetsforbruget kun ca 490 KWh.

Naar Kontrakten med »Nesa« skal overholdes, vil det saaledes være dyrt og upraktisk at anvende Ovnens ved Temperaturer over ca 700° C.

Det optagne Skøn afhjæmledes den 31 Maj 1935 inden Københavns Amts nordre Birks Ret.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Sagsøgte dømt til — mod Tilbagelevering af Ovnen — at betale 11 014 Kr 92 Øre med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 9 August 1935, idet Kravet opgøres saaledes:

1. Betalte Afdrag	5 221,25 Kr
2. Kælderudvidelse, elektriske Installationer, Materialer, Elektricitet, Snedkerarbejde	3 198,67 —
3. Syns- og Skønsforretning	595,00 —
4. Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste, Tidsspilde m v..	2 000,00 —

Ialt 11 014,92 Kr.

Sagsøgte paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Ovnen i det store og hele har været kontraktmæssig, oprindelig beregnet baade paa Glas- og Keramikbrænding, subsidiært mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Før og under Domsforhandlingen er der for Retten afgivet Forklaring af Sagsøgeren, Billedhugger E Rahr, Ingeniør Olaf Borgstrøm, Grosserer Niels N Holst, Ingeniør Knud Olsen, Ingeniør Axel Ebbesen, Drejer Hans Jørgensen, Frk Inger Jacobsen, Fru Kirsten Kampmann og Fru Else Borgstrøm samt af det sagsøgte Selskabs Direktør J Palle. Til det optagne og afhjæmlede Skøn har derhos de to Skøns mænd tilføjet, at Ovnen, som de fandt ukontraktmæssig, iøvrigt var pænt Arbejde.

Bortset fra, at der ikke kan gives Skøns mændene Medhold i, at Kontrakten maa forstaas saaledes, at den maksimalt opgivne Temperatur (1100°) skulde kunne opnaas paa 2½ Time, findes det dog ved disses Erklæringer iøvrigt i Forbindelse med det ellers under Sagen oplyste godtgjort, at Sagsøgte har leveret Sagsøgeren en Ovn, der var altfor driftskostbar. Da Ovnen efter det oplyste var ny i Branchen, findes det at have paahvilet Sagsøgte at gennemprøve Strømforbruget, hvilket imidlertid ikke kan antages sket.

Sagsøgeren findes herefter berettiget til at hæve Købet, hvorimod han ikke findes berettiget til den under Nr 2 og 4 ovenfor paastaaede Erstatning, idet han dels paa et langt tidligere Tidspunkt burde have gjort Skridt til Handlens Ophævelse, dels i nogen Grad maa tilskrive sin egen Usagkyndighed sit Tab. Herefter bør Sagsøgte — mod Tilbagelevering af Ovnen — refundere Sagsøgeren de erlagte Afdrag og udrede Omkostningerne ved Skønsforretningen, ialt 5816 Kr 25 Øre.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren 250 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 4 November 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 18

Torsdag den 29 Oktober.

Nr 225/1936.

Radio-Grossist-Foreningen

mod

Firmaet **Budde, Schou & Co.**

Østre Landsrets Kendelse af 14 September 1936: Retten bestemte, at Sagsøgerne, Radio-Grossist-Foreningen, vil have at betale i Sagsomkostninger til de Sagsøgte, Firmaet Budde, Schou & Co, 6000 Kr inden 15 Dage fra Dags Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Den af Sagsøgerne Radio-Grossist-Foreningen mod Sagsøgte Firmaet Budde, Schou & Co anlagte Sag, der angik Gyldigheden af et Patent, mod hvilket der var fremsat tildels samme Indsigelser, som var forkastet ved Landsrettens Dom af 22 Februar 1934 i en anden af Sagsøgte anlagt Patentsag, er irettelagt den 20 September 1934 og hævet af Sagsøgerne den 31 August 1936, Dagen før Domsforhandlingen ifølge Berømmelse skulde være foregaaet. Der er under Sagens Forberedelse optaget et omfattende sagkyndigt Skøn, hvorunder der er besvaret Spørgsmaal fra begge Parters Side, men iøvrigt ikke, bortset fra Stævningen og et kort Svarskrift, foregaaet nogen Skriftveksling af Betydning mellem Parterne eller foretaget andre Proceshandling.

Herefter og efter det om Sagens Værdi og Sagsøgtens Udgifter oplyste, samt efter det iøvrigt foreliggende findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte i Sagsomkostninger et Beløb af 3000 Kroner.

Med denne Forandring vil Kendelsen kunne stadfæstes.

Kæremaalets Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger bestemmes til 3000 Kroner, som Sagsøgerne, Radio-

Grossist-Foreningen, betaler til Indstævnte, Firmaet Budde, Schou & Co, inden 15 Dage efter denne Højesteretskendelses Forkyndelse. Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Fredag den 30 Oktober.

Nr 6/1936. Hofjægermester **P A Lund** (Steglich-Petersen)

mod

Forpagterne **Henrik og Thomas Junker** (Bülow),

betræffende et fra et Forpagtningsforhold hidrørende Mellemværende.

Østre Landsrets Dom af 16 December 1935: Sagsøgte, Hofjægermester P A Lund, bør til Sagsøgerne, Forpagterne Henrik og Thomas Junker, betale 33 956 Kr 41 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 7 Maj 1934, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 2000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har Appellanten af Domsbeløbet 33 956 Kroner 41 Øre betalt 18 283 Kroner 43 Øre, og for Højesteret gaar hans Paastand herefter ud paa Frifindelse for Restbeløbet. De Indstævnte paastaar sig principalt tilkendt 16 999 Kroner 87 Øre, subsidiært 15 672 Kroner 98 Øre med Renter.

Med Hensyn til de i den indankede Dom under Punkterne 3 og 5 omhandlede Poster tiltrædes Dommens Afgørelse i Henhold til de i den anførte Grunde, dog at Erstatningen for Skaden paa Maskinerne ikke paa Grundlag af det under Sagen oplyste findes at kunne sættes til højere Beløb end 3000 Kroner.

Da der ikke foreligger tilstrækkelige Oplysninger om Tidspunktet for de Indstævntes Dispositioner over Fødekorret, tiltrædes Dommens Afgørelse paa dette Punkt.

Der maa gives Appellanten Medhold i, at Afleveringen af Lucernemarken, hvis tredje Brugsaar stilledes til hans Raadighed, og af den vedvarende Græsmark ikke kan anses for behørig Opfyldelse af de Indstævntes Forpligtelse efter Forpagtningskontraktens Post I, 3. Den Appellanten som Følge heraf tilkommende Erstatning skønnes at kunne bestemmes til 2500 Kroner; det bemærkes herved, at Appellanten ikke findes at være indgaaet paa Erstatningens Afgørelse med mindre Beløb, samt at den Omstændighed, at han paa Grund af Vejrliget muligt ikke har lidt Tab i Sommeren

1934 ved den ukontraktmæssige Aflevering ikke kan betage ham Retten til Erstatning.

Herefter vil Appellanten have at betale de Indstævnte 12 172 Kroner 98 Øre med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale de Indstævnte 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Hofjægermester P A Lund, bør til de Indstævnte, Forpagterne Henrik og Thomas Junker, betale 12 172 Kroner 98 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Maj 1934, til Betaling sker.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Dommen ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til de Indstævnte 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 17 Maj 1929 forpagtede Henrik og Thomas Junker, i Fortsættelse af tidligere Forpagtning, af Hofjægermester P A Lund Hovedgaarden Lerchenborg for Tidsrummet 1 April s A til 31 Marts 1934. I Kontraktens Afsnit II § 13 forpligtede Lund sig til at opføre en ny Hejselade af ca 100 m's Længde; Opførelsen blev paabegyndt i Sommeren 1929, men den 25 Juli s A, da den var omtrent færdig, styrtede den sammen. Den blev opført paany efter samme Konstruktion, og den 8 Februar 1934, i en stærk Storm, styrtede den igen sammen. Efter Kontraktens Afsnit II § 6 bærer Forpagterne Ansvaret for Stormskade paa Bygningerne; de havde Laden forsikret i »Dansk Forsikringsforening for Stormskade«; Erstatningen blev opgjort til 23 614 Kr, men, paa Grund af de meget store Stormskader, der indtraadte i Holbæk Amt, nedsatte Foreningen i Henhold til Forsikringsbetingelsernes § 12 Erstatningen med 25 pCt eller med 5903 Kr 50 Øre; Forpagterne lod Laden genopføre, og den 12 September s A blev den godkendt af Lund.

Forpagtningen skulde efter Kontrakten ophøre den 31 Marts s A, men der blev forhandlet om Fratrædelse allerede den 1 s M; med Henblik paa den Synsforretning, der efter Kontrakten skulde afholdes, havde Forpagterne ladet Gaardens Maskiner m m gøre i Stand og opstillet dem i Laden; da denne styrtede sammen, blev Maskinerne stærkt beskadigede; Forpagterne lod dem reparere med en Bekostning opgjort til ialt 5326 Kr 89 Øre.

Efter Kontraktens Afsnit IV § 3 skal Ejeren ved Forpagtningens Ophør overtage efter Vurdering af Synsmændene, hvad der af Landbrugs-

inventar, Redskaber og Maskiner skønnes at være tidssvarende og nødvendige til Ejendommens Drift. Den 27 og 28 Marts blev der afholdt Synsforretning over Løsøret, Markerne og Bygningerne af 2 af Parterne valgte Mænd i Forbindelse med en af disse valgt Opmand, og ved denne Synsforretning bestemtes, at der for Maskiner m m — efter Fradrag af Forpagternes Tilsvær — skulde betales dem ialt..... 26 987 Kr 54 Øre og for Bygninger 2 500 — 00 —

Ejeren anerkendte imidlertid ikke denne Synsforretning og gjorde gældende, at han havde et større Modkrav.

Under denne ved Retten for Kalundborg Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Forpagterne Henrik og Thomas Junker, Melbygaard, paastaet Sagsøgte, Hofjægermester P A Lund, Lerchenborg, dømt til Betaling af 35 283 Kr 30 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 7 Maj 1934.

Sagsøgerne opgør deres Krav saaledes:

1) Maskiner m m	26 987 Kr 54 Øre.
2) Bygninger	2 500 — 00 —
3) Reparation af de ved Ladens Sammenstyrning beskadigede Maskiner	5 326 — 89 —
4) For meget erlagt Afgift	468 — 87 —
5) Det af Stormskadeforsikringen afkortede Beløb....	5 903 — 50 —
	<hr/>
	41 186 Kr 80 Øre
Sagsøgte har a conto betalt	5 903 — 50 —

35 283 Kr 30 Øre.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod Betaling af 18 283 Kr 43 Øre.

Sagsøgte anerkender Posterne 1, 2 og 4, men bestrider Posterne 3 og 5; trækkes fra det paastaede Beløb.....	35 283 Kr 30 Øre
disse 2 Poster tilsammen	11 230 — 39 —

fremkommer 24 062 Kr 91 Øre;
i dette Beløb paastaar han fradraget følgende Modkrav:

a) Erstatning for Foderkorn	304 Kr 28 Øre
b) Erstatning for en Lucernemark og for en Græsmark	5465 — 20 —

5 769 — 48 —

18 283 Kr 43 Øre.

3 og 5) Til Støtte for disse Poster anfører Sagsøgerne, at de vel efter Kontrakten hæfter for Stormskade paa Bygningerne, men at de ikke har noget Ansvar for Totalskade; de henviser i saa Henseende til, at medens Kontrakten indeholder detaillerede Bestemmelser om Opførelsen af nedbrændte Bygninger, findes der intet om, hvem der skal opføre en nedstyrtet Bygning, om Tegninger etc.

De gør endvidere gældende, at Laden ikke var forsvarlig opført — Konstruktionen var for svag til at modstaa Storme, som indtræffer her i

Landet — hvorfor Afkortningen i Erstatningssummen maa falde paa Sagsøgte, og endelig, at Bestemmelsen i Kontraktens Afsnit II § 6 om Forpagternes Ansvar for Stormskade ikke omfatter Skade, som en nedstyrtet Bygning forvolder paa andres Ejendele, navnlig ikke naar, som her, den paagældende Bygning ikke var forsvarlig opført; Forholdet maa være det samme, som hvis Laden ved Sammenstyrtningen havde ødelagt en Tredjemands Automobil, der holdt ved Laden.

Sagsøgte hævder, at Sagsøgerne efter Kontraktens ubetingede Udtryk ogsaa hæfter for Totalskade; i Erkendelse heraf har Sagsøgerne jo tegnet Forsikring; men det er deres egen Skyld, at de har lidt Afkortning; de burde have tegnet Forsikringen i et Selskab, hvor de ikke var udsatte for Afkortning. Ladens Opførelse er fuldt forsvarlig; den er konstrueret — i Lighed med en Lade paa Sagsøgtes Gods i Sverige — af en Arkitekt, hvis Speciale det er at opføre Trælader; at den faldt sammen under en Orkan er ikke til at undre sig over, thi man bygger ikke saa svært, at Konstruktionen kan modstaa et hvilket som helst Vindtryk. Skaden paa de i Laden opstillede Maskiner bør falde paa Sagsøgerne, der ikke var berettigede til at benytte Laden som Udstillingshal. Sluttelig bestrider Sagsøgte, at Skadens Udbedring har andraget det forlangte Beløb; der er kun Dokumentation for en ringe Del deraf.

Efter de af Professor, Dr techn Nøkkentved afgivne Erklæringer maa Retten finde det godtgjort, at Ladens Tømmerkonstruktion paa forskellige Punkter var uheldig og for svag i Forhold til dens Dimensioner, hvorfor Sagsøgerne ikke har været pligtige at genopføre den for egen Regning; Afkortningen maa derfor falde Sagsøgte til Last.

Da Sagsøgernes Opstilling af Maskinerne i Laden med Henblik paa den forestaaende Afleveringsforretning maa forekomme naturlig, intet andet Lokale stod til Raadighed, og i det intet Hensyn findes at kunne tages til en af Sagsøgte fremsat Forældelsesindsigelse, maa Sagsøgte endvidere være ansvarlig for den dem paaførte Skade. Det er oplyst, at Reparationerne er udførte af Gaardens Smed, Tømrer og Arbejdere, hvis Løn er beregnet efter den dem tilkommende Lønning; det er endvidere dokumenteret, hvad der er anvendt til Indkøb af Reservedele m m. Erstatningen findes skønsmæssigt at kunne ansættes til 4000 Kr. Sagsøgernes Krav udgør herefter 33 956 Kr 41 Øre.

Ad Modfordringen:

a) I Kontraktens Afsnit V § 1 hedder det:

»I Overleveringsforretningen optages det fornødne om, hvad der i sin Tid blev overleveret Forpagter H Junker saavel som om, hvad der i Henhold hertil vil være at aflevere ved nærværende Forpagtnings Ophør, dels nedlagt i Jorden, dels paa Magasin.

— — — bliver der ved Fratrædelsen efter Synsforretningen afleveret mindre Sæd eller Frø, det være sig som nedlagt i Jorden eller paa Magasin, end der er overleveret, tilsvares manglende Saasæd og Frø efter Dagsprisen den 31 Marts, da Forpagtningen ophører, medens Fødesæd tilsvares efter sidst satte Kapitelstakst for Sjællands Stift.«

Sagsøgte gør nu gældende, at der ved Fratrædelsen manglede af Foderkorn 28½ Td Rug og 170¼ Td Byg; dette Kvantum tilsvarede

Sagsøgerne efter Kapitelstakst med 1885 Kr 36 Øre; men da det manglende Kvantum Sæd fandtes paa Magasinet, burde Sagsøgerne have afleveret det og i Mangel heraf maa de tilsvare det efter Dagsprisen 2189 Kr 64 Øre; Forskellen udgør 304 Kr 28 Øre.

Sagsøgerne gør heroverfor gældende, at der ikke ved Kontrakten er paalagt dem nogen Pligt til at aflevere in natura; de skal tilsvare lige saa meget Sæd, som de har modtaget, men hvis de ikke afleverer det fornødne, bestemmer Kontrakten, for Foderkorns Vedkommende, Betaling efter Kapitelstakst.

Da der maa gives Sagsøgerne Medhold i denne Fortolkning af Kontrakten, vil denne Post ikke kunne tilkendes Sagsøgte.

b) I Kontraktens Afsnit I § 3 bestemmes følgende:

»Ved Fratrædelse den 31 Marts 1934 skal, saafremt ikke anden Aftale er truffet, $\frac{1}{6}$ af Agerjorden afleveres som Helbrak og $\frac{1}{6}$ besaaet med Vintersæd, ligesom der skal afleveres en 1ste Aars Græsmark, eventuelt en ikke over 2 Aar gammel Lucernemark.«

Sagsøgte anfører nu, at ved Fratrædelsen afleverede Sagsøgerne ikke »en 1ste Aars Græsmark men i Stedet derfor en Lucernemark paa 54 Tdr Land, der var over 2 Aar gammel, samt en permanent Græsmark; Erstatningen er ved Skønsforretning ansat til 5465 Kr 20 Øre.

Sagsøgerne hævder, at ved nogle Forhandlinger, der foregik i April Maaned 1933 med Sagsøgtes Sagfører, blev man enig om at lade Lucernemarken og den permanente Græsmark træde i Stedet for den forlangte 1ste Aars Græsmark mod, at Sagsøgerne tilsvarede Sagsøgte Besparselsen, men at man ikke blev enige om Erstatningens Størrelse. Selv om der imidlertid af den Grund maa gaas ud fra, at Sagsøgte ikke er indgaaet paa at tage Lucernemarken og den permanente Græsmark, kan der alligevel ikke tilkomme Sagsøgte nogen Erstatning, dels fordi Lucernemarken ikke er »over 2 Aar gl«, dels fordi disse afleverede Marker har givet Sagsøgte større Udbytte, end han — efter de klimatiske Forhold i 1934 — vilde have haft af en 1ste Aars Græsmark.

Under Afhjemlingen af den ovennævnte Skønsforretning har Mændene udtalt følgende:

»Skønsmændene er enige om, at i det specielle Aar 1934 var Værdien af de afleverede Arealer med de paa disse værende Afgrøder meget betydelig større end en første Aars Græsmark paa hele det omhandlede Areal ca 83 Tdr Land.

— — — —

Skønsmændene bemærkede, at det, naar Bruget betragtes fra Aar til Aar, er en Fordel at have baade Græsland og Lucernemark, idet man derved er garderet overfor Tab ved overdreven Nedbør eller Tørke.

Paa Foranledning erklærer Skønsmændene, at paa Grund af den Tørke, der herskede i Aarene 1933 og 1934, vilde en første Aars Græsmark i 1934 sandsynligvis have haft en ringere Værdi end en jævn permanent Græsmark.«

Det findes herefter ufornødent at tage Standpunkt til Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgte er indgaaet paa at tage Lucernemarken og den permanente Græsmark i Stedet for en 1ste Aars Græsmark, og om hvorvidt den afleverede Lucernemark maa betegnes som værende »over 2 Aar

gl«; thi selv om Sagsøgernes Aflevering paa det her omhandlede Punkt maa karakteriseres som ukontraktmæssig, kan der ikke derfor tilkomme Sagsøgte nogen Erstatning, idet han intet Tab har lidt derved.

Idet Sagsøgtes Modfordring saaledes ikke vil kunne anerkendes, vil der være at tilkende Sagsøgerne det oven opgjorte Beløb 33 956 Kr 41 Øre med Renter som paastaet og i Sagsomkostninger 2000 Kr.

Nr 213/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Axel Hakonsen (Alb V Jørgensen),

der tiltales for Overtrædelse af § 1, jfr § 2, i Lov Nr 9 af 23 Januar 1903.

København's Byrets Dom af 29 Februar 1936: Tiltalte, Direktør for A/S »Jysk Neon«, Axel Hakonsen, bør inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse til København's Kommunes Kasse bøde 100 Kr eller i Mangel af Bødens Betaling straffes med Hæfte i 10 Dage. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 22 Maj 1936: Tiltalte Axel Hakonsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger i begge Instanser udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til Dommens Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved København's Politis Anklageskrift af 19 December 1935 er Direktør for Aktieselskabet »Jysk Neon«, Axel Hakonsen, boende Graven Nr 18—20, Aarhus, sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov Nr 9 af 23 Januar 1903 § 1, jfr § 2, i Anledning af, at han i Aaret 1935 her i Staden har ladet Aktieselskabet »Jysk Neon«, for hvilket han er ansvarlig, ved Vesterbros Biografteater tilslutte Stadens elektriske Led-

ningsnet et Neon-Lysskilt, uagtet Aktieselskabet ikke har erhvervet Autorisation, der berettiger dertil.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at den endelige Tilslutning til Ledningsnettet ikke er foretaget af Selskabets Folk.

Der er under Sagen afgivet Forklaring af Tiltalte og af Vidnerne, Elektriker Toft, Installatør Simonsen, Lærling Ernst Jacobsen og Operatør V Jacobsen.

Det fremgaar af disse Forklaringer, at Skiltet oprindelig er gjort færdig i Aarhus, derefter skilt og paany samlet samt opsat i København af Selskabets Elektriker Toft. Denne har forklaret, at han efter Opstillingen har foretaget en midlertidig Tilslutning for at forvisse sig om, at alt var i Orden før Afleveringen; efter at have afprøvet Anlægget bortfjernede han Tilslutningen.

De øvrige Vidner har forklaret overensstemmende, at Elektriker Toft gjorde Skiltet færdigt til Brug, og de har alle nægtet at have foretaget Tilslutningen.

Det fremgaar iøvrigt af Sagen, at Tiltalte havde indsendt en Anmeldelse om Arbejdets Foretagelse til Elektricitetsraadet, der videre sendte den til Københavns Belysningsvæsen. Dette meddelte i Skrivelse af 10 August 1935 Selskabet, at de med Anlæggets Installering forbundne Arbejder maatte udføres af en af de af Københavns Magistrat autoriserede Elektro-Installatører.

Tiltalte meddelte derefter Biografteatrets Ledelse, at denne maatte sørge for Installationen ved autoriseret Installatør, idet Installationen laa udenfor Selskabets Tilbud; derimod erklærede Tiltalte at ville sende en Montør til at sætte Skiltet op. Uden at der derefter er indgivet Anmeldelse til Belysningsvæsenet, er Anlægget bragt til Udførelse og sat i Drift, uden at fornøden Tilladelse blev indhentet.

Selv om det efter det foreliggende maa antages, at Tiltalte er gaaet ud fra, at Biografteatrets Ledelse sørgede for, at der blev antaget en autoriseret Installatør, som overfor det offentlige paa lovlige Maade kunde paatage sig Ansvaret for Anmeldelse og Installation, findes det dog, at Tiltalte maa bære Ansvaret for, at Anlæggets Opstilling og Tilslutning til Byens Ledningsnet er foregaaet uden Anmeldelse og Tilladelse fra de paagældende Myndigheder.

Tiltalte har dernæst gjort gældende, at Selskabet i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr 77 af 19 April 1907 § 4 er berettiget til at udføre Arbejder ved elektriske Stærkstrømsanlæg overalt i Landet, samt at det omhandlede Anlæg er udført under den i Selskabet ansatte Ingeniør, cand polyt P S Seidenfadens Tilsyn og tekniske Ansvar.

Det fremgaar imidlertid af Forarbejderne til Loven af 1907, at det ikke var Hensigten med Bestemmelserne i § 4 at ophæve »den Kommunerne tillagte Adgang til at autorisere Installatører og selv fastsætte de Betingelser, de vilde stille for Opnaaelsen af saadan Autorisation«, men at Hensigten var at fastslaa, at kun eksaminerede Installatører maatte paatage sig Udførelsen af disse Arbejder.

Selskabet har herefter ikke haft Ret til at foretage de omhandlede Arbejder i København, og da Tiltalte er ansvarlig for Selskabet, vil han

være at anse efter de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 100 Kr, subsidiært med Hæfte i 10 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 29 Februar 1936 af Københavns Byrets 2 Afdeling (14858/1935), er paaanket af Tiltalte Axel Hakonsen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

For Landsretten er det oplyst, at den i Dommen nævnte Ingeniør, cand polyt P S Seidenfaden, er Elektroingeniør med saadan Eksamens-karakter, at han opfylder Betingelserne for at udføre Arbejder ved Stærkstrømsanlæg.

Idet det, jfr ogsaa den nu gældende Lov Nr 169 af 11 Maj 1935 § 5, maa antages, at de til Stærkstrømsanlægs Udførelse i Kraft af særlig Prøve berettigede Personer kan fungere overalt i Landet, og idet ovennævnte Seidenfaden findes at maatte friholde Tiltalte for Ansvar, vil Tiltalte være at frifinde.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

T i r s d a g d e n 3 N o v e m b e r .

Nr 17/1936. **Tootal Broadhurst Lee Company Ltd, Manchester**
(Ahnfelt-Rønne)

m o d

Grosserer **Børge Strand** (P Jacobsen),

betræffende Retten til at benytte Betegnelsen Finalco for Bomuldsstoffer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 December 1935: Sagsøgte, Grosserer Børge Strand som Indehaver af Firmaet William Strand, bør for Sagsøgerne, Tootal Broadhurst Lee Company, Ltd, Manchester's Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Indstævnte, der ved en tidligere Lejlighed paa Forlangende af Appellanten maatte give Afkald paa et af ham brugt Varemærke »Tostrango« som stridende mod Mærket »Tobralco«, maa efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplys-

ninger ogsaa ved Brugen af Mærket »Finalco« antages at have tilstræbt en Lighed med Appellantens Varemærke, hvorved bemærkes, at hans Henvisning til det i Dommen omtalte Forretnings-Motto er uden Vægt. Indstævntes Mærke findes nu ogsaa at frembyde saa væsentlig Lighed med Appellantens Varemærke, at Brugen af det er egnet til at fremkalde Forveksling.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Grosserer Børge Strand, bør ophøre med at anvende Betegnelsen »Finalco« for Bomuldsstoffer.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Tootal Broadhurst Lee Company, Ltd, med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Tootal Broadhurst Lee Company Ltd, Manchester, har under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte, Grosserer Børge Strand, der er Indehaver af Firmaet William Strand, tilpligtet at ophøre med Betegnelsen »Finalco« for Bomuldsstoffer.

Sagsøgernes Fremstilling gaar ud paa, at de over hele Verden sælger paatrykte Bomuldsstoffer (hair cord) under Navnet Tobralco, et Navn som er dannet over det sagsøgende Selskabs Navn. Ordet er indregistreret som Varemærke for Bomuldsstoffer i Danmark den 13 September 1916 og i England den 25 Januar 1900. Siden Efteraaaret 1934 sælger Sagsøgte Grosserer Børge Strand Bomuldsvarer under Navnet »Finalco«, og efter Sagsøgernes Mening maa Sagsøgte antages herved forsætlig at efterstræbe Lighed med Navnet paa Sagsøgernes Varer for derigennem at tilvende sig Sagsøgernes Kunder. Denne Lighed er desuden til Skade for det sagsøgende Selskab derved, at Publikums Indprentningsevne overfor Navnet »Tobralco« forringes og ved, at Navnet »Tobralco«s Anseelse skades, fordi Sagsøgtes Varer er af en ringere Kvalitet. Navnet »Finalco« maa derfor, hævder Sagsøgerne videre, dels anses for ulovligt efter almindelige Retsprincipper, dels efter Varemærkelovens § 12, 1 Stk, jfr § 13.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Navnet »Finalco« er dannet selvstændigt af Forbogstaverne i følgende Forretnings-Motto: »Forbrugernes Interesse naar alt leveres contant omgaaende« og Navnet er uden Forbindelse med Sagsøgernes Navn »Tobralco«, som Sagsøgte ikke har haft til Hensigt at efterligne. Det omtalte Motto har speciel Relation til den paagældende Vare, hvis Pris netop er beregnet efter kontant Salg. Rent bortset fra det omtalte Motto hævder Sagsøgte, at Navnene »Tobralco« og »Finalco« er saa forskellige, at Forveksling

maa anses for udelukket. Prisen paa »Tobralco« er henimod den dobbelte af Prisen paa »Finalco« og Kvaliteterne er som Følge heraf vidt forskellige. Begge de to Ord har Endelsen »alco«, men denne Endelse er saa almindelig og ofte anvendt i Varenavne — ikke mindst i Tekstilvarer — at den maa anses for Almeneje og uegnet til Beskyttelse.

Spørgsmaalets Afgørelse findes at maatte bero paa, hvorvidt »Finalco« har saa stærk Lighed med »Tobralco«, at Navnene i deres Helhed, uagtet Forskellen i Enkeltheder, let kan forveksles, jfr Varemærkelovens § 13.

Efter hvad der er oplyst om Benyttelsen af Endelsen »co« eller »alco« finder Retten, at denne er uegnet til Beskyttelse, og da Navnene iøvrigt ikke frembyder en saadan Lighed, at Forveksling er nærliggende, findes Sagsøgte at burde frifindes.

Sagens Omkostninger ophæves.

Torsdag den 5 November.

Nr 215/1936.

Rigsadvokaten
mod

Edvin Emmanuel Petersen og Kristian Støchkel Johnsen
(F Bülow),

der tiltales for Forsyndelse mod Kønssædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 17 August 1936: De Tiltalte, Edvin Emmanuel Petersen og Kristian Støchkel Johnsen, bør straffes med Fængsel, Petersen i 60 Dage og Johnsen i 3 Maaneder, hvoraf 5 Dage for hver af de Tiltalte anses udstaaet ved Varetagtsfængsel. Fuldbyrdselsen af Straffene udsættes for hver af de Tiltaltes Vedkommende, saaledes at de efter en Prøvetid af 3 Aar fra Dato bortfalder, saafremt de i Straffelovens 7 Kapitel fastsatte Betingelser overholdes. Sagens Omkostninger, derunder Salær og Udlægsgodtgørelse til den for de Tiltalte for Landsretten beskikkede Forvarer, Landsretssagfører Engelseft, Helsingør, 300 Kr, betaler de Tiltalte een for begge og begge for een. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirken af Nævninger afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bülow 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Helsingør Købstad m v, tiltales Edvin Emmanuel Petersen og Kristian Støchkel Johnsen i Henhold til Anklageskrift af 20 Juli 1936 til Straf

A.

Petersen 1) for anden kønslig Omgængelse end Samleje med Barn under 15 Aar, ved i August—September 1935 i Egebæksvang ved Snekersten at have ført sit mandlige Lem ind mellem Laarene paa Pigen Lillian Karen Margrethe Hansen, født 29 Juni 1921, og gnedet paa Lemmet, indtil han fik Sædafgang.

2) for Samleje med Barn under 15 Aar, ved i Efteraaret 1935, formentlig i Gl Kongens Have ved Helsingør, at have plejet Samleje med ovennævnte Lillian Karen Margrethe Hansen.

B.

Johnsen for Samleje med Barn under 15 Aar, ved i Tiden fra Oktober 1935 til April 1936 i eller ved Helsingør fire Gange at have plejet Samleje med ovennævnte Lillian Karen Margrethe Hansen.

Tiltalte Petersen er født den 19 April 1911 og Tiltalte Johnsen den 29 Oktober 1915.

Ingen af de Tiltalte er fundet forhen straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte Petersen kendt skyldig i de i Anklagen nævnte Forhold, dog saaledes, at de kun er tilregnet Tiltalte som uagtsomme.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte Johnsen kendt skyldig i de i Anklagen ommeldte Forhold, dog at de tre første Tilfælde kun er tilregnet ham som uagtsomme.

De Tiltalte vil herefter være at anse Petersen efter Straffelovens § 226, ifr dels § 222 og dels § 224, sammenholdt med § 222, og

Johnsen efter Straffelovens § 222 og § 226, ifr § 222, efter Omstændighederne med Fængsel, Petersen i 60 Dage og Johnsen i 3 Maaneder, hvoraf i Medfør af Straffelovens § 86 5 Dage for hver af de Tiltalte anses udstaaet ved Varetægtsfængsel. Dommen gøres betinget som nedenfor nærmere anført.

Tilsyn i Prøvetiden skønnes ikke formaalstjenlig.

Nr 41/1936. **Aalborg Amtsraad** (Heilesen)
 m o d
Finansministeren (Kammeradvokaten),

betræffende Gyldigheden af en af Indstævnte foretaget Udnævnelse af en Vurderingsformand for Hindsted Herreds Vurderingskreds.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1935: Sagsøgte, Finansministeren, bør for Tiltale af Aalborg Amtsraad i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Afvisningspaastanden ikke kan tages til Følge.

Der findes derhos at maatte gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte ikke ved den foretagne Udnævnelse har holdt sig indenfor Kredsen af de af Amtsraadet indstillede.

Den omhandlede Lovbestemmelses Ordlyd viser ikke afgørende, om det har været Meningen, at Finansministeren skal være bundet ved den skete Indstilling; efter Lovbestemmelsens Forhold til den tidligere Lovgivning og det om dens Tilblivelse oplyste findes den imidlertid at maatte forstaas saaledes, at den Indstilling, der skal indhentes fra henholdsvis vedkommende Amtsraad eller Byraad kun er vejledende og ikke bindende i den Forstand, at Udnævnelsen af en ikke indstillet Person skulde være ugyldig.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Vurderingsformand for Hindsted Herreds Vurderingskreds, Proprietær, cand jur F Neergaard Petersen, havde ansøgt om Fritagelse for nævnte Hverv fra 1 Januar 1935 at regne, anmodede Skattedepartementet i Skrivelse af 9 November 1934 Aalborg Amt om at »indhente en Indstilling fra Amtsraadet af tre i Vurderingskredsen bosiddende Mænd, der maa anses egnede og villige til at overtage Hvervet som Vurderingsformand for nævnte Vurderingskreds.«

Den 5 December s A meddelte Aalborg Amt, at Amtsraadet havde vedtaget at indstille

Nr 1) Gaardejer Karl Christensen, Vedдум,

Nr 2) Gaardejer Rasmus Leth, Smidie pr Bælum,

Nr 3) Gaardejer J Chr Christiansen, Karls pr Hobro, hvorhos det tilføjedes, at Amsraadsmedlem, Folketingsmand Th Bach, Veddum, i Medfør af Landkommunallovens § 23, Stk 3, har forlangt tilført Protokollen, at han har foreslaaet Murer Laurits Larsen, Veddum, indstillet til Hvervet og krævet Indholdet af denne Protokoltilførsel meddelt til Skattedepartementet.

Den 22 December 1934 meddelte derefter Skattedepartementet, at Finansministeren havde udnævnt Murer Laurits Larsen til Vurderingsformand for den nævnte Kreds, og i Skrivelse af 17 Januar 1935 afslog Finansministeriet en af Amsraadet fremsat Begæring om Sagens Genoptagelse til fornyet Overvejelse.

Under denne Sag har nu Aalborg Amsraad under Paaberaabelse af, at den stedfundne Udnævnelse ikke i Overensstemmelse med § 10, 2 Stk, i Lov Nr 352 af 7 August 1922 er sket paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra vedkommende Amsraad, nedlagt Paastand paa, principalt, at den af Finansministeren foretagne Udnævnelse af Murer Laurits Larsen, Veddum, til Vurderingsformand for Hindsted Herreds Vurderingskreds kendes ugyldig, samt at Finansministeren kendes pligtig til det nævnte Hverv at udnævne en af de 3 ved Amsraadets Skrivelse af 3 December 1934 indstillede, subsidiært, at Finansministerens Udnævnelse af Murer Laurits Larsen til det nævnte Hverv kendes ugyldig.

Sagsøgte, Finansministeren, har principalt paastaet Sagen afvist og subsidiært nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har Sagsøgte anført, at selve Udnævnelsen af Vurderingsformænd ligger indenfor Ministerens Beføjelse, og at Tvisten, der kun drejer sig om, hvorvidt en Forskrift vedrørende Forberedelsen til Udnævnelsen er behørigt iagttaget, derfor ikke kan sidestilles med et Spørgsmaal om Overskridelse af Øvrighedsmyndighedens Grænser, der kan paakendes af Domstolene.

Til Støtte for Frifindelsespaastanden har Sagsøgte anført, at den citerede Lovbestemmelse vel — som Forberedelse til Udnævnelse af Vurderingsformand — paalægger Ministeren at indhente en Indstilling fra Amsraadet, men der er intet i Lovens Ord eller Motiver, der tyder paa, at det har været Hensigten, at Indstillingen skulde være ubetinget bindende for Ministeren. Der henvises til, at Ordet »Indstilling« sprogligt betyder Forslag, Betænkning og ofte bruges ensbetydende med Vejledning, saaledes f Eks i §§ 1 og 3 i den citerede Lov Nr 352 af 7 August 1922, Lov Nr 67 af 1 April 1911 § 3 og Lov Nr 106 af 31 Marts 1933 § 9, medens Lovgivningen i Tilfælde, hvor det tilsigtes at gøre Indstillingen bindende for den overordnede Myndighed, benytter andre og klarere Udtryk, saaledes i Lov Nr 280 af 30 Juni 1922 § 37, Lov Nr 211 af 20 Maj 1933 § 30 og Lov Nr 143 af 29 April 1913 § 40.

Selv om det imidlertid maatte antages, at der ogsaa i det foreliggende Tilfælde ved Amsraadets Indstilling lægges et vist Baand paa Ministerens Handlefrihed, hævdes det, at Ministeren ved Udnævnelsen af Vurderingsformand i Hindsted Herred har iagttaget alt, hvad der efter Loven paa-hviler ham.

I saa Henseende har Sagsøgte henvist til, at Loven ganske overlader det til Ministeren at bestemme, hvorledes Høringen af Amsraadet skal

foregaa. Det er derfor beføjet, naar Ministeren som Grundlag for den Afgørelse, han skal træffe, forlanger forelagt en Indstilling, der giver fuldstændig Oplysning om, hvem der indstilles til Hvervet fra de forskellige Fraktioner indenfor Amdsraadet, og Ministerens Stilling, naar han skal foretage Udnævnelser, maa blive ganske den samme, hvad enten der foreligger en Indstilling af Mænd, som foreslaas enstemmigt af hele Amdsraadet, eller en Indstilling af Mænd, som foreslaas dels af Flertallet og dels af Mindretallet, eller endelig særskilte Indstillinger fra henholdsvis Flertallet og Mindretallet eller Mindretallene eller fra lige store Grupper indenfor Amdsraadet.

I det foreliggende Tilfælde har Ministeren i Overensstemmelse med Lovens Paabud indhentet en Indstilling fra Amdsraadet, og Udnævnelser af Vurderingsformand er sket paa Grundlag af denne Indstilling, idet den til Hvervet valgte var indstillet af et Mindretal i Amdsraadet. Det hævdes, at Udnævnelser er begrundet i saglige Hensyn, idet man har tilsigtet at opnaa alsidig Sagkundskab repræsenteret i Skyldraadet. Finansministeren har ved flere Lejligheder tidligere, f. Eks. i Sorø Amt, udnævnt Vurderingsformænd, der var indstillet af et Mindretal.

Sagsøgerne har heroverfor anført, at saavel Lovens Ord som dens Formaal — hvilket formenes klart at fremgaa af Lovens Forarbejder — viser, at der ved Bestemmelsen i § 10, 2 Stk, i den citerede Lovbestemmelse er tilsigtet at skabe en egenlig, Ministerens Kompetence indskrænkende Indstillingsret for Amdsraadet som Repræsentant for det lokale Selvstyre. I saa Henseende er det oplyst, at Fremgangsmaaden ved Udnævnelser af Vurderingsformand forinden 1922 var den, at Ministeren indhentede en Udtalelse fra Amtmanden, der forudsattes at konferere med de særlig stedkendte Amdsraadsmedlemmer, forinden han afgav sin Indstilling. Forslaget til Loven af 1922 indeholdt ingen Ændring heri, idet § 10 først under Lovforslagets Behandling i Folketinget fik sin nuværende Formulering, og det fremgaa af den daværende Finansministers Udtalelser, at man ved Ændringen netop tilsigtede og opnaaede at faa en Skatteadministration, der ikke blev ensidig, bureaukratisk, men i særlig Grad præget af Befolkningen selv.

Selv om det — som af Sagsøgte hævdet — kunde antages, at Loven har overladt det til Ministeren nærmere at bestemme, under hvilke Former den paabudte Indstilling skal fremskaffes, maa der — efter Sagsøgernes Formening — i hvert Fald i Ministeriets Skrivelse af 9 November 1934, hvori anmodes om en Indstilling af tre egnede Mænd, ligge et Tilsagn om, at Ministeren vil vælge en af disse til Hvervet. Saafremt ingen af de indstillede maatte findes kvalificeret, eller saafremt man af særlige Grunde maatte ønske et bestemt Erhverv repræsenteret i Skyldraadet, burde dette være tilkendegivet i den oprindelige eller eventuelt i en fornyet Begæring om Indstilling. Selv om man imidlertid ikke vilde anerkende, at der i Ministeriets ovennævnte Skrivelse af 3 Oktober 1934 indeholdtes et Tilsagn som det angivne, og uanset hvilken Betydning man sprogligt maatte kunne nedlægge i Ordet »Indstilling« maa det — idet det er uomtvistet, at ingen af de tre indstillede Mænd var ukvalificeret til Hvervet — efter Sagsøgernes Formening være en Følge af Landkommunallovens § 23, at Ministeren har

været ubeføjet til ved Udnævnelsen at tilsidesætte Amsraadets Indstilling af 5 December 1934. En saadan Indstilling maa — hævdes det — anses som en Beslutning, og ifølge den nævnte Bestemmelse i Landkommunalloven tages alle Beslutninger i Amsraadet — hvor andet ikke er foreskrevet — efter Stemmeflerhed. Efter Paragraffens 3 Stk er vel ethvert Medlem berettiget til at forlange sin afvigende Mening tilført Protokollen og kræve, at vedkommende Myndighed gøres bekendt med Protokoltilførslen, men en saadan Tilkendegivelse af en afvigende Mening kan ikke karakteriseres som en Indstilling, og Loven giver ej heller paa anden Maade Hjemmel for en Mindretalsindstilling. Da der saaledes kun foreligger een paa gyldig Maade af Amsraadet vedtaget Indstilling, og da Ministeren ved Udnævnelsen har tilsidesat denne, maa det bestrides, at Udnævnelsen, som Loven foreskriver, er sket »paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra Amsraadet«, og Udnævnelsen bør derfor som Følge af den foreliggende Kompetenceoverskridelse anses ugyldig.

Da Sagen efter det foreliggende drejer sig om den retlige Virkning af en paastaaet Kompetenceoverskridelse ved Iværksættelse af en Øvrighedshandling, vil den nedlagte Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge.

Efter Indholdet af den omtvistede Lovbestemmelse i Forbindelse med det om Forarbejderne oplyste maa der derhos gives Sagsøgerne Medhold i, at Indhentelse af Indstilling fra Amsraadet er en Betingelse for Gyldigheden af Udnævnelsen af Vurderingsformand, og at der ved Indstillingen lægges et vist Baand paa Ministerens Handlefrihed, men da der hverken i den paaberaabte Skattelov eller i Landkommunalloven ses at foreligge Hjemmel for en saa vidtgaaende Kompetenceindskrænkning som af Sagsøgerne paastaaet, findes det i Overensstemmelse med det af Sagsøgte hævdede at maatte statueres, at Ministeren har været berettiget til som Grundlag for sin Afgørelse at benytte ikke blot de af Amsraadets Flertal støttede Indstillinger, men ogsaa saadanne, som maatte have faaet Tilslutning fra et større eller mindre Mindretal af Amsraadets Medlemmer.

Idet det herefter ikke kan anses godtgjort, at Sagsøgte ved Udnævnelsen af Vurderingsformand i Hindsted Herred har handlet udenfor den ham ved Loven tillagte Kompetence eller paa anden Maade har tilsidesat nogen for Udnævnelsens Gyldighed afgørende Forskrift, vil den af Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Færdig fra Trykkeriet den 11 November 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 19

Torsdag den 5 November.

Nr 42/1936.

Vejle Amtsraad (Heilesen)

mod

Finansministeren (Kammeradvokaten),

betræffende Gyldigheden af en af Indstævnte foretaget Udnævnelse af en Vurderingsforband for Kolding Herreds Vurderingskreds.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1935: Sagsøgte, Finansministeren, for Tiltale af Sagsøgerne, Vejle Amtsraad, i denne Sag fri at v. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Afvisningspaastanden ikke kan tages til Følge.

Der findes derhos at maatte gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte ikke ved den foretagne Udnævnelse har holdt sig indenfor Kredsen af de af Amtsraadet indstillede.

Den omhandlede Lovbestemmelses Ordlyd viser ikke afgørende, om det har været Meningen, at Finansministeren skal være bundet ved den skete Indstilling; efter Lovbestemmelsens Forhold til den tidligere Lovgivning og det om dens Tilblivelse oplyste findes den imidlertid at maatte forstaas saaledes, at den Indstilling, der skal indhentes fra henholdsvis vedkommende Amtsraad eller Byraad kun er vejledende og ikke bindende i den Forstand, at Udnævnelsen af en ikke indstillet Person skulde være ugyldig.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Vurderingsformand for Kolding Herreds Vurderingskreds, Gaardejer J Poulsen, havde ansøgt om Fritagelse for nævnte Hverv fra 1 Januar 1935 at regne, anmodede Skattedepartementet i Skrivelse af 3 Oktober 1934 Vejle Amt om at »indhente en Indstilling fra Amtsraadet af tre i Vurderingskredsen bosiddende Mænd, der maa anses egnede og er villige til at overtage Hvervet som Vurderingsformand for nævnte Vurderingskreds«.

Den 28 November s A meddelte Vejle Amt, at Amtsraadet i et den 27 s M afholdt Møde havde vedtaget at indstille følgende tre:

Nr 1. Gaardejer Niels Jensen, Viuf,

Nr 2. Husmand Harald Olsen, Taps,

Nr 3. Gaardejer Jacob Jacobsen, Harte pr Dybvadbro.

Efter at Finansministeriet i Skrivelse af 7 December s A havde udbedt sig Oplysning om, hvorvidt der ved Behandlingen af Vurderingsformandsindstillingen til de to Vurderingskredse fremkom Mindretalsindstilling, og i bekræftende Fald hvem der blev bragt i Forslag, meddelte Amtet den 12 s M, at der ved Behandlingen af Sagen foruden de af Amtsraadet indstillede af et Mindretal paa to Medlemmer var stillet Forslag om at indstille Blikkenslager Christen Knudsen.

Medens Flertallet fastholdt Indstillingen af de ovennævnte tre Mænd, blev der efter Begæring af Mindretallet tilført Forhandlingsprotokollen en Bemærkning om det af dette stillede Forslag.

Den 22 December 1934 meddelte derefter Skattedepartementet, at Finansministeren havde udnævnt Blikkenslager Christen Knudsen til Vurderingsformand for den nævnte Kreds, og i Skrivelse af 17 Januar 1935 afslog Finansministeriet en af Amtsraadet fremsat Begæring om Sagens Genoptagelse til fornyet Overvejelse.

Under denne Sag har nu Vejle Amtsraad under Paaberaabelse af, at den stedfundne Udnævnelse ikke i Overensstemmelse med § 10, 2 Stk i Lov Nr 352 af 7 August 1922 er sket paa Grundlag af forud indhentet Indstilling fra vedkommende Amtsraad, nedlagt Paastand paa, principalt: at den af Finansministeren foretagne Udnævnelse af Blikkenslager Christen Knudsen, Aagaard, til Vurderingsformand for Kolding Herreds Vurderingskreds kendes ugyldig, samt at Finansministeren kendes pligtig til det nævnte Hverv at udnævne en af de tre i Amtsraadets Møde den 27 November 1934 indstillede, subsidiært: at Finansministerens Udnævnelse af Blikkenslager Christen Knudsen til det nævnte Hverv kendes ugyldig.

Sagsøgte, Finansministeren, har principalt paastaet Sagen afvist og subsidiært nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har Sagsøgte anført — — —

(Resten af Præmisserne er enslydende med de tilsvarende Afsnit af Præmisserne i Østre Landsrets Dom i Sagen Nr 41/1936).

Fredag den 6 November.

Nr 50/1936. Proprietær **H Lindholm** (Meyer)
mod

Fisker Rasmus Christiansen (Cohn efter Ordre),

betræffende Erstatning for Beskadigelse af Ruser.

Østre Landsrets Dom af 14 Februar 1936: Sagsøgte, Proprietær H Lindholm, bør til Sagsøgeren, Fiskehandler Rasmus Christiansen, betale 625 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 9 September 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagsfører vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Appellanten Proprietær H Lindholm 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Saksjøbing Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Fiskehandler Rasmus Christiansen, paastaet Sagsøgte, Proprietær H Lindholm, dømt til at betale 625 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 9 September 1935 i Erstatning for det Tab, sagsøgtes Kreaturer har paaført ham ved at ødelægge hans Rejeruser og ved at nedsætte hans Fiskeri af Rejer.

Ifølge de af Parter og Vidner afgivne Forklaringer er Sagens Sammenhæng følgende:

Til Gaarden Skovgaard beliggende ved Lollands Sydkyst mellem Rødby og Nysted hører Øerne Hylleholm og Tjørnholm liggende i umiddelbar Nærhed af Gaarden. I 1911 blev Sagsøgte Bestyrer og i 1920 Ejer af Gaarden, og i den Tid, han har været Bestyrer og Ejer, er de nævnte Øer hvert Aar i Tiden Slutningen af Maj til Begyndelsen af September blevet benyttet til Græsning af Ungkreaturer og Plage.

Mellem Øerne er Vandet saa grundet, at Dyrene kan vade over. I 1935 blev der græsset ca 20 Kvier og 6 Plage.

Sagsøgeren, der baade er Fisker og Fiskehandler, har i 1934 og 1935 drevet Rejefiskeri ved Hylleholm. Omkring den 1 April 1935 udsatte han saaledes tre store Rejeruser og 27 smaa Rejeruser henholdsvis 150 Alen og 24 Alen fra daglig Vandstand, alle afmærkede paa sædvanlig Maade. Natten mellem den 29 og 30 Maj 1935 var Sagsøgtes Kreaturer ude ved Ruserne og beskadigede dem, navnlig de store Ruser. Sagsøgeren henvendte sig i den Anledning til Sagsøgte, der erklærede, at han vilde overveje Sagen. Imidlertid vedblev Kreaturerne at ødelægge Ruserne, og der foretoges fra Sagsøgtes Side intet udover, at han lod anbringe et Pigtraadshegn tværs over Farvandet mellem Øerne, men efter en Uges Forløb blev det fjernet, fordi Fiskerikontrollen forbød det. Sagsøgeren sørgede selv for, at Kreaturerne gentagne Gange blev drevet væk fra Ruserne, men de vendte stadig tilbage. Omkring 1 August flyttede Rejerne fra Hylleholm, og Ruserne blev taget op, men da Rejerne atter vendte tilbage, blev Ruserne ikke anbragt paany, da det maatte forventes, at Kreaturerne igen vilde ødelægge dem samt forstyrre Fiskeriet.

Under Sagen har der været udmeldt Syns- og Skøns mænd, der har ansat Skaden paa Fiskeredskaberne til 250 Kr og Tabet ved mistet Fortjeneste ved Rejefiskeriet til 375 Kr.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at det i Henhold til den almindelige Erstatningsregel paahviler Sagsøgte at erstatte Sagsøgeren dels det ved Beskadigelsen af Ruserne lidte Tab, dels det Tab, han har lidt ved, at Kreaturerne forstyrrede Rejefiskeriet, saa at Udbyttet blev betydeligt mindre end normalt.

Sagsøgte, der nedlægger Paastand paa Frifindelse, gør gældende, at der hverken i Særlovgivningen eller i almindelige Retsgrundsætninger er Hjemmel til at statuere, at Retten til at drive Fiskeri nyder Beskyttelse fremfor Benyttelse af Øer som de omhandlede til Græsning for Kreaturer, der vader fra den ene Ø til den anden, og at der ikke er godtgjort noget Forhold, der kan medføre Erstatningsansvar for Sagsøgte.

Under de foreliggende Omstændigheder, hvor Sagsøgte straks blev gjort bekendt med, at hans Kreaturer havde ødelagt Sagsøgerens paa lovlig Vis anbragte Ruser, burde Sagsøgte have truffet Foranstaltninger til at holde Kreaturerne væk fra Ruserne. Da Sagsøgte ikke har gjort dette, findes han at burde erstatte Sagsøgeren den skete Skade, og idet bemærkes, at der fra Sagsøgtes Side ikke er gjort nogen Indsigelse mod Størrelsen af det af Sagsøgeren forlangte Beløb, vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgeren 625 Kr med Renter som paastaet og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Mandag den 9 November.

Nr 70/1936.

Vilhelm Pürschel (Selv)

mod

Fru Ellen Koch (Schiørring),

betræffende Udbetaling af en Arvepart i et af Appellanten bestyret Bo.

Østre Landsrets Dom af 10 Marts 1936: Sagsøgte, Overretssagfører Vilhelm Pürschel, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerinden, Fru Ellen Koch, betale 22 903 Kr 98 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 December 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 800 Kr. At efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten forklaret, at Fru Weitemeyer ikke til ham, den Gang det opdagedes, at Bogholder-sken havde været uærlig, har sagt, at hun jo maatte finde sig i, hvis der ogsaa var stjaalet fra hende, og at hun vilde være tilfreds, hvis hun stadig fik det samme som før, men Fru Weitemeyer har faktisk efter dette Tidspunkt hævet hos Appellanten ganske samme Beløb som før dette Tidspunkt.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Vilhelm Pürschel, til Indstævnte, Fru Ellen Koch, 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: Direktør Carl Weitemeyer døde den 3 November 1924, og hans Hustru Anna Weitemeyer forblev hensiddende i uskiftet Bo med hans Livsarvinger, deres to Fællesbørn: Datteren Fru Ellen Koch, født Weitemeyer, gift med fhv Fabrikant Julius Koch, Aabybro, og Fru Ingeborg Pürschel, gift med Overretssagfører Vilhelm Pürschel. Sidstnævnte ordnede Boet og indgav Anmeldelse om Fællesboets Formue, der pr 3 December 1924 opgjordes

til 200 934 Kr, hvoraf Løsøre 25 000 Kr, en Panteobligation i Overretssagfører Pürschels Ejendom i Holte, stor 18 000 Kr, og en Obligation fra Overretssagfører Pürschel, stor 10 000 Kr. Efter Weitemeyers Død overtog Overretssagfører Pürschel Administrationen af Enkefru Weitemeyers Formue og hendes Indtægter, hvilke sidste bestod af Pension fra Arbejdsgiverforeningen, stor 6000 Kr aarlig og Renterne af Formuen, og Ordningen var nærmere den, at Enkefru Weitemeyer hver Maaned af Overretssagfører Pürschel fik udbetalt 700 Kr, hvorhos Overretssagfører Pürschel betalte hendes Husleje, Skatter m m. Hvert Halvaar gjordes hendes Regnskab op, og den Saldo, der da var i hendes Favør blev — efter hvad der maa antages, jfr herom nedenfor, — udbetalt hende. Enkefru Weitemeyer døde den 27 December 1934 ca 84 Aar gammel, og hendes og hendes Mands Fællesbo blev da overtaget til privat Skifte af hendes fornævnte to Døtre, der ligeledes var hendes eneste Livsarvinger. Direktør Weitemeyers Testament maa antages ikke at have indeholdt særlige Bestemmelser om Fordelingen af Fællesboet ved den længstlevendes Død. Derimod havde Enkefru Weitemeyer under 17 Juli 1929 oprettet et Testament, notarialiter bekræftet under samme Dag, hvorved hun som Særeje tillagde Datteren Ingeborg Pürschel den $\frac{1}{3}$ af Boet, hvorover hun var berettiget til at raade ved Testament. Overretssagfører Pürschel opgjorde derefter Boet pr 11 Marts 1935 og efter denne Opgørelse androg Aktiverne.. 152 717 Kr 72 Øre medens Passiverne — derunder 6000 Kr til Overretssagfører Pürschel for Administration af Enkefru Weitemeyers Formue i 10 Aar og 3000 Kr til ham for Boets Opgørelse androg

	12 935 — 22 —
	<hr/>
	139 782 Kr 50 Øre
hvorfra Repartitionsstempel	279 — 60 —
	<hr/>
saaledes at der til Arv udkom	139 502 Kr 90 Øre
	<hr/>
hvoraf der tilfaldt Fru Koch: $\frac{1}{2}$ af Fædrearven..	69 751 Kr 45 Øre
med Fradrag af Enkens Arvelod.....	17 437 — 86 —
	<hr/>
altsaa	52 313 Kr 59 Øre
	<hr/>
altsaa	26 156 Kr 79 Øre
samt som Mødrene arv $\frac{1}{2}$ af	69 751 Kr 45 Øre
	+ 17 437 — 86 —
	<hr/>
	87 189 Kr 31 Øre
$\div \frac{1}{3}$	29 063 — 10 —
	<hr/>
	58 126 Kr 21 Øre
altsaa	29 063 Kr 11 Øre
	<hr/>
Fru Kochs Arv herefter ialt	55 219 Kr 90 Øre
medens Fru Pürschels Arv androg 84 283 Kr. Opgørelsen blev tilsendt	

Fru Kochs Sagfører, Højesteretssagfører Schiørring, med Overretssagfører Pürschels Skrivelse af 2 April 1934, og de til Fru Koch udlagte Aktiver 55 219 Kr 90 Øre udleveredes kort derefter til Højesteretssagfører Schiørring, inden denne havde haft Lejlighed til at kontrollere Opgørelsens Rigtighed, overfor hvilken han allerede i Skrivelse af 6 April 1935 til Overretssagfører Pürschel udtalte, at han foreløbigt maatte tage Forbehold. Det blev ved nærmere Undersøgelse Højesteretssagfører Schiørring og hans Mandantinde paafaldende, at Arvebeholdningen ved Direktør Weitmeyers Død 200 934 Kr nu var sunket til 139 502 Kr 90 Øre, samt at Overretssagfører Pürschel personlig var Debitor til Boet for over 60 000 Kr, endvidere fandt han de af Overretssagfører Pürschel fremsendte Udskrifter af Enkefru Weitmeyers Konto i Pürschels Bøger uforstaaelige, og endelig saa det ud til, at der aldrig havde fundet en Opgørelse Sted overfor Fru Weitmeyer. Højesteretssagfører Schiørring lod derefter statsaut Revisor Ove Breuner foretage en foreløbig Revision, som udviste, at der burde være en Arv paa 248 077 Kr 57 Øre, hvorfor han i Skrivelse af 30 April og 2 Maj 1935 overfor Overretssagfører Pürschel bl a protesterede imod, at denne foreløbig afhændede de hans Hustru udlagte Aktiver. Herefter begærede Overretssagfører Pürschel den 3 Maj 1935 Boet overtaget til offentlig Skifte. Paa et Møde i Skifterettens 1 Afdeling enedes man imidlertid om at lade statsaut Revisor Jespersen foretage en Revision af Boet og specielt af Overretssagfører Pürschels Administration af dette. Revisionen afleveredes den 20 August 1935 og udviste en Formuemasse til Arv pr 11 Marts 1935 224 985 Kr 54 Øre. Der blev derefter i Skifteretten forsøgt en mindelig Ordning, men dette glippede. For om muligt at undgaa offentlig Skifte enedes Parterne om, at Fru Koch skulde rejse ethvert Krav, som hun maatte mene at have i Anledning af Overretssagfører Pürschels Administration af Boet eller den Afdødes Dispositioner til Fordel for denne og Hustru, imod Overretssagfører Pürschel, der paatog sig at være den juridisk og økonomisk direkte ansvarlige, og Fru Koch har derefter ved Stævning af 12 December 1935 anlagt nærværende Sag mod Overretssagfører Pürschel, hvorved hun efter sin endelige Paastand paastaar Overretssagfører Pürschel dømt principalt til Betaling af 32 503 Kr 50 Øre, hvorhos hun har nedlagt en subsidiær Paastand, af Beløbet paastaas Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato. Som Grundlag for Opgørelsen af det principale Krav har Sagsøgerinden henvist til Revisor Jespersens Revisionsforretning, der er affattet paa Basis af Sagsøgte Bøger, de Oplysninger Sagsøgte iøvrigt har givet Revisoren, og Fru Weitmeyers Bankkonti. Ifølge Revisionsforretningen burde Arvemassen — hævder Sagsøgerinden — pr 11 Marts 1935 udgøre 224 985 Kr 54 Øre og ikke som af Sagsøgte opgiort 139 782 Kr 50 Øre — skal være 56 Øre —; der er altsaa en Difference, stor 85 202 Kr 98 Øre, der fremkommer saaledes:

1) i Tiden indtil 31 December 1928 er forsvundet

Aktiver til Beløb	46 161 Kr 18 Øre
tilligemed Renter pr 31 December 1928.....	4 124 — 17 —

50 285 Kr 35 Øre

2) i Tiden efter den 31 December 1928 har Sagsøgte ikke betalt Renter til Fru Weitemeyer hverken af det Beløb, som han ved Repartitionen har anerkendt at skyldte hende, eller af de ovenfor under 1 anførte Beløb, disse Renter udgør ialt pr 31 December 1934

35 470 Kr 51 Øre

I dette Beløb 85 755 Kr 86 Øre
 fragaar forskellige Smaadifferencer i Sagsøgtes Favør ved Repartitionen

552 — 88 —

85 202 Kr 98 Øre

Sagsøgerinden bestrider dernæst Sagsøgtes Berettigelse til i Boet at føre til Udgift 6000 Kr som Honorar for Administration og 3000 Kr i Honorar for Opgørelsen. Herefter vil Boet være at opgøre saaledes:

Den ovennævnte Formuemasse..... 224 985 Kr 54 Øre

med Tillæg af Honorarerne 9000 Kr og med Fradrag af de øvrige Udgifter efter Opgørelsen 12 935 Kr 22 Øre samt Repartitionsstempel 442 Kr 10 Øre giver en Arvebeholdning stor

220 608 Kr 22 Øre

I. Arven efter Direktør Weitemeyer andrager 110 304 Kr 11 Øre, hvorfra gaar Enkens Arvelod $\frac{1}{3}$ 27 576 Kr 03 Øre, altsaa

82 728 Kr 08 Øre

hvoraf a) Sagsøgerindens Halvdel er

41 364 — 04 —

b) Fru Pürschels Halvdel

41 364 — 04 —

II. Enkefru Weitemeyers Boeslod 110 304 Kr 11 Øre
 med Tillæg af hendes Arvelod jfr ovenfor.....

27 576 — 03 —

137 880 — 14 —

hvoraf til Fru Pürschel forlods $\frac{1}{3}$ eller

45 960 — 05 —

Til Rest

91 920 — 09 —

a) Sagsøgerindens Halvdel er

45 960 — 05 —

b) Fru Pürschels Halvdel 45 960 Kr 04 Øre +
 den hende tillagte $\frac{1}{3}$ 45 960 Kr 05 Øre.....

91 920 — 09 —

137 880 Kr 14 Øre

Herefter tilkommer der Sagsøgerinden

efter I a)

41 364 Kr 04 Øre

efter II a)

45 960 — 05 —

87 324 — 09 —

Sagsøgerinden har faaet udbetalt

55 219 — 90 —

og gør herefter Krav paa yderligere

32 104 — 19 —

hvortil kommer Restbeløb fra Repartitionen.....

24 — 31 —

samt Halvdelen af Salæret til Revisor Jespersen,
 som Sagsøgte ikke har betalt

375 — 00 —

saaledes fremkommer den principale Paastand.... 32 503 Kr 50 Øre

Sagsøgte paastaar sig frifundet og paastaar derhos Sagsøgerinden dømt til at betale ham 6100 Kr 62 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato i Hovedsagen. Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har han anført bl a: Revisor Jespersens Revisionsforretnings talmæssige Side har han i og for sig intet væsenlig at indvende imod, men Revisors Slutninger fra Tallene og hans Resultater er urigtige, fordi han ikke kender de bagved liggende Forhold. Straks efter Direktør Weitemeyers Død overtog Sagsøgte Administrationen af Enkefru Weitemeyers Formue. Han var dengang Debitor til Direktør Weitemeyer dels ifølge en Panteobligation stor 18 000 Kr dels ifølge en Obligation stor 10 000 Kr, ialt 28 000 Kr. Ordningen med Hensyn til Udbetalinger til Fru Weitemeyer var som ovenfor anført. Der blev foretaget halv-aarlige Opgørelser med hende, og hun fik ved hver Regnskabsperiodes Udløb udbetalt de hende efter Regnskaberne tilkommende Restsaldi. Han administrerede Fru Weitemeyers Formue forsigtigt og med godt Resultat. Med selve Bogholderiet paa sit Kontor havde han intet at gøre, det blev ført af en Bogholderske, der særligt ogsaa havde med Fru Weitemeyers Sager at gøre og konfererede personligt med denne om Regnskaberne. I Januar 1929 blev han klar over, at det var galt fat med hendes Regnskaber, hvorfor han foretog en Undersøgelse; medens denne stod paa, tog hun sig af Dage den 29 Marts 1929, og det viste sig da, at hun havde forbrugt adskillige Klienters Penge — derunder ogsaa en Del af Fru Weitemeyers Formue bl a ved Falsk, samt at de af hende førte Regnskaber og Opgørelser paa mange Maader var aldeles urigtige. Sagsøgte gjorde Fru Weitemeyer bekendt hermed, hun spurgte, hvormeget der var tilbage af hendes Formue, hvad Sagsøgte besvarede med ca 136 000 Kr, hvortil Fru Weitemeyer udtalte: Ja, saa er der ikke mere tilbage, hvorhos hun udtrykkelig sagde, at hun var tilfreds, naar blot hun fik sine sædvanlige Udbetalinger altsaa 700 Kr om Maaneden, og Sagsøgte som tidligere betalte hendes Husleje, Skatter m v, det har Sagsøgte ogsaa gjort lige til hendes Død, Fru Weitemeyer har aldrig sagt eller antydnet, at Sagsøgte skulde være hende eller hendes Bo ansvarlig for de forsvundne Midler, et Krav hun efter Sagsøgtes Mening heller ikke juridisk kunde stille til ham som Administrator, da Pengene var gaaet tabt paa den ovenfor anførte Maade. Som Følge heraf har han ikke forrentet de bortkomne Midler siden 1 Januar 1929, og da han selv havde lidt et stort Tab, holdt han fra 1 Januar 1929 ogsaa op at betale Renter af, hvad han personlig skyldte Fru Weitemeyer, idet han alene holdt sig til den nysnævnte Aftale. At Fru Weitemeyer var klar over, at ikke blot hun, men ogsaa Sagsøgte havde lidt et betydeligt Tab fremgaar ogsaa deraf, at hun den 17 Juli 1929 oprettede det fornævnte Testament til Fordel for hans Hustru. Da Fru Weitemeyer saaledes fik færre Renter, var hun nødt til at bruge noget af sin Kapital, hvad ogsaa har bidraget til, at Formuen ved hendes Død var svundet ind. Sagsøgte ophørte bl a at betale Renter (900 Kr aarligt) af den fornævnte Panteobligation stor 18 000 Kr. Denne Obligation var forøvrigt allerede den 28 Februar 1929 af Fru Weitemeyer transporteret til Sagsøgtes Hustru »med Bemærkning, at Obligationen for Tiden er haandpantset til Sikkerhed for en Kassekredit til min Datters Ægtefælle«.

Sagsøgerindens Mand har en Gang rettet Forespørgsel til Fru Weitemeyer om, hvor stor Formuen var, hun opgav ham et Tal, men sagde, at det nærmere kunde han faa at vide hos Sagsøgte, han har imidlertid ikke henvendt sig til Sagsøgte. Mellem Fru Weitemeyer og Sagsøgerindens Mand var der ikke noget godt Forhold. Som Følge af det ovenstaaende hævder Sagsøgte, at han ikke staar til Ansvar for de forsvundne eller forbrugte Midler, der ovenfor er opgjort til 50 285 Kr 35 Øre, og ejheller for det af Revisor Jespersen opgjorte Beløb 35 470 Kr 51 Øre, der skal være Renter af de forsvundne eller forbrugte Formueandele og af Overretssagfører Pürschels Gæld til Afdøde.

Sagsøgte har ifølge den af Sagsøgerinden fremsatte Indsigelse frafaldet Krav paa Honorar for Opgørelse af Boet, jfr nedenfor, men han fastholder Kravet om Honorar 6000 Kr for sin 10-aarige Administration af Afdødes Formue, hvilket maa anses som et almindeligt og rimeligt Honorar.

Sin Kontrapaastand støtter Sagsøgte paa følgende: I den til Højesteretsagfører Schjørring sendte Opgørelse har Sagsøgte ført til Indtægt den ovennævnte Panteobligation, stor 18 000 Kr, men naar Sagsøgerinden ikke anerkender Opgørelsen, kan han ikke være bundet ved denne Indbringelse af Obligationen i Boet, og han har derfor i en ny Opgørelse holdt den udenfor Aktivmassen, den var som anført i 1929 transporteret af Fru Weitemeyer til Fru Pürschel. Denne Panteobligation kom til Eksistens, dengang Sagsøgte den 30 Maj 1920 af Direktør Weitemeyer købte den Villa i Holte, som han (Sagsøgte) endnu bebor, for en Købesum af 40 000 Kr. Denne Købesum berigtigedes efter Skøde derved at Sagsøgte overtog en 1 Prioritet stor..... 6 742 Kr 24 Øre og udstedte den herommeldte Obligation, der da var

ansat til	18 257 — 76 —
-----------------	---------------

25 000 Kr 00 Øre

Resten af Købesummen 15 000 Kr er efter Skødet »afgjort paa anden Maade«. Sagsøgte har med Hensyn hertil oplyst, at Direktør Weitemeyer samtidig med, at han udbetalte Sagsøgerindens Mand 7500 Kr, eftergav Sagsøgte 7500 Kr og senere undlod at afkræve ham Resten af Beløbet, men hele Obligationens Beløb skulde Sagsøgte efter Bestemmelserne i Obligationen forrente med 5 pCt aarlig, saalænge Weitemeyer og Fru Weitemeyer levede. Efter at Sagsøgte havde foretaget meget betydelige Arbejder paa Ejendommen (mindst til Beløb af 25 000 Kr), blev denne vurderet til 37 000 Kr, Obligationen staar nu efter 26 000 Kr, og dens Værdi er meget ringe, Holte Bank har ikke villet belaae den. Fru Weitemeyers Transport af Obligationen til Sagsøgtes Hustru var derfor Udtryk for en Retfærdighedshandling overfor Sagsøgte, og Sagsøgtes Hustru er ikke ved denne Disposition blevet begunstiget paa utilsadelig Maade. Sagsøgtes Krav paa Sagsøgerinden fremkommer derved, at han har udarbejdet en ny Opgørelse, i hvilken han som anført har undladt at opføre Panteobligationen 18 000 Kr som Aktiv for Boet, ligesom han har undladt at debitere Boet Honorar for Opgørelsen 3000 Kr, hvorhos han har foretaget nogle Smaaændringer i Opgørelsen, efter den ny Opgørelse

bliver Sagsøgerindens Arv	49 119 Kr 28 Øre
Da hun efter den første Opgørelse har faaet udbetalt	55 219 — 90 —

har hun faaet udbetalt for meget	6 100 Kr 62 Øre
--	-----------------

som Sagsøgte paastaar tilbagebetalt.

Heroverfor har Sagsøgerinden anført følgende: Det bestrides, at Sagsøgtes Bogholderske ved svigagtigt Forhold har forvoldt Tab af nogen Del af Fru Weitemeyers Formue; selv om dette var dokumenteret, bestrides det, at Sagsøgte herpaa kan støtte nogen Ret eller noget Krav, idet det maa være Sagsøgte som Administrator af Fru Weitemeyers Formue og ikke Fru Weitemeyer eller Boet, der maa bære det derved opstaaede Tab, hvorved særligt bemærkes, at Sagsøgte har forsømt det pligtmæssige Tilsyn med Bogholderiet, medens Bogholdersken levede, det bestrides ligeledes at Fru Weitemeyer selv har forbrugt noget af sin Formue; endelig bestrides det, at Fru Weitemeyer virkelig har overdraget Obligationen stor 18 000 Kr til Fru Pürschel, hvorved særlig henvises til, at Sagsøgte i den til Sagsøgerinden afleverede første Opgørelse selv har ført Obligationen til Indtægt for Boet. Skønt der ikke er Kvittering for de forskellige Saldi efter Halvaarsopgørelsen til Fru Weitemeyer og skønt disse Saldi ikke er ført til Udgift i Sagsøgtes Bøger, vil Sagsøgerinden gaa ud fra — ligesom Revisionen — at de er udbetalt Fru Weitemeyer. Fru Weitemeyer var 74 Aar gammel, da Manden døde, og 84 Aar gammel ved sin Død. Det bestrides, at hun har været klar over, hvad der er passeret i herommeldte Anledning, og om hvorledes hendes retlige Stilling var. Sagsøgerinden bestrider fremdeles, at Sagsøgte har Krav paa Administrationshonorar, baade fordi han ikke har godtgjort, at der har været nogen Aftale med Fru Weitemeyer om dette Honorar, og i Særdeleshed nu, da en stor Del af Formuen er forsvundet under denne Administration. Som Følge af det anførte bestrider Sagsøgerinden ex tuto det af Sagsøgte paa Basis af hans seneste Boopgørelse rejste Krav paa hende, stort 6100 Kr 62 Øre.

For Landsretten er afgivet Forklaring af Sagsøgte i Overensstemmelse med det af ham ovenfor anførte. Sagsøgerinden har for Landsretten forklaret, at hun stod i godt Forhold til sin Moder og besøgte hende jævnlig; denne har aldrig talt til hende om, hvad hun ejede; hun levede til sin Død stedse paa samme Maade i økonomisk Henseende; en af de sidste Gange, hun talte med Moderen, sagde denne til hende: »Du vil faa at se, naar jeg er død, at jeg ikke har gjort dig nogen Uret«. Sagsøgerindens Mand Julius Koch har som Vidne for Landsretten forklaret, at han før den paagældende Bogholderskes Død talte med Fru Weitemeyer i Anledning af, at hele Familien følte sig urolig med Hensyn til Sagsøgtes Administration og foreslog hende at tage en anden Sagsfører. Han spurgte, hvad Weitemeyer havde efterladt sig, hun nævnede 130 000 Kr eller 140 000 Kr, der blev den Gang slet ikke talt om noget Tab; han har aldrig hørt noget om Transporten paa Panteobligationen paa de 18 000 Kr. Siden denne Samtale har han ikke talt med Fru Weitemeyer før nogle Dage inden hendes Død. Direktør Weitemeyer har udtalt til ham, at han efterlod hver af sine Døtre 100 000 Kr. Frk Elisabeth Glöcken, der var i Huset hos Sagsøgte fra 1923—1930, har som Vidne

ior Landsretten udtalt, at Fru Weitemeyer til hende gentagne Gange har sagt, at Julius Koch oftere spurgte hende om hendes pekuniære Forhold, og at hun svarede ham, at det kunde hun ikke sige, men at han jo kunde ringe til Sagsøgte. Fru Weitemeyer har ligeledes fortalt hende, at hun havde sagt til Koch, at han havde givet Fru Pürschel den oftnævnte Panteobligation, hvortil Koch havde svaret, at »det jo var nydeligt«.

Sagsøgtes Hustru, Fru Ingeborg Pürschel har for Landsretten forklaret, at hendes Moder flere Gange til hende har udtalt: »Ja, de Penge er jo stjaalet«, og at hun blot ønskede at blive ved med at leve paa samme Maade i økonomisk Henseende som hidtil. Da hendes Moder gav hende Panteobligationen, sagde hun, at det ogsaa havde været Direktør Weitemeyers Mening, at hun skulde have denne Obligation, idet hun tilføjede, »saa har Du jo i ethvert Fald Tag over Hovedet«.

Efter det foreliggende maa det antages, at der af Fru Weitemeyers Midler under Sagsøgtes Administration er forsvundet paa en ikke nærmere oplyst Maade 46 161 Kr 18 Øre. Hvad enten dette er sket som Følge af Svig fra den ommeldte Bogholderskes Side i Forbindelse med slet Bogholderi eller paa anden Maade, maa Sagsøgte overfor Boet hæfte for disse Beløb, idet han ikke har godtgjort, at Fru Weitemeyer, der i 1929 var ca 79 Aar gammel, i enhver Henseende har været sat nøjagtigt ind i dette Forhold, og at hun desuagtet har paa utvetydig Maade frafaldet Krav overfor ham. Det burde have staaet Sagsøgte klart, at han burde sørge for at fremskaffe et saadant Bevis baade under Hensyn til, at Tabet drejede sig om et betydeligt Beløb, og at han ikke stod paa nogen god Fod med sin Medarving, Sagsøgerinden og hendes Mand. Sagsøgtes Krav paa Administrationshonorar kan efter Sagens Omstændigheder ikke anerkendes. Derimod finder Retten under Hensyn til det om Panteobligationen paa de 18 000 Kr oplyste, at Sagsøgte ikke kan være bundet af, at han i den første Opgørelse har opført den som et Aktiv, men at den bør holdes udenfor Boet som skænket Fru Pürschel af Fru Weitemeyer som en Livsgave. Da denne Obligation ikke er forrentet i Tiden fra 1 Januar 1929 til 31 December 1934, og da der ved Revisionen er beregnet Renter og Rentes Renter ogsaa af denne Obligation for samme Tidsrum, vil der i det beregnede Rentetilsvær fra 1 Januar 1929—15 Januar 1935 være at fradrage Renter og Rentes Renter af 18 000 Kr, anslaaet til 6300 Kr.

I Sagsøgerindens principale Paastand vil der i Beholdningen	
221 050 Kr 32 Øre herefter være at fradrage 24 300 Kr, saaledes at Beholdningen bliver	196 750 Kr 32 Øre
hvorfra Repartitionsstempel	393 — 50 —

196 356 Kr 82 Øre

Naar dette Beløb opgøres paa samme Maade som Opgørelsen ad den principale Paastand, erhoder Sagsøgerinden som fædrene Arv 36 816 Kr 90 Øre og som mødrene Arv 40 907 Kr 67 Øre ialt.... 77 724 Kr 57 Øre
Da hun har modtaget

55 219 — 90 —

har hun endnu Krav paa	22 504 Kr 67 Øre
hvortil kommer de i Opgørelsen ad den principale Paastand in fine nævnte Beløb.....	24 — 31 —
og	375 — 00 —
der ligeledes vil være at tilkende Sagsøgerinden. Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgerinden	22 903 Kr 98 Øre
med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøger- inden med 800 Kr.	

T i r s d a g d e n 1 0 N o v e m b e r .

Nr 83/1936. Aktieselskabet »Ota«, De forenede Havre- og Rismøller (Fich)

m o d

Firmaet **Carl Bertelsen & Co** (Rørdam),

betræffende Stadfæstelse af et af Appellanten nedlagt Forbud mod Indstævntes Benyttelse af Ordet Ota i Reklameøjemed.

Vestre Landsrets Dom af 19 Marts 1936: Det forannævnte, den 24 Juli 1935 af Fogden i Aarhus Købstad nedlagte Forbud ophæves. Sagsøgerne, Aktieselskabet »Ota«, De forenede Havre- og Rismøller, betaler til de Sagsøgte, Firmaet Carl Bertelsen & Co, i Erstatning 400 Kr og i Sagsomkostninger 250 Kr, hvilke Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Til Dommens Sagsfremstilling føjes, at der paa de af Indstævnte fremstillede Pakninger foruden de i Dommen nævnte Angivelser var paatrykt »Faas kun i Pakker«.

Den disse Pakninger paaklæbede Angivelse om, at Grynene var fremstillet paa Aktieselskabet Ota's Havremølle, maa under samtlige saaledes foreliggende Omstændigheder — derunder ogsaa at Angivelsen skete som Led i en Konkurrencekamp — anses for at have tilsigtet og at have været egnet til at bibringe Købere den Opfattelse, at Grynene var pakket paa Ota's Fabrik. Angivelsen findes derfor ikke at have virket som en legitim Oplysning om Varens Fremstillingssted, men maa under de foreliggende Forhold anses vildledende.

Hvad angaar de i Poser forhandlede Gryn, findes det, bl a ogsaa under Hensyn til Emballagens fra Pakninger forskellige

Karakter, betænkeligt at antage, at en lignende urigtig Opfattelse kunde fremkaldes.

Det nedlagte Fogedforbud vil herefter forsaavidt angaar i Pakninger forhandlede Gryn være at stadfæste, medens det iøvrigt vil være at ophæve.

Efter dette Udfald af Sagen findes Erstatning ikke at burde tilkendes nogen af Parterne. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det af Aarhus Købstads Fogedret den 24 Juli 1935 nedlagte Forbud bør, forsaavidt angaar Havregryn, der forhandles i Pakninger, ved Magt at stande, medens det iøvrigt ophæves.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Firmaet Carl Bertelsen & Co, til Appellanten, Aktieselskabet »Ota«, De forenede Havre- og Rismøller, med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at de Sagsøgte, Firmaet Carl Bertelsen & Co i Aarhus, der driver Kolonialforretning en gros, i en Aarrække hos Sagsøgerne, Aktieselskabet »Ota«, De forenede Havre- og Rismøller i København, til videre Forhandling havde indkøbt forskellige Fabrikata — derunder en af Sagsøgerne fremstillet Havregrynsvare, kaldet »Ota«, der af dem var pakket i Pakninger af stift Papir, og udelukkende forhandlede i saadanne Pakninger, der hver indeholdt $\frac{1}{2}$ kg Gryn, men derimod ikke løs Vægt — opstod der i Foraaret 1935 en Uoverensstemmelse mellem Parterne. De Sagsøgte paabegyndte derefter til deres Kunder blandt Detaillister et Salg af en Sort Havregryn, som de indkøbte hos Sagsøgerne i Sække under Mærket »Gyldenax« og videresolgte under betegnelsen »Rex«, efter at de Sagsøgte havde pakket dem som nærmere nedenfor ommeldt. I Juni 1935 nægtede Sagsøgerne at fortsætte med Levering til de Sagsøgte af de fornævnte »Ota« Gryn, hvorimod de ogsaa senere har solgt »Gyldenax«-Gryn til de Sagsøgte. Disse fortsatte med Salget af »Gyldenax«, som de pakkede dels i Pakninger af stift Papir af samme Størrelse — $\frac{1}{2}$ kg — som de af Sagsøgerne til »Ota« benyttede, dels i Pergamynposer, der ligeledes indeholdt $\frac{1}{2}$ kg. De saaledes pakkede Gryn blev af de Sagsøgte solgt til væsenlig lavere Priser end den, der var fastsat for »Ota«-Pakningerne, og saavel Pakningerne som Poserne blev, de førstnævnte paa alle Sider og de sidstnævnte paa Forsiden, med store Bogstaver paatrykt: »Rex«. Desuden var baade Pakninger og Poser med noget mindre Bogstaver paatrykt de Sagsøgtes sædvanlige benyttede Firmabetegnelse: »C B & Co«, hvorhos de paa Bagsiden blev paaklæbet en hvid Seddel, hvorpaa var trykt med ret

smaa Bogstaver: »Disse Havregryn er fremstillet paa A/S Ota's Havremølle«. De Sagsøgte udsendte derhos i 134 Eksemplarer en Cirkulæreskrivelse til deres Kunder, i hvilken »Rex«-Grynene anbefaledes, idet det angaves, at de »for Tiden« bestod af »Gyldenax« fra Sagsøgernes Fabrik. Sagsøgerne følte sig brøstholdne over de Sagsøgtes beskrevne Forhold, som de ansaa for retstridigt, og den 24 Juli 1935 — da der af de Sagsøgte var solgt ialt 31 Pakninger og 180 Poser »Rex«-Havregryn — erholdt Sagsøgerne ved Fogden i Aarhus Købstad, mod en kontant Sikkerhedsstillelse af 2000 Kr, — nedlagt Forbud mod, at de Sagsøgte paa Poser, i hvilke der forhandles Havregryn, skiltes med, at disse Havregryn er fremstillet paa Sagsøgernes Havremølle, samt at de Sagsøgte paa anden Maade i Reklamerings Tjeneste anvender Ordet »Ota« paa de paagældende Havregryn i Pakker. Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at Forbudet stadfæstes, og at de Sagsøgte tilpligtes at betale en Erstatning af 2000 Kr samt Sagsomkostninger derunder de med Forbudsforretningen forbundne Omkostninger.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet og Sagsøgerne tilpligtet for ulovlig nedlagt Forbud at udrede en af Retten fastsat Erstatning, dog ikke over 1000 Kr.

Til Begrundelse af deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at Navnet »Ota« af dem er indregistreret som dansk Varemærke bl a for Korn, Mel og Klid af alle Kornsorter, navnlig Havre, og for Mølleri-produkter, at Varemærket »Ota« aldrig er blevet benyttet for andre Havregryn end Sagsøgernes »Standardhavregryn i Standardpakninger til Standardpriser«, at den af de Sagsøgte foretagne Forhandling i Pakninger og Poser af »Gyldenax«-Gryn, der vel er en første Klasses Løsvægtvare, men dog ikke af samme Kvalitet som »Ota« Gryn, er sket paa en Maade, der har været egnet til at vildlede Kunder og bibringe dem den Opfattelse, at det var »Ota«-Gryn, der forhandlede, og at Sagsøgerne ud fra almindelige Retsgrundsætninger maa være berettiget til at bestemme, paa hvilken Maade, og i hvilket Omfang Navnet »Ota« skal anvendes i Handelsøjemed og følgelig maa kunne gøre Krav paa, at andre ikke uden Hjemmel benytter det ommeldte Navn. Sagsøgerne har herved yderligere anført, at et saadant Krav i særlig Grad har sin Berettigelse overfor de Sagsøgte, idet disses uhjemlede Benyttelse af Navnet »Ota« er sket under saadanne Omstændigheder, at der af de Sagsøgte er handlet i Strid med §§ 1 og 9 i Lov af 29 Marts 1924 om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse.

Hvad særlig angaar den nedlagte Erstatningspaastand har Sagsøgerne hævdet, at der ved de Sagsøgtes Handlemaade er tilføjet dem en Skade, hvis Omfang vel ikke nærmere kan opgøres, men som dog maa erstattes, i hvilken Henseende de har henvist til den i fornævnte Lovs § 15, 4 Stk indeholdte Grundsætning.

Under Sagen har Indehaveren af det sagsøgte Firma, Grosserer Aagaard afgivet Partsforklaring, hvorhos der er afgivet Vidneforklaring af Sagsøgernes Prokurist, Boesen og af deres Kontorchef, Schultze.

Af disse Forklaringer og det iøvrigt oplyste fremgaar det, at ogsaa Ordet »Gyldenax« er registreret som Varemærke for Sagsøgerne, og

at »Gyldenax«-Havregryn af dem kun sælges i løs Vægt, nemlig i steriliserede, men ikke lufttætte Sække, paa hvilke det paagældende Navn, men ikke Ordet »Ota« er trykt, medens »Ota«-Gryn — som anført — alene forhandles i de fornævnte Standardpakninger, der er sterile og lufttætte, samt at der ved Indkøb, Sortering, Lagring og Fabrikation udvises en ganske særlig Omhu med Hensyn til »Ota«-Gryn. Endvidere er det oplyst, at Sagsøgerne — der som anført har leveret »Gyldenax«-Gryn til de Sagsøgte, efter at Leveringen af »Ota«-Gryn var ophørt — ved disse Leveringer af »Gyldenax«-Gryn var bekendt med, at de Sagsøgte selv foretog Pakning af disse Gryn under Betegnelsen »Rex«, og at der ikke i den Anledning af Sagsøgerne i de paagældende Fakturaer eller paa anden Maade er taget noget Forbehold, der paabyder Unladelse af Oplysning om Fabrikationsstedet. Endelig fremgaar det af Sagens Oplysninger, at de af de Sagsøgte benyttede Pakninger i Udseende — navnlig med Hensyn til Farve og den paa trykte Tekst — afviger væsentlig fra Sagsøgernes Pakninger af »Ota«-Gryn.

Da de Sagsøgte under de foreliggende Omstændigheder findes at have været berettiget til paa de af dem benyttede Pakninger og Poser — overensstemmende med det virkelige Forhold — at angive, at de paagældende Havregryn er fremstillet paa Sagsøgernes Fabrik, og da Angivelsen intet urigtigt indeholder med Hensyn til Grynernes Kvalitet eller Pakningsmaade, ligesom den ikke findes at have været egnet til at bibringe nogen en fejlagtig Antagelse i de ommeldte Henseender og navnlig ikke med Rimelighed har kunnet bibringe eventuelle Købere den Opfattelse, at der i de paagældende Pakninger og Poser forhandles »Ota«-Gryn, eller Gryn, der var pakket af Sagsøgerne, vil de Sagsøgte's Frifindelsespaastand være at tage til Følge, hvorhos det forommeldte Forbud som ulovlig gjort vil være at ophæve. I Erstatning paa Grund af Forbudets Nedlæggelse findes Sagsøgerne at burde betale til de Sagsøgte 400 Kr. Endelig vil Sagsøgerne have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 25 November 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 20

Onsdag den 11 November.

Nr 44/1936. Repræsentant **Ragnvald Mathiasen**
(Landsretssagfører A C Krebs)

mod

Agent **Sophus Max Bøgh Mathiasen** (Stein efter Ordre),

betræffende Gyldigheden af en Ejendomsoverdragelse.

Vestre Landsrets Dom af 26 November 1935: Sagsøgte, Ragnvald Mathiasen, bør paa egen Bekostning tilskøde Skifteretten i Esbjerg Købstad m v som behandlende Fællesboet efter afdøde Herredsvurderingsmand M Mathiasen og tidligere afdøde Hustru Ejendommene Matr Nr 8, Esbjerg Købstads Bygrunde, og Matr Nr 1 akq, Esbjerg Købstads Markjorder, tilbagevirkende fra den 21 November 1934 uden andre Hæftelser end de da paahvilende, samt til samme Skifteret aflevere det med sidstnævnte Ejendom fulgte Løsøre eller tilsvare dets ansatte Værdi 3000 Kr. Til det offentlige betaler Sagsøgte de Rets- og Stempelafgifter, der skulde være erlagt, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Jæger, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 20 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret angaar Sagen kun Ejendommen Matr Nr 1 akq, Esbjerg Købstads Markjorder.

Efter det foreliggende maa det antages, at det Beløb, hvormed den nævnte Ejendomsskyldværdi ved Overdragelsen til Appellanten oversteg dens Behæftelser, androg højst ca 6100 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til Indstævntes for Højesteret beskikkede Sagfører findes Appellanten at burde betale i Salær 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 49 Kroner 80 Øre.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saa vidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Ragnvald Mathiasen, til Højesteretssagfører Stein 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 49 Kroner 80 Øre.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 31 Oktober 1934 og 14 November s A, begge tinglyst den 20 s M, overdrog Herredsvurderingsmand M Mathiasen i Esbjerg, der hensat i uskiftet Bo efter sin i 1932 afdøde Hustru, Ejendommen Matr Nr 8, Esbjerg Købstads Bygrunde, og Ejendommen Matr Nr 1 akq, Esbjerg Købstads Markjorder med Løsøre ansat til Værdi 3000 Kr, til sin Søn, Sagsøgte Ragnvald Mathiasen i Esbjerg. I begge Skøder var Købesummen fastsat til et til Ejendomsskyldværdien svarende Beløb, der skulde erlægges ved, at Sagsøgte overtog de indestaaende Prioriteter. I det første Skøde hedder det derhos: »Restkøbesummen er afgjort paa anden Maade«, og i det sidste Skøde: »Restkøbesummen er afgjort ved Bistandsydelser og udført Arbejde gennem flere Aar«. Den 21 November s A afgik M Mathiasen efter nogen Tids Sygdom ved Døden, og Boet overgik til offentlig Skiftebehandling ved Skifteretten i Esbjerg Købstad m v, idet Arvingerne, 8 myndige Fællesbørn, deriblandt Sagsøgte og Sagsøgeren, Agent Sophus Max Bøgh Mathiasen i Esbjerg, nægtede at vedstaa Gældsansvaret.

Under Anbringende af, at t Værdien af Ejendommene betydeligt overstiger Beløbet af de overtagne Prioriteter, uden at der af Sagsøgte paa anden Maade er ydet noget som helst Vederlag for Differencen, at der saaledes er ydet Sagsøgte Gaver ved Overdragelserne, samt at t disse er ydet med Døden for Øje, har Sagsøgeren, der bestrider, at disse Dispositioner er Udtryk for Afdødes sidste endelige Vilje, under Henvisning til, at Testamentsformerne ikke er iagttaget, under nærværende Sag paa staaet Sagsøgte dømt til at tilskøde Skifteretten de fornævnte 2 Ejendomme tilbagevirkende fra Dødsfaldet og uden andre Hæftelser end de da paahvilende, samt til Skifteretten at aflevere det medfulgte ved Skødet paa Matr Nr 1 akq overdragne Løsøre eller tilsvare dets ansatte Værdi 3000 Kr. Subsidiært har Sagsøgeren støttet sin Paastand paa Bestemmelsen i Lov Nr 120 af 20 April 1926 § 6, 2 Stk.

Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anbragt, at Sagsøgeren ikke har nogen berettiget Interesse i Sagens Fremme, idet han den 14 November 1934 — altsaa den Dag, da Skødet paa Matr Nr 1 akq blev udstedt — af Afdøde fik Saldokvittering for hele dennes Tilgodehavende hos ham, ca 17 000 Kr. Denne Kvittering maa være afkræftelig i samme Grad, som de heromhandlede Ejendomsoverdragelser, og bliver Resultatet, at Kvitteringen er ugyldig, vil der intet fremkomme til Arv for Sagsøgeren i Boet.

I disse Betragtninger findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold. Uanset hvorledes det maatte forholde sig med den nævnte Kvitterings Gyldighed, vil Anfægteligheden ikke kunne finde sin Afgørelse under nærværende Sag, der derfor ikke paa dette Grundlag vil kunne afvises.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte i første Række anbragt, at der ikke ved Ejendomsoverdragelserne er ydet Sagsøgte nogen Gave. Naar Nettoværdien af de overdragne Ejendomme af Sagsøgeren er opgjort til ca 9000 Kr, kan der ganske vist i det store og hele ikke indvendes noget herimod, men — som det ogsaa udtrykkelig fremgaar af Skødet paa Matr Nr 1 akq — er disse Værdier ydet Sagsøgte i Vederlag for Arbejde, som han, der hjalp Afdøde i dennes omfattende Virksomhed med Dokumentskriveri m v, i Aarenes Løb har udført for Afdøde.

Til Oplysning herom er der af Parterne afgivet Partsforklaring, hvorhos forskellige af de andre Arvinger i Boet har afgivet Vidneforklaringer.

Ved det foreliggende findes det ikke af Sagsøgte godtgjort, at han, der i nogle Aar havde frit Ophold hjemme, derudover har haft Krav paa Vederlag for det af ham for Afdøde udførte Arbejde, og de foretagne Ejendomsoverdragelser maa derfor for saa vidt Nettoprovenuet angaar anses som Gaver.

Sagsøgte har derhos anført, at disse Dispositioner i al Fald ikke kan betragtes som Gaver ydet saaledes, at Opfyldelsen først skulde finde Sted efter Faderens Død.

Efter det foreliggende har Udfærdigelsen af de paagældende Skøder først fundet Sted, da Afdøde laa paa sit Dødsleje, og Indsendelsen til Tinglysning — der som nævnt fandt Sted den 20 November 1934, Dagen før Afdødes Død — skete først, da det stod klart for hans Omgivelser, at det vilde være forbi indenfor en kortere Frist. Idet det endelig — uanset de i Skøderne anførte Skæringsdage — ikke kan antages, at nogen Del af Ejendommenes Indtægter skulde tilfalde Sagsøgte forinden Faderens Død, maa der gives Sagsøgerens Paastand om, at Testamentsformerne skulde være iagttagne, Medhold.

Sagsøgte har endelig gjort gældende, at Unladelser af at iagttage Testamentsformerne i nærværende Tilfælde maa være uden Betydning for Dispositionernes Gyldighed, idet Sagsøgeren længe havde været vidende om, at det var Afdødes Mening at give Ejendommen Matr Nr 1 akq til Sagsøgte og Matr Nr 8 til dennes Broder Ejolf Mathiasen — dog saaledes at ogsaa Skødet paa sidstnævnte Ejendom udstedtes til Sagsøgte for at hindre, at Ejolfs Kreditorer søgte Fyldestgørelse i den — og at Sagsøgeren havde samtykket heri, saaledes at han ved sin Optræden har afskaaret sig fra nu at gøre gældende, at Dispositionerne ikke var stemmende med Afdødes sidste, endelige Vilje.

Sagsøgeren har under Domsforhandlingen forklaret, at han i og for sig var indforstaaet med, at Ejendommen Matr Nr 8 blev skænket til Ejolf, og at han selv havde udfærdiget et Skødeudkast vedrørende denne Ejendom, hvilket Udkast dog — af samme Grund som ovenfor nævnt — lød paa en Søsters Navn. Dette Udkast vilde Faderen imidlertid ikke

underskrive, hvorfor Sagsøgeren rev det i Stykker. De to foreliggende Skøder til Sagsøgte vil Sagsøgeren aldrig have samtykket i.

Idet det heroverfor ikke af Sagsøgte kan anses godtgjort, at Sagsøgeren ved sin foregaaende Optræden har afskaaret sig fra under nærværende Sag som sket at bestride Dispositionernes Rigtighed, vil der ej heller kunne tillægges denne Indsigelse nogen Vægt.

Efter alt det anførte og idet det bliver ufornuddent at komme ind paa, hvad der iøvrigt af Parterne er anbragt, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, hvorved bemærkes, at der ikke af Sagsøgte ses at være rejst nogen Indsigelse mod den paa det medfulgte Løsøre ansatte Værdi.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af Sagsøgte efter Reglerne for beneficerede Sager.

Fredag den 13 November.

Nr 192/1936.

Rigsadvokaten

mod

Jørgen Hansen Bramsen (Henriques),

der tiltales for Dokumentfalsk m v.

Dom afsagt den 11 Februar 1936 af Retten for Haderslev Købstad m v: Tiltalte Jørgen Hansen Bramsen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder det den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Andersen, tillagte Salær 150 Kr udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 1 April 1936: Tiltalte Jørgen Hansen Bramsen bør hensættes i Fængsel i 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det ved Underretsdømmen bestemte Salær af 150 Kr til Landsretssagfører Andersen samt til hans beskikkede Forsvarer ved Landsretten, nævnte Landsretssagfører, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 65 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige, der dog har frafaldet Anken forsaavidt angaar Forholdene A 3, B 1, 3, 4 og 5 samt C.

Efter det oplyste blev den aføde Bramsen tilhørende Gaard solgt i August Maaned 1932 og de i Dommen nævnte Forhandlinger, som fandt Sted i Paasken 1933, drejede sig bl a om Af-

hændelse af den fra Salget af Ejendommen hidrørende, den 10 August 1932 udstedte Panteobligation, stor 3300 Kroner.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Jørgen Hansen Bramsen, 200 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er der rejst Tiltale mod Ejendomsmægler Jørgen Hansen Bramsen i Henhold til saalydende Anklageskrift:

»Jørgen Hansen Bramsen, der er født den 12 Oktober 1887 i Løndt, og som bor Damgade 11, Haderslev, sættes herved under Tiltale ved Kriminalretten for Haderslev Købstad m v til at lide Straf efter Straffelovens § 171 for Dokumentfalsk og efter Straffelovens § 279, jfr § 21, for Forsøg paa Bedrageri i Anledning af, at han, der i Forening med Bankassistent Jacob Bernhard Maag, Nakskov, som Arvinger efter Rentier Jørgen Hansen Bramsen, Øsby, død den 9 Juli 1933, og Hustru Anna Kathrine Bramsen, født Maag, død den 3 Maj 1933, havde overtaget forskellige Gældsforpligtelser efter Arveladerne, saaledes at hver skulde betale Halvdelen, til nævnte Medarving, Bankassistent Maag, har afgivet en den 26 November 1934 dateret »Opstilling over Udgifter etc, for Anna og Jørgen Bramsen, Øsby«, paa hvilken han har anført Beløb, som han ikke har betalt, eller som han allerede havde faaet hel eller delvis Dækning for, hvorhos han til Dokumentation for nogle af de urigtige Poster har anvendt falske eller forfalskede Dokumenter, alt som nedenfor nærmere anført:

A

efter Straffelovens § 171 for Dokumentfalsk:

1. (Fh I) derved, at han har udfærdiget og med afdøde Jørgen Bramsens Navn falskeligt underskrevet et den 17 Juni 1932 dateret Gældsbevis saalydende: »Modtaget af J H Bramsen i Haderslev et kontant Beløb af Kr 260,00 (Kreditrenter), som jeg vil tilbagebetale inden 1 August d A, skulde Beløbet ikke blive betalt til nævnte Tid, da skal det udbetales v/ Salget af Gaarden. Fru Anna maa ikke være vidende om dette her«, hvilket Gældsbevis han derefter har benyttet som Dokumentation for en paa fornævnte Opgørelse opført Post: 17 Juni 32, Kontant Laan jfr Gældsbevis Kr 260,—.

2. (Fh VII) derved, at han i en den 5 Maj 1933 af A Kaadtmanns Begravelses-Institut til Tiltalte udstedt og af Indehaveren N Andersen samme Dag kvitteret Regning vedrørende afdøde Anna Bramsens Begravelse falskeligt har ændret Regningsbeløbet 20 Kr til 25 Kr, hvilket sidste Beløb han derefter har opført paa Opgørelsen til Bankassistent Maag.

3. (Fh XIV) derved, at han har udfærdiget og med afdøde Jørgen

Bramsens Navn falskelig underskrevet en den 15 Februar 1933 dateret Kvittering paa kontant Laan 20 Kr, hvilken Kvittering han derefter har benyttet som Dokumentation for en paa fornævnte Opgørelse anført Post 15 Feb 33. Kontant Laan an J Bramsen, Øsby, 20 Kr.

B

efter Straffelovens § 279, jfr § 21, for Forsøg paa Bedrageri derved, at han paa Opgørelsen til Bankassistent Maag i bedragerisk Hensigt har opført nedennævnte Poster:

1. (Fh II) den 10 Juli 32, Veksel ved Handelsbanken i Haderslev 53 Kr, uagtet Tiltalte heraf kun havde betalt 3 Kr.

2. (Fh III) den 1 September 32, Kommissionsalær Bramsen for Salg af Bramsens Ejendom i Øsby aftalt til 200 Kr, uagtet Kommissionsalæret var betalt i August 1932 med 400 Kr.

3. (Fh IV) den 2 Marts 33, Betalt til »Nutiden«, København, 24 Kr 50 Øre, uagtet Tiltalte ikke havde betalt dette Beløb.

4. (Fh V) den 18 April 33. Læge K Brøchner Misfeldt, Øsby, 51 Kr, uagtet Tiltalte kun havde betalt 45 Kr 90 Øre.

5. (Fh VI) den 24 April 33, Sygehuset (Amts) i Haderslev, 100 Kr, uagtet Tiltalte af dette Beløb havde faaet 69 Kr 10 Øre tilbagebetalt.

C

efter Straffelovens § 279, jfr § 21, for Forsøg paa Bedrageri derved, at han paa fornævnte Opgørelse i bedragerisk Hensigt har undladt at anføre som Indtægt et Beløb paa 12 Kr indgaaet fra Gaardejer Nis Kjær Rasmussen, Øsby, og udgørende Betaling for 6 Stole, Gaardejer Rasmussen havde afkøbt Dødsboet efter Jørgen Bramsen og Hustru, Øsby.

Tiltalte, der ikke ses tidligere at være straffet, nægter sig skyldig.

Tiltalte har erkendt, at han og Bankassistent Bernhard Maag i Nakskov har haft et Mellemværende hidrørende fra Opgørelse i Boet efter afdøde Jørgen Bramsen, tidligere Gaardejer i Øsby, og dennes tidligere afdøde Hustru, Anna Bramsen, hvis Bo dog nok havde været overtaget af Jørgen Bramsen som eneste og Universalarving.

Hvad angaar den i Anklageskriftet nævnte i Sagen fremlagte Opgørelse over Tiltaltes Andel i Mellemværendet med Maag hidrørende fra de nævnte Dødsboer, erklærer Tiltalte, at han ikke bevidst har lavet noget urigtigt i denne.

Vedrørende Forhold I erklærer Tiltalte, at han har ydet afdøde J Bramsen et Laan paa 260 Kr, antagelig paa den i Opstillingen opgivne Dato den 17 Juni 1932. Vedrørende det omhandlede under Sagen fremlagte Gældsbevis forklarer han, at det er udstedt af senere afdøde J Bramsen til Tiltalte den Dag, da Tiltalte ydede ham nævnte Laan. Teksten i Gældsbeviset er affattet af Tiltalte, medens Underskriften er afgivet af afdøde J Bramsen med egen Haand. Tiltalte havde holdt paa Papiret, medens afdøde skrev sit Navn, og det foregik i Handelsbankens Korridor, idet Papiret blev holdt ind mod Væggen. Om der har været et Mellemlæg, husker Tiltalte ikke. Tiltalte overlod Afdøde de 260 Kr inde i Korridoren og stak Gældsbeviset til sig. Gældsbeviset er skrevet paa Bagsiden af en Skrivelse af 9 Juni 32 fra L/S Thulstrup, hvori Afdøde rykkes for en Renterestance til Kreditforeningen pr December Termin 1931, og Tiltalte er klar over, at Ydelsen af Laanet foranledigedes ved, at

Afdøde var i Knibe for nævnte Restance. Tiltalte ved imidlertid ikke, hvad Afdøde har gjort med de 260 Kr, men han er bag efter blevet klar over, at han ikke straks var gaaet over Gaden til L/S Thulstrups Kontor for at indbetale Restancen. Gældsbeviset blev skrevet paa den nævnte Skrivelse, fordi Tiltalte brugte det Papir, han havde ved Haanden, og Underskriften skete ikke i Overværelse af Vitterlighedsvidner, fordi Tiltalte ikke regnede med, at det skulde vare saa længe, før han fik sine Penge, ligesom Afdøde var en Mand, Tiltalte kendte og var lidt i Familie med. Grunden til, at Tiltalte ikke i Tide havde søgt Dækning af Afdøde Bramsens Konto i Kreditbanken, var den, at der ved Salget af Afdødes Ejendom var opstaaet Vanskeligheder som Følge af, at Afdøde havde fortiet en Gæld til Haderslebener Creditbank, og naar denne Gæld skulde dækkes, var der muligvis ikke tilstrækkelige kontante Midler til Købekontraktens Opfyldelse, hvorfor Tiltalte ikke turde foranledige Udbetalinger til sig selv, forinden han var sikker paa, at Handlen kunde opfyldes.

Tiltalte anførte yderligere, at Maag i Tidsrummet mellem Fru Bramsens Død og hendes Begravelse har set Tiltaltes Regnskabsbog og ved denne Lejlighed betalte ham 100 Kr. I Regnskabet stod som allerførste Post de 260 Kr, men Maag fandt dengang ikke Anledning til at protestere.

Der foreligger i Sagen Responsum af den skriftsagkyndige Vilhelm Birk, der konkluderer i, at Underskriften paa Gældsbeviset af 17 Juni 1932 er falsk, endvidere Skrivelse fra Københavns Opdagelsespoliti, hvorefter man anser det for udelukket, at Underskriften paa det nævnte Gældsbevis er udfærdiget af afdøde J Bramsen.

Vedrørende Forhold VII har Tiltalte fastholdt at have afholdt den i Opgørelsen under 5 Maj 1933 opførte Udgiftspost 25 Kr under Henvi sning til den i Anklageskriftet ommeldte Regning. Tiltalte forklarer, at han en Dag havde truffet Ligkusken for Kaadtmann. Tiltalte havde da gennem Kusken, der havde oplyst, at Turen til Øsby kunde gøres for mindre end 20 Kr, bestilt Bilen til at føre Fru Bramsens Lig til Øsby, og da Kørslen havde fundet Sted, havde Tiltalte indfundet sig i Begravelsesinstituttet, hvor han traf Institutets Indehaver Nis Andersen, som Tiltalte dengang ikke kendte. Andersen forlangte 30 Kr for Turen, hvad Tiltalte protesterede imod, og Andersen, der allerede havde skrevet en Regning paa 30 Kr, rev da denne i Stykker og skrev efter et Ordskifte om, hvorvidt der skulde betales 20 Kr eller 25 Kr, en ny Regning, hvorved han feilagtig kom til at skrive 20 Kr, skønt de var enedes om 25 Kr. Da Tiltalte imidlertid havde en Flaske Radervand paa sig, fjernede de dermed Nullet, hvorefter Andersen satte et 5 Tal i Stedet. Tiltalte har dog ikke turdet nægte, at baade 2 Tallet og Nullet har været fjernet. Tiltalte hævder, at han samme Dag, han var inde paa Institutet, havde været inde i en Forretningssag paa Kontoret hos Branddirektør Sørensen, der da havde siddet med en Radervædske, som han havde givet Tiltalte.

I den før omtalte Erklæring fra Københavns Opdagelsespoliti udtales det: »Cifrene i Tallet 25 har ingen Lighed med de øvrige paa Regningen opførte Talcifre. Derimod minder de paafaldende om flere af Tallene i Skriftprøverne fra Sigtedes Haand, blandt andet skal fremhæves den nederste Halvdel af 5-Tallet.«

Vedrørende Forhold XIV hævder Tiltalte, at Underskriften paa den

omhandlede Kvittering er ægte og afgivet af afdøde J Bramsen, og at Laanet er ydet. Fra Københavns Opdagelsespoliti foreligger Erklæring, hvorefter Opdagelsespolitiet mener at kunne fastslaa, »at heller ikke Underskriften paa Kvitteringen af 15 Februar 1933 er udfærdiget af afdøde J Bramsen; men at der — — — er en ikke helt ringe Sandsynlighed for, at Underskriften er udført af Sigtede Jørgen Hansen Bramsen.«

Vedrørende Forhold II hævder Tiltalte, at han har lagt 53 Kr ud. Det fremgaar af Teksten paa Bagsiden af den i Sagen fremlagte to Maa- neders Veksel, stor 250 Kr, udstedt med N Nissen som Trassent og afdøde J Bramsen som Akceptant, at Vekslen er indfriet den 9 August 1932 med en ny Veksel paa 200 Kr og et Afdrag paa 50 Kr plus 3 Kr. Tiltalte erkender at have skrevet nogle med Blækstift paa Vekslens Bagside foretagne Sammentællinger, hvorefter det kunde se ud, som om Tiltalte kun har lagt 3 Kr ud, idet de 50 Kr, der er sat i Parentes, ikke er med i Sammentællingen. Dette skyldes dog en Fejltagelse, der forklares ved, at Tiltalte til Hestehandler Nissen efter Vekslens Forfald har betalt Afdraget paa 50 Kr, hvorefter han og Nissen formentlig er fulgtes ned i Banken, hvor Tiltalte saa har betalt Renter og Omkostninger med 3 Kr.

Vedrørende Forhold III: Det fremgaar af Afdøde Jørgen Bramsens i Sagen fremlagte Folio Konto, at der den 11 og 31 August 1932 er hævet henholdsvis 200 Kr og 383 Kr 75 Øre. Endvidere er fremlagt to Anvisninger af henholdsvis 10 og 31 August 1932 underskrevet af afdøde Jørgen Bramsen og med Tiltaltes Kvittering for Modtagelsen af henholdsvis 200 Kr og for Kommissionssalær 400 Kr — modtagne 16 Kr 25 Øre, ialt 383 Kr 75 Øre. Tiltalte hævder dog at have haft 200 Kr tilgode. De 200 Kr, der er hævet den 11 August, er overgivet til afdøde Bramsen, der skulde betale dem til Gaardejer Rudbeck i Øsby for Andel i en Motor m m. Af det den 31 August 1932 hævdede Beløb skulde Tiltalte have haft sit Kommissionssalær, mens Resten skulde bruges til Omkostninger ved Handlen om Gaarden, og Tiltalte havde, efter at han havde hævet de 383 Kr 75 Øre, ogsaa sat dem ind paa sin egen Konto i Haderslebener Creditbank.

Disse Penge har Tiltalte faaet i Creditbanken efter en Samtale med Direktør Olesen, der var inde i den Bramsenske Affære. Da Tiltalte derefter var kommet hjem til sig selv, kom han i Tanker om, at afdøde Bramsen havde bedt ham hæve 200 Kr, som skulde betaales til Kornhandler Løbner, og Tiltalte gik saa tilbage til Banken for at tale med Direktør Olesen om yderligere at faa disse 200 Kr paa afdøde Bramsens Bog, men nu var Bankdirektør Olesen optaget, saa Tiltalte ikke kunde komme til at tale med ham, og saa tænkte Tiltalte, at nu var der ikke andet at gøre, end at han saa maatte hæve de 200 Kr til Bramsen paa sin egen Bog. Tiltalte henviser til sin egen i Sagen fremlagte Foliokonto, hvoraf det fremgaar, at der den nævnte Dag er indsat 383 Kr 75 Øre og atter hævet 200 Kr.

Som Vidne har Gaardejer Jacob Rudbeck forklaret, at han har faaet de 200 Kr for Motoren af afdøde Jørgen Bramsen den 14 September 1932, og at han ikke har haft andre økonomiske Mellemværender med Tiltalte.

Bankdirektør Johannes Olesen har som Vidne forklaret, at Afdøde

og Tiltalte havde været i Banken, hvor Afdøde skrev de nævnte Anvisninger paa henholdsvis 200 Kr og 383 Kr 75 Øre. Vidnet anser det for givet, at naar Kommissionssalæret paa den sidstnævnte Anvisning er anført med 400 Kr, har Tiltalte modtaget 400 Kr i Kommissionssalær, nemlig 1 pCt af Købesummen for Ejendommen, 40 000 Kr, og at Forholdet er det, at Tiltalte har faaet 200 Kr i Forskud til Kontraktomkostninger, at disse har vist sig at udgøre 183 Kr 25 Øre, og at Tiltalte saaledes har faaet 16,25 Kr for meget, hvorfor dette Beløb fradrages i den sidstnævnte Anvisning, der saaledes kommer til at lyde paa 383 Kr 75 Øre.

Vedrørende Forhold IV fastholder Tiltalte, at han har udlagt det paa Opstillingen under 2 Marts 1933 anførte Beløb 24 Kr 50 Øre, idet han forklarer, at han har udlagt disse Penge for de afdøde, medens disse endnu var i Live, og at den i Sagen fremlagte Kvittering for Beløbet, der ydedes Afdøde som Laan og afsendtes af Afdøde, er overladt Tiltalte af afdøde Fru Bramsen for Udlæget.

Vedrørende Forhold V hævder Tiltalte, at han har betalt den i Sagen fremlagte Regning, der lyder paa 51 Kr, dog vil han ikke bestride Rigtigheden af Anklageskriftets Fremstilling, hvorefter Regningen er betalt med 45 Kr 90 Øre, idet de resterende 10 pCt da er ydet som Kriserabat, men Tiltalte gør gældende, at det skyldes en Fejltagelse, at Beløbet er opført med 51 Kr, idet han har glemt Kriserabatten ved Udfærdigelsen af Opstillingen, uagtet Meddelelse om Kriserabatten med et Stempel er paa-trykt selve Regningen.

Vedrørende Forhold VI hævder Tiltalte under Henvisning til fremlagt Kvittering, at han har udlagt 100 Kr, der skulde indbetales for Fru Bramsen paa Haderslev Sygehus. Ifølge fremlagt Kvittering er der tilbagebetalt Tiltalte 69 Kr 70 Øre. Tiltalte erkender at have underskrevet Kvitteringen, men han gør gældende, at han ingen Erindring har om, at Tilbagebetaling har fundet Sted, og at det ikke skyldes bedragerisk Hensigt, at han ikke har faaet det nævnte Beløb med som Indtægt paa Opstillingen.

Vedrørende Forhold XIII (C) erkender Tiltalte, at han har solgt nogle gamle Stole, og vil ikke bestride, at Prisen har været 12 Kr, men Tiltalte hævder, at det skyldes en Forglemmelse, at Beløbet ikke er krediteret paa Opstillingen.

Som Vidne har Anmelderen, Bankassistent Maag, afgivet Forklaring.

Det fremgaar af Sagen ubestridt, at Anmelderen Maag i Tidsrummet mellem Fru Bramsens Død og hendes Begravelse paa et Tidspunkt, da Gaardejer Bramsen endnu var i Live, har faaet forevist Tiltaltes Regnskab, hvor som første Post er anført det under Forhold I omhandlede Beløb 260 Kr, uden at Maag dog har fundet Anledning til nærmere at undersøge Mellemværendet. Ved denne sin Undladelse og ved først at rejse Sagen, efter at Gaardejer Bramsen er afgaaet ved Døden, har Anmelderen forskærtset den sikreste Adgang til Klarhed i Sagen, men det maa paa Forhaand synes usandsynligt, at Tiltalte skulde have dristet sig til at forevise en Opstilling med falske Poster og Bilag — hvoraf til Overflod den ene var opført saaledes, at den vanskeligt kunde undgaa Opmærksomheden — paa et Tidspunkt, da senere afdøde Bramsen endnu

var i Live, og ved en Lejlighed, hvor Maag havde Adgang til at udspørge Paagældende selv om Posternes Rigtighed og de paaberaabte Dokumenters Ægthed. Under disse Forhold findes det af Anklagemyndigheden tilvejebragte Bevis med Hensyn til Forhold I og Forhold XIV, der hovedsagelig støtter sig til Skrifteksperternes Erklæringer, mod hvis Rigtighed der fra Forsvarets Side er rettet vægtige Indvendinger, ikke at være tilstrækkeligt. Ej heller skønnes det med Hensyn til Forhold VII sandsynligt, at Tiltalte for et saa ringe Beløb som 5 Kroner skulde have forfalsket det omhandlede Dokument, og mod Tiltaltes Benægtelse findes han herefter ikke at kunne kendes skyldig i Dokumentfalsk i noget af disse Tilfælde.

Med Hensyn til Sigtelsen for Forsøg paa Bedrageri vedrørende Forhold II, findes det ej heller tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ikke har udredet det forommeldte Afdrag paa 50 Kr paa Vekslen, idet de paa Bagsiden af denne gjorde Notater til privat Brug ikke skønnes i saa Henseende at kunne være afgørende bevisende mod Tiltalte, saa meget mere som denne maa antages at have været i Besiddelse af Vekslen allerede, da Anmelderen Maag aflagde Besøg i Anledning af Bru Bramsens Begravelse i Maj 1933.

Med Hensyn til Forhold III findes det under den efter det foran bemærkede herskende Uklarhed overvejende betænkeligt at forkaste Tiltaltes Forklaring om hans Berettigelse til at debitere Boet for det paagældende Beløb 200 Kr.

Med Hensyn til den under Forhold IV rejste Sigtelse vedrørende en Indbetaling til »Nutiden« paa 24 Kr 50 Øre er der afgivet Vidneforklaring af Postbud Anton Christian Jensen og Gaardejer Nis Kjær Rasmussen om, hvem der har betalt de udlagte Penge, men uden at dette har kunnet oplyses. Herefter kan Sigtelsen hovedsagelig kun grundes paa Tiltaltes manglende Dokumentation for at have affholdt det nævnte Udlæg, men overfor hans fastholdte modsatte Paastand findes hans Skyld dog ikke tilstrækkelig godtgjort.

Vedrørende de under Forhold V, VI og XIII rejste Sigtelser findes det ikke mod Tiltaltes Benægtelse tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte skulde have haft bedragerisk Hensigt, hvorved særligt bemærkes, at det fremgaar af den til Forhold V hørende Lægeregning, at der skulde gives en Rabat paa 10 pCt, idet Regningen bærer et paatrykt Stempel af dette Indhold, og at det vel tør antages, at Undladelsen af at opføre til Indtægt paa Tiltaltes Opgørelse af sit Mellemværende med det Bramsenske Bo et refunderet Beløb af 69 Kr 10 Øre fra Amtssygehuset i Haderslev (Fh VI) samt af et Beløb af 12 Kr for Salg af 6 Stole (Fh XIII) er sket af Sløseri, hvorved tør henpeges paa, at Tiltalte ikke er særlig regnskabskyndig, at Tiltalte vanskelig kan forudsættes overfor sin Medarving, der er Bankmand, at kunne gøre Regning paa, at Undladelsen af Beløbenes Opførelse vilde forblive uopdaget, samt at Anmelderen som den teknisk kyndige har haft en — ikke benyttet — Anledning til at instruere Tiltalte om Førelsen af et nøjagtigt Regnskab med fyldestgørende Dokumentation.

Herefter findes Tiltalte i det hele at burde frifindes, idet efter dette Resultat Sagens Omkostninger, derunder Salær til den for Tiltalte be-

skikkede Forsvarer, Landsretssagfører Andersen, 150 Kr, vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Haderslev Købstad m v den 11 Februar 1936 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte ikke er anset skyldig, forsaavidt angaar de i Anklagen under A 3, B 1, 3, 4 og 5 samt C nævnte Forhold

ad det under A 1 nævnte Forhold:

Den af Bankassistent Jacob B Maag afgivne Forklaring gaar ud paa, at han i Paasken 1933, der faldt i April Maaned, besøgte sin Søster, senere afdøde Fru Bramsen, og hendes Ægtefælle, der da ønskede Bistand til en Ordning af deres økonomiske Forhold, idet de blandt andet var i Færd med at afhænde den dem tilhørende Gaardejendom. Maag talte under Besøget med Tiltalte, der var en Fætterson af Bramsen, og som ydede Ægtefællerne Bistand paa forskellig Maade derunder ved Salget af Ejendommen i sin Egenskab af Ejendomsmægler, og under Samtalen meddelte Tiltalte, at han havde udlagt forskellige Beløb til ialt 240 Kr 99 Øre for Bramsen, hvorover han havde foretaget et Notat paa Bagsiden af en Veksel, som han viste Maag. Køberen af Ægtefællernes Ejendom skulde som en Del af Købesummen udstede en Panteobligation paa 3300 Kr, som det bestemtes, at Tiltalte og Maag skulde overtage mod — hver for et Beløb af 500 Kr — at støtte Ægtefællerne ved at betale skyldige Regninger for dem og iøvrigt hjælpe dem med kontante Beløb. Maag kom atter til Haderslev i Anledning af Fru Bramsens Død, der indtraf den 3 Maj 1933, og talte da med Tiltalte om dennes Udlæg for Bramsens. Tiltalte slog herunder op i en Regnskabsbog, hvori der stod en Række Poster, som Tiltalte havde udlagt, og da Maag endvidere vidste, at Tiltalte havde udlagt 100 Kr i Depositum ved Fru Bramsens Indlæggelse paa Sygehus, mente Maag — uden at se nærmere paa Regnskabet — at Tiltalte havde betydelig flere Udlæg end han, og da de skulde afholde lige store Udlæg for Bramsens, udbetalte han Tiltalte 100 Kr. Efter at ogsaa Bramsen var afgaaet ved Døden den 9 Juli 1933, paabegyndte Tiltalte Ordningen af Boet paa egne og Maags Vegne. I Sommeren 1934 var Maag i Haderslev, og her blev Gældsbeviset af 17 Juni 1932 første Gang forevist ham. Tiltalte havde udarbejdet en Slags Opførelse, men da Maag ikke kunde anerkende den, bad han ham fremkomme med en anden ledsaget af Bilag, hvorefter den i Dommen nævnte Opstilling af 26 November 1934 fremkom, og det var først efter Samtalen i Sommeren 1934, at Maag begyndte at faa Mistanke til Tiltalte.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Tiltalte, da han første Gang overfor Politiet afgav Forklaring om Gældsbeviset af 17 Juni 1932, forklarede, at Bramsen laante Beløbet 260 Kr til at betale skyldige Kreditforeningsrenter, og at de straks efter, at Tiltalte havde udbetalt Pengene til Bramsen, der samtidig underskrev Gældsbeviset, gik sammen op paa Landsretssagfører Thulstrups Kontor i Haderslev, hvor Bramsen betalte

Renterne. Det oplystes imidlertid, at det paagældende Rentebeløb, ialt 529 Kr 07 Øre, den 12 August 1932 af Haderslebener Creditbank var overvist fra Bramsens Konto til Landsretssagfører Thulstrup, og at Tiltalte, der var tilstede i Banken sammen med Bramsen, havde givet Bankens Direktør et Stykke Papir, hvorpaa der var noteret det Beløb, der skulde betales, hvilket Notat Tiltalte maa antages at have skaffet sig paa Kreditforeningens Kontor. Herefter ændrede Tiltalte sin Forklaring, der sluttelig i Retten antog den i Dommen nævnte Form. Tiltaltes fornævnte Regnskabsbog, som han ikke har omtalt overfor Politiet under dettes Undersøgelse, men først er fremkommet med ved Sagens Foretagelse i Retten, fremtræder som en Slags Hovedbog, hvori de forskellige Konti med store Mellemløb er indført. Bramsens Konto er indført paa Side 24 og 25, og de foregaaende Sider 17 til 23 samt Side 26 er ubeskrevne, medens de efterfølgende Sider 27 til 54 er udrevne.

Med Hensyn til den i Dommen nævnte Skrivelse fra Københavns Opdagelsespoliti bemærkes, at det desuden i denne Skrivelse udtales, at det maa anses for overvejende sandsynligt, at Underskriften paa Gældsbeviset er udfærdiget af Tiltalte.

Efter det saaledes foreliggende maa det anses for utvivlsomt, at den af Tiltalte oprindelig afgivne Forklaring om at have ydet Bramsen Laanet paa 260 Kr til Betaling af Kreditforeningsrenter er usandfærdig. Den fornævnte Veksel, paa hvis Bagside der findes et Notat over Tiltaltes Udlæg til Bramsen, er bragt til Veje under Sagen, og efter sit Indhold fremtræder dette Notat, der intet indeholder om et Laan som det nævnte, som en Opgørelse over de da ydede Udlæg, hvorhos Maags Forklaring om, at det er forevist ham i Paasken 1933, er bestyret ved det oplyste. Naar nu henses hertil samt til, at Tiltalte ikke ved den i August 1932 stedfundne Opgørelse vedrørende Ejendomshandlen har søgt det foregivne Laan tilbagebetalt, maa Tiltaltes Forklaring om at have ydet Bramsen et saadant Laan i det hele forkastes. Heroverfor vil der ikke kunne lægges Vægt paa den Omstændighed, at Tiltalte, da Maag i Anledning af Fru Bramsens Død var i Haderslev, foreviste ham en Regnskabsbog, selv om den deri indeholdte Konto over Udlæg til Bramsen — saaledes som den nu foreligger — som første Post indeholder et Laan paa 260 Kr, idet denne Regnskabsbog efter sin Beskaffenhed ikke er noget egnet Bevismiddel. Men efter det anførte og under Hensyn til Indholdet af de foreliggende Erklæringer fra Skrifteksperten findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte falskelig har udfærdiget Erklæringen af 17 Juni 1932, ad det under A 2 nævnte Forhold.

Under Hensyn til Indholdet af den med Hensyn til dette Forhold foreliggende i Dommen gengivne skriftsagkyndiges Erklæring samt til, at Tiltaltes Forklaring om, hvorledes Rettelsen i Regningen er fremkommet, ikke kan staa til troende, findes det godtgjort, at Tiltalte falskelig har foretaget Rettelsen i Regningen, ad det under B 2 nævnte Forhold.

Som nævnt i Dommen gaar Tiltaltes Forklaring ud paa, at de ham den 10 August 1932 i Haderslebener Creditbank udbetalte 200 Kr blev overgivet til Bramsen, for at denne kunde betale en Skyld til Gaardejer Rudbeck, og at Tiltalte af det ham i Banken den 31 August 1932 udbetalte

Beløb af 383 Kr 75 Øre overgav Bramsen 200 Kr, for at denne kunde betale en Skyld til Kornhandler Løbner. Af de i den Anledning udfærdigede, i Dommen ommeldte Anvisningers Udvisende fremgaar det, at 200 Kr den 10 August 1932 er udbetalt Tiltalte under Betegnelsen »Omkostninger«, og at 383 Kr 75 Øre er udbetalt Tiltalte den 31 August 1932 under Betegnelsen i »Salær« 400 Kr, hvorfra drages 16 Kr 25 Øre, hvilket Fradrag efter det oplyste fremkommer ved, at Omkostningerne ved Handlen kun udgjorde 183 Kr 75 Øre, medens der den 10 August som nævnt til Dækning deraf var udbetalt 200 Kr. Det er imidlertid uforklarligt, hvorledes dette Fradrag kunde finde Sted, dersom Tiltaltes Forklaring om at have afleveret de den 10 August hævdede 200 Kr til Bramsen var rigtig, og han saaledes intet Beløb havde modtaget til Dækning af Omkostningerne. Hertil kommer endvidere, at det af Sagen fremgaar, at Bramsen af sin Konto i Banken den 31 August 1932 havde hævet kontant 700 Kr og den 2 September 1932 havde betalt Kornhandler Løbner 200 Kr og den 1 eller 2 s M Arbejdsmand Laurits Petersen af Øsby ca 500 Kr, og at Bramsen den 13 September 1932 af Kontoen havde hævet 400 Kr og den 14 s M havde betalt Gaardejer Rudbeck 200 Kr. Efter det saaledes foreliggende findes Tiltaltes Forklaring at maatte forkastes, og det maa anses bevist, at Tiltalte i bedragerisk Hensigt paa Opgørelsen til Maag har opført Posten 200 Kr i Kommissionsaalær, paa hvis Betaling han ikke havde noget Krav.

Efter det saaledes anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 172, 1 Stk, jfr § 171 og efter dens § 285, jfr § 279 og § 21, med en Straf, der vil kunne bestemmes til Fængsel i 4 Maaneder.

De borgerlige Rettigheder findes at burde frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger for begge Retter som nedenfor bestemt.

T i r s d a g d e n 1 7 N o v e m b e r .

Nr 75/1936. Arbejdsmand A Th Nybye (Cohn)

m o d

De kommunale Arbejdsmands Organisation
(Landsretssagfører K Rønsted),

betræffende Appellantens Ret til vedblivende at være Medlem af den indstævnte Organisation.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1936: Sagsøgte, De kommunale Arbejdsmands Organisation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Arbejdsmand A Th Nybye, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger

betaler Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte med 150 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af De samvirkende Fagforbunds Grænseudvalg afsagte Kendelse fastslog, at den Uregelmæssighed, der blev udvist, da de i Sagen omhandlede Arbejdere ved Københavns Sporvejes Hovedværksted i Maj 1927 udtraadte af Dansk Arbejdsmands Forbund for at blive Medlemmer af Dansk Kommunalarbejderforbund, ikke skulde være til Hinder for disse Arbejderes Forbliven som Medlemmer af Dansk Kommunalarbejderforbund. Det fremgaar af Overenskomsten af 8 November 1935 mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Dansk Kommunalarbejderforbund, at Aftalen om Tilbageflytning af de ommeldte Arbejdere er et Led i en almindelig Aftale om, at bl a de ved Sporvejene beskæftigede Arbejdsmand, hvad enten de er løst eller fast ansatte, skal staa tilsluttet det af de to Forbund, der har afsluttet den kollektive Overenskomst paa Arbejdernes Vegne, og at den hører med til denne Ordning Gennemførelse.

Efter alt foreliggende findes Overenskomsten forsaavidt den gaar ud paa, at Appellanten saafremt han ønsker vedblivende at være Medlem af nogen under De samvirkende Fagforbund staaende Organisation, henvises til Støberi-, Special- og Maskinfabrikarbejdernes Forbund, ikke at have ligget udenfor, hvad Organisationerne efter deres Vedtægter og almindelige Formaal med bindende Virkning for Medlemmerne kan tage Bestemmelse om.

Herefter vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Arbejdsmand A Th Nybye, til Indstævnte, De kommunale Arbejdsmands Organisation, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aar 1926 søgte Sagsøgeren, Arbejdsmand A Th Nybye, og 37 Kolleger, der som han havde fast Ansættelse ved Københavns Sporvejes Hovedværksteder i Henhold til § 108 i Vedtægten for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender og var Medlemmer af Støberi-, Special- og Maskinfabrikarbejdernes Forbund under Dansk Ar-

bejdsmands Forbund at blive overført til Dansk Kommunalarbejderforbund, der ligesom Støberiarbejderforbundet var en Afdeling af De samvirkende Fagforbund, idet de mente, at de ikke vilde være i Stand til i Længden at værgе deres Særinteresser indenfor Støberiarbejderforbundet, da Antallet paa løst ansatte Arbejdere var stigende. De blev da afvist, fordi Dansk Arbejdsmands Forbund, hvoraf Støberiforbundet er en Underafdeling, nægtede at overflytte dem; men da Dansk Arbejdsmands Forbund havde udmeldt sig af De samvirkende Fagforbund, tilskrev Sagsøgeren og hans 37 Kolleger den 16 Maj 1927 Støberiarbejderforbundet, at de betragtede sig som udtraadte af dette, og de blev derpaa den 30 s M som uorganiserede optaget som Medlemmer af den sagsøgte Afdeling af Dansk Kommunalarbejderforbund, De kommunale Arbejdsmands Organisation, der ifølge sine Loves § 2 har til Formaal bl a at samle alle Arbejdsmand, som er beskæftigede ved kommunale Institutioner, og som er fast ansatte og sygelønsberettigede. Dansk Arbejdsmands Forbund protesterede den 7 Juni 1927 mod Optagelsen overfor De samvirkende Fagforbund under Henvisning til, at de udtraadte lønnedes efter en mellem Forbundet og Københavns Kommune afsluttet Overenskomst, og at det var stridende mod gældende Regler for Fagforbund at optage Medlemmer af et andet Forbund, naar dette havde nægtet at overflytte dem, og foreslog Uoverensstemmelsen afgjort ved Voldgift. Dansk Kommunalarbejderforbund, der fik Protestskrivelsen til Erklæring, henviste til, at de paagældende var optaget som uorganiserede, og fandt det lidet troligt, at De samvirkende Fagforbund vilde skride ind mod et tilsluttet Forbund til Fordel for et ikke tilsluttet. De samvirkende Fagforbund afviste da ogsaa under 21 Juli 1927 Protesten under Henvisning til, at de efter Dansk Arbejdsmands Forbunds Udtræden af De samvirkende Fagforbund ikke saa nogen Mulighed for at beskæftige sig med Sagen.

Da Dansk Arbejdsmands Forbund paany havde indmeldt sig i De samvirkende Fagforbund, rejste det paany Sagen, der med begge Parters Samtykke henvistes til De samvirkende Fagforbunds Grænseudvalg. Dette fandt i sin den 27 April 1933 afsagte Kendelse »Anledning til atter at understrege den Hovedregel, at Overflytning fra et Forbund til et andet kun kan finde Sted efter tilbørlig Framelding«. Derefter diskuteres, om de overflyttede kan have haft økonomiske Motiver for deres Ønske om Overflytningen, hvorefter det udtales, at Dansk Kommunalarbejderforbund maa »anses for at have været uberettiget til mod Dansk Arbejdsmands Forbunds Protest, uden at de paagældende Arbejdere havde faaet deres Medlemsbøger frameldt, og uden at søge Spørgsmaalet løst ved De samvirkende Fagforbunds Bistand at overføre disse Arbejdere til sig.« Derpaa udtales, at det ved Bedømmelsen af Sagen heller ikke kan lades ude af Betragtning, at det er 6 Aar siden Overflytningen fandt Sted, og efter nogle Betragtninger i den Anledning, deriblandt at dette skyldes, at Dansk Arbejdsmands Forbund stod udenfor De samvirkende Fagforbund, udtaler Grænseudvalget som sin Opfattelse, »at det bør have sit Forblivende med det engang skete.«

Dansk Arbejdsmands Forbund og andre Fagforbund ønskede imidlertid dette og andre Divergenspunkter med Dansk Kommunalarbejderforbund ordnet ved en almindelig Aftale, og De samvirkende Fagforbunds

Repræsentantskab vedtog den 29 Maj 1935 bl a, at »der optages mellem de interesserede Forbund under De samvirkende Fagforbunds Ledelse Forhandling om en Grænseordning for Dansk Kommunalarbejderforbund i København, herunder tillige, om de fast ansatte er forpligtede til fortsat at blive i de Organisationer, i hvilke de var Medlemmer forinden Ansættelsen«. I Overensstemmelse hermed førtes mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Dansk Kommunalarbejderforbund Forhandlinger, som den 8 November 1935 afsluttedes med en Overenskomst, i hvilken bl a bestemtes:

»For Arbejdsmænd under Københavns Magistrats 5 Afdelings Vedkommende aftales det, at de ved — — — Sporvejene beskæftigede, hvad enten de er løse eller fast ansatte, skal staa tilsluttet det af de to Forbund, der har Overenskomsten for vedkommende Gruppe Arbejdere,« samt at »30 Medlemmer ved Københavns Sporvejes Hovedværksted tilbageflyttes fra Dansk Kommunalarbejderforbund til Dansk Arbejdsmands Forbund.« Da det senere oplystes, at kun 29 af de omtalte 30 Sporvejsarbejdere hørte til de i Aaret 1927 af Arbejdsmandsforbundet udtraadte, ændredes Vedtagelsen overensstemmende hermed.

Denne Overenskomst blev den 2 December 1935 forelagt en ekstraordinær Generalforsamling i den sagsøgte Organisation og trods Modstand fra Sagsøgeren, der var blandt de 29, vedtaget med 137 Stemmer mod 47, medens 3 Stemmer var blanke, hvorved bemærkes, at efter § 20 i Organisationens Love har Generalforsamlingen den højeste Myndighed; kun den kan give, forandre og ophæve Love, idet der til Lovændring kræves mindst to Trediedele af de mødte Medlemmers Stemmer. I Overensstemmelse med Vedtagelsen har Organisationen meddelt de paagældende 29 Medlemmer, at de efter den vedtagne Overenskomst skal overflyttes til Dansk Arbejdsmands Forbund, og at Organisationen under ingen Omstændigheder maa modtage deres Kontingent længere end til 31 December 1935.

Under denne ved Stævning af 21 December 1935 anlagte Sag har Sagsøgeren paastaet den sagsøgte Organisations Ophævelse af Sagsøgerens Medlemsret pr 31 December 1935 kendt uberettiget og Organisationen tilpligtet efter 1 Januar 1936 vedblivende at anerkende Sagsøgeren som Medlem.

Den sagsøgte Organisation har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at de efter den kommunale Vedtægts § 108 fast ansatte i Modsætning til løst ansatte har

Færdig fra Trykkeriet den 2 December 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 21

Tirsdag den 17 November.

Pensionsret, i hvilken Anledning de maa betale Pensionsbidrag til Kommunen, og Ret til Sygeløn, samt at de har en anden Stilling end de løst ansatte ved Strejke og efter Vedtægtens § 97 ved Adgang til Bierhverv. De deraf følgende Særinteresser bliver ikke fyldestgørende varetaget gennem Dansk Arbejdsmands Forbund, hvori de løst ansatte udgør Fler-tallet. Han har videre hævdet, at den skete Ophævelse af hans Medlemsret er stridende mod De samvirkende Fagforbunds Love, efter hvis § 34 Grænseudvalget vælges »til Afgørelse af eventuelt opstaaede Grænsestridigheder mellem beslægtede Fag«, saaledes at Grænseudvalgets Afgørelse af 27 April 1933 maa være bindende, og mod den sagsøgte Organisations Loves §§ 29 og 30 hvorefter Eksklusion af Medlemmer kun kan ske af bestemte Grunde, som ikke foreligger her. Der burde derfor ikke være givet den i Aaret 1935 truffne Overenskomst tilbagevirkende Kraft overfor ham.

Den sagsøgte Organisation har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at Sagsøgerens Optagelse i sin Tid er sket i Strid med den i Grænseudvalgets Kendelse betonedede Hovedregel for Overflytning af Medlemmer mellem Fagforbund og ikke vilde være sket og end mindre opretholdt, dersom Dansk Arbejdsmands Forbund ikke havde udmeldt sig af De samvirkende Fagforbund. Efter Genindmeldelsen var det naturligt, at dette Forhold berigtigedes, og Grænseudvalgets Kendelse, hvis Konklusion ikke stemmer med dens Præmisser og iøvrigt nærmest er formuleret som en Henstilling til Arbejdsmandsforbundet om at stille Spørgs-maalet i Bero, kan selvfølgelig ikke staa som en evig, uforanderlig Lov. Den nu afsluttede Overenskomst er støttet af De samvirkende Fagforbund i Henhold til § 2 i deres Love, hvorefter deres Formaal bl a er »at søge Grænsestridigheder mellem Organisationer bilagt«. Det drejer sig her ikke om at nægte Sagsøgeren Optagelse i et Fagforbund eller om hans Eksklusion, men om hans Henførelse til det Fagforbund, hvortil han naturligt henhører, idet den Lønoverenskomst, hvorefter han arbejder, er afsluttet af Støberiarbejdernes Forbund under Dansk Arbejdsmands Forbund, saaledes at den sagsøgte Organisation overhovedet ikke kunde hjælpe ham i Tilfælde af Konflikt. Det bestrides, at fast ansatte Arbejdere har nogen Særstilling med Hensyn til Strejke og Adgang til Bierhverv; de har kun en Ret til Pension, i hvilken Anledning de betaler Pensionsbidrag og derfor selvfølgelig ønsker at blive fri for tillige at betale det kollegiale Bidrag til Arbejdsløshedskassen.

De samvirkende Fagforbund har givet Møde under Sagen til Støtte for den sagsøgte Organisations Frifindelspaastand og bemærket, at det her ikke drejer sig om Krænkelse af nogen personlig Ret for Sagsøgeren, men om en Gennemførelse af den fagmæssige Fordelingsmaade, som De samvirkende Fagforbund anser mest formaalstjenlig i sit Arbejde for Forbedring af sine Medlemmers, deriblandt Sagsøgerens, økonomiske Kaar.

I det foreliggende finder Retten ikke Grundlag til at fastslaa, at der skulde være tilsagt eller paa anden Maade sikret Sagsøgeren Ret til indenfor De samvirkende Fagforbund stedse at forblive som Medlem i den sagsøgte Organisation og særlig ikke tilbageføres som Medlem i det Forbund, med hvilket Københavns Kommune har og stadig har haft Overenskomst om Lønnen for Sagsøgerens Arbejde i Kommunens Tjeneste. Spørgsmaalet om, hvorvidt og da naar en saadan Tilbageførelse bør ske, er herefter af indre organisationsmæssig Natur, og Sagsøgeren maa være underkastet de af de vedkommende kompetente Organisationer paa formelt lovlig Maade i saa Henseende truffne Beslutninger, hvorved bemærkes, at Grænseudvalgets Kendelse ikke kan være nogen Hindring for den senere afsluttede Overenskomst.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde, og Sagsøgeren vil have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Onsdag den 18 November.

Nr 106/1936. Landbrugskonsulent **Thomas Hansen Thomsen**
(Henriques)

m o d

Enkefru Karoline Bøtzau, født Nicolajsen (Fich efter Ordre),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Vestre Landsrets Dom af 15 April 1936: Sagsøgte, Landbrugskonsulent Thomas Hansen Thomsen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Karoline Bøtzau, f Nicolajsen, betale 3400 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Januar 1936, indtil Betaling sker. Til det offentlige udreder Sagsøgte derhos de Rets- og Stempelafgifter, der skulde have været erlagt, saafremt Sagsøgerinden ikke havde haft fri Proces, samt til den for hende beskikkede Sagfører, Landsrets-sagfører Oehlert, i Salær 120 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 3 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører findes Appellanten at burde betale i Salær 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Landbrugskonsulent Thomas Hansen Thomsen, til Højesteretssagfører Fich 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 August 1935 ca Kl 15 standsede Tjenestekarl Nis Christian Nielsen, der kom kørende med et med to Heste forspændt Køretøj ad Landevejen mellem Aabenraa og Sønderborg i Retning mod sidstnævnte Købstad, umiddelbart efter at have passeret 13,9 Kilometerstenen, for at faa Lejlighed til at betale nogle Penge til Landmand Jørgen Bøtzau, som han saa staa inde paa en Mark, der ligger til venstre for Landevejen i Nielsens Kørselsretning. Landevejen, der er asfalteret, har en 5,10 m bred Kørebane og er forsynet med en Rabat paa begge Sider, og Hestekøretøjet, der var ca 1,60 m bredt, holdt med højre Baghjul ca 30 cm fra Rabatten i højre Side af Kørselsretningen. Da Nielsen, der efter at være staaet af Vognen var gaaet over til Grøftekantens ved Bøtzaus Mark, gik tilbage over Vejen og hen til Vognen, fulgte Bøtzau med antagelig for at passiare. Medens de stod ved venstre Side af Vognen nærmede der sig et Automobil fra hver Side. Det fra Aabenraa-siden kommende Automobil, der førtes af Frk Ellen Jakobsen, Aabenraa, gjorde af Hensyn til det modgaaende Automobil Holdt ca 20 m bag ved Hestekøretøjet. Før Automobilet fra Sønderborgsiden, der ikke gav Signal, naaede hen til Stedet, hvor Nielsen og Bøtzau stod, søgte Bøtzau at komme tilbage over Vejen til sin Mark, men blev, forinden han naaede over, paakørt af Automobilet, der forgæves bremsede op og fortsatte ca 25 m, hen ad Vejen efter Paakørslen. Bøtzau, der ved Paakørslen blev ramt af højre Forskærm og Lygte og slyngedes ca 7 m i Retning bag ud for Hestekøretøjet, kvæstedes saaledes, at han den følgende Dag afgik ved Døden.

Idet hans Enke, Sagsøgerinden Karoline Bøtzau, i Nicolajsen, af Ullerupmark, har gjort gældende, at Sagsøgte, Landbrugskonsulent Thomas Hansen Thomsen af Dybbøl Mark, der var Fører af det Automobil N 4003, som paakørte hendes nu afdøde Mand, har kørt med en efter Omstændighederne for stor Fart og derved har paadraget sig Erstatningspligt overfor hende, der har mistet sin Forsørger, har hun under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet i Erstatning for Udlæg til Begravelse og Tab af Forsørger at betale hende 3400 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 7 Januar 1936, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte, der har erkendt, at han undlod at give Signal, men som Grund hertil har anført dels, at han ikke vilde gøre Hestene sky, dels at han havde det Indtryk, at de paa Vejen ved Vognen staaende Personer var opmærksomme paa hans Automobil, gjort gældende, at Paakørslen alene skyldes afdødes egen Uagtsomhed og ikke kunde være afværget ved den ved Benyttelse af Motorkøretøj udkrævede Agtpaagivenhed og Omhu.

Under den i Anledning af Paakørslen indlede kriminelle Under søgelse, der resulterede i, at der ikke rejstes Tiltale imod Sagsøgte Thomsen, blev der afgivet en Del Vidneforklaringer.

Sagsøgte har forklaret, at han kom kørende med en Hastighed af 30—40 km i Timen, hvilken Hastighed han altid plejer at køre med, at han i god Tid saa de to Personer staa ved Vejen ud mod Kørebanen, at han »der tog Gassen af Vognen og bremsede let, var i Stand til at komme ned paa en Hastighed af ca 30 km i Timen«, at Bøtzau, da Sagsøgte blev opmærksom paa ham, stod tæt ind mod Hestekøretøjet med Front nærmest ind mod Vognen og hen efter Hestene, medens Nielsen stod med Front ind mod Vognen, men drejede Hovedet dels fremefter i den Retning, hvorfra Sagsøgte kom, og dels hen mod Bøtzau, og at Sagsøgte i hvert Fald havde Indtryk af, at Nielsen havde set Sagsøgte i god Tid, før Sagsøgte kom hen til Hestekøretøjet, saaledes at han ikke fandt det nødvendigt at give Signal. For at undgaa Paakørslen bremsede Sagsøgte ifølge sin videre Forklaring haardt op og drejede lidt til venstre, hvilket sidste medførte, at han, der var saa optaget af at se efter tilskadekomne, at han i Øjeblikket ikke tænkte paa at standse, hvad han dog godt havde været i Stand til, maatte foretage en rask Drejning til højre for at undgaa at støde sammen med det bagved Hestekøretøjet holdende Automobil.

Sagsøgtes Hustru Poula Skov Thomsen, der ved den omhandlede Lejlighed sad paa Forsædet ved Siden af sin Mand, har forklaret, at hun, da de var ca 10—15 m fra Hestekøretøjet, saa, at den ene af de to Mænd, der stod ved Hestekøretøjet — formentlig med Ryggen mod dette — vilde gaa over Kørebanen, og at den anden tog ham i Skulderen for at hindre ham i at gaa over, men at han, forinden han gik ud foran Automobilet, vrikkede saa underligt med Kroppen, som om han ikke vidste, om han skulde blive staaende eller gaa over.

Fornævnte Tjenestekarl Nielsen har som Vidne forklaret, at da Bøtzau, der stod og trippede, vilde til at gaa over Vejen foran Automobilet, der kom kørende fra Sønderborgsiden, tog han ham i Skulderen og trak ham tilbage ind mod Vognen, idet han, der tillige pegede mod det fra Sønderborgsiden kommende Automobil, i hvilken Retning Bøtzau ogsaa saa, samtidig sagde til denne, at han skulde passe paa, da der kom et Automobil. Bøtzau svarede, at han nok havde set det, og blev staaende ved Hestekøretøjet med halvvejs Front mod det sig nærmende Automobil, og da det, der paa det Tidspunkt formentlig kørte med en Hastighed af ca 30 km i Timen, var ca 10 m fra Hestekøretøjet, advarede Nielsen endnu en Gang Bøtzau mod at gaa over Vejen, men ikke desto mindre gik Bøtzau i det Øjeblik, da Automobilets Køler var ud for Hestekøretøjets Forhjul pludselig ud paa Vejen foran Automobilet, der,

da Bøtzau befandt sig omtrent midt mellem Hestekøretøjet og Vejrabatten paa den modsatte Side af Vejen, kun var ca 1 m fra Bøtzau. Ifølge Nielsens videre Forklaring var han i Ulykkesøjeblikket optaget af at holde Hestene, og han saa derfor ikke, om Bøtzau foretog sig noget for at undgaa at blive paakørt.

Frøken Ellen Jakobsen har forklaret, at hun, da hun standsede sit Automobil, saa, at Bøtzau havde Front mod hendes Vogn. Det modgaaende Automobil befandt sig da i en kort Afstand fra Hestekøretøjet, og Bøtzau gik nu tilsyneladende uden at have bemærket det kommende Automobil ud paa Kørebanen. Bøtzau bemærkede formentlig først Automobilet, da han var midt ude paa Kørebanen mellem Hestekøretøjet og Vejrabatten, idet han da ligesom gjorde et Spring for at naa ind paa Rabatten, hvilket dog ikke lykkedes.

Efter det anførte og det iøvrigt oplyste findes Sagsøgte — navnlig naar henses til hans Undladelse af at give Signal samt til den Hastighed, hvormed han kørte umiddelbart før Paakørslen — ikke at have udvist den Agtpaaagivenhed, der maa udkræves af en Automobilfører under en Situation som den foreliggende, hvor det blandt andet — ganske bortset fra Frøken Jakobsens Forklaring — var en ikke fjerntliggende Mulighed, at Bøtzaus Opmærksomhed fortrinsvis kunde være rettet imod Automobilet, der kom fra den modsatte Side. Herefter vil Sagsøgte, der har forvoldt Bøtzaus Død, være at tilpligte at udrede Erstatning til Sagsøgerinden for det hende ved hendes Mands Død iorvoldte Tab. Det af Afdøde udviste uagtsomme Forhold ved ikke at se sig tilstrækkelig for, før han gik ud paa Kørebanen, findes ikke at være af en saadan Beskaffenhed, at det under de foreliggende Omstændigheder bør medføre Nedsættelse af den Sagsøgerinden tilkommende Erstatning.

Med Hensyn til dennes Størrelse er der Enighed mellem Parterne, forsaavidt 400 Kr i kontante Udgifter angaar. Derimod har Sagsøgte gjort gældende, at der ikke ved Bøtzaus Død er tilføjet Sagsøgerinden et Tab, der kan sættes til 3000 Kr. Der er Enighed om, at afdøde, der blev 66 Aar gammel, var Ejer af et Landbrug paa ca 11 Tdr Land, som han selv drev uden fremmed Hjælp og derved havde en Indtægt af 720 Kr om Aaret, og at Sagsøgerinden, der er 67 Aar gammel, er svagelig og ikke uden mandlig Hjælp vil kunne forsætte Driften af Ejendommen, hvis Gæld udgør 14 500 Kr, medens Ejendomsskylden er sat til 11 000 Kr. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes det paastaade Beløb af 3000 Kr i Erstatning for Tab af Forsørger at være passende, og Sagsøgte vil derfor være at tilpligte at betale Sagsøgerinden hele det indsogte Beløb med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Mandag den 23 November.

Nr 146/1935. **Holbæk m fl Amters Brandforsikring (Gelting)**

m o d

Krigsministeriet (Kammeradvokaten),

betræffende Skadesløsholdelse for Udbetaling af et Brandforsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 16 Maj 1935: Sagsøgte, Krigsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Holbæk m fl Amters Brandforsikring, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør betale dels til det offentlige den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, dels til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 800 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at de af Havneassistent Helmer Bostrup og Portner Niels Valdemar Gotfred Hansen afgivne Forklaringer bl a gaar ud paa, at de fra Lufthavnens Administrationsbygning Stueetage iagttog, at de Bomber, der i Sagen er betegnet som Nr 1, 3 og 4 blev udkastet fra Flyvemaskinen, og at de derpaa sammen gik op i Portner Hansens Lejlighed i Bygningens første Sal; de betragtede herfra gennem Vinduerne en Flyvemaskine, der landede med tændte Landingsfakler, og herunder blev de opmærksomme paa Brandskæret, som foranledigede Bostrup til at telefonere til Forpagter Nielsen.

Den tekniske Undersøgelse af Bomberesterne er efter Dommen suppleret med Udtalelser af Forstander for Teknologisk Instituts kemiske Laboratorium, Dr techn Th Madsen, uden at der dog er bragt Klarhed paa dette Punkt.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger findes det at maatte antages, at Branden paa »Østergaard« er foraarsaget ved en af de fra Flyvemaskinen udkastede Nødlandingslysbomber.

Da den derved voldte Skade findes at være omfattet af Ansvarsreglen i § 36 i Lov Nr 175 af 1 Maj 1923 og da Erstatningspligten ikke findes at kunne bortfalde i Medfør af Forsikringsaftalelovens § 25, 1 Stykke, som Indstævnte har paaberaabt sig for Højesteret, vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand, der for Højesteret gaar ud paa Renter først fra den 22 Oktober 1934.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Krigsministeriet, bør til Appellanten, Holbæk m fl Amters Brandforsikring, betale 26 727 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 22 Oktober 1934, til Betaling sker samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 November 1933 nedbrændte Udlængerne til Bygningerne paa Østergaard i Maglebylille paa Amager. Brugeren af Gaarden, Forpagter Emil Nielsen, havde en Del af sine Ejendele forsikret hos Sagsøgeren, Holbæk m fl Amters Brandforsikring, og i Anledning af Brandskade ved nævnte Lejlighed paa disse Ejendele har Sagsøgeren maattet udrede ialt Kr 26 727,00 dels i Erstatning, dels for Redningsforanstaltninger og dels i Omkostninger ved Skadeopgørelsen.

Under Sagen gør Sagsøgeren gældende, at det ved et i Medfør af Retsplejelovens § 1018 ved Retten i Københavns Amts søndre og Amager Birk optaget Brandforhør og ved en af Auditøren ved Hærens Flyvetropper foretaget Undersøgelse maa anses godtgjort, at Branden er foraarsaget ved Lysbomber, der ved paagældende Lejlighed udkastedes i Forsøgsøjemed af Hærens Flyvetropper fra en Flyvemaskine, der tilhørte Hæren, hvorfor Statskassen bli i Medfør af Lov Nr 175 af 1 Maj 1923 § 36 formenes pligtig at skadesløsholde Sagsøgeren.

Sagsøgte, Krigsministeriet, paastaas herefter paa Statskassens Vegne tilpligtet at betale Sagsøgeren ovennævnte 26 727 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 16 Oktober 1934.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det ikke kan erkendes, at Skaden er foraarsaget af Militærvæsnet, og idet det hævdes, at Sagsøgte, selv hvis dette maa anses bevist, ikke kan paalægges Erstatningsansvar derfor.

Forpagter Emil Nielsen, der under Sagen 344/1934 søger Sagsøgte til Udredelse af Erstatning i Anledning af Branden, har afgivet Forklaring under Domsforhandlingen. Under denne er derhos afgivet Vidneforklaring af Kaptajnlojtnant Erik Lærum, Kaptajn Peder Winkler, Afdelingsingeniør Jens Jensen samt Arbejdsmand Carl Juul.

Den 23 September 1933 tilskrev Hærens tekniske Korps Hærens Flyvetropper saaledes:

Under Henvisning til Korpets Skrivelse — — — af 23 August 1933 omhandlede Nødlandingslys bomber og mundtlig Aftale med Flyvetroppernes tekniske Tjeneste den 9 September d A om Nødlandingslys bomber fra det tyske Firma »Depyfag« kan Korpset herved meddele, at det fra nævnte Firma har modtaget til Forsøg 10 Stk Nødlandingslys bomber, — — —

For disse Bomber gælder følgende Data:

Kastehøjde:	Ca 500 m.
Lysstyrke:	Ca 50 000 Hefnerlys.
Brændetid:	Ca 90 Sekunder.
Faldhastighed:	Ca 3—4 m pr Sekund.
Vægt:	1100 g.

Ingen Del af Bomberne falder frit eller brændende til Jorden, naar de udkastes fra den foreskrevne Højde.

Korpset har paalagt Hærens Laboratorium at udlevere de 10 Stk Nødlandingsbomber snarest til Flyvertropperne, der bedes underrette Korpset om Tidspunktet for Forsøgets Afholdelse.«

Det nævnte Forsøg afholdtes den 2 November 1933 om Aftenen over Kastrup Lufthavns Landingsplads, der i 1931 er udvidet med Arealer mod Vest og Syd, hvilke dog paa Øvelsens Tidspunkt endnu ikke var planerede. Flyvepladsen er om Aftenen ved Grænserne — bortset fra Nordsiden, hvor Administrationsbygning m v er beliggende — markeret af tændte Lygter, anbragte paa 1 m høje Pæle med en indbyrdes Afstand af 125 m. Disse Lygter var paa Øvelsens Tidspunkt anbragte indenfor de oprindelige Grænselinier.

Ved Udkastning af de nævnte Bomber skal den udkastende sætte i Virksomhed en Tændingsanordning, der dels skal antænde et Lyslegeme dels bringe en Faldskærm til Udfoldelse, saaledes at Faldskærmen derefter bærer Lyslegemet i brændende Tilstand.

Forsøget kom kun til at omfatte 4 af de ovennævnte 10 Lysbomber. Under to Flyverunder anvendtes 2 Bomber i hver Runde. I første Runde udkastedes een Bombe, som imidlertid kun udspyede nogle Gnister, medens een Bombe tabtes. I anden Runde udkastedes een Bombe, der virkede helt normalt, idet den efter 5 Sekunders Forløb antændtes. Umiddelbart derefter kastedes een Bombe, som for Observatøren i Flyvemaskinen, Løjtnant af Reserven H V Palskjold, der udkastede Bomberne, ikke viste nogen Tegn paa, at den vilde antænde. Nu vilde Føreren af Maskinen, Sergent af Reserven A H Hansen, prøve at lande ved Lyset af den 3die af de anførte Bomber, som stadig brændte; men da Landingen var daarlig, startede han atter Maskinen. Efter et Sving fra Startretningen saa Palskjold en ca 2—300 m lang Røgstribe paa Jorden. Han gjorde Sergent Hansen opmærksom derpaa, hvorefter denne lagde Maskinen an til Landing og landede. Ifølge Indberetning af 2 November 1933 fra Palskjold til 3 Eskadrille startede de første Gang Kl 20,48.

Afdelingsingeniør Jens Jensen har til Auditørforhøret forklaret, at han under Forsøget opholdt sig paa Flyvepladsens nordøstlige Hjørne i Nærheden af Hotel »Krudthuset«. Han saa paa Uret, medens den Bombe, der helt virkede, brændte, og Klokkeren var da 20,55. Det var for at konstatere Bombens Brændetid, at han havde Uret fremme. Ifølge hans Forklaring under Domsforhandlingen gaar hans Ur godt og plejer ikke at gaa nævneværdigt forkert.

Militærflyver Sergent Hans Wolff har i det nævnte Forhør forklaret, at han var Fører af en Flyvemaskine, der skulde konstatere Bombernes Anvendelse til Rekognoscering. Han startede sin Maskine

før Sergent Hansens og overværede Bombernes Udkastning i en Højde af ca 1000 m over Jordoverfladen. Han saa ialt 3 Bomber blive udkastet. Den første Bombe gnistrede et Øjeblik, men slukkedes derefter, og Flyvemaskinen befandt sig ved Udkastningen af denne Bombe ved den østlige Begrænsning af Flyvepladsen. Den anden Bombe lyste som den skulde, og faldt ned henimod det sydøstlige Hjørne. Den tredje Bombe gnistrede ligesom den første Bombe, men ikke saa meget, og denne Bombe blev udkastet, umiddelbart efter at den anden Bombe begyndte at lyse, men den slukkedes hurtigt. Denne sidste Bombe blev udkastet over Pladsens sydvestlige Hjørne. Medens den Bombe, der virkede, lyste, og forinden han saa Gnisterne fra den næste Bombe, der blev udkastet, saa han en Røgstribe nede paa Jorden. Han tillagde først ikke denne Røgstribe nogen Betydning, idet han troede, at den stammede fra et Jærnbanetog fra Amagerbanen, men senere, da den anden Bombe slukkedes, saa han Ild, og han var nu klar over, at Gaarden brændte.

Han slutter sig angaaende Klokkeslettet til Ingeniør Jensen, idet han ogsaa har set paa Uret paa Instrumentbrættet, medens den anden Bombe lyste, og Klokken var da 20,55.

Kaptajnløjtnant Lærum, der var den praktiske Leder af Øvelsen, har til Auditorforhøret forklaret, bl a, at han under Øvelsen opholdt sig paa Pladsen i Nærheden af Krudthuset, og at han af de 4 nedkastede Lysbomber kun har set 3, hvoraf dog kun 1 fungerede normalt. Nr 1 formenes at være faldet i Vandet, da han har set den i 20 m Højde med udfoldet Skærm i Nærheden af Øresund. Nr 2 har han slet ikke set, da den overhovedet ikke har virket. Nr 3 virkede normalt og slukkedes i 10 m Højde over Pladsens sydøstlige Begrænsning tæt ved Vandet. Nr 4 har han set Gnister af i Luften, men dens videre Skæbne kan han ikke udtale sig om.

Telefoncentralen i Kastруп har oplyst, at Centralen Brandaftenen blev alarmeret første Gang Kl 20,53 i Anledning af Branden af Havne-assistent ved Lufthavnen Bostrup.

Arbejdsmand Carl Juul, der er 20 Aar gl, har under Domsforhandlingen bl a forklaret, at han Brandaftenen ved 9-Tiden cyklede hjemad ad Landevejen og saa flere Lysbomber. Han standsede ved en Markvej i en Afstand af ca 400 m syd for Brandstedet og saa efter Flyvemaskinen, som holdt Øvelse. Han saa da en Bombe med Faldskærm; der var da ingen Ild at se i Østergaard. Han saa derefter pludselig en Bombe falde ned uden Faldskærm. Der var Ild i Bomben og den lyste Taget paa Gaarden fuldstændig op. Den sidste Bombe faldt ned paa Taget, og et Øjeblik efter saas Ild fra dette. Han cyklede paa 2 Minutter til Gaarden, hvor Ilden da havde godt fat. Han vil ialt have set 3 a 4 Lysbomber.

Knud Erlandsen, 21 Aar gl, Glasarbejder Carl Mortensen og Ungtjener Børge Nielsen, 18 Aar gl, har forud for nærværende Retssag afgivet Forklaringer ifølge hvilke de Brandaftenen fra Steder, der ligger for Erlandsens Vedkommende ca 900 m fra Brandstedet og for de to andres Vedkommende ca 900—1000 m derfra, har iagttaget Øvelsen. Ifølge Erlandsens Forklaring mener han at have set 3 Bomber, og de

lyste og svævede i Luften paa samme Maade alle 3. Den eneste Forskel paa dem var, at den sidste faldt mere i Retning af Østergaard end de andre. — Ifølge Mortensens Forklaring saa han en Bombe, som lyste og som til at begynde med faldt ganske langsomt, men pludselig faldt den hurtig til Jorden som en Ildkugle med en Hale efter. Straks efter saa han Røg og Ild fra Østergaard, Bomben faldt i Retning af Østergaard, uden at han bestemt kunde se, om den faldt ned paa selve Gaarden. Til en Rapport af 6 November 1933 har Ungtjener Nielsen bl a forklaret, at han Kl ca 20,50 havde lagt Mærke til, at Militærflyverne da holdt Øvelse med Nedkastning af Lysbomber. Han bemærkede først dette ved, at han saa en Lysbombe, der svævede nedover Landingspladsen i Lufthavnen, hvor den oplyste hele Lufthavnen. Omtrent lige efter denne Bombe bemærkede han, at der fra en Flyvemaskine i nogen Afstand fra Brandstedet nedkastedes en Lysbombe, der ligesom først et lille Øjeblik holdt sig svævende for derefter at falde som en Sten, og det saa for ham ud, som Bomben herefter faldt lige ned paa Brandstedet.

Af Havneassistent Helmer Bostrups Forklaringer til ovennævnte Forhør fremgaar bl a, at han af Portner V G Hansen Brandaftenen blev gjort opmærksom paa, at der var et Brandskær mod Syd, og at det vist var Østergaard, der brændte. Han telefonerede straks til Østergaard, hvor Forpagter Nielsen kom til Telefonen og paa Bostrups Spørgsmaal, om der ikke var Brand paa Gaarden, svarede, at det troede han ikke, men at han straks vilde se efter. Nielsen forlod nu Telefonen, og et Øjeblik efter kom han igen til Telefonen og sagde, at Gaarden brændte, Bostrup lovede nu at alarmere Brandvæsnet, hvilket han derefter straks besørgede, og Klokkeren var da 20,45.

Af Forpagter Emil Nielsens Forklaring under de titnævnte Forhør fremgaar bl a, at han efter Bostrups Opringning løb ud i Stuehusets Entre, hvis Dør mod Syd vender ud til Gaardspladsen. Da han aabnede denne Dør, saa han straks, at Gaardspladsen var fuld af Brandrøg. Efter at Bostrup havde lovet at alarmere Brandvæsnet, alarmerede Nielsen Karlene. Han maatte løbe en Omvej, fordi en Dør var stænget. Han gik derefter til Hestestalden. Paa sin Vej hertil konstaterede han, at alle tre Udlænger var i fuld Brand, ligesom Kostalden Øst for Østlængen ogsaa var i Brand.

Fru Edel Nielsen, Forpagter Nielsens Hustru, har bl a forklaret, at hun Brandaftenen havde siddet sammen med sin Mand i Kontoret i ca en halv Times Tid, da hun omkring 21-Tiden hørte Lyden af en Flyvemaskine, som efter Lyden at dømme fløj ret tæt henover Gaarden. Da Maskinens Lyd havde tabt sig lidt, hørte hun ligesom Lyden af et Knald, og hun bemærkede til sin Mand, »det lyder, som om de skyder«. Knaldet lød, som om det var ude i Gaarden. Der hengik vel herefter 4 à 5 Minutter, da Telefonen ringede, og Havneassistent Bostrup spurgte, om det brændte paa Gaarden. Hun løb straks ud foran sin Mand i Entreen og aabnede Døren til Gaardspladsen, hvor hun nu saa alle Gaardens Udlænger i Brand.

Under de ovennævnte Forhør og til Brug for disse er derhos bl a afgivet Forklaring af Gaardens og af forskellige af Hærens Personale.

Under Forsøget over Flyvepladsen var Opgaven at udkaste Bomberne over Pladsens Midte. Ifølge ovennævnte Indberetning af 2 November 1933 fra Løjtnant Palskjold til 3 Eskadrille skete Udkastningen i begge Runder fra Pladsens Midte. Ifølge Kaptajnløjtnant Lærums Forklaring under Domsforhandlingen var Vinden den paagældende Aften syd-vestlig, lidt til Syd. Vindstyrken var ca 4 m i Sekundet, og ifølge Vidnets Forklaring havde Vinden den Dag reelt meget lidt Indflydelse paa Kastningen. — Østergaard er beliggende ca 450 m Syd for Flyvepladsens oprindelige Sydgrænse. Efter Øvelsen er der fundet og bragt til Stede til Sagen følgende Efterladenskaber fra Øvelsen:

a) Paa selve Flyvepladsen noget nord for den oprindelige Sydgrænse: 1 sprængt Zinkhylster noget mod Vest, lidt nordligere og mere mod Øst 1 ubrændt Magniumslegeme i Paphylster og endelig mod Øst et sprængt Zinkhylster,

b) udenfor Flyvepladsen: den tabte, usprængte Bombe ca 200 m sydvest for Østergaard, 1 Faldskærm ca 460 m sydøst for samme og endelig en Faldskærm i Strandkanten ca 400 m fra Pladsens oprindelige Sydgrænse. — Af Hensyn til den sydvest for Gaarden fundne, tabte Bombe har Kaptajnløjtnant Lærum under Efterforskningsforhøret forklaret, at Maskinen den omhandlede Aften fløj med en Hastighed af ca 180 km og i ca 500 m's Højde, og at en Bombe som den omhandlede, naar den tabes, antagelig vil falde til Jorden 3—400 Meter længere fremme i Flyveretningen.

Efter Militærets Formening, der navnlig støttes paa tekniske Undersøgelser af de forefundne Bomberester, foretaget af Hærens Laboratorium, er det forefundne ubrændte Lyslegeme at henføre til Bombe Nr 4.

Af en Rapport af 7 November 1933 fremgaar, at man paa Brandtomten har eftersøgt Bomberester, men af nærmere angivne Grunde atter opgivet dette som formaalsløst.

Efter det oplyste maa Ildens Arnested antages at have været i Faarehuset i Sydvesthjørnet af Gaardens Udlænger. Paa Loftet over Faarehuset var anbragt ca 100 Læs Hø, som havde beroet der siden Høhøsten i det paagældende Foraar, og som var anbragt saa tæt, at det gik helt op til Tagrygningen indvendigt. Da Høet blev anbragt, blev Faarene anbragt andetsteds og Faarestalden rengjort, hvorefter den anvendtes til Opmagasinerung af Landbrugsmaskiner og Redskaber samt Gaardens Cykler og Lastbil. Taget paa den Længe, hvori Ilden opstod, var tækket med Rør, der var lagt formentlig i 1929. En Del af Taget ind mod Gaardspladsen var mindre godt og skulde have været tækket om i 1933.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ildens eventuelle Opstaaen ved Selvantændelse af Høet, Kortslutning, Tobaksrygning, utætte Skorstene o l viser de i saa Henseende foretagne Undersøgelser et negativt Resultat.

Efter Sagsøgerens Formening er Gaarden antændt af den 4de eller muligvis den 3die Bombe.

Efter Sagens øvrige Oplysninger — derunder navnlig, at Udkastningen maa anses kun at have været fra ca Kl 20,48—20,55, at Sergeant

Wolff har forklaret at have set Røgen, som senere viste sig at stamme fra Brandstedet, førend han saa Gnisterne fra den sidste (4de) Bombe, og medens den normalt virkende Bombe (Nr 3) lyste, at der mellem Udkastningen af 3die og 4de Bombe kun er hengaaet Sekunder, og at der forud for Alarmeringen er gaaet en Telefonsamtale, hvorhos det forud for Alarmeringstiden Kl 20,53 maa have brændt paa Gaarden dog nogen Tid, forinden Branden kunde iagttages fra Flyvepladsen — findes det overvejende betænkeligt at anse Sagsøgerens ovennævnte Paastand bevist ved de af Arbejdsmand Juul, Knud Erlandsen, Glasarbejder Mortensen og Ungtjener Nielsen afgivne Forklaringer, idet tilføjes, at sikre iagttagelser Brandaftenen ikke skønnes at have været mulige paa de ovennævnte Afstande.

Allerede som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager som nedenfor anført.

Nr 147/1935. Forpagter **Emil Nielsen** (Gelting)

mod

Krigsministeriet (Kammeradvokaten),

betræffende Erstatning for Brandskade.

Østre Landsrets Dom af 16 Maj 1935: Sagsøgte, Krigsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Forpagter Emil Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør betale dels til det offentlige den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke for Sagsøgtes Vedkommende havde været afgiftsfri, dels til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 700 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at de af Havneassistent Helmer Bostrup og Portner Niels Valdemar Godfred Hansen afgivne Forklaringer bl a gaar ud paa, at de fra Lufthavnens Administrationsbygning Stueetage iagttog, at de Bomber, der i Sagen er betegnet som Nr 1, 3 og 4 blev udkastet fra Flyvemaskinen, og at de derpaa sammen gik op i Portner Hansen Lejlighed i Bygningens første Sal; de betragtede herfra gennem Vinduerne en Flyvemaskine, der landede med tændte Landingsfakler, og herunder blev de opmærksomme paa Brandskæret,

som foranledigede Bostrup til at telefonere til Forpagter Nielsen.

Den tekniske Undersøgelse af Bomberesterne er efter Dommen suppleret med Udtalelser af Forstander for Teknologisk Instituts kemiske Laboratorium, Dr techn Th Madsen, uden at der dog er bragt Klarhed paa dette Punkt.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger findes det at maatte antages, at Branden paa »Østergaard« er foraarsaget ved en af de fra Flyvemaskinen udkastede Nødlandingslysbomber.

Da den derved voldte Skade findes at være omfattet af Ansvarsreglen i § 36 i Lov Nr 175 af 1 Maj 1923, og da der ikke findes at være tilstrækkelig Grund til at nedsætte det paastaaede Erstatningsbeløb, der for Driftstabets Vedkommende er beregnet paa Grundlag af afholdt Skøn, vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Krigsministeriet, bør til Appellanten, Forpagter Emil Nielsen, betale 20 892 Kroner 05 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 22 Oktober 1934, til Betaling sker samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I indankede Doms Præmisser hedder det:

Den 2 November 1933 nedbrændte Udlængerne til Bygningerne paa Østergaard i Maglebylille paa Amager, hvilken Ejendom Sagsøgeren, Forpagter Emil Nielsen, har forpagtet af Staten, der ejer den. Sagsøgeren har anført, at der ved Branden brændte og ødelagdes Driftsinventar, Maskiner og Redskaber m m tilhørende Sagsøgeren af samlet Værdi 15 079 Kr 05 Øre, hvoraf han gennem tegnet Brandforsikring har faaet erstattet 3550 Kr, saaledes at han forsaavidt ved Branden har lidt Tab af 11 529 Kr 05 Øre. Yderligere hævder han at have lidt et Driftstab af 9363 Kr 00 Øre, saaledes at hans ikke dækkede Tab herefter skulde udgøre 20 892 Kr 05 Øre.

Sagsøgte, Krigsministeriet, paastaas herefter paa Statskassens Vegne tilpligtet at betale Sagsøgeren ovennævnte 20 892 Kr 05 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Berammelse den 22 Oktober 1934.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det ikke kan erkendes, at Skaden er foraarsaget af Militærvæsnets, og idet det hævdes, at Sagsøgte, selv hvis dette maa anses bevist, ikke kan paalægges Ansvar derfor. Størrelsen af den indtalte Erstatning bestrides derhos subsidiært.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren samt Vidneforklaring af Kaptajnløjtnant Erik Lærum, Kaptajn Peder Winkler, Afdelingsingeniør Jens Jensen og Arbejdsmand Carl Juul. Endelig er der afgivet Forklaring af forskellige til Oplysning om Skadens Størrelse.

 Allerede som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at udrede efter Reglerne for afgiftsfri Sager som nedenfor anført.

(Præmisserne er iøvrigt enslydende med Præmisserne til Østre Landsrets Dom i Sagen Nr 146/1935).

=====
 Tirsdag den 24 November.

Nr 79/1936. Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860 (Steglich-Petersen)

mod

Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Paalæg af en Servitut paa en Appellanten tilhørende Ejendom.

Københavns Byrets Dom af 29 November 1935: De Sagsøgte, Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Københavns Magistrat, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne inden 15 Dage fra Dato til de Sagsøgte med 100 Kr.

Østre Landsrets Dom af 10 Februar 1936: Indstævnte, A/S for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860 bør taale, at der paa Ejendommen Matr Nr 316, 536, 926 og 1052 af Københavns Udenbyes Klædebo Kvarter lyses saalydende Servitut: »Ejendommene eller Dele deraf maa ikke uden Samtykke fra Københavns Magistrat sælges af »Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860«, men kun benyttes af Selskabet i det Øjemed, det har stillet sig, at skaffe billige Arbejderboliger, altsaa til Bebyggelse med saadanne Boliger.« Sagens Omkostninger for begge Retter bør Indstævnte betale til Appellanterne, Københavns Magistrat, med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Byretsdommen anførte Grunde vil denne efter Appellantens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Byretsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Indstævnte, Københavns Magistrat, til Appellanten, Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860, 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Københavns Magistrat, paastaar under denne Sag de Sagsøgte, A/S for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860, som Ejere af Ejendommene Matr Nr 316, 536, 926 og 1052 af Udenbys Klædebo Kvarter kendt pligtige at taale, at der paahviler de nævnte Ejendomme saalydende Servitut:

»Ejendommene eller Dele deraf maa ikke uden Samtykke fra Københavns Magistrat sælges af »Aktieselskabet for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860«, men kun benyttes af Selskabet i det Øjemed, det har stillet sig, at skaffe billige Arbejderboliger, altsaa til Bebyggelse med saadanne Boliger, ligesom Terrænet ej heller maa udgraves eller benyttes som Sandgrav.«

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Ved Skøder, tinglæst d 8 April 1867, 29 August 1870 og 26 April 1876, solgte Sagsøgerne til de Sagsøgte Matr Nr 316, 536 og 926 af Udenbys Klædebo Kvarter her i Staden. Fra Matr Nr 536 er senere udstykket fornævnte Matr Nr 1052, og alle fire Ejendomme er fremdeles paa de Sagsøgtes Hænder.

Forinden den første Overdragelse fuldbyrdes, fandt der skriftlige Forhandlinger Sted mellem Sagens Parter; denne Korrespondance er fremlagt under Sagen, og det fremgaar af en Skrivelse af 17 April 1866 fra Magistratens 2 Afdeling, at Magistraten »med specielt Hensyn til den paatænkte Afbenyttelse er villig til at afhænde Jordlodden Matr Nr 170,5 i Udenbys Klædebo Kvarter«, fejlagtig Betegnelse for Matr Nr 170 Lod 6 o: det senere Matr Nr 316 »for en Købesum af 1000 RdL pr Td Land imod at A/S uden Udgift for Kommunen affinder sig med den nuværende Lejer af Lodden og iøvrigt paa Betingelse at Lodden

eller Dele deraf ikke maa sælges af A/S, men kun benyttes af dette i det Øjemed, det har stillet sig »at skaffe billige Arbejderboliger«, altsaa til Bebyggelse med saadanne, ligesom Terrænet ej heller maa udgraves eller benyttes som Sandgrav.« Under den følgende Korrespondance indgik Sagsøgerne derhos paa at tilsvare de Sagsøgte et Laan, stort 30 000 Rdl a 4½ pCt, mod 1 Prioritet i Ejendommen. Endvidere fremgaar det af en Skrivelse fra de Sagsøgte af 20 Februar 1867, at de paa dette Tidspunkt havde ladet opføre paa Grundene 13 Bygninger med tilhørende Latriner. I Skødet, der er dateret 21 Marts 1867, og som anført tinglæst den 8 April s A, er det anført, at Købesummen 1000 Rdl er berettiget, og at der forøvrigt ved Købet er vedtaget følgende nærmere Bestemmelser:

»a. Køberen skal hverken svare Jordskyld eller Rekognition ved Ejerskifte eller Afgift i Tilfælde af Grundens Bebyggelse.

b. Bankhæftelsen saavel som Aktieretten er Køberen uvedkommende.

c. Køberen tager halvt Hegn mod Naboerne og helt Hegn mod Vejene.

d. Køberen udreder alle kongelige og kommunale Afgifter, som fremtidig forfalde til Betaling.

e. Køberen bærer alle Omkostninger ved denne Handel og sammes Berigtigelse.

Dette Skøde kan tinglæses, uden at nogen yderligere Erklæring fra vor Side behøves.«

I Skødet findes ikke optaget de i Skrivelsen af 17 April 1866 anførte, foran citerede Betingelser.

I de Forhandlinger, der gik forud for Købene af de to andre Parceller, er det fremhævet, at Salgene skete paa samme Vilkaar som Salget i 1866. I intet af de to Skøder paa disse Parceller findes de foran citerede Betingelser i Skrivelsen af 17 April 1866 optaget.

Sagsøgerne gør nu gældende, at der er stiftet for dem en personel negativ Servitut af det i Skrivelsen af 17 April 1866 angivne Indhold. Da Ejendommene stadig er paa Købernes Hænder, er det uden Betydning, at Servituten ikke er sikret ved Tinglysning. Den er ikke ophævet ved nogen Aftale, ej heller ved Eksstinktion eller ved Frihedshævd — Grundene benyttes stadig efter Selskabets Øjemed — og endelig gør Sagsøgerne gældende, at de Sagsøgtes Forpligtelse ikke kan bortfalde ved Forældelse.

Færdig fra Trykkeriet den 9 December 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 22

Tirsdag den 24 November.

De Sagsøgte bestrider, at de i Skrivelsen af 17 April 1866 og senere opstillede Betingelser for Salgene er at opfatte som vedvarende Forpligtelser, der skulde paahvile dem i Form af Byrder paa Ejendommene. Efter deres Opfattelse er Forholdet det, at Kommunen, der naturligt er interesseret i Selskabets sociale Formaal, overlader dem Grunden paa forholdsvis favorable Vilkaar med Hensyn til Prisen netop paa Grund af dette Formaal, men da ogsaa paa den selvfølgelige Betingelse, at »Lodden« : den ubebyggede Grund ikke blev solgt af de Sagsøgte, men virkelig benyttet til Opførelse af billige Arbejderboliger. Naar først denne Bebyggelse havde fundet Sted, havde Selskabet opfyldt den stillede Betingelse. Netop den Omstændighed, at Betingelsen ikke blev optaget i Skøderne, viser efter de Sagsøgtes Mening, at Hensigten kun har været at stille Betingelse for den første Anvendelse af Grundene, ikke at paalægge en vedvarende Forpligtelse.

Ved Oprettelsen af Skødet paa Matr Nr 316 havde Bebyggelsen allerede fundet Sted; derfor er det naturligt, at Betingelsen ikke nævnes i Skødet, fordi den allerede er opfyldt, men hvis Meningen havde været, at der skulde være opstaaet en vedvarende Forpligtelse, vilde det naturlige have været at optage den i Skødet og lade den tinglæse.

Hertil kommer yderligere, at det efter de Sagsøgtes Mening maa forekomme urimeligt at antage, at Selskabet skulde være bundet i al Fremtid af en saadan Forpligtelse. Forholdene kan stille sig saaledes, at Skattebyrderne som Følge af den stærkt stegne Grundværdi kan blive saa tunge, at man bliver nødt til at sælge for saa til Opfyldelse af Selskabets Formaal at opføre nye Arbejderboliger andet Steds, hvor Grundpriserne er lavere, og det kan ikke antages, at det skulde have været Magistratens Mening at afskære de Sagsøgte herfra. Hertil kommer yderligere, at det fremgaar af Selskabets den 16 Februar 1867 vedtagne Love, at de opførte Boliger »om muligt skulde gaa over til Selvejendom«, hvilket viser, at Selskabet ikke har anset sig forpligtet til ikke at afhænde Grundene, og det maa efter de Sagsøgtes Mening antages, at Sagsøgerne ikke kan have været ubekendt med disse Love.

Endelig gør de Sagsøgte subsidiært gældende, at hvis de har haft en Forpligtelse til at paalægge en Servitut, er denne Forpligtelse i al Fald forældet efter 20 Aars Forløb.

Der findes nu i det hele at maatte gives de Sagsøgte Medhold i deres principalt anførte, hvorfor det ikke er fornødent at tage Stilling til Spørgsmaalet, om en eventuel Forpligtelse maatte være bortfaldet ved Forældelse.

Selv om Betingelserne efter sin Ordlyd lader sig opfatte saavel paa den af Sagsøgerne som paa den af de Sagsøgte hævdede Maade, findes den af de sidstnævnte anførte at maatte foretrækkes, idet Retten finder det afgørende, at en saa forsigtig og erfaren Kontrahent som Københavns Magistrat næppe vilde have undladt, saafremt der var Tale om en vedvarende Forpligtelse, at sikre denne ved Tinglæsning, særlig ogsaa af den Grund, at man ellers ikke vilde være sikret imod en eksstinktiv Erhvervelse fra en godtroende Trediemands Side eller fra Kreditorer, der gennem Retsforfølgning søger Fyldestgørelse i Ejendommen.

Endelig finder Retten ogsaa det antagne Resultat støttet derved, at der i Forbindelse med de øvrige Betingelser er anført en Forpligtelse til ikke at benytte Grundene til Sandgrav, en Forpligtelse det maatte forekomme hensigtsløst at paalægge som en vedvarende Servitut, naar Grunden først var anvendt til bymæssig Bebyggelse.

Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 29 November 1935 af Københavns Byrets 14 Afdeling, paastaas af Appellanterne, Københavns Magistrat, ændret i Overensstemmelse med den af samme for Byretten nedlagte Paastand.

Indstævnte, A/S for Opførelse af Arbejderboliger ved Arbejderforeningen af 1860, paastaar Stadfæstelse.

For Landsretten er det oplyst, at Indstævntes Bebyggelse af Grundene først blev afsluttet for faa Aar siden.

Der findes ikke at kunne gives Indstævnte Medhold i, at Selskabet endeligt har opfyldt de fra Magistraten som Sælger i 1866 opstillede Vilkaar med Hensyn til Grundenes Bebyggelse af Indstævnte med billige Arbejderboliger, alene ved første Bebyggelse, og disse Vilkaar, der ikke angaar egenlige Formuekrav, men tilsigter Opfyldelse af sociale Formaal, kan ikke anses forældede efter DL 5—14—4, men maa vedblivende være gældende mellem Parterne. Overfor Indstævntes Bestridelse heraf findes Appellanterne berettiget til at erholde lyst en Servitut angaaende Retsforholdet, som nedenfor fastsat.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at godtgøre Appellanterne med 300 Kr.

Torsdag den 26 November.

Nr 35/1936. Aktieselskabet **De forenede Teglværker** ved Aarhus (Andreas Christensen)

mod

Trikotagehandler A Madsen (Thorsteinsson),

betræffende Betaling for et Parti Tagsten.

Vestre Landsrets Dom af 20 December 1935: Sagsøgte, Trikotagehandler A Madsen, bør til Sagsøgerne, A/S De forenede Teglværker ved Aarhus, betale 541 Kr 35 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 16 Maj 1935, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 175 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Indstævnte har til Appellanten betalt det i Dommen ommeldte Beløb af 541 Kroner 35 Øre med Renter og de ham idømte Sagsomkostninger.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand herefter ud paa Betaling af 1640 Kroner 45 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, er det med Rette antaget, at der ikke paahviler Appellanten noget Erstatningsansvar for Mangler ved de leverede Tagsten.

Forsaavidt Appellanten til Begrundelse for, at Aktieselskabets Krav ikke er forældet, for Højesteret har anført, at dets Tilgodehavende for de leverede Tagsten i Henhold til derom truffet Aftale med Indstævnte eller i hvert Fald efter Appellantens almindelige Forretningssang med Hensyn til Salg af Sten først kunde kræves betalt nogen Tid efter, at der pr Juni Termin 1930 var optaget Prioritetslaan i den paagældende Ejendom, er Rigtigheden heraf overfor Indstævntes Benægtelse ikke godtgjort. Der maa herefter gaas ud fra, at Appellanten kunde kræve Betaling efter at Leveringen af Tagsten var afsluttet i Efteraaret 1929, efter hvilken Tid Appellanten da ogsaa, i Slutningen af 1929 og Begyndelsen af 1930, har tilstillet Indstævnte flere Opgørelser. Forældelsesfristen maa saaledes anses udløbet, da Forligsklagen blev indleveret den 21 Juni 1935, hvorved bemærkes, at de af Indstævnte i Oktober og December 1930 og i December 1931 erlagte Betalinger ikke kan anses at indeholde en saadan Erkendelse, at de har virket afbrydende paa Kravets Forældelse.

Efter det anførte vil Indstævnte overensstemmende med en af ham subsidiært nedlagt Paastand være at frifinde for Appellantens Tiltale.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Trikotagehandler A Madsen, bør for Tiltale af Appellanten, Aktieselskabet De forenede Teglværker ved Aarhus, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for Højesteret op-
hæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden fra den 12 Juli 1929 til den 13 November 1930 leverede Sagsøgerne, A/S De forenede Telgværker ved Aarhus, Sagsøgte, Trikotagehandler A Madsen, Aarhus, forskellige Slags Teglsten, derunder glasserede Tagsten, til Brug ved Opførelsen af et Hus, som Sagsøgte lod bygge. Sagsøgerne afkrævede i Anledning af Leverancen Sagsøgte 4134 Kr 73 Øre, hvilket Beløb Sagsøgte ved adskillige a conto Betalinger, senest pr 31 December 1931, nedbragte til 1786 Kr 72 Øre, og da han ikke har foretaget yderligere Betalinger, har Sagsøgerne, der siden den 1 Oktober 1930 har beregnet sig Renter af Beløbet, som herved er vokset til 2181 Kr 80 Øre, under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale dem dette Beløb tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 16 Maj 1935, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 541 Kr 35 Øre. Sagsøgte har derhos anbragt, at de af Sagsøgerne leverede glaserede Tagsten var utætte, og at Sagsøgerne derfor maa være pligtige dels at levere ham nye Tagsten og oplægge nyt Tag, hvilket vil beløbe sig til 2500 Kr, dels at holde ham skadesløs for det Tab, han har lidt ved, at en Lejlighed i det af ham opførte Hus ikke har kunnet udlejes i de forløbne fem Aar paa Grund af det gennem Taget indtrængende Vand, hvorved Sagsøgte vil være gaaet Glip af en Fortjeneste paa 3000 Kr. Han har herefter nedlagt Paastand om, at Sagsøgerne dømmes til at betale ham ialt 5500 Kr.

Sagsøgerne har paastaaet sig frifundet for Sagsøgtes Tiltale.

Der er ikke under Sagen mod Sagsøgenes Benægtelse ført Bevis for, at de af dem leverede Tagsten har været ukontraktmæssige, og Sagsøgtes Erstatningskrav vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Mod Sagsøgenes Krav har Sagsøgte for Landsretten fremsat den Indsigelse, at det er forældet bortset fra et Beløb af 541 Kr 35 Øre, som han er villig til at betale. Sagsøgerne, der under Domsforhandlingen har erkendt, at Forældelse er indtraadt i det af Sagsøgte hævdede Omfang, har imidlertid anført, at Sagsøgte ikke kan paaberaabe sig Forældelsesindsigelsen, fordi han i et af ham under Sagen afgivet Proceskrift af 11 Juli 1935 har paastaaet sig frifundet for Sagsøgenes Tiltale mod Betaling af 1564 Kr 73 Øre, nemlig det af Sagsøgerne indsogte Beløb med Fradrag af en Post paa 35 Kr og de til Sagens Anlæg tilskrevne Rentebeløb. Herved har Sagsøgte efter Sagsøgenes Formening afgivet en Proceserklæring, der tillige indeholder en Erkendelse af, at han, bortset fra de fornævnte 35 Kr, skylder det indsogte Beløb.

Heri vil der ikke kunne gives Sagsøgerne Medhold. Den af Sagsøgte nedlagte Paastand om Frifindelse mod Betaling af Hovedstolen kan nemlig ikke betragtes som indeholdende en overfor Sagsøgerne bindende Erkendelse af at skyldte Beløbet, men Paastanden maa kunne ændres, for saa vidt processuelle Hensyn ikke er til Hinder derfor. Da nu dette ikke er Tilfældet, idet Retten i Medfør af Retsplejelovens § 366 har kunnet tage Standpunkt til den af Sagsøgte under Domsforhandlingen fremsatte Forældelsesindsigelse og hans i Overensstemmelse hermed ændrede Paastand uden at behøve at udsætte Domsforhandlingen, vil Sagsøgte alene være at dømme til at betale Sagsøgerne 541 Kr 35 Øre.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne 175 Kr.

Nr 195/1936.

Rigsadvokaten
m o d

Gudmund Christian Løndahl Jacobsen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Sundhedsvedtægten for Faaborg Købstad.

Dom afsagt af Retten for Faaborg Købstad m v den 22 April 1936: Tiltalte, Konditor Gudmund Christian Løndahl Jacobsen, Torvegade, Faaborg, bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 10 Juni 1936: Tiltalte Gudmund Christian Løndahl Jacobsen bør til Faaborg Købstads Politikasse bøde 20 Kr med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 3 Dage. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret, dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen.

Da de omhandlede Bestemmelser i Sundhedsvedtægten ikke findes at omfatte den stedfundne Anvendelse af Fløde i Tiltaltes Konditorvirksomhed, vil Tiltalte være at frifinde og Underrettsdommen vil saaledes, forsaavidt Sagen foreligger Højesteret til Prøvelse, kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 80 Kroner, som udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Konditor Gudmund Christian Løndahl Jacobsen, Torvegade, Faaborg, der er født i Faaborg den 27 Oktober 1896 og ikke fundet tidligere straffet, tiltales under denne Sag i Henhold til Anklageskrift, udfærdiget den 28 Marts 1936 af Politimesteren i Faaborg Købstad m v, til Straf efter Sundhedsvedtægt for Faaborg Købstad § 123 for Overtrædelse af Vedtægtens §§ 58 og 59 ved i Tiden fra den 21 Februar til 20 Marts 1936 at have indført Mælk og Fløde fra Vester Aaby Mejeri »til Benyttelse i sin Forretning« uden forudgaaende Anmeldelse til Sundhedskommissionen og uanset at Mælken og Fløden hidrørte fra Besætninger, der ikke staar under Tilsyn af den af Faaborg Kommunes Sundhedskommission antagne kontrollerende Dyrlæge.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte i 1935 havde indført Mælk og Fløde fra Vester Aaby Mejeri under de ovenfor anførte Omstændigheder, og at Politiet i den Anledning under 18 November nævnte Aar mundtlig tilkendegav ham, at »Sundhedskommissionen anser Forholdet for en Overtrædelse af Sundhedsvedtægtens § 59«, og at han straks maa ophøre med denne Virksomhed. Tiltalte, der ikke paa daværende Tidspunkt vil have kendt Ordlyden af den paaberaabte Vedtægtsbestemmelse, lovede at efterkomme Paabudet, men da han senere blev bekendt med Bestemmelsens Ordlyd, fik han den Opfattelse, at Paabudet ikke havde fornøden Hjemmel i Sundhedsvedtægten, og han har som Følge heraf siden den 21 Februar 1936 atter jævnlig købt Mælk og Fløde i ovennævnte Mejeri til Brug i Forretningen.

Tiltalte, der har nedlagt Paastand om Frifindelse, har forklaret, at han har handlet med Vester Aaby Mejeri, fordi Varerne derfra er bedre og billigere end de Varer, som han kan købe i Forretninger i Faaborg. Den indførte Mælk og Fløde har han i intet Tilfælde brugt til direkte Forhandling. Den skummede Mælk har han anvendt ved Brødbagningen i Bageriet, medens Sødælken, der er langtidspasteuriseret, bliver kogt til Cream og brugt til Kager. En Del af Fløden piskes for at bruges til Kager, medens en Del koges og derefter anvendes i Konditoriet. Naar Fløden tilberedes som Flødeskum, undergaar den en Forvandling med Tilsætning af Vanillesukker.

Foreløbig bemærkes, at Sundhedskommissionen i Faaborg Kommune ikke ses at have taget Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt det af Tiltalte udviste Forhold er stridende mod Sundhedsvedtægtens § 59. Dernæst bemærkes, at Bestemmelserne i §§ 58 og 59 efter disses Ordlyd kun finder Anvendelse paa Personer, »der forhandler Mælk og Fløde«, og det findes, at den af Tiltalte drevne Konditorivirksomhed ikke kan omfattes af Ordene i disse Bestemmelser. Spørgsmaalet bliver herefter, om den af Tiltalte drevne Virksomhed »ganske maa ligestilles med« Forhandling af Mælk og Fløde med Hensyn til de Formaal, som de paagældende Bestemmelser maa antages at ville forfølge. Dette Spørgsmaal findes at være tvivlsomt, og da det herefter findes overvejende betænkeligt at bringe de paaberaabte Bestemmelser til analogisk Anvendelse i Medfør af Straffelovens § 1, vil Tiltalte være at frifinde for det offentlige Tiltale, hvorhos det paalægges det offentlige at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Faaborg Købstad m v den 22 April 1936 og er af Anklagemyndigheden med Justitsministeriets Tilladelse af 19 Maj 1936 paaanket til Domfældelse af Tiltalte Gudmund Christian Løndahl Jacobsen i Overensstemmelse med Anklageskriftet.

Tiltalte paastaar Stadfæstelse.

Medens det efter det oplyste maa anses overvejende betænkeligt at statuere, at Tiltalte har forhandlet Mælk, findes det godtgjort, at Tiltalte har indført og forhandlet Fløde i Strid med Sundhedsvedtægtens §§ 58 og 59, og han vil herefter i Medfør af sammes § 123 være at anse med en Faaborg Købstads Politikasse tilfaldende Bøde paa 20 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 3 Dage.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Fredag den 27 November.

Nr 188/1936.

Rigsadvokaten

mod

Christian Krogh (O Bondo Svane),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924.

Dom afsagt af Retten for Ringsted Købstad m v den 14 Februar 1936: Inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse bør Christian Krogh til Ringsted Købstads Kæmnerkasse bøde 250 Kr med Forvandlingsstraf 12 Dages Hæfte og betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 6 Maj 1936: Tiltalte Christian Krogh bør til Ringsted Købstads Kæmnerkasse bøde 150 Kr. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 8 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten bør Underrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Idet den i Straffelovens § 29 fastsatte Frist for Begæring om offentlig Paatale først kan regnes fra det Tidspunkt, da Provins-handelskammeret er kommet til Kundskab om Sagen, er Begæringen rettidigt fremsat med Hensyn til samtlige i Dommen ommeldte, af Tiltalte i 1935 afholdte Udsalg.

Medens det efter Indholdet af Tiltaltes Annoncer af 7 Maj og 2 December 1935 ikke kan fastslaaes, at de paagældende Udsalg har været Sæsonudsalg, findes dette at være Tilfældet med de ved hans Annoncer af 18 Juni, 16 Juli, 6 August og 6 November 1935 bekendtgjorte Udsalg og da disse Udsalg efter det oplyste om, at Tiltalte i nævnte Aar har afholdt to Sæsonudsalg henholdsvis i Februar og i September maa anses afholdt i Strid med Bestemmelsen i § 5, 1 Stk i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, vil Tiltalte være at anse efter Lovens § 8. Da den ved Underrettsdommen fastsatte Straf findes passende, vil denne Dom kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettsdommen bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 2 Januar 1936 tiltales Christian Krogh, der ved Rettens Dom af 14 November 1934 har været anset efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 8, jfr § 5 med Bøde 100 Kr, nu paany til Straf efter samme Lovbestemmelse, fordi han, som har Næringsbevis som Detailhandler i Ringsted, fra sit Forretningslokale »Den blaa Butik«, skønt han i Februar og September havde holdt Foraars- og Efteraarsudsalg — Sæsonudsalg — i Aaret 1935, ifølge Bekendtgørelser af 7 Maj, 18 Juni, 16 Juli, 6 August, 18 [skal være 6] November og 2 December s A har tortsat med Udsalg, der heller ikke har været hjemlede ved Lovens § 5, Stk 2.

Tiltalte har nægtet sig skyldig og forklaret, at ligesom han i sine Annoncer ikke har benyttet Ordet Udsalg, saaledes har han heller ikke villet bibringe Offenligheden den Opfattelse, at han i et bestemt Tidsrum solgte et forhaandenværende Vareparti ud til nedsatte Priser. Forholdet var tværtimod det, at de Varer, han falbød, forsynede han sig med til Priser, der var saa smaa, at han tiltrods for Prisbilligheden solgte med Avance.

Købstadens Handelsstands Forening med Tilslutning af Dansk Tekstilunion har som Annoncer, der kun kan opfattes som gældende Udsalg i Lovens Forstand fremhævet:

7 Maj: 1000 Par Sommersko til smaa Priser fra Torsdag.

18 Juni: 1 Øres Dage Torsdag, Fredag, Lørdag saalænge Lager haves.

16 Juli: Vi begynder Torsdag »alle Sommervarer« sælges til Spotpriser.

6 August: Alt Sommerskotøjet »udsælges« fra Torsdag.

6 November: Efteraarskampagnen begynder Fredag og

2 December: Onsdag, Torsdag, Fredag, Lørdag osv store Julekupon salg — — — »det store Juleudsalg.«

Da Tiltalte har kunnet henvise til, at det anførte Ords Optagelse i een af hans Annoncer skyldes Trykfejl, der ikke findes i mere end 1 af de averterende Blade, skønnes det betænkeligt i denne Annonce ligesom

i Meddelelsen af 6 November om Efteraarskampagnen at finde en Meddelelse om, at Tiltalte solgte sit Lager ud til nedsat Pris.

Dette findes derimod at maatte være den naturlige Forstaaelse af de førstnævnte 4 Annoncers Fremhævelse af Varernes Antal »alle Sommervarer«, »saalænge Varer have« og »Udsalg« med Anførsel af Salgenes Begyndelsesdage.

Da Tiltalebegæringen fra Provinshandelskammeret, der maa antages ikke at være fremsat efter Udløbet af den i Straffelovens § 29 fastsatte Frist, kun angaar Overtrædelser af Lovens § 5, vil der ikke kunne gøres Ansvar gældende under denne Sag, forsaavidt angaar Annoncerne om Tilgift under Form af »1 Øres Dage«.

Som i Anklageskriftet paastaet vil Tiltalte være at anse med en Bøde paa 250 Kr eller Hæfte i 12 Dage.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 14 Februar 1936 af Retten for Ringsted Købstad m v og paaanket af Tiltalte Christian Krogh til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Tiltalen samt til Skærpelse af den idømte Straf.

Tiltalte støtter sin Frifindelsespaastand bl a paa, at Sagen er »for sent anmeldt«. I saa Henseende bemærkes, at Begæring om Paatale er fremsat den 19 December 1935 af Provinshandelskammeret, der maa antages at have faaet Kundskab om Sagen ved Skrivelse af 14 November s A fra Ringsted Handelsstandsforening. Efter det for Landsretten oplyste er Provinshandelskammeret eksekutiv Komité bl a for Sjællands og Lolland-Falsters Handelsstands-Centralforening, af hvilken Ringsted Handelsstandsforening er Medlem. Selv om det nu er Provinshandelskammeret, der af Handelsministeren er bemyndiget til at begære Paatale, findes det med Hensyn til Overholdelsen af den i Straffelovens § 29 ommeldte Frist ikke at kunne være afgørende paa hvilket Tidspunkt Provinshandelskammeret er blevet vidende om Sagen. Den lokale Forening, efter hvis Anmodning Paatalebegæringen er fremsat, og som maa antages at have været bekendt med de paaklagede Annoncer lige siden disses Fremkomst, vilde i saa Fald kunne forlænge Forældelsesfristen ubegrænset ved at opsætte sin Indberetning til Provinshandelskammeret.

Idet Fristen herefter findes at maatte regnes fra det Tidspunkt, da Ringsted Handelsstandsforening er blevet bekendt med de paaklagede Annoncer, maa Paatalebegæringen anses at være for sent fremsat, for saa vidt angaar Annoncerne af 7 Maj, 18 Juni, 16 Juli og 6 August 1935, og Tiltalte vil derfor for saa vidt være at frifinde.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde tiltrædes det dernæst, at Tiltalte er frifundet med Hensyn til Annoncen af 2 December.

Derimod findes Annoncen af 6 November efter sit hele Indhold at maatte forstaaes som en Bekendtgørelse om Sæsonudsalg, og da dette efter det iøvrigt oplyste maa anses afholdt i Strid med Bestemmelsen i den citerede Lovs § 5, 1 Stk, vil Tiltalte være at anse efter Lovens § 8

med en Ringsted Købstads Kæmnerkasse tilfaldende Bøde efter Omstændighederne af 150 Kr med en Forvandlingsstraf af Hæfte i 8 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten vil Underrettens Dom være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 200/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Ernst Thomas Brandrup og **Hans Laurits Emil Hansen** (David),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927.

Dom afsagt af Retten for Nyborg Købstad m v den 6 Februar 1936: Tiltalte Ernst Thomas Brandrup bør inden 3 Dage efter denne Doms Afsigelse til Nyborg Købstads Kommunekasse bøde 135 Kr, idet Forvandlingsstraffen fastsættes til 10 Dages Hæfte, medens Tiltalte Hans Laurits Emil Hansen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Brandrup bør derhos inden 3 Dage efter Dommens Afsigelse betale Halvdelen af Sagens Omkostninger, som iøvrigt udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 27 April 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 60 Kr i Salær til den for de Tiltalte Ernst Thomas Brandrup og Hans Laurits Emil Hansen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Thomsen, udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører David 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er der af Politimesteren i Nyborg rejst Tiltale mod Vognmand Ernst Thomas Brandrup, Nyborg, og Vognmand Hans Laurits Emil Hansen, Nyborg, for Overtrædelse af § 2, jfr § 8, i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer ved med deres Motorkøretøjer at besørge Fragtmandskørsel paa Ruten Nyborg—Odense og omvendt for flere af hinanden uafhængige Personer uden at have erhvervet den i Loven forlangte skriftlige Tilladelse.

Tiltalte Brandrup er født i Rudkøbing 2 Oktober 1866. Tiltalte Hansen er født i Skelskør 23 Juli 1890.

Hver af de Tiltalte blev ved en af Kriminaldommeren i Odense den 24 Maj 1934 afsagt Dom for Overtrædelse af fornævnte Lovs § 1 II anset efter dens § 8 med Bøde 50 Kr til Odense Kommunes Kasse, hvorhos hver af dem den 9 Maj 1935 i nærværende Ret for Overtrædelse af samme Lovs § 8, jfr § 2, har vedtaget Bøde 65 Kr til Nyborg Købstads Kæmnerkasse.

Iøvrigt findes ingen af de Tiltalte tidligere tiltalt eller straffet.

Af Sagen fremgaar, at 23 Næringsdrivende i Nyborg og Odense ved en den 1 April 1935 dateret, i Afskrift fremlagt Kontrakt har antaget Tiltalte Brandrup til i fast Tjeneste at udføre Godstransport for dem mellem Nyborg og Odense og omvendt, saaledes at Tiltalte udfører Kørslen med det ham tilhørende Automobil og afholder i enhver Henseende alle med Kørslen forbundne Udgifter, at der beregnes et nærmere fastsat Vederlag for Kørslen i Forhold til Mængden af transporteret Gods efter en anført Skala, at der er garanteret Tiltalte et Vederlag for Kørslen af mindst 300 Kr maanedlig, i hvilken Henseende de paagældende Næringsdrivende indbyrdes hefter i Forhold til den for dem i vedkommende Maaned udførte Kørsel, at Tiltalte ikke, saa længe Kontrakten er gældende, maa foretage Vognmandskørsel for andre, og at Kontrakten kan opsiges fra hver af Siderne med 14 Dages Varsel til den 1 i en Maaned.

Ligeledes er der oprettet en den 31 Maj 1935 dateret Kontrakt, ved hvilken 55 Forretningsdrivende i Nyborg og Odense samt paa Strækningen mellem disse to Byer antager Tiltalte Hansen til i fast Tjeneste at udføre Godstransport for dem mellem Nyborg og Odense og omvendt med sit eget Automobil paa nærmere anførte Betingelser, der — fraset en mindre Afgivelse med Hensyn til Takst-Skalaen — er enslydende med fornævnte, Tiltalte Brandrup vedrørende Kontrakt.

De Tiltalte har erkendt, at de efter de paagældende Kontrakters Oprettelse, uden at have erhvervet den i ovennævnte Lovs § 2 ommeldte skriftlige Tilladelse, hver med eget Motorkøretøj har besørget Transport af Gods mellem Nyborg og Odense, for hvers Vedkommende dog kun for de Næringsdrivende, med hvem hver især har indgaaet Kontrakt, og mod Betaling efter kontraktmæssig Takst.

Tiltalte Brandrup har dog forklaret, at det nogle ganske enkelte Gange er hændt, at Personer, som ikke har medunderskrevet Kontrakten, har lagt Pakker ind i Tiltaltes Fragtbil paa Holdepladsen i Odense uden hans eller hans Søns Vidende, og at hans Søn, der fører Bilen, først har opdaget det, naar han er kommet til Nyborg, og derefter

har udleveret Pakkerne til Adressaterne mod takstmæssig Betaling af Afsenderne; men Tiltalte har forbudt sin Søn at foretage dette mere. Yderligere har Tiltalte Brandrup erkendt, at det nogle Gange er sket, at han ogsaa efter Kontraktens Oprettelse har modtaget Pakker til Transport med sin Bil fra Personer, som ikke har medunderskrevet Kontrakten, og det er fordi han har været ked af at sige nej til de paa-gældende, som har været blandt dem, han fra tidligere Tid har transporteret Gods for.

For saadan Transport har han modtaget samme Betaling som den for Kontraktunderskriverne fastsatte.

Kørslen foregaar hver Søndag og udgaar fra deres respektive Hjem, som Regel for Brandrups Vedkommende mellem Kl 11½ Fm til Kl 1 Efterm og for Hansens lidt efter Kl 12 Middag, med fast Holdeplads for hver i Odense. De har ikke fast Afgangstid fra Odense, men kører derfra, naar de er færdige med deres Virksomhed i Odense.

Det Gods, de besørger Transport af, bliver dels indleveret i deres Hjem eller paa deres faste Holdepladser, dels af de Tiltalte afhentet hos dem, som ønsker det transporteret; for Tiltalte Hansens Vedkommende sker det væsenlig paa sidstnævnte Maade.

De Tiltalte har anslaaet deres maanedlige Bruttoindtægt af denne Godstransport til, for Brandrups Vedkommende knap 600 Kr, for Hansens ca 1200 Kr, Yderligere rejser Brandrup daglig paa Kort med Jærnbanen mellem Nyborg og Odense og besørger Ærinder for Folk.

De Tiltalte Brandrup og Hansen har forklaret, at de efter at være mulkteret sidste Gang, konfererede med deres juridiske Raadgivere, henholdsvis Landsretssagfører Brandt og Sagfører Wass ved Sagfører Gøth, for at søge Forholdet ordnet paa lovlig Maade, og disse affattede de paagældende Kontrakter, som de derefter hver især forelagde Medkontrahenterne, som alle var deres faste Kunder.

Landsretssagfører Brandt, Nyborg, har som Vidne forklaret, at han har affattet den Tiltalte Brandrup vedrørende Kontrakt nøjagtig paa samme Maade som den Kontrakt, der blev godkendt af Højesteret i samme Dom af 4 Oktober 1932 (U f R 1932 Side 1034), ved hvilken Dom Højesteret statuerede, at den i Sagen omhandlede Kørsel til Godstransport ikke faldt ind under Fragtmandsloven.

Købmand A H Gudme, Nyborg, der har medunderskrevet den Tiltalte Brandrup vedrørende Kontrakt, har som Vidne forklaret, at der aldrig er blevet afkrævet ham nogen Del af det i Kontrakten anførte maanedlige Vederlag 300 Kr, og han har følt sig temmelig sikker paa, at Forpligtelsen hertil ikke vilde blive effektiv, idet Tiltalte har en god Fragtmandsforretning, men Vidnet har opfattet sig som juridisk forpligtet til i fornødent Fald at deltage efter Kontraktens Bestemmelser i Udredelsen af de nævnte Vederlag. Vidnet har derhos oplyst, at det er af Betydning for hans Forretning at vedligeholde Forbindelsen med Tiltalte angaaende Godstransport.

Tiltalte Hansen har med Hensyn til, at Navnene paa de Forretningsdrivende, som har underskrevet den ham vedrørende Kontrakt, ikke er anført i dennes Tekst overfor Underskrifterne, henvist til sin Sagfører.

Sagfører Gøth, Nyborg, har som Vidne forklaret, at naar de paa-gældende Navne ikke er anført i Kontraktens Tekst, er dette ikke sket for at holde Kontrakten aaben til fortsat Underskrift af Forretningsdrivende, men kun fordi Tiltalte Hansen ikke paa Vidnets Forespørgsel var istand til paa Stedet udtømmende at anføre Navnene paa de faste Kunder, med hvem han ønskede at kontrahere; Vidnet paalagde derfor Tiltalte hurtigst muligt at gaa rundt til de faste Kunder, der skulde medunderskrive, og Vidnet kan attestere, at alle de Medkontrahtenter, der har underskrevet Kontrakten, havde underskrevet, inden Kontrakten tilbageleveredes til Vidnet, der fik den ihænde før Stempelfristen, 21 Dage fra Dateringen 31 Maj 1935, var udløbet.

Efter Vidnets Udsagn har han ved Kontraktens Affattelse benyttet den af Landsretssagfører Brandt for Tiltalte Brandrup affattede Kontrakt som Forbillede.

Købmand Rasmus Nielsen, Firma Fr Nielsens Efterf, Nyborg, der har medunderskrevet den Tiltalte Hansen vedrørende Kontrakt, har som Vidne bl a forklaret, at hans Benyttelse af Tiltalte Hansen til den ommeldte Godstransport har ret stor Betydning for hans Forretning, og han har været klar over, at der paahvilede ham en juridisk Forpligtelse til at deltage i Udredelsen af det i Kontrakten anførte maanedlige Vederlag paa 300 Kr, men han har ikke regnet med, at det vilde betyde nogen større Risiko for ham, dels fordi Tiltalte har en god Fragtmandsforretning, dels fordi Vidnet efter Kontrakten har Ret til at opsigte denne med 14 Dages Varsel til den 1 i en Maaned.

De Tiltalte Brandrup og Hansen har oplyst, at det er en Eksistensbetingelse for dem begge at kunne fortsætte den ommeldte Kørsel; deres Indtægt sidste Aar har efter deres Opgivende andraget henholdsvis 2900 Kr og godt 5000 Kr. I sidstnævnte Beløb er medregnet Hansens Indtægt ved den med Nyborg Byraads Tilladelse af ham udførte Omnibuskørsel i Nyborg.

De Tiltalte Hansen og Brandrup benægter at have overtraadt fornævnte Lov, idet de hævder, at Tilladelse er ufornøden til den ommeldte Godstransport for de Personer, som har underskrevet de respektive Kontrakter, da de paagældende ikke er flere af hinanden uafhængige Personer, hvorhos Tiltalte Brandrup betragter den af ham for andre end Kontraktunderskriverne udførte Godstransport med hans Fragtbil for ganske underordnet, saa at særlig Tilladelse til den er ufornøden.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger findes det overvejende betænkeligt at statuere, at Tilladelse efter § 2 i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 har været nødvendig til den af de Tiltalte efter Udstedelsen af fornævnte Kontrakter udførte Kørsel for Underskriverne af Kontrakterne.

Tiltalte Hansen vil herefter være at frifinde.

For Tiltalte Brandrups Vedkommende bemærkes, at vel findes den skete Befordring af Pakker, som uden hans eller hans Søns Vidende er blevet anbragt i hans Fragtbil, uden væsenlig Betydning, men da han efter Kontraktens Oprettelse tillige nogle Gange til Transport med Bilen har modtaget Pakker af Personer, som ikke har underskrevet Kontrakten, findes han derved at have overtraadt § 2, jfr § 1, i ovennævnte Lov, og han vil derfor være at anse efter dennes § 8 med Bøde 135 Kr

til Nyborg Købstads Kommunekasse, idet Forvandlingsstraffen fastsættes til 10 Dages Hæfte.

Tiltalte Brandrup vil derhos have at betale Halvdelen af Sagens Omkostninger, som iøvrigt bliver at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Nyborg Købstad m v den 6 Februar 1936 og er af Anklagemyndigheden paaanket til Domfældelse af de Tiltalte Ernst Thomas Brandrup og Hans Laurits Emil Hansen i Overensstemmelse med Tiltalen samt for Tiltalte Brandrups Vedkommende tillige til Skærpelse af Straffen. De Tiltalte paastaar Frifindelse.

Efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes den af de Tiltalte i Henhold til de oprettede Kontrakter drevne Kørsel ikke at kunne henføres under Lov Nr 166 af 4 Juli 1927. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Nr 214/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Søren Thomas Larsen (Oluf Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924.

Dom afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 21 November 1935: Tiltalte, Manufakturhandler Søren Thomas Larsen, bør inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse bøde 100 Kr til Roskilde Kommunes Kasse. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 10 Dage. Sagens Omkostninger udredes af Tiltalte.

Østre Landsrets Dom af 17 Juni 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af Tiltalte Søren Thomas Larsen. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen paaberaabte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 29 Oktober 1935 er Manufakturhandler Søren Thomas Larsen, Klostervang 16, Roskilde, sat under Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 ved i Sommeren 1935 efter en Ombygning af A/S Crome & Goldschmidts Forretning, Algade 11, Roskilde, i Erhvervsøjemed dels at have skiltet med Ordet »Kontantforretning« og dels i lokale Blade i Roskilde den 27 og 28 September og den 19 og 26 Oktober d A at have averteret med Ordene »Kontantforretning«, »Byens billigste Kontantforretning« og »Roskilde billigste Kontantforretning«, og saaledes om sin Virksomhed benyttet Betegnelser, der var egnet til at hidføre Forveksling med den af Manufakturhandler Carl Andersen i Ejendommen Algade 2 i Roskilde drevne Forretning, der den 10 Marts 1927 er indregistreret i Firmaregistret under Navnet »Roskilde Kontantforretning«, og siden har brugt det indregistrerede Navn som Facadeskilt.

Tiltalte er født den 22 Februar 1888 og ikke fundet tidligere straffet.

Af Tiltaltes Forklaring og det øvrigt for Retten oplyste fremgaar følgende:

Anmelderen i nærværende Sag, Manufakturhandler Carl Andersen, har i en længere Aarrække drevet Forretning i Ejendommen Algade 2 i Roskilde under Firmanavnet »Roskilde Kontantforretning«, hvilket Firma-navn han i 1927 fik indregistreret og bl a har benyttet til Skiltning paa Forretningens Facade. Tiltalte overtog i 1912 Crome og Goldschmidts Forretning i Roskilde, der er beliggende Algade Nr 11, ca 70 m fra Anmelderens Forretning. I Foraaret 1935 paabegyndte Anmelderen en Ombygning af sin Forretning, og noget senere begyndte Tiltalte en Ombygning af sin Forretning, hvilken Ombygning tilendbragtes hurtigere end Anmelderens. Ved Ombygningen fik Crome & Goldschmidts Forretning tillige Facade mod Olsgade, hvor Tiltalte over 1ste Sal med meget iøjnefaldende og store Bogstaver lod opsætte Ordet »Kontantforretning«. Dette skete, medens Anmelderens Facadeskilte paa Grund af den ovennævnte Ombygning var fjernede. Endvidere fremgaar det af Sagen, at Tiltalte i lokale Blade har averteret som i Anklageskriftet nævnt.

Medens Anmelderen har anført, at den nævnte Skiltning og Avertering har været i høj Grad egnet til at hidføre en Forveksling med hans Forretning, har Tiltalte bestridt dette og hævdet, at det ikke har været hans Hensigt at hidføre nogen Forveksling med »Roskilde Kontantforretning« og har i saa Henseende bl a henvist til, at hans Forretningssted i Annoncerne er angivet som værende Hjørnet af Algade og Olsgade, medens »Roskilde Kontantforretning« er beliggende paa Hjørnet af Algade og Allehelgensgade. Med Hensyn til Annoncen i »Roskilde Tidende« den 26 Oktober 1935 med Overskriften: »Roskilde billigste Kontantforretning« har han særlig anført, at Overskriften rettelig skulde have været »Byens billigste Kontantforretning« — som den samme Dag lød i andre lokale Blade — og at det skyldes en Fejl fra Trykkeriet eller muligt fra hans Kontor, at Annoncen fik den nævnte Overskrift. Iøvrigt har Tiltalte, der bestrider, at Anmelderen har erhvervet eller kan erhverve nogen Eneret til Benyttelsen af Ordet »Kontantforretning«, til Støtte for det

berettigede i, at han averterer og skilter med Ordet »Kontantforretning« anført, at hans Forretning altid principielt har været en Kontantforretning. Han har forklaret, at han tidligere har annonceret med Ordene: »vi sælger kontant«, »vi køber kontant« og lignende, men at han ikke tidligere har annonceret eller skiltet med Ordet »Kontantforretning«, og at Grunden til, at han nu paa Facaden mod Olsegade har skiltet med Ordet »Kontantforretning«, alene er den stedfundne Ombygning, og at han har ønsket at markere, at Forretningen er en Kontantforretning.

Tiltalte har erkendt, hvilket stemmer med det iøvrigt oplyste, at Anmelderens Forretning i daglig Tale i Roskilde kaldes »Kontantforretningen«.

Idet bemærkes, at Retten finder det ganske ubetænkeligt at forkaste en af Tiltalte under Proceduren fremsat Paastand om, at hans Benyttelse af Ordet »Kontantforretning« ikke har fundet Sted i Erhvervsøjemed, maa Retten udtale, at Benyttelsen af det nævnte Ord i de paaklagede Annoncer, hvor det findes paa særlig fremtrædende Maade, og til den ommeldte Skiltning efter Rettens Skøn er egnet til at hidføre Forveksling med Anmelderens Forretning. Idet det er ubestridt, at Anmelderen retmæssigt benytter Betegnelsen »Roskilde Kontantforretning«, og det findes upaakrævet at komme ind paa, om der kan erhverves Eneret til Ordet »Kontantforretning«, vil Tiltalte herefter, idet Begæringen om Tiltale er tiltraadt af Dansk Tekstil Union, ikke kunne undgaa Straf efter den i Anklageskriftet citerede Bestemmelse, og findes Straffen passende at kunne bestemmes til en Roskilde Kommunes Kasse tilfaldende Bøde af 100 Kr, subsidiært 10 Dages Hæfte.

Sagens Omkostninger udredes af Tiltalte.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 21 November 1935 og er af Tiltalte Søren Thomas Larsen paaanket til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Landsretten fremførte ikke findes at kunne føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Færdig fra Trykkeriet den 16 December 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 23

Mandag den 30 November.

Nr 150/1936. **Politimesteren i Roskilde Købstad m v**
p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 26 Maj 1936.

Kendelse afsagt den 13 Maj 1936 af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v:

Da Retten ikke finder, at den Adgang, der ved Motorlovens § 24, Stk 1, 2 Pkt, gives Politiet til at fremstille en Person for en Læge til Undersøgelse, hjemler Politiet Ret til at lade udtage Blodprøve hos den paagældende mod dennes Vilje, og da der heller ikke ses at foreligge anden Hjemmel til at foretage et saadant personligt Indgreb, som Udtagelse af Blodprøve uden Samtykke fra Vedkommende maa siges at være, vil den fremsatte Begæring ikke kunne tages til Følge.

T h i e r a g t e s:

Den fremsatte Begæring om mod Sigtedes Ønske at lade udtage Blodprøve kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Kendelse af 26 Maj 1936:

Ved Kendelse afsagt af Retten for Straffesager for Roskilde Købstad m v den 13 Maj 1936 bestemtes, at Blodprøve ikke kan udtages hos den for Overtrædelse af Motorlovens § 24 sigtede Carl Kristian Jensen mod dennes Ønske.

Denne Kendelse er af Politimesteren for Roskilde Købstad m v paakæret her til Retten.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s:

Den paakærede Kendelse stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landset afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse af Anklagemyndigheden paakæret til Højesteret.

I en den 22 Oktober 1936 afgivet Erklæring har Retslægeraadet bl a udtalt:

»Blodprøvetagningen til Brug ved Spiritusundersøgelse finder praktisk talt altid Sted fra Øreflippen, kun meget sjældent fra en Fingerspids — — — Saadanne Blodprøvetagninger til Spiritusundersøgelse er udført i meget stort Antal saavel her i Landet som andetsteds, og Blodprøvetagningen udført paa ganske lignende Maade har i mange Aar fundet Sted i meget stort Omfang til Undersøgelse for Blodmangel, forskellige Blodsygdomme, Sukkersyge m m og foretages daglig i Tusindtal paa Hospitalerne og af de praktiserende Læger — ofte endog en Række Gange daglig paa samme Patient — uden at det Retslægeraadet bekendt nogensinde er sket, at den paagældende Person har haft Mén af Indgrebet. Det ubetydelige Indgreb kan ikke siges at være forbundet med nogen Fare eller Risiko, og der er ikke Tale om, at det for nogle Personer skulde være forbundet med større Fare eller Risiko end for andre. En forudgaaende Undersøgelse af paagældende maa derfor betragtes som ganske unødvendig — — — vil man ved Hjælp af Alkoholkoncentrationen i Blodet kunne beregne den Alkoholmængde, der findes i Organismen ved Prøvetagningen, og man vil, naar Oplysning om Tidspunktet for den paagældende Persons Spiritusnydelse foreligger, kunne beregne Størrelsen eller Størrelsesordenen af hans Spirituskonsum. — — — Endvidere vil Blodundersøgelsen eventuelt i Forbindelse med Alkoholkoncentrationen i Urinen i en stor Række Tilfælde kunne benyttes til Beregning af Alkoholkoncentrationen i Blodet paa det Tidspunkt, den paagældende førte Motorkøretøj — — — Endelig byder Bestemmelsen af Alkoholkoncentrationen i Blodet en meget betydelig Hjælp ved Bedømmelsen af de saakaldte kliniske Lægeerklæringer om Spirituspaavirkethed — — — man i Konstateringen af Alkoholkoncentrationen i Blodet har et udmærket Hjælpemiddel til Bedømmelse af Spirituspaavirkethed, et Mittel der endog lejlighedsvis kan værne mod forkerte Retsafgørelser.

Retslægeraadet maa i det hele efter sine Erfaringer tillægge Resultaterne af Blodprøveundersøgelserne en endog meget stor Værdi ved Bedømmelsen af de til Raadet indsendte Spiritussager — — — Retslægeraadet maa herefter betragte Blodprøvetagning til Konstatering af Alkoholkoncentrationen i Blodet som et uundværligt Led i den i § 24, 1 Stk, i Lov om Motorkøretøjer omhandlede Lægeundersøgelse — — — og Raadet maa betragte det som nødvendigt, at Blodprøvetagning gennemføres obligatorisk i alle Tilfælde, hvor dette Spørgsmaal kommer til at foreligge — — —

Retslægeraadet maa af de nævnte Grunde ubetinget fastholde Nødvendigheden af, at Blodprøvetagning gennemføres — ogsaa imod den paagældende Persons Ønske — i alle Tilfælde, hvor det i Retssager bliver at afgøre, hvorvidt eller i hvilken Grad en Person er paavirket af Spiritus — — —«

Efter det saaledes foreliggende om Indgrebets Beskaffenhed og Blodprøvens Betydning som Led i den paabudte Lægeundersøgelse findes det, overensstemmende med hvad der maa antages

tilsigtet ved Affattelsen af Motorlovens § 24, 1 Stk, 2 Pkt, at maatte statuere, at Udtagelse af Blodprøve til Gennemførelsen af den lægelige Undersøgelse er hjemlet ved den nævnte Lovbestemmelse, ogsaa mod den sigtedes Ønske.

Efter det anførte, og efter hvad der er oplyst om Grundlaget for Politiets Sigtelser mod Handelsmand Carl Kristian Jensen har Politiet ved den omhandlede Leilighed været berettiget til under Fremstillingen af Sigtede for Læge til Undersøgelse at lade Blodprøve udtage uden hans Samtykke.

Overensstemmende hermed vil den paakærede Kendelse være at ophæve, idet der nu ikke er Grund til at træffe Bestemmelse om Udtagelse af nogen saadan Prøve.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse ophæves.

Nr 65/1936. Gaardejer **N P Schønnemann** (Heilesen)

m o d

Overformynderiet og Skifteretten for Roskilde Købstad m v
(Trolle),

betræffende Udbetaling af et i Overformynderiet indestaaende Arvebeløb.

Østre Landsrets Dom af 11 Oktober 1935: Overformynderiet kendes pligtigt at udbetale de foran omhandlede 800 Kr med Renter deraf fra den 8 Marts 1934 til Skifteretten for Roskilde Købstad m v. Skifteretten for Roskilde Købstad m v kendes pligtigt at modtage det nævnte Beløb med Renter til Udloeding til Kirsten Rasmusdatters lovlige Arvinger. Iøvrigt bør de Sagsøgte for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer N P Schønnemann, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for bemeldte Skifteret beskikkede Sagfører for den forberedende Ret og for Landsretten, Landsrettsagfører P F Mygind et Salær af 80 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at det for Højesteret er oplyst, at Testatrix døde den 22 Januar 1881.

For Højesteret har Overformynderiet sluttet sig til Skifterettens Paastand.

Det maa antages, at der ved Oprettelsen af de omhandlede Testamenter ikke er regnet med den Mulighed, at Jens Pedersen

blev umyndiggjort, forinden han opnaaede Fuldmyndighedsalder, og det maa derfor have været forudsat, at Kapitalerne tilkom ham endeligt fra dette Tidspunkt. Hans Umyndiggørelse forinden findes derhos ikke i Henseende til Spørgsmaalet om Kapitalernes Tilbagefald til Testatrix Slægt at kunne sidestilles med den i Testamentet omhandlede Umyndighed paa Grund af Ungdom, og der findes herefter ikke at være tilstrækkelig Hjemmel til at antage, at hans Ejendomsret til Kapitalerne ikke er blevet ubetinget.

De Indstævntes Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Overformynderiet og Skifteretten for Roskilde Købstad m v, bør for Tiltale af Appellanten, Gaardejer N P Schønnemann, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Det Landsretssagfører P F Mygind tillagte Salær, 80 Kroner, udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Juli 1871 oprettede Enke Kirsten Rasmusdatter af Gundsømagle, der i Testamente af 6 Juli 1864 havde indsat nogle Slægtninge til at arve hende, et Testamente, indeholdende saalydende Bestemmelser:

»Af min Formue skal forlods uden Bekostning ved Udredelse af Afgifter eller paa anden Maade udtages som Legat til min Plejesøn Drengen Jens Pedersen, Søn af forhenværende Indsieder i Gundsømagle Peder Jensen og fraskilte Hustru Bothilde Mogensdatter en Capital af 400 Rdl skriver fire Hundrede Rigsdaler Rigsmønt, der indsættes i vedkommende Overformynderi, saaledes at Renten udbetales ham fra hans Confirmation eller i alt Fald fra hans fyldte 15de Aar, medens Capitalen først udbetales ham, naar han er fuldmyndig. Dersom bemeldte Jens Pedersen dør uden Livsarvinger før Capitalen er ham udbetalt, falder Capitalen tilbage til mine Arvinger til fri Raadighed, hvilket ligeledes skal gælde, hvis han dør før jeg, hvorimod Capitalen, hvis Jens Pedersen efter min Død uden at have opnaaet Fuldmyndighedsalderen dør og efterlader sig Livsarvinger tilfalder disse.«

I et den 3 Februar 1875 oprettet Testamente bestemte Kirsten Rasmusdatter »i Forbindelse med« de fornævnte to Testamenter, at der foruden det Jens Pedersen ved Testamentet af 5 Juli 1871 tillagte skulde tillægges ham 2000 Kr samt noget Løsøre; det hed derhos:

»Hvis bemeldte min Plejesøn skulde være afgaaet ved Døden inden jeg, men have efterladt sig Ægtefælle og Livsarvinger, da skulle ommeldte 2000 Kr samt de nævnte Effekter tilfalde disse til Deling efter Loven som om der var Tale om Arvedeling efter Loven af Arv efter ham, hvis Jens Pedersen skulde være død før jeg og ved min Død kun

efterlade enten Ægtefælle eller Livsarvinger, da skal det Omtalte tilfalde respektive Ægtefæller eller Livsarvingerne (eller Livsarvingen, om kun een saadan findes), og hvis endelig Jens Pedersen skulde være død før jeg uden at efterlade ved min Død enten Ægtefælle eller nogen Livsarving (eller Livsarvinger), da skal det Foromtalte (altsaa de 2000 Kr og de angivne Løsøreieendele) tilfalde mine Arvinger efter Indholdet af det ovenomtalte Testamente af 6te Juli 1864, saaledes som deri er bestemt.

Iøvrigt forholdes med Hensyn til Sikringen af ommeldte 2000 Kr for Jens Pedersen paa samme Maade som i Testamentet af 5te Juli 1871 bestemt angaaende de deri omhandlede 400 Rdl (nu 800 Kr).

Til Bekræftelse med min Underskrift i Overværelse af Notarius publicus.

Det tilføjes endnu, at jeg ligeledes tillægger fornævnte Jens Pedersen ved min Død 12 Skjorter, og at det er min Villie, at saafremt Jens Pedersen efter min Død skulde afgaa ved Døden før hans 18 Aar og uden at han efterlader Livsarvinger eller Ægtefælle skal den ham foran tillagte Arvelod 2000 Kr tilfalde mine Arvinger efter Loven og fordeles mellem disse efter Lovens Bestemmelser.«

Jens Pedersen, der var født den 13 Oktober 1860, blev umyndiggjort den 7 April 1881. Efter at Testatrix var afgaaet ved Døden i 1882 [skal være 1881], blev de ovennævnte to Beløb, ialt 2800 Kr, af Skifteretten for Lejre Herred m v, der behandlede hendes Bo, indsat i Overformynderiet til Bestyrelse for Jens Pedersen. Den 8 Marts 1934 afgik denne, hvis Umyndiggørelse ikke var blevet ophævet, ved Døden i »De gamles By« i København, uden at have været gift og uden at efterlade sig Livsarvinger.

Under en derefter stedfunden Brevveksling mellem Overformynderiet og dels Skifteretten for Roskilde Købstad samt Ramsø-Tune Herreder og Lejre Herred, dels Københavns Byrets Skifteafdeling som behandlede Boet efter Jens Pedersen, efter hvem det ikke var lykkedes at opspørge Arvinger, udtalte begge Skifteretter sig for, at det ved Domstolene søgtes afgjort, til hvilket Bo Kapitalen skulde udbetales, ligesom de begge intet fandt at erindre mod, at Omkostninger ved den paagældende Retssag, uanset dennes Udfald, udrededes af Kapitalen.

Under nærværende mod Overformynderiet og Skifteretten for Roskilde Købstad m v anlagte ved Retten for Roskilde Købstad m v forbedte Sag har nu Sagsøgeren, Gaardejer N P Schønnemann, Kr Saaby, der er en af de ifølge Testamentet af 6 Juli 1864 arveberettigede Slægtninge til Kirsten Rasmusdatter, paastaet dels Overformynderiet kendt pligtigt at indbetale de omhandlede 2800 Kr med Renter deraf fra den 8 Marts 1934 til Skifteretten for Roskilde Købstad m v til videre Foranstaltning, dels bemeldte Skifteret kendt pligtigt at modtage Beløbet til Udlodning til Kirsten Rasmusdatters lovlige Arvinger, deriblandt Sagsøgeren.

Overformynderiet har ingen Paastand nedlagt. Skifteretten har paastaet sig frifundet.

Til Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren anført, at efter Indholdet af Testamenterne af 5 Juli 1871 og 3 Februar 1875 tilkommer

de 2800 Kr med Renter Kirsten Rasmusdatters Arvinger, til hvilke det derfor paahviler Skifteretten for Roskilde Købstad m v at udlægge dem under Genoptagelse af Arveladerindens Bo. Her overfor har Skifteretten gjort gældende, at Testamenterne maa forstaas saaledes, at de to Kapitaler er faldet i Arv til Jens Pedersen, og at de derfor tillige med Renter skal udbetales til Københavns Byrets Skifteafdeling som behandlende hans Bo.

Hovedbestemmelserne i de 2 Testamenter af 1871 og 1875 gaar ud paa som Legatar at tillægge Jens Pedersen 2 Kapitaler. Heraf følger efter almindelige arveretlige Regler, at Kapitalerne ved Legatarens Død efter Testatrix tilfalder Legatarens Kreditorer eller Arvinger. Fra denne Regel gør Testamenterne Undtagelser, der er forskellige i de 2 Testamenter.

I det første Testamente bestaar Undtagelsen deri, at Kapitalen »falder tilbage« til Testatrix Arvinger, hvis Jens Pedersen dør uden Livsarvinger, før Kapitalen er ham udbetalt, hvilket efter Testamentets øvrige Bestemmelser skal ske, naar han er fuldmyndig. Betingelserne for Kapitalens Tilbagefald maa anses for opfyldt, uanset om der i Testamentet maatte findes Holdepunkter for, at Testatrix kun har tænkt sig Kapitalen udbetalt til Jens Pedersen af den Grund, at han ikke opnaaede Fuldmyndighedsalder, idet det maa antages stemmende med hendes Vilje dermed at sidestille, at Udbetaling blev udelukket ved Umyndiggørelse. Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge, forsaavidt angaar den her omhandlede Kapital.

I det andet Testamente er Testatrix Arvingers Ret til at arve den deri nævnte Kapital ved Jens Pedersens Død efter Testatrix gjort betinget af, at han afgaar ved Døden før sit 18 Aar uden at efterlade sig Livsarvinger eller Ægtefælle. Da denne Betingelse ikke er opfyldt, maa Kapitalen indgaa i Jens Pedersens Bo og tilfalde hans Kreditorer eller Arvinger, eventuelt Statskassen, og de Sagsøgte vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

T i r s d a g d e n 1 D e c e m b e r .

Nr 80/1936. **Schweizisk Ulykkesforsikrings - Aktieselskab** i Winterthur ved Firmaet **Aug Borgen** og Grosserer **Peter Bro** (Fich)

m o d

Ostehandler **Otto Jørgensen** (Teist),

betræffende Erstatning for Skade ved et Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 18 Februar 1936: Sagsøgte, Ostehandler Otto Jørgensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Grosserer Peter Bro og Schweizisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab i Winterthur ved Firmaet Aug Borgen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanterne in solidum at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Appellanterne, Schweizisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab i Winterthur ved Firmaet Aug Borgen og Grosserer Peter Bro, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Ostehandler Otto Jørgensen, 500 Kroner, der uddedes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 Oktober 1934 om Aftenen mellem Kl 7 og 7½ kom Grosserer Bro til Skade ved at falde paa Indgangstrappen til Sagsøgte Ostehandler Otto Jørgensens Ejendom i Nyraad. For at komme til Indgangen maatte han fra Landevejen gennem en Port ind i Gaarden og derefter langs Huset til dets fjerneste Ende, hvor Indgangen var gennem et mindre Bislag med Fundament af Cement, hvori var et Trin ved Dørtærskelen og et Trin udenfor. Bro, der i den ene Haand havde en Koffert med 15 kg Ost og i den anden en Pakke med 12 kg Ost, snublede ved Opgangen paa det første Trin og paadrog sig derved en alvorlig Knæskade.

Under Anbringende af, at Faldet skyldtes nogle Træsko, som Sagsøgte havde anbragt paa venstre Ende af det yderste Trappetrin, og som Bro i Mørket ikke kunde bemærke, og at Sagsøgtes Anbringelse af Træsko dér maa betegnes som et uforsvarligt Forhold, navnlig da Bro forud havde underrettet Sagsøgte om sit Komme, har Bro under nærværende ved Retten for Vordingborg Købstad m v forberedte Sag paa-staaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke udover 5875 Kr 51 Øre, der opgøres saaledes:

1. Svie og Smerte	Kr 1000,00
2. Læge, Medicin og Massage m v	— 1500,00
3. Tabt Arbejdsfortjeneste:	
Direkte Nedgang i Bruttoavance.....	Kr 3677,51
Ikke indtruffet Omsætningsforøgelse ved	
Prisstigning, 20 pCt af Kr 25 000..	— 5000,00
	<hr/>
	Kr 8677,51
÷ betalt af »Winterthur«	— 5302,50
som Dagpengeerstatning ifølge Ulyk-	
kesforsikrings-Police.	<hr/>
	— 3375,51
	<hr/>
	Ialt.. Kr 5875,51

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Bro's Stævnings Dato den 5 November 1935.

Schweizisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab i Winterthur ved Firmaet Aug Borgen, der i Henhold til en af Bro den 21 Juni 1930 for 10 Aar tegnet Ulykkesforsikringspolice har udbetalt Bro Dagpenge i 130 Dage à 35 Kr og i 43 Dage à 17 Kr 50 Øre, paastaar derhos Sagsøgte tilpligtet at erstatte disse Beløb med ialt 5302 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Selskabets Stævnings Dato den 8 November 1935.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet det bestrides, at der fra hans Side er udvist Uagtsomhed eller andet til Erstatning forpligtende Forhold. Subsidiært paastaas Størrelsen af Erstatningen nedsat, fordi Bro selv har udvist Uforsigtighed, og fordi de enkelte Poster er for højt beregnede.

Under Sagens Forberedelse har Sagsøgte forklaret, at Døren til Bislaget var anbragt i højre Karm og stod aaben udad. Rummet indenfor benævner Familien som Træskogangen, og Træskoene sættes sædvanlig her. Sagsøgte plejer at anbringe sine Træsko lidt til venstre i Gangen og har sikkert sat dem der $\frac{1}{2}$ Times Tid før Ulykken skete. Bro har mange Gange tidligere besøgt ham her, men det skete som Regel om Dagen. Da Ulykken skete, var det helt mørkt, men ved Lyset fra Stuen kendte han Bro. Den ene Træsko fandt han bagefter i Gaarden lige nedenfor Trapestenen, mens den anden stod inde i Gangen.

Bro har under sin ved Domsforhandlingen afgivne Partsforklaring fastholdt, at Træskoene var anbragt til venstre paa det yderste Trin. Han har derhos forklaret, at Sagsøgte, da han var faldet, tog sig det meget nær og sagde, at Træskoene havde været en Fælde.

Efter Ulykken er der ved Bislaget — ud for en tætved staaende Pumpe — anbragt elektrisk Gaardbelysning.

Under Hensyn til, at Bro — paa Grund af Mørket, de stedlige Forhold i Gaarden i det hele taget og den Bagage, han bar — havde Anledning til at iagttage Forsigtighed, og til, at Sagsøgtes Anbringelse af Træsko ved Siden af Passagen ikke tør betegnes som en Tilsidesættelse af almindelig Agtpaagivenhed, findes det ikke paa det foreliggende Grundlag at kunne statuere, at Sagsøgte er ansvarlig for Skaden, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Onsdag den 2 December.

Nr 212/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Oscar Johannes Hansen Groth (Overretssagfører H Sachs),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 138 I m v.

København's Byrets Dom af 22 April 1936: Tiltalte, Sporvejsfunktionær Oskar Johannes Hansen Groth, bør inden 15 Dage efter nærværende Doms lovlige Forkyndelse bøde 300 Kr til Københavns Kommunes Kasse og derhos betale Sagens Omkostninger. Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 20 Dage.

Østre Landsrets Dom af 15 Juni 1936: Byrettens Dom bør ved Magt at stånde, dog at Bøden tilfalder Statskassen. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H Sachs, udredes af Tiltalte Oscar Johannes Hansen Groth. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Til Dommens Fremstilling føjes:

Sporvognskonduktørerne Marcussen og Olsson har forklaret, at Tiltalte ved Stoppestedet Frederiksborgvej—Frederikssundsvej kørte lidt for langt frem, saa at Sporvognstoget maatte bakke, for at Sporet kunde skiftes, hvorhos førstnævnte Konduktør har forklaret, at en Passager ved denne Lejlighed kom hen til ham og sagde, at Vognstyren vist var beruset. Vidnet Rügge har forklaret, at Tiltalte de fleste Gange ved Opbremsningerne ved Stoppestederne maatte bruge Grusbremser antagelig fordi han bedømte Afstanden forkert.

Tiltalte, der den 4 Februar 1936 havde haft fri fra Kl 12,30 til Kl ca 15,50, nægtede ved den samme Dag foretagne Politiførelser at oplyse, hvor han havde opholdt sig i det anførte Tidsrum og om han i dette Tidsrum havde nydt Spiritus, og der er ej heller senere ad anden Vej tilvejebragt fuldstændige Oplysninger herom. Under Hensyn til Retslægeraadets Erklæringer findes det herefter uden Betænkelighed at gaa ud fra, at Tiltaltes Spiritusforbrug har været væsentlig større end af ham angivet.

Efter alt saaledes foreliggende maa det antages, at Tiltalte under Kørslen har været i kendelig Grad beruset, og at hans Beruselse i nogen Grad har haft Indflydelse paa hans Kørsel.

Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 138, Stk 1

samt efter den anførte Politibestemmelse med en Straf, der findes at burde bestemmes til Hæfte i 10 Dage.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger for alle Retter.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Oscar Johannes Hansen Groth bør straffes med Hæfte i 10 Dage.

Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger for alle Retter, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sachs, 40 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der ved Anklageskrift fra Københavns Politi af 14 Februar 1936 rejst Tiltale mod Sporvejsfunktionær Oskar Johannes Hansen Groth, boende Studsbølle Allé Nr 58, Taarnby, for Overtrædelse af Politibestemmelserne af 11 Januar 1927, jfr Politivedtægtens § 103, og Straffelovens § 138, I i Anledning af, at han efter forsætlig eller ved grov Uagtsomhed at have bragt sig i saa beruset Tilstand, at han ikke var i Stand til at føre Sporvogn paa betryggende Maade, dog den 4 Februar dette Aar her i Staden har ført Sporvogn Linie 5 fra Sundby Remise til Husum Endestation og herved har udsat andres Person og betydelige Formueværdier for Fare.

Tiltalte har paastaet sig frifundet, idet han særlig har hævdet, at han ikke ved den paagældende Lejlighed har været paavirket af Spiritus, og da i hvert Fald ikke i en saadan Grad, at han ikke var i Stand til at føre Sporvogn paa betryggende Maade.

Tiltalte har om sit Spiritusforbrug den 3 og 4 Februar dette Aar nærmere forklaret, at han den 3 om Aftenen havde Fremmede, og i Løbet af Aftenen drak 5 à 6 Pilsnere og sammen med 5 Gæster delte en Flaske Frugtvin. Han kom i Seng ved Midnatstid og sov til Klokken 6,15 næste Morgen. Den 4 drak han til sin Frokost mellem Klokken 12 og 12,30 een, højt to Pilsnere, hvorhos han sammen med 7 andre delte en halv Flaske Brændevin, saaledes at han fik antagelig en Snaps. Ved 15-Tiden om Eftermiddagen drak han en Pilsner. Herudover vil han intet have nydt de to nævnte Dage.

Børge Rügge har som Vidne i Retten forklaret, at han under den ommeldte Sporvognstur paa Strækningen fra Holmbladsgade til Fælledvejen stod paa Sporvognens Forperron, og at han fandt Tiltaltes hele Optræden præget af, at denne var paavirket af Spiritus. Tiltalte tabte saaledes sin Køretablet paa Gulvet og var nærmest uhøflig overfor et ældre Ægtepar, der bad om at maatte gaa ind i Sporvognen ad Døren til Forperronen, hvorhos det var Vidnet paafaldende, at Tiltalte gentagne Gange kørte i »god Fart«.

En Medpassager udtalte med Henblik paa Tiltalte ved sin Afstigning til Vidnet, »at den nok var højt oppe.«

Ved sin Afstigning henvendte Vidnet sig til en Politibetjent, der foranledigede Tiltalte anholdt ved Husum Endestation.

Sporvognskonduktørerne Nr 1105, Marcussen, og 1240, Olsson, der under Turen var Konduktører paa henholdsvis Motorvognen og Bivognen, har som Vidner forklaret, at de ikke under selve Turen, hverken ved Tiltaltes Kørsel — der snarest var forsigtigere end sædvanlig — eller iøvrigt ved hans Optræden havde bemærket noget, der tydede paa, at han var paavirket af Spiritus. Først efter at Politiet var kommet til Stede, fik de Indtryk af, at han muligt nok var spirituspaavirket, uden at de dog havde kunnet angive bestemte Holdepunkter herfor.

Politibetjentene Nr 1208, Andersen, og 857, Martinsen, har som Vidner forklaret, at Tiltalte gjorde et træt — nærmest anstrengt — Indtryk, lugtede stærkt af Spiritus og havde slørede Øjne og besværlig Gang, da de antraf ham ved Endestationen, saaledes at de ikke fandt det forsvarligt at lade ham føre Sporvognstoget tilbage, men indbragte ham til Politistationen.

Overbetjent Nr 23, Ravnebjerg, der som vagthavende Overbetjent modtog Tiltalte paa Stationen, har som Vidne forklaret, at Tiltalte ved Ankomsten hertil lugtede stærkt af Spiritus, saa anløben ud og gjorde et noget opstemt Indtryk, hvorfor Overbetjenten foranledigede ham spiritusundersøgt af Læge Sv Emanuel, der i en samme Dag udstedt Erklæring udtaler, at Tiltalte, som Resultat af Undersøgelsen, skønnes at være paavirket af Spiritus i let Grad.

Det bemærkes, at det under Sagen er oplyst, at Tiltalte, der blev indbragt paa Stationen Klokken 17,25, er faldet i Søvn paa Bænken i Politistationen, inden Undersøgelsen paabegyndtes Klokken 17,50.

Ved en af Retsmedicinsk Institut foretaget Alkoholbestemmelse paa Blodprøve fandtes Reduktion svarende til 1,29 ‰ Alkohol i Blodet og 2,04 ‰ Alkohol i Urinen.

Retslægeraadet, som Sagen har været forelagt, udtaler i Erklæring af 21 Marts 1936:

»Tiltaltes Forklaring om hans Spiritusforbrug den 3 Februar 1936 om Aftenen og den paagældende Dag er ikke i Overensstemmelse med Alkoholkoncentrationen i den Kl 18 den 4 Februar tagne Blodprøve. Hans Forbrug maa antages at have ligget væsentlig højere end af ham forklaret.«

Der har ikke iøvrigt under Sagen kunnet skaffes nøjere Oplysning om Tiltaltes Spiritusforbrug de nævnte Dage.

Endelig bemærkes, at Tiltalte den 3 Februar var blevet underrettet om sin Tjenestetid den paafølgende Dag.

Idet Tiltaltes Tilstand ved den paagældende Lejlighed nu ikke efter det oplyste med Føje findes at kunne karakteriseres som Beruselse, vil han være at frifinde, for saa vidt Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 138 angaar.

Hans Forhold findes imidlertid efter det foreliggende at burde tilregnes ham som Overtrædelse af Post I a, Punkt 2, vedrørende Vognstyrere i Politibestemmelser angaaende Kørsel med elektriske Sporvogne i København af 11 Januar 1927, og han vil derfor være at anse efter denne Bestemmelse, jfr Politivedtægtens § 103, med en Køben-

havns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne passende findes at kunne ansættes til 300 Kr, subsidiært med Hæfte i 20 Dage.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 22 April 1936 af Københavns Byrets 1 Afdeling (1679/1936), og paaanket af Tiltalte Oscar Johannes Hansen Groth til Frifindelse eller dog Formildelse, af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Anklageskriftet samt til Skærpeelse af den idømte Straf.

Medens det foreliggende Forhold efter Udtrykkene i den i den indankede Dom anførte Bestemmelse i Politibestemmelser angaaende Kørsel med elektriske Sporvogne i København ikke kan anses at indeholde en Overtrædelse af disse Bestemmelser, findes Udtrykket i Straffelovens § 138, Stk 1, »i beruset Tilstand« efter Bestemmelsens antagelige Hensigt at maatte omfatte enhver Paavirkethed af Spiritus, der efter Forholdets Beskaffenhed udsætter Personer eller betydelige Formueværdier for Fare. Da denne Forstaaelse af nævnte Straffebestemmelse efter det foreliggende maa medføre Strafansvar for Tiltalte, vil han være at anse efter denne Bestemmelse med en Statskassen tilfaldende Bøde af Størrelse og med Forvandlingsstraf som i den indankede Dom bestemt.

Nr 239/1936.

Olaf Marius Truelsen

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 24 August 1936.

Den indankede Kendelse er saalydende:

Ved Dom, afsagt den 28 August 1934 af det fyenske Nævningeting, blev Olaf Marius Truelsen efter Straffelovens § 216 og § 70, jfr § 17, dømt til at anbringes i Psykopatforvaringsanstalt, hvor han anbragtes den 11 September 1934.

Arbejdsmand Rasmus Søren Truelsen, Haarby, har som Tilsynsværge for Domfældte, der er hans Søn, i et Andragende af 1 April 1936 anholdt om Sagens Genoptagelse eller subsidiært om Domfældtes Udskrivning paa Prøve.

Om Andragendet foreligger Udtalelser fra Speciallægen ved Forvaringsanstalten for Psykopater, dateret 28 April 1936, fra Anstaltens Inspektør, dateret 2 Juni 1936, fra Politimesteren i Kerteminde, dateret den 15 s M, fra Retslægeraadet, dateret den 11 Juli 1936, fra Rigsadvokaten, dateret 15 Juli 1936 samt fra Statsadvokaten for Fyen m v, dateret den 16 s M.

For saa vidt Andragendet indeholder Begæring om Genoptagelse, vil dette i Medfør af Retsplejelovens § 980 være at afvise, idet det til Støtte for Genoptagelse anførte maa antages at have Hensyn til et Forhold, som er undersøgt inden Sagens Paadømmelse, jfr en blandt Akterne værende Politirapport af 7 August 1934.

Ovennævnte Speciallæge maa stærkt fraraade Løsladelse paa Prøve, idet han tilføjer, at det vel overhovedet er tvivlsomt, om en Løsladelse kan forsvares, saalænge Domfældte ikke er underkastet en dobbeltsidig Kastration. Domfældte, der er 42 Aar gammel, har ikke ønsket at underkaste sig Kastration.

Retslægeraadet har udtalt, at Domfældte paa fri Fod med ikke ringe Sandsynlighed kan ventes at ville gøre sig skyldig i ny alvorlige Seksualforbrydelser, og at det derfor maa fraraades, at han løslades.

Anklagemyndigheden modsætter sig, at den ved Dommen trufne Sikkerhedsforanstaltning ændres eller ophæves,

Efter det i saa Henseende foreliggende — derunder, at Domfældte tidligere ved Østre Landsrets Dom af 6 November 1925 bl a efter Straffelovens § 168 Pkt 1 er anset med Tugthusarbejde i 8 Aar — vil den i Andragendet subsidiært fremsatte Begæring om Prøveudskrivning i Medfør af Straffelovens § 70 Stk 3 ikke kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Den ovennævnte Begæring om Genoptagelse afvises, hvorhos den subsidiære Begæring om Prøveudskrivning ikke kan tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges den for den kærende, Olaf Marius Truelsen, beskikkede Sagfører, Højesteretssagfører Bang, i Salær for Højesteret 40 Kroner, der udredes af det offentlige.

Torsdag den 3 December.

128/1936. **Politidirektøren i København** (Stein efter Ordre)
m o d

Vognmand Cort Henry Ejby (Overretssagfører E Barth),

betræffende Berettigelse af en Inddragning af Indstævntes Droske-tilladelse.

Østre Landsrets Dom af 3 April 1936: Sagsøgte, Politidirektøren i København, bør anerkende Sagsøgeren, Vognmand Cort Henry Ejbys Ret til at drive Droskekørsel med Droske Nr K 1020. Sagsøgte bør til Sagsøgeren betale Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det offentlige udreder i Salær til den for Sagsøgte beskikkede Sagfører, Overretssagfører V Byrdal, 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Politidirektøren i København, til Indstævnte, Vognmand Cort Henry Ejby, 300 Kroner.

Der tillægges Højesteretssagfører Stein i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 8 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Vognmand Cort Henry Ejby, der indtil 1909 havde kørt Hestedroske, men derefter havde kørt Bil som Chauffør, købte i 1916 en Motordroske med Nr K 1020 for 3500 Kr og fik Nummeret overført til sig; han underskrev den 15 September 1916 et ham af Politiet forelagt Erklæringsudkast gaaende ud paa, at han var indforstaaet med, at en eventuel Overdragelse af den med ovennævnte Nr indregistrerede Vogn til en anden Ejer ikke hjemlede den nye Ejer af Vognen noget Krav paa, at Vognen fremdeles anerkendtes som Droske, eller paa at Nummeret overførtes paa andre Vogne. Der blev ikke givet ham noget Bevis eller anden skriftlig Tilalelse; der skete kun en Indførsel i Politiets Protokoller.

Da Ejby i 1933 blev syg af en Stenlidelse, ønskede han at indgaa Kompagniskab med en Chauffør Axel Jensen, og der blev derefter hos Overretssagfører Barth den 18 April 1934 oprettet en Kontrakt om, at de fra nævnte Dato skulde drive Droskekørsel for fælles Regning og Risiko med Motordrosken K 1020, saaledes at den daglige Administration skete i Fællig, medens Regnskabet skulde føres af Jensen med Bilag for samtlige Indtægter og Udgifter. Regnskabet, der skulde opgøres maanedsvis, skulde revideres af Ejby, og der skulde efter Kontrakten hver

Maaned udbetales Ejby forlods 250 Kr til Henlæggelse til en ny Vogn, hvorefter Resten skulde deles lige mellem Kontrahenterne; efter Kontraktens § 2 skulde Overenskomsten udløbe af sig selv den 31 Marts 1935, hvilket hang sammen med, at Vognen af Politiet var udsat til »Udskiftning« til den 31 Marts 1935. Paa Grund af Valutavanskeligheder lykkedes det ikke Ejby at faa en ny Vogn til denne Tid, og med de paagældende Autoriteters Samtykke blev Udskiftningen udsat til den 30 September 1935. Som Følge deraf enedes Parterne om at forlænge Kontrakten i 6 Maaneder, saaledes at den ophørte af sig selv den 30 September 1935. Anmeldelse om Kompagniskabet til Politiet fandt ikke Sted, idet Overretssagfører Barth har en Aftale med Politiet om, at Kompagniskaber paa ikke mere end et Aar ikke behøver at anmeldes. I Løbet af Eftersommeren 1935 fik Ejby en ny Vogn, der uden Indsigelse fra Politiets Side blev indregistreret med det paamaalede Nr K 1020 den 3 Oktober 1935, og med hvilken han kørte, indtil Tilladelsen blev taget fra ham. Samtidig med, at Kontrakten forlængedes, udstedte Ejby en Erklæring, ligeledes underskrevet paa Overretssagfører Barths Kontor, om, at den paagældende Vogn — den var da udbetalt — skulde tilhøre Jensen, dog at Taksametret med alt hvad dertil hørte skulde forblive Ejbys Ejendom. Meningens var hermed den, at Vognen, naar den ny Vogn kom, skulde være Jensens Ejendom som en — efter Vognens Værdi — meget ringe Gave. Imidlertid var der ved Anklageskrift af 3 September 1935 paa Grundlag af Rapporter af 17, 19 og 20 August 1935 af Politiet rejst Anklage mod Ejby for Overtrædelse af Droskerelementet (Nr 13) af 22 Januar 1915 §§ 1 og 11, jfr Politivedtægtens §§ 108 og 103, i Anledning af, »at han den 1 April 1934 har overdraget Droskemotorvogn (skal formentlig være: Droskenummer) K 1020 til Chauffør Jensen uden Politiets Tilladelse, ligesom han siden nævnte Dato har undladt at føre stadig Tilsyn med Drosken,« og ved Københavns Byrets 1 Afdelings Dom af 4 Oktober 1935 blev han idømt en Bøde stor 60 Kr for Overtrædelse af de foran nævnte §§. Den 13 November 1935 meddeltes det Ejby, at Politidirektøren havde resolveret, at den Ejby under 15 September 1916 meddelte Tilladelse til med Nr K 1020 at drive Næring som Droskevognmand her i Staden fra og med Udgangen af 1935 tilbagekaldtes. Ejby indgav derefter til Justitsministeriet Besværing over Politidirektørens Resolution, men Justitsministeriet meddelte i Skrivelse af 9 Januar 1936 Ejby, at Ministeriet ikke saa sig i Stand til at ændre Politidirektørens Afgørelse, der var truffet i Overensstemmelse med de Retningslinier, der er opstillet efter Forhandling mellem Politiet, Kommunalbestyrelsen og Droskechaufførernes Fagforening. Vognmand Ejby, der hævder, at Droskerelementet ikke hjemler Politidirektøren Ret til under de foreliggende Omstændigheder at inddrage Droskenummeret, har derefter ved Stævning af 22 Januar 1936 paastaaet Politidirektøren i København dømt til at anerkende hans Ret til at drive Droskekørsel med Droske Nr K 1020, subsidært dømt til at tillade ham at overdrage denne Ret for et Beløb af ikke over 3500 Kr til en efter Politidirektørens Skøn kvalificeret Person.

Sagsøgte, hvem der er meddelt fri Proces, har paastaaet sig frifundet, da det ved den nævnte Dom er konstateret, at Sagsøgeren havde

solgt sin Vogn og sin Køretilladelse til en anden, der ikke havde Politiets Tilladelse og ikke havde Næringsbrev, og da Politidirektøren herefter har haft Hjemmel i Droskerelementets § 1, 2det Punktum, 2det Led, til at træffe den fornævnte Afgørelse. Overfor Sagsøgerens subsidiære Paastand henviser Sagsøgte til den ovenfor nævnte af Sagsøgeren den 15 September 1916 underskrevne Erklæring, hvoraf fremgaar, at denne Paastand er ganske uberettiget.

Sagsøgeren gør her overfor gældende, at ovennævnte Bestemmelse i Droskerelementet alene giver Politiet Beføjelse til at inddrage Drosketilladelsen, naar der ikke i et Tidsrum af 5 Maaneder kører en Droske paa Nummeret, men ikke fordi Drosken kører for en andens Regning, selv om dette maatte være i Strid med den givne Tilladelse. Han henviser herved til, at der ved § 1, 2det Stk, i det senere Droskerelement Nr 43 af 25 Februar 1936 netop er givet Hjemmel for Inddragelse af Drosketilladelsen i Tilfælde som det foreliggende.

Sagens Afgørelse beror paa, om § 1, 2 Punktum, 2 Led, i Reglementet af 1915 maa forstaas paa den af Sagsøgeren hævdede Maade, eller om Bestemmelsen maa forstaas saaledes, at den ogsaa giver Politiet Hjemmel til at inddrage Drosketilladelsen i Tilfælde, hvor den med Urette i 5 Maaneder har været udnyttet af en anden end den, hvem den er givet.

Den Omstændighed, at § 1, 2 Punktum, sidestiller det Forhold, at Indehaveren af Tilladelsen har indstillet sin Virksomhed med Droskekørsel i et Tidsrum af 5 Maaneder, med det Forhold, at han lader hengaa mere end 3 Maaneder efter dens Meddelelse uden at have gjort Brug af den, tyder paa, at det har været Tanken af Hensyn til Publikum at sikre, at der til enhver Tid findes det i Henhold til Reglementets § 3, sidste Punktum, fastsatte Antal Drosker. Herfor taler ogsaa, at der efter de foreliggende Oplysninger paa det Tidspunkt, da Reglementet udfærdigedes, tilkom ældre Indehavere af Drosketilladelse Ret til at overdrage Tilladelsen til andre dertil kvalificerede Personer. Bestemmelsen findes derfor ikke med Sikkerhed at kunne forstaas som havende det af Politidirektøren hævdede videregaaende Indhold, og Sagsøgerens principale Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Færdig fra Trykkeriet den 30 December 1936.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 24

Fredag den 4 December.

Nr 97/1936. Enkefru **Margrethe Mackeprang** (Cohn)
mod
Vaskeriejer **V S Marius Andersen** (Trolle efter Ordre),
betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Lejekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 7 April 1936: Sagsøgeren, Vaskeriejer V S Marius Andersen har Ret til fra April Flyttedag 1936 at hæve det ovennævnte Lejemaal. Sagsøgte, Fru Margrethe Mackeprang, bør til Sagsøgeren betale 2000 Kr og i Sagsomkostninger 300 Kr. Saa betaler hun og til det offentlige de Retsafgifter og Stempelgebyrer, der skulde have været erlagt, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgeren. I Bøde til Statskassen betaler Sagsøgte 20 Kr. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 2 Dage. Det idømte at udrede inden 15 Dage fra Dato, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret angaar Sagen kun det af Indstævnte rejste Erstatningskrav.

Efter de Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Afviselse tilvejebragte Oplysninger, herunder at Indstævntes Bruttoindtægt af Vaskeriet, uanset Nedgangen i »hvid Vask«, forøgedes væsenlig, medens han drev det i Ejendommen Søndervoldstræde 9, findes det ikke godtgjort, at Indstævnte, som paa et tidligere Tidspunkt burde have søgt det paaberaabte Erstatningsgrundlag fastslaaet, har lidt Tab, som Appellantinden kan anses pligtig at erstatte, og Appellantinden vil derfor efter sin derom nedlagte Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Fru Margrethe Mackeprang, bør for Tiltale af Indstævnte, Vaskeriejer V S Marius Andersen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

I Bøde til Statskassen betaler Appellant-
inden inden 3 Dage efter denne Højesterets-
doms Afsigelse 20 Kroner med en Forvand-
lingsstraf af Hæfte i 2 Dage.

I Salær for Højesteret tillægges der Høje-
steretssagfører Trolle 200 Kroner, som ud-
redes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Lejekontrakt af 24 Marts 1934 udlejede Sagsøgte, Fru Mar-
grethe Mackeprang, til Sagsøgeren, Vaskeriejer V S Marius Andersen,
fra April Flyttedag s A to Lokaler til Vaskerivirksomhed i den hende
tilhørende Ejendom St Søndervoldstræde 9, nemlig 1 og 2 Sal, for en
aarlig Leje af 1600 Kr. I Lejekontrakten forpligtede Sagsøgte sig bl a
til at istandgøre Lofter, Vægge og Vinduer i de lejede Lokaler. Endvidere
lovede hun — efter hvad Sagsøgeren uimodsagt har anført — ved Leje-
malets Afslutning, at hun vilde sørge for, at Trappen til Vaskeriet blev
lavet i Stand.

Under Sagen gør Sagsøgeren gældende, at Trappen indtil Sagens
Anlæg var i en saadan Forfatning, at man kun med Livsfare kunde be-
nytte den, at de lovede Reparationer af Lofter, Vægge og Vinduer er
udført paa en Maade, der er ganske utilstrækkelig og uforsvarlig, idet
der stadig falder store Stykker af Loftet ned, ligesom Pudset falder af
Vægge og Loft, hvilket formentlig bl a skyldes, at det gennem flere
Aar har regnet ned gennem Taget og Lofterne, og at Sagsøgeren trods
stadige Opfordringer til Ejerinden ikke har kunnet formaa denne til
at bringe Lokalerne i brugbar Stand. Under Henviisning hertil paastaar
Sagsøgeren anerkendt, at han har Ret til fra April Flyttedag 1936 at
regne at hæve det nævnte Lejemaal, ligesom han paastaar Sagsøgte
dømt til at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke
over 8000 Kr.

Sagsøgte har ingen Indsigelse fremsat mod, at Lejemalet anerken-
des som hævet fra April Flyttedag 1936, men paastaar sig iøvrigt fri-
fundet. Overfor det af Sagsøgeren anførte hævder Sagsøgte, at hun,
inden Lejemalet afsluttedes, gjorde Sagsøgeren opmærksom paa, at
Ejendommen er meget gammel, og sagde, at han selv maatte afgøre,
om den egnede sig til Vaskeri. De Forpligtelser, hun havde paataget
sig, mener hun at have opfyldt; hun har kostet mellem 1500 og 1600 Kr
paa Istandsættelsen af Lokalerne. Hun har ikke bestridt, at Sagsøgeren
— som af denne anført — har maattet gaa over fra »hvid Vask« til
»broget Vask«, de Vask af Arbejdstøj, men benægter, at dette skyldes
Mangler ved Lokalerne, og at han har lidt noget Tab herved.

Murermester Hans Gulløv har som Vidne forklaret, at han af Sag-
søgte har faaet 250 Kr for at udfylde alle Huller i Vægge og Lofter;
han mener, at Lejekontraktens foran berørte Tilsagn til Sagsøgeren er
opfyldt ved det af Vidnet udførte Arbejde, forsaavidt angaar Murer-

arbejde; men han erkender, at Reparationerne var meget vanskelige, da Bjælkerne var raadne.

Malermester Aage Kock-Hansen har som Vidne iorklaret, at han har kalket Lofter og Vægge, hvilket kostede ca 100 Kr. Det, han udførte, kunde ikke blive ved at holde, særlig ikke i et Vaskeri, men han mener at have udført, hvad der er normalt i Lokaler af den paa-gældende Art.

Som af Retten udmeldte Skønsmænd har Tømrermester Kastrup-Nielsen og Murermester Dyrberg i Erklæring af 5 Marts 1936 besvaret Spørgsmaalet, om de lejede Lokaler i Foraaret 1934 er gjort forsvarligt i Stand til Vaskeri forsaavidt angaar Lofter, Vægge, Vinduer og Adgang til Vaskeriet m v, med ja, idet de har tilføjet, at Lokalerne efter det fremkomne er gjort i Stand paa sædvanlig Maade som Lagerlokaler, ogsaa naar Hensyn tages til, at de skulde bruges til Vaskeri.

Som ovenfor bemærket maa det efter Proceduren anses uomtvistet, at Trappen først er gjort i Stand efter Sagens Anlæg.

Som Vidne har dernæst Gørtler Orla Hansen, der har boet i Etagen lige over Vaskeriet indtil Januar 1935, forklaret, at det regnede ned i hans Lejlighed, saa at Gulvet svømmede i Vand, og at Taget først blev istandsat en Maanedes Tid, før han flyttede. Og Arkitekt Svend Ove Hertz har som Vidne bekræftet Rigtigheden af en af ham den 6 Maj 1935 afgivet Erklæring, hvorefter Loft og Vægge i det omhandlede Lokale stadig, trods Ejerens Reparation, skaller og falder af i store Flager forarsaget af Reparationernes daarlige og ufagmæssige Art, idet det er pudset paa uren Mur og paa fugtige, og delvis raadne Bjælker og Forskalling.

Fabriksinspektør Hakon Jarnér, der den 2 Maj 1934 tilskrev Arkitekt Hertz, at han havde besigtiget de omhandlede Lokaler og fundet dem i en saadan Stand, at de ikke opfyldte Fabrikslovens Krav til Virksomheder, som skal inddrages under denne Lov, har som Vidne bl a forklaret, at Væggene hang i Laser og ikke var til at hvidte.

Endelig har Overretssagfører Svend Kemp som Vidne forklaret, at han — der i sidste Halvdel af 1934 varetog Sagsøgerens Interesser overfor Sagsøgte — selv har set seks Huller i Loftet, og at Sagsøgte lovede Vidnet, at Taget og Loftet skulde blive gjort i Stand.

Efter det saaledes oplyste maa det anses godtgjort, at Sagsøgte ikke har opfyldt sine Tilsagn til Sagsøgeren om Indretningen af det lejede. Idet det ikke findes at kunne betvivles, at der herved er tilføjet ham Skade i hans Næringsvirksomhed, maa han anses berettiget til Erstatning. Dennes Størrelse findes efter alt foreliggende at burde bestemmes til 2000 Kr.

Med Bemærkning, at Sagsøgeren har haft fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, vil der med Hensyn til Sagens Omkostninger være at forholde som nedenfor anført.

Som udeblevet fra Forligsmægling vil Sagsøgte have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde paa 20 Kr, saaledes at Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 2 Dage.

T i r s d a g d e n 8 D e c e m b e r .

Nr 64/1936. I senkræmmer **Jens M Jensen** (Kemp)

 m o d

I senkræmmerforeningen i Stor-Aalborg og Nørresundby
(Overretssagfører O K Magnussen),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Forenings Pligt til at optage Appellanten som Medlem.

Vestre Landsrets Dom af 21 Januar 1936: De Sagsøgte, I senkræmmerforeningen i Stor-Aalborg og Nørresundby, og Medlemmerne af dens Bestyrelse, I senkræmmerne Otto R Nielsen, A C Johansen og I Chr Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, I senkræmmer Jens M Jensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 400 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten kun gentaget den overfor Foreningen nedlagte Paastand.

Efter Dommens Afsigelse er Vedtægterne for Jydsk-Fynsk I senkræmmerforening den 3 August 1936 ændret saaledes, at Medlemsskab i lokal Forening eller Kredsforening ikke længere er en Betingelse for at blive Medlem af Foreningen. Appellanten har ikke derefter søgt Optagelse i denne Forening.

Det maa efter det foreliggende antages, at den indstævnte Forening ingen Aftaler har om Tilknytning til Jydsk-Fynsk I senkræmmerforening eller Centralforeningen for Danmarks I senkræmmer-, Glas- og Porcelænshandlerforeninger eller om Delta-gelse i disse Organisationers Varetagelse af Erhvervets og Medlemmernes Interesser.

Herefter findes den Omstændighed, at Jydsk-Fynsk I senkræmmerforening som Betingelse for Optagelse som Medlem ensidigt havde opstillet Medlemsskab i lokal Forening, ikke at kunne begrunde Retspligt for den indstævnte Forening til at optage Appellanten som Medlem uanset om det af Hensyn til Betydningen af de af Appellanten under Sagen paaberaabte Interesser maatte anses for uberettiget at nægte ham Adgang til at blive Medlem af Jydsk-Fynsk I senkræmmerforening.

I Henhold til det anførte, og idet Appellantens Krav om Optagelse i den indstævnte Forening ej heller iøvrigt ses hjemlet, vil Indstævntes Paastand være at tage til Følge, og Dommen vil saaledes, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Isenkræmmer Jens M Jensen, til Indstævnte, Isenkræmmerforeningen i Stor-Aalborg og Nørresundby, 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Isenkræmmer Jens M Jensen i Aalborg, der i 11—12 Aar har drevet Isenkramforretning sammesteds, søgte i 1934 Optagelse i den sagsøgte Forening, Isenkræmmerforeningen i Stor-Aalborg og Nørresundby, i hvis Love det hedder i § 2:

»Optagelse.

a) Som aktivt Medlem kan optages:

1) Enhver faglært uberygtet Person, der for egen Regning driver Isenkram og Køkkenudstørsforretning samt Glas og Porcellæn en detail. — — —

b) — — — Enhver, der ønsker Optagelse i Foreningen og som opfylder de forannævnte Betingelser, skal indmeldes ved et Medlem. Indmeldelsen sker skriftligt og afgives til Bestyrelsens Formand, som efter at Meddelelse derom er sendt til samtlige Medlemmer paa det nærmeste følgende Møde, jfr § 6, foranlediger en Ballotering om, hvorvidt den paagældende kan optages som Medlem eller ikke; der iordres $\frac{3}{4}$ Stemmers Majoritet for at Vedkommende kan optages.«

Paa en den 11 September 1934 afholdt Generalforsamling blev Sagsøgerens Optagelsesbegæring imidlertid — uden at nogen nærmere Drøftelse havde fundet Sted — afslaaet, idet 9 Medlemmer stemte imod Optagelsen og 3 for denne.

Under Henviisning til, at Medlemsforhold til den sagsøgte Forening er en Nødvendighed for Sagsøgeren, at Nægtelsen af at optage ham som Medlem er ganske ubegrundet og derfor uretmæssig, samt at der ved Nægtelsen er forvoldt ham betydelig Skade, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet den sagsøgte Forening tilpligtet at optage ham som Medlem, samt denne og de sagsøgte Bestyrelsesmedlemmer Isenkræmmerne Otto R Nielsen i Nørresundby og A C Johansen og I Chr Petersen, begge i Aalborg, tilpligtet in solidum at betale i Erstatning 5000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Endelig har Sagsøgeren paastaet de sagsøgte Bestyrelsesmedlemmer idømt Straf efter Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden Nr 70 af 27 Marts 1929.

De Sagsøgte har hver for sig paastaet sig frifundet.

Til nærmere Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anbragt, at den sagsøgte Forening er en rent faglig S sammenslutning, der med Hensyn til forskellige for Isenkramforretning ganske nødvendige Varer

for sine Medlemmer har opnaaet en Monopolstilling, saaledes at Foreningen maa være pligtig at optage enhver, der som Sagsøgeren opfylder de i Lovenes § 2 a Nr 1 for Optagelse fastsatte almindelige Betingelser. Optagelse er da heller ikke tidligere blevet nægtet nogen, der opfyldte disse, hvilket klart viser, at Afslaget paa Sagsøgerens Optagelsesbegæring udelukkende skyldes Ønsket om at lægge Hindringer i Vejen for hans lovlige Erhvervsvirksomhed, et Forhold, der er retstridigt og strafbart efter Loven af 27 Marts 1929 § 3. Den sagsøgte Forening har vel ikke selv afsluttet Eneforhandlingsoverenskomster til Fordel for sine Medlemmer, men saadanne Overenskomster er afsluttet af Centralforeningen for Danmarks Isenkræmmer-, Glas- og Porcellæns-handlerforeninger, der ikke optager Enkeltpersoner, men bestaar af nogle faa større Foreninger for de enkelte Landsdele, derunder Jydsk-Fynsk Isenkræmmerforening. Sagsøgeren har derfor maattet søge Optagelse i sidstnævnte Forening for som Medlem af denne at faa Adgang til at forhandle de af Eneretsoverenskomsterne omfattede Varer, men har faaet Afslag paa sin Begæring, idet ifølge denne Forenings Vedtægter Medlemsforhold til den lokale Forening er en Betingelse for Optagelse. Sagsøgeren har derhos fremlagt dels en Fortegnelse over 15 forskellige Virksomheder, hvis Produktion helt eller delvis er forbeholdt Centralforeningens Medlemmer, dels en Fortegnelse over 7 Virksomheder, der yder disse Ekstrarabat eller andre særlige Fordele. Som vigtigere Varer, hvis Forhandling er forbeholdt Centralforeningens Medlemmer, har Sagsøgeren særlig fremhævet A/S Bing & Grøndahls Varer af anden Sortering, gule og grønne Emaillevarer fremstillet af A/S Glud & Marstrands og A/S Ernst Voss' Fabriker, Primusbrænderen »Radius Patent«, elektriske Pærer fra A/S Nordisk Solar Co, Aluminiumsvarer fra A/S Dansk Aluminiums Industri samt nogle af Firmaet W I Schmidt, København, fremstillede Kaffestel.

Det er under Sagen oplyst, at A/S Bing & Grøndahl i Overenskomsten med Centralforeningen har forbeholdt sig Ret til fortsat at sælge til Kunder, der som Sagsøgeren ikke har kunnet komme i Medlemsforhold til Centralforeningen, at denne ingensinde har haft Eneret til Forhandling af Solar Lamper, samt at dens Eneret til Forhandling af Primusbrænderen og danske Aluminiumsvarer er bortfaldet i Løbet af Aaret 1935.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand i første Række gjort gældende, at den sagsøgte Forening — som ogsaa af Sagsøgeren erkendt — ikke har truffet nogen som helst Aftale om Eneforhandling og ikke som saadan er Medlem af Centralforeningen, hvorfor Medlemsforhold til den sagsøgte Forening ikke har nogen selvstændig Betydning i den ommeldte Henseende; Ansvar for de i de to andre Foreningers Vedtægter fastsatte Optagelsesbetingelser kan derhos ikke paalægges de Sagsøgte.

Selv om det nu kunde antages, at Medlemsforhold til den sagsøgte Forening var afgørende med Hensyn til Sagsøgerens Adgang til at købe de Varer, der er forbeholdt Centralforeningens Medlemmer, findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgeren Medhold i hans Paastand. Omend de af Centralforeningen afsluttede endnu i Kraft værende Enerets-

med sine i Sagen paatalte Udtalelser at være gaaet ud over, hvad de da foreliggende Forhold maatte give ham Føje til, og Dommen vil herefter overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Willy Rasmussen & Co, til Indstævnte, Parfumehandler Johs Petersen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Firmaet Willy Rasmussen & Co ved dets eneste ansvarlige Indehaver Grosserer Ejler Ruge, nedlægger under denne Sag Paastand paa, at Sagsøgte, Parfumehandler Johs Petersen, idømmes Straf efter Straffelovens § 267 for dels paa Parfumehandlerforeningen af 1924's Generalforsamling den 23 September 1935, dels overfor Tredjemand at have fremsat ærekrænkende Beskyldninger mod Sagsøgeren gaaende ud paa, at Sagsøgeren i Strid med Aftaler har leveret Mærkevarer til Undersælgere, hvorhos de paagældende Sigtelser paastaas mortificerede og Sagsøgte idømt en Skadeserstatning paa 20 000 Kr til ligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg. Sagsøgte paastaas endvidere dømt til at udrede en af Retten fastsat Sum til Bestridelse af Omkostningerne ved Bekendtgørelse i Medlemsbladet for Parfumehandlerforeningen af 1924 af Domsslutningen i Sagen.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han benægter at have udtalt sig som anført.

I September 1931 startedes Brancheforeningen for Parfumeri- og Toiletartikler. Begge Parter blev Medlemmer af Foreningen, Grosserer Ruge var tillige Medlem af dens første Bestyrelse. Af Bestemmelserne i Foreningens Vedtægter fremhæves følgende:

»§ 2.

Foreningens Formaal er at samle Fabrikanter, Grossister, Repræsentanter og Detailhandlere i Parfumeri- og Toiletartikelbranchen i en Forening til Varetagelse af fælles Interesser, derunder specielt:

a) — — —

b) at beskytte Branchen mod Salg til Handlende, der undersælger de gældende Detailpriser paa Mærkevarer i Branchen, hvor saadanne Priser er fastsatte af Fabrikanten eller dennes Repræsentant.

Ved Mærkevarer forstaas saadanne Varer, der af de af Foreningen omfattede Fabrikanter og Repræsentanter ønskes beskyttet som saadanne og er optaget paa Foreningens Fællesliste.

§ 8.

Det paahviler saavel Fabrikanter som Grossister og Repræsentanter at føre et effektivt Mærkningssystem omfattende de af de paa-gældende Firmaer forhandlede Mærkevarer af dansk Fabrikat.« — — —

Formaalet med den paabudte Mærkning af Varerne er at gøre det muligt at udfinde, ad hvilken Vej de hos Undersælgere forefundne Mærkevarer er naaet til dem.

Firmaet Willy Rasmussen & Co fabrikterer forskellige Varer indenfor Parfumeri- og Toiletbranchen, deriblandt en Tandpasta »Macs Tandpasta«, og Parfumehandler Johs Petersen er Indehaver af en Detailforretning i København og har gennem Aarene staaet i Forretningsforbindelse med Firmaet.

Til Oplysning om, hvorledes Parfumehandler Petersen har udtalt sig paa Generalforsamlingen den 23 September 1935 i Parfumehandlerforeningen af 1924 (en Forening af Detailhandlere i København) har han paa det sagsøgende Firmas Opfordring fremlagt Manuskriptet til sin Tale. Ifølge Manuskriptet har Parfumehandler Petersen først omtalt de Vanskeligheder, som før Brancheforeningens Stiftelse Konkurrenternes Undersalg af Mærkevarer paaførte ham, og hvad han selv havde foretaget sig i den Anledning, bl a nogle Forhandlinger, han havde ført med Willy Rasmussen & Co, fordi dette Firma solgte til Undersælgere. Han omtalte derpaa Starten af Brancheforeningen og fremsatte bl a nogle Udtalelser, der efter Manuskriptet lyder saaledes:

»For 14 Dage siden kom der en større Sending Macs Tandpasta ned i min Forretning, Tandpastaen laa indpakket nøjagtig i den Indpakning som Tandpastaen udgaar fra Willy Rasmussen & Co, jeg spurgte Budet hvor den Tandpasta kom fra, han svarede mig, at han kom fra en gros Lageret, Havnegade 33, Varerne skulde være bragt til Cosmopolite. Jeg tænkte, se, saa nu kan man da faa at vide hvordan denne Tandpasta er kommet i Undersælgerens Hænder, jeg telefonerede øjeblikkelig til Willy Rasmussen & Co, dennes Prokurist bad jeg om han straks vilde sende Bud ned i min Forretning efter ½ Dus af Tandpastaen, og naar han havde modtaget den telefonere til mig hvilken Grossist, der havde leveret denne Sending — — — jeg maa sige, at jeg blev ikke overrasket, da han meddelte mig, at der var en 4 a 5 Grossister som man leverede Macs Tandpasta til som man ikke mærkede, saa han kunde desværre ikke oplyse hvor denne Tandpasta kom fra, den hørte til en Sending, der var udgaet fra Willy Rasmussen & Co uden at blive mærket, altsaa Herr Ruge Firmaet Willy Rasmussen & Co indrømmer aabent, at han bryder Brancheforeningens Vedtægter Pg 8.«

Det i Udtalelsen nævnte Lager, Havnegade 33, er oplyst at være et Grossistfirma, der staaer i Forretningsforbindelse med Willy Rasmussen & Co, og »Cosmopolite« at være en Detailforretning, der undersælger Mærkevarer.

Willy Rasmussen & Co har erkendt, at det har solgt Mærkevarer til to Grossistfirmaer uden at mærke dem, og der er yderligere af et Vidne, Grosserer Knud Rye, der driver Forretning i Branchen, forevist Retten en Pakke Tandpasta, der ikke var mærket, og som Vidnet havde modtaget direkte fra Willy Rasmussen & Co.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Sagsøgte og af en lang Række Vidner, hvoriblandt Sagsøgernes Prokurist Gregor Petersen og deres Forvalter Georg Jensen samt fornævnte Grosserer Rye.

Forsaavidt nu Parfumehandler Petersen ifølge sit Manuskript paa ovennævnte Generalforsamling har udtalt, at Firmaet Willy Rasmussen & Co forinden Brancheforeningens Stiftelse har leveret Varer til Undersælgere, bemærkes, at Firmaet har erkendt at have tilbyttet sig Varer fra en Undersalgsforretning, men at nævnte Udtalelse iøvrigt ikke omfattes af den nedlagte Paastand, da Parfumehandler Petersen ikke hævdes at have udtalt, at Firmaet paa dette Tidspunkt havde forpligtet sig til ikke at handle med Undersælgere. Forsaavidt angaar Tiden efter Brancheforeningens Stiftelse har Firmaet ikke godtgjort, at Parfumehandler Petersen paa Generalforsamlingen har fremsat andre Udtalelser, der kunde være krænkende for Firmaet, end dem, der fremgaar af Manuskriptet, og Rigtigheden af disse er bevist. Firmaet har derhos ikke godtgjort, at han udenfor Generalforsamlingen har fremsat Beskyldninger af det paastaede Indhold mod Firmaet.

Sagsøgte vil derfor være at frifinde. Sagsøgeren findes at burde betale ham Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Nr 95/1936. Grosserer **Ejler Ruge** (Poul Jacobsen)

m o d

Parfumehandler **Johs Petersen** (Meyer),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 3 April 1936: For saa vidt angaar Paastanden paa Straf bør Sagsøgte, Grosserer Ejler Ruge for Sagsøgeren, Parfumehandler Johs Petersens Tiltale i denne Sag fri at være. Den ovennævnte Beskyldning mod Sagsøgeren, at han har fremsat usandfærdige Fremstillinger om Firmaet Willy Rasmussen & Co, er ubeføjet. Sagsøgte bør til Sagsøgeren betale Sagens Omkostninger med 200 Kr og til Domsslutningens Bekendtgørelse i Medlemsbladet for Parfumehandlerforeningen af 1924 30 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Ejler Ruge, til Indstævnte, Parfumehandler Johs Petersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Parfumehandler Johs Petersen, Sagsøgte, Grosserer Ejler Ruge, idømt Straf efter Straffelovens § 268, subsidiært § 267, for i et den 3 Oktober 1935 dateret gennem Overretssagfører Fode til Medlemmerne af Brancheforeningen for Parfumeri- og Toiletartikler udsendt Cirkulære at have fremsat ærekrænkende Beskyldninger mod Sagsøgeren gaaende ud paa, at Sagsøgeren har fremsat usandfærdige Fremstillinger om Sagsøgtes Firmas Forretningsgang, hvorhos de paagældende Beskyldninger paastaas mortificerede og Sagsøgte tilpligtet at betale en Skadeserstatning paa 10 000 Kr med nærmere angivne Renter samt dømt til at udrede en af Retten fastsat Sum til Bestridelse af Omkostningerne ved Bekendtgørelse i Medlemsbladet for Parfumehandlerforeningen af 1924 af Domsslutningen i nærværende Sag.

Sagsøgte, der er Indehaver af Firmaet Willy Rasmussen & Co, paastaar Frifindelse, idet han gør gældende, at Sagsøgeren paa en den 23 September 1935 afholdt Generalforsamling i den nævnte Parfumehandlerforening fremkom med saadanne urigtige Udtalelser om Sagsøgtes Forhold, at Udsendelsen af det nævnte Cirkulære var berettiget.

I September 1931 stiftedes Brancheforeningen for Parfumeri- og Toiletartikler, af hvilken Sagsøgte stadig er Medlem, og hvori Sagsøgeren var Medlem til 1 Januar 1936. Af Bestemmelserne i Foreningens Vedtægter fremhæves følgende:

»§ 2.

Foreningens Formaal er at samle Fabrikanter, Grossister, Repræsentanter og Detailhandlere i Parfumeri- og Toiletartikelbranchen i en Forening til Varetagelse af fælles Interesser, derunder specielt:

a) — — —

b) at beskytte Branchen mod Salg til Handlende, der undersælger de gældende Detailpriser paa Mærkevarer i Branchen, hvor saadanne Priser er fastsatte af Fabrikanten eller dennes Repræsentant.

Ved Mærkevarer forstaas saadanne Varer, der af de af Foreningen omfattede Fabrikanter og Repræsentanter ønskes beskyttet som saadanne og er optaget paa Foreningens Fællesliste.

§ 8.

Det paahviler saavel Fabrikanter som Grossister og Repræsentanter at føre et effektivt Mærkningssystem omfattende de af de paagældende Firmaer forhandlede Mærkevarer af dansk Fabrikat. — — —

Formaalet med den paabudte Mærkning af Varerne er at gøre det muligt at udfinde, ad hvilken Vej de hos Undersølgere forefundne Mærkevarer er naaet til dem.

Der er Enighed om, at Johs Petersen paa den omtalte Generalforsamling i Parfumehandlerforeningen af 1924 — der er en Forening af Detailhandlere i Branchen — i Overensstemmelse med sit Manuskript bl a udtalte følgende:

»— — — Jeg anmodede den Grossist, som paa den Tid var min Grossistleverandør (idet jeg dog selv importerede langt den største Del af mit Forbrug) om en Samtale. Vedkommende var Ejler Ruge, Indehaver af Firmaet Willy Rasmussen & Co, idet jeg overfor ham beklagede mig over, hvorfra disse Undersølgingsforretninger blev forsynet med Varer.

Da vi nærmede os Juli 31 anmodede jeg igen om en Samtale med vedkommende Grossist, da det var blevet mig meddelt, at en Del Undersølgingsforretninger ogsaa blev forsynet med Varer fra Firmaet Willy Rasmussen & Co. Herr Ruge benægtede paa det bestemteste dette overfor mig og udtalte blandt andet, at blot man kunde faa fat paa vedkommende Person eller Firma, saa maatte man vel nok kunne faa dette standset.

Min Forbavselse var derfor ikke mindre, da jeg faa Dage eiter med egne Øjne konstaterede, at Firmaet Willy Rasmussen selv leverede til Undersølgingsforretninger. — — — Da jeg i Begyndelsen af August erfarede, at man intet Hensyn havde taget til mine Henvendelser, og da jeg paany konstaterede, at Grossisterne vedblivende solgte til private til en gros Priser, og Willy Rasmussen & Co vedblev at forsyne Undersølgingsforretninger, besluttede jeg — for at komme al den usunde Handel til Livs —, at nedsætte Priserne i min Forretning saa alt Underhaandssalg og Salg fra Lager blev uden Betydning; da Herr Ejler Ruge erfarede, at nu var det Alvor, telefonerede han til mig Aftenen før og lovede mig i Telefonen, at saafremt jeg vilde lade være med at nedsætte Priserne, saa vilde han give sit Ord paa, at han ikke oftere skulde forsyne Undersølgingsforretninger med Varer. Jeg meddelte ham, at nu var det for sent, han kom i Tanker om at føre sin Forretning paa et sundt Grundlag. Hvad gør Herr Ejler Ruge nu, da han ikke længere kan forsyne Undersølgingsforretninger med Varer? — — — Han starter en Forening »Brancheforeningen for Parfumerie & Toiletartikler« og sætter sig selv i Bestyrelsen. — — — Jeg kunde til Slut for at karakterisere, hvilke Vaaben Herr Ruge har brugt for at forsøge at ødelægge min Forretnings Renomé oplyse følgende: Jeg blev en Dag ringet op af Politigaarden, at man ønskede at tale med mig, idet der var indgivet Anmeldelse paa mig, at jeg i min Forretning solgte en Vare under falsk Varebetegnelse, idet jeg solgte Macleans Tandpasta som værende den samme Tandpasta, som den stærkt opreklamerede Macs Tandpasta, idet man vilde paastaa, at Macs Tandpasta var specielt fabrikeret for Danmark. Det lykkedes mig dog at faa en Skrivelse fra selve Macleans Co i London, hvori de bekræftede, at Macs og Macleans Tandpasta, som paa den Tid begge blev fabrikeret i England, var

nøjagtig den samme Tandpasta. At Herr Ruge herefter tabte sin Sag for Højesteret er sikkert i frisk Erindring.«

Ruge gør nu gældende, at Tilhørerne heraf maatte faa det Indtryk, at han er en uvederhæftig Mand, hvis Ord ikke staar til Troende, og at han leverede til Undersælgere.

Cirkulæret af 3 Oktober 1935 er saalydende:

»Som Sagfører for Firma Willy Rasmussen & Co, Hovedvagtsgade Nr 6, tillader jeg mig ved Nærværende at meddele, at jeg i Dag paa Firmaets Vegne har udtaget Injuriestævning mod Parfumehandler Johs Petersen, Parfumerie d'Angleterre, hvem jeg tillige sagsøger til Betaling af en Skadeserstatning paa 20 000 Kr.

Anledningen er den, at Parfumehandler Petersen paa et Møde, som forleden blev afholdt paa Foranledning af Parfumehandlerforeningen af 1924, har fremsat en Række usandfærdige og fantastiske Fremstillinger om Willy Rasmussen & Co, der navnlig er beskyldt for at være Leve-
randør til Undersælgere.

Da de paagældende Beskyldninger er grundløse og blottet for al Sandhed, og da Firmaet Willy Rasmussen & Co er interesseret i, at de af Parfumehandler Petersen udsprede Rygter straks standses, fremkommer nærværende Skrivelse, idet jeg samtidig tilføjer, at Firmaet Willy Rasmussen & Co har givet mig Ordre til straks at skride ind med Injuriesøgmaal overfor ethvert Firma eller Person, der maatte føre de nævnte Rygter videre.«

Den i Cirkulæret bebudede Injuriesag mod Johs Petersen blev anlagt, men førte til, at Petersen ved Østre Landsrets Dom af 23 Januar 1936 blev frifundet og fik tilkendt Sagens Omkostninger med 400 Kr, idet det statueredes, at de af Petersen ifølge Manuskriptet fremsatte Udtalelser paa Generalforsamlingen forsaavidt angaar Tiden før Brancheforeningens Stiftelse i 1931 ikke var ærekrænkende for Ruge — da det ikke var paastaaet, at Petersen skulde have sagt, at Ruge paa det Tidspunkt havde forpligtet sig til ikke at handle med Undersælgere — og forsaavidt angaar Tiden efter Foreningens Stiftelse var fundet rigtige.

I sin Partsforklaring har Ruge udtalt, at han ikke husker at have haft den af Petersen omtalte Samtale med denne i Tiden henimod Juli 1931, og Ruge har benægtet nogensinde at have lovet Petersen, at han ikke oftere vilde forsyne Undersalgsforretninger med Varer. Ruge har iøvrigt forklaret, at han bortset fra Forholdet til en enkelt Forbindelse hverken før eller efter 1931 har leveret Varer til Undersælgere eller solgt Varer til Kunder, om hvem han vidste, at de vilde forsyne Undersælgere med Varerne.

Da nærværende Sag først er anlagt mere end 3 Maaneder, efter at Parfumehandler Petersen havde faaet Kendskab til Cirkulæret af 3 Oktober 1935, er hans Paataleret i Medfør af Straffelovens § 29 bortfaldet, idet det ikke kan komme i Betragtning, at han under ovennævnte Injuriesag, inden Fristens Udløb, har taget Forbehold om at gøre Strafansvar gældende overfor Grosserer Ruge. Denne vil derfor for saa vidt angaar Strafpaastanden være at frifinde.

Derimod vil, da Ruge ikke har godtgjort Rigtigheden af den af ham

paaberaabte Frifindelsesgrund, at Petersen har fremsat urigtige Udtalelser om hans Forhold, den paaklagede Udtalelse være at kende ubeføjet, hvorimod der ikke findes at kunne paalægges Ruge noget Erstatningsansvar, eftersom Petersen har erklæret, at han ikke kan paavise nogen Nedgang i sine Forretningsindtægter i den efter Injuriens Fremsættelse følgende Tid, og det efter Beskaffenheden af Injuriens Formodning for sig, at den har paaført ham noget Indtægtstab, ligesom der ikke findes Føje til at tilkende ham Erstatning for ikke-økonomisk Skade.

Ruge vil have at betale Petersen Sagens Omkostninger med 200 Kr og til Kundgørelse af Domsslutningen i det ovennævnte Medlemsblad 30 Kr.

Fredag den 11 December.

Nr 102/1936. **Skræder C H E Mathiesen**
(Henriques efter Ordre)

mod

cand juris **Otto Christian Langballe Gulmann** (Teist),

betræffende Erstatning for Skade, forvoldt ved Væltning med Motorcykel.

København's Byrets Dom af 8 August 1935: Tiltalte, cand jur Otto Christian Langballe Gulmann, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte bør inden 15 Dage fra Dommens Forkyndelse betale 1268 Kr til Skræder C H E Mathiesen, og 273 Kr til »Skrædernes Sygekasse«.

Østre Landsrets Dom af 20 December 1935: Appellanten, cand jur Otto Christian Langballe Gulmann, bør for Tiltale af de Indstævnte, Skræder C H E Mathiesen og Skrædernes Sygekasse i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Indstævnte, Skræder C H E Mathiesen inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Appellanten 700 Kr, medens disse Omkostninger for de Indstævnte Skrædernes Sygekasse ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Den i Sagen omhandlede Indstævnte tilhørende Motorvogn er efter det for Højesteret oplyste en ældre Vogn, der efter Udtalelser fra de i Dommen nævnte Skøns mænd er forsynet med en særlig stor og tung 8-cylindret Rækkemotor, hvis Reparation

stiller betydelige Krav bl a til det paagældende Reparationsværkstedes tekniske Hjælpemidler. Skønsmændene har yderligere udtalt, at Mekanikeren i et Tilfælde som det foreliggende, hvor den konstaterede Utæthed har bevirket en Opsamling af ca 30 Liter Vand i Krumtaphuset, forlængst burde have været klar over Fejlen. Efter det foreliggende kunde Indstævnte — der om Morgen den 21 Marts 1935 fandt sig foranlediget til at rette Henvendelse til Mekanikeren i Anledning af, at der den foregaaende Nat var løbet Vand fra Vognen, hvilket Forhold Mekanikeren tilskrev en mindre Utæthed i Køleren, — ikke med Sikkerhed gaa ud fra, at Vognens Reparation var blevet udført paa betryggende Maade. Hertil kommer, at Indstævnte, der burde have været opmærksom paa, at der paa en ikke ganske kort Gadestrækning var spildt Olie, muligt havde været i Stand til derefter at forebygge det indtrufne Ulykkestilfælde. Herefter maa Indstævnte være pligtig at tilsvare Appellanten Erstatning. Denne, der vedrører Lægeudgifter, Tab af Arbejdsfortjeneste, Lidelse og Invaliditet, findes under ét at kunne bestemmes til 5000 Kroner, hvori der, efter hvad der er Enighed om mellem Parterne, vil være at fradrage 465 Kroner, der er udbetalt Appellanten af den i Dommen nævnte Sygekasse. Indstævnte vil herefter have at betale til Appellanten 4535 Kroner med Renter.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale til Appellanten 300 Kroner, hvorhos Indstævnte vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, cand juris Otto Christian Langballe Gulmann, bør til Appellanten, Skræder C H E Mathiesen, betale 4535 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 August 1935 til Betaling sker. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten 300 Kroner, hvorhos Indstævnte til det offentlige betaler de Retsafgifter, der skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt til Højesteretssagfører Henriques i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Politi's Anklageskrift af 2 April 1935 er cand jur Otto Christian Langballe Gulmann, boende Gamlehavn Allé, Charlottenlund, sat under Tiltale til Straf for Overtrædelse af Lov-Bekend-

gørelse Nr 131 af 14 April 1932 §§ 19 og 29, 1 Stk, jfr §§ 38 og 41, og af Lov Nr 129 af 14 April 1932 § 2, 1 Stk, jfr § 38, i Anledning af, at han den 21 Marts 1935 Klokkeren 17,15 her i Staden har kørt Motorvogn A 29-562, der ikke var i lovlig Stand, idet Oliebeholderen var læk, hvorved Oliien flød ud paa Kørebanen, hvilket havde til Følge, at Føreren af Motorcykel K 25-488 udfor Ejendommen Gothersgade Nr 87 kørte ind i Oliestriben og derved væltede. Endvidere kom en Passager paa Motorcyklen til Skade.

Der er under Sagen afgivet Forklaringer af Tiltalte og af Vidnerne, Skræderne V E Mathiesen og C H E Mathiesen samt Politibetjent A Johansen.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte den paagældende Dags Morgen havde parkeret sin Motorvogn paa Parkeringspladsen udfor Lønporten, og at han Klokkeren ca 17,10 startede Vognen og kørte med den ad Gothersgade mod Nørrevold. Efter at have sat i Gang og kørt et mindre Stykke, mærkede han, at der var noget i Vejen med Vognen, idet der stadig skete kraftige Eksplosioner under Kørslen. Da han var naaet udfor Ejendommen Nr 89, stillede han Vognen ind paa Parkeringspladsen og telefonerede til sin Mekaniker om at afhente Vognen.

Under Kørslen gennem Gothersgade havde Vognen efterladt sig en ca 200 Meter lang Oliestribe, som efterhaanden bredte sig paa Kørebanen og tegnede sig som en ret bred, mørk og fugtig Striibe paa den iøvrigt tørre Kørebane. Det kunde ikke paa Frastand ses, at det var Olie, og der var flere Cyklister, der væltede i Oliestriben, Skræder N C Mathiesen, der med sin Passager, Skræder C H E Mathiesen, kom kørende med Motorcykel, væltede ligeledes i Oliien, saaledes at Passageren kom til Skade.

Tiltalte har yderligere forklaret, at han ikke, da han senest stillede Vognen fra sig bemærkede, at den havde spildt Olie. Han havde haft Vognen til Reparation hos sin Mekaniker, hvem han havde anmodet om at gennemgaa hele Vognen, og han havde modtaget den fra Mekanikeren Aftenen før Uheldet skete; om Morgenen den 21 Marts havde han en Samtale med sin Mekaniker, der erklærede, at Vognen var i køreklar Stand.

Der er indhentet en Erklæring fra Politiets Motorsagkyndige, Overbetjent J Christensen; det fremgaar heraf, at der var sivet Vand ned i Krumtaphuset, hvilket havde bevirket, at Oliien var steget saa højt, at den kunde løbe ud ved Anordningen for Startsvinget; det udtales endvidere:

»Efter Demontering af Motoren viste det sig, at der var et lille Hul i Cylinderblokken fra Vandkamret ind gennem Cylindervæggen, saaledes at Vandet kunde dryppe ned i Oliien. Denne Skade havde Mekanikeren bemærket under en tidligere Reparation, men han havde dengang tættet Hullet og regnede med, at dette kunde holde.

Tætningsmidlet, der ogsaa anvendes til utætte Kølere, har han tidligere benyttet til lignende Skade og med godt Resultat, og han kunde derfor ikke forudse, at det kunde afstedkomme nævnte Uheld.

Undertegnede skal tillade mig at bemærke, at der ikke er noget unormalt ved, at Oliien løber ud paa den beskrevne Maade, idet Oliien

stadig holder sig oven paa Vandet, og Konstruktionen af Motoren er ikke beregnet paa saa stor eller høj Oliestand.

Skaden i Cylinderblokken kan være en Støbefejl (Støbehul) og kan ogsaa være fremkommet ved Rust i Vandkamret, der Tid efter anden æder sig gennem Cylindervæggen.«

Skræder C H E Mathiesen har nedlagt Paastand om en foreløbig Erstatning af 1268 Kr, og »Skrædernes Sygekasse« om en Erstatning af 273 Kr.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet, idet han gør gældende, at Uheldet har været uafværgeligt, og at han i al Fald ikke har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelighed.

Da Fejlen i Motoren ikke har kunnet opdages af Tiltalte, der ikke er motorsagkyndig, og da det iøvrigt ikke er oplyst, at han har været forsømmelig med Hensyn til Vognens Pasning, findes der ikke at kunne paalægges Tiltalte Strafansvar i Anledning af det indtrufne Uheld.

Da Tiltalte imidlertid ikke har godtgjort, at det af Mekanikeren anvendte Tætningsmiddel er af en saadan Karakter, at det med Sikkerhed kunde paaregnes at ville holde, samt da Tætningen maa antages at være foretaget for at undgaa Omkostningerne ved en mere omfattende Reparation, findes Tiltalte ikke at have godtgjort, at Materiellet har været i en saadan Tilstand, at han vil kunne fritages for Ansvar i Overensstemmelse med Motorlovens § 19. Han vil derfor være at dømme til at udrede de nedenfor nævnte Erstatningsbeløb.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling (Nr ^{3492/35}) den 8 August 1935 og er, forsaavidt Erstatningsspørgsmaalet angaar, paaanket af Appellanten cand juris Otto Christian Langballe Gulmann i Henhold til Retsplejelovens § 996.

For Landsretten nedlægger Appellanten Paastand om Frifindelse subsidært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat mindre Beløb end paastaaet af de Indstævnte Skræder C H E Mathiesen og Skrædernes Sygekasse.

Indstævnte, Skræder C H E Mathiesen nedlægger Paastand om, at der tilkendes ham 6295 Kr, og de Indstævnte, Skrædernes Sygekasse paastaar sig tilkendt 465 Kr.

Af de af Landsretten udmeldte Syns- og Skønsmænd, Fabrikant Niels Nielsen og Automobilingeniør F Schmitto er der afgivet flere Erklæringer, hvori bl a udtales, at det ikke har været dem muligt at konstatere Tilstedeværelsen af det i Erklæringen fra Københavns Politis Motorsagkyndige, Overbetjent J Christensen, omtalte lille Hul i Cylinderblokken, at en af dem foretaget Trykprøve har vist, at saavel Cylinderblokken som Topstykket er fuldstændig tætte i Støbegodset, men at Cylindertoppakningen ved den af dem forinden Trykprøven foretagne Undersøgelse viste, at der paa Cylinder Nr 1 og 2 var en Utæthed ind mod Cylindervæggen af ca $\frac{1}{6}$ af Omkredsen, medens der paa Cylinder Nr 3 var en lignende Utæthed af ca $\frac{1}{4}$ af Omkredsen, at de deraf

til Sagsøgeren med 800 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Paastand om Erstatning for Forsinkelse eller for manglende Levering af en Evertemper, hvorefter hans Paastand gaar ud paa Frifindelse mod at Restskylden i det udstedte Pantebrev af 27 Februar 1933 opskrives med 2826 Kroner 40 Øre med Renter fra Stævningens Dato. Indstævnte har gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand.

Selv om Parternes Mellemværende efter det for Højesteret oplyste for enkelte Posters Vedkommende rettelig maa opgøres paa en noget anden Maade end sket i Dommen, skønnes dette ikke at kunne føre til noget andet Resultat, og Dommen, hvis Bestemmelser om den Maade, hvorpaa Appellantens Tilsvar vil være at udrede og forrente, tiltrædes, vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Restauratør J Lysholdt Thomsen, til Indstævnte, Rørfittings- og Maskinfabriken »Standard«, Aktieselskab, med 400 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Rørfittings- og Maskinfabriken »Standard« A/S, paastaaet Sagsøgte, Restauratør J Lysholdt Thomsen, tilpligtet at betale 18 802 Kr 16 Øre med Renter 5 pCt p a fra 15 Januar 1934, hvilket Beløb Sagsøgte skal skyldes for udført Ekstraarbejde paa den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 1728 Udb Klædebo Kvarter, Nørre Allé 11, ved hvis Ombygning Sagsøgeren ved Overenskomst af 20 Januar 1933 og 27 Februar 1933 har overtaget Arbejdet vedr Centralvarme-, Sanitets-, Gas- og Vandanlæg i Entreprise.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte i Maj 1931 erhvervede den omhandlede Ejendom, den tidligere Lucasstiftelse, for en Købesum af 490 000 Kr, at han i August 1932 udlejede Ejendommen paa ti Aar til Grosserer Fritz Weiner, der ønskede at indrette den til Hotel-Pension, saaledes at Lejen ansattes til 40 000 Kr aarlig, der for det første Aar afgjordes ved, at Weiner afholdt Udgifterne ved den nødvendige Om-

bygning, samt at Weiner i den Anledning traf Aftale med Varmeinstallatør Rasmus Mathiesen Rasmussen, der paatog sig Centralvarme-, og aut Gas- og Vandmester Sofus Chr Olsen, der overtog Sanitetsanlægget m v. Den herom oprettede Overenskomst, der er dateret den 6 September 1932 og underskrevet af Weiner, Rasmussen og Olsen, er saalydende:

»Undertegnede, Blikkenslager Sofus Olsen og Smedemester Rasmus Rasmussen paatager os herved i Fællesskab Udførelsen af Varmeanlæg og Sanitetsinstallationen paa Ejendommen Nørre Allé 11 og 11 A, Ahornsgade 2 & 4, saaledes som det er vist paa af Arkitekterne Leth & Walsøe udarbejdede Tegninger og Beskrivelser.

Arbejdet paabegyndes straks og fortsættes saa hurtigt som muligt og saaledes at Indflytning paa Værelserne kan finde Sted 1 Oktober d A. Arbejdet skal være helt færdigt første November d A.

Arbejdet udføres for Hr F Weiners Regning og betales med 25 pCt i Løbet af September og Oktober d A, 25 pCt i Løbet af November og December d A og Resten i Løbet af Januar, Februar, Marts og April 1933.

Vi er bekendt med, at Pengene til Betalingen skal fremkomme gennem Lejen, og at denne indbetales til Overretssagfører Wibroe, der for-deler til Lejemaalets Udgifter og Haandværkernes Dækning.

Vederlaget for Arbejdet er 29 400 Kr.«

Der er derhos i Retten fremlagt tvende Gennemslag af Tilbud, dateret den 1 September, hvori bl a regnes med »62 Stk Haandvaske 510 × 300 m/m med forniklede opretstaaende Servantehaner varm og kold, 16 Stk Gulvafløb, 16 Stk forniklede Blandingsbatterier, 5 Stk nye WC«, og Olsen har som Vidne forklaret, at det er disse Tal, hans endelige Tilbud omfatter, medens Arkitekterne Leth & Walsøe i Skrivelse af 15 November 1934 har oplyst, at de allerede »i Slutningen af August Maaned 1932 paa Hr Weiners Foranledning ændrede Tegningerne til Ombygningen af Ejendommen Nørre Allé Nr 11, og at der samtidig blev indsendt Andragende til Autoriteterne om Udførelse af de paa Tegningerne viste nye Installationer, nemlig 82 Stk Haandvaske og 10 Stk WC samt 12 Stk Badeværelser og 2 Stk Urinals«, hvilket Arkitekt August Sigfred Høyer Leth som Vidne har bekræftet. Olsen vil overhovedet ikke have kendt disse Tegninger eller Arkitektbeskrivelse ved Afgivelsen af Tilbudet, der skal være baseret paa en ældre Tegning over Ejendommen.

Allerede i Løbet af Efteraaret 1932 blev det imidlertid klart, at Weiner af økonomiske Grunde ikke kunde føre Foretagendet igennem, Sagsøgte traadte derefter til, og Lejemaalet hævedes uden Vederlag til nogen af Siderne, men da nu ogsaa Entreprenørerne nærede Betænk-lighed ved fortsat at paatage sig det ret omfattende Arbejde, indlededes der Forhandlinger mellem Sagsøgte og Direktør Hans Chr Hansen fra det sagsøgende Aktieselskab, der da havde Materialer til Værdi ca 10 000 Kr henliggende paa Byggepladsen, og under 20 Januar 1933 blev der mellem disse Parter oprettet saalydende Overenskomst:

»Aktieselskabet Standard genoptager straks og fuldender det tidligere paabegyndte Arbejde paa nævnte Ejendom forsaavidt angaar

Centralvarerne, Sanitets-, Gas- og Vandanlægene og udfører disse hurtigst muligt alt i Henhold til tidligere afgivne Tilbud med de Ændringer og Efterarbejder, som Ejendommens Arkitekter godkender. Som Sikkerhed for ethvert Krav, Aktieselskabet Standard har eller maatte faa for dette Arbejde paa Lysholdt Thomsen, udstedes der en Obligation, stor 30 000 Kr med Pant i Ejendommen efter nu indestaaende Prioriteter og sideordnet med indtil 30 000 Kr Obligationer til andre Haandværkere, Leverandører m fl. Af Ejendommens Nettodriftsoverskud erholder Aktieselskabet Standard udbetalt en Andel procentvis svarende til Standards Tilgodehavende i Forhold til de andre Haandværkere og Leverandørers Tilgodehavende dog mindst 500 Kr er Fem Hundrede Kroner pr Maaned fra og med den 1 i en Maaned, der indtræffer mindst en Maaned efter, at det samlede Ombygnings- og Reparationsarbejde paa Ejendommen er fuldendt, afleveret og godkendt.

Lysholdt Thomsen er pligtig at udstede Veksler for sin Skyld til Standard efter nærmere Aftale, dog saaledes, at disse Veksler omsættes og afbetales i Overensstemmelse med ovenstaaende.

Ejendommens Administration overtages af Højesteretssagfører Einar Bülow paa alle Interesseredes Vegne og under Kontrol af Direktør H C Hansen og Snedkermester L Gihm.«

De til Olsen og Rasmussen indtil da foretagne Udbetalinger fra Weiner og senere fra Sagsøgte har andraget 4894 Kr, hvoraf dog efter de for Landsretten afgivne Vidneforklaringer kun ca 3000 Kr kan anses som udbetalt a conto Entreprisesummen. Det er imidlertid af Direktør Hansen forklaret, at hele dette Mellemværende skal være Aktieselskabet uvedkommende, idet Meningen med Aftalen alene har været, at Selskabet for en fastsat Pris af 30 000 Kr paatog sig at udføre det i de oprindelige Tilbud (o: af 1 September) beskrevne Arbejde med Tillæg af endnu 18 Haandvaske, saaledes at det samlede Antal heraf blev bragt op til 80; denne Opfattelse, som Direktør Hansen ogsaa tidligere har givet Udtryk for, er dog stærkt bestridt af Sagsøgtes Repræsentant under Forhandlingerne Ingeniør Frode Gunnar Davidsen, der ligeledes har afgivet personlig Forklaring for Retten.

Den 27 Februar 1933 forsynedes Overenskomsten med saalydende Paategning, underskrevet af begge Parter:

»I foranstaaende Overenskomst træffes følgende Ændringer:

Højesteretssagfører Bülow er frattraadt Ejendommens Administration og Snedkermester Gihm er udtraadt som Kontrollør.

Ejendommens daglige Administration ledes af Ingeniør Gunnar Davidsen, der den 4 og den 20 i hver Kalendermaaned vil tilstille Direktør H C Hansen Extrakt af Administrationens Kassebog; Ingeniør Davidsen kan kun med Samtykke af Direktør Hansen og Hr Lysholdt Thomsen foretage større ekstraordinære Dispositioner; den kontante Kassebeholdning maa ingensinde overstige 500 Kr, idet alle øvrige indkommende Beløb indsættes paa en Konto i Handelsbankens Nørrebro Afd, hvilken Konto bærer Ejendommen Nørreallé 11's Navn og ordnes paa den Maade, at der kun kan trækkes paa Kontoen ved Underskrift af Direktør Hansen og Hr Lysholdt Thomsen i Forening.

Der er samtidig hermed udstedt til A/S Standard Panteobligation,

stor 30 000 Kr, der forrentes med 6 pCt p a, hvilken Rente betales maanedsviis og afdrages med 500 Kr maanedlig, første Gang i Løbet af Januar Maaned 1934 og derefter hvert følgende Halvaar foretages en Regnskabsafslutning vedr Ejendommen, saaledes at overskydende Beløb kan afdrages paa A/S Standard og de andre Haandværkeres Tilgodehavender proportionalt. Naar saadanne Afdrag finder Sted, vil Obligationen være at forsyne med Paategning om at være nedbragt med saavel de allerede erlagte ordinære Afdrag som med de ekstraordinære Afdrag.

Da det af A/S Standard i Entreprise tagne Arbejde rimeligvis bliver overskredet ved Ekstraleverancer udover de 30 000 Kr vil der for det overskydende Beløb være at udstede Obligation til A/S Standard sideordnet med fornævnte Obligation 30 000 Kr, eventuelt saaledes at denne Obligation erholder Paategning om Forhøjelsen.«

Efter en af Ejendommens økonomiske Administrator, Direktør Chr Richardt Thomas for Retten afgivet Forklaring er den førstnævnte Obligation i hvert Fald fra Juni Termin 1933 forrentet og afdraget og er nu nedbragt til 15—16 000 Kr.

Arbejdet, der paa Sagsøgerens Vegne fremdeles er udført af Olsen og Rasmussen, er tilendebragt i Oktober 1933, og Ekstraregninger for Centralvarmeanlægget 5716 Kr 55 Øre og for Sanitetsarbejdet m v 13 085 Kr 61 Øre, tilsammen det paastævnede Beløb, er samtidigt tilstillet Sagsøgte. Først i Foraaret 1934 er der derefter paany optaget Forhandlinger mellem Parterne, og efter at Sagsøgte, der ønskede Sagen afgjort ved Voldgift, i Skrivelse af 11 Maj 1934 dels havde forbeholdt sig at medregne de i Efteraaret 1932 skete Udbetalinger ved den endelige Opgørelse, og dels havde anført, at der som Ekstraarbejde er paaført Arbejder, der henhører under det oprindelige Tilbud, har han i Skrivelse af 12 Juni 1934 yderligere protesteret mod Piserne paa Ekstraarbejdet og forbeholdt sig Krav paa Erstatning for daarligt udført Arbejde og for Forsinkelse.

Stævning i nærværende Sag er udtaget den 16 August 1934, og efter at Sagsøgte Paastand om Sagens Afvisning som henhørende under Voldgift er forkastet ved nærværende Afdelings Kendelse af 31 Oktober 1934, har der været afholdt Syn og Skøn med Ingeniørerne S Albrechtsen og O Rye Petersen som Skønsmænd. I deres Erklæring af 6 Juni 1935, der er vedstaaet her for Retten, konkluderer Skønsmændene, med Forbehold om Usikkerheden vedrørende selve de tilgrundliggende Aftaler, i, at Sagsøgerens samlede Krav i Anledning af de ialt udførte Arbejder udgør:

I. for Centralvarmeanlægget	Kr 16 757,00
II. for Gas-, Vand- & Sanitetsarbejde.....	— 21 213,40
ialt....	Kr 37 970,40

hvortil eventuelt skal lægges, saafremt en leveret 13,5 m² Kedel skal gaa lige op mod en Varmtvandsbeholder og en Evertemper, der ikke er leveret, men som omfattedes af Tilbudet

Kr 555,00.

Herefter har Sagsøgte ved sin endelige Paastand principalt paa-
staaet sig pure frifundet under Henviſning til, at den ham tilkommende
Erstatning for Forsinkelse maa overstige Sagsøgerens Krav paa Beta-
ling udover det ved Obligationen paa de 30 000 Kr dækkede Beløb;
subsidiært har han paaſtaaet sig frifundet mod paa den i Overens-
komsten af 27 Februar 1933 in fine beskrevne Maade at tilsvare et
Beløb af 2326 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato,
den 16 August 1934, nemlig det af Skønsmændene anførte Beløb 37 970 Kr
40 Øre, hvoraf 30 000 Kr omfattes af Obligationen, med Fradrag dels
af de tidligere Udbetalinger 4894 Kr og dels af Erstatning for manglende
Levering af Evertemper, hvorved Anlæggets Levetid forringes, 500 Kr,
og for Bekostning ved Omlægning af Cirkulationsledninger i Kælderen,
250 Kr. Mest subsidiært paaſtaar han sig frifundet mod paa den anførte
Maade at tilsvare et Beløb efter Rettens Skøn.

Til Belysning af Spørgsmaalet om Forsinkelse er Forklaring foruden
af de ovennævnte Vidner Hansen, Olsen, Rasmussen, Davidsen og
Thomas afgivet af Murer Johs Lundgren, Montør Carl Alfred Nielsen,
Inspektør Brynjulf Hansen og Repræsentant Anton Olsen Caspersen.

Efter de under Sagen tilvejebragte, tildels utilstrækkelige og mod-
stridende Oplysninger finder Retten at maatte antage, at der ikke er
tilvejebragt Grundlag for at paalægge Sagsøgeren Ansvar for den skete
Forsinkelse, at det Beløb, Sagsøgte vil have at tilsvare, skal udredes
som i Overenskomsten af 27 Februar 1933 i f bestemt, at Sagsøgte
i Opgørelsen vil være berettiget til at fradrage 3000 Kr som udbetalt
a conto til Olsen og Rasmussen, og at Kravet for Centralvarmeanlægget
opgøres som af Skønsmændene ansat, med Fradrag af 250 Kr til Om-
lægning af Cirkulationsledning, men med Tillæg af 555 Kr, idet Sag-
søgeren skønnes at have haft Føje til at antage, at den indføjede Kedel
ækvivalerer den ikke leverede Varmtvandsbeholder og Evertemper,
hvorfor der ej heller bliver Spørgsmaal om at tilkende Sagsøgte Er-
statning for Skade ved, at denne ikke er leveret. Med Hensyn til Sani-
tetsarbejdet har Skønsmændene foretaget deres Opgørelse paa Grundlag
af den Antagelse, at det oprindelige Tilbud af de forhaandenværende
105 Stk Haandvaske, 22 Stk WC, 16 Stk Brusebade og 3 Stk Urinal-
kummer omfattede henholdsvis 84, 8, 16 og 0, hvilke Tal er udregnet
paa Basis af de af Vej- og Kloakvæsnet den 15 September 1932 appro-
berede Tegninger, og idet denne Opgørelsesmaade, der afgiver saavel
fra Sagsøgerens Angivelser som fra det i Arkitekterne Leth og Walsøes
Skrivelse af 15 November 1934 anførte, ikke vil kunne lægges til Grund,
skønner Retten, at Sagsøgte ved Indgaaelsen af Overenskomsten af
20 Januar 1933 har haft Føje til at gaa ud fra, at Tilbud var afgivet i
Overensstemmelse med det af Arkitekterne oplyste, hvorefter Ekstra-
regningen vil være at forøge med Prisen paa 2 Haandvaske og 4 Bade-
værelser samt at nedsætte med Prisen paa 2 WC og 2 Urinalkummer,
hvilket imidlertid efter det foreliggende ikke bevirker nogen Forandring
i det endelige Resultat. Iøvrigt vil Skønnet være at tage til Ud-
gangspunkt.

Sagsøgte vilde herefter være at tilpligte paa den ovenfor anførte
Maade at tilsvare Sagsøgeren — udover det Beløb af 30 000 Kr, der er

dækket af den udstedte Obligation — 5275 Kr 40 Øre, men dette Beløb finder Retten skønsmæssigt at burde forhøje til ialt 8000 Kr, idet det maa antages, at Skønsmændene ikke har taget et fuldt tilstrækkeligt Hensyn til, at Arbejdet udførtes til Ændring af gammelt Anlæg og under iøvrigt vanskelige Forhold, samt idet Nedtagning af gamle Rør af Skønsmændene er takseret for lavt, da Nedtagningen har omfattet flere Slags Rør end dem, med Hensyn til hvilke Skønnet har kunnet foretage nøjagtig Opgørelse.

Det anførte Beløb vil være at tillægge Sagsøgeren med Renter 5 pCt p a fra den 15 Januar 1934.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte derhos at burde betale Sagsøgeren med 800 Kr.

Nr 268/1936. **Anders Axel Emanuel Jacobsen**

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 10 November 1936.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Anders Axel Emanuel Andersen, der ved Dom afsagt den 8 Oktober 1936 af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger, i Medfør af Straffelovens § 222 jfr § 85 blev anset med Fængsel i 6 Maaneder, hvoraf 20 Dage i Medfør af Straffelovens § 86 ansaas som udstaaet, har fremsat Begæring om, at Sagen maa blive genoptaget.

Da Begæringen ikke findes at indeholde nye Oplysninger af den i Retsplejelovens § 977 omhandlede Art, vil Begæringen om Genoptagelse i Medfør af nævnte Lovs § 982 være at forkaste.

T h i b e s t e m m e s :

Den ovennævnte af Anders Axel Emanuel Andersen fremsatte Begæring om Genoptagelse forkastes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Onsdag den 16 December.

Nr 81/1936. Andelsmejeriet »Skovby-Nord« (Heilesen)

mod

fhv Gaardejer Søren Alstrup (Gamborg),

betræffende Indstævntes Krav paa en Andel af et af Appellanten optaget Laan.

Dom afsagt af Retten for Ning og Hasle m il Herreder den 4 December 1935: Sagsøgte, Andelsmejeriet »Skovby-Nord«, Skovby, bør til Sagsøgeren, fhv Gaardejer Søren Alstrup, Sjelle, betale 957 Kr 39 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 28 Maj 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 31 Januar 1936: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at det Beløb, som Appellanterne, Andelsmejeriet »Skovby-Nord«, bør udrede til Indstævnte, fhv Gaardejer Søren Alstrup, bestemmes til 881 Kr 34 Øre. Til Indstævnte betaler Appellanterne Sagens Omkostninger for Landsretten med 125 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket til Højesteret.

Der findes at maatte gives Appellanten Medhold i, at Udlodningen af Laanet paa 80 000 Kroner kun delvis kan betragtes som en Vederlæggelse af den afsluttede Perodes Andelshavere, men iøvrigt maa opfattes som et Laan til Interessenterne i den nye Periode, beregnet paa Tilbagebetaling gennem denne Perodes Mælkeleverancer.

Den Ret til Andelen for Perioden fra 1 April 1920 til 1 November 1929, som Indstævnte ved Købekontrakten har forbeholdt sig, vil saaledes ikke kunne beregnes paa Grundlag af Laanebeløbet, men maa i Henhold til Reglerne i Vedtægternes § 16 fastsættes ved Vurdering af Mejeriets Aktiver ved Periodens Udløb. Da der ikke er Holdepunkter for at gaa ud fra nogen anden Værdiansættelse end det af de udmeldte Mænd ansatte Beløb af 27 000 Kroner, vil der ikke kunne tilkomme Indstævnte mere end hvad der er ham udbetalt.

Appellanten vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Andelsmejeriet »Skovby-Nord«, bør for Tiltale af Indstævnte, fhv Gaardejer Søren Alstrup, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag søges Sagsøgte, Andelsmejeriet »Skovby-Nord«, Skovby, af Sagsøgeren, fhv Gaardejer Søren Alstrup, Sjelle, til Betaling af 957 Kr 39 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 28 Maj 1935, til Betaling sker.

Sagens Omstændigheder er følgende: Sagsøgeren, der som Ejer af Gaarden Matr Nr 16 a m fl af Sjelle By og Sogn havde været Andels-haver i det sagsøgte Mejeri, hvilket traadte i Virksomhed den 1 April 1905 og efter en femtenaarig Periode fortsatte sin Drift i en ny femtenaarig Periode, løbende fra 1 April 1920 til 1 April 1935, solgte ved Købekontrakt af 11 Oktober 1929, fuldbyrdet ved Skøde af 5 December s A, sin Gaard til Marius Enggaard Sørensen. I Købekontrakten hedder det bl a: »Sælgerens Andel i Skovby-Nord Andelsmejeri medfølger med Rettigheder og Forpligtelser fra Overtagelsesdagen, saaledes at Sælgeren har forbeholdt sig Aarsoverskud og Mælkepenge af de Leveringer, han præsterer forinden Overtagelsen, samt selve Andelen for Perioden fra dens Begyndelse og til Overtagelsen«, og det bestemmes i Købekontrakten, at Overtagelsen skulde finde Sted den 1 November 1929, hvilken Dag ogsaa skulde anses som Skæringsdag.

I de for Mejeriet i Perioden 1920—1935 gældende Love hedder det bl a:

»§ 14.

Bestyrelsen bemyndiges til for Interessentskabet at optage et fælles Laan paa 50 000 Kr. For dette Laan garanterer alle Interessenterne

§ 15.

Den laante Kapital forrentes og afdrages med — — — hvortil tages af Overskudet — — —

§ 16.

Ved Udløbet af de til Udbetaling af Mejeriet bestemte 15 Aar, foretages en Vurdering af dette — — — Efter denne Vurdering udregnes hver Interessents Ejendomsret.

§ 17.

Ønsker nogen efter 15 Aar at udtræde af Interessentskabet, udbetales ham hans fulde Andel i Mejeriet efter Taksation. Skulde over en Trediedel af Interessenterne forlange at udtræde, kunne de øvrige, hvis de ikke ønsker at overtage Mejeriet, forlange dette realiseret enten ved Auktion eller paa anden Maade.

§ 18.

Ved Salg eller andet Ejerskifte af en Ejendom sælges Andelen i Mejeriet med denne, hvis det ønskes. Vil den nye Ejer ikke være Interessent, godtgøres den fratrædende med to Trediedele af hans Andel i Mejeriet efter Taksation — — —.«

I Anledning af Periodens Udløb den 1 April 1935, paa hvilket Tidspunkt Mejeriet var gældfrit, og Etablering af en ny Periode paa 8 Aar fra 1 April 1935 at regne, blev der i Henhold til Lovenes § 16 foretaget en Vurdering, hvorved Mejeriet som værende ude af Drift blev ansat til en Værdi af 27 000 Kr, hvorhos der optoges et Laan paa 80 000 Kr til Fordeling mellem Andelshaverne, for hvilket Andelshaverne i den nye otteaarige Periode hæftede solidarisk overfor Laangiveren. Efter at Mælkeleverancen til Mejeriet i Perioden 1920—1935 var opgjort til ialt 51 695 380 $\frac{1}{2}$ kg, og efter at Beregning af Andelene havde fundet Sted, blev der af Mejeriet tilstillet Sagsøgeren en saalydende Opgørelse:

»Søren Alstrup, Sjelle, har leveret 845 005 $\frac{1}{2}$ kg. Fordelingstallet efter de 27 000 Kr (Mejeriets Vurderingssum) bliver derefter 52,2 Øre pr 1000 $\frac{1}{2}$ kg, tilkommet.....	441 Kr 09 Øre
Fordelingstallet efter de 53 000 Kr bliver 113,3 Øre	
pr 1000 $\frac{1}{2}$ kg.....	0 — 00 —
	ialt 441 Kr 09 Øre,

og dette sidstnævnte Beløb blev derefter udbetalt til Sagsøgeren, der dog kun modtog det under Forbehold.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren gjort gældende, at der af Laanesummen 80 000 Kr ifølge Mejeriets Udregning tilkommer Andelshaverne 165,5 Øre pr 1000 $\frac{1}{2}$ kg leveret Mælk, at der herefter, da han har leveret 845 005 $\frac{1}{2}$ kg i Perioden, tilkommer ham 1398 Kr 48 Øre, og at han derfor, da han kun har modtaget 441 Kr 09 Øre, endnu har tilgode det paastævnte Beløb af 957 Kr 39 Øre. Han har hævdet, at da han og senere Købere af hans Ejendom har været Andelshavere i Mejeriet i hele Perioden til 1 April 1935 og Køberen derhos er Interessent i Mejeriet ogsaa i den den 1 April 1935 begyndende nye Periode, maa de være berettigede til i Forening at faa Del i hele Laanesummen 80 000 Kr i Forhold til hele den Mælkemængde, der i den forløbne Periode er blevet leveret fra Ejendommen, og at Mejeriet derhos har været uberettiget til samtidig med, at det kun har udbetalt Køberens Andel i de 80 000 Kr i Forhold til den Mælkemængde, denne har leveret i sin Ejertid, at indskrænke sig til at betale ham (Sagsøgeren) Andel i Mejeriets Vurderingssum 27 000 Kr i Forhold til den af ham i hans Ejertid leverede Mælkemængde. Bestemmelserne i Mejeriets Love om Udbetaling af Andele paa Grundlag af Vurderingssummen for Mejeriet kan, har Sagsøgeren gjort gældende, kun finde Anvendelse for det Tilfælde, at Mælkeleverancen fra en Ejendom ophører; i saa Henseende har han særlig henvist til, at Lovenes § 18 maa anses for at give Udtryk for, at det bestemmende maa være, om der leveres Mælk til Mejeriet fra en Ejendom, medens det maa være uden Betydning, hvem Indehaveren af Ejendommen er.

Det sagsøgte Mejeri har paastaet sig frifundet. Det har til Støtte herfor henvist til, at Sagsøgte i Medfør af Lovenes § 16 kun har Krav paa en paa Grundlag af den foretagne Vurdering af Mejeriet beregnet Andel, udregnet efter Mængden af den i hans Ejertid fra Ejendommen leverede Mælk, idet han ikke er Andelshaver i Mejeriet i den den 1 April 1935 begyndende Periode; ogsaa har Mejeriet gjort gældende, at da Laanesummen 80 000 Kr er et i Relation til Sagsøgte ganske vilkaarligt

Beløb, for hvilket han derhos ikke hæfter, maa han være uberettiget til at kræve den Del af Laanesummen, der overstiger Vurderingssummen for Mejeriet, taget i Betragtning ved Beregningen af det Beløb, der kan tilkomme ham.

Under Sagen har Gaardejer Rasmus Peter Lundgaard, Herskind, der var Formand for Mejeriet fra den 1 April 1930 til den 1 April 1935, afgivet Vidneforklaring. Han har derunder oplyst, at der ved Udløbet af Perioden 1920—1935 med Hensyn til Beregning og Udbetaling af Andele blev forholdt paa den Maade, at hvis en Andelshaver i den forløbne Periode havde solgt sin Ejendom saaledes, at Andelen medfulgte i Handlen, fik Køberen af Ejendommen Andel i Forhold til hele Laanesummen 80 000 Kr beregnet efter al den Mælk, der i hele den forløbne Periode var leveret fra Ejendommen; hvis en Andelshaver derimod i den forløbne Periode havde solgt sin Ejendom saaledes, at han forbeholdt sig Andelen indtil Ejerskiftet, blev der forholdt paa den Maade, at Sælgerens Andel blev beregnet alene i Forhold til Vurderingssummen 27 000 Kr, medens Køberen, saafremt denne vedblev at være Andelshaver ogsaa i den nye Periode, fik Andel ikke blot i Forhold til 27 000 Kr, men ogsaa i Forhold til den overskydende Del 53 000 Kr af Laanesummen, beregnet efter den i den forløbne Periode i hans Ejertid fra Ejendommen til Mejeriet leverede Mælkemængde. Vidnet har udtalt, at Forholdet maa opfattes saaledes, at der ved den forløbne Periodes Udløb blev dannet et nyt Selskab, der optog et Laan paa 80 000 Kr, hvoraf 27 000 Kr skyldtes til det gamle Selskab i Henhold til den foretagne Vurdering, og at Resten af Laanet tilkom dem, der indtraadte som Medlemmer i det nye Selskab.

Hvorledes der ved Udløbet af Perioden 1905—1920 forholdtes med Beregningen af Andele under Forhold, svarende til det, som foreligger under nærværende Sag, har ikke kunnet oplyses med nogen Sikkerhed, ej heller gennem de under Sagen afgivne Vidneforklaringer; Fordelingsregnskabet fra 1920 har ikke kunnet skaffes tilveje, og Protokolliførslen til Mejeriets Forhandlingsprotokol ved Generalforsamlingen den 12 Januar 1920 giver ikke afgørende Vejledning.

Da de ommeldte Bestemmelser i Lovene findes at maatte forstaas derhen, at Andelsberegning alene efter Vurderingssummen kun bliver at anvende i Tilfælde, hvor Mælkeleverancen fra en Ejendom ophører — en Forstaaelse, med hvilken den Beregningsmaade stemmer, der af Sagsøgte er anvendt i de Tilfælde, hvor Andelen i dens Helhed i Salgstilfælde er medfulgt i Handlen om en Ejendom — og da det i Mangel af særlig Bestemmelse i Lovene maa være Sagsøgte uvedkommende, hvorledes den Del af det optagne Laan, der svarer til den fra Sagsøgerens tidligere Ejendom i den forløbne Periode leverede Mælkemængde fordeles mellem Sagsøgeren og den nye Ejer af dennes Ejendom, vil Sagsøgte være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand, hvorved bemærkes, at en »Opgørelse over Størrelsen af Sagsøgerens Mejeriandel beregnet efter en Vurderingssum for Mejeriet af 80 000 Kr«, som Sagsøgte, der ikke tidligere havde fremsat nogen Indsigelse mod selve Størrelsen af det af Sagsøgeren paastaaede Beløb, under Domsforhandlingen har fremlagt, og hvorefter Sagsøgerens paa

dette Grundlag beregnede Andel kun skulde andrage 866 Kr 58 Øre, ikke findes at kunne komme i Betragtning, da Sagsøgeren under Domsforhandlingen har protesteret imod, at der blev taget Hensyn til den, og da Sagsøgte ikke har nedlagt nogen subsidiær Paastand under Paa-beraabelse af den saaledes fremlagte Opgørelse, jfr herved Retspleje-lovens § 434, jfr § 366. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 4 December 1935 af Retten for Ning og Hasle m fl Herreder.

For Landsretten har Appellanterne principalt paastaaet sig frifundet, hvorhos de har nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Indstævnte paastaa den indankede Dom stadfæstet, dog saaledes at han kun forlanger sig tilkendt hos Appellanterne et Beløb af 881 Kr 34 Øre, hvilket Beløb efter rigtig Beregning udgør Indstævntes Andel i de i Dommen ommeldte 80 000 Kr.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog saaledes, at det Beløb, som Appellanterne vil have at tilsvare Indstævnte, i Overensstemmelse med hans Paastand nedsættes til 881 Kr 34 Øre.

Til Indstævnte vil Appellanterne have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 125 Kr.

Torsdag den 17 December.

Nr 126/1936. Vognmand **Johan Clausen** som Værge for sin umyndige Søn **Aksel Johannes Clausen** (Poul Jacobsen)

mod

De bornholmske Jærnbaner (Bache),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 4 April 1936: Sagsøgte — De Bornholmske Jærnbaner A/S — bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vognmand Johan Clausen som Værge for sin umyndige Søn Aksel Johannes Clausen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Tilskadekomne Aksel Johannes Clausen er født den 18 December 1915.

De Godsvogne, hvoraf Togstammen bestod, var ca 1,50 m høje, medens Hegnet, som dækkede Tilskadekomnes Oversigt over Banen, var ca 1,70 m højt. Det maa antages, at Lokomotivet afgav Fløjtesignal, da forreste Vogn var 40 à 50 m fra Overkørslen, og Lokomotivet selv var saaledes 110 à 120 m derfra.

Det kan efter alt foreliggende ikke anses for betydningsløst i Forhold til Ulykken, at Indstævnte, som maa antages at have været bekendt med, at Fortovet, naar Bommen var nede, blev benyttet af Cyklister som i Dommen beskrevet, har undladt at overholde Forskriften i Ordensreglementets § 28 Stk. 3, og Indstævnte findes herefter at have Medskyld i den skete Skade. Den Andel af Skaden, som Indstævnte i Medfør af § 1 sidste Punktum i Loven af 11 Marts 1921 vil have at erstatte, skønnes at burde fastsættes til en Fjerdedel.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, De bornholmske Jærnbaner A/S, bør til Appellanten, Vognmand Johan Clausen som Værge for sin umyndige Søn Aksel Johannes Clausen, betale en Fjerdedel af det Beløb, hvortil Erstatningen for den Aksel Johannes Clausen tilføjede Skade i Henhold til Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 maatte blive fastsat.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Vognmand Johan Clausen, Rønne, som Værge for sin umyndige Søn Aksel Johannes Clausen principalt paastaaet Sagsøgte, De Bornholmske Jærnbaner A/S, tilpligtet at betale Erstatning for den Bommen ved Paakørsel den 29 April 1935 tilføjede Skade i Overensstemmelse med Forskrifterne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 om Erstatningsansvar for Skade ved Jærnbanedrift, subsidiært har han paastaaet sig tilkendt en efter Rettens Skøn forholdsvis nedsat Erstatning.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagens Sammenhæng er følgende:

Da Aksel Johannes Clausen den nævnte Dag ca Kl 8 cyklede fra sin Arbejdsplads, Bornholms Andelssvineslagteri, ad Haslevejen syd paa til sit Hjem i Rønne og kom til Jærnbaneoverskæringen ved Rønne

nordre Station, var Bommen nede, saaledes at baade Kørebanen og Cykelstien var spærret; Fortovet i Vejens vestlige Side var derimod ikke spærret, idet Bommen ikke naar saa langt. I Lighed med, hvad der maa antages at være almindeligt, drejede han ind paa Fortovet og kørte ud paa Banelegemet, men blev derved paakørt af et fra Vest, og fra Rønne Hovedstation kommende Tog og kom saaledes til Skade, at begge Ben maatte bortamputeres. Det er oplyst, at det paagældende Tog var et af 12 lave Godsvogne bestaaende Arbejdstog; Lokomotivet var anbragt sidst i Togstammen, der i det hele maalte ca 71 m. Naar man kommer nord fra, som Aksel Clausen gjorde, er Udsigten mod Vest hindret af en Hæk.

Sagsøgeren gør nu gældende, at der fra Sagsøgtes Side foreligger grov Forsømmelse, i hvilken Henseende han nærmere har anført, at Lokomotivet var anbragt bagerst i Togstammen, hvorfor Fløjtesignalet, der afgives ca 50 m fra Overskæringen, ikke kunde høres af Trafikanter paa Haslevejen, at Bremsekupéen var anbragt i Togets Midte og ikke forrest, at den Banefunktionær, der var anbragt i Bremsekupéen, ikke gav noget Signal, at der ikke gik nogen Funktionær foran Toget, idet dette passerede Haslevejen, og at Stationsmesteren paa Rønne N, efter at have sænket Bommen, gik bort og saaledes ikke bevogtede Overkørslen.

Sagsøgte benægter, at der foreligger nogen Forsømmelse fra Bannernes Side og hævder, at Aksel Clausen alene bærer Skylden for Sammenstødet, idet han, der var vel kendt med Forholdene ved den paagældende Overkørsel, maa have bemærket, at Bommen var sænket, idet han kørte ind paa Fortovet, og naar han, som det maa antages uden at have set sig for, kører ind paa Banelegemet, gør han sig skyldig i grov Uagtsomhed.

Da der efter det oplyste maa gaas ud fra, at Aksel Clausen ved Uagtsomhed har hidført Skaden, kan Sagsøgerens principale Paastand ikke tages til Følge, og det bliver herefter at afgøre, om der fra Sagsøgtes Side ogsaa foreligger Skyld i Skaden, saaledes at en nedsat Erstatning vil kunne tilkendes.

Kun paa et af de af Sagsøgeren fremhævede Punkter ses der at foreligge en Forsømmelse fra Sagsøgtes Side, idet der ikke — som foreskrevet i § 28 Stk 3 i Ordensreglement for Privatbanerne af 19 December 1933 — var anbragt en Udkigsmænd »paa den forreste Vogn eller i dens Nærhed«. Bremsekupéen var, som ovenfor anført, anbragt i Togets Midte. Men da det ikke kan antages, at en saadan Udkigsmænd — selv om han havde været stillet paa den forreste Vogn — vilde have været i Stand til at forhindre Ulykken, foreligger Betingelsen for nedsat Erstatning ikke, hvorfor Sagsøgerens subsidiære Paastand ej heller vil kunne tages til Følge.

Sagsøgte vil saaledes være at frifinde, medens Sagens Omkostninger vil kunne ophæves.

Fredag den 18 December.

Nr 206/1936. Landsretssagfører Niels Ventegodt (Selv)
mod

Højesteretssagfører Th Thorsteinsson (Ingen).

Kendelse afsagt af Københavns Byrets Fogedafdeling I den 25 April 1936: Rekvisiti Protest mod Forretningens Fremme vil ikke kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1936: Fogedkendelsen og den foretagne Udlægsforretning bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten Landsretssagfører Niels Ventegodt til Indstævnte Højesteretssagfører Th Thorsteinsson med 100 Kr inden 15 Dage fra Dato under Adfærd efter Lovén.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Udlæg var begæret for 3000 Kroner.

Da der intet findes at have været til Hinder for, at Indstævnte ved den i Dommen nævnte Transport af 20 Januar 1936, kunde erhverve Eksekutionsgrundlag overfor Appellanten, vil dennes i saa Henseende fremsatte Indsigelse ikke kunne tages til Følge. Appellanten har under Sagen yderligere gjort gældende, at den Omstændighed, at en kgl Resolution af 13 December 1935 ophævede den ham ved Landsretsdommen af 7 s M idømte Straf for Ærekrænkelse mod Domhaveren, maa have medført, at Dommens Bestemmelse om Erstatningen ikke længere kan staa ved Magt. Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives ham Medhold. Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Januar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 25

Fredag den 18 December.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Da Rekvirenten ved den skete Overdragelse er indtraadt i Domhaverens Ret til at benytte Dommen som umiddelbart Grundlag for Eksekution, og da Rekvirentens Begæring saaledes støtter sig paa en i lovmæssig Form udfærdiget Dom, jfr Retsplejelovens § 483, vil Rekvisiti Protest ikke kunne tages til Følge.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 25 April 1936 af Københavns Byrets Fogedafdeling I og paastaas af Appellanten Landsretssagfører Niels Ventegodt ændret saaledes, at Fogedforretningen nægtes Fremme, og at det i Henhold til samme gjorde Udlæg ophæves. Indstævnte Højesteretssagfører Th Thorsteinsson procederer til Kendelsens Stadfæstelse.

Ved Rettens Dom af 7 December 1935 tilpligtedes bl a Appellanten at betale til Byretsdommer Eide i Erstatning 10 000 Kr. Dette Krav har Dommer Eide ved Transport af 20 Januar 1936 overdraget til Indstævnte.

I Henhold til de i den indankede Kendelse anførte Grunde vil den og den i Henhold til Kendelsen gjorde Udlægsforretning være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanten have at godtgøre Indstævnte med 100 Kr.

Nr 66/1936. **Ringenæs Sognekommune** (Heilesen)

m o d

Arbejdsmand **Ferdinand Rudolf Thomsen** som Værge for sin Datter **Anna Marie Thomsen** (Meyer efter Ordre),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 24 Januar 1936: De Sagsøgte, Ringenæs Sognekommune, bør til Sagsøgeren, Arbejdsmand Ferdinand

Rudolf Thomsen som Værge for sin Datter Anna Marie Thomsen, betale 2500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 Juni 1935, indtil Betaling sker, hvilket Beløb bliver at indsende til Bestyrelse af Overformyndet. De Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Rets- og Stempelafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, og til den for Sagsøgeren under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Jørgensen, i Salær 125 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 25 Kr. Endvidere betaler de Sagsøgte det Sagsøgerens beskikkede Sagfører under Sagens Forberedelse, Overretssagfører Faber, tillagte Salær 150 Kr og den samme tillagte Godtgørelse for Udlæg 104 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter den ringe Højde, i hvilken Bommen var anbragt, kan det ikke anses uforsvarligt fra Skolens Side, at Børnene i Fri-kvarteret uden Tilsyn har benyttet Bommen til Leg som sket, og der vil derfor ikke kunne paalægges Appellanten noget Ansvar for den indtrufne Skade. Appellantens Frifindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-hæves.

De i Dommen anførte Salærer og Godtgørelser for Udlæg samt til den for Indstævnte beskikkede Sagfører for Højesteret i Salær 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 80 Kroner vil være at betale af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ringenæs Sognekommune, bør for Tiltale af Indstævnte, Arbejdsmand Fer-dinand Rudolf Thomsen som Værge for sin Datter Anna Marie Thomsen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-hæves.

Det offentlige betaler de i Dommen fast-satte Salærer og Godtgørelser for Udlæg samt til Højesteretssagfører Meyer i Salær for Højesteret 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Pigen Anna Marie Thomsen, der er født den 6 December 1926, og som paabegyndte sin Skolegang i Skolen i Ringenæs den 1 April 1933, kom til Skade den 7 Juli s A, da hun assisteret af en Klassekammerat

forsøgte at slaa en baglæns Kolbøtte i et paa Skolens Legeplads værende Gymnastikredskab, nemlig en indstillelig Bom, der paa Højkant var anbragt i en Afstand af ca 65 cm fra Jorden, og som Børnene havde Lov til at benytte under deres Leg, selv om der — som ved den paa-gældende Lejlighed — ikke var nogen af Lærerpersonalet til Stede paa Legepladsen. Anna Marie, der ved Uheldet brækkede sin venstre Over-arm, blev straks samme Dag indlagt paa Statshospitalet i Sønderborg, hvorfra hun først blev udskrevet den 17 Marts 1934.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Arbejdsmand Ferdinand Rudolf Thomsen, Ringenæs, som Værge for sin Datter, ommeldte Anna Marie Thomsen, sammesteds, i Medfør af DL 3—19—2 paastaet de Sagsøgte, Ringenæs Sognekommune, tilpligtet i Anledning af det hans Datter overgaaede Uheld at udrede i Erstatning for Invaliditet 1500 Kr og for Lidelse, Ulempe, Lyde og Vansir 2500 Kr eller ialt 4000 Kr til-ligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 22 Juni 1935, indtil Betaling sker, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at Uheldet ikke kunde være afværget, selv om der ved den paagældende Lejlighed af Lærerpersonalet havde været ført Tilsyn paa Legepladsen, og at Uheldet maa anses for hændeligt.

Af de under Sagen afgivne Vidneforklaringer fremgaar, at Anna Marie og en anden Elev i Skolens første Klasse var de eneste i denne Klasse, der ikke kunde slaa de paagældende Kolbøtter, som foretoges paa den Maade, at vedkommende Barn satte sig sidelæns paa Bommen og fattede med Hænderne — Tommelfingeren bagud og de andre Fingre fremefter — om denne, hvorefter Barnet, idet det holdt fast med Hæn-derne, lod sig svinge bagover, indtil Benene naaede Jorden. Den 7 Juli 1933 vilde en af Anna Maries Klassekammerater lære hende at slaa saa-danne Kolbøtter, hvorfor hun hjalp hende op paa Bommen, og det var saa Meningen, at vedkommende Klassekammerat skulde tage mod Anna Marie, naar denne gik bagover. Det har ikke med Bestemthed kunnet oplyses, hvorledes Uheldet herunder er sket, men antagelig har Anna Marie været ængstelig og derfor ikke holdt fast i Bommen med begge Hænder, men derimod søgt at støtte paa Jorden med den ene Haand, og hun er saa, uden at Klassekammeraten har naaet at forhindre det, faldet ned paa Jorden og har paadraget sig den omhandlede Læsion af Armen.

Foreløbig bemærkes, at det i det foreliggende Tilfælde maa antages at have været uden Betydning for Skadens Indtræden, om der i det paagældende Frikvarter havde været Tilsyn paa Legepladsen.

Selv om det maaske ikke kan siges at være uforsvarligt i Frikvar-tererne at lade Børnene benytte Bommen som sket, naar de i Forvejen har lært at slaa Kolbøtter i Bommen, findes det ikke forsvarligt, at Skolen — saaledes som i det foreliggende Tilfælde — faktisk har overladt til Børn paa 6—7 Aar at lære jævnaldrende at slaa Kolbøtter i Bommen. For den fra Skolens Side saaledes udviste Forsømmelse vil de Sag-søgte i Medfør af DL 3—19—2 være ansvarlige, og de vil derfor have at erstatte den ved Forsømmelsen foraarsagede Skade.

Angaaende Anna Maries Helbredstilstand har Overlæge Ipsen ved Statshospitalet i Sønderborg afgivet flere Erklæringer. I en Erklæring af 16 November 1934 hedder det bl a:

»— — — Det drejer sig om en lille Pige, som var 6 Aar, da Ulykkestilfældet indtraf, hun paadrog sig et svært Brud af Overarmen lige over Albuen med meget stærk Forskydning bagud lige over Ledenden.

Paa det ved Indlæggelsen tagne Røntgenbillede laa det helt fri af og bagved Overarmsskiftet. Det lykkedes at sætte Bruddet godt paa Plads, og der anlagdes en Gipsbandage. Denne overvaagedes meget nøje, og Dagen efter, da der var begyndt at komme Svulst og blaa Farve af Haanden, blev den klippet op langs Siden og laa nu saa løst, at den ikke kan have udøvet noget nævneværdigt Tryk.

Reservelægen, der behandlede Tilfældet, mener bestemt, at der i den første Tid var Bevægelighed i Fingrene; men lidt efter lidt udviklede der sig en Sammentrækning, (Volkmanns Konfraktur) af Fingrene og Albueledet, hvis Virkninger dog for største Delen ophævedes ved Efterbehandlingen.

Følgerne har dog ikke helt tabt sig, omend der er god Fremgang, og skulde de ikke tabe sig helt, er det vist muligt gennem yderligere Behandling at faa dem til at svinde. I Øjeblikket maa vist den indskrænkede Bevægelighed i Albuen væsenlig tilskrives selve Bruddet, og den som Følge af Helingen nydannede Benmasse. Erfaringsmæssig plejer denne Bevægelsesindskrænkning dog at bedres med Aarene, ja kan eventuelt tænkes helt at forsvinde.

Den noget indskrænkede Bevægelighed i Haandleddet og Fingrene maa tilskrives den efter Bruddet indtrufne Sammentrækning af Musklerne i Overarmen — — —

Angaaende Udsigterne er der, som det vil fremgaa af ovenstaaende, Grund til at vente yderligere Bedring ved Brug af Haanden. Der er i hvert Fald Mulighed for en yderligere Bedring, eventuelt ved en særlig Behandling. Om der kan opnaas fuld Førlighed af Armen, er dog ikke sikkert. — — —

En af Overlægen afgivet Erklæring af 21 August 1935 er saalydende:

»Den 20 August 1935 har jeg undersøgt ovennævnte paa Statshospitalets kirurgiske Afdeling i Sønderborg.

Hun angiver, at der ikke er Smerter i Armen nu; men 2 Gange i Vinter har der været »Krampe« i den. Armen blev stiv et Øjeblik.

Hun mangler ca 5° i fuld Strækning i Albuen; men Bøjning er normal.

Iøvrigt kan Underarmen drejes normalt indad, men mangler ca 30° i Udadrejning (Supination).

Der er stadig nogen Stramning af Fingrenes Bøjemusklér, saaledes at hun med bøiede Fingre vel kan bøje 20° bagover i Haandleddet (dorsalflektore); men strækkes Fingrene helt ud, staar Haanden bøjet mod Haandfladen ca 10°.

Hun kan bøje og strække Fingrene helt, føre Tommelen helt fra og imod de andre Fingre. Disse kan bøjes helt.

Haandtrykket er paa det nærmeste ens i begge Hænder, maaske lidt mindre i venstre Haand.

Tilstanden synes at have bedret sig noget; men der er endnu lidt Indskrænkning i at kunne strække Armen, og Stramningen i Bøjemusklerne giver nogen Indskrænkning i Sammenspillet i Bevægelsen mellem Haand og Fingre, ligesom Underarmens Drejeevne er nedsat.

Alle disse Mangler betyder vel nogen Indskrænkning i Brugen af Armen, men Funktionen er kommet ganske godt i Gang, og da hun er meget ung, er der Rimelighed for, at hun vil kunne lære at bruge Armen ganske godt; iøvrigt kan der yderligere indtræde Bedring.

Jeg kan ikke bestemt sige, om man kunde opnaa Bedring ved Behandling i Øjeblikket. Det er i hvert Fald ikke udelukket; men man maa vist regne med nogen Indskrænkning af Armen.«

Endelig har Overlægen den 14 Januar 1936 afgivet saalydende Erklæring:

»Ovennævnte har den 12 Januar 1936 givet Møde til Efterundersøgelse paa Statshospitalets kirurgiske Afdeling i Sønderborg.

Venstre Overarm viser intet abnormt.

Albueleddet mangler 10° i at kunne strækkes helt. Den kan bøjes helt. Der er let Tendens til at Underarmen er bøjet indadtil mod Lillefingersiden. Iøvrigt føles der intet abnormt i Albueleddet.

Underarmen: Der er Svind af Underarmens Muskulatur.

H V

Maal: Underarm 20. — 18 cm.

Der er en Inddrejning af Haandfladen (Pronation). Med bøjet Arm kan Tømmelfingeren vise opad; men Haandfladen ikke drejes opad.

Bevægelser i Haandleddet er ogsaa noget indskrænkede baade i Retning mod Rygsiden og mod Haandfladesiden. Sidebevægelser i Haandleddet er ogsaa noget indskrænkede.

Alle Fingrene bøjes og strækkes helt. Tømmelfingeren føres ud til Siden og ind i Haanden.

Kraften i Haanden er ganske god.

Alt i alt bestaar der altsaa nogen Indskrænkning af Underarmens Drejeevne og Bevægelighed i Haandleddet. Denne Tilstand maa vist betragtes som stationær eller i hvert Fald lidet paavirkelig.

Moderen forsikrer, at hun hjemme er rask og glad, og at hun leger saa godt som »nogen Dreng«.

Endvidere har Direktoratet for Ulykkesforsikringen i en Skrivelse af 19 November 1935 udtalt, at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Direktoratet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den Tilskadekomne en Invaliditetserstatning beregnet efter en Invaliditetsgrad af 8 pCt.

Efter det anførte og det iøvrigt oplyste findes Erstatningen for Invaliditet at burde ansættes til 1000 Kr og Erstatningen for Lidelse, Ulempe, Lyde og Vansir til 1500 Kr. De Sagsøgte vil herefter have at betale til Sagsøgeren 2500 Kr tilligemed Renter heraf som paastaaet. Beløbet vil være at indsende til Bestyrelse af Overformynderiet.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Nr 242/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Villiam Andersen (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29 September 1936: Tiltalte, Handlende Villiam Andersen, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afgørelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 400 Kr, subsidiært være at hensætte i Hæfte i 15 Dage. Endvidere bør Tiltalte betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Ved det foreliggende maa det anses godtgjort, at Tiltalte til Gaardejerne Anton Hansen og Tønnes Hansen har solgt Cigarer, der ikke var »Phønix«-Cigarer i »Phønix«-Kasser, dog saaledes at han har ladet Køberne forstaa, at det ikke var »Phønix«-Cigarer, der var i Kasserne.

For dette Forhold vil Tiltalte være at anse efter § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926, og da den i den indankede Dom fastsatte Straf findes passende, vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret betaler Tiltalte, Villiam Andersen, til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Handlende Villiam Andersen for Overtrædelse af §§ 1 og 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der driver Virksomhed ved Omrejse med — og Handel med Cigarer, har i Begyndelsen af indeværende Aar — formentlig i Marts Maaned — i Underød, Hølbæk Politikreds, udbudt og solgt den omhandlede Vare under urigtig eller vildledende Angivelse i Henseende til Varens Frembringelsessted.

Ved samme Lejlighed har Tiltalte ved denne sin Erhvervsvirksomhed endvidere benyttet Firmanavne, der ikke tilkommer ham.

Anmelderen er A/S Horwitz & Kattentid. Strafforfølgning er begeret af Industriraadet.

Gaardejer Tønnes Hansen, Underød, der efter det oplyste er død den 25 Juni d A, har til en Politirapport den 2 s M forklaret, at han i de sidste ca 3 Aar har handlet med Tiltalte to eller tre Gange om Aaret. Han har købt 1 Kasse ad Gangen til en Pris af 8 Kr pr Kasse (100 Stk). Cigaretterne er hver Gang leveret i gamle Kasser, og disse var mærkede »Phønix« eller »Morgan«. Han har ikke paa noget Tidspunkt modtaget Cigarer i saakaldte »raa« Kasser. Tiltalte har overfor Hansen fortalt, at han selv lavede Cigaretterne, som han solgte, og at han pakkede dem i gamle Kasser, som han fik billigt hos Folk. Tiltalte har aldrig ved Salget til Hansen gjort gældende, at det var »Phønix«-Cigarer, han solgte.

Tønnes Hansens Enke Marie Hansen har i Retten den 12 August d A forklaret, at det er rigtigt, at hendes afdøde Mand i de sidste Par Aar af og til har købt Cigarer af Tiltalte, som hun kender efter Fotografier, der er fremlagt under Sagen. Hun har under Sagen afleveret to Kasser, Manden har købt af Andersen, den ene mærket »Phønix« den anden »Morgan«.

Gaardejer Anton Hansen, Underød, har til Politirapporten og i Retten forklaret, at han i de sidste ca 2 Aar af og til har købt Cigarer af Tiltalte, sidst ved Nytaarstid d A. Han betalte i hvert Fald til at begynde med 10 eller 11 Kr pr Kasse (100 Stk). Tiltalte fortalte, at han selv lavede Cigaretterne, som han solgte, og Hansen var klar over, at det ikke var ægte Phønix-Cigarer, som han købte. Cigaretterne blev ganske vist af Tiltalte betegnet som en Kasse »Phønix«, men dette Udtryk blev altid ledsaget af et Smil, der gav Hansen Forstaaelse af, at det ikke var »Phønix«-Cigarer, der blev solgt. Til Brug for Sagen har Hansen afleveret to Kasser mærket »Phønix«. Disse to Kasser var de sidste, Hansen købte af Tiltalte. Han har aldrig af Tiltalte købt Cigarer i »raa« Kasser. Alle Tiltaltes Kasser var udstyrede med kendte Mærker. Hansen har genkendt Tiltalte efter Fotografier fremlagt i Retten.

Klagerne har under Henviisning til foranstaaende Forklaringer gjort gældende, at der foreligger Overtrædelse af de ovenfor nævnte Lovbestemmelser allerede derved, at Tiltalte uhjemlet har solgt Cigarer, som ikke var »Phønix«-Cigarer i »Phønix«-Kasser, og at dette Forhold ikke ændres derved, at Tiltalte har ladet Køberne forstaa, at det ikke var »Phønix«-Cigarer, som var i Kasserne. Tiltalte havde overhovedet ikke nogen Ret til at bruge den omtalte Emballage. Klagerne lider stor Skade, naar Køberne af saadanne Cigarer i »Phønix«-Kasser byder af dem til Venner og Bekendte, som maa tro, at de Cigarer, som bydes dem, er »Phønix«-Cigarer.

Tiltalte har erkendt, at han sammen med en Mand ved Navn Bertel Frederik Stoffregen i Begyndelsen af Marts Maaned d A har kørt rundt omkring i Odsherred for at aflevere Cigarer, som han i Forvejen havde modtaget Bestilling paa hos forskellige Landbrugere, bl a hos de to fornævnte, Gaardejerne Anton Hansen og Tønnes Hansen, til hvem han i flere Aar har leveret Cigarer til en Pris af 9 Kr pr 100 Stk, men Tiltalte har nægtet, at disse Cigarer var emballerede i »Phønix«-Kasser; Tiltalte havde indkøbt Cigaretterne hos Stoffregen, og de var emballerede enten i »raa« Kasser eller i brugte Kasser, som var udstyret som

»Yrurac-bat« Kasser. Han medførte paa Turen ogsaa Cigarer, som var særlig indpakkede, og som ikke hidrørte fra Stoffregen. Tiltalte har ikke ønsket at opgive, hvorfra disse Cigarer hidrørte. Tiltalte har endelig benægtet, at de under Sagen tilvejebragte fire Kasser hidrørte fra ham.

Den i Sagen omtalte Stoffregen har til Politirapport forklaret, at det er rigtigt, at han har solgt Tiltalte Cigarer til Levering til forskellige Landbrugere. Han har sammen med Andersen transporteret disse Cigarer i sin Motorvogn rundt til Kunderne. Han har aldrig anvendt originale Kasser til at pakke Cigarerne i, men udelukkende »raa« Kasser eller Kasser mærket »Yrurac-bat«. Det kan efter Stoffregens Mening godt passe, at de var kørende i Eggen omkring Vig i Begyndelsen af Marts d. A. Stoffregen kender ikke noget til Gaardejerne Anton Hansen og Tønnes Hansen.

Tiltalte er mange Gange straffet, og har senest den 9 April 1935 her for Retten vedtaget en Bøde, stor 200 Kr, subsidiært 10 Dages Hæfte for Overtrædelse af ovennævnte Lovparagraffer. Selv om der er nogen Usikkerhed med Hensyn til Tidspunktet for Tiltaltes Salg af Cigarer til Anton Hansen og Tønnes Hansen, finder Retten det dog efter alt foreliggende, derunder at Tiltaltes Forklaring har været forbeholden, tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte, som af de to Gaardejere nærmere forklaret, har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet omhandlede Forhold, og han vil herfor være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, stor 400 Kr, subsidiært 15 Dages Hæfte, ligesom han bør betale Sagens Omkostninger.

Tirsdag den 22 December.

Nr 136/1936. Fru **Lydia Scheel-Jensen** (Schiørring)

mod

Eksekutorerne i Landsretssagfører K Scheel-Jensens Dødsbo
(Landsretssagfører E Richter),

betræffende Anerkendelse af Appellantinden som Kreditrix i det indstævnte Bo.

Østre Landsrets Dom af 7 Maj 1936: De Sagsøgte, Eksekutorerne i Landsretssagfører K Scheel-Jensens Dødsbo, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Lydia Scheel-Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage fra nærværende Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gør Appellantinden ikke gældende, at Scheel-Jensens Indsættelse af hende som begunstiget ikke vedblivende var genkaldelig.

De af Appellantinden paaberaabte Bestemmelser i Forsikringsaftalelovens §§ 102, 112 og 116 ses ikke at afgive fornøden Støtte for, at Panterettens Udøvelse har affødt et Regreskrav for hende mod Dødsboet, og da der heller ikke iøvrigt foreligger Holdepunkter herfor, vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 18 Februar 1933 ydede Fru Minnie Treschow Landsrets-sagfører K Scheel-Jensen et Laan, stort 30 000 Kr, for hvilket Laan han gav Kreditrix Haandpantesikkerhed i tre Livsforsikringspolicer med Det forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab »Hafnia«, nemlig Littr D Nr 709 165, 709 166 og 250 925, hver stor 10 000 Kr. Sidstnævnte Police blev i Februar 1935 med Fru Treschows Samtykke ombyttet med Livsforsikringspolice Littr D Nr 700 141, stor 10 000 Kr med fornævnte Livsforsikrings-Aktieselskab.

Policerne Littr D 709 165 og 709 166 er begge udstedte den 22 Februar 1933, og det er i Policerne bestemt, at Forsikringssummen udbetales til Ihændehaveren. Policen Littr D Nr 250 925 var udstedt den 31 December 1929. Da den den 27 Februar 1935 blev givet i Sikkerhed til Københavns Handelsbank, fik Fru Treschow i Stedet for som nys-anført Sikkerhed i Police Littr D Nr 700 141, der var udstedt den 25 Januar 1932. I sidstnævnte Police var det ligeledes bestemt, at Forsikringssummen skulde udbetales til Ihændehaveren. Under 13 Oktober 1934 blev Policerne Littr D Nr 709 165, 709 166 og 700,144 af Livsforsikrings-Aktieselskabet »Hafnia« forsynet med følgende enslydende Paategning:

»Ifølge Forsikringstagerens Bestemmelse skal nærværende Polices Forsikringssum i Tilfælde af, at han ikke selv maatte opleve Forfaldsdagen, udbetales til hans efterlevende Ægtefælle subsidiært hans Arvinger.

Foranstaaende Paategning er noteret i Det forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab Hafnias Bøger den 13 Oktober 1934.«

Under 22 Februar 1935 optog Landsretssagfører Scheel-Jensen et nyt Laan, stort 12 000 Kr, hos Fru Minnie Treschow, for hvilket Laan han gav Kreditrix Haandpantesikkerhed i Police Littr D Nr 734 103, stor

10 000 Kr, med Livsforsikrings-Aktieselskabet »Hafnia«. Fru Lydia Scheel-Jensen, der den 24 Oktober 1933 havde indgaaet Ægteskab med Landsretssagfører Scheel-Jensen, paatog sig samme Dag, som Laanet blev optaget, ved Paategning paa Gælds brevet og Haandpantebrevet Selvskyldnerkaution for Laanet. I Policen, der først blev udstedt den 26 Februar 1935, er det bestemt, at Forsikringssummen udbetales til Forsikringstageren, ved Død dennes efterlevende Ægtefælle, subsidiært Forsikringstagerens Arvinger.

Den 21 Juni 1935 afgik Landsretssagfører Scheel-Jensen ved Døden, hvorefter hans Bo toges under offentlig Skiftebehandling af Professor, Dr jur St Hurwitz og Landsretssagfører E Richter som executores testamenti. Da det hurtigt viste sig, at Dødsboet var insolvent, blev det behandlet som Fragaaellesbo.

Da de pantsatte Policer ved Landsretssagfører Scheel-Jensens Død forfaldt til Udbetaling, ønskede Fru Treschow i Overensstemmelse med den hende ved Haandpant sætningen tillagte Ret at anvende Forsikringssummerne til Dækning af Afdødes Forpligtelser i Stedet for først at anmelde sit Krav i Boet. Provenuet af Policerne udbetaltes herefter af Forsikringsselskabet til Fru Treschow med 40 015 Kr 41 Øre, hvoraf 38 264 Kr 77 Øre medgik til Dækning af de skyldige Beløb, medens Resten 1750 Kr 64 Øre udbetaltes til Afdødes Enke Fru Lydia Scheel-Jensen som den i Henhold til Policerne berettigede.

I Skrivelse af 3 September 1935, modtaget af Eksekutorerne den 6 s M fremsatte Højesteretssagfører Schiørring paa Fru Lydia-Scheel-Jensens Vegne Krav om, at hun skulde anerkendes som Kreditrix i sin afdøde Mands Bo for et Beløb af 38 264 Kr 77 Øre, der udgjorde den Del af Forsikringssummerne, der var anvendt til Dækning af Fru Treschows Tilgodehavende, men ved Skrivelse af 5 December 1935 meddelte Eksekutorerne, at den anmeldte Fordring ved Fordringernes Prøvelse havde faaet Paategning om, at den ikke kunde anerkendes.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerinden, Fru Lydia Scheel-Jensen, overfor de Sagsøgte, Eksekutorerne i Landsretssagfører K Scheel-Jensens Dødsbo, nedlagt Paastand paa, at Eksekutorerne tilpligtes paa Dødsboets Vegne at anerkende Sagsøgerinden som simpel Kreditrix i Boet for et Beløb, stort 38 264 Kr 77 Øre, tilligemed Renter 5 pCt p a fra Kravets Anmeldelse for Eksekutorerne den 6 September 1935 til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden anført, at den Omstændighed, at Fru Treschow, der uanset den skete Pantsætning af Policerne havde været berettiget til at anmelde sit Krav i Landsretssagfører Scheel-Jensens Bo, har foretrukket at holde sig til de Sagsøgerinden tilkommende Forsikringssummer, hvorved disse for saa vidt angaar et Beløb af 38 264 Kr 77 Øre er anvendt til Dækning af Fru Treschows Krav i Boet, som saaledes er frigjort for Anmeldelse fra Fru Treschows Side, maa bevirke, at Sagsøgerinden er berettiget til at anmelde det nævnte Krav i Boet, som saaledes kun eengang kommer til at udbetale Dividende af den ommeldte Fordring. Sagsøgerinden har nærmere anført, at det har været Forsikringsaftalelovens Tanke, at der

i størst muligt Omfang skal tages Hensyn til Forsørgelsesøjemedet, der i Almindelighed ligger til Grund for Tegning af Livsforsikringspolicer. De Regler, der findes i nævnte Lov, er i mange Henseender vidt forskellige fra de almindelige formueretlige Regler, for at Forsørgelsesøjemedet kan ske Fyldest. Det vil derfor være urimeligt, at Kreditorerne i Boet skulde opnaa en Fordel paa Sagsøgerindens Bekostning derved, at de slap for at betale Dividende af Skylden til Fru Treschow. Sagsøgerinden maa vel respektere de Dispositioner, som Afdøde har truffet ved Pantsætning af Policerne, men naar Hensynet til Panthaveren er taget, skal ingen anden tjene paa Policerne, mindst af alle Boet. Det vilde ogsaa være urimeligt, om den Tilfældighed, at Panthaveren i det foreliggende Tilfælde har foretrukket straks at holde sig til Pantet i Stedet for først at skaffe sig delvis Dækning for sit Krav ved Anmeldelse i Boet og derefter for den udækkede Del af Beløbet at holde sig til Pantet, skulde medføre, at Boet fik en Fordel paa Bekostning af Sagsøgerinden, der er blevet Ejer af Policerne i samme Øjeblik, Forsikringstageren afgik ved Døden. Sagsøgerinden har endvidere henvist til, at Afdøde overfor hende har afgivet Løfte om ikke at tilbagekalde Begunstigelsen og har foræret hende Policerne, saaledes at han ikke fremtidigt uden at paadrage sig Erstatningspligt overfor hende kunde disponere over Policerne, hvorhos han har stillet Sagsøgerinden i Udsigt, at han vilde frigøre Policerne for Pantebehæftelsen. Det har været Afdødes Hensigt at sikre sin Hustru Midler til at leve for, saafremt han maatte afgaa ved Døden, inden det var lykkedes ham at opspare en Formue. Som Sikkerhed for et Kreditorkrav vilde Policerne bortset fra Tilfælde af Død være uden nævneværdig Betydning, idet Tilbagekøbsværdien, da det drejede sig om nytegnede Policer, var minimal. Af den heranførte Grund lider Boet ikke noget større Tab, idet Afdøde kun har betalt ubetydelige Præmiebeløb.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført, at Sagsøgerinden ved Landsretssagfører Scheel-Jensens Død vel er blevet umiddelbart berettiget til den Del af Forsikringernes Provenu, der ikke er medgaaet til Dækning af Panthaveren, men der kan hverken af Forsikringsaftaleloven eller dansk Rets Regler iøvrigt udledes nogen Hjemmel for, at der skulde kunne tillægges en genkaldeligt indsat begunstiget en Regresret over for Forsikringstagerens Bo, naar Panthaveren i Henhold til lovlig sket Pantsætning søger sig fyldestgjort i de pantsatte Policer. En saadan Regres vilde være ubillig overfor Afdødes Kreditorer. Den begunstigede faar vel ved Forsikringstagerens Død en Ret, men denne Ret faas kun med den Begrænsning, som Forsikringstageren selv har sat. Den begunstigede maa respektere de Dispositioner, som Forsikringstageren i levende Live har foretaget med Hensyn til Policerne. De Sagsøgte bestrider, at Afdøde med Hensyn til nogen af de i Sagen omhandlede Policer overfor Sagsøgerinden skulde have givet Afkald paa at tilbagekalde hendes Indsættelse som begunstiget. Et saadant Afkald vilde iøvrigt have været ugyldigt, da de i Forsikringsaftalelovens § 103 fastsatte Formregler ikke er iagttagne, og Afkaldet derhos maatte være sket, inden Pantsætningen fandt Sted, hvilket i ethvert Fald ikke er Tilfældet for saa vidt angaar Policerne Litr D Nr 709 165, 709 166 og

700 141. Hvad specielt angaar den i Februar 1935 skete Haandpantssætning af Police Litr D Nr 734 103 foreligger der endog en udtrykkelig Paategning paa Haandpantebrevet fra Sagsøgerinden, hvorved hun uden at tage noget Forbehold med Hensyn til Pantssætningen selvstændig forpligtede sig som Kautionist overfor Kreditrix og til Sikkerhed for Opfyldelsen af Kautionen gav hende Haandpant i nogle Aktier. De Sagsøgte har overfor Sagsøgerindens Paastand om, at Policerne skulde være tegnede i Forsørgelsesøjemed, fremhævet, at det i Sagen oplyste tværtimod klart viser, at Policerne er tegnede i Belaaningsøjemed for at skaffe Afdøde de til Driften af hans Sagførerforretning fornødne Penge-midler.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerinden afgivet Partsforklaring, hvorunder hun forklarede, at hun var bekendt med, at Afdøde havde deponeret de fire Policer til Sikkerhed for de af Fru Treschow ydede Laan; hun havde bedt Afdøde om at foranledige, at Policerne blev overførte paa hendes Navn; hun havde ligeledes bedt Afdøde om at frigøre Policerne for Pantbehæftelsen, og han havde lovet hende ved Lejlighed at gøre dette, men havde iøvrigt tilføjet, at de 40 000 Kr fik hun altid, hvordan det saa gik, da hans Bo altid vilde være i Stand til at indløse Policerne.

Det er vel rigtigt, at Sagsøgerinden umiddelbart ved sin Mands Død er blevet berettiget efter de paagældende Forsikringer, hvori hun er anført som begunstiget, men Retten finder at maatte give de Sagsøgte Medhold i, at hun kun har erhvervet Retten med den Begrænsning, der er en Følge af de af Afdøde i hans levende Live med Hensyn til Forsikringerne lovlig truffne Dispositioner.

Selv om Sagsøgerindens Partsforklaring lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil den allerede af de af de Sagsøgte fremhævede Grunde ikke kunne faa nogen Betydning. Sagsøgerinden maa herefter ikke blot respektere de af Panthaveren over Policerne erhvervede Rettigheder, saaledes at hun kun har Krav paa at oppebære det Provenu, der blev tilbage, efter at Panthaveren havde opnaaet Dækning for sit Tilgodehavende, men hun maa ogsaa være afskaaret fra at gøre Regreskrav gældende mod Boet for den Del af Forsikringssummerne, der efter hendes Mands Død er medgaaet til Panthaverens Dækning. Det kan ikke med Føje siges, at der fra Boets Side foreligger nogen Anvendelse af Sagsøgerinden tilhørende Midler, hendes Ret strækker sig som anført kun til de Midler, der er i Behold. Den af de Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilsvare de Sagsøgte med 300 Kr.

Onsdag den 23 December.

Nr 230/1936.

Rigsadvokaten

mod

Viggo Sørensen Pelsen (Gamborg),

der tiltales for Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven.

Dom afsagt af Odense Købstads Ret for Straffesager den 19 Juni 1936: Tiltalte Viggo Sørensen Pelsen bør straffes med Hæfte i 14 Dage og betale Sagens Omkostninger. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 1 Aar. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 28 Juli 1936: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 20 Dage, og at Retten til at føre Motorkøretøj frakendes Tiltalte Viggo Sørensen Pelsen for et Tidsrum af 2 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Tiltalte og af det offentlige.

I Henhold til Dommens Grunde vil den være at stadfæste, dog at Fristen for Førerrettens Fortabelse regnes fra Underretsdommens Afsigelse.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Fristen for Fortabelse af Retten til at føre Motorkøretøj regnes fra Underretsdommens Afsigelse.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokatens Anklageskrift af 26 f M er Viggo Sørensen Pelsen sat under Tiltale ved nærværende Ret til at lide Straf for Overtrædelse af Motorlovens §§ 8 Stk 1, 24 Pkt, 1 og 29 samt Færdselslovens §§ 8 Stk 1 og 12 ved den 17 Januar 1936 Kl ca 20 at have ført Motorvogn M 2572 fra Cafe »Grønlykkehus« i Odense ad Middelfart Landevej, Fælledvej, Kirkegaardsalléen, Søndergade, Vestergade og Mageløs, uagtet han paa Grund af Nydelse af Spiritus var ude af Stand til at føre Motorkøretøj paa betryggende Maade, endvidere udviste han ikke fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, kørte i de

paagældende Gaders venstre Side, et Stykke af Vejen uden tændte Lygter samt foretog Sving til højre ind paa Fælledvej i stor Bue og til venstre ind i Kirkegaardsalléen i lille Bue, hvorhos han i Kirkegaardsalléen paakørte og væltede Marie Snedsted Hansen, der stod med sin Cykel helt inde i Alléens for ham venstre Side. Efter denne Paakørsel kørte han tværs over Rundkørselsanlægget i Krydset Kirkegaardsallé—Filosofgangen og Søndergade—Sønder Boulevard og kørte endelig i Mageløs imod et Plankeværk.

Der nedlægges i Medfør af Motorlovens § 42 Paastand paa, at Retten til at føre Motorkøretøj frakendes Tiltalte.

Tiltalte er født i Tilst Sogn den 16 August 1896 og ikke tidligere straffet.

Tiltalte nægter sig skyldig, dog at han erkender at have kørt med slukkede Lygter.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte den 17 Januar d A fra Kl ca 2,30 til Kl ca 7,30 Eftermiddag opholdt sig som Gæst i Cafe »Grønlykkehushus«, og det maa ved de af Tiltalte, Restauratør Viggo Enevoldsen og Tjener Gotthard Olsen afgivne Forklaringer anses godtgjort, at Tiltalte i dette Tidsrum drak i hvert Fald 2 Pilsnere, 2 Cloc-Likør og maaske en Snaps, hvorefter Tiltalte førte sin Motorvogn ad den i Anklageskriftet nævnte Strækning.

Omnibuschauffør Niels Peter Larsen har som Vidne forklaret, at han kørte bagefter Tiltalte ad Middelfart Landevej, og at Tiltalte kørte i Kørebanens venstre Side og med slukkede Lygter samt foretog Svinget til højre ind paa Fælledvej i stor Bue og fortsatte Kørslen i sidstnævnte Vejs venstre Side, saaledes at Vidnet fik det Indtryk, at den Mand, der kørte saaledes, ikke var helt ædru.

Vulkanisør Børge Verner Pedersen Huus har som Vidne forklaret, at han, der stod paa Hjørnet af Kirkegaardsalléen, saa Tiltalte svinge i kort Bue til venstre ind i denne og i Vejens venstre Side paakøre Marie Snedsted Hansen. Da Tiltalte efter Paakørslen stod ud af Vognen, var Vidnet straks klar over, at Tiltalte var spirituspaavirket, idet hans Gang var vaklende, hans Tale noget snøvlende og hans Ansigtsudtryk slapt, ligesom han lugtede af Spiritus. Vidnet, der satte sig ind i Vognen ved Siden af Tiltalte, har videre forklaret, at Tiltalte derefter kørte tværs over den i Anklageskriftet nævnte Rundkørselshele, at han i Vestergade kørte i venstre Side, og at han, da han vilde standse Vognen i Mageløs, kørte ind paa Plankeværket om en Nybygning.

Fornævnte Marie Snedsted Hansen har som Vidne forklaret, at hun, da hun blev paakørt, stod med sin Cykel i sin højre Kørebane helt inde ved Fortovet, og at Sigtede lugtede af Spiritus.

Hans Poul Hjalmar Jensen har som Vidne forklaret, at han konstaterede, at Vognens Spor i hele Længden af Kirkegaardsalléen laa ca 1 Meter fra det i Forhold til Vognen venstre Fortov, samt at han bemærkede, at Tiltalte, da han stod ud af Vognen, lugtede stærkt af Spiritus.

Efter at Politiet Kl ca 8,10 Aften havde modtaget Anmeldelse om det passerede, blev Tiltalte eftersøgt, men blev først antruffet Kl 11,30 samme Aften. Han forklarede da, at han efter Paakørslen var kørt til

Fyens Forsamlingshus, hvor han opholdt sig et Par Timer og drak et Glas Øl.

Rigtigheden af denne Forklaring har ikke kunnet bekræftes.

Tiltalte blev Kl 12 Midnat undersøgt af Amtslægen, hvis Erklæring konkluderer i, at Tiltalte ikke fandtes paavirket, medens en samtidig udtaget Blodprøve udviste et Alkoholindhold af 1,25 ‰.

Retslægeraadet har herefter i en Erklæring af 2 April d A udtalt: »Sigtedes Spiritusforbrug maa antages at have været væsenlig højere end af ham forklaret. Ved Lægeundersøgelsen Kl 0,15 fandtes Sigtede ikke paavirket. Der er imidlertid efter det foreliggende intet til Hinder for, at Sigtede, da han Kl ca 20 lærte Motorkøretøj, har været paavirket af Spiritus.«

Tiltaltes Forsvarer har under Forundersøgelsen ladet Tiltalte og tre andre Personer indtage samme Kvantum Spiritus, som Tiltalte vil have indtaget den 17 Januar d A, og har derefter ladet udtage Blodprøver, der ved Analyse viste sig at indeholde for Tiltaltes Vedkommende 0,41 ‰, for de andre Personers Vedkommende lavere Resultater.

Der findes nu ikke at kunne tages Hensyn til denne privat foranstaltede Prøve, saa meget mere, som det ikke findes at være godtgjort, at Tiltalte den 17 Januar d A kun har indtaget det af ham omfoklarede Kvantum Spiritus.

Efter alt foreliggende findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte under den i Anklageskriftet ommeldte Kørsel paa Grund af Nydelse af Spiritus ikke har været i Stand til at føre Motorkøretøj paa betryggende Maade, ligesom det iøvrigt findes godtgjort, at Tiltalte har forset sig som i Anklageskriftet ommeldt.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Motorlovens § 41, jfr §§ 8, Stk 1, 24, Stk 1, og 29 samt efter Færdselslovens § 38, jfr §§ 8, Stk 1 og 12 efter Omstændighederne med Hæfte i 14 Dage samt bør betale Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar.

I Medfør af Motorlovens § 42 findes Retten til at være Fører af Motorkøretøj at burde frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 1 Aar.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 19 Juni 1936 af Odense Købstads Ret for Straffesager og paaanket af Tiltalte Viggo Sørensen Pelsen til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde bestemmes til 20 Dage, og at Førerretten frakendes Tiltalte for 2 Aar.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 62/1936. Vognmand **Kristen Hansen Jeppesen**
(Overretssagfører J L Cohen)

m o d

Aktieselskabet **Dronning Dagmars Gaard** (Overretssagfører Bay)
og Aktieselskabet **Dansk Grundejer Abonnement** (Cohn),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Nedstyrtning i en Elevator-skakt.

Østre Landsrets Dom af 14 December 1935: De Sagsøgte, A/S Dronning Dagmars Gaard og A/S Dansk Grundejerabonnement, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vognmand Kristen Hansen Jeppesen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. I Salær og Godtgørelse for Udlæg betaler det offentlige 204 Kr 50 Øre til Sagsøgerens beskikkede Sagfører, Overretssagfører J L Cohen.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Fejlen ved Elevatordøren skyldtes betydeligt Slid paa de paa Dørens Hængsler anbragte Messingringe. Endvidere har Ejendommens Vicevært forklaret, at han ikke af Ejeren var instrueret om at føre noget Tilsyn med Elevatoren. Idet der maa gaas ud fra, at Sliddet paa Dørringene kunde være opdaget saavel ved et dagligt Tilsyn som ved det maanedlige Tilsyn, som Aktieselskabet Dansk Grundejer Abonnement havde paataget sig, findes de Indstævnte begge at være ansvarlige for den Appellanten overgaaede Skade, og da der ikke fra Appellantens Side findes at være udvist noget Forhold, som kan begrunde Nedsættelse af den ham tilkommende Erstatning, der skønnes at kunne fastsættes til det af ham paastaede Beløb, vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale, dels med 300 Kroner for Højesteret, dels efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor nærmere anført.

Færdig fra Trykkeriet den 13 Januar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 26

Onsdag den 23 December.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Aktieselskabet Dronning Dagmars Gaard og Aktieselskabet Dansk Grundejer Abonnement, bør een for begge og begge for een til Appellanten, Vognmand Kristen Hansen Jeppesen, betale 2915 Kroner 69 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 10 August 1935, til Betaling sker.

Saa betaler de Indstævnte og een for begge og begge for een til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det Stempelpapir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten og Højesteret samt til Overretssagfører J L Cohen i Salær og Godtgørelse for Udlæg for Landsretten 204 Kroner 50 Øre og under Vidneførsel for Byretten 111 Kroner 75 Øre, og endelig i Sagsomkostninger for Højesteret til Appellanten 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 Juni 1934 Kl ca 17 kom Sagsøgeren, Vognmand Kristen Hansen Jeppesen, der da var 53 Aar gammel, til Skade derved, at han i Ejendommen Dalgas Boulevard 2, København, der ejes af Sagsøgte, A/S Dronning Dagmars Gaard, aabnede en Dør i Stueetagen til Elevatoren og i den Tro, at Elevatorstolen befandt sig udfor Døren, idet han havde trykket paa Knappen udfor Døren, traadte ind gennem denne, men styrtede 5—6 m ned i Elevatorskakten, fordi Elevatorstolen stod ved 3 Sal. Ved Faldet paadrog han sig bl a et Brud af første Lændehvirvels Hvirvellegeme og Læsion af højre Knæ. Han blev umiddelbart efter Faldet indlagt paa Frederiksberg Hospitals ki-

rurgiske Afdeling, hvorfra han blev udskrevet den 20 September 1934, dog saaledes, at han fortsatte med Massagebehandling og først i Slutningen af Februar 1935 kunde genoptage sit Arbejde.

Under Paaberaabelse af, at Sagsøgte, A/S Dronning Dagmars Gaard, som Ejer og Sagsøgte, A/S Dansk Grundejerabonnement, som Forsikrer af, at Elevatoren var i Orden, begge er ansvarlige for den litte Skade, har Sagsøgeren, hvem der er meddelt fri Proces, under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte dømt til in solidum i Erstatning at betale ham 2915 Kr 69 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 10 August 1935.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, dels under Anbringende af, at der ikke er udvist nogen Forsømmelse fra deres Side, dels under Paaberaabelse af, at Sagsøgeren selv har hidført Ulykken ved Uforsigtighed fra sin Side ved en Sommerdag ved Dagslys at gaa ind i en Elevator uden nogen Undersøgelse af, om Elevatorstolen var udfør Døren eller ikke.

Sagsøgeren har benægtet, at der under de foreliggende Omstændigheder, hvor Elevatoren er anbragt paa et Sted, hvor der, naar man kom ude fra Sollyset, var temmelig mørkt, foreligger nogen Uforsigtighed fra hans Side, og iøvrigt henvist til Bestemmelserne i Tilsyns-bekendtgørelsen Nr 381 af 22 August 1922 § 10, 3, hvorefter Elevator-skaktens Døre skal være indrettede saaledes, at de kun lader sig aabne, naar Elevatorstolen befinder sig udfør den paagældende Adgangs-aabning til Skakten, og til § 23, 2 i samme Bekendtgørelse om Elevatorens maanedlige Eftersyn af en af Arbejds- og Fabrikstilsynet anerkendt Sagkyndig, idet Sagsøgte 2), der ifølge Police af 23 Februar 1932 har overtaget Elevatorens Eftersyn, skal have ladet dette foretage ved en ikke af Fabrikstilsynet anerkendt Montør i Stedet for af den anerkendte Ingeniør.

Under Sagen er afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren og Vidneforklaringer af Politibetjentene Talvig og Denlev samt af Ingeniør Alfred Tønnesen, Murermester Valdemar Nielsen og Slagtersvend Mogens Jørgensen.

Efter Jørgensens Forklaring har han den 5 Juni 1934 ved et Besøg i Ejendommen kunnet lukke den paagældende Elevatordør op, uden at Stolen var udfør den, men han har ikke faaet det anmeldt for Viceværten i Ejendommen eller nogen anden Beboer.

Efter alt det oplyste er der overhovedet ikke sket nogen Anmeldelse vedrørende Uorden ved Elevatoren, og der er heller intet oplyst om, at en saadan har været omtalt eller kendt i Ejendommen, forinden Ulykken skete.

Om Morgenen Kl 9 paa Ulykkesdagen er der foretaget først det maanedlige Eftersyn ved en af Sagsøgte 2)s Montører og derefter Eftersyn af den af Fabrikstilsynet anerkendte Ingeniør Alfred Tønnesen i Forbindelse med Tilsynet, og alt fandtes da i behørig Orden. Der foreligger angaaende Eftersynet en Erklæring af 20 Juli 1934 fra Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet, hvori det bl a siges:

»Det beklagelige Ulykkestilfælde skyldes, at den mekaniske Laas i Skaktens Stuedør svigtede. Normalt maa en Elevatorskaktedør i en Per-

son-Elevator ikke kunne aabnes, naar Stolen ikke er ud for paagældende Dør. Den mekaniske Laas bestaar blandt andet af en »Falle«, der sidder i Dørkarmen, og har sin Bevægelsesbane her skjult bag en List. »Fallen« griber ind i et »Slutblik«, der sædvanligvis er delt i to Hak, et indre og et ydre. Disse Hak skal altid have en større Højde end »Fallen«, der griber ind i Hakkene. I dette Tilfælde havde Slutblikkets Hak en Højde af 29 mm, medens »Fallen«s Højde var 19 mm. Hvis derfor »Fallen«s Midte oprindelig har svaret til Slutblikkets Midte, har der været et Mellemrum paa 5 mm mellem henholdsvis »Fallen«s Over- og Underside og Slutblikkets indvendige Over- og Underkant. Dørene har imidlertid i Tidens Løb Tilbøjelighed til at synke, hvilket skyldes flere Omstændigheder: Væggen med Dørkarmen synker uensartet i de to Sider, Dørene trækker sig sammen, og endelig slides Dørens Hængsler. I dette Tilfælde har Forandringen været stor, saa stor, at Døren er sunket de 5 mm, der netop var Afstanden mellem »Fallen«s Overside og Slutblikkets indvendige Overkant. Resultatet bliver saa, at det Øjeblik indtræffer, da »Fallen« ikke mere kan gaa ind i »Slutblikket«s Hak, men vil støde paa dettes Overkant. Dette var sket, umiddelbart før tilskadekomne vilde benytte Elevatoren, hvorfor den mekaniske Laas svigtede, og Ulykkestilfældet skete.

Den paagældende Elevator blev synet og faldprøvet af Elevatorinspektionen Ulykkesdagen Kl 9. Da var der intet at bemærke ved den sædvanlige »Trækken flere Gange i Døren«. »Fallen« har altsaa paa det Tidspunkt endnu kunnet gaa ind i Slutblikket. Dette har ikke været Tilfældet 8 Timer senere; en medvirkende Aarsag hertil har, foruden de allerede ovenfor anførte, ogsaa været den, at »Fallen«s Bevægelse var træg, fordi dennes Smørelie var noget tør. (Ved Undersøgelsen efter Ulykkestilfældet konstateredes det, at Døren nogle Gange kunde rykkes op, og andre Gange ikke).«

Endelig har Ingeniør, cand polyt I P Spangenberg som af Retten udmeldt Skønsmand bl a udtalt, at Lukkemekanismens Fejl ikke med Sikkerhed kunde opdages, hverken ved Viceværtens almindelige Tilsyn eller ved Eftersynet den 14 Juni, men vilde kræve usædvanlige Undersøgelser.

Efter alt det saaledes foreliggende findes der ikke af Sagsøgeren at være godtgjort nogen saadan Forsømmelse fra de Sagsøgte Side, at der, naar der som her maa antages at foreligge nogen Uforsigtighed fra Sagsøgerens Side, kan paalægges dem Erstatningsansvar.

De Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne hæves.

I Salær og Godtgørelse for Udlæg tillægges der den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører J L Cohen, henholdsvis 100 Kr og 104 Kr 50 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Onsdag den 6 Januar.

Nr 194/1936.

Rigsadvokaten

mod

Henning Jensen (Bruun),

der tiltales for Mandatsvig.

Københavns Byrets Dom af 17 Marts 1936: Tiltalte Henning Jensen bør straffes med Fængsel i 4 Maaneder. De borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder 65 Kr i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Staffeldt.

Østre Landsrets Dom af 22 Maj 1936: Tiltalte Henning Jensen bør straffes med Fængsel i 80 Dage. I Henseende til Bestemmelserne om Frakendelse af borgerlige Rettigheder og Sagens Omkostninger bør Byretsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær 40 Kr til den for Tiltalte Henning Jensen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Staffeldt, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige, der med Hensyn til Forhold B 3 paastaar Tiltalte dømt for Forsøg paa Mandatsvig.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at Tiltalte ikke i de med Selskabet indgaaede Aftaler har haft Hjemmel til at hæve 1203 Kroner 70 Øre eller nogen Del deraf som Mellemand i Laaneforholdet eller Vederlag for udført Arbejde, og hans Forhold under A 1 vil derfor være at tilregne ham som Underslæb efter Straffelovens § 278 Nr 3.

Det under B 2 omhandlede Forhold findes af de i den indankede Dom anførte Grunde rettelig at være henført under Straffelovens § 280 Nr 1, og idet Tiltaltes Transport af Kravet paa 1100 Kroner maa opfattes som et Forsøg paa uretmæssigt at skaffe Transporthaveren Beløbet udbetalt af Selskabet, vil Forholdet under B 3 være at henføre under Straffelovens § 280 Nr 1, jfr § 21.

Den af Tiltalte herefter forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Fængsel i 3 Maaneder.

I Henseende til Bestemmelsen om Frakendelse af borgerlige Rettigheder og Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Henning Jensen bør straffes med Fængsel i 3 Maaneder.

I Henseende til Bestemmelsen om Frakendelse af borgerlige Rettigheder og Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Tiltalte betaler det Overretssagfører Staffeldt tilkendte Salær 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun 150 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokatens Anklageskrift af 4 Marts 1936 er Henning Jensen sat under Tiltale til at lide Straf

A.

1.

for Underslæb efter Straffelovens § 278 Stk 1 ved i Tiden fra Januar 1935 til Juli s A uberettiget til egen Fordel af det herværende Aktieselskab Mimo's Kasse, som han havde i sin Varetægt, at have hævet og forbrugt et Beløb af 1203 Kr 70 Øre;

B.

for Mandatsvig efter Straffelovens § 280 Stk 1 ved

2.

den 30 Juli 1935 at have misbrugt den Omstændighed, at han af rent formelle Grunde var anført som Laangiver i Anledning af et af Frøknerne Margrethe og Elisabeth Didriksen til A/S Mimo ydet Laan, til egen Fordel at borttransportere til sin Svoger, Tandlæge Frederiksen, et Beløb af 1296 Kr 30 Øre af Aktieselskabets Skyld til Frøknerne Didriksen;

3.

den 30 Juli 1935 efter at Tiltalte var afskediget af A/S Mimo's Tjeneste dels paa Grund af det under A omhandlede Underslæb dels paa Grund af grov Forsømmelighed og Skødesløshed ved Førelsen af Firmaets Bøger, at have misbrugt en i hvert Fald delvis af formelle Grunde oprettet Kontrakt med A/S Mimo ved at borttransportere et »Gagetilgodehavende« stort Kr 1100,00, uagtet det var en Aftale mellem A/S Mimo og Tiltalte, at denne overhovedet ikke skulde have Gage, før Firmaets økonomiske Forhold var kommet saaledes i Orden, at der kunde udbetales Tiltalte Gage, hvilket Tidspunkt endnu ikke var indtruffet, da Transporten blev udstedt.

Tiltalte er født den 18 September 1899 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I A/S Mimo, som er et Familieaktieselskab, var Oscar A E Mortensen Forretningsfører, medens Tiltalte, som er Oscar Mortensens Svoger, havde andet Erhverv, men tillige førte Selskabets Bøger og var dets Kasserer. Tiltalte erholdt indtil 1 Januar 1935 intet kontant Vederlag for sit Arbejde, men havde indtil da som sit Vederlag faaet godsrevet en Gæld paa 300 Kr til Oscar Mortensen, hvilken Forklarings Rigtighed Mortensen dog har bestridt. I Januar 1935 har Tiltalte hævet 300 Kr som Gage, efter Mortensens Forklaring uden dennes Vidende. Da Selskabet

manglede Driftskapital, blev der forhandlet med Frøknerne Margrethe og Elisabeth Didriksen, som var gode Bekendte af Oscar Mortensen, og af hvilke førstnævnte var ansat i Selskabet, om et Laan, og de to Damer fremskaffede ved Prioritering af deres Ejendom 2500 Kr, som efter alles ogsaa Tiltaltes Forklaring blev ydet A/S Mimo som Laan, for at det kunde komme ud over sine Vanskeligheder. Der blev oprindelig som Sikkerhed for Laanet udarbejdet Udkast til en Transport til Laangiverne paa Oscar Mortensens Gagekrav paa Selskabet, men denne Transport blev ikke underskrevet, da Parternes juridiske Konsulent gjorde opmærksom paa, at Mortensen i Realiteten var Indehaver af Selskabet. I Stedet for blev man enige om at udstede en Transport paa Tiltaltes Gagekrav paa Selskabet til de to Damer, og den 28 Februar 1935 blev underskrevet dels denne Transport, som er saalydende:

»Transport.

Til Sikkerhed for skadesløs Tilbagebetaling af det Laan Kr 2500,00 (skriver Kroner To Tusinde), som Frøknerne Margrethe Amalie Didriksen og Elisabeth Johanne Didriksen i Dag har ydet undertegnede Prokurist Henning Jensen giver jeg herved nævnte Frøkner Didriksen Transport paa den mig tilgodehavende Gage for Februar 1935 Kr 300,00 samt paa den mig for Marts, April, Maj, Juni, Juli, August, September og Oktober Maaned 1935 tilkommende Gage hos A/S Mimo, ligesom jeg giver Frknr Transport paa de til mine nævnte Lønkrav knyttede Privilegier og Forrettigheder.

Forsaavidt nævnte Laan ved Udgangen af Oktober Maaned 1935 ikke er tilbagebetalt, giver jeg endvidere Frknr Didriksen Transport paa mit Lønkrav hos A/S Mimo for de efterfølgende Maaneder med dertil knyttede Privilegier, saalænge jeg er ansat hos Aktieselskabet, og indtil Laanet er tilbagebetalt.

Transporten anmeldes for Aktieselskabet.

Henning Jensen«

dels en saalydende Kontrakt:

»Kontrakt.

Underskrevne A/S Mimo samt medunderskrevne Henning Jensen ratihaberer herved den tidligere mellem os truffne mundtlige Overenskomst, hvorefter jeg Henning Jensen fra 1 Januar 1935 er engageret af Aktieselskabet som Bogholder og Kasserer med Prokura.

Engagementet regnes altsaa fra 1 Januar 1935 og er gensidigt fra begge Parters Side opsigeligt med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel til den 1ste i en Maaned, ligesom hver af Parterne har Krav paa $\frac{1}{2}$ Aars Opsigelsesvarsel til den 1ste i en Maaned.

Henning Jensens Arbejde bestaar dels i at føre Aktieselskabets Bøger, dels i at passe Selskabets Kasse, ligesom han skal være pligtig til at repræsentere Aktieselskabet.

Ethvert Medlem af Bestyrelsen skal til enhver Tid have Adgang til Bøgerne og skal kunne forlange alle de Oplysninger om Bøgernes Indhold som Vedkommende ønsker. Det samme gælder Forretningslederen. Henning Jensen skal drage Omsorg for ultimo December hvert Aar at afslutte Bøgerne for det da forløbne Aar, hvorefter Regnskabet skal op-

gøres og fremlægges i Overensstemmelse med Selskabets Vedtægter til Revision.

Som Kasserer foretager Henning Jensen Udbetalinger og modtager Indbetalinger, undersøger, hvorvidt Udbetalingerne har fornøden Hjemmel, og om Indbetalingerne sker med de rette Beløb og til rette Tid.

Bestyrelsen og Forretningslederen skal til enhver Tid kunne foretage Kasseefftersyn.

Som Vederlag for sit Arbejde erholder Henning Jensen en fast maanedlig Løn paa 300 Kr, skriver Tre Hundrede Kroner fra 1 Januar 1935. Lønnen erlægges bagud den sidste i hver Maaned.

I Tilfælde af væsentlig Misligholdelse af Kontrakten fra en af Parternes Side, er den anden Part berettiget til at ophæve Kontrakten i hvilket Tilfælde den forurettede har Krav paa Erstatning efter de sædvanlige Erstatningsregler. Hvis der i Tilfælde af en saadan Misligholdelse opstaar Tvivl med Hensyn til Forstaaelsen af Kontrakten, ligesom naar der iøvrigt opstaar Tvivl med Hensyn til dennes Forstaaelse, er hver af Parterne berettigede til at forlange Voldgift, saaledes at hver Part vælger en Voldgiftsmand, hvorefter de 2 Voldgiftsmænd vælger en Opmand. Voldgiftsavgørelsen er endelig og bindende for begge Parterne. Hvis den Part, der opfordres til at vælge Voldgift ikke gør det i Løbet af 1 Uge, er den anden Part berettiget til at vælge begge Voldgiftsmænd.

København den 28 Februar 1935.

C Mortensen.

Hjalmar Mortensen.

Karen Hendriksen.

Henning Jensen.«

Tiltalte har derefter i Tiden indtil 2 Juli 1935 hævet i flere Gange og forbrugt til egen Fordel 1203 Kr 70 Øre af Selskabets Penge uden nærmere Angivelse i Bøgerne af Formaalet.

I Begyndelsen af Juli 1935 blev Tiltalte bortvist fra sin Stilling i Selskabet dels som Følge af det paastaaede Underslæb, dels under Paaberaabelse af grove Forsømmeligheder i Bogføringen, hvorom er fremlagt Genpart af Revisionsbetænkning.

Den 30 Juli 1935 udstedte Tiltalte til sin Svoger Tandlæge Frederiksen, hvem han skyldte ca 1100 Kr, en Transport paa 2396 Kr 30 Øre, nemlig et Beløb, han hævdede at have tilgode hos Selskabet dels som Gagekrav 1100 Kr, dels som Rest paa ydet kontant Laan 1296 Kr 30 Øre.

Tandlæge Frederiksen har ved Østre Landsret anlagt Sag mod Selskabet paa Grundlag af Transporten til ham, men Sagen forligtes den 21 Oktober 1935 saaledes, at Selskabet forpligtede sig til fuld Afgørelse alene at betale Restbeløbet paa Laanet 1296 Kr 30 Øre.

Om Selskabets økonomiske Forhold er det oplyst, at det blev paa-begyndt i 1933/34 og i 1934 havde en Omsætning af 10 000—12 000 Kr, medens Omsætningen i 1935 højst har været ca 20 000 Kr. Oscar Mortensen fik i Gage 300 Kr maanedlig, Frk Margrethe Didriksen 100 Kr maanedlig og i 1935 blev yderligere en Kontordame antaget, efter Oscar Mortensens Angivende paa Tiltaltes Forslag.

Tiltalte har erkendt, at det var Meningen, at Laanet paa de 2500 Kr skulde ydes A/S Mimo, og at Grunden til, at han kom til at staa som Laantager, alene var den at gøre Frøknerne Didriksen en Tjeneste, idet de

ved at faa Gagetransport fra ham var bedre sikrede for deres Krav, end hvis de havde faaet Gagetransport fra Oscar Mortensen. Han har imidlertid hævdet, at den samtidig med Transporten underskrevne Kontrakt mellem ham og Selskabet var reel, idet det virkelig var aftalt allerede paa et tidligere Tidspunkt, at han skulde have 300 Kr om Maaneden i Gage, og han har herved henvist til, at han i Januar 1935 ogsaa hævdede 300 Kr i Gage samt til, at han har anvendt sin meste Arbejdskraft for Selskabet. Tiltalte har hævdet, at han har været fuldt berettiget til at hæve saavel dette som de senere hævdede Beløb, som han har betragtet som Afdrag paa Laanet, samt til at borttransportere Restlaanet, idet han jo stod som Laangiver overfor Selskabet, og Frøknerne Didriksen havde Sikkerhed i hans Gage, som han ikke har hævet siden Transportens Udstedelse. Han har herved henvist til det i Østre Landsret indgaaede Forlig, hvorefter Selskabet har anerkendt Transporten af Restlaanet. Han har hævdet, at Oscar Mortensen vidste Besked om, at han hævdede alle de nævnte Beløb.

Ligeledes har Tiltalte hævdet at have været berettiget til at transportere til Tandlæge Frederiksen et Gagekrav paa 1100 Kr, nemlig hvad han efter Kontrakten af 28 Februar 1935 havde tilgode hos Selskabet udover det Beløb som efter Transporten tilkommer Frøknerne Didriksen, idet Tiltalte ikke kan anerkende, at han er lovlig bortvist fra sin Stilling og derfor maa hævde at have Krav paa Gage indtil 1 Februar 1936.

Oscar Mortensen har som Vidne forklaret, at Tiltalte vel allerede fra December 1934 havde en Aftale med Selskabet om, at han skulde have 300 Kr om Maaneden i Gage, men at der skulde en nærmere Aftale om, fra hvilket Tidspunkt Kontrakten skulde træde i Kraft, idet Firmaet først skulde være solvent og det Tidspunkt, hvor man kunde tænke sig at yde Sigtede Gage, er ikke indtruffet, da Omsætningen var alt for lille. Vidnet har ikke haft noget Kendskab til, at Tiltalte hævdede de nævnte Beløb og vil ikke vide Grunden til, at Tiltalte blev Mellemand ved Laanet, der blev ydet til Selskabet. Vidnet har erklæret, at A/S Mimo stadig skylder Frøknerne Didriksen de 2500 Kr og hidtil har forrentet Beløbet.

Frk Margrethe Didriksen, der var ansat i Selskabet, har som Vidne forklaret, at der var truffet Aftale med Tiltalte om, at han, naar Forretningen kunde give det, skulde have en Gage paa 300 Kr maanedlig, og at der blev oprettet Kontrakt herom den 28 Februar 1935, men det var ikke Meningen, at Tiltalte skulde have Gage, før Forretningen kunde bære det, hvilket Tidspunkt ikke er kommet, skønt det i Januar og Februar 1935 saa bedre ud. Med Hensyn til Laanet har hun forklaret, at Aftalen var, at Laanet skulde ydes til Selskabet, der alene hæfter for dets Tilbagebetaling, men at Transporten paa Tiltaltes Gage blev givet som yderligere Sikkerhed, saaledes at Tiltalte, hvis Transporten blev aktuel, skulde have Aktier som Vederlag. Transporten var at forstaa saaledes, at Laangiveren først naar Forretningen kunde bære Gagen til Tiltalte, skulde have Gagebeløbene udbetalt som Afdrag.

Frk Elisabeth Didriksen har som Vidne forklaret, at hun var med til at yde Selskabet — ikke Tiltalte — Laanet i det Haab, hvis Forretningen gik fremad, engang at kunne faa en Stilling i Selskabet. Hun har af sin

Søster faaet refereret, at Laanet skulde tilbagebetales af Tiltaltes Gage, saasnart Selskabet kunde begynde at betale ham en saadan, og at Tiltalte, for de Penge han saaledes indskød, skulde have Aktier i Selskabet.

Endvidere er afgivet Vidneforklaringer af Landsretssagfører Ole Hansen, Tandlæge Ivan Frederiksen og Kontorist i Selskabet Else Jensen.

Retten finder, at det maa have staaet Tiltalte klart, at han ikke har haft Ret til til egen Fordel at hæve Afdrag paa eller ved Transport at disponere over Laanesummen, som var ydet Selskabet som Driftskapital af Laangiverne, for hvem Forretningens Trivsel aabenbart havde stor Interesse og hvem Tiltalte selv har bibragt den Opfattelse, at hans Stilling som Mellemand kun skulde have den Betydning at give dem større Sikkerhed. Ifølge Tiltaltes Stilling som Kasserer og Bogholder findes der at maatte gaas ud fra, at han har hævet de i Sagen omtalte Beløb, uden at Oscar Mortensen har haft Kendskab dertil. Da Vidneforklaringerne om de med Tiltalte truffene Aftaler om hans Gagekrav er bestyrket ved det om Selskabets økonomiske Forhold og Parternes nære Forbindelse oplyste, samt ved Bestemmelsen i Transportens 2det Stykke, der omtaler Muligheden af, at Laanet ikke er tilbagebetalt ved Ugangen af Oktober Maaned 1935, findes det tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte maa have været klar over, at hans Gagekrav hverken medens han hævede Afdragene eller ved hans Afskedigelse var aktuelt, og Tiltalte findes herefter ikke at kunne paaberaabe sig Selskabets Pligt til at betale Frøkerne Didriksen med hans Gage. Tiltaltes Henvisning til, at han allerede i Januar 1935 havde hævet 300 Kr som Gage, og til det i Østre Landsret indgaaede Forlig findes ikke at kunne gøre nogen Forandring heri, da Oscar Mortensen har benægtet at have været bekendt med hans Gagehævning, og da Forliget kan være indgaaet af Selskabet, fordi dette har ment sig nødsaget hertil paa Grundlag af de udad til virkende Dokumenter af 28 Februar 1935.

Som Følge af det anførte findes Tiltalte ved at have disponeret over Laanesummen som sket at have gjort sig skyldig i et Tillidsbrud, der findes at kunne henføres for det i Forholdet B 2 omhandlede Tilfælde under Straffelovens § 280 Stk 1 og for det i Forhold A 1 omhandlede Tilfælde under Analogien af denne Bestemmelse.

Med Hensyn til det i Anklageskriftet Forhold B 3 omhandlede Forhold er det foran nævnt, at Tiltalte maa antages at have været klar over, at hans Gagekrav ikke har været aktuelt, hvorved bemærkes, at Tiltalte efter det oplyste ikke har haft noget Grundlag for sin Paastand om, at Afskedigelsen var uberettiget. Hertil kommer, at Gagetransporten til Tandlæge Frederiksen i hvert Fald har været stridende mod den Frøkerne Didriksen ved Transportens foran omtalte 2det Stykke hjemlede Ret til hans Gage udover Oktober 1935, hvis Laanet ikke da var tilbagebetalt, og at Tiltalte som Kasserer har været klar over, at der ved hans Fratræden endnu intet var tilbagebetalt til Frøkerne Didriksen.

Efter det om det økonomiske Mellemværende mellem Tiltalte og Tandlæge Frederiksen samt om Forliget ved Østre Landsret oplyste findes der imidlertid ikke ved Tiltaltes Transport af Gagekravet at være paaført nogen et Tab, og Tiltalte vil derfor alene være at straffe for Forsøg paa Mandatsvig i Forhold B 3.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 285, jfr § 280 I, tildels jfr § 21 samt efter Analogien af Straffelovens § 280 I, efter Omstændighederne med Fængsel i 4 Maaneder.

De borgerlige Rettigheder vil i Medfør af Straffelovens § 78 være at frakende Tiltalte i 5 Aar.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 17 Marts 1936 af Københavns Byrets 10 Afdeling (9/1936), er paaanket af Tiltalte Henning Jensen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

ad A 1 og B 3. Uanset Ordlyden af den i Dommen gengivne Gagekontrakt af 28 Februar 1935 mellem A/S Mimo og Tiltalte maatte det efter Sagens øvrige Oplysninger i hvert Fald staa Tiltalte klart, at Selskabets meget spændte Økonomi kun i et beskedent Omfang aabnede ham Udsigt til Hævning af Kontanter, hvis ikke Foretagendet skulde bringes til øjeblikkelig Standsning.

Det findes imidlertid efter det foreliggende betænkeligt at anse Tiltaltes under A 1) omhandlede, i det væsentlige ugentlige Hævninger til samlet Beløb 1203 Kr 70 Øre — der kan betragtes som Vederlag for udført Arbejde — som Underslæb overfor Aktieselskabet, hvad der alene maa anses som Tiltalens Genstand paa dette Punkt.

Med Hensyn til Forholdet efter Tiltaltes Fratræden findes et Erstatningskrav i Anledning af Bortvisningen efter det ovenanførte og Selskabets hele Beskaffenhed vel at have været ganske problematisk særlig som Genstand for Transport, men i Forhold til Selskabet tør Retten ikke anse Tiltaltes under B 3) omhandlede Forhold, hvorunder han har transporteret et Gagekrav, fremsat efter en formel Opstilling paa Grundlag af Gagekontrakten, for strafbart efter den i Anklageskriftet under B anførte Lovbestemmelse, idet Selskabet selv har medvirket til at skabe en uklar Situation.

Tiltalte vil herefter forsaavidt angaar de fornævnte 2 Forhold være at frifinde.

ad B 2. Idet Tiltaltes Kreditorstilling med Hensyn til det heromhandlede Laan efter det under Sagen oplyste, saalænge han ikke havde fyldestgjort Frøknerne Didriksen gennem nogle af de tiltransporterede Gagebeløb, var ganske formel, maa det tiltrædes, at han ved Dommen er anset efter Straffelovens § 280 I for saa vidt angaar Transporten, dateret 30 Juli 1935, af et Beløb, stort 1296 Kr 30 Øre, af dette Laan, hvilken Transport efter det oplyste har haft til Følge, at A/S Mimo med Hensyn til det anførte Beløb er blevet Skyldner 2 Gange for samme Skyld, nemlig foruden overfor de virkelige Kreditorer, Frøknerne Didriksen, tillige overfor Transportmodtageren, Tiltaltes Kreditor, Tandlæge Frederiksen, idet herved bemærkes, at Tiltalte efter det ovenfor under A 1) og B 3) anførte ikke som Modpost her kan fremføre noget i Betragtning kommende Gagekrav.

Den af Tiltalte under dette Forhold i Henhold til Straffelovens § 285 Stk 1 forskyldte Straf findes at kunne bestemmes til Fængsel i 80 Dage.

Københavns Udenbys Vester Kvarter, Istedgade Nr 124. I nævnte Ejendom havde Afdødes Hustru fra Foraaret 1926 overtaget Lejemaalet af en Butik, hvori hun drev Forretning med Glas og Porcelæn. Afdødes Hustru oplyste paa Skiftesamlingen den 23 Oktober 1934, at Afdødes Anpart i Udbyttet af Ejendommen gennemsnitlig havde været ca 2400 Kr pr Aar, men at dette Beløb aldrig var blevet udbetalt til Afdøde af Ejendommens Administrator, Overretssagfører Einar Hansen, idet denne havde modregnet de ca 2400 Kr i Huslejen for nævnte Butik, hvilken Husleje androg 3000 Kr aarlig, dog for Aaret 1933 kun 2500 Kr og saaledes at Afdødes Hustru til Administrator havde indbetalt de Beløb, hvormed Huslejen hvert Aar oversteg Afdødes Anpart i Udbyttet. Eksekutor bemærkede, at det af Afdøde af hans Indtægter af Ejendommen i Aarenes Løb til Hjælp til Bestridelse af ovennævnte Husleje saaledes udlagte Beløb maatte komme Boet tilgode og vilde være at opføre som Aktiv i Boet. Afdødes Hustru protesterede mod, at Beløbet opførtes som et Boet tilkommende Aktiv helt eller delvis. Dette Spørgsmaal blev senere af Eksekutor forelagt Københavns Byrets Skifteafdeling I til Afgørelse, men Skifteafdelingen erklærede sig inkompetent til at træffe Afgørelse herom. Ifølge en den 4 August 1920 oprettet og den 9 s M tinglæst Ægtepagt bestod der ikke noget Formuefællesskab mellem Ægtefællerne, og Hustruen drev den ovennævnte Forretning i Henhold til et paa hendes Navn lydende Borgerskab. Paa en den 31 Januar 1935 i Boet afholdt Skiftesamling bemærkede Eksekutor, at en ham fra Administrator af Ejendommen Istedgade 124 tilstillet Opgørelse over Mellemværendet mellem denne og Afdøde udviste, at der fra 11 Marts 1926 og indtil 12 September 1934 var debiteret Afdøde Leje for den af hans Hustru lejede Butik med en samlet Sum af 25 500 Kr. Den 4 Januar 1936 blev der af Eksekutor fremlagt Udkast til Regnskab og Repartition i Boet.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerinden Fru Annia Sophie Nielsen, Charlottenlund, overfor Sagsøgte Direktør L Ballin nedlagt Paastand paa, at han tilpligtes at ændre det af ham som executor testamenti i Porcelænshandler Victor Angelo Niensens Bo aflagte Regnskab og Repartition derhen, at Boets samlede Indtægt nedsættes med 25 500 Kr, at de med Bobehandlingen forbundne Omkostninger nedsættes med 1679 Kr, og at Afgifter og Gebyrer nedsættes i Overensstemmelse med de saaledes ændrede Indtægts- og Udgiftsbeløb.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden anført følgende: Sagsøgerinden bestrider, at der haves nogen Hjemmel for at statuere, at hun skulde skyldes Boet Leje af Butiken i Ejendommen Istedgade Nr 124. Det er vel rigtigt, at der er blevet debiteret Afdøde Leje til et samlet Beløb af 25 500 Kr i Administrationsregnskabet; dette var nødvendigt for at regulere Forholdet mellem Afdøde og hans 2 Medinteressenter, men det har aldrig været Afdødes Tanke, at han skulde have et tilsvarende Krav mod sin Hustru, og det har heller ikke været paa Tale mellem Ægtefællerne. Et saadant Krav vilde da ogsaa være ganske urimeligt, da Ægtefællerne har levet af Forretningen fra den startedes og indtil Mandens Død. Sagsøgerinden maa derfor hævde, at det nævnte Beløb bør udgaa som Indtægtspost i Regnskabet.

Sagsøgerinden har endvidere anført, at der blandt Udgiftsposterne er opført 4 Kr for en Ejendomsskyldsattest for en anden Boet tilhørende Ejendom Matr Nr 4 gx af Ordrup By, Skovshoved Sogn. Da saadanne Attester kun koster 1 Kr, maa det foranførte Beløb reduceres med 3 Kr.

Sagsøgerinden har fremdeles hævdet, at det af Eksekutor blandt Udgiftsposterne opførte Beløb 121 Kr for Kautionsforsikringspræmie maa udgaa af Regnskabet, idet hun ikke har samtykket i, at denne Udgift bæres af Boet, jfr Justitsministeriets Cirkulære Nr 146 af 22 Oktober 1930.

Endelig har Sagsøgerinden protesteret mod, at hun skal betale højere Eksekutorsalær, end der er fastsat i »Vejledende Salærtakster for københavnske Sagførere«, og navnlig mod, at hun skal betale Honorar til den af Eksekutor antagne Kurator i Boet.

Det hedder i de nysnævnte Salærtakster:

»For Behandling af Boer som Eksekutor, hvor Sagføreren er Eksekutor enten alene eller i Forbindelse med en Ikke-Sagfører, beregnes Sagføreren's Salær til 2 pCt af Boets Masse, dog at der for den behæftede Del af Boets faste Ejendomme kun beregnes 1 pCt.«

Skønt Sagsøgte ikke har Sagførerbestalling, vil Sagsøgerinden ikke modsætte sig, at han honoreres efter de citerede Takster, men hun vil som anført paa den anden Side ikke betale noget som helst Beløb yderligere til Kurator. Sagsøgerinden har vel ikke protesteret mod, at Sagsøgte antog en Kurator, men hun forstod Forholdet saaledes, at Eksekutor selv vilde afholde det Honorar, som Kurator skulde have, af det ham tilkommende Eksekutorsalær; hvis hun var blevet gjort bekendt med, at Kurators Honorar skulde betales af Boet, vilde hun have protesteret mod, at der blev antaget en Kurator. Sagsøgerinden gør iøvrigt gældende, at det under Hensyn til Boets lidet udviklede Beskaffenhed havde været ganske unødvendigt for Eksekutor at søge Bistand af en Sagfører, idet han efter Arten af den af ham drevne Virksomhed maa forudsættes at være i Besiddelse af en vis praktisk juridisk Erfaring.

Sagsøgerinden har herefter opgjort Størrelsen af det Eksekutor tilkommende Salær saaledes:

Naar Boets Indtægtspost	85 097 Kr 34 Øre
nedsættes med ovennævnte	25 500 — 00 —
bliver det rigtige Indtægtsbeløb	59 597 Kr 34 Øre
hvoraf den behæftede Del af Boets faste Ejendomme udgør	10 748 — 98 —
Som Salær for Boets Behandling, hvad enten det kaldes Eksekutor- eller Kuratorsalær vil herefter være at betale 2 pCt af	48 848 Kr 36 Øre
eller	977 Kr 00 Øre
samt 1 pCt af Kr 10 748,98	108 — 00 —
altsaa ialt	1085 Kr 00 Øre.
Da der i Regnskabet er beregnet	2640 — 00 —
nemlig Salær til Eksekutor for Boets Behandling 1600 Kr og Kuratorsalær til Overretssagfører Meyer 1040 Kr, vil Beløbet 2640 Kr være at	

nedsætte med 1515 Kr. Hertil kommer de ovennævnte Beløb paa ialt 124 Kr, saaledes at den samlede Nedskrivning bliver paa 1679 Kr.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført følgende:

Med Hensyn til Indtægtsposten 25 500 Kr har Sagsøgte bemærket, at der var fuldstændigt Særeje mellem Ægtefællerne, og at altsaa ogsaa den af Sagsøgerinden drevne Forretning var hendes Særeje. Sagsøgerinden ejede Forretningens Aktiver og hæftede for Passiverne, derunder Butikslejen. Naar Afdøde undlod at kræve hele Huslejen betalt og lod sig debitere for den Del af Huslejen, der svarede til hans Andel af Overskudet af Ejendommen, som han skulde have haft udbetalt til sig, saafremt Sagsøgerinden havde betalt Butikslejen fuldt ud, kan Forholdet kun forstaa saaledes, at han er gaaet med til at finansiere Hustruens Forretning med de paagældende Beløb, og da det er erkendt fra Sagsøgerindens Side, at Afdøde ingensinde er indgaaet paa at frafalde sit Krav paa hende, maa Beløbene som sket opføres som et Aktiv i Boets Regnskab under »Udestaaende Fordringer«. Kravet kan derhos ikke som af Sagsøgerinden paastaaet anses for delvis forældet i Henhold til Lov Nr 274 af 22 December 1908, da det ikke er Huslejekrav, men maa opfattes som et Hustruens ydet Laan, der ikke rammes af Forældelse i Henhold til nævnte Lov.

Med Hensyn til Ejendomsskyldsattesten hævder Sagsøgte, at han har betalt 4 Kr for den ommeldte Attest.

Sagsøgte gør gældende, at han har været berettiget til at belaste Boet med Udgiften til Kautionsforsikringspræmie, idet denne Udgift er afholdt ikke i Eksekutors, men i Sagsøgerindens Interesse. Justitsministeriets Cirkulære af 22 Oktober 1930, der kun udtrykker Justitsministeriets Formening om Spørgsmaalet, kan ikke være afgørende.

Med Hensyn til Kuratorsalæret har Sagsøgte anført, at det er ganske almindeligt, at Sagførere, der behandler Dødsboer som executores testamenti antager en Kurator til at bistaa dem under Boets Behandling og Opgørelse og opfører Honoraret til Kurator blandt Boets Udgifter, og at der var saa meget mere Grund for Sagsøgte til at antage en Kurator, som han ikke selv er Jurist. Det blev straks paa den første Skiftesamling meddelt Sagsøgerinden, at der var antaget en Kurator, og da hun ikke protesterede herimod, kan hun ikke nu rejse Indsigelse mod, at der er tillagt Kurator Honorar for hans Arbejde. Sagsøgte bestrider, at Sagsøgerinden skulde være gaaet ud fra, at han selv skulde betale Kurators Honorar. Honoraret maa under Hensyn til Størrelsen af det af Kurator udførte Arbejde anses for at være meget moderat.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgte afgivet Partsforklaring.

Sagførerraadet har i Henhold til Vedtægternes § 17 i Sagen afgivet et Responsum, hvori det bl a hedder:

»Efter de for Raadet foreliggende Oplysninger maa Overretssagfører Meyer betragtes som lovlig valgt til Kurator i Boet, og han maa som Følge deraf have Krav paa at faa sit Salær betalt af Boet. Hvilken Indflydelse Kuratorsalæret faar paa Beregningen af Eksekutors Salær, maa i det foreliggende Tilfælde, hvor Eksekutor ikke er Sagfører, være et Domstolspørgsmaal.

Efter de for københavnske Sagførere gældende vejledende Salær-

takster er Kuratorsalæret indtil 2 pCt af Bomassen efter Arbejdets Omfang.«

Efter de i Sagen foreliggende Oplysninger maa Retten statuere, at det ikke kan antages at have været Afdødes Mening, at han vilde forbeholde sig et Krav mod sin Hustru i Anledning af at han delvis har dækket Huslejen af den af Hustruen som Særeje drevne Forretning af sin Andel af Overskudet af den af ham i Forbindelse med hans 2 Medinteressenter ejede Ejendom. Det maa herved særlig tages i Betragtning, at Indtægterne af Forretningen maa antages at være kommet Ægtefællerne i Fællesskab tilgode, og at Afdøde i det lange Tidsrum, hvor Forretningen blev drevet i den ommeldte Ejendom, ingensinde ses at have rejst noget Krav overfor Hustruen om Refusion af de af ham udlagte Huslejebeløb eller endog blot har reserveret sit Krav i saa Henseende. Det retlige Forhold findes herefter at maatte være det samme, som hvis Sagsøgerinden havde indbetalt hele Huslejebeløbet til Ejendommens Administrator, og Afdøde havde faaet sin Andel af Overskudet af Ejendommen udbetalt og derefter havde benyttet Beløbet til sin og sin Hustrus fælles Underhold, i hvilket Tilfælde Sagsøgerinden ikke vilde være kommet i noget Gældsforhold til Afdøde. Indtægtsposten 25 500 Kr maa herefter udgaa af Regnskabet i Boet.

Med Hensyn til de bestridte Udgiftsposter bemærkes, at Sagsøgte under Domsforhandlingen har forevist Kvitting, hvorefter han har betalt den ovenomhandlede Ejendomsskyldsattest med 4 Kr, og Sagsøgerindens Paastand om, at Beløbet nedsættes med 3 Kr, kan derfor ikke tages til Følge. Kautionsforsikringspræmien maa det paahvile Sagsøgte selv at betale, og Beløbet 121 Kr maa derfor udgaa af Regnskabet. Med Hensyn til Eksekutorsalæret findes der at maatte gives Sagsøgerinden Medhold i, at det maa beregnes paa den af hende hævdede Maade til 1085 Kr. Hvad endelig Udgiften Honorar til Kurator angaar bemærkes, at da Sagsøgerinden ikke har protesteret, da hun modtog Meddelelse om, at Kurator var antaget, mod, at den hermed forbundne Udgift afholdtes af Boet, og da heller ikke Overretssagfører Ejnar Hansen, der første Gang gav Møde i Boet paa Skiftesamlingen den 14 Januar 1935 som Sagsøgerindens Befuldmægtigede, har fremsat saadan Protest, maa Sagsøgerinden allerede som Følge heraf være afskaaret fra at kunne kræve, at der ikke i Boets Regnskab opføres Udgift til Kuratorhonorar. Honoraret findes efter de foreliggende Oplysninger om Omfanget af det Kurator udførte Arbejde at kunne fastsættes til Halvdelen af det Eksekutor ovenfor tillagte Salær eller til 542 Kr 50 Øre. Eksekutorsalæret og Honoraret til Kurator andrager herefter tilsammen 1627 Kr 50 Øre. Da der i Regnskabet er beregnet 2640 Kr, vil dette Beløb være at nedsætte med 1012 Kr 50 Øre, hvortil kommer det ovennævnte Beløb 121 Kr, saaledes at den samlede Nedskrivning bliver paa 1133 Kr 50 Øre.

Med den anførte Ændring vil Sagsøgerindens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerinden med 200 Kr.

Torsdag den 7 Januar.

Nr 139/1936. Aktieselskabet **P Schou & Co**
(Landsretssagfører Bjerre)

m o d

Grosserer **Johs H Jensen** (Steglich-Petersen),

betræffende Betaling af Prisen for en af Indstævnte til Appellanten leveret Høvl- og Pløjmaskine.

Vestre Landsrets Dom af 19 Maj 1936: De Sagsøgte, A/S P Schou & Co, bør til Sagsøgeren, Grosserer Johs H Jensen, betale 10 930 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 Oktober 1935, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet P Schou & Co, til Indstævnte, Grosserer Johs H Jensen, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 20 Marts 1935 meddelte de Sagsøgte, A/S P Schou & Co i Kolding, Sagsøgeren, Grosserer Johs H Jensen af Taastrup, at de havde under Overvejelse at anskaffe en Maskine til Høvling og Pløjning, og bad ham fremkomme med Tilbud paa en saadan. Det tilføjedes derhos

Færdig fra Trykkeriet den 27 Januar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 27

Torsdag den 7 Januar.

i Skrivelsen, at Maskinen ikke kunde »opstilles før til Efteraaret«, men at de Sagsøgte »allerede nu« maatte tage Standpunkt til et Køb af Hensyn til, at de Lokaler, hvori en saadan Maskine agtedes opstillet, var udlejet med 6 Maaneders Opsigelsesvarsel. Efter at der derefter af Sagsøgeren var fremsat Tilbud paa Levering af en saadan Maskine med Tilbehør, akcepterede de Sagsøgte ved Skrivelser af 28 Maj 1935 og 7 Juni s A de givne Tilbud og erkendte at have købt en Bolinder Høvle- og Pløjemaskine Nr 6½ med nærmere specificeret Tilbehør til en samlet Pris af 10930 Kr. Det hedder derhos i førstnævnte Skrivelse: »Som meddelt Dem tidligere kan vi næppe faa Bygningen indrettet til Høvleri før efter Oktober Flyttedag, men saa snart De har Maskinen til Disposition, hører vi gerne fra Dem — —«. I Skrivelse af 1 Juni s A, hvori Sagsøgeren anerkendte Ordrens Modtagelse, hedder det bl a: »Maskinen har jeg samtidig hermed bestilt paa Fabriken i Eskilstuna, ligesom jeg ogsaa gennem Valutakontoret har ansøgt om Importtilladelse — —«.

I Skrivelse af 25 s M til Nationalbankens Valutakontor ansøgte Sagsøgeren — der i Skrivelse af 4 s M til de Sagsøgte havde meddelt, at han den foregaaende Dags Eftermiddag mundtlig havde forhandlet med Valutakontoret om Sagen — om Importtilladelse for Indførelse fra Sverrig af 1 Stk Bolinder Høvle- og Pløjemaskine, og i Skrivelse af s D til Sagsøgeren forespurgte de Sagsøgte, om hans Henvendelser til Valutakontoret havde givet noget Resultat. Efter en yderligere Korrespondance Parterne imellem, og efter at Sagsøgeren ved Skrivelse af 5 og 26 September s A til Valutakontoret havde bragt sin Ansøgning af 25 Juni s A i Erindring tilskrev de Sagsøgte under 28 September s A Sagsøgeren saaledes:

»I Fortsættelse af vort Brev for nogle Dage siden skal vi herved meddele, at vi paa Foranledning af vor Bestyrelse indtil videre annullerer vor Ordre paa en Høvlemaskine.

Vor Beslutning herom er naturligvis i første Række dikteret af Nødvendigheden af at vide, hvad vi skal disponere efter. Men der er jo tillige siden Tidspunktet for Afgivelsen af vor Ordre indtraadt en saa stor Ændring i Importforholdene og Udsigterne for Byggevirksomheden, at vi, da vi alligevel har spildt denne Sæson, indtil videre ønsker at se Tiden an.«

Den 9 Oktober s A meddelte Sagsøgeren de Sagsøgte, at han nu havde faaet den fornødne Importtilladelse, og at han derefter forventede, at de Sagsøgte tog Annulationen tilbage; de Sagsøgte fastholdt imidlertid deres Standpunkt.

Under Henvisning til, at de Sagsøgte ikke ved Handlens Afslutning har taget Forbehold om, at Importtilladelse skulde være tilvejebragt inden en vis Frist samt til, at fornøden Tilladelse forelaa saa betids, at Leveringen kunde ske ved Leveringstidens Indtræden, har Sagsøgeren — der har taget Maskinen hjem og er parat til at levere som aftalt — under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til Betaling af 10 930 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 26 Oktober 1935, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte i 1 Række anbragt, at der af Sagsøgeren er udvist Forsømmelighed med Hensyn til Fremskaffelsen af den fornødne Importtilladelse. De har herved nærmere anført, at Sagsøgeren ved Handlens Afslutning var gjort bekendt med, at de Sagsøgte for at skaffe Plads til Maskinen dels skulde opsigte et Lejemaal, dels skulde foretage en meget bekostelig Ombygning, og at Sagsøgeren derfor maatte være indforstaaet med, at Importtilladelsen maatte fremskaffes hurtigst muligt og i alt Fald i saa god Tid før den aftalte Leveringstermin, at de Sagsøgte fik rimelig Frist til Iværksættelsen af de nævnte Foranstaltninger. Sagsøgeren indsendte imidlertid først i Slutningen af Juni Maaned Ansøgning til Valutakontoret, og først efter at de Sagsøgte havde annulleret Handlen, blev der af Sagsøgeren udvist virksomme Bestræbelser for at udvirke Importtilladelsen.

Efter alt det foreliggende — derunder en af Sagsøgeren afgivet Partsforklaring — findes det ikke godtgjort af de Sagsøgte, at der ikke af Sagsøgeren er udvist de efter Omstændighederne mulige Bestræbelser for at fremskaffe Importtilladelsen saa hurtigt som efter Forholdene paakrævet. Idet det derhos er ubestridt, at ogsaa de Sagsøgte var klar over, at der som Importforholdene laa, kunde hengaa længere Tid med Fremskaffelse af Tilladelsen, maa det statuere, at de Sagsøgte, saafremt de af de af dem anførte Hensyn ønskede Tilladelsen fremskaffet en vis Tid inden den aftalte Leveringstermin burde have taget et dertil sigtende Forbehold ved Aftalens Indgaaelse.

De Sagsøgte har derhos gjort gældende, at Sagsøgerens Krav paa at foretage Levering i al Fald er gaaet tabt derved, at han ikke overensstemmende med Reglen i Købelovens § 31 uden ugrundet Ophold har reklameret overfor de Sagsøgtes Annulation.

Selv om det nu overensstemmende med Grundsætningen i Købelovens § 31 under de foreliggende Omstændigheder havde paahvilet Sagsøgeren inden en vis Frist efter Modtagelsen af de Sagsøgtes fornævnte Skrivelse af 28 September at gøre disse bekendt med, at han for sit Vedkommende fastholdt Aftalen, findes der dog ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold i den af dem herpaa støttede Indsigelse. Sagsøgeren findes nemlig ved sin fornævnte Skrivelse af 9 Oktober til de Sagsøgte at have foretaget, hvad der i saa Henseende kunde kræves af ham.

Overensstemmende med det anførte vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

Dagens Nyheder indrykkede Annoncer, ophørte han med Betalingen. Ultimo Februar 1932 traadte hans Firma i Likvidation under Ledelse af Foreningen af danske Manufakturgrossisters Akkord- og Konkursafdeling, i hvilken Likvidation med Sagsøgte Fru Jenny Hansens Samtykke inddrogtes det hendes Firma »Dansk Tæppeimport« tilhørende Varelager. De efter Likvidationens Indtræden bestilte Annoncer blev betalt kontant, efterhaanden som de fremkom. For saa vidt angaar de i Tiden August 1931—Februar 1932 i Dagens Nyheder indrykkede Annoncer skete Anmeldelse i Likvidationsboet for et Beløb af ca 5100 Kr. Heraf betaltes gennem Likvidationen 1354 Kr 97 Øre, medens Sagsøgte Fr Hansen paa anden Maade dækkede ca 950 Kr, saaledes at der nu skyldes til Rest 2819 Kr 98 Øre.

Under denne Sag paastaar nu Sagsøgerne de Sagsøgte dømt til Betaling af Sagsøgte Fr Hansen det nævnte Beløb 2819 Kr 98 Øre og Sagsøgte Fru Jenny Hansen heraf 1674 Kr 69 Øre solidarisk med Sagsøgte Fr Hansen; tillige paastaas Renter af Beløbene 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 29 Januar 1936.

Medens Sagsøgte Fr Hansen anerkender Søgsmaalets Rigtighed, procederer Sagsøgte Fru Jenny Hansen til Frifindelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at de paagældende Annoncer har reklameret for Varer dels alene fra eet af de ovennævnte Firmaer, dels fra begge i Forening. Efter en nu foretaget Beregning, som efter Proceduren lægges til Grund, fordeles de tre Grupper saaledes, idet Eneannoncerne ophørte i 1931 og Fællesannoncen begyndte i November 1931, at de samlede Beløb udgjorde for Københavns Tæppelager alene 2066 Kr 87 Øre, heraf 464 Kr 73 Øre efter 1 November 1931, for Dansk Tæppeimport alene 773 Kr 70 Øre heraf 123 Kr 36 Øre efter 1 November 1931 og for begge Firmaer i Forening 2248 Kr 33 Øre. Der er ligeledes Enighed mellem Parterne om, at en forholdsmæssig Fordeling af Restskylden mellem de tre Grupper giver en Restskyld af henholdsvis 1145 Kr 29 Øre, 428 Kr 71 Øre og 1245 Kr 98 Øre.

Til Støtte for deres Krav paa Sagsøgte Fru Hansen, omfattende de to sidstnævnte Beløb tilsammen 1674 Kr 69 Øre, gør Sagsøgerne gældende, at de som først efter Likvidationens Afslutning har bragt i Erfaring, at Sagsøgte Fr Hansen ikke var den eneansvarlige for begge Firmaer, nu maa være berettigede til at erholde Betaling hos Sagsøgte, Fru Hansen, som den ansvarlige Indehaver af Firmaet »Dansk Tæppeimport« for de Annoncer, der har reklameret for dette Firma, og at de har Ret til at vælge, paa hvilken Maade den stedfundne Afbetaling skal fordeles paa de forskellige Skyldgrupper, hvorfor de som den formentlig rimeligste har valgt en ligelig Fordeling.

Sagsøgte, Fru Hansen, har til Støtte for sin Frifindelsespaastand principalt gjort gældende, at Sagsøgerne, der før og under Likvidationen kun har regnet med Sagsøgte Fr Hansen som ansvarlig for Skylden, i al Fald ikke efter Likvidationen kan have noget Krav paa Sagsøgte, Fru Hansen, naar henses til, at hun ved Likvidationens Begyndelse til Fordel for denne har givet Afkald paa sit Firmas Aktiver, hvilket ogsaa maatte have til Forudsætning, at hun frigjordes for de hendes Firma da paa-hvilende Forpligtelser, idet Firmaet da var solvent, saaledes at en sær-

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter at Appellanterne var udeblevet ved den berammede Domsforhandling, er Sagen fremmet til Dom efter Indstævntes Paastand.

Til de af Indstævnte for Højesteret fremlagte nye Dokumenter vil intet Hensyn kunne tages.

I Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Appellanten Poul Sloth, som efter det oplyste er ansvarlig Medindehaver af Interessentskabet Sloths Mejeri, vil være at dømme til in solidum med Interessentskabet at betale de i Dommen ommeldte 8973 Kroner 16 Øre. Af dette Beløb vil der ikke kunne tillægges Indstævnte Renter fra et tidligere Tidspunkt end Landsretsstævningens Dato den 22 Maj 1935.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Interessentskabet Sloths Mejeri og Mejeriejer Poul Sloth, bør een for begge og begge for een til Indstævnte, Leverandørforeningen til Sloths Mejeri, betale 8973 Kroner 16 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Maj 1935 til Betaling sker.

Iøvrigt bør Appellanterne for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være, Appellanten Poul Sloth dog kun for Tiden.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Dommen ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge den endelige Paastand søger Sagsøgerne, Leverandørforeningen til Sloths Mejeri, Taastrup, de Sagsøgte, 1) Interessentskabet Sloths Mejeri og 2) Mejeriejer Poul Sloth, — in solidum — til Betaling af 17 800 Kr 21 Øre med Renter 5 pCt p a af Stævningsbeløbet 14 704 Kr 10 Øre fra Stævningens Dato, den 22 Maj 1935, og af 3096 Kr 11 Øre fra den 7 August s A.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Ved Rettens Dom af 1 Juli 1935 i Sagen IV A S Nr 94/1935: Mejeriejer Poul Sloth og Grosserer H C Jessen mod Leverandørforeningen til Sloths Mejeri, stadfæstedes Københavns Amts søndre Birks Fogedrets Kendelse af 19 Februar 1935, hvorefter ifølge Leverandørforeningens Begæring til samme udlagdes til brugeligt Pant i Henhold til DL 5, 7, 8

og 9 Ejendommen Matr Nr 5 cu m fl Taastrup Valby By, Taastrup-Nykirke Sogn for saa vidt angaar $\frac{2}{3}$, hvormed den tilhørte P Sloth og H Jessen.

Med Stævningen, ifølge hvilken Sagen er anlagt som fremkaldt ved fornævnte Sag IV Nr 94/1935, er fremlagt en »Opgørelse til Leverandørforeningen til Sloths Mejeri i Anledning af dennes Indsættelse (til brugelig Pant) i Ejendommen Matr Nr 5 cu m fl Taastrup Valby By, Taastrup Nykirke Sogn«, udvisende Foreningens Sagførers Udlæg til samlet Beløb 14704 Kr 10 Øre af Gebyrer, Skatter, Kreditforeningsydelser pr December 1934, Udbetalinger til de forskellige Mælkeleverandører af hvad der til Sloths Mejeri er udbetalt af Smørkontingentfond I (2645 Kr 83 Øre) og II (6327 Kr 33 Øre) m m. Det yderligere indtalte Beløb af 3096 Kr 11 Øre er sammes Udlæg ifølge 2 under Domsforhandlingen fremlagte Kvitteringer fra Kreditforeningen for industrielle Ejendomme vedrørende P Sloths Ydelser pr 1 Juni 1935.

For saa vidt de Sagsøgte bestrider, at Sagsøgerne med Rette kan anses som Brugspanthaver af ovennævnte Ejendom, maa Retten henholde sig til fornævnte Dom af 1 Juli 1935.

De Sagsøgte gør dernæst gældende, at for saa vidt Søgsmålet bliver støttet paa Overtagelsen til brugelig Pant, er dette i hvert Fald Interessentskabet uvedkommende og kan Udlæg (Udgifter) i Anledning heraf ikke anses som særskilt forfaldne nu, men maa indgaa som Led i et Administrationsregnskab. Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte Medhold baade med Hensyn til hvad de ovenfor har gjort gældende angaaende Forholdet overfor Interessentskabet og i, at Sagsøgerne med Hensyn til saadanne Udlæg, der stammer fra Pantets Overtagelse, ikke for Tiden kan holde sig til Pantdebitør, da det ikke har vist sig, om der foreligger Bekostninger, for hvilke Dækning ikke kan opnaas gennem Ejendommens Drift, jfr DL 5—7—9.

Under Domsforhandlingen har Sagsøgerne som Søgsmålsgrund yderligere paaberaabt sig den ved Indfrielse af en andens Forpligtelse opnaaede Retsstilling. Paa dette Synspunkt findes at kunne støttes en Ret for Sagsøgerne til — jævnsides med Brugspantefølgninger — at holde sig til Interessentskabet med Hensyn til ovennævnte Udbetalinger gennem Foreningens Sagfører til Leverandørerne vedrørende Smørkontingentfond I og II af de paagældende Beløb, tilsammen udgørende 8973 Kr 16 Øre, idet Pengene fra Smørkontingentfondet var indgaaede til Mejeriet for at udbetales til Mælkeleverandørerne, men af Mejeriet anvendt til andet Formaal, uden at Mejeriet nu kunde præstere de paagældende Udbetalinger, i Mangel af hvilke det maatte befrygtes, at Leverandørerne vilde nægte fortsat Levering til Mejeriet.

For det foreliggende vil der være at give Sagsøgerne Dom over Interessentskabet for saa vidt angaar 8973 Kr 16 Øre med Renter fra Stævningens Dato, medens de Sagsøgte iøvrigt vil være at frifinde, Sagsøgte Sloth dog kun for Tiden.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Tirsdag den 12 Januar.

Nr 76/1936. Aktieselskabet **Matr Nr 20 a Vangede** i Likvidation (Overretssagfører Raaschou)

mod

Husejer **J P Jensen** (Overretssagfører Hulegaard),

betræffende Erstatning for Tab forvoldt ved en et Skøde med Urette givet Retsanmærkning.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1936: Sagsøgte, A/S Matr Nr 20 a Vangede i Likvidation, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Husejer J P Jensen, betale 29 480 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 November 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 800 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Indstævnte har oplyst, at det i Dommen omhandlede Byggeforetagende nu i det væsentlige er fuldført og vil kunne prioriteres i Løbet af 1 à 2 Maaneder.

Indstævntes Paastand for Højesteret gaar ud paa Tilkendelse af de i Dommen under 1) og 2) nævnte Beløb af 26 480 Kroner og 13 375 Kroner og for Afsavn af Bygningen og mistet Fortjeneste samt Forøgelse af Byggelaansrenter 10 000 Kroner, eller ialt 49 855 Kroner med Renter. Det bemærkes herved, at Forøgelsen af Byggelaansrenterne af Indstævnte er opgjort til 1000 Kroner.

Som Sagen af Appellanten er forelagt for Højesteret, maa der gaas ud fra, at Appellanten vedkender sig at være pligtig at erstatte Indstævnte Tabet ved Byggeforetagendets Forsinkelse, forsaavidt dette Tab kan anses forvoldt ved den Skødet ved Ekspeditionen den 14 Juli 1934 givne Retsanmærkning.

Tabets Størrelse findes at burde fastsættes paa Grundlag af det Indstævnte ved Forsinkelsen paaførte Udbyttetab, der i Mangel af Holdepunkter for en nærmere Beregning skonsmæssigt vil kunne ansættes som af Indstævnte paastaaet til 9000 Kroner.

Appellanten vil herefter være at tilpligte at betale Indstævnte det nævnte Beløb af 9000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Matr Nr 20 a Vangede i Likvidation, bør til Indstævnte, Husejer J P Jensen, betale 9000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 November 1935 til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af Udstykningen af Gaarden »Søndergaard« Matr Nr 20 a af Vangede, Gentofte Sogn, blev der mellem Ejerne af Gaarden, A/S Matr Nr 20 a Vangede, og Gentofte Kommunalbestyrelse ført Forhandlinger angaaende Vej- og Kloakforhold, hvilke resulterede i, at Selskabet i Anledning af Kommunalbestyrelsens Godkendelse af et foreliggende Vej- og Kloakprojekt den 27 Marts 1923 udstedte en Deklaration, hvorved der bl a paalagdes Ejendommen og Parceller deraf Villaservitut af nærmere angivet Indhold. Deklarationen tinglæstes den 28 s M. Da Deklarationen ogsaa var bleven tinglæst paa det Areal, hvorpaa de tidligere Gaardbygninger laa, det saakaldte Gaardareal, hvor det lige fra først af havde været Meningen, at der ikke skulde være Byggeservitut, men hvor Tinglæsning foreløbig var nødvendig, fordi Gaardarealet da ikke var udstykket, havde Kommunalbestyrelsen erklæret sig villig til, naar dette Areal var særskilt matrikuleret, at frigøre det for Hæftelsen efter Deklarationen, bortset fra en Bestemmelse i denne, som ikke har Interesse for nærværende Sag. I Overensstemmelse hermed gav Kommunalbestyrelsen paa Selskabets Begæring ved Paategning af 23 December 1929 paa Deklarationen sit Samtykke til, at denne i det angivne Omfang udslettedes bl a paa Foliet for den til det tidligere Gaardareal hørende Parcel Matr Nr 20 a af Vangede. Paategningen tinglystes den 24 s M.

Ved Slutseddell af 6 Juni 1934 og Skøde af 7 s M solgte Selskabet nævnte Parcel, stor 1560 m², til Husejer J P Jensen for en Købesum af 19 800 Kr. Skødet indførtes i Dagbogen for Københavns Amts nordre Birk den 25 s M. Forinden Indførelse i Tingbogen fandt Sted, skete der en Henvendelse til Dommerkontoret fra Gammel Søndergaard Grundejerforening gaaende ud paa, at ovennævnte Udslettelse af Deklarationen var sket med Urette. Henvendelsen havde til Følge, at Civildommeren i Birket paa Ejendomsbladet for Matr Nr 20 a foretog en Rettelse, hvorved Deklarationen af 28 Marts 1923 genopførtes paa Ejendomsbladet. Skødet ekspederedes derpaa den 14 Juli 1934 fra Tinglysning med Retsanmærkning om Servituten.

Straks efter Oprettelsen af Slutsedlen havde Husejer Jensen truffet Foranstaltninger til Opførelse paa Grunden af en Beboelsesejendom med 3 Etager og Manzardetage, og Udgravningen af Grunden begyndtes den 25—26 Juni 1934 og var færdig i Løbet af faa Dage, hvorefter Støbningen af Grunden paabegyndtes. Da han modtog Meddelelse om Retsanmærkningen, var Støbningen ikke færdig, men han lod den dog færdiggøre, for at ikke Værdien af det udførte Arbejde delvis skulde gaa til Spilde. Løvrigt stilledes Byggearbejdet i Bero.

Ved Stævning af 20 August 1934 og senere Adcitationsstævning

rejste Husejer Jensen Sag mod henholdsvis Civildommeren i Københavns Amts nordre Birk paa Statskassens Vegne og mod Selskabet. Ved Østre Landsrets Dom af 29 December 1934 blev Civildommeren frifundet for Tiden for Sagsøgerens Erstatningskrav, medens Selskabet som Følge af Ikke-Opfyldelse af sin Hjemmelspligt med Hensyn til det solgte blev tilpligtet inden 6 Maaneder efter Dommens Afsigelse at drage Omsorg for, at ovennævnte Retsanmærkning aflystes, men Selskabet frifandtes iøvrigt for Tiden for Sagsøgerens Erstatningskrav. Med Hensyn til Erstatningskravene hedder det i Dommen:

»Da Størrelsen af det Tab, det skete har paaført og vil paaføre Sagsøgeren, imidlertid ganske bestemmes af, hvorvidt Bebyggelsesindskrænkningerne paany vil blive slettet og Byggeforetaget fortsat, vil Sagsøgerens Paastand om Erstatning hos det sagsøgte Selskab ikke for Tiden kunne tages under Paakendelse.

Da enten den i Aaret 1929 skete Udslettelse af Deklarationen og de i Overensstemmelse dermed udfærdigede Panteattester, i Tillid til hvilke Handlen efter det oplyste er indgaaet, eller den Skødet givne Retsanmærkning maa være urigtig, kan Statskassen ikke undgaa Ansvar, men Størrelsen af dette vil ikke kunne paakendes, forinden det er afgjort, om det sagsøgte Selskab kan skaffe Sagsøgeren mangelfri Adkomst, og om i hvilket Omfang Sagsøgeren kan faa Erstatning hos dette.«

Da en Henvendelse til de interesserede Parcelejere med Anmodning om Samtykke til fornyet Udslettelse af Tingbogen — med den ovenfor angivne Begrænsning — af Deklarationen af 27 Marts 1923 for Gaardarealets Vedkommende ikke blev imødekommet af samtlige Parcelejere, anlagde A/S Matr Nr 20 a Vangede i Likvidation ved Stævning af 18 Februar 1935 Sag ved Københavns Amts nordre Birks Ret og paastod de paagældende dømt til at taale saadan Udslettelse, og ved Birkets Dom af 1 Juni 1935 blev Selskabets Paastand taget til Følge. Dommen blev paaanket af en af Parcelejerne, men blev stadfæstet ved Østre Landsrets Dom af 30 September 1935. Retsanmærkningen paa Husejer Jensens Skøde blev derpaa udslettet og Skødet udleveret ham med Anmærkningen slettet den 16 November s A.

Under denne ved Stævning af 16 November 1936 rejste Sag paa staar Husejer J P Jensen under Henviisning til, at det likviderende Selskabs Erstatningspligt er fastslaaet ved Østre Landsrets Dom af 29 December 1934, Selskabet dømt til at betale ham en Erstatning af 59 410 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 21 November 1935. Erstatningskravet opgør han paa følgende Maade:

- 1) I Juli Maaned 1934 indhentedes der Tilbud paa det planlagte Byggeforetagende. Paa Murerarbejde, Kloak-, Gaard- og Gadearbejde, Fundering og Udgravning indhentedes kun eet Tilbud og paa Smedearbejdet ligeledes kun eet Tilbud, medens der foretoges bunden Licitation vedrørende de øvrige Arbejder. Den samlede Sum af de billigste Tilbud androg 290 821 Kr. I Oktober 1935 foretoges paany paa samme Grundlag bunden Licitation af alt Arbejdet med Undtagelse af Kloak-, Gaard- og Gadearbejde. Den sam-

lede Sum af de billigste Tilbud med Tillæg af Udgiften til den da udførte Fundering og Udgravning androg 317 301 Kr. Tilbudsgiverne er fremdeles bundne ved deres Tilbud. Forskellen mellem de to Beløb andrager	26 480 Kr
2) Byggeforetagendet, der var paabegyndt i Juni 1934, men atter havde maattet stilles i Bero, var beregnet til meget hurtig Gennemførelse og regnedes at skulle være færdigt til Indflytning ved Nytaar 1935, og den planlagte Prioritering regnedes at skulle foregaa ved denne Tid. Paa Grund af senere Fald i Obligationskurserne vil Kurstabet pr 16 November 1935 være	13 375 —
større, end det vilde have været pr 31 Januar 1935. Naar Kursen den 16 November 1935 lægges til Grund ved Beregningen af Kurstabet, er det ud fra den Betragtning, at det er muligt, førend et Byggeforetagende paabegyndes, paa Grundlag af en Prøvevurdering at opnaa et foreløbigt Laanetilsagn og lægge Prioriteringen fast ved at sælge de offentlige Obligationer paa Levering og faa Tilbud om privat Laan (i det foreliggende Tilfælde som 3die Prioritet) til en bestemt Kurs.	
Husejer Jensen havde endvidere i sin Tid opnaaet Tilsagn om et Byggelaan paa 190 000 Kr. Dette Tilsagn er ikke længere bindende, og han har nu opnaaet Tilsagn om et Byggelaan paa 200 000 Kr. Paa Grund af Diskontostigning etc vil Byggelaansrenterne formentlig blive ca. .	1 000 —
større, end hvis Arbejdet ikke var blevet forsinket.	
3) Den samlede aarlige Lejesum var og er fremdeles beregnet til 40 000 Kr og det aarlige Overskud til 11 000 Kr eller 915 Kr maanedlig. Da den ved Retsanmærkningen bevirkede Forsinkelse andrager 17 Maaneder (Juni 1934—Oktober 1935 incl) lides der et Indtægtstab af 17×915 Kr eller	15 555 —
hvortil kommer en Merudgift ved Byggeri om Vinteren, anslaaet til	3 000 —
	59 410 Kr.

Det sagsøgte Selskab har efter sin seneste Paastand paastaet sig frifundet mod Betaling af et Beløb af 2390 Kr, omtrent svarende til et Rentebeløb af 5 pCt aarlig i $13\frac{1}{2}$ Maaned (medio August 1934—30 September 1935) af Husejer Jensens ved Byggeforetagendets Standsning i Foretagendet anbragte Kapital, som ifølge den Beregning, der er opstillet i Husejer Jensens Stævning af 20 August 1934 mod Civildommeren i Nordre Birk andrager 42 662 Kr 48 Øre. Selskabet gør til Støtte for sin Paastand gældende:

Allerede da Københavns Amts nordre Birks Dom af 1 Juni 1935 faldt, kunde Husejer Jensen med Sikkerhed regne med, at han kunde fortsætte Byggearbejdet, og den 30 September s A, da Østre Landsrets Dom i Ankesagen faldt, kunde han uden Risiko have fortsat Arbejdet, og det var ufornuødent at afvente Retsanmærkningens formelle Udslettelse. Da

Byggearbejdet stillede i Bero i Midten af August 1934, manglede der 4½ Maaned i den planlagte Byggetid, idet Bygningen skulde have været færdig ved Nytaar 1935, og Arbejdet kunde derfor, hvis det var blevet fortsat straks efter 30 September 1935, være blevet gjort færdig midt i Februar 1936, altsaa med en Forsinkelse af 13½ Maaned. Selskabet er derfor som nævnt villigt til at erstatte Husejer Jensen hans Rentetab for dette Tidsrum. Selskabet kan ikke erkende, at Byggeforetagendet overhovedet vil blive fortsat, og der kan allerede derfor ikke blive Tale om yderligere Erstatningspligt for Selskabet.

Med Hensyn til Beregningen af den paastaaede Erstatning anfører Selskabet iøvrigt:

Ad 1. Selskabet kan ikke erkende, at en Sammenligning af Tilbudssummerne af Juli 1934 og Oktober 1935 er egnet til at danne Grundlag for Beregningen af uundgaaeligt Tab for Husejer Jensen. Paa en væsenlig Del af Arbejdet er der første Gang kun indhentet eet Tilbud. Med den bundne Licitation har Haandværkerne derhos ved 2det Udbud uden Risiko kunnet forhøje deres Tilbud, eksempelvis er det laveste Tilbud paa Tømrerarbejde blevet forhøjet fra 47 508 Kr til 56 200 Kr. Det laveste Tilbud paa Malerarbejde er, skønt Licitationen var bunden, begge Gange skudt til Side. Ved en offentlig Licitation vilde Byggearbejdet nu kunne gennemføres væsenlig billigere.

Ad 2. Om Kurstabet ved Prioriteringen vil blive større, end det vilde være blevet den 31 Januar 1935, er det umuligt for Tiden at vide. En Beregning af Kurstab paa Grundlag af Kurserne den 16 November 1935 er uden Mening. Kravet paa Erstatning for Kurstab er derfor uegnet til Paakendelse. Den paastaaede Stigning af Byggelaansrenterne er ligeledes ganske hypotetisk.

Ad 3. Det paastaaede Indtægtstab hviler paa et ganske løst Grundlag, bortset fra, at den Forsinkelse, for hvilken Selskabet er ansvarligt, ikke andrager over 13½ Maaned. Det er usikkert, om den beregnede Leje kunde være opnaaet, og der er ikke taget Hensyn til mulige Lejetab, i hvilken Henseende Selskabet har henvist til, at der netop i Efteraaret 1934 begyndte at komme Udlejningsvanskeligheder. Dertil kommer, at ogsaa Udgiftsbudgettets Holdbarhed er ganske usikker.

Den beregnede Merudgift ved Vinterbyggeri maa der efter Selskabets Formening ganske ses bort fra, allerede fordi Byggearbejdet kunde have været fuldført, inden der kom Frost, hvilket først skete den 6 Februar 1936.

Endelig gør Selskabet med Hensyn til alle de paastaaede Tab gældende, at Husejer Jensen, selv om han havde ført Bevis for dem, vilde være afskaaret fra at kræve dem erstattet af Selskabet, fordi de, da Grundsølget fandt Sted, var upaaregelige, bortset fra Rentetabet.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Partsforklaring af Husejer Jensen, som har forklaret, at der efter Arbejdets Standsning iøvrigt, men før Servitutens Udslettelse, blev lagt Kloak og støbt nogle Gulve, da der var Vand i Grunden, samt at man den 7 Februar 1936 begyndte at opsætte Plankeværk paa Grunden.

Byggeforetagendets Arkitekt Thorvald Dreyer har som Vidne forklaret, at han, der i 1935 byggede ca 1100 Lejligheder, altid benytter

hunden Licitation for at undgaa Haandværkere, der ikke magter Arbejdet. Naar der ved første Udbud kun indhentes eet Tilbud paa Murerarbejdet, var det, fordi vedkommende Haandværker havde tilbudt Arbejdet for en rimelig Pris. Ved begge Udbuddene var Priserne meget rimelige. Hvis der var blevet bygget til den planlagte Tid, var Lejlighederne blevet lejet ud, før Huset var færdigt, nu ligger Lejeforholdene vanskeligere. En samlet Lejesum af 40 000 Kr maa anses opnaelig.

Husejer Jensens Sagfører, Overretssagfører Hulegaard, har som Vidne forklaret, at det forlængst er besluttet at fortsætte Byggearbejdet.

Saafernt Ejendommen ikke var blevet frigjort for Servituten, vilde Husejer Jensen kunne have forlangt Godtgørelse, dels for Grundens Mindreværdi, dels for de Udgifter, han havde anvendt i Tillid til, at han kunde bygge som planlagt, men som paa Grund af Servitutens Eksistens viste sig at være spildte, og for Udgifter, der var nødvendige til Grundens Tilbageføring til en for tilladt Bebyggelse egnet Tilstand, samt eventuelt for Rentetab, hvorimod han ikke vilde kunne forlange Erstatning for Tab af fremtidig Indtægt. Det Beløb, han saaledes vilde have kunnet fordre, maa være Maksimum for, hvad han kan fordre nu, da Ejendommen er frigjort for Servituten.

Efter Servitutens Fjernelse har Grundens den fulde af Husejer Jensen paaregnede Værdi, og ingen af de øvrige i Ejendommen investerede Midler kan antages spildt. For saa vidt han imidlertid kun er i Stand til at udnytte Grundens Merværdi i Forhold til dens Værdi i servitut-behæftet Stand samt de investerede Midler, der vilde være spildt ved en Villabebyggelse, gennem Opofrelser, som ikke vilde have været nødvendige, hvis Byggearbejdet havde kunnet fortsættes uden Afbrydelse, maa han indenfor det omtalte Maksimum kunne fordre dem erstattet af Sælgeren.

Det maa nu anses for efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at Husejer Jensen vil faa en Merudgift ved Byggearbejdet, som Retten efter de foreliggende Oplysninger gaar ud fra vil blive fortsat, omtrent svarende til det under 1 opgjorte Beløb af 26 480 Kr, og at denne Merudgift har været uundgaelig for ham.

Hvad angaar det under 2 opgjorte Tab ved Ejendommens Proritering, vil der derimod ikke kunne tages Hensyn til den af Husejer Jensen anvendte Beregningsmaade, da det formentlig er ganske usædvanligt, at en Bygherre paa den af ham anførte Maade inden Arbejdets Paabegyndelse fastlægger sit Prioriteringstab, og Husejer Jensen heller ikke har oplyst, at han faktisk har gennemført en saadan Fastlæggelse af Tabet. Der vil derhos overhovedet ikke kunne tages Hensyn til det stedfundne Fald i Obligationskurserne, da der ikke kan ses bort fra den Mulighed, at de kan stige igen inden Prioriteringen.

De foreliggende Oplysninger om Stigning af Byggelaansrenter og om Merudgift ved Vinterbyggeri er derhos alt for usikre til, at der vil kunne tages Hensyn til de af Husejer Jensen under 2 og 3 rejste Krav paa henholdsvis 1000 Kr og 3000 Kr.

Der vil som anført heller ikke kunne tages Hensyn til det under 3 opgjorte Indtægtstab, stort 15 555 Kr.

Om Grundens Værdi henholdsvis uden og med Villaservitut savner Retten Oplysning, udover at Købesummen udgjorde 19 800 Kr. Ligeledes savnes Oplysning om, hvilke i Ejendommen iøvrigt anbragte Midler der vilde være spildte, hvis Grunden ikke blev bebygget med høj Bebyggelse. Under ovennævnte ved Landsrettens Dom af 29 December 1934 afsluttede Retssag opgjorde Husejer Jensen de samlede i Ejendommen investerede Midler senest til 42 882 Kr 68 Øre, heri indbefattet Købesummen for Grunden. Under nærværende Sag har han opgivet Beløbet til ca 50 000 Kr. Efter Indholdet af hans Partsforklaring hidrører Forskellen formentlig fra Udgifter til Kloak og Støbning af Gulve. Retten tør herefter gaa ud fra, at Grundens Merværdi som ikke servitutbehæftet og de i Ejendommen iøvrigt anbragte Midler, som vilde være spildt, hvis den ikke blev bebygget som planlagt, tilsammen ikke andrager mindre end Merudgiften ved Byggearbejdet 26 480 Kr, hvilket Beløb saaledes vil være at tilkende Husejer Jensen.

Der vil derhos være at tillægge ham Erstatning for Rentetab. Under Hensyn til, at Byggearbejdet synes at kunne have været fremmet noget mere end sket, skønnes der at kunne tilkendes ham 3000 Kr, omtrent svarende til 5 pCt af 50 000 Kr i godt 14 Maaneder.

Der vil herefter være at tilkende Husejer Jensen ialt 29 480 Kr med Renter som paastaet.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Onsdag den 13 Januar.

Nr 11/1936. **Aktieselskabet Dansk Elektricitets-Compagni**
(Meyer)

m o d

Andelsselskabet Vester Hæsinge Vandværk (Kemp),

betræffende Forstaaelse af en Bestemmelse i en mellem Appellanten og Indstævnte afsluttet Kontrakt.

Østre Landsrets Dom af 18 November 1935: De Sagsøgte, A/S Dansk Elektricitets-Compagni, bør anerkende, at de hæfter for et aarligt Underskud paa indtil 2000 Kr ved Driften af Vester Hæsinge Vandværk, og at de med den i § 4, 5 Stk, i den fornævnte Kontrakt angivne Begrænsning er pligtige at forny den til Sikring af Hæftelsen stillede Bankgaranti, indtil der er opnaaet Balance paa Driftsregnskabet for Vandværket.

Sagsøgerne, Andelsselskabet Vester Hæsinge Vandværk, bør til de Sagsøgte betale 1284 Kr 26 Øre. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 350 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det i Dommen nævnte Beløb 1284 Kroner 26 Øre er med Fradrag af de Indstævnte tilkendte Sagsomkostninger, 350 Kroner, betalt af Indstævnte, hvis Paastand herefter alene gaar ud paa Anerkendelse af det af Andelsselskabet hævdede Omfang af Bankgarantien. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne Paastand være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Dansk Elektricitets-Compagni, bør anerkende, at Aktieselskabet hæfter for et aarligt Underskud paa indtil 2000 Kroner ved Driften af Vester Hæsinge Vandværk, og at det med den i § 4, 5 Stk i Kontrakten af 2 Oktober 1933 angivne Begrænsning er pligtigt at forny den til Sikring af Hæftelsen stillede Bankgaranti, indtil der er opnaaet Balance paa Driftsregnskabet for Vandværket.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte, Andelsselskabet Vester Hæsinge Vandværk, 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

A/S Dansk Elektricitets-Compagni, Odense, der bl a driver den Virksomhed at anlægge Vandværker for Andelsselskaber, som det foranlediger oprettet og forskafter Udbygningskapital, satte i 1932 en »Tegningsliste for Vandværksforbrugere i Vester Hæsinge« i Cirkulation. I Listen, der var udarbejdet af Selskabet, hed det bl a, at dette »garanterer for, at følgende aarlige Afgifter ikke overskrides:

Alt indenfor samme Husstand:

30 Kr pr første Hane

10 — — anden —

— — — —

o s v.

Den til Udbygning fornødne Kapital skaffes til Veje af A/S Dansk Elektricitets Compagni, som foretager Udbygningen til samme Priser

som til Tarup Vandværk, saa snart A/S Dansk Elektricitets Compagni finder, der er Grundlag derfor.«

Paa Listen tegnede der sig 27 Personer m v.

Den 14 September 1933 blev der paa Foranledning af Selskabet afholdt et af en Repræsentant for samme overværet Møde, paa hvilket Interessenterne besluttede at stifte Andelselskabet Vester Hæsing Vandværk.

Den 30 September og den 2 Oktober s A blev der mellem Andelselskabet — kaldet Køberen — og Aktieselskabet — kaldet Sælgeren — oprettet en af Aktieselskabet konciperet Kontrakt, bl a indeholdende følgende:

1. »Sælgeren leverer og monterer Køberen en Pumpestation, Gravearbejde, Hovedvandledninger og Stikledninger til og med Stophane efter vedhæftede Beskrivelser og Betingelser — — —«,

3. »Sælgeren garanterer Rentabilitet paa Anlægget i Henhold til følgende Bestemmelser:

De aarlige Afgifter fastsættes til:

30 Kr pr første Hane

— — — —

Af de saaledes indkomne Beløb fradrages der aarligt til Pasning og — — —

Restbeløbet bruges til Amortisering af Anlægskapitalen med lige store Ydelser i en 30-aarig Periode — — —«.

4. »Som Rentabilitetsgaranti stiller Sælgeren en Bankgaranti af en af Køberen anerkendt Bank paa mindst Kr 2000,—, eller 10 pCt af Anlægskapitalen med Fradrag af Bygningsomkostninger og Jordarbejde.

Bankgarantien stilles første Gang paa 2 Aar.

Naar Driftsregnskabet for det første Aar foreligger, tilstilles dette Sælgeren til Godkendelse med Anmodning om Betaling af det eventuelle Underskud.

Entreprenøren hæfter dog kun for et samlet Underskud paa indtil Kr 2000,—.

Bankgarantien skal fornyes, saafremt Rentabilitet ikke er naaet, men skal, om Sælgeren forlanger det, ikke være mere end 10 Gange Underskudet.

Naar der er opnaaet Balance paa Driftsregnskabet bortfalder Rentabilitetsgarantien, og senere fremkommende Overskud skal benyttes til Dækning af det af Entreprenøren betalte Underskud med 5 pCt Rente, derefter bortfalder enhver gensidig Rettighed og Forpligtelse.«

Færdig fra Trykkeriet den 3 Februar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 28

Onsdag den 13 Januar.

I Foraaret 1935 viste der sig at være Uenighed mellem Kontrahenterne med Hensyn til Forstaaelsen af § 4, idet Aktieselskabet hævdede, at dets Hæftelse for Underskud, som maatte fremkomme ved Vandværkets Drift, var begrænset til 2000 Kr, medens Andelsselskabet gjorde gældende, at Aktieselskabet hæftede for et aarligt Underskud paa indtil 2000 Kr, indtil der var opnaaet Balance paa Driftsregnskabet.

Under nærværende, ved Odense Købstads Ret for borgerlige Sager forberedte Sag har nu Sagsøgerne, Andelsselskabet Vester Hæsing Vandværk, paastaaet de Sagsøgte, A/S Dansk Elektricitets-Compagni, Odense, tilpligtet dels at anerkende at hæfte for et aarligt Underskud paa indtil 2000 Kr ved Driften af Vester Hæsing Vandværk, dels at iorny den til Opfyldelse af Forpligtelsen stillede Bankgaranti, indtil der er opnaaet Balance paa Driftsregnskabet for Vandværket.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og Sagsøgerne dømt til Betaling af deres Resttilgodehavende efter Kontrakten 1284 Kr 26 Øre. For dette Modkrav har Sagsøgerne paastaaet sig frifundet for Tiden.

Sagsøgerne har anført, at den af dem hævdede Forstaaelse er stemmende med Kontraktens Tekst, i hvilken Forbindelse de derhos har henpeget paa Tegningslistens Ordlyd. Yderligere har de anført, at Bestyrelsen, forinden den den 30 September 1933 underskrev Kontrakten, ved Forespørgsel til de Sagsøgtes befuldmægtigede L C Larsen fik bragt paa det rene, at den omhandlede Forstaaelse var den rette.

Her overfor har de Sagsøgte gjort gældende, at Kontrakten tydeligt begrænser deres Hæftelse til 2000 Kr ialt, at en aarlig Hæftelse for indtil 2000 Kr vilde være ganske uforholdsmæssig, da Anlægskapitalen bortset fra Bygningsomkostninger og Jordarbejder kun androg ca 18 000 Kr, og at L C Larsen ingen Fuldmagt har haft til at fremsætte fortolkende Udtalelser om Kontrakten med forbindende Virkning for de Sagsøgte.

Under Sagen er Vidneforklaring blevet afgivet af tre Medlemmer af Andelsselskabets Bestyrelse, af Direktøren for det sagsøgte Selskab N Andersen, af Sagsøgenes tekniske Konsulent, Ingeniør J F Knudsen og af fhv Fuldmægtig L C Larsen.

Af Sagens Oplysninger fremgaar følgende: I det første Driftsaar 1935 vil Vandværket give et Underskud, der anslaaes til 1310 Kr. Antallet af Andelshavere — i September 1935 42 — er utilstrækkeligt til, at Vandværket kan forrente sig; efter Sagsøgenes Anbringende kan yder-

ligere Tilslutning ikke forventes, før det er blevet slaaet fast, at Bestyrelsens Forstaaelse af Kontrakten er rigtig.

Det er endvidere oplyst, at de Sagsøgte i tidligere Kontrakter om Anlæg af Vandværker har paataget sig Rentabilitetsgaranti uden nogen Begrænsning; derefter blev en Bestemmelse, som den i § 4, 4 Stk, optaget i Kontrakten, først paa samme Plads som i den her omhandlede, men senere som Slutningsbestemmelse i den paagældende §.

Ved de afgivne Vidneforklaringer er det oplyst, at da Bestyrelsens Formand overfor daværende Fuldmægtig hos de Sagsøgte L C Larsen, som forelagde Bestyrelsen Kontrakten til Underskrift, bemærkede, at hvis de Sagsøgte Garanti kun var 2000 Kr en Gang for alle, kunde man jo risikere, at Prisen for Vandet senere maatte sættes op, og at han i saa Fald ikke vilde have med Sagen at gøre, svarede Larsen at efter § 4 skulde Bankgarantien jo fornyes, indtil Rentabilitet var opnaaet; beroliget ved denne Udtalelse underskrev Bestyrelsen.

Ved Fortolkning af Bestemmelsen i § 4, 4 Stk, maa det haves for Øje, at ifølge Tegningslisten garanterer de Sagsøgte uden nogen Begrænsning for, at nærmere angivne Afgifter ikke overskrides, og ifølge Kontraktens § 3 ligeledes uden Begrænsning for Anlæggets Rentabilitet i Henhold til de følgende Bestemmelser, c: i § 3.

Efter den Plads, der i § 4 er givet Bestemmelsen om Begrænsning af Entreprenørens Hæftelse, findes det nærmestliggende at forstaa den som sluttende sig alene til de forudgaaende Bestemmelser i § 4, altsaa som fastsættende en Begrænsning alene med Hensyn til den Hæftelse, for hvilken der første Gang stilles Bankgaranti; herved bemærkes, at Ordet »samlet« kan forstaaes saaledes, som det efter det oplyste af et andet Andelsselskab i et tilsvarende Tilfælde er blevet forstaaet, nemlig som angivende, at ved Fastsættelse af Underskudet kommer saavel Restancer som det til Dækning af Renter og Afdrag m v manglende i Betragtning.

Naar nu yderligere henses til, at Kontrakten som anført er konciperet af Sagsøgte, der overfor Sagsøgerne stod som de med Hensyn til deslige Kontraktafslutninger erfarne, og til det den 30 September 1933 forinden Kontraktens Underskrift passerede, findes den Uklarhed, hvormed Kontrakten er behæftet, ikke at burde komme Sagsøgerne til Skade. At de skulde have kunnet indse, at de Sagsøgte ikke vilde paatage sig en saa vidtgaende Rentabilitetsgaranti, som af dem hævded, kan der saa meget mindre gaas ud fra, som de Sagsøgte, saaledes som ovenfor anført, tidligere har afsluttet Kontrakter som den her omhandlede uden nogen Begrænsning af Rentabilitetsgarantien.

Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge, saaledes som nedenfor anført.

Idet der, naar Tvisten om Rentabilitetsgarantiens Omfang er afgjort, ikke ses at være Grundlag for en Frifindelse for Tiden for Modkravet, vil de Sagsøgte Paastand, forsaavidt angaar dette, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at tilkende Sagsøgerne hos de Sagsøgte med 350 Kr.

Fredag den 15 Januar.

Nr 87/1936. Tømrermester **C Krause** (Gorrissen)
mod

Direktør **Chr Hansen** (Svane)

og

Nr 119/1936. Direktør **Chr Hansen** (Svane)
mod

Arkitekt **A Bendix** (Landsretssagfører Karmark Rønsted),

betræffende Erstatning henholdsvis for Misligholdelse af Entreprisekontrakt og for Forsømmelighed ved Tilsyn med Byggearbejde.

Østre Landsrets Dom af 19 Marts 1936: Sagsøgte, Tømrermester C Krause, bør til Sagsøgeren, Direktør Chr Hansen, betale 12 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 August 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 1200 Kr. De Sagsøgte, Arkitekt A Bendix og Expanko Kompagniet A/S, bør for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til de Sagsøgte, Arkitekt A Bendix og Expanko Kompagniet A/S, betale Sagens Omkostninger med henholdsvis 250 Kr og 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er indanket for Højesteret af Tømrermester C Krause og af Direktør Chr Hansen.

Den af Chr Hansen for Højesteret nedlagte Paastand gaar for Krauses Vedkommende ud paa Stadfæstelse af Dommen og for Bendix' Vedkommende paa Domfældelse i Forening med Krause.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Byggesummen for det i Sagen ommeldte Hus udgjorde ca 90 000 Kroner samt at Krause med Hensyn til Tømmeret i Slutseddel af 3 November 1933 med sin Leverandør bl a bestemte, at det huggede Tømmer »lev nyhugget o/ell fjorgammelt — — —«

Krause findes ved denne Bestilling og ved at modtage ganske friskhugget Træ og at anvende det paa den Maade som sket ved paagældende Byggearbejde, uden at der foretoges særlige Tørringsforanstaltninger eller overfor Arkitekten anførtes nogen Betænkelighed ved Arbejdets særlig hurtige Fremme, at have handlet uforsvarligt og at være erstatningspligtig overfor Chr Hansen.

Naar Hensyn tages til, at Bestemmelserne i de til Grund for Kontrakten med Krause liggende Betingelser lider af nogen Uklarhed, og til, at Bygningsarbejderne skulde fremmes særlig hurtigt, findes Bendix derhos at burde have forviset sig om det leverede Tømmers Tilstand, og da han ej heller har ført den under de givne Forhold fornødne Kontrol med Arbejdets videre Udførelse, maa ogsaa han anses erstatningspligtig.

Hertil kommer for begges Vedkommende, at de ved Mødet i August 1934 ikke har tilraadet tilstrækkelige Foranstaltninger til Begrænsning af den dengang opådede Skade.

Da Erstatningen findes at burde bestemmes til den til Skadens Udbedring virkelig anvendte Bekostning, der maa antages at udgøre 9500 Kroner, vil Krause og Bendix herefter være at dømme til in solidum at betale Chr Hansen dette Beløb med Renter. Herved bemærkes efter den Anledning, Proceduren giver, at det Forhold, hvori Krause og Bendix indbyrdes vil have at tilsvare Erstatning, findes at burde bestemmes saaledes, at Krause tilsvares $\frac{2}{3}$ og Bendix $\frac{1}{3}$ af Erstatningsbeløbet.

Krause og Bendix vil endelig have in solidum at betale Chr Hansen Sagens Omkostninger for begge Retter med 1800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Tømremester C Krause og Arkitekt A Bendix bør, een for begge og begge for een, til Direktør Chr Hansen betale 9500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 August 1935 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 1800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Tiden fra November 1933 til Juni 1934 opførtes for en Byggesum af ca 135 000 Kr paa den Sagsøgeren, Direktør Chr Hansen tilhørende Ejendom Strandvejen Nr 158, Charlottenlund, en Villabygning i to Etager foruden Kælder og Loftsetage. Bygningen opførtes efter Tegninger og Beskrivelser udarbejdede af Sagsøgte, Arkitekt A Bendix, idet Sagsøgeren uden Antagelse af Hovedentreprenør overdrog Arbejdet til de forskellige Haandværkere ved direkte med disse oprettede Overenskomster, som var affattede af Sagsøgte Bendix, der tillige førte Tilsyn med Arbejdets Udførelse. Saaledes udførte Sagsøgte, Tømremester C Krause i Henhold til Overenskomst af 2 November 1933 for en Entreprisesum af 8535 Kr Tømrerarbejdet, hvortil bl a hørte Levering og Anbringelse af de til de tre Etageadskillelser hørende Træbjælker med Forskalningsbrædder paa disses Underside, Indskudsbrædder mellem Bjælkerne med oven paa Brædderne henlagt Indskud af Halmasfaltplader i 50 mm Tykkelse, leveret af Holbæk Tagpap- og Cementvarefabrik A/S, og i Kælder- og Tagbjælkelag tillige Gulvpap, samt Gulvbrædder af Fyr. Yderligere Gulvbelægning oven paa Fyrretræsgulv udførtes derhos af de Sagsøgte, Expanko Kompagniet A/S i Henhold til Aftale af 12 Februar 1934 for 1400 Kr ved Paalægning af Expanko Korkparket i Hal, Trappe og hele 1ste Sal, medens et andet Firma lagde Egeparket i Stueetagens Opholdsrum. Om disse Arbejder er nærmere oplyst følgende: Tømmeret ankom til Byggepladsen omkring Midten af November 1933, kort efter

at Grundudgravningen var begyndt, og i Løbet af December indlagdes de tre Bjælkelag i Bygningen. Inden denne kom under Tag havde Nedbørmængden været forholdsvis ringe med kun en enkelt kraftig Snebyge. Fra Midten af Februar 1934 toges Centralvarmeanlægget i Brug, og samtidig begyndte Anbringelse af Indskud og Gulvbræddelægning, der var tilendebragt i Løbet af den første Uge af Marts. De afsluttende Gulvbelægningsarbejder var Korkparketlægningen, der begyndte i sidste Halvdel af April.

Da de sidste Haandværkere omkring 1 Juli 1934 havde forladt Bygningen, i hvilken Sagsøgeren allerede fra April havde boet, bemærkede han, navnlig i Rum paa 1ste Sal, en sødlig muggen Lugt. Efter gentagne Klager herover fra Sagsøgeren til Sagsøgte, Arkitekt Bendix, foranledigede denne i August 1934 et Møde paa Bygningen, hvori foruden forskellige andre tilkaldte Personer deltog Sagsøgeren, de Sagsøgte Bendix og Krause samt det sagsøgte Aktieselskabs Direktør, Valdemar Obel. Efter Samraad mellem Mødets Deltagere fjernedes Expangkobelægningen delvis og i forskellige af 1ste Salens Rum udboredes Huller i Enderne af Gulvbrædderne til Udluftning af Bjælkelagene, efter at der var udtaget Prøver af Indskudspladerne, som viste sig at være noget fugtige, og hvorpaa fandtes ringe Antydninger af Svamp. Sagsøgeren, der stoled paa, at de trufne Foranstaltninger vilde være tilstrækkelige til at faa Lugten til at fortage sig, hvilket dog ikke skete, lod derefter Spørgsmaalet bero indtil Maj 1935, da Forholdene undersøgte af Ingeniør Dührkop ved Polyteknisk Læreanstalts Laboratorium for Byggeteknik, hvorefter der paa Sagsøgerens Begæring i Juni 1935 af Retten for borgerlige Sager for Københavns Amts nordre Birk som Skønsmænd udmeldtes Tømrermester E Gottschalck-Hansen, Arkitekt Henning Jørgensen og Professor ved Polyteknisk Læreanstalt E Suenson. Under Skønforretningen, der afhjæmledes den 14 August 1935, oplystes det, at af Tømmeret, der stammer fra Sverrig, var omtrent Halvdelen fældet mellem 4 og 7 November 1933, medens Resten var lugget i den foregaende Vinter. Ved Skønnet konstateredes kraftigt Svampeangreb i alle tre Bjælkelag i et stort Antal Bjælker, navnlig i den i Indskudslaget liggende Del, og i de dertil stødende Dele af Forskallingsbrædder, Indskudsbrædder og Gulvbrædder samt Egeparketbelægningen over disse. I Skønsmændenes Erklæring udtales derhos:

»Aarsagen maa søges i, at Bjælkerne har været utilstrækkelig tørre paa det Tidspunkt, Gulvene blev lagt. Fugtigheden maa for en væsentlig Del antages at stamme fra Bjælkerne selv, Resten fra Nedbør og fra Fugtighed i Murene. At Fugtigheden ikke har kunnet fordampe, skyldes den tidlige Lægning af Gulvbrædderne — — —

For at foretage en fuldstændig Afhjælpning af de konstaterede Mangler, vil det være nødvendigt at fjerne samtlige Etageadskillelser, der indeholder Træ. En fuldstændig Fornyelse af disse anslaaes til 17 600 Kr.«

Sagsøgeren tilkaldte nu til at lede de herefter fornødne Reparationsarbejder Bygningsinspektør, Arkitekt E Jørgensen. Da det havde vist sig, at den Svamp, der havde angrebet Tømmeret, var af en Art, der ikke anses levedygtig efter Udtørring, tilraadede denne Arkitekt som efter Omstændighederne forsvarlig en mindre Reparation end den af Skønnet

anviste, og hvorved kun de angrebne Dele af Etageadskillelserne fjernedes. Disse Arbejder udførtes i det væsentlige i Løbet af September 1935 og anslaaes at ville koste ialt ca 8650 Kr foruden Honorar til Arkitekten.

Under denne ved Stævning af 30 August 1935 anlagte Sag paastaar Sagsøgeren sig nu tilkendt som Erstatning for den ved ovennævnte Svampeangreb paa hans Villa forvoldte Skade hos de tre nævnte Sagsøgte in solidum principalt 17 600 Kr, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke under 9500 Kr, alt med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, idet han gør gældende, at alle de Sagsøgte bærer Ansvar for Skaden. Han har i saa Henseende for de enkelte Sagsøgtes Vedkommende nærmere anført følgende:

For Sagsøgte Krauses Vedkommende begrundes Ansvar særligt med, at han i Strid med Overenskomsten af 2 November 1933 har leveret vaadt Tømmer og ved Arbejdets Udførelse udvist Forsømmelighed, idet han, inden Tømmeret var udtørret, indelukkede det mellem Forskalnings- og Gulvbrædder, tilmed saaledes, at Mulighed for Udluftning var særlig forringet ved, at Indskudsbrædderne uden Hensyntagen til Halmpladernes Tykkelse var anbragt saa højt mellem Bjælkerne, at Pladerne fuldstændig udfyldte Rummene i Indskudslagene. Sagsøgte burde som Fagmand have vidst, at allerede denne Indelukning af Fugtighed frembød gode Betingelser for Svampedannelse, at denne yderligere øgedes ved, at Stedet nu blev opvarmet, og at Indelukningen vilde blive forstærket ved snart paafølgende Pudsbelægning paa Løfter og Parketbelægning paa Gulve.

For Sagsøgte Bendix' Vedkommende begrundes Ansvar særligt med, at han har udvist Forsømmelighed ved Planlæggelsen af Arbejdet og ved Udøvelsen af Tilsynet. Han, der under Hensyn til, at ingen Hovedentreprenør skulde lede Arbejdet, burde have udvist særlig Omhu ved sine Anvisninger, har saaledes valgt Halmfaltplader som Isoleringsmateriale i Etageadskillelserne uden selv at have Erfaring paa dette Omraade og uden at forvise sig om, hvorvidt Sagsøgte Krause var fortrolig med dette Materiales Anvendelse og har, uanset at det drejede sig om Vinterbyggeri med ugunstige Tørringsforhold, paa Forhaand beregnet for knap Tid til Arbejdets Udførelse. Han har derhos godkendt Tømmeret uden Hensyn til, at det var ukontraktmæssigt og vaadt, og han har ikke skredet ind overfor Sagsøgte Krauses uforsvarlige Lukning af Etageadskillelserne, ligesom han har ladet de Arbejder, hvorved Luittilførsel yderligere er hindret, nemlig Pudsning og Parketbelægning paa Gulve, ske uforsvarligt tidligt.

For samtlige tre Sagsøgtes Vedkommende begrundes Ansvar derhos med, at de under Mødet i August 1934, hvor et begyndende Svampeangreb var erkendt, har afgivet beroligende Erklæringer, der paavirkede Sagsøgeren til at lade sig nøje med de af dem anbefalede Foranstaltninger, uanset at de som Sagkyndige maatte vide, at de var ganske utilstrækkelige.

Sagsøgeren har givet Procesmeddelelse til Holbæk Tagpap- og Cementvarefabrik A/S, hvis Direktør er Ingeniør N E L Bruun, og som har ladet møde under Sagen.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgte Krause har særskilt hævdedet, at han ikke har noget Ansvar for Tømmerets Fugtighed, idet Leverancen svarede til Overenskomstens Krav, og Tømmeret ikke viste Tegn paa Fugtighed, da Lukningen af Etageadskillelserne skete. Ansvarret maa derimod paahvile Arkitekten, der har godkendt Tømmeret og mod hans Raad paa Bygherrens Forlangende forceret Arbejdet med Lukningen. Endvidere har Sagsøgte Krause hævdedet, at han er uden Ansvar for de senere Dispositioner fra Arkitektens Side, derunder hans Beslutning med Hensyn til de i August 1934 tagne Forholdsregler.

Sagsøgte Bendix, der derimod hævder, at Overenskomsten ikke tillod Levering af nyhugget Tømmer, og at der ikke kunde stilles Krav til ham om særlig Indsigt ved Bedømmelse af Tømmerets Fugtighedsgrad, samt at han ikke har været antaget til at føre et udover det sædvanlige gaaende Tilsyn, gør gældende, at Ansvarret for Svampeangrebet maa hvile paa Sagsøgte Krause alene, idet Sagsøgte Bendix har været berettiget til at stole paa det Skøn, som udøvedes af en saa erfaren og anset Haandværker som Sagsøgte Krause, og paa, at de haandværksmæssige Detailler ved Indskudslægningen var i Orden, saaledes at han ogsaa kunde regne med, at de i August 1934 trufne Foranstaltninger til Udluftning af Indskudslaget var fyldestgørende til at bringe det da konstaterede ringe Svampeangreb til Ophør.

Det sagsøgte Aktieselskab har til Støtte for sin Frifindelspaastand anført, at dets Direktør, der ikke havde nogen selvstændig Viden om Arten af det forud for Parketlægningen udførte Arbejde, ikke under Mødet i August 1934 har taget Stilling til Betimeligheden af de da besluttede Foranstaltninger.

For Landsretten er afgivet Forklaring af Sagsøgeren, de Sagsøgte Bendix og Krause, Direktør Valdemar Obel, Direktør N E L Bruun, Tømmerne L S T Hansen og E O Mortensen, Bygningsinspektør E Jørgensen samt de tre Skønsmænd.

Under Sagen er fremlagt Erklæringer af Akademisk Arkitektforening, Dansk Arkitektforening, Teknologisk Instituts Bygningshaandværkerkonsulent Ingeniør S Strunge, Grosserersocietetets Komité samt Oldermændene for Københavns Tømmerlaug, Silius Johansen og Formanden for Nordre Birks Tømmermesterforening, Peter Johansen.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der i Løbet af 1933 her i Landet blev opført et stigende Antal Bygninger med den Følge, at medens der hidtil saa godt som udelukkende var anvendt svensk Tømmer, som havde været lagret fra den foregaaende Vinter til Byggearbejder, begyndte man mod Slutningen af 1933 ogsaa at anvende Tømmer, dels svensk, dels dansk, som var fædlet samme Vinter, og denne Udvikling fortsattes i de følgende Aar. Dette har medført tiltagende Hyppighed af Svampeangreb i Nybygninger og systematiske Undersøgelser til Afværgelse af Faren bl a ved Indførelse af Metoder til Maaling af Tømmerets Fugtighedsgrad, hvilke Metoder ikke tidligere var almindelig kendte.

I den af Sagsøgte Bendix udarbejdede Beskrivelse af det heromhandlede Byggearbejde, hvortil henvises i Sagsøgte Krauses Overenskomst af 2 November 1933, anføres under almindelige Betingelser, at

»alt Arbejde og Materiale skal være 1ste Klasses«. Under Afsnittet Tømmerarbejdet anføres, at »alt Tømmer skal være god vinterfældet Handelsvare, fri for Raad, Splint og Blaak«. Den Tømmerhandler, til hvem Sagsøgte Krause havde afgivet Bestilling paa det Tømmer, der skulde bruges til Sagsøgerens Bygning, har i Ordrebekræftelse af 3 November 1933 anført, at Tømmer leveres »nyhugget og — eller — fjorgammelt« og i Tømmerhandlerens Slutseddel af samme Dato med den svenske Leverandør er Betegnelsen af Tømmeret: »nyhugget og vinterfældet«.

Af de afgivne Forklaringer fremhæves følgende: Sagsøgeren har forklaret, at han i Oktober 1933, da Sagsøgte Bendix paa Forespørgsel havde erklæret, at Huset vilde kunde blive færdigt paa et halvt Aar, opsagde sin Lejlighed pr April Flyttedag 1934. Da det blev klart, at Huset ikke kunde være i Orden til denne Tid, fik han det med Sagsøgte Bendix' Billigelse ordnet saaledes, at han fra April Flyttedag kunde bo i enkelte Værelser paa 1ste Sal. Han har ikke krævet Arbejdet forceret mod Arkitektens eller Haandværkeres Ønske.

Sagsøgte Bendix har forklaret: Da det som Indskud sædvanlig anvendte Ler skal nedlægges i vaad Tilstand og derefter tørre, inden Gulvbrædder kan paalægges, bestemte han sig for Anvendelsen af Halm-asfaltplader, der er tørre og nedlægges umiddelbart før Gulvbrædderne paalægges, hvorved opnaas en Forkortning af Byggetiden. Dette skete af Hensyn til Sagsøgerens Ønske om saa vidt muligt at kunne indflytte til April Flyttedag. Ved Udarbejdelse af Beskrivelsen gik han ud fra som en Selvfølge — i Overensstemmelse med hidtil gældende Skik og tilmed naar henses til, at det drejede sig om en Bygning, hvortil der i det Hele skulde anvendes udsøgte Materialer, — at Tømmeret, der anvendtes, skulde være lagret fra den forudgaaende Vinter, og at dette var tilstrækkelig klart udtrykt ved Kravet om 1ste Klasses Arbejde og Materiale. Da 1ste Bjælkelag lagdes, talte Sagsøgeren og han om, at Tømmeret saa noget frisk ud. Bendix rettede i denne Anledning Henvendelse til Sagsøgte Krause, der efter Bendix' Opfattelse svarede, at Tømmeret var lagret. Han stode derfor paa, at det var tørt, og tog ikke i Betænkning at lade Arbejdet fremme ved Lukning af Etageadskillelserne som sket, efter at Sagsøgeren havde afvist en af Bendix paa Krauses Foranledning rettet Henstilling om at vente nogen Tid endnu med Indflytningen. Han, der ikke havde særlige Erfaringer med Hensyn til Svampeangreb, ansaa de i August 1934 truffne Foranstaltninger for tilstrækkelige til at afværge de da oplyste Ulemper.

Sagsøgte Krause har forklaret, at han — som han hævder i Overensstemmelse med allerede da blandt Tømmerfolk almindelig Opfattelse — gik ud fra, at Beskrivelsen tillod Anvendelse af nyhugget Tømmer, idet der ikke udtrykkelig var krævet lagret Tømmer. Sagsøgeren har efter Tømmerets Anvendelse spurgt ham, om det var dansk Træ, hvad han benægtede. Det har ikke været paa Tale, hvorvidt Tømmeret var nyhugget. Han, der hidtil kun havde anvendt vaadt Ler som Indskud, havde vel ikke den gennem Udtørringen af Leret tilvante Støtte for sit Skøn om Tømmerets Tørhed, men ansaa det dog for saa tørt, at han kunde forsvare at lukke Etageadskillelserne, da han ikke kunde faa Byg-

herrens Godkendelse af en Udsættelse dermed. Han havde ved Udkæringen i Bjælkerne for Indskudsbrædderne ikke været opmærksom paa, at Halmastaltpladerne var tykkere end det sædvanlig benyttede Lerlag og fandt det ikke nødvendigt ved Pladernes Nedlæggelse at sænke Indskudsbrædderne for at skaffe Luft i Indskudslagene. Han fandt det ligeledes i August Maaned 1934 forsvarligt at nøjes med de trufne Foranstaltninger.

Direktør Obel har forklaret, at han, der ved Paalægningen af Expankoparkettet i April havde faaet Besked om, at Tømmeret havde været tørt og Huset opvarmet ca 2 Maaneder, forinden Gulvene lagdes, og derfor ansaa Parketlægningen for fuldt forsvarlig, under Mødet i August 1934 ikke udtalte nogen Mening om Lugtens Oprindelse eller, om hvilke Foranstaltninger, der maatte være passende til at bringe Lugten til Ophør.

Med Hensyn til Leverancen af de i Tiden 4—7 November 1933 huggede, i December s A i Sagsøgerens Hus indsatte Bjælker indeholdes i de under Sagen afgivne Erklæringer følgende Udtalelser: Grosserer-societetets Komité har med Bemærkning ikke at kunne udtale sig om Arbejdets Udførelse anset Leverancen som stemmende med de ovennævnte i Beskrivelsen indeholdte Betingelser. Ingeniør Strunge, Akademisk Arkitektforening og Dansk Arkitektforening har erklæret, at dette Tømmer ikke kan anses som 1ste Klasses Materiale, sidstnævnte tillige, at det ej heller er god vinterfældet Handelsvare. Oldermænd Silius Johansen og Tømmermester Peter Johansen har, uden direkte at udtale sig om, hvilke Krav der maa stilles til 1ste Klasses Materiale, erklæret, at Tømmeret svarer til Beskrivelsens Krav om god vinterfældet Handelsvare. De har tillige erklæret, at det i Almindelighed let kan ses, at Tømmeret er nyhugget.

Efter alt foreliggende ses Sagsøgte Krause ikke at have været berettiget til at tilsidesætte de almindelige Betingelser i Overenskomsten af 2 November 1933 om 1ste Klasses Materiale og Arbejde, hvilke Bestemmelser findes bl a at hjemle Krav om Anvendelse af vellagret vinterfældet Tømmer. Herefter og naar yderligere henses til, at han uanset det for Udtørring særlig ugunstige Tidspunkt for Arbejdets Udførelse — selv efter sin egen Fremstilling — har fortiet, at Tømmeret maatte paaregnes at være nyfældet, hvad han burde have set, at det ogsaa delvis var, maa Sagsøgte Krause være ansvarlig for Følgen af, at Tømmeret ikke var tørt, da det blev indelukket. Idet Erstatningen eiter det oplyste findes passende at kunne bestemmes til 12 000 Kr, vil denne Sagsøgte være at dømme til at betale dette Beløb med Renter som paastaet.

Derimod findes der at maatte gives de Sagsøgte Bendix og Expanko Kompagniet Medhold i deres Paastand om Frifindelse i Henhold til de af disse Sagsøgte anførte Grunde.

Sagens Omkostninger findes at burde udredes af Sagsøgte Krause til Sagsøgeren med 1200 Kr og af Sagsøgeren til de Sagsøgte Bendix og Expanko Kompagniet med henholdsvis 250 Kr og 150 Kr.

Mandag den 18 Januar.

Nr 107/1936. Kalkværksejer **Chr S Theil** (Selv)
mod

Murermester **P Andersen** (Landsretssagfører Kleisby),

betræffende Betaling af en Rest af en Entreprisesum m m.

Vestre Landsrets Dom af 31 Marts 1936: Sagsøgte, Kalkværksejer Chr S Theil, bør til Sagsøgeren, Murermester P Andersen, betale 1792 Kr 29 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 September 1935, indtil Betaling sker. Endvidere bør Sagsøgte til Sagsøgeren enten betale 1481 Kr 32 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 10 September 1935, indtil Betaling sker, eller til Sagsøgeren transportere de rangsidste 1481 Kr 32 Øre med Renter heraf som anført af et af Baadfører Anton Nielsen til Sagsøgte den 13 Februar 1934 udstedt Pantebrev, stort oprindelig 2400 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 3 qf Aalborg Ladegaard under Aalborg Købstads Markjorder. For Sagsøgtes Tiltale bør Sagsøgeren i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 500 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gør Appellanten ikke gældende at have 100 Kroner og 272 Kroner 65 Øre til Gode for ydede Udbetalinger.

I Henhold til de i Dommen, forsaauidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kalkværksejer Chr S Theil, til Indstævnte, Murermester P Andersen, 300 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Murermester P Andersen, Aalborg, anført, at der mellem ham, tre andre Haandværksmestre og Sagsøgte, Kalkværksejer Chr S Theil, Sønder Kongerslev, i 1932 blev truffet Overenskomst om fælles Indkøb af fem Byggegrunde paa Eng-havevej i Aalborg, saaledes at der skulde opføres fem Beboelsesbygninger,

hvoraf hver af Deltagerne skulde have en. Af Konsortiedeltagerne skulde Sagsøgte levere visse Materialer til aftalt Pris, medens Haandværksmestrene for aftalt Pris skulde paatage sig i Entreprise at udføre forskellige af Byggearbejderne, deraf Sagsøgeren Murerarbejdet for 6500 Kr ved hver Bygning, ialt altsaa for 32 500 Kr. For at skaffe Ro om Byggeforetagenderne blev der af Hensyn til Sagsøgerens daværende mindre gode økonomiske Forhold truffet den Ordning, at Sagsøgte kom til at staa som Ejer af to af Husene, deriblandt det Sagsøgeren tiltænkte paa Matr Nr 3 qf Aalborg Ladegaard under Aalborg Købstads Markjorder; endvidere blev der den 19 November 1932 oprettet Entreprisekontrakter om hvert Hus, hvorefter Sagsøgte stod som Entreprenør for Murerarbejdet for samtlige fem Ejendomme, og i Entreprisekontrakterne om Matr Nr 3 qf og den Sagsøgte tiltænkte Ejendom stod Sagsøgte som Bygherre, der selv havde Murerarbejdet i Entreprise, men havde antaget Sagsøgeren til at lede Arbejdet. Samtlige Huse er senere bygget, saaledes at Murerarbejdet udførtes af Sagsøgeren, der bl a selv havde antaget to Underentreprenører, og Huset paa Matr Nr 3 qf er solgt af Sagsøgte, hvorved er fremkommet en Fortjeneste, for hvilken af Køberen er udstedt et afdrageligt Pantebrev i Ejendommen, Bygninger m v. Sagsøgeren anbringer videre, at det var Aftalen mellem Konsortiedeltagerne og derunder Sagsøgte, at Sagsøgeren skulde have hele Entreprisesummen 32 500 Kr for Murerarbejdet udbetalt saaledes, at han, hvis Entreprisen gav Tab, skulde bære dette, medens eventuelt Overskud skulde tilkomme ham, og endvidere saaledes, at han skulde have Fortjenesten — eventuelt Tabet — ved Salget af Matr Nr 3 qf.

Sagsøgeren har nedlagt endelig Paastand om, at Sagsøgte i Henhold til en fremlagt Opgørelse tilpligtes at betale ham Rest paa Entreprisesummen efter Fradrag af Beløbet for forskellige af Sagsøgte leverede Materialer m v med 1792 Kr 29 Øre samt endvidere tilpligtes enten at betale ham Fortjenesten paa Matr Nr 3 qf 1481 Kr 32 Øre, alt med Renter 5 pCt p a fra den 10 September 1935, indtil Betaling sker, eller for sidste Posts Vedkommende at afgøre denne ved til Sagsøgeren at transportere de rangsidste 1481 Kr 32 Øre med Renter som anført af et af Baadfører Anton Nielsen til Sagsøgte den 13 Februar 1934 udstedt Pantebrev, stort oprindeligt 2400 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 3 qf af Aalborg Ladegaard under Aalborg Købstads Markjorder. Sagsøgte procederer til Frifindelse og har videre paastaaet sig tillagt hos Sagsøgeren principalt 1239 Kr 79 Øre, subsidiært 1115 Kr 06 Øre for Rest paa Leverancer m v, for hvilke Krav Sagsøgeren paastaar sig frifundet.

Med Hensyn til de af Sagsøgeren indsogte Beløb har Sagsøgte hævdet, at Entreprisekontrakterne af 19 November 1932 viser det retlige Forhold mellem Parterne, saaledes som dette blev endelig ordnet, og Sagsøgte har herefter opfyldt sine Forpligtelser ved at udbetale Løn til Sagsøgeren, saaledes at kun Krav for Gevinst ved Salg af Huset staa tilbage, men heroverfor staa Sagsøgtes større Krav.

Sagsøgte har som Part forklaret, at han efter Forhandlinger med Konsortiets nu afdøde juridiske Konsulent gik ind paa at overtage Murerentreprisen, hvorefter der mellem Parterne og den juridiske Kon-

sulent, vistnok før Entrepriskontrakterne underskrevet, blev truffet Aftale om, at Sagsøgeren skulde have Arbejdslønnen, at udbetale Uge for Uge, og desuden Overskudet paa et af Husene; oprindelig var der ikke truffet Aftale om Arbejdslønnens Størrelse, senere blev der Tale om 40 Kr ugentlig, og endnu senere om, at Sagsøgeren skulde overlade en Del af sit Arbejde for 1600 Kr pr Hus til to andre Haandværkere.

Overfor Sagsøgtets Partsforklaring staar Sagsøgerens Partsforklaring samt Vidneforklaringer afgivet af Konsortiets Arkitekt Carl Tonboe, Tømremester C F Ejlensen, Blikkenslagermester B C Mortensen og Snedkermester V A S Nielsen, hvilke tre sidste var Medlemmer af Konsortiet, hvorefter der maa gaas ud fra, at Sagsøgeren i Forholdet mellem Konsortiedeltagerne blev Entreprenør, medens Sagsøgte skulde staa som saadan med Ansvar overfor Yderverdenen. Hertil kommer, at Sagsøgeren to Dage efter Entrepriskontrakternes Underskrift ligesom de andre Konsortiedeltagere betalte Afdrag paa Købesummen for Byggegrundene med 300 Kr, samt at der ikke ses at være udbetalt Sagsøgeren fast Ugeløn og i al Fald ikke 40 Kr, ligesom det efter de foreliggende Oplysninger maa antages, at Sagsøgeren selvstændigt har antaget Underentreprenørerne.

Efter det saaledes foreliggende maa det anses efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgeren overfor Sagsøgte har Krav paa Restentreprisensummen og Overskudet ved Salget af Matr Nr 3 qf med Bygninger m v.

Sagsøgte gør imidlertid gældende, at han hos Sagsøgeren har et Beløb af 770 Kr 90 Øre til Gode for leverede Mursten og 222 Kr 12 Øre for leverede Tagsten, udover hvad der er ham krediteret paa Sagsøgerens Opgørelse. Ved de Retten forelagte Bevisligheder findes det imidlertid mod Sagsøgerens Benægtelse ikke godtgjort, at der er leveret Sagsøgeren flere Sten end af denne erkendt, og disse Beløb kan herefter ikke tilkendes Sagsøgte.

Desuden hævder Sagsøgte, at under Forudsætning af, at Sagsøgeren er den virkelige Entreprenør i Forhold til Sagsøgte, maa der tilkomme Sagsøgte et Beløb af 600 Kr i Avance paa de til Byggeforetagenderne leverede Materialer, da alene Sagsøgte men ikke Sagsøgeren kunde erholde Materialerne leverede til de paagældende lave Priser. Overfor Sagsøgerens Henviisning til, at Priserne er de hos paagældende Firmaer sædvanlige Priser, har Sagsøgte ikke godtgjort, at der kan tilkomme ham noget Beløb hos Sagsøgeren, hvorved bemærkes, at der ikke foreligger nogen Aftale Parterne imellem om dette Punkt. Herefter kan ei heller dette Beløb tillægges Sagsøgte.

Under nævnte Forudsætning hævder Sagsøgte videre, at der for den af Sagsøgte løbne økonomiske Risiko overfor Yderverdenen og for Sagsøgtets Tilsyn med Byggeforetagenderne maa tillægges ham et Beløb af 1900 Kr, men da der ikke foreligger nogen Aftale herom, og heller ikke ses at foreligge anden Hjemmel for et saadant Krav, kan der ikke heri gives Sagsøgte Medhold.

Endvidere hævder Sagsøgte, at han til Sagsøgeren har overleveret kontante Beløb af 100 Kr og af 272 Kr 65 Øre paa Tidspunkter, da denne havde Brug for Beløbene til Udbetalinger vedrørende et Byggeforeta-

gende i Skalborg m v, men da der overfor Sagsøgerens bestemte Benægtelse under Partsforklaring ikke foreligger noget Bevis for saadanne Overleveringer til Sagsøgeren, kan ej heller disse Poster tilkendes Sagsøgte.

Endelig hævder Sagsøgte at have et Beløb paa 523 Kr til Gode hos Sagsøgeren for Mørtel, leveret til en af Sagsøgeren antaget Underentreprenør til Brug for Underentreprenøren ved dennes egen Virksomhed udenfor Konsortieejendommene. Sagsøgeren har under Partsforklaring forklaret, at han for et Beløb af 100 Kr, som er afgjort, er indgaaet paa, at det maatte indgaa i Parternes Mellemværende, men har benægtet, at han er gaaet ind paa, at noget yderligere Beløb maatte indgaa i Parternes Mellemværende, og da Sagsøgte ikke heroverfor har ført Bevis for sin Paastands Rigtighed, kan der ej heller paa dette Punkt gives Sagsøgte Medhold.

Efter det saaledes foreliggende vil Sagsøgerens Paastand i Sagen overfor Sagsøgte være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgeren vil være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

T i r s d a g d e n 1 9 J a n u a r .

Nr 255/1936.

Rigsadvokaten
m o d

Carl Jørgen Jacob Hartz (Cohn),

der tiltales for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 6 Oktober 1936: Tiltalte, Fabrikant Carl Jørgen Jacob Hartz, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 400 Kr, subsidiært være at hensætte i Hæfte i 20 Dage. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er indanket for Højesteret saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat

k e n d e s f o r R e t :

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Fabrikant Carl Jørgen Jacob Hartz tiltalt for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der under Adresse Bryghusgade 1 St driver Fremstilling bl a af Pickles, benytter i sin Salgsvirksomhed et Navn, hvortil han ikke er berettiget, og som er egnet til at hidføre Forveksling med en af anden Erhvervsvirksomhed retmæssig ført Betegnelse.

Anmelderen er Firmaet »Hartz Pickles«.

Strafforfølgning er tiltraadt af Grosserer-Societetets Komité.

Klagerinden, Frøken Harriet Lindemann, fik ved Kontrakt af 17 Oktober 1925 med Fru Bessie Wallbridge Eneret til i Salgsøjemed at fremstille Pickles efter Fru Wallbridge's Opskrift, og Fru Wallbridge erklærede i Kontrakten, at hun ikke direkte eller indirekte vilde konkurrere med Frk Harriet Lindemann i Fabrikation af Pickles. Kontrakten fik Paategning af Tiltalte Hartz, hvorefter han overgav til Frk Harriet Lindemann Retten til at benytte Navnet Hartz til Fabrikatet »Danish Pickles«.

Senere har der været forskellige Retssager mod Tiltalte. Ved Østre Landsrets Dom af 6 April 1934 blev Hartz saaledes kendt uberettiget til at anvende det af ham indregistrerede Varemærke for »Hartz Pickles«, medens denne Ret samtidig tilkendtes Klagerinden. Det udtales i Dommen, at Navnet Hartz fandtes at være det afgørende med Hensyn til Varebetegnelsen.

Ved Østre Landsrets Dom af 21 December 1934 kendtes Tiltalte uberettiget til at benytte det af ham indregistrerede Firmanavn »Hartz Pickles«, og denne Ret blev tilkendt Klagerinden. Ved Østre Landsrets Dom af 21 December 1934 blev et af Klagerinden overfor Tiltalte nedlagt Forbud mod hans Reklamerings paa en Kogedstilling stadfæstet, og Klagerinden fik tilkendt en Erstatning paa 1000 Kr. Endelig blev Tiltalte ved Frederiksberg Birks Dom af 27 Februar 1935 for Overtrædelse af § 9 i Lov om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence idømt en Bøde paa 200 Kr, subsidiært 14 Dages Hæfte.

Klagerinden gør nu gældende, at Tiltalte vedblivende ved sin Henvendelse til Kunderne og i sin Annoncering overtræder § 9 i Lov om uretmæssig Konkurrence. Hun har i saa Henseende nærmere anført følgende: Tiltalte benytter paa 2 Etiketter Navnet »Hartz Piccalilli«, men Navnene Piccalilli og Pickles refererer sig praktisk set til samme Varer, blot at den Sauce, der benyttes, er forskellig, og Forveksling er derfor i høj Grad nærliggende.

Tiltalte har desuden i Bladet »Hotellet« for den 5 og 20 November 1935 indrykket følgende Annonce: »Carl Hartz, Etableret 1893 — — — Hartz Mustard Sauce Piccalilli og Pickles. Eneste ægte.«

I disse Annoncer er Navnet »Hartz« vel ikke sat i direkte Forbindelse med Ordet »Pickles«, men Faren for Forveksling er stor. Dertil kommer, at Aarstallet 1893 er forkert, idet Tiltaltes Pickles-Fabrikation først begyndte 1933, og Betegnelsen »Eneste ægte« er urigtig og ganske utilladelig.

Fremdeles har Tiltalte i Københavns Telefon Aktieselskabs Haandbog ladet indrykke følgende Annonce: »Hartz Mustard Sauce Piccalilli, Pickles, C 14 255.« Ogsaa denne Annonce medfører nemt Forveksling. Endelig har Tiltalte ogsaa paa forskellig anden Maade reklameret med »Hartz Mustard Sauce, Piccalilli og Pickles, eneste ægte, Carl Hartz — Bryghusgade 1 — Central 14 255.«

Under Henviſning til foranſtaaende mener Klagerinden, at Tiltalte har overſkredet de Grænſer, indenfor hvilke han efter de afsagte Domme maa holde ſig.

Tiltalte nægter ſig ſkyldig i noget ulovligt. Han gør med Hensyn til de 2 Etiketter gældende, at Hartz Piccalilli og Hartz Pickles ikke er det ſamme Produkt, og det har aldrig været hans Agt med Betegnelsen Hartz Piccalilli at referere til Hartz Pickles.

Angaaende Navnene Piccalilli og Pickles foreligger der i Sagen en Række Udtalelſer.

Høkerforeningen i København har ſaaledes udtalt, at der er en Forſkel i de 2 Betegnelſer, idet Grøntsagerne i Pickles ligger i en mere eller mindre farvet, men klar og gennemsigtig Eddike, hvorimod i Piccalilli Grøntsagerne ligger i en mere eller mindre tykflydende Sennepsauce. Pickles og Piccalilli maa derfor ſiges at være — baade ved Syn og Skøn — Betegnelsen for 2 forskellige Varer.

Grosserer-Societetet har i en tidligere Sag den 25 Januar 1935 udtalt, at Pickles og Piccalilli begge beſtaar »af Grøntsager, Agurker etc, hvorimod Behandlingen heraf er forskellig, idet den Vare, der betegnes ſom Pickles, er nedsyltet med Eddike, medens Piccalilli er nedsyltet med Sennep«, ſamt senere, den 26 Februar 1936, udtalt: »Der er en reel Forſkel mellem de 2 Varesorter, og ſaa vel blandt Fabrikanter af nævnte Varer ſom blandt Grossister, der forhandler dem, ſkælnes der ſkarpt mellem de 2 Betegnelſer.

Det er imidlertid ligeledes oplyſt for Komitéen, at begge Varesorter af det købende Publikum ofte betegnes under Navnet »Pickles«, hvorved der ſikkert ofte opſtaar Fejlekspeditioner, idet Publikum i mange Tilfælde, hvor de udbeder ſig Pickles, mener Piccalilli, der er ſyltet med Sennep.«

En Række Restauratører har udtalt, at det købende Publikum ved Forlangende af Pickles faar udleveret Pickles i Sennep, alſaa »Piccalilli«, og at der oſſaa i almindelig Omtale heraf menes Piccalilli, da Pickles i Eddike ſjældent forefindes i Handlen i Haandkøb. Ved Udlevering af Smørrebrød belagt med Pickles ekspederes oſſaa »Piccalilli«.

Desuden foreligger der en Række mere eller mindre uklare Erklæringer.

Med Hensyn til de øvrige Klagepunkter hævder Tiltalte, at det er en Livsbetingeſe for ham at maatte benytte ſit eget Navn ved Salg af Pickles, og at han ikke paa nogen Maade søger at skabe Forveksling mellem ſine og Klagerindens Produkter.

Retten maa mene, at Tiltaltes forannævnte Benyttelſe af Navnet »Hartz« i Forbindelſe med ſaa vel Piccalilli ſom Pickles — hvilke Betegnelſer dækker over i det væſenlige enſartede Varer — er egnet til at skabe Forveksling med Klagerindens Eneret til Navnet »Hartz Pickles«, og Tiltalte vil derfor for Overtrædelſe af ovennævnte Lovbeſtemmelſe være at anſe med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, ſtor 400 Kr, ſubſidiært 20 Dages Hæfte. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkoſtninger.

Torsdag den 21 Januar.

Nr 105/1936. Sygeplejerske, Frk **Anna M C Jensen**
(Møldrup efter Ordre)

mod

Overlæge, Dr med **H C Gram** (Andreas Christensen),

betræffende Erstatning for ubeføjet Indlæggelse paa psykiatrisk Klinik.

Østre Landsrets Dom af 9 Marts 1936: For saa vidt angaar Sagsøgerinden, Sygeplejerske, Frk Anna M C Jensens Paastand om en Udtalelse om hendes Sindstilstand i Oktober Maaned 1934 afvises Sagen. For saa vidt angaar Sagsøgerindens Erstatningspaastand bør de Sagsøgte, Sundby Hospital og Overlæge, Dr med H C Gram, i Sagen fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden ikke gentaget sin Paastand om, at det fastslaas, at hun ikke i Oktober 1934 var lidende af nogen Form for Sindssygdom.

Angaaende den Appellantinden den 20 Oktober 1934 givne Indsprøjtning har Retslægeraadet i en Erklæring af 11 December 1936 udtalt, at den »næppe kan antages at være givet i anden Hensigt end at berolige Patienten«. Raadet har, da det nærmere Tidspunkt for Indsprøjtningen ikke er oplyst, ikke kunnet udtale sig om, hvilken Virkning den har haft paa Appellantinden den paagældende Morgen forinden hendes Overflytning til Rigshospitalet.

Af Sundby Hospitals Sygejournal vedrørende Appellantinden fremgaar det, at der for den 19 Oktober 1934 er tilført Journalen følgende:

»Sovet godt i Nat. Synes mere rolig til Morgen. Der stilles Pt Valget mellem selv at tage til psykiatriske Afd eller Tvangsindl. — Pt ønsker stadig ikke at gaa med til Indl.

Pt er ganske ude af Stand til Sygdomserkendelse, og paa Gr af Depressionen skønnes event Tvangsindl nødvendig. Af Hensyn til Pt søges dog til det sidste at undgaa Polititilkaldelse. (Lotttrup)«.

Forsaavidt det af Indstævnte er gjort gældende, at det ved Overtalelse var lykkedes at bevæge Appellantinden til den 20 Oktober at samtykke i Indlæggelse paa Rigshospitalets psykiatriske Klinik, kan der ikke gives Indstævnte Medhold heri. Det er nemlig ubestridt, at Appellantinden i Dagene fra den 17 til den 19 Oktober vedholdende og bestemt modsatte sig den nævnte Indlæggelse, hver Gang Spørgsmaal herom blev fremsat af Dr Lotttrup eller andre af Hospitalets Læger. Da Appellantinden den 20 Oktober

blev ført fra Sundby Hospital for at indlægges paa den fornævnte Klinik, var der ingen Læger tilstede, og der blev ikke rettet noget Spørgsmaal til hende om, hvorvidt hun nu samtykkede i den ommeldte Indlæggelse, ligesom hun ej heller fremkom med nogen Udtalelse, hvoraf det med Føje kunde sluttes, at hun havde opgivet sin tidligere bestemte Modstand mod Indlæggelsen.

Med Hensyn til, at Dr Lottrup vil have faaet den Opfattelse, at Appellantinden under Ophold alene paa sit Værelse paa 2 Sal paa Grund af sin Sindstilstand kunde frembyde Fare for sig selv, bemærkes, at denne Opfattelse, der ikke finder Støtte i den i Dommen nævnte Erklæring af 16 Juli 1935 fra Retslægeraadet, ikke skønnes at have kunnet begrunde den skete Indlæggelse, idet en saadan Fare i al Fald maa antages paa anden Maade at have kunnet afværges, i hvilken Henseende ogsaa skal anføres, at Appellantinden kunde faa Ophold hos nærstaaende Slægtninge eller andetsteds.

Herefter findes Indstævnte — der som i Dommen anført, bærer Ansvar for den ubeføjede Indlæggelse — at være pligtig at tilsvare Appellantinden en Erstatning der bestemmes til 1500 Kroner tilligemed Renter af dette Beløb.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale til Appellantinden 500 Kroner, hvorhos Indstævnte vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Overlæge, Dr med H C Gram, bør til Appellantinden, Sygeplejerske Frk Anna M C Jensen, betale 1500 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 November 1935 til Betaling sker. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellantinden 500 Kroner, hvorhos Indstævnte til det offentlige betaler de Retsafgifter, der skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt til Højesteretssagfører Møldrup i Salær for Højesteret 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden under denne Sag, Sygeplejerske, Frk Anna M C Jensen, der er født den 1 Februar 1904, og som havde en den 31 Oktober 1934 udløbende Ansættelse som Vikarassistent paa Sundby Hospitals kirurgiske Poliklinik, følte sig om Efteraaret overtræt. Hun havde i 2 Aar ikke haft Ferie; hun havde tabt ca 7 kg i Vægt de sidste 4 Maaneder;

endelig led hun af Smerter i Hovedet, dels i og omkring Ørerne, dels i Nakken. Efter Anvisning af Hospitalets Funktionærlæge, nu afdøde Dr Lottrup, blev hun den 6 Oktober 1934 indlagt paa Hospitalets medicinske Afdeling, hvis Leder er Overlæge, Dr med H C Gram, under hvem Dr Lottrup tillige var Reservelæge.

Med Hensyn til hendes Ophold og Forhold paa Afdelingen har Overlæge Gram i en Erklæring til Københavns Hospitalsdirektorat af 26 Februar 1935 udtalt:

»Indlagt 6 oktober 1934. Klager over træthed, vægttab og vanskelighed ved at overkomme arbejdet. Hun har i den senere tid brugt en del sovemidler. Den objektive undersøgelse og supplerende undersøgelse viser kun, at hun er noget mager. Diagnosen bliver: Udmattelse, Muskelsmerter i Nakken og sjælelig nedtrykthed. Den 7 og 8 oktober gives en meget ringe dose phenylæthylbarbitursyre 3 cg \times 3, hvorpaa midlet seponeres, da man har det indtryk, at tilstanden tildels skyldes brug af sovemidler før indlæggelsen. Hun spiser næsten intet og gylper det spiste op. Det opgylpedes mængde kan ikke bestemmes, da hun gylper paa tøjet og ikke vil benytte det fremstillede spyttekrus.«

For den 11 Oktober er i Journalen noteret: »Er ret opstemt og talende om Dagen. Ved Stuegangen mere asthenisk.« For 16 Oktober indeholder Journalen følgende Overlæge-Diktat: »Patienten gaar — trods direkte Forbud herimod — selv ud og pænser sig med Jod — endskønt hun er Sygeplejerske. Hun er saaledes ganske utilregnelig og udskrives, idet der gives Orlov for Resten af Funktionstiden. Patienten faar Attest for at være uegnet til Sygeplejegering. Anbefales Ophold paa Rekreationshjem.« Med det i Tilførslen nævnte Forbud sigtes der til, at Reservelægen ved Aftenstuegangen — Penslingen skete om Natten — havde nægtet at anordne Jodbehandling af et Udslet paa Benene. Som Diagnose tilførtes der samtidig Journalen: »Asthenia, morbus mentalis (typus incertus), myopathia nuchæ«, hvilken Tilførsel Sagsøgerinden blev bekendt med, idet Journalen ved en Fejltagelse var bleven liggende opslaaet i Sygeværrelset efter Stuegangen. Hun fik Besked om, at hun foreløbig kunde blive paa sit Værelse.

Den 18 Oktober lod Dr Lottrup — som Funktionærlæge — hende paany indlægge paa Overlæge Grams Afdeling. Hun havde i de 2 mellem-liggende Dage været meget forknytt, og Lottrup, der ikke turde lade hende blive alene paa hendes Værelse paa 2den Sal af Frygt for, at hun skulde kaste sig ud af Vinduet, indlagde hende derfor for »morbus mentalis (depressio)«. Han og Overlægen var enige om, at man skulde bevæge hende til godvillig at lade sig indlægge enten paa Kommunehospitalets 6 Afdeling eller paa Rigshospitalets psykiatriske Klinik, og fra Lægernes Side anvendtes der i de følgende Dage en Pression paa hende for at faa hende til at indvillige heri. Hun nægtede det imidlertid, idet hun henviste til, at det var »vanærende« for hende i hendes Stilling — efter Journalen har hun udtalt, at »et saadant stempel vil hun ikke have paa sig senere i livet« — og tilbød dels at tage til sit Hjem, dels at tage til Montebello (hvad hun havde Midler til) — til begge disse Tilbud fra hendes Side erklærede Lægerne, at det ikke var de rette Steder for Behandlingen af hende. Paa Spørgsmaalet, om det var nødvendigt at hente Politiet for at

faa hende indlagt, svarede hun nej, men hun har iøvrigt for Retten fastholdt, at hun vedblev at vægre sig ved at samtykke i Indlæggelsen.

Den 20 Oktober om Formiddagen blev hun kørt ud paa Rigshospitalets psykiatriske Klinik, hvor hun indlagdes Kl 10,45, ifølge Klinikens Journal »af Sundby Hosp med Afd for depressio mentis«. Indlæggelsen skete paa Foranledning af Dr Lottrup, Overlæge Gram fik først senere Kendskab til den.

Efter Klinikens Journal var hun klar og orienteret, men gjorde et døsig, noget medicinpaavirket Indtryk — hvorved bemærkes, at hun saavel om Aftenen den 19 som om Morgen den 20 Oktober havde faaet en Indsprøjtning af 2 cm³ solutio hypnopheni. Efter Klinikjournalen var hun den 20 Oktober »noget deprimeret, men samtidig noget funktionelt præget, dramatisk, med grov uregelmæssig tremor af Hænder og Arme — der forstærkes ved at man har Opmærksomheden henvendt paa det.« Hun benægtede Selvmordstanker, frembød ingen Tegn til Hallucinationer eller Tvangsforestillinger; Hukommelsen angives usvækket.

For 22 Oktober indeholder Klinikjournalen bl a: »Er blevet i meget bedre Humør. Mindre medicinpaavirket — — — Spiser kun nogenlunde. Gør sig selv i Stand«. Og fra 2 Stuegang samme Dag er tilføjet: »Der har herinde intet psykotisk været udover en adæquat Forbløffethed over Indlæggelsen. Hun er ganske klar; der har ikke været Affektkspl. Intet superlativt eller melodramatisk. Udskr. til Søsterens Hjem.«

Sagsøgerinden rejste herefter paa Rekreation. Efter Forløbet af ca 1 Maaned fik hun den 20 November 1934 Arbejde paa Blegdamshospitalet, hvor hun var, til hun paa Grund af en Kur for Øresmerter maatte opgive det i Slutningen af Januar 1935. Hun har senere været paa Blegdamshospitalet igen, fra den 11 April til den 18 Oktober 1935, da hun kom derfra, fordi der ikke var Brug for hende mere. Efter den Tid vil hun ikke have kunnet faa Beskæftigelse. Hun har i sin Partsforklaring udtalt, at det Bureau, der plejede at anvise hende privat Arbejde, har erklæret, at der ikke havde været klaget over hende, hverken af Patienter eller Læger.

Som Svar paa en Anmodning af 29 Oktober 1934 om Oplysninger om den af Sundby Hospital den 20 Oktober 1934 indlagte Frk Jensen fik Dr Lottrup i Slutningen af samme Maaned det Svar fra Rigshospitalets psykiatriske Klinik: »Under Opholdet herinde har hun ikke frembudt Tegn paa Sindssygd, ved Indlæggelsen var hun lidt forknyt og noget medicinpræget, træt og forbløffet over Indlæggelsen. Somatisk Tilfælde af Interesse ikke paavist. Hun udskreves den 22 til Søsterens Hjem. Diagnose: Nervosismus e labore.«

Vistnok i Januar 1935 henvendte Sagsøgerinden sig personligt til Overlæge Gram og forlangte, at han skulde give hende en Erklæring om, at hun ikke led af Sindssygd. Overlæge Gram afslog dette — efter sin Partsforklaring med de Ord, at hun maatte være glad for, at Professor Wimmer havde været af en anden Anskuelse end han, at hun i hvert Fald var rask, da Wimmer saa hende, men at hun ikke maatte forlange Æresoprejsning — det Udtryk, Sagsøgerinden havde benyttet ved sin Opfordring — for noget saa simpelt som en Observation paa en psykiatrisk Afdeling.

Efter at Henvendelser fra Sagsøgerindens Sagsfører, Overretssagfører, Frk Buchwald, dels til Overlæge Gram, dels til Hospitalsdirektøren ligeledes havde vist sig resultatløse, indgav Frk Buchwald Begæring til Københavns Politi om Undersøgelse mod Overlæge Gram, som hun sigtede for ved Indlæggelsen af Sagsøgerinden paa Rigshospitalet at have gjort sig skyldig i Frihedsberøvelse. Denne Undersøgelse anstilledes. Herunder udtalte Retslægeraadet i Erklæring af 16 Juli 1935:

»Det fremgaar af de foreliggende Oplysninger, at Anna Marie Christence Jensen under sit Ophold paa Rigshospitalets psykiatriske Klinik fra 20—22 Oktober 1934 ikke frembød Tegn paa Sindssygdом. Det ses ej heller af den over hende under hendes Ophold paa Sundby Hospital førte Journal, at hun der har frembudt Tegn paa Sindssygdом, men den uligevægtige Sindsstemning, hvori hun efter det foreliggende — og navnlig under Genindlæggelsen — befandt sig, maa formodes at have givet Hospitalsafdelingens Læge den Opfattelse, at en Indlæggelse paa psykiatrisk Afdeling til yderligere Observation var den for hende mest tjenlige Foranstaltning.«

Ved Statsadvokatens Resolution af 25 s M henlagdes Sagen paa Grund af Bevisets Stilling.

Herunder Sagen har Sagsøgerinden 1) paastaet det fastslaaet ved Dom, at hun ikke led af nogen Form for Sindssygdом i Oktober 1934, 2) paastaet Overlæge Gram og Sundby Hospital tilpligtede in solidum at betale hende en Erstatning efter Rettens Skøn, efter hendes seneste Paastand ikke over 3000 Kr, med Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 11 November 1935.

Til Støtte for Paastanden under 1, som hun under Domsforhandlingen har frafaldet i Forhold til Sundby Hospital, henviser Sagsøgerinden til Erklæringerne fra Retslægeraadet og fra Rigshospitalets psykiatriske Klinik og hævder, at Overlæge Grams Diagnose er stillet paa et saa løst Grundlag, at han ikke er berettiget til at fastholde den. Hun gør gældende, at det for hendes Erhverv som Sygeplejerske er af Betydning at faa fastslaaet, at Diagnosen »morbus mentalis typus incertus« har været urigtig.

Overlæge Gram paastaar Afvisning af denne Del af Paastanden, subsidiært Frifindelse herfor.

Han har i sin Partsforklaring udtalt, at han, da han udskrev Sagsøgerinden første Gang, mente, at hun var i nogen Grad utilregnelig, men at hun ikke var farlig for sig selv eller sine Omgivelser; det var »mere hans Mening at give en almindelig Røffel, hvortil der fulgte et vist lægeligt Skøn.«

Efter Rigshospitalsklinikens og Retslægeraadets Erklæring maa det nu vel antages, at der ingen Holdepunkter er for at antage, at Sagsøgerinden har været sindssyg i Oktober 1934. Men da det ligger udenfor Domstolens Omraade at træffe Afgørelser i lægevidenskabelige Spørgsmaal, maa den herhenhørende Del af Sagsøgerindens Paastand afvises ex officio.

For Paastanden under 2 gør Sagsøgerinden gældende, at hun er blevet indlagt paa Rigshospitalets psykiatriske Klinik mod sin Vilje, hvorfor hun efter Ikrafttrædelsesloven 15 April 1930 § 15 I er berettiget

til Erstatning dels for den hende herved tilføjede Krænkelser, dels for det Afbræk i hendes Erhvervsmuligheder, som denne Indlæggelse er egnet til at medføre i en ubestemt Fremtid.

Begge de Sagsøgte paastaar Frifindelse. De bestrider begge, at der er sket nogen Tvangsindlæggelse, og at en saadan har kunnet krænke hende eller paaføre hende Skade. Medens Overlæge Gram har erkendt at have det formelle Ansvar for, hvad der er sket, og erklæret at være enig med Dr Lottrup i, hvad han har foretaget, har Sundby Hospital hævdet, at Hospitalet kun kan være ansvarligt for Overlægens Handlinger paa Hospitalet selv, ikke for hans Udskrivning af Patienter til et andet Hospital.

Om de Omstændigheder, hvorunder Overførelsen af Sagsøgerinden til Rigshospitalet fandt Sted, og de forudgaaende Forsøg paa at overtale Sagsøgerinden til at lade sig indlægge har der været afgivet Forklaring for Retten af Sagsøgerinden, Overlægen, Reservelæge E Kringelbach, Sognepræst Frits Lerche, Sagsøgerindens 2 Søstre, Fru Else Petersen og Frk Edle Jensen, Forstanderinde, Frk Sara Schmidt, Oversygeplejerske, Frk Sieburg og Assistenterne, Frk Astrid Rasmussen og Frk Marie Magdalene Teilmann Møller. Sidstnævnte har forklaret, at Sagsøgerinden, kort før hun den 18 Oktober genindlagdes paa den medicinske Afdeling, til hende udtalte, at man egentlig hellere selv maatte gøre en Ende paa det hele.

Efter de afgivne Forklaringer maa det antages, at der er blevet lagt et stærkt Pres paa Sagsøgerinden for at formaa hende til at lade sig indlægge paa en psykiatrisk Hospitalsafdeling, men at hun ikke ved nogen Udtalelse har samtykket i Indlæggelsen, som er blevet forberedt uden hendes Vidende, idet hun tværtimod indtil det Tidspunkt, da Afhentningen fandt Sted, har protesteret derimod. Det staar imidlertid fast, at hun, da hun den 20 Oktober 1934 om Morgenen blev klar over, at man agtede at overflytte hende til en psykiatrisk Hospitalsafdeling, ikke modsatte sig Overflytningen, men uden Modstand lod sig svøbe i et Tæppe og føre bort; det bemærkes herved, at den Indsprøjtning af hypnopheni, som blev givet hende samme Morgen, efter de foreliggende Oplysninger maa antages givet hende paa saa sent et Tidspunkt, at den ikke har virket allerede, da hun blev ført bort. Der maa derfor gaas ud fra, at Hospitalspersonalet paa dette Tidspunkt havde Føje til at anse hendes Modstand mod Overflytningen for opgivet. Frøken Teilmann Møller, der fulgte med i Ambulancen til Rigshospitalet, har forklaret, at Sagsøgerinden undervejs var meget talende og bl a flere Gange sagde: nu er det vel til Rigshospitalet, de kører mig, og ikke til 6 Afdeling; hun talte ogsaa om andre Emner, f Eks om hendes Udsigt til Helbredelse, og hvor lang Tid det kunde tage.

Sagsøgte, Overlæge Gram, vil herefter ikke kunne gøres ansvarlig for en Sagsøgerinden forsætlig eller uagtsomt tilføjet Frihedskrænkelser. Han vil derfor være at frifinde for hendes Erstatningspaastand, og dette maa allerede af samme Grund ogsaa gælde det sagsøgte Hospital.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Fredag den 22 Januar.

Nr 246/1936.

Rigsadvokaten
m o d

Henry Leo Gotfredsen og Axel Broder Fredegod Bakdal (Trolle),
der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Østre Landsrets Dom af 7 Oktober 1936: De Tiltalte Magnus Erik Nielsen, Henry Leo Gotfredsen og Axel Broder Fredegod Bakdal bør straffes med Fængsel, Nielsen i 6 Maaneder, Gotfredsen i 4 Maaneder og Bakdal i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder frakendes de Tiltalte hver især for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder de Tiltalte een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Ernst af Odense, 150 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er indanket for Højesteret dels af de Tiltalte Henry Leo Gotfredsen og Axel Broder Fredegod Bakdal, dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste forsaavidt den er paaanket, dog at Bestemmelsen om Fortabelse af borgerlige Rettigheder for Tiltalte Bakdals Vedkommende findes at burde bortfalde.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Fortabelse af borgerlige Rettigheder for Tiltalte Axel Broder Fredegod Bakdals Vedkommende bortfalder. Der tillægges Højesterets-sagfører Trolle i Salær for Højesteret 80 Kroner, der udredes med Halvdelen af Henry Leo Gotfredsen og med Halvdelen af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Magnus Erik Nielsen, Henry Leo Gotfredsen og Axel Broder Fredegod Bakdal er ved Anklageskrift af 21 Juli 1936 sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf:

A

alle Tiltalte for Samleje med Barn under 15 Aar efter Straffelovens § 222.

I

Nielsen ved Natten mellem den 30 November og 1 December 1935 paa sit Værelse i Ejendommen, Vesterbro 95, i Odense at have haft Samleje med Pigen Grethe Edel Larsen, født den 18 Marts 1921.

II

Gotfredsen ved en Aften i November Maaned 1935 i sin Moders Lejlighed i Ejendommen, Grønnegade 25 i Odense, at have haft Samleje med samme Pige.

III

Bakdal ved samme Aften og sammesteds som under II anført at have haft Samleje med Pigen Gudrun Marie Olsen, født den 3 Juni 1921.

B

Nielsen for Tyveri efter Straffelovens § 276 ved den 21 Marts 1936 i Forening med en ikke her under Sagen tiltalt Person Hans Peter Christian Nielsen Schrøder at have frastjaalet Murersvend Knud Ernst Jensen en Cykel af Værdi ca 60 Kr, der stod uafloaset i Gaarden til Restaurationen »Odense« paa Østre Stationsvej i Odense.

Magnus Erik Nielsen er født den 7 Marts 1917 og Axel Bakdal den 4 Februar 1907. Ingen af dem er fundet tidligere straffet.

Henry Gotfredsen er født den 31 Marts 1910; han er 2 Gange inden sit 18 Aar fritaget for Tiltale for Tyveri og desuden anset ved:

1) Dom afsagt den 14 Februar 1935 af Retten for Straffesager for Odense Købstad i Medfør af Straffelovens § 256 I, med Fængsel i 40 Dage, og

2) Dom afsagt den 4 Maj s A af samme Ret og i Medfør af samme Straffebestemmelse med Fængsel i 80 Dage.

Under Domsforhandlingen er Tiltalen mod Gotfredsen og Bakdal indskrænket til at angaa Straffelovens § 226, jfr § 222, og de vil derfor være at frifinde forsaavidt angaar Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 222.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er de Tiltalte kendt skyldige i de Forhold, hvorfor de er tiltalt, og de vil herefter være at anse, Nielsen efter Straffelovens § 222 og § 285, jfr § 276, Gotfredsen og Bakdal efter Straffelovens § 226, jfr § 222, med Straf af Fængsel, Nielsen i 6 Maaneder, Gotfredsen i 4 og Bakdal i 3 Maaneder, hvorhos de borgerlige Rettigheder i Medfør af Straffelovens § 78 vil være at frakende de Tiltalte hver især for et Tidsrum af 5 Aar.

Nr 114/1936. Arbejdsmand **Fritz Peter Schiøtte** som Væрге for sin Datter **Vera Herdis Schiøtte**, nu gift Petersen (Harboe efter Ordre)

mod

Tjenestekarlene **Svend Aage Møller** og **Thorkild Valdemar Poulsen** (Cohn efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt 20 Juni 1935 af Retten for Bregentved-Gissselfeld Birk: De Sagsøgte, Tjenestekarlene Svend Aage Møller, Skuderløse, og Thorkild Valdemar Poulsen, forhen Hoptrup Højskole, nu St Magleby, bør for Tiltale af Sagsøgerinden Husassistent Vera Herdis Schiøtte, Hvidovre, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 27 Januar 1936: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Hos det offentlige tillægges der Overretssagførerne Byrdal, J L Cohen og Bay i Salær hver 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I en Skrivelse af 4 April 1936 har Retslægeraadet angaaende Sagen udtalt: »Barnemoderen har overfor »Mødrehjælpen« forklaret, at hun altid har haft regelmæssig Menstruation de første 4 Dage i Maaneden, men at Menstruationen udeblev i November 1933. Hvis dette er rigtigt, taler disse Forhold vel i nogen Grad for, at Svangerskabet er begyndt tidligere end November Maaned, men det udelukker ikke, at Barnemoderen kan være besvangret i November eller Begyndelsen af December 1933«.

Efter det i Sagen foreliggende findes det ikke tilstrækkelig godtgjort, at Barnemoderen allerede var besvangret, forinden de Indstævnte havde Samleje med hende, og da de Indstævnte har haft Samleje med Barnemoderen paa saadanne Tidspunkter, at de hver især kan være Fader til det af hende den 20 Juli 1934 fødte Pigebarn, vil der være at give Dom efter hendes Paastand.

I Henseende til Bestemmelserne om Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Tjenestekarlene Svend Aage Møller og Thorkild Valdemar Poulsen, bør til Vera Herdis Schiøtte, nu gift Petersen, og det af hende den 20 Juli 1934 fødte Pigebarn een

for begge og begge for een betale de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Underret og Landsret bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Harboe og Cohn hver 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgerinden, Husassistent Vera Herdis Schiøtte, Hvidovre, de Sagsøgte, Tjenestekarlene Svend Aage Møller, Skuderløse, og Thorkild Valdemar Poulsen, forhen Hoptrup Høj-skole, nu St Magleby, dømt in solidum til at betale hende og det af hende udenfor Ægteskab avlede, den 20 Juli 1934 fødte Pigebarn de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse, idet hun støtter sin Paastand paa, at hun har haft Samleje med Sagsøgte Møller omkring 1 December 1933 og med Sagsøgte Poulsen ca 14 Dage før Julen 1933.

Ifølge en i Sagen fra Amtslægen i Præstø Amt indhentet Erklæring, dateret 15 September 1934, maa Sagsøgerindens Barn antages at være avlet i Tidsrummet mellem noget før Midten af Oktober Maaned 1933 og noget før Midten af December Maaned 1933.

Af Universitetets retsmedicinske Institut har der været foretaget Blodtypebestemmelser paa Blodprøver fra saavel Sagsøgerinden og hendes Barn som fra begge de Sagsøgte, og udtaler bemeldte Institut i en under Sagen fremlagt Erklæring af 9 f M, at der hverken efter AB0-, MN- eller A₁A₂-Systemet er noget til Hinder for, at de Sagsøgte hver især kan være Fader til det i Sagen omhandlede Barn.

Sagsøgte Møller erkender, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden 2 Aftener efter hinanden i Begyndelsen af December Maaned 1933; men Sagsøgerinden var, hævder han, allerede paa dette Tidspunkt frugt-sommelig, og det er som Følge heraf ikke ham, som er Fader til hendes Barn, hvorfor han paastaar sig frifundet for hendes Tiltale.

Sagsøgte Poulsen har erkendt, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden 1 Gang i November Maaned 1933; men forinden Samlejet fortalte Sagsøgerinden ham, at han ikke behøvede at være bange, idet hun allerede var frugtsommelig. Det kan følgelig heller ikke være ham, som er Fader til hendes Barn, hævder han, og ogsaa han paastaar sig derfor frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Sagsøgerinden har ikke under Sagen været at formaa til at udtale sig om, hvorvidt hun allerede var svanger, da hun havde Samleje med de Sagsøgte.

Under Hensyn hertil samt da Sagsøgerinden har indrømmet, at hun, muligvis ogsaa paa Barnets Avlingstid har haft Samleje med en Række

andre Personer end de Sagsøgte, og da disses Forklaringer om, at Sagsøgerinden allerede var frugtsommelig, da de havde Samleje med hende, er bestyrkede ved de af Frk Olga Kristine Jacobsen af Hyllede og Arbejdsmand Fr Hofmann Frederiksen af Skuderløse Indelukke under Sagen afgivne Vidneforklaringer, findes de Sagsøgtes ovenanførte Forklaringer herefter at maatte blive at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, og de Sagsøgte vil som Følge heraf begge være at frifinde.

Sagens Omkostninger ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 20 Juni 1935 af Bregentved-Gisselfeld Birks Ret og er med Justitsministeriets Tilladelse af 25 September 1935 indanket for Landsretten, hvor Appellanten, Arbejdsmand Fritz Peter Schiøtte som Værge for Vera Herdis Schiøtte, har gentaget den af ham for Underretten nedlagte Paastand, medens de Indstævnte, Tjenestekarl Svend Aage Møller og Tjenestekarl Thorkild Valdemar Poulsen procederer til Dommens Stadfæstelse. Samtlige 3 Parter har erholdt fri Proces under Anken.

Ifølge en Skrivelse fra »Mødrehjælpen« af 17 Juli 1935 har Vera Herdis Schiøtte til denne Institution forklaret, at hun nu mener, at hun var besvangret, da hun tiltraadte sin Plads i Skuderløse den 1 November 1933. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil være at ophæve, og de Parterne beskikkede Sagførere tilkommende Salærer at udrede af det offentlige som nedenfor angivet.

Nr 259/1936. **Ejnar Karl Kristian Dvergetved**

p a a k æ r e r

Vestre Landsrets Kendelse af 28 Oktober 1936.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Ejnar Karl Kristian Dvergetved (tidligere Bæhrenz), der ved Vestre Landsrets under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom af 26 Februar 1932 er dømt til Anbringelse paa Forvaringsanstalten paa Sundholm, har i Skrivelse af 21 Maj 1936 anmodet om, at Spørgsmaalet om hans Løsladelse paa Prøve maa blive forelagt for Vestre Landsret.

Efter de Landsretten foreliggende Oplysninger om Domfældtes nuværende Tilstand og Muligheden for et effektivt Tilsyn med ham under hans Løsladelse paa Prøve maa det findes overvejende betænkeligt at tage den fremsatte Begæring til Følge.

Der vil være at tillægge den for Domfældte beskikkede Forsvarer Salær som nedenfor anført.

Thi bestemmes:

Den fremsatte Begæring fra Domfældte Ejnar Karl Kristian Dvergetved (tidligere Bæhrenz) kan ikke tages til Følge. Der tillægges den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, i Salær 40 Kr, hvilket Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende Oplysninger om Domfældtes Forhold findes hans Begæring om Løsladelse paa Prøve ikke at kunne tages til Følge, og Kendelsen vil derfor være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges den for den kærende, Ejnar Karl Kristian Dvergetved, beskikkede Sagfører, Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne, i Salær for Højesteret 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Mandag den 25 Januar.

Nr 101/1936. Skuespillerinde Fru **Eleonora Stilling**
(Bache efter Ordre)

mod

Dansk Skuespillerforbund (Hartvig Jacobsen),

betræffende Appellantindens Genoptagelse som Medlem i det indstævnte Forbund.

Østre Landsrets Dom af 10 December 1935: De Sagsøgte, Dansk Skuespillerforbund, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Skuespillerinde, Fru Eleonora Stilling, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 100 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den i Lovens § 2 i Slutningen indeholdte Undtagelsesbestem-

melse findes at maatte forstaas som kun indrømmende Medlemmer i Forbundet i mindst 15 Aar en begunstiget Særstilling.

Derimod maa Appellantinden have Krav paa at blive genoptaget i Foreningen, naar hun har opnaaet Tilsagn om Engagement hos en Teaterdirektør med Privilegium til at opføre Skuespil.

Da Lovenes Formaal — at begrænse Tilgangen af Medlemmer til Personer, der er i aktiv Virksomhed som Skuespillere — ikke findes uberettiget, og da Appellantindens subsidiært nedlagte Paastand ikke kan støttes paa nogen Bestemmelse i Lovene, vil Landsrettens Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes ligeledes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden, Skuespillerinde, Fru Eleonora Stilling, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, de Sagsøgte, Dansk Skuespillerforbund, tilpligtet at genoptage hende som Medlem mod, at hun betaler en Kontingentrestance paa 20 Kr, subsidiært mod, at hun tillige godtgør at have Engagement i Forening, Restauration eller Radio.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Sagsøgerinden har anført, at hun, der i Februar 1928 var blevet Medlem af Forbundet, i Maj 1931 blev ekskluderet paa Grund af Kontingentrestance paa 20 Kr. I Efteraaret 1934, da hun ønskede Genoptagelse og tilbød at betale Restancen, meddelte Forbundet hende, at hun kunde genoptages som Medlem, saasnart hun havde Engagement hos en Teaterdirektør med privilegeret Bevilling. Under senere Brevveksling gjorde Forbundet hende derhos opmærksom paa, at ifølge Lovene skulde et Medlem udtræde, hvis det ikke i tre paa hinanden følgende Sæsoner havde haft Engagement. Det maatte derfor efter Forbundets Mening være saa meget mere berettiget at forlange, at genindtrædende Medlemmer dokumenterede et Engagement indenfor de sidste 3 Aar.

Sagsøgerinden har om sin senere Virksomhed, der kunde komme i Betragtning, oplyst, at hun i 1929—30 deltog i en Koncertturné i Norge og i 1927 havde Gæsteoptræden paa Aalborg Teater.

Det gøres nu af Sagsøgerinden gældende, at hun, der allerede i 1905 var statsansat som Balletdanserinde og siden hen i Aarenes Løb har virket ved Skuespil, Operetter, Koncerter og lignende, maa være stillet saaledes, at Forbundet ikke af hende som Betingelse for Optagelse kan

kræve Engagementskontrakt, og hun har herved henvist til en Bestemmelse i Lovene om, at visse ældre Medlemmer ikke mister deres Medlemsret, fordi de er uden Engagement.

I hvert Fald mener Sagsøgerinden, at der ikke nu af Forbundet kan stilles Krav om, at hun skal være ansat ved Teater med Privilegium. Dette Krav har hun Vanskelighed ved at opfylde, eftersom Engagement fortrinsvis sker af Personer, der i Forvejen er Medlemmer af Forbundet.

De Bestemmelser i Forbundets Love, som Parterne har henvist til, er følgende:

»§ 2.

Som aktive Medlemmer kan optages alle udøvende danske Skuespillere og Skuespillerinder samt de ved det kgl Teater sæsonvis engagerede Operasangere og Operasangerinder, Dansere og Danserinder, dog kun forsaavidt de i mindst tre Sæsoner har været kontraktmæssigt knyttede til et dansk Teater eller Teaterselskab med Privilegium til Opførelse af Skuespil og iøvrigt opfylder — — —

Har et Medlem i tre paa hinanden følgende Sæsoner været uden Engagement, kan Vedkommende ikke blive staaende som aktivt Medlem, men maa udtræde af Forbundet. Undtaget fra denne Bestemmelse er Medlemmer med mindst femten Aars Anciennitet som udøvende Skuespillere; disse kan blive staaende som aktive Medlemmer. Bestyrelsen har ligeledes her Ret til Dispensation under ganske særlige Forhold.

— — —

§ 4.

— — — —

Naar Medlemsbidraget resterer for mindst 6 Maaneder, er Bestyrelsen berettiget til at ekskludere Vedkommende af Forbundet.

Bestyrelsen afgør, under hvilke Betingelser et af denne Grund udelukket Medlem atter kan optages i Forbundet.

§ 9.

— — — —

Naar et Medlem af hvilken som helst Grund ekskluderes af Forbundet, fortabes samtidig erhvervet Anciennitet, uanset senere Optagelse.

§ 10.

— — — Legater eller Stipendier — — — Bestyrelsen — — — kan gøre Deltagelsen heri afhængig af visse Aars uafbrudt Medlemsret (Anciennitet) — — —.

Forbundet har til Støtte for sin Frifindelsespaastand navnlig anført, at Sagsøgerinden nu engang med Føje er ekskluderet paa Grund af Kontingentrestance, at hun ikke har nogen Anciennitet, der efter Lovene kunde have Betydning, idet hendes Medlemsskab og Betaling af Kontingent i sin Tid har været ganske kortvarig, og at hun for at blive genoptaget maa opfylde Lovenes Betingelser herfor, derunder dokumentere Engagement hos Teaterdirektør med privilegeret Bevilling.

Forsaavidt Sagsøgerinden yderligere har gjort gældende, at Forbundet ikke stiller saa strenge Krav mod andre som overfor hende, og at hun maa have Ret til samme Stilling som andre, er der angaaende

dette Punkt foruden af Sagsøgerinden afgivet Forklaring af Forbundets Forretningsfører, Fru Augusta Fjelstrup, og af dettes Formand, Filmcensur Olaf Fønss. Der er imidlertid intet oplyst i saa Henseende, hvorpaa Sagsøgerinden kunde begrunde særlige Krav mod Forbundet. Derimod er det oplyst, at der hvert Aar maa udtræde 3: stryges af Medlemslisten forskellige Medlemmer, som har været uden Engagement i 3 Aar.

Efter det saaledes foreliggende har Forbundet været berettiget til at kræve de til Sagsøgerinden stillede Betingelser opfyldt, inden Genoptagelse af hende som Medlem sker, og Forbundet vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 294/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Hansen (Bache),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til Straffelovens § 70.

Vestre Landsrets Dom af 24 November 1936: Tiltalte Johannes Hansen bør anbringes i en Aandssvageanstalt. I Erstatning betaler Tiltalte følgende Beløb: til Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger 11 595 Kr og til Hjørring Amt og Kjær Herreds gensidige Brandforsikring 6582 Kr 24 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, Viborg, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 65 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er indanket for Højesteret af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Johannes Hansen 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirken af Nævninger, er Fængslede Johannes Hansen ved 1ste jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 19 September 1936 sat under Tiltale ved Vestre Landsret til i Medfør af Straffelovens § 70, Stk 1, jfr § 17, af Hensyn til Retsikkerheden at dømmes til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger ved Anbringelse i en Aandssvageanstalt i Anledning af, at han, som efter Retslægeraadets Erklæring af 25 August 1936 er aandssvag i lettere Grad med en Del karakterologiske Brist og uegnet til Paavirkning gennem Straf, og som maa anses for farlig for Retssikkerheden, har udvist følgende strafbare Forhold:

I. Overtrædelse af Straffelovens § 276, Tyveri, ved til de nedennævnte Tider paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum uden de vedkommende Besidderes Samtykke at have borttaget de nedenauførte fremmede Pengebeløb for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved deres Tilegnelse, nemlig:

a) I November eller December 1935 et Beløb af 5 Kr, som tilhørte Tjenestedreng Martin Hansen Koch, nu af Fælsiggaard, Hjørring Mark, og beroende i Ejendommens Karlekammer.

b) I Tiden mellem den 17 og 24 April 1936 et Beløb af 1 Kr, som tilhørte Tjenestedreng Christian Bech Nielsen og beroede i Ejendommens Karlekammer.

c) Den 25 April 1936 om Morgen en Beløb af 2 Kr, som tilhørte Tjenestedreng Christian Bech Nielsen og beroede i Ejendommens Karlekammer.

II. Overtrædelse af Straffelovens § 181, Stk 1, Forvoldelse af Ildebrand paa fremmed Ejendom, ved den 27 April 1936 Kl ca 6 Morgen med en brændende Tændstik at have antændt noget Hø, som henlaa paa Loftet over Hestestalden paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum, tilhørende Harald Christian Hansen, og derved forvoldt, at denne Ejendoms Udlænger nedbrændte ved Ildens videre Udbredelse.

Fængslede er født den 6 September 1917 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Der er i Sagens Anledning forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal til Besvarelse:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Johannes Hansen skyldig i det i Straffelovens § 181, Stk 1 omhandlede strafbare Forhold (Forvoldelse af Ildebrand paa fremmed Ejendom) ved den 27 April 1936 Kl ca 6 Morgen med en brændende Tændstik at have antændt noget Hø, som henlaa paa Loftet over Hestestalden paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum, tilhørende Harald Christian Hansen, og derved forvoldt, at denne Ejendoms Udlænger nedbrændte ved Ildens videre Udbredelse?

Tillægsspørgsmaal 1.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Ja«).

Befandt Tiltalte Johannes Hansen sig ved Foretagelsen af den i Hovedspørgsmaal 1 beskrevne strafbare Handling i en ved mangelfuld

Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne betinget varigere Tilstand uden dog at være utilregnelig paa Grund af Sindssygdом eller Tilstande, der maa ligestilles hermed, eller Aandssvaghed i højere Grad (Straffelovens § 17)?

Tillægsspørgsmaal 2.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Ja« og Tillægsspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Vil Straffen være at nedsætte efter Straffelovens § 85, Stk 1, som Følge af, at Tiltalte Johannes Hansen, da han foretog den strafbare Handling, var under Indflydelse af stærk Sindsbevægelse, anden forbigaende sjælelig Uligevægtighed eller andre særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad forringer den Strafværdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard?

Hovedspørgsmaal 2.

Er Tiltalte Johannes Hansen skyldig i det i Straffelovens § 276 omhandlede strafbare Forhold (Tyveri) ved i November eller December 1935 uden vedkommende Besidders Samtykke at have borttaget et Beløb af 5 Kr, som tilhørte Tjenestdreng Martin Hansen Koch, og som beroede i Karlekammeret paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum, for at skaffe sig uberettiget Vinding ved Beløbets Tilegnelse?

Tillægsspørgsmaal 3.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 2 besvares med »Ja«).

Befandt Tiltalte Johannes Hansen sig ved Foretagelsen af den i Hovedspørgsmaal 2 beskrevne strafbare Handling i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne betinget varigere Tilstand uden dog at være utilregnelig paa Grund af Sindssygdом eller Tilstande, der maa ligestilles hermed, eller Aandssvaghed i højere Grad (Straffelovens § 17)?

Tillægsspørgsmaal 4.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 2 besvares med »Ja« og Tillægsspørgsmaal 3 besvares med »Nej«).

Vil Straffen være at nedsætte efter Straffelovens § 85, Stk 1 som Følge af, at Tiltalte Johannes Hansen, da han foretog den strafbare

Færdig fra Trykkeriet den 10 Februar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 29

Mandag den 25 Januar.

Handling, var under Indflydelse af stærk Sindsbevægelse, anden forbi-gaaende sjælelig Uligevægtighed eller andre særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad forringer den Strafværdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard?

Hovedspørgsmaal 3.

Er Tiltalte Johannes Hansen skyldig i det i Straffelovens § 276 omhandlede strafbare Forhold (Tyveri) ved i Tiden mellem den 17 og 24 April 1936 uden vedkommende Besidders Samtykke at have borttaget et Beløb af 1 Kr, som tilhørte Tjenestedreng Christian Bech Nielsen, og som beroede i Karlekammeret paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum, for at skaffe sig uberettiget Vinding ved Beløbets Tilegnelse?

Tillægsspørgsmaal 5.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 3 besvares med »Ja«).

Befandt Tiltalte Johannes Hansen sig ved Foretagelsen af den i Hovedspørgsmaal 3 beskrevne strafbare Handling i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne betinget varigere Tilstand uden dog at være utilregnelig paa Grund af Sindssygdом eller Tilstande, der maa ligestilles hermed, eller Aandssvaghed i højere Grad (Straffelovens § 17)?

Tillægsspørgsmaal 6.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 3 besvares med »Ja« og Tillægsspørgsmaal 5 besvares med »Nej«).

Vil Straffen være at nedsætte efter Straffelovens § 85, Stk 1, som Følge af, at Tiltalte Johannes Hansen, da han foretog den strafbare Handling, var under Indflydelse af stærk Sindsbevægelse, anden forbi-gaaende sjælelig Uligevægtighed eller andre særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad forringer den Strafværdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard?

Hovedspørgsmaal 4.

Er Tiltalte Johannes Hansen skyldig i det i Straffelovens § 276 omhandlede strafbare Forhold (Tyveri) ved den 25 April 1936 om Morgen

uden vedkommende Besidders Samtykke at have borttaget et Beløb af 2 Kr, som tilhørte Tjenestedreng Christian Bech Nielsen, og som beroede i Karlekammeret paa Ejendommen »Nørre Rævdal« i Gærum, for at skaffe sig uberettiget Vinding ved Beløbets Tilegnelse?

Tillægsspørgsmaal 7.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 4 besvares med »Ja«).

Befandt Tiltalte Johannes Hansen sig ved Foretagelsen af den i Hovedspørgsmaal 4 beskrevne strafbare Handling i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne betinget varigere Tilstand uden dog at være utilregnelig paa Grund af Sindssygdом eller Tilstande, der maa ligestilles hermed, eller Aandssvaghed i højere Grad (Straffelovens § 17)?

Tillægsspørgsmaal 8.

(Besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal 4 besvares med »Ja« og Tillægsspørgsmaal 7 besvares med »Nej«).

Vil Straffen være at nedsætte efter Straffelovens § 85, Stk 1, som Følge af, at Tiltalte Johannes Hansen, da han foretog den strafbare Handling, var under Indflydelse af stærk Sindsbevægelse, anden forbigaaende sjælelig Uligevægtighed eller andre særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad forringer den Strafverdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard?

Nævningerne har besvaret samtlige Hovedspørgsmaal og Tillægsspørgsmaalene 1, 3, 5 og 7 med Ja, medens de øvrige Tillægsspørgsmaal bortfalder.

Idet Nævningernes Besvarelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil de af Tiltalte begaaede Lovovertrædelser være at henføre under Straffelovens § 181, Stk 1 og § 285, Stk 1, jfr § 276. Da Tiltalte efter foreliggende lægelige Udtalelser maa antages at være aandssvag i lettere Grad, og da han maa anses for uegnet til Paavirkning gennem Straf, samt da det efter Sagens Oplysninger skønnes fornødent af Hensyn til Retssikkerheden, at der i Medfør af Straffelovens § 70 træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Tiltalte, vil der være at træffe saadanne Foranstaltninger derved, at han anbringes i en Aandssvageanstalt.

I Anledning af den i Anklageskriftet ommeldte Brand er der nedlagt følgende Erstatningspaastande af

1. Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger paa 11 595 Kr og

2. Hjørring Amt og Kjær Herreds gensidige Brandforsikring paa 6582 Kr 24 Øre.

Disse Paastande, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat, vil være at tage til Følge.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Tirsdag den 26 Januar.

Nr 185/1936. Landsretssagfører R Knudsen (Poul Jacobsen)
mod

Frederikssund Købstads Skifteret, der behandler Købmand af Frederikssund, **Nøhr Møllers Konkursbo** (Holten-Bechtolsheim efter Ordre),

betræffende Afkræftelse af en Betalingsretshandel.

Dom afsagt den 11 Februar 1936 af Retten for Frederikssund og Købstad m v: Sagsøgte Landsretssagfører R Knudsen, Frederikssund, bør til Sagsøgeren, Frederikssund Købstads Skifteret, der behandler Købmand af Frederikssund, Nøhr Møllers Konkursbo, inden 15 Dage betale 175 Kr 75 Øre med 5 pCt p a fra den 14 December 1935, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Østre Landsrets Dom af 7 Maj 1936: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Landsretssagfører R Knudsen, til Indstævnte, Frederikssund Købstads Skifteret, der behandler Købmand af Frederikssund, Nøhr Møllers Konkursbo, 75 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim findes Appellanten at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Appellanten, Landsretssagfører R Knudsen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 14 November 1933 udsendte Sagsøgte, Landsretssagfører R Knudsen, Frederikssund, som Sagfører for Købmand A Nøhr Møller af Frederikssund, en Meddelelse til dennes Kreditorer, om at han havde

standset sine Betalinger. Den 15 s M indgav Overretssagfører Lorentzen, Frederikssund, til Skifteretten Begæring om, at Nøhr Møllers Bo toges under Konkursbehandling. Under et Møde i Skifteretten den 16 November udsattes Behandlingen af Konkursbegæringen efter Sagsøgtes Anmodning, da Sagsøgte vilde søge at istandbringe en Akkord. Efter at dette var mislykkedes, besluttedes Konkursen ved Skifterettens Kendelse af 14 December 1933. I Tiden mellem Konkursbegæringens Indgivelse og Skifterettens Beslutning om Konkurs fortsatte Købmand Nøhr Møller Forretningens Drift og indbetalte til Sagsøgte som Udbytte heraf et Beløb af 175 Kr 75 Øre. Da Sagsøgte har vægret sig ved at indbetale dette Beløb til Konkursboet, har Sagsøgeren Frederikssund Købstads Skifteret, der behandler Købmand af Frederikssund, Nøhr Møllers Konkursbo, anlagt nærværende Sag, hvorunder Sagsøgte paastaas tilpligtet at indbetale Beløbet til Boet med Renter 5 pCt p a fra den 14 December 1935, til Betaling sker.

Sagsøgte har i Formaliteten paastaet Sagen afvist, idet han bestrider Overretssagfører Lorentzens Fuldmagt til at stemme for Sagsanlægget paa Skiftesamlingen, og hævder, at Sagen, der efter hans Formening maa anses som en Afkræftelsessag, er for sent anlagt, da den i Konkurslovens § 30 fastsatte Frist er oversiddet, men da Sagsanlægget er besluttet af Skifteretten, og da der ikke findes at være Anvendelse for Konkurslovens Afkræftelsesregler, vil Afvisningspaastanden ikke kunne tages til Følge.

I Realiteten har Sagsøgte paastaet Frifindelse, idet han gør gældende, at han overfor Konkursboet har Ret til i det af Købmand Nøhr Møller til ham indbetalte Beløb at modregne sit Tilgodehavende for Udlæg og Salær vedrørende det foran omhandlede Forsøg paa at istandbringe en Akkord, hvilket Tilgodehavende han opgør til samme Beløb som det af Nøhr Møller indbetalte.

Denne Modregningsret anser han for hjemlet ved Konkurslovens § 15 samt ved Forholdets Natur, idet han henviser til, at Akkorden er søgt tilvejebragt i Kreditorernes Interesse og at disse intet har haft at indvende mod at Akkord søgtes opnaaet.

Da der ikke kan gives Sagsøgte Medhold i, at Reglen i Konkurslovens § 15 medfører Ret for ham til i det ommeldte Beløb, der er indvundet for Boet efter det Tidspunkt, da Konkursen er at anse som begyndt, at afkorte sit nævnte Tilgodehavende, og da dette ej heller kan anses hjemlet ved Forholdets Natur, vil hans Frifindelsesaastand ikke kunne tages til Følge. Han vil derfor være at dømme efter Sagsøgerens Paastand og have at betale Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Frederikssund Købstad m v den 11 Februar 1936 og er af Appellanten, Landsretssagfører R Knudsen paaanket med Paastand om Frifindelse. Indstævnte Frederikssunds Købstads Skifteret, der behandler Købmand af Frederikssund, Nøhr Møllers Konkursbo nedlægger Paastand om Stadfæstelse.

Til Støtte for sin Paastand gør Appellanten gældende, at de af ham modtagne Beløb er indbetalt til ham til Dækning af Omkostningerne ved at søge en Akkordordning gennemført, at Konkurslovens § 48 a viser, at i hvert Fald visse af de af en Fallent i Tidsrummet mellem Indgivelse af Konkursbegæring og Afsigelse af Konkursdekret foretagne Dispositioner er retsgyldige, og at den foreliggende Disposition, der sigtede til at fremskaffe en Akkord, paa Grund af dette sit Formaal maa anses som retsgyldig.

Indstævnte har fastholdt, at den foretagne Disposition ikke er retsgyldig.

Idet de til Appellanten efter 15 November 1933 foretagne Indbetalinger ikke kan henføres til de Dispositioner, Fallenten retsgyldig har kunnet foretage, vil den indankede Dom være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten vil Appellanten have at betale til Indstævnte 75 Kr.

Onsdag den 27 Januar.

Nr 153/1936. Grosserer **Marius Nicolajsen** (Selv)

mod

De forenede Granitbrud, Sandstensbrud og Stenhuggerier paa Bornholm, A/S (Meyer),

betræffende Afhentning af et Konsignationslager.

Østre Landsrets Dom af 23 April 1936: De Sagsøgte — De forenede Granitbrud, Sandstensbrud og Stenhuggerier paa Bornholm, A/S — bør omsætte de af Sagsøgeren, Grosserer Marius Nicolajsen, udstedte 3 Veksler, pr 23 November 1935, stor 3677 Kr, pr 1 Januar 1936, stor 777 Kr 48 Øre og pr 13 Januar 1936, stor 505 Kr, mod at de Beløb, der indgaar ved Salg af det hos Sagsøgeren beroende Konsignationslager indbetales og afskrives paa Vekslerne, eftersom disse omsættes, indtil hele Konsignationslageret er udsolgt. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte kendes pligtig til at afhente det i Dommen nævnte Lager af Gravmonumenter i Henhold til Fortegnelse af 23 April 1935 med Ændringer som Følge af senere Salg samt til at indfri og i kvitteret Stand udlevere en af Appellanten udstedt Veksel pr 8 Fe-

bruar 1937 stor 4097 Kroner 50 Øre og til at betale til Appellanten 204 Kroner 96 Øre med Renter.

Indstævnte har paastaet Dommen stadfæstet, dog saaledes at Aktieselskabets Pligt til Vekselomsætning alene angaar den fornævnte Veksel.

Efter Indholdet af den i Dommen nævnte Kontrakt og Sagens øvrige tildels efter Dommens Afsigelse fremkomne Oplysninger findes der ikke at være tilstrækkelige Holdepunkter for at antage, at Kontraktsforholdet vedrørende Lageret, som Appellanten i 1928 overtog i Konsignation, saaledes at han ved Ophør af Kontraktsforholdet var berettiget til at tilbagelevere den ikke solgte Del af Lageret, senere har skiftet Karakter, hvorved bemærkes, at Opsigelsesbestemmelsen, som af Appellanten hævdet, kan have haft til Formaal at sikre Indstævnte mod, at Appellanten indenfor et Tidsrum af ca 1½ Aar udtraadte af Forholdet.

Appellanten maa herefter have Krav paa, at Indstævnte, efter at Handelsforbindelsen mellem Parterne i Slutningen af 1935 er blevet afbrudt, nu overtager Aktieselskabets hos ham beroende Lager af færdige Varer og indfrier den af Appellanten vedrørende Lageret udstedte Veksel.

Angaaende Posten 204 Kroner 96 Øre — der efter Appellantens seneste Opgørelse udgør et Beløb, som Indstævnte vedrørende Vekselengagementet har debiteret ham udover, hvad Indstævnte selv har betalt i Diskonto m v — findes der at maatte gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte — der ikke paa noget Tidspunkt har meddelt Appellanten, at en saadan Debitering fandt Sted, ligesom han ikke har gjort nærmere Rede for, hvorledes det debiterede Beløb fremkommer — ikke har været berettiget til at foretage den skete Debitering. Indstævnte vil herefter have at tilsvare Appellanten det for meget debiterede Beløb, der dog kun vil kunne tilkendes Appellanten med de af ham for Landsretten paastaede 130 Kroner.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, De forenede Granitbrud, Sandstensbrud og Stenhuggerier paa Bornholm, A/S, bør afhente det i Konsignation hos Appellanten, Grosserer Marius Nicolajsen, i Hurup værende Lager af Gravmonumenter i Henhold til Fortegnelse af 23 April 1935 med Ændringer som Følge af senere Salg samt indfri og i kvitteret Stand udlevere den for nævnte Konsignationslager af Appellanten udstedte Veksel pr 8 Februar 1937, stor 4097 Kroner 50 Øre. Indstævnte bør derhos til Appellanten betale 130 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 Januar 1936 til Betaling sker.

I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1928 overtog Sagsøgeren, Grosserer Marius Nicolajsen, Hurup, et de Sagsøgte — De forenede Granitbrud, Sandstensbrud og Stenhuggerier paa Bornholm, A/S — tilhørende Lager af Gravmonumenter, der beroede hos en tidligere Forhandler i Hurup. Der oprettedes i den Anledning en Kontrakt af 17 August 1928 mellem Sagsøgeren og de Sagsøgte, hvori det bl a hedder saaledes:

»Konsignationskontrakt

Marius Nicolajsen overtager i Konsignation fra A/S De forenede Granitbrud, det Lager af Gravmonumenter og et Indgangsparti, som henstaar paa Herr Nicolajsens Udstillingsplads i Hurup til en Værdi af 4659 Kr.

Som Betaling accepterer Herr Nicolajsen en 3 Mdrs Vexel pr 7 December 1928, der gøres betalbar i Rønne, Disconto af samme betales af Herr Nicolajsen. De forenede Granitbrud indfrier de 2 løbende Vexler, der er accepteret af Herr Th Jakobsen. Hver Gang ovennævnte Vexel forfalder, tilsender Herr Nicolajsen D F G i Kontanter det Beløb, der i Mellemtiden er solgt Monumenter for, og den gamle Vexel indfries af D F G mod, at Herr Nicolajsen forinden accepterer en ny Vexel paa Restbeløbet af Varelageret og betaler Diskonto for denne.

Hver Gang Herr Nicolajsen rekvirerer nye Varer, leveres disse paa en 3 Mdrs rentefri Accept, der kan omsættes paa samme Maade, indtil der ved Forhandling træffes anden Aftale. Disse Varer leveres cif København ligesom til andre Forhandlere.

Herr Marius Nicolajsen forpligter sig til at bevare Monumenterne vel og at sørge for størst og bedst muligt Salg af Selskabets Varer.

Ejendomsretten forbliver hos De forenede Granitbrud indtil hele Lageret er fuldt indbetalt.

Herr Nicolajsen har Ret til at blive løst fra dette Kontraktforhold den 1 Marts 1930 mod skriftlig Opsigelse inden 1 December 1929. De forenede Granitbrud forpligter sig herefter til at overtage de til den Tid løbende Vexler og sørge for Salg af Lageret eller at fjerne det fra Herr Nicolajsens Plads.«

I de følgende Aar leverede de Sagsøgte til Sagsøgeren en Del fær-dige Varer og ved Modtagelsen afgav Sagsøgeren til de Sagsøgte skriftlig Erklæring om, at Varerne var modtaget »i Konsignation«. For Varerne akcepterede Sagsøgeren Vekslen, der omsattes af de Sagsøgte, og Fornyelse fandt Sted i det Omfang, i hvilket Varerne ikke blev solgt. Med visse Mellemlum sendte Sagsøgeren de Sagsøgte en Liste over de Varer, der henlaa usolgte »paa Konsignationslageret«.

Af de Sagsøgte leveredes der til Sagsøgeren ogsaa en Del Raavarer mod Akcept af Veksler, men disse indfriedes af Sagsøgeren, efterhaanden som de forfaldt.

I 1935 opstod der en Divergens med tilhørende Brevveksling mellem Sagsøgeren og de Sagsøgte, idet Sagsøgeren hævdede, at der var debiteret ham for store Beløb i Diskonto. Dette førte til, at de Sagsøgte i Skrivelse af 26 Oktober 1935 meddelte Sagsøgeren, at hvis han ikke omgaaende gjorde dem en Undskyldning, vilde Forretningsforbindelsen straks blive afbrudt, og i Skrivelse af 20 November 1935 meddelte de Sagsøgte Sagsøgeren, at en Veksel, der forfaldt den 23 s M ikke vilde blive fornyet, og at den, saafremt den ikke betaltes, vilde blive retslig inkasseret. Under den derpaa følgende Brevveksling viste der sig at være en betydelig Uoverensstemmelse mellem Parterne om Forstaaelsen af Kontrakten af 17 August 1928, og de enedes derpaa om, at Sagsøgeren skulde anlægge Sag mod de Sagsøgte for at faa Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Kontrakten afgjort, og at de Sagsøgte skulde udsætte Vekselsagen mod Sagsøgeren.

Sagsøgeren har derefter rejst denne ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag, og hans endelige Paastand gaar ud paa, at de Sagsøgte dømmes til at afhente det i Konsignation hos Sagsøgeren i Hurup værende Lager af Gravmonumenter i Henhold til Fortegnelse af 23 April 1935 samt til at indfri og i kvitteret Stand udlevere de for nævnte Konsignationslager af Sagsøgeren udstedte Veksler til Beløb 4959 Kr 54 Øre, nemlig Veksel pr 23 November 1935 til Rest 3677 Kr, Veksel pr 1 Januar 1936, stor 777 Kr 48 Øre og Veksel pr 13 Januar 1936, stor 505 Kr, samt dømmes til at betale et Beløb af 130 Kr tilligemed Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Januar 1936. Subsidiært, at de Sagsøgte dømmes til at omsætte de for Konsignationslageret udstedte Veksler, nemlig pr 23 November 1935, stor 3677 Kr, Veksel pr 1 Januar 1936, stor 777 Kr 48 Øre, og Veksel pr 13 Januar 1936, stor 505 Kr mod at de Beløb, der indgaar ved Salg af Varer fra Konsignationslageret, indbetales og afskrives paa Vekslerne, eftersom disse omsættes, indtil hele Konsignationslageret er udsolgt.

De Sagsøgte nedlægger Paastand om Frifindelse, subsidiært tiltræder de Sagsøgerens subsidiære Paastand.

Under Sagens Forberedelse er afgivet Vidneforklaring af Direktør H E C Madsen.

Til Støtte for den principale Paastand gør Sagsøgeren gældende, at han er berettiget til at hæve Kontrakten og tilbagelevere Konsignationsvarerne, fordi de Sagsøgte har brudt Kontrakten, dels ved deres Nægtelse af at lade Vekslerne forny, dels ved det af dem udviste Tillidsbrud ved at have debiteret Sagsøgeren 130 Kr for meget i Diskonto. Endvidere gør Sagsøgeren gældende, at han iøvrigt er berettiget til til enhver Tid at tilbagelevere de fra de Sagsøgte modtagne Varer, som han ikke har solgt, da Varerne er leveret i Konsignation.

Heroverfor gør de Sagsøgte gældende, at der ikke fra deres Side er begaaet noget Tillidsbrud overfor Sagsøgeren, idet de af Sagsøgeren nu krævede 130 Kr hidrører fra en Række Smaaebeløb, som de i de ca 8 Aar, Forretningsforbindelsen med Sagsøgeren har bestaaet, har debiteret ham

for Smaaudgifter ved Vekslernes Omsætning og Fornyelse. Ligeledes bestrider de Sagsøgte, at den opstaaede Divergens, der ikke har faaet Følger for Sagsøgeren, da Vekselsagen er udsat, kan opfattes som et Kontraktsbrud.

Endvidere har de Sagsøgte anbragt, at Kontrakten af 17 August 1928 maa forstaas saaledes, at Sagsøgeren med Varsel inden 1 December 1929 kunde opsigte Kontrakten til 1 Marts 1930, og i saa Fald tilbagelevere de Varer, han ikke havde solgt, men at Forholdet, da han ikke har benyttet denne Opsigelsesret, er det, at saavel de før den 1 Marts 1930 som de efter denne Dato leverede Varer er solgt med Forbehold af de Sagsøgtes Ejendomsret, indtil Varerne er betalt, og hvad Kredit angaar paa almindelig 3 Maaneders Vekselkredit uden Pligt for de Sagsøgte til at lade Vekslerne forny.

Med Hensyn til den af Sagsøgeren hævdede Ret til at tilbagelevere Varerne, fordi de er leveret »i Konsignation«, gør de Sagsøgte gældende, at den Omstændighed, at Udtrykket Konsignation er benyttet, ikke i sig selv medfører en saadan Ret, men at Spørgsmaalet maa afgøres under Hensyn til hele Forretningsforholdets Karakter, og de henviser til, at ifølge Kontrakten af 17 August 1928 sker Udstedelsen af Veksler »som Betaling« af de modtagne Varer, og at Kontraktens Bestemmelse om eventuel Opløsning af Kontraktsforholdet med Tilbagelevering af usolgte Varer viser, at Varerne ikke efter dette Tidspunkt kan tilbageleveres. Endelig henviser de Sagsøgte til, at Veksler i det Omfang, hvori Varerne ikke blev solgt, i hele Tidsrummet er fornyet skadesløst for de Sagsøgte.

I disse de Sagsøgtes Betragtninger angaaende Spørgsmaalet om Sagsøgerens Ret til at tilbagelevere de usolgte Varer findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold, idet Sagsøgeren ikke, fordi de Sagsøgte for at bevare Ejendomsretten har leveret Varerne »i Konsignation«, har erhvervet Ret til at tilbagelevere dem. Paa den anden Side findes Kontrakten af 17 August 1928, der vedblivende danner Grundlaget for Forretningsforholdet mellem Parterne, at maatte forstaas saaledes, at Sagsøgeren har Krav paa, at Vekselmellemværendet fortsættes i det Omfang, hvori Varerne ikke er solgt.

Med Hensyn til det af Sagsøgeren hævdede Kontraktsbrud findes de af Sagsøgeren paaberaabte Forhold at være uden Betydning for Sagens Afgørelse, og der findes ej heller i det af Sagsøgeren anbragte tilstrækkelige Holdepunkter for at antage, at Beløbet 130 Kr skulde være debiteret Sagsøgeren med Urette.

Herefter vil den af Sagsøgeren nedlagte subsidiære Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Overretssagfører C B Ingwersen i Skrivelse af 19 Juli 1935 til Etatsraad Wilh Hansen Tilbud om at stille en ham tilhørende i Ler udført Buste af Houdon, forestillende Voltaire, til Disposition for Udstillingen. Efter at der i den Anledning var ført nogle telefoniske Forhandlinger mellem Overretssagfører Ingwersen og Repræsentanter for Foreningen Fransk Kunst, der maa antages at have ført til, at Foreningen takkede for Tilbudet og udbad sig nærmere Oplysning om Bustens Forsendelse og Assurance, fremsendte Overretssagfører Ingwersen — efter Brevveksling med Baron von Liphart-Ratshoff den 30 Juli s A en til Foreningen Fransk Kunst stilet Skrivelse, i hvilken det hedder:

»Jeg tillader mig herved at meddele, at Baron R v Liphart-Ratshoff med Fornøjelse stiller sin Houdon-Maquette af Voltaire til Disposition for Komiteen for Udstillingen i København af fransk Kunst fra det 18de Aarhundrede, mod at Komiteen betaler Forsendelsesomkostningerne fra Basel og retur og holder Maquetten forsikret mod al Skade saavel under Transporten som under Udstillingen — — — jeg har tilskrevet Baronen og anmodet ham om telegrafisk at meddele Assurancebeløbet, idet jeg har henstillet til ham at ansætte det saa lavt som muligt, svarende til den laveste Salgspris — — —

Baron v Liphart har straks givet Ordre til Afsendelse af Busten fra Basel hertil, og det er jo derfor nødvendigt, at Assurancespørgsmaalet hurtigst muligt bringes iorden. Forsendelsen sker pr Jernbane.«

Nogle Dage senere opgav Overretssagfører Ingwersen efter modtaget telegrafisk Oplysning Assurancesummen til 20 000 schw Frc, hvorefter Foreningen Fransk Kunst den 7 August s A endeligt akcepterede Tilbudet og de dertil knyttede Betingelser i saalydende Skrivelse til Overretssagfører Ingwersen.

»Under Henviisning til Deres ærede Skrivelse af 30 f M og til Samtale med Foreningens undertegnede Sekretær, skal vi herved meddele, at vi med Glæde modtager Baron v Liphart-Ratshoffs Tilbud om at stille sin Houdon-Maquette til Raadighed for Komiteen for Udstillingen af fransk Kunst fra det 18 Aarhundrede. Foreningen betaler alle Transportudgifter og Forsikring.

Vi har straks ladet Kunstværket forsikre mod al Skade for det af Dem opgivne Beløb 20 000 schw Fr, og beder Dem derefter foranledige, at det nævnte Arbejde kommer os i Hænde snarest muligt.«

Allerede forinden havde Baron v Liphart ladet Museumsdirektør Dr Poul Ganz, Basel, afhente Busten i den Bankboks, hvor den opbevaredes, hvorefter Dr Ganz den 3 og 5 August foranledigede Busten indpakket og sidstnævnte Dato afhentet af et Speditionsfirma, gennem hvilket Afsendelsen fra Basel foregik den 6 eller 7 s M. Ved Bustens Udpakning i Udstillingens Lokaler paa Charlottenborg den 20 s M viste det sig, at Busten var beskadiget, og ved en den 26 s M af Kustode Werner Andersen og Pakmester Jes Jessen der efter Begæring af A/S Grøn & Witzke, i hvilket Selskab Foreningen Fransk Kunst havde tegnet den begærte Forsikring, af Sø- og Handelsretten var udmeldt som Skønsmænd, afholdt Besigtigelsesforretning konstateredes det, at der forelaa følgende Beskadigelser:

»Fotografier af Busten før Nedpakningen viser Brudflader fra Underkant opefter til ca 30 mm fra Overkant af Skulder paa Bustens venstre Bryst og Skulderparti; disse Brud er nu fortsat sideværts til omtrent Brystmidte og til ca den halve Højde af de gamle Brud. Foroven ved Skulderen er et mindre Brud sket ovenfor det gamle.

Paa Næsens Underside er et Stykke af Partiet mellem Næseborene — fra Næsespiden indefter — afbrudt.«

Med Hensyn til Aarsagerne til Beskadigelsen hedder det i den af Skønsmændene den 29 August afgivne Erklæring:

»At Bruddene findes paa de Steder af Busten, som var nærmest Kassens Sider — saavel som selve Bruddenes Art — viser afgjort, at disse Steder er tørtet imod Indersiden af den indre Kasse. Hverken paa Inder- eller Yderkasse findes Mærker eller lignende, som tyder paa Overlast eller voldsom Behandling; en Revle mangler paa Yderkassen, men hævdes at være fjernet ved Udpakningen. Begge Kasser er solide og endnu faste og stive i Samlingerne.

Bustens Pakning i den indre Kasse er vel udført med megen Omhu, men Afstanden mellem Kassesider og Buste er for ringe nemlig:

Ved Nakke og Brystkasse ca 15 mm.

Ved Næsespids og Hovedets Overside ca 16 mm og Pakkematerialet Bomuldsvat — endda anvendt i for ringe Mængde — har derfor ikke kunnet hindre Kontakt mellem den tunge Bustes Yderpunkter og Kassesiderne under en Transports stadige Rystelser.

Ogsaa Yderkassens Dimensioner er for smaa, idet Rummet mellem Kasserne absolut ikke giver Plads for tilstrækkeligt Pakkemateriale til at afbøde Stød.

Kort resumeret er Pakningen udført omhyggeligt, men uden Forstaaelse af hvorledes der skal pakkes for at hindre Skade under Transport.«

Under denne Sag har nu Baron R von Liphart-Ratshoff under Paa-beraabelse af, at Busten efter de konstaterede Beskadigelser maa anses værdiløs, nedlagt Paastand paa, principalt at Foreningen Fransk Kunst som ansvarlig for den skete Skade dømmes til mod Udlevering af Busten at betale schw Fr 20 000 med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 27 December 1935, subsidiært at de Sagsøgte mod eller uden Udlevering af Busten dømmes til at betale et af Retten skønsmæssigt fastsat Erstatningsbeløb med Renter som anført.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for de nedlagte Paastande har Sagsøgeren anført, at de Sagsøgte som Laantagere ifølge DL 5—8—1 maa være ansvarlige for enhver Skade, idet det drejer sig om et rent Laaneforhold. Selv om det erkendes, at Sagsøgeren, der selv tog Initiativet til Udlaan af Busten, havde en vis Interesse i at faa den udstillet, var der i hvert Fald ikke forbundet noget umiddelbart Salgsønske med hans Henvendelse til de Sagsøgte. Selv om man vilde betragte de i Skrivelserne af 30 Juli og 7 August 1935 stadfæstede Aftaler som Grundlag for Ansvar, maatte Resultatet blive det samme, idet de Sagsøgte har forpligtet sig til at holde Busten forsikret mod al Skade saavel under Transporten som under Udstillingen, og denne Forpligtelse har de Sagsøgte ikke opfyldt. Det

frengaar nemlig af den paagældende Police, at Forsikringssselskabet, A/S Grøn & Witzke, fra Forsikringen har undtaget bl a »Skade der er en Følge af Varernes utilstrækkelige eller mangelfulde Indpakning«, og det hævdes, at de Sagsøgte — efter Indholdet af de trufne Aftaler — ikke har været berettiget til — uden Forhandling med Sagsøgeren — at indgaa paa et saadant Forbehold i Policen. Iøvrigt gøres det gældende, at de Sagsøgte, der var bekendt med, at Sagsøgeren boede i Rom, medens Busten opbevaredes i en Bankboks i Basel, maatte være klar over, at Sagsøgeren ved Indpakning og Afsendelse af Busten maatte anvende stædlig Medhjælp, hvorfor det findes naturligt at opfatte Forholdet saaledes, at Sagsøgeren har valgt den fornødne Medhjælp paa de Sagsøgtes Vegne og at disse maa bære Risikoen ogsaa for den af Medhjælpen uøvede Virksomhed, blot forudsat at Sagsøgerens Valg af Medhjælper har været forsvarlig, hvilket ikke er bestridt. Endelig gøres det gældende, at det — uanset den afgivne Skønserklæring — ikke kan anses godtgjort, at den indtrufne Skade skyldes mangelfuld Emballering, idet denne er foretaget under Tilsyn af en anerkendt Fagmand, den nævnte Museumsdirektør Dr Poul Ganz, der i en fremlagt Skrivelse har erklæret, at Indpakningen i dobbelt Kasse var fagmæssig, og at han ikke vilde have pakket anderledes, hvis Busten havde været hans Ejendom. Med Hensyn til Værdien af Busten har Sagsøgeren henvist til en af Dr phil Karl Madsen og Professor Utzon-Frank den 24 November 1935 afgivet Erklæring, i hvilken det udtales, at en Pris af 20 000 schw Fr maa anses for et beskedent Forlangende. Det hedder derhos i Erklæringen:

»Busten kan ikke ved nogen Restaurering føres tilbage til sit oprindelige Udseende og har derfor mistet sin tidligere Værdi. Hvad den, naar en saadan Restaurering bliver omhyggeligt udført af den af Kunstakademiet benyttede Specialist — hvad der neppe vil koste stort mere end 100 Schw Fr — ved et eventuelt Salg vil kunne indbringe, turde være aldeles uberegneligt.«

De Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at Udlaanet af Busten ligesaavel var i Sagsøgerens som de Sagsøgtes Interesse, hvorfor der ikke foreligger noget rent Laaneforhold. Den Forpligtelse, de Sagsøgte havde paataget sig til at holde Busten forsikret mod al Skade, har de nøje opfyldt ved Tegning af Forsikring i A/S Grøn & Witzke. Den af dette Selskab udstedte Police er den, der sædvanlig bruges i Forhold som det heromhandlede og dækker ifølge dens Ordlyd »al Skade«. Policens Indhold er i Overensstemmelse med de af samtlige betydende her i Landet arbejdende Forsikringssselskaber benyttede Policer og er af international Karakter. Specielt er den paaberaabte Undtagelsesbestemmelse — Skade, der skyldes Godsets utilstrækkelige eller mangelfulde Indpakning — saa selvfølgelig og almindelig anerkendt, at den ikke kan have været den for Sagsøgeren optrædende, i disse Forhold særlig sagkyndige Repræsentant ubekendt. Det maatte derfor have paahvilet denne — saafremt man ønskede en Forsikring, der i Modstrid med almindelig Praksis dækkede ogsaa Skade hidrørende fra mangelfuld Indpakning, — udtrykkeligt at gøre opmærksom herpaa. Hertil kommer, at Sagsøgeren i det foreliggende Tilfælde uden nogen som helst Forhandling med de Sagsøgte paa egen Haand har ladet Busten indpakke og aflevere til et Speditionsfirma

til videre Forsendelse, alt paa et Tidspunkt, der ligger forud for de Sagsøgte Akceptskrivelse af 7 August 1935. Begyndelsestidspunktet for de Sagsøgte Risiko kan herefter ikke sættes tidligere end Tidspunktet for Bustens Overgivelse til Speditøren. Iøvrigt hævder de Sagsøgte i Overensstemmelse med Skønsmændenes Erklæring, at den indtrufne Skade er en Følge af Bustens utilstrækkelige og mangelfulde Indpakning, i hvilken Forbindelse de yderligere har henvist til, at Kassen end ikke var forsynet med Paaskrift om forsigtig Behandling eller lignende.

Under Domsforhandlingen har Overretssagfører C B Ingwersen afgivet Vidneforklaring, hvorhos de udmeldte Skønsmænd har vedstaaet den af dem afgivne Erklæring og herunder særlig fremhævet, at den benyttede indre Kasse var af saa ringe Dimensioner, at Busten selv under en almindelig Transport ikke kunde undgaa at støde mod Kassens Sider.

Paa Grundlag af de saaledes foreliggende Oplysninger findes det at maatte statuere, at den indtrufne Skade er en Følge af Bustens utilstrækkelige eller mangelfulde Indpakning, saaledes at den allerede i Medfør af det i Policen optagne Forbehold ikke kan antages at omfattes af den af de Sagsøgte tegnede Forsikring. Spørgsmaalet om de Sagsøgte Ansvar for Skaden findes at maatte afgøres paa Grundlag af den ved de citerede Skrivelser af 30 Juli og 7 August 1935 trufne Aftale. I saa Henseende maa det vel erkendes, at den for Forsikringen udstedte Police paa visse Punkter indeholder Begrænsninger (f Eks med Hensyn til Brandskade) og Forbehold (f Eks med Hensyn til forsvarlig Vagttjeneste under Udstillingen), som ikke er i Overensstemmelse med den de Sagsøgte paahvilende Forpligtelse til at holde Busten forsikret mod al Skade, men med Hensyn til det i Policen angaaende Indpakningens Forsvarlighed tagne Forbehold findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at dette efter de foreliggende Oplysninger er et saa naturligt og sædvanligt Forbehold ved Transportforsendelser, at det, saafremt Sagsøgeren havde lagt Vægt paa, at Forsikringen skulde omfatte ogsaa Skade hidrørende fra de Foranstaltninger, som han uden Forhandling med de Sagsøgte paa egen Haand havde ladet paabegynde paa et Tidspunkt, da han maatte være vidende om, at Forsikring overhovedet endnu ikke var tegnet, maatte have paahvilet ham eller hans Repræsentant udtrykkeligt at stille Krav i saa Henseende.

Da dette ikke er gjort, og da der ikke paa andet Grundlag findes at kunne paalægges de Sagsøgte Ansvar for den skete Skade, vil den af dem nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 300 Kr.

Mandag den 1 Februar.

Nr 140/1936. Proprietær **H H Welling** (Rode)

mod

Farstrup Kommune (Kemp),

betræffende Erstatning for Ulemper ved Regulering af Vej.

Vestre Landsrets Dom af 8 April 1936: De Sagsøgte, Farstrup Kommune, bør til Sagsøgeren, Proprietær H H Welling, betale 1229 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 15 Februar 1935, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale Appellanten 2000 Kroner med Tillæg af en Erstatning efter Rettens Skøn ikke over 20 000 Kroner for den i Omtaksationsforretningen under Post 5 omhandlede varige Værdiforringelse af Ejendommen.

Da det for at foretage den i Dommen nævnte Ombygning og Udvidelse af den paagældende offentlige Bivej har været nødvendigt at foretage Ekspropriation af et ikke ubetydeligt Areal af Appellantens Ejendom, findes han overfor Indstævnte at have Krav paa Erstatning med Hensyn til den af Ekspropriationen følgende Besværliggørelse af Ejendommens Drift særlig forsaavidt angaar Kørslen til og fra Ejendommens Jorder, hvortil kommer mindre væsentlige Ulemper vedrørende Snelæg og forringede Udsigtsforhold. Erstatningen vil overensstemmende med Parternes Paastand være at fastsætte af Retten. Efter Begæring af Appellanten er der under Sagens Forberedelse afholdt en ny Skønsforretning med to retslig udmeldte Mænd, efter hvis Erklæring af 4 Okober 1935 de i Omtaksationsforretningens Post 5 anførte Ulemper er ansat til 4000 Kroner, der efter Skønsmændenes Udtalelser ved Forretningens Afhjemling svarer til Ejendommens »fulde Værdiforringelse«. Idet Retten efter samtlige foreliggende Omstændigheder finder, at den herhenhørende Erstatning kan fastsættes til det anførte Beløb, og idet endvidere bemærkes, at Indstævntes Tilbud om vederlagsfri Udjævning af en mindre Sænkning paa den i Dommen nævnte Markvej forudsættes at være bortfaldet, og at der ikke findes at kunne paalægges Appellanten nogen Del af Omkostningerne ved Omtaksationsforretningen, vil Indstævnte til Appellanten have at betale en samlet Erstatning af 6000 Kroner med Renter. I Sagsomkostninger for begge

Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Farstrup Kommune, bør til Appellanten, Proprietær H H Welling, betale 6000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Februar 1935 til Betaling sker og i Sagsomkostninger for begge Retter 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aarene 1933 og 1934 blev der bevilget de Sagsøgte, Farstrup Kommune, Tilskud af Vejfondens til Ombygning, Regulering, Udvidelse og delvis Forlægning af den offentlige Bivej fra Sebbersund over Farstrup til Nymølle, forsaavidt angik nogle nærmere angivne i den sagsøgte Kommune beliggende Dele af Vejen. I Henhold til Lov om Jords Afgivelse til offentlige Biveje af 20 August 1853 blev de til Vejens Udvidelse og Omlægning fornødne Arealer eksproprierede hos vedkommende Lods-ejere, derunder hos Sagsøgeren, Proprietær H H Welling af Hornsgaard, som Ejer af Ejendommen Hornsgaard, Matr Nr 51 af Stavn By m m, Farstrup Sogn, et Areal af ialt ca 8100 m², væsenlig Jordstykker beliggende langs den gamle Vej; samtidig blev et aflagt Vejareal, stort ca 1400 m², overladt Sagsøgeren. Da der fra Hornsgaard mod Vest hæver sig en betydelig Bakke, hvor den gamle Vej havde en Stigning paa ca 1:14, var det for at opfylde de Fordringer, der stilles til Veje, til hvilke der ydes Tilskud fra Vejfondens, nødvendigt at regulere Vejen, saaledes at der foretoges en Afgravning af Bakken foroven og en Opfyldning forneden, hvorved Vejens Stigning blev bragt ned til 1:20. Fra den til Hornsgaard, der er beliggende syd for Vejen, hørende Gaardsplads udgik to Veje, ad hvilken Gaarden henholdsvis i østlig og vestlig Retning havde Forbindelse med den ovennævnte offentlige Vej. Paafyldningen paa denne medførte, at Vejbanen udfor den østlige Indkørsel løftedes 2,35 Meter og udfor den vestlige Indkørsel 1,75 Meter. For at skabe Forbindelse med den forhøjede Vejbane ad den østlige Adgangsvej, hvis Længde er 60—70 Meter, udførtes der af det offentlige i Forbindelse med Bivejsanlægget Rampeanlæg med Stigninger paa indtil 1:30. Paa lignende Maade fik et Rampeanlæg ved den vestlige Indkørsel, hvor Stigningen tidligere havde

Færdig fra Trykkeriet den 17 Februar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 30

Mandag den 1 Februar.

været 1:15, efter Anlægget en Stigning paa indtil 1:11, muligvis 1:10, idet Adgangsvejen samtidig efter Forhandling med Sagsøgeren forlagdes saaledes, at den fik Forbindelse med den offentlige Vej i et Punkt beliggende noget længere mod Vest end den tidligere Indkørselsvejs Udmunding. Fra den ny Indkørselsvejs Udmunding anlagdes endvidere nord for den offentlige Vej en ny Markvej til Afløsning af en i Forbindelse med den gamle Indkørselsvejs Udmunding tidligere værende Markvej. De nævnte Markveje var af Betydning for Gaardens Drift, idet over Halvdelen af det til Gaarden hørende ca 500 Tdr Land store Areal, og særlig ca tre Fjerdedele af Agerjorden var beliggende nord for den offentlige Vej.

Paa et den 7 November 1934 afholdt Ekspropriations- og Taksationsmøde blev der af de Sagsøgte tilbudt Sagsøgeren en samlet Erstatning for Jordafstaaelse og alle dermed forbundne Ulemper paa 1500 Kr. Da Sagsøgeren ikke vilde modtage dette Tilbud, afholdtes den 24 s M i Medfør af Loven af 20 August 1853 § 4 en Taksationsforretning, hvorved Erstatningen for afstaaet Areal og alle med Vejanlægget forbundne Ulemper fastsattes til 3100 Kr.

Efter de Sagsøgtes Begæring, hvortil Sagsøgeren senere sluttede sig, afholdtes der derpaa en Omtaksationsforretning, hvorved Erstatningen fastsattes til 7000 Kr, hvilket Beløb fremkom saaledes:

1. For Afstaaelse af hele det eksproprierede Areal	1000,00 Kr
2. For Indgreb i Have og Ulemper derved	300,00 —
3. For Forringelse af Skoven ved Bortfjernelse af Skovkapper	400,00 —
4. For Ulemper under Vejanlæggets Udførelse	300,00 —
5. For varig Værdiforringelse af Ejendommen ved Besværliggørelse af Driften paa Grund af Vejens Hævning, Snelæg, forringet Udsigt m v	5000,00 —

Ialt.. 7000,00 Kr.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at den under Post 5 fastsatte Erstatning for varige Ulemper langt fra dækker de Tab, der er en Følge af de skete Indgreb i hans Rettigheder, derunder særlig hans Ret til økonomisk Udnyttelse af den paagældende Ejendom, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede at betale ham 22 000 Kr tillige med Renter deraaf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 15 Februar 1935, indtil Betaling sker, og samtlige de med Omtaksationen forbundne Om-

kostninger. De Sagsøgte har paastaet sig irifundet for Sagsøgerens Tiltale mod Betaling af 1229 Kr — nemlig de foran under 1—4 nævnte Poster ialt 2000 Kr med Fradrag af Halvdelen af Omkostningerne ved Omtaksationen, hvilke Omkostninger ialt har andraget 1542 Kr — tillige med Renter af Beløbet som nævnt. Begge Parter har i Forbindelse med deres Paastande krævet Anerkendelsesdom for, at Omtaksationen er ugyldig for saa vidt angaar den under Post 5 fastsatte Erstatning.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført, at den Maade, hvorpaa den løftede offentlige Vej overskærer Forbindelsen mellem Gaarden og dens Marker nord for Vejen, er til stor Skade for og Fordyrelse af Gaardens Drift. Foruden at der er større Mulighed for Snelæg paa Ejendommens Grund, og at der nu kun i meget begrænset Omfang fra Ejendommens Hovedbygning haves Oversigt over Markerne nord for Vejen, er det særlig Stigningsforholdene paa Rampen ved den vestlige Indkørsel, Sagsøgeren har besværet sig over, medens han ikke har gjort Indvendinger af Betydning mod den Ordning, der er truffet med Hensyn til den østlige Indkørsel. Paa Grundlag af en af en Ingeniør afgivet Erklæring formenes den Kraft, der medgaar til Overvindelse af den forøgede Stigning paa Adgangsvejen fra Gaardens vestre Indkørsel til den offentlige Vej, at svare til Kørsel ad vandret Vej paa en Strækning af 5168 km aarlig. Efter andre Beregninger menes Stigningen at ville kræve Forøgelse af Hestebestandens med to Spand Heste. Efter foretaget Kapitalisering anslaaes Udgiftsforøgelsen til 25 000 à 28 000 Kr. Overfor den nævnte Erklæring er der af de Sagsøgte tilvejebragt en ligeledes af en Ingeniør udarbejdet Erklæring, hvori Grundlaget for de ommeldte Beregninger er kritiseret. Det er saaledes anført, at Størrelsen af de Gødningslæs, der kan udkøres fra Gaarden, ikke væsentlig bestemmes af Stigningsforholdene, men i langt højere Grad af Arten af den Markvej og den Mark, hvorpaa Gødningen skal udkøres.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, derunder en af Landsretten foretaget Besigtigelse af Aastedet, at Ejendommens Jorder nord for Vejen ligger paa et stærkt bakket Terræn. Den før omtalte Markvej fører ud i Markerne over en Bakkekam, og det Sted, hvor Markvejen efter Omlægningen passerer Bakkekammen, falder sammen med det Sted, hvor den ældre, nu nedlagte Markvej passerede Bakkekammen. Der findes vel for Tiden paa det omlagte Stykke af Markvejen en mindre Sænkning, men de Sagsøgte har tilbudt vederlagsfrit at udjævne Sænkningen. Det maa endvidere antages, at Kørslen ad Ramperne paa begge Sider af den offentlige Vej er lettet ved, at disse er forsynede med bedre Vejbelægning end den tidligere Indkørsel vest for Gaarden. Ved Kørsel med særlig tunge Læs er der derhos Mulighed for at benytte den østre Indkørsel, og der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke kan blive Spørgsmaal om at tillægge Sagsøgeren større Erstatning, end han vilde faa, saafremt han kun havde beholdt den østre Indkørsel. Udgiftsforøgelsen ved at benytte denne, hvorved Vejen forlænges med 125 m er af de Sagsøgte anslaaet til ca 30 Kr om Aaret. Det maa endelig antages, at Forbedringen af den offentlige Vej har økonomisk Betydning for Sagsøgeren, der har Brug for Vejen i sit Forhold til Omverdenen.

Selv om der nu ved den skete Ombygning af den offentlige Vej er

paaført Sagsøgeren Ulemper, der ikke er aibødede ved de Foranstaltninger, der allerede med ikke ringe Udgift er truffet af de Sagsøgte, eller som disse endnu har erklæret sig villige til at træffe, findes Ulemperne dog ikke at være af saadan Betydning, at Sagsøgeren har Krav paa Erstatning herfor hos de Sagsøgte. Idet Omtaksationsforretningen, forsaa-vidt angaar den omstridte Post, herefter bliver at tilsidesætte — hvad dog findes ufor nødvendent at udtale i Dommens Konklusion — findes hver af Parterne at burde bære Halvdelen af Forretningens Omkostninger. Alle-rede som Følge af det anførte vil de Sagsøgtes Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 500 Kr.

O n s d a g d e n 3 F e b r u a r .

Nr 120/1936. **Medhjælper Svend Bach (Møller)**

m o d

Ingeniør Chr Schwensen (Bache efter Ordre),

betræffende Erstatning for Bortvisning af Tjeneste.

Dom afsagt den 16 December 1935 af Retten for Mariager Købstad m v: Indstævnte, Ingeniør, cand polyt Chr Schwensen, Trudsholm, bør inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse til Sagsøgeren Svend Bach, Vidtskue pr Havndal, betale 585 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 19 Februar 1934 til Betaling sker samt 80 Kr i Sagsomkostninger.

Vestre Landsrets Dom af 19 Marts 1936: Appellanten, Ingeniør Chr Schwensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Medhjælper Svend Bach, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I den i Dommen nævnte Erklæring af 7 December 1934 fra Retslægeraadet har Raadet med Hensyn til Spørgsmaalet om Kostens Godhed angivet visse Mangler, nemlig dels at der — ved Siden af Sukker — er anvendt Saccharin ved Madlavningen, dels at Middagens Sammensætning af og til har været mindre god, og at Middagsretternes Afveksling ikke kan kaldes god.

Efter det under Sagen oplyste maa det antages, at der i Hus-holdningen er anvendt rigeligt med Sukker, saaledes at Sukkerforbruget pro persona snarere har ligget over end under Gennemsnittet her i Landet.

De nævnte, af Retslægeraadet fremhævede Mangler ved Kosten findes ikke at være saa væsenlige, at de kan faa Betydning for Sagens Afgørelse.

Herefter og idet heller ikke det særlig om Kosten den 18 Januar oplyste kan begrunde Arbejdsvægringen, tiltrædes det af de i Dommen iøvrigt anførte Grunde, at Indstævnte har været berettiget til at bortvise Appellanten. Dommen vil saaledes efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagsfører findes Appellanten at burde betale 80 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagsfører Bache betaler Appellanten, Medhjælper Svend Bach, 80 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af-sigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Idet Sagsøgeren Svend Bach, Vidtskue pr Havndal, gør gældende, at han var fæstet til at tjene hos Indstævnte, Ingeniør, cand polyt Chr Schwensen, Trudsholm, fra 1 November 1933 til 1 November 1934 for en Løn af 585 Kr samt Kost og Logi, samt at Indstævnte den 18 Januar 1934 uberettiget har opsagt Tjenesteforholdet til Ophør straks og betalt Løn til Dato med 83 Kr 50 Øre, men nægtet at betale Løn for Resten af Tjenestetiden, paastaar han under denne Sag Indstævnte dømt til Betaling af:

Rest-Løn for Tiden 18 Januar—1 November 1934.....	Kr 501,50
Kostpenge i 8 Uger à Kr 1,50 pr Dag	— 84,00

ialt: Kr 585,50

med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 19 Februar 1934.

Indstævnte paastaar sig frifundet. Han erkender, at han den 18 Januar 1934 har bortvist Sagsøgeren af Tjenesten sammen med en Del andre Karle, men han gør gældende, at han skal have været berettiget hertil, idet Sagsøgeren nægtede at gaa i Arbejde efter Middagspausen og trods Opfordring vedblev at nægte at gaa i Arbejde.

Overfor Indstævntes Begrundelse af Bortvisningen: at Sagsøgeren nægtede at gaa i Arbejde den paagældende Dag, erkender Sagsøgeren, at dette er rigtigt, men han gør gældende, at hans Nægtelse skal have været berettiget; han har i saa Henseende anført, at den Kost, han fik hos Indstævnte som en Del af Vederlaget, hverken den Dag eller i den

forløbne Del af Tjenestetiden skal have opfyldt Bestemmelserne i Medhjælperlovens § 7, at han derfor i Medfør af samme Lovs § 27 Nr 7 har været berettiget til at ophæve Tjenesteforholdet uden Opsigelse, og at hans Vægning ved at gaa i Arbejde den paagældende Dag følgelig ikke kan have givet Indstævnte Hjemmel til at opsige Tjenesteforholdet som sket.

Indstævnte benægter, at den Sagsøgeren ydede Kost ikke skal have opfyldt Bestemmelserne i Medhjælperlovens § 7.

Der er saavel under nærværende Sag som under fire sideløbende Sager, anlagt af fire Medhjælpere mod samme Indstævnte, ved Partsforklaring, Vidneafhøringer, Lægeerklæringer m m fremskaffet en Række Udtalelser og Oplysninger om Kosten, som Indstævnte har ydet Medhjælperne paa Trudsholm. Hele det saaledes fremskaffede Materiale har været forelagt for Retslægeraadet, der i en Erklæring af 7 December 1934 giver en udførlig Redegørelse for det Stof, der har været det forelagt, og slutter Erklæringen saaledes: »Paa Grund af disse Mangler kan Kosten efter Raadets Skøn, bedømt efter de foreliggende Oplysninger, ikke siges fuldtud at opfylde Kravene i Lov om Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælpere § 7.« Efter at der yderligere under Sagen var tilvejebragt flere Oplysninger om Kosten, og disse var forelagt for Retslægeraadet, har Raadet i en ny Erklæring af 9 Oktober 1935 udtalt, at »de senere fremkomne Oplysninger ikke paa noget Punkt modsiger Forudsætningerne for Retslægeraadets Udtalelser i Skrivelse af 7 December 1934, men paa nogle Punkter supplerer disse Forudsætninger. Disse Oplysninger kan derfor ikke give Retslægeraadet Anledning til at ændre sin tidligere Erklæring.«

Ved de nævnte to Erklæringer findes det bevist, at Indstævnte har ydet Sagsøgeren saadan Kost, der er i Strid med Medhjælperloven. Sagsøgeren har derfor været berettiget til at ophæve Tjenesteforholdet uden Opsigelse, og Indstævnte har ikke været berettiget til at begrunde sin Bortvisning af Sagsøgeren med Henviisning til, at han den 18 Januar 1934 nægtede at gaa i Arbejde. Da Indstævnte som foran bemærket har erkendt at have bortvist Sagsøgeren, samt da Indstævnte ikke har godtgjort, at hans Bortvisning var lovlig begrundet, vil han i Medfør af Medhjælperlovens § 31 være at dømme som af Sagsøgeren paastaat.

Sagens Omkostninger — hvis Størrelse fastsættes under Hensyn til, at saavel de under nærværende Sag som de under de foran nævnte fire sideløbende Sager tilvejebragte Bevisligheder m m i Henhold til Vedtagelse mellem Parterne kommer til Anvendelse i alle fem Sager — vil Indstævnte have at godtgøre Sagsøgeren med 80 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 16 December 1935 af Retten for Mariager Købstad m v.

Efter det oplyste kan det ikke antages, at den Middagsmad, der blev serveret den 18 Januar 1934, har været utilstrækkelig eller af daarlig Beskaffenhed.

Der maa derhos efter det foreliggende gaas ud fra, at der ikke af Indstævnte eller af nogen af de fire andre i Dommen nævnte Medhjælpere i Tiden efter den 1 November 1933 til Appellanten personlig er klaget over Kosten, og der er ikke Holdepunkter for at antage, at Appellanten har været kendt med, at der af nogen af Medhjælperne til andre skulde være fremsat Klager over Kosten.

I den i Dommen nævnte Erklæring af 7 December 1934 til Retslægeraadet om, hvorvidt Kosten har været god, sund og tilstrækkelig, er det udtalt, at Kosten fra et fysiologisk Synspunkt har været saavel kvantitativt som kvalitativt tilstrækkelig, og at det ikke er gjort sandsynligt, at den skulde have været usund.

Herefter og efter det iøvrigt oplyste, samt da det ikke ved det foreliggende kan anses godtgjort, at Kosten med Hensyn til Smag, Appetitlighed og Afveksling har lidt af saadanne Mangler, at den ikke kan betegnes som god, maa det antages, at Kosten har fyldestgjort Forskriften i Medhjælperlovens § 7.

Indstævntes Arbejdsvægring findes herefter at have været uberettiget, og da Appellantens Bortvisning af ham under de saaledes foreliggende Omstændigheder har været hjemlet ved Bestemmelsen i Medhjælperlovens § 30, vil Appellantens Frifindelsepaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 100 Kr.

Samme Dag afsagdes lignende Dom i fire sideløbende Sager, ligeledes anlagte mod Ingeniør **Chr Schwensen** af Medhjælperne **Elfred Nielsen, Gustav Hansen, Holger Olsen** og **Julius Eriksen**.

Torsdag den 4 Februar.

Nr 127/1936. Elektricitetsværksejer **B Kressner** (Selv)

mod

Elektricitetsforsynings-Andelsselskabet **Sønderjyllands Vestkyst**
(Rørdam),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst om Køb af et Ledningsnet.

Vestre Landsrets Dom af 29 April 1936: Sagsøgte, Elektricitetsværksejer **B Kressner**, bør til Sagsøgerne, Elektricitetsforsynings-

Andelsselskabet Sønderjyllands Vestkyst, betale 3000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 August 1935, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Elektricitetsværksejer B Kressner, til Indstævnte, Elektricitetsforsynings-Andelsselskabet Sønderjyllands Vestkyst, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Rørkær, hvor Sagsøgte, Elektricitetsværksejer B Kressner af Rørkær, i ca 25 Aar havde forsynet Beboerne med elektrisk Strøm til Lys og Kraft fra et ham tilhørende Lavspændings-Elektricitetsværk dersteds, opstod der i 1934 hos nogle af Beboerne Ønske om, at Sagsøgerne, Elektricitetsforsynings-Andelsselskabet Sønderjyllands Vestkyst af Skærbæk, fra deres Højspændingsværk, hvis Ledninger passerede ikke langt fra Rørkær, vilde overtage at forsyne denne By med Elektricitet. I den Anledning indfandt Sagsøgernes Direktør Peter Oksen af Skærbæk sig i Oktober Maaned 1934 i Rørkær, hvor han paa et Møde, der afholdtes i Skolebygningen, redegjorde nærmere for Sagen. Under Mødet kom Sagsøgte til Stede, og Direktør Oksen gentog sine Udtalelser for ham. Den 26 Oktober s A fandt der derpaa hos Gaardejer Christian Petersen af Rørkær, hvor ogsaa dennes Broder, Sognefoged Nis Petersen af Rørkær og hans Fætter, Bestyrelsesmedlem hos Sagsøgerne, Sognefoged Henrik Petersen af Korntved var til Stede, en Forhandling Sted mellem Sagsøgte og Direktør Oksen om Sagsøgernes Overtagelse af Sagsøgtes Elektricitetsværk. Om Resultatet af disse Forhandlinger blev der ikke oprettet noget Dokument, men den 27 s M tilskrev Sagsøgerne Sagsøgte følgende:

»Hermed bekræfter jeg Aftalen, vi traf i Rørkær den 26 ds angaaende Købet af Deres Ledningsnet, der efter min Mening gaar ud paa følgende.

Saa snart Selskabet har bygget et nyt Ledningsnet med tilhørende Højspændingsledning og Transformator-taarn, ophører De med al Strøml levering, der overtages af Selskabet. Samtidig overtager dette hele Deres Luftledningsnet d v s alt hvad der tilhører Dem uden for Deres eget Hus. Som Erstatning faar De ved Overtagelsen udbetalt Kr 5000 (Fem Tusinde Kroner 00 Øre).

Betalingsdagen er den Dag Elektricitetsforsynings-Andelsselskabet Sønderjyllands Vestkyst, Skærbæk, har overtaget hele Strømforsyningen til Rørkær.

De gør imidlertid, hvad De kan for i Løbet af Vinter og Foraar at faa saa mange smaa Lysinstallationer gjort i Stand til Vekselstrømforsyningen som muligt. Med Hensyn til Betalingen for dette Arbejde, bliver det en Sag mellem Dem og Ejerne, ligesom vi ikke vil blande os i, hvem der skal lave de nye Kraft- og evt Lysinstallationer samt Ombygningen af de større Installationer. Kun forlanger vi, at hvis De skal have Hjælp til det Arbejde De faar, maa det være fra en af Selskabets autoriserede Installatører. Dog maa De ikke gaa i Forbindelse med en af disse paa en saadan Maade, at Deres Forretning faar Karakter af at være en Filial af en andens.

De bliver fremtidig autoriseret som Installatør for Rørkær. Skulde De senere ønske Deres Distrikt udvidet, kan dette kun ske efter en Forhandling med Selskabet.

De bliver ligeledes ansat som Maaleraflæser og Sikringsudskifter for Rørkær.

I Henhold til Selskabets Love maa enhver Maaleraflæser stille en Sikkerhed paa Kr 1000 og en autoriseret Installatør en saadan paa Kr 500. Saa længe De kun er autoriseret for Rørkær vil vi dog gaa med til at sætte sidstnævnte Beløb til Kr 100.

De forpligter Dem ogsaa til at installere en 2 HK Motor hos Gdr Chr Petersen uden Udgift for denne, og til fri Afbenyttelse indtil Vekselstrømforsyningen paabegynder.

Mener De jeg har glemt noget, eller skrevet noget urigtigt, bedes De snarest lade mig det vide.«

Der var særlig blandt de mindre Elektricitetsforbrugere, der frygtede for, at Ændringen fra Jævnstrøm til Vekselstrøm skulde paaføre dem forholdsvis betydelige Udgifter, nogen Modstand mod at tilslutte Sagsøgerne, og i Begyndelsen af November Maaned blev der paa Foranledning af nogle af disse mindre Forbrugere afholdt et Møde i Kroen i Rørkær, hvor Sagsøgte, som efter Anmodning var kommet til Stede, paa Forespørgsel, om han havde solgt sit Elektricitetsværk, svarede, at det havde han ikke, hvorimod der var givet ham et Tilbud fra Sagsøgernes Side. Der blev nu rettet Opfordring til ham om at fortsætte sin Virksomhed, hvortil han udtalte, at han først maatte vide, hvor mange der vilde vedblive at aftage Elektricitet hos ham. Sagsøgte indkaldte derpaa til et Møde i Skolen i i Rørkær, hvor Sagen paany drøftedes, og hvor der viste sig at være Stemning for at fortsætte med at aftage Strøm hos Sagsøgte. Noget senere traf han en Dag Direktør Oksen og talte med ham, og denne sendte derpaa den 22 December 1934 Sagsøgte følgende Brev:

»Efter Aftale sendes Dem hermed en Tegningsliste. Vi forbeholder os Ret til at bestemme Tidspunktet, hvornaar Strømforsyningen med Vekselstrøm skal paabegyndes, og vi raader til i god Tid at paabegynde Omlavningen af Installationerne.

Naar De har tegnet dem, der vil tilslutte til Vekselstrømforsyningen, bedes De tilbagesende os Listen, i hvert Fald i Løbet af Januar 1935.«

Da Sagsøgeren intet hørte fra Sagsøgte, tilskrev de ham atter den

8 Januar 1935 og bad ham paabegynde det Arbejde, han havde paataget sig, idet de bemærkede, at de naturligvis var rede til at overholde deres Forpligtelser til at overtage hans Elektricitetsværk, hvor faa eller mange Forbrugere der saa end sluttede sig til dem. De sendte dernæst deres Assistent Quitzau til Rørkær, hvor han først sammen med Sagsøgte gik til Beboerne paa en Tegningsliste, uden at nogen tegnede sig, og derpaa alene med det Resultat, at 2 tegnede sig. Da Quitzau kom tilbage til Skærbæk, meddelte han Direktør Oksen, at Sagsøgte ikke var helt klar over, om han vilde sælge eller fortsætte, og der fandt da i Januar 1935 en Sammenkomst Sted paa Kroen i Rørkær mellem Sagsøgte, Direktør Oksen og fornævnte Sognefoged Henrik Petersen. Den 1 Februar 1935 tilskrev Sagsøgerne Sagsøgte følgende:

»Som De nok husker, lovede De, ved vor sidste Samtale i Rørkær, at De inden den 1 Februar vilde give os endelig Besked om, hvorvidt De vilde overholde den trufne Aftale angaaende Købet af Deres Ledningsnet eller ikke. Vi har endnu ikke hørt noget fra Dem, og maa derfor gaa ud fra, at De ikke vil rette Dem efter denne Aftales Bestemmelser, og vi paabegynder nu Forberedelserne til Udbygning af Højspændingsledningen og Transformortaaarnet.

Det vil saa blive Bestyrelsens Sag at bestemme, hvorledes Sagen skal gribes an overfor Dem.

De maa jo være klar over, at naar De fragaar Deres Forpligtelser, kan Selskabet ogsaa fragaa Købet af Ledningsnettet, hvis De senere kommer paa andre Tanker.«

Sagsøgerne tilskrev endvidere Sagsøgte den 11 Februar 1935 saalydende:

»Paa et Lørdag den 9 ds afholdt Bestyrelsesmøde blev Spørgsmaalet Elektricitetsforsyningen af Rørkær atter drøftet, Bestyrelsen vedtog under alle Omstændigheder at bygge Højspændingen til Rørkær samt Taarnet og Lavspændingsledninger til saa mange Forbrugere, der ønskede at tilslutte. Hvis De vedbliver med at forsyne en Del af Byen med Elektricitet, forbeholder Selskabet sig efter Samraad med dets Sagfører at rejse Skadeserstatningskrav imod Dem for det Tab, det kan have lidt ved, at De ikke har overholdt den trufne Overenskomst.«

Den 25 s M tilsendte Sagsøgte derpaa Sagsøgerne følgende Brev:

»Ved nærværende tillader jeg mig at oplyse følgende til Deres æ Breve af 27 Oktober 1934 og 11 Februar 1935.

Naar De skriver hermed bekræfter jeg Aftalen, vi traf i Rørkær den 26 ds o s v saa maa jeg bestemt benægte at vi har truffet en Aftale, men derimod har De gjort mig et Tilbud som jeg indtil Dato ikke har antaget. Jeg har hele Tiden overfor Dem hævdet, at den endelige Bestemmelse maa og skal træffes af Strømforbrugerne i Rørkær. Denne Bestemmelse er nu truffet idet alle Strømforbrugere, undtagen et Par enkelte har besluttet vedblivende at aftage Strøm fra det gamle Værk. Før denne Bestemmelse var truffet kunde jeg ikke give noget Svar paa Deres Tilbud af 27 Okt 1934.«

I April Maaned 1935 lod Sagsøgerne de fornødne Udbygninger i Rørkær foretage. Samtidig begyndte Sagsøgte, efter at Størstedelen af Beboerne i Rørkær havde tegnet sig hos ham som Aftagere af Elektricitet

for et Tidsrum af 20 Aar, at foretage det fornødne til Ombygning og Udvidelse af sit Elektricitetsværk.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne under Anbringende af, at der paa Mødet den 26 Oktober 1934 var truffet en endelig Overenskomst, hvorefter Sagsøgte havde overdraget sit Elektricitetsværk til dem paa de Vilkaar, der er gengivet i Skrivelsen af 27 s M, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at betale dem i Erstatning for det af ham begaaede Brud paa den saaledes trufne Aftale et Beløb af 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 21 August 1935, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at der ikke under Sammenkomsten den 26 Oktober 1934 fandt nogen Handel Sted, til hvis Indgaelse et skriftligt Dokument efter hans Formening iøvrigt maatte være fornødent. Betingelserne for en Handel blev vel drøftet, og der opnaaedes Enighed i saa Henseende for det Tilfælde, at Rørkærs Beboere ønskede at tilslutte Sagsøgernes Elektricitetsværk samt under Forbehold af Sagsøgernes Bestyrelses Tiltrædelse, og det var følgelig derefter Meningen, at Direktør Oksen skulde forhandle med Bestyrelsen, og at Sagsøgte skulde tale med Rørkærs Beboere om Sagen. Efter Sagsøgtes videre Anbringende opfattede han Skrivelsen af 27 s M som et Tilbud, der af ham blev afslaaet i Skrivelsen af 25 Februar 1935, efter at han havde haft Lejlighed til at høre Beboernes Stilling.

Der er under Sagen afgivet Forklaring foruden af Sagsøgte og Direktør Oksen blandt andet af Gaardejer Christian Petersen, Sognefoged Nis Petersen og Sognefoged Henrik Petersen, ligesom de nævnte Personer paany har afgivet Forklaring under Domsforhandlingen for Landsretten.

Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at Sagsøgte, der ikke kunde være uinteresseret i, at der paa Mødet i Skolen i Oktober 1934 var betydelig Interesse for Tilslutning til Sagsøgerne, saaledes at Sagsøgte kunde risikere at miste sine Aftagere, og hvis Elektricitetsværk var ved at blive utilstrækkeligt til at forsyne Rørkær med Elektricitet, derefter foranledigede, at der kom en Forhandling i Stand mellem ham og Sagsøgerne, nemlig paa Mødet den 26 Oktober 1934, og at der paa dette Møde, efter at Direktør Oksen efter nogen Forhandling var gaaet ind paa den af Sagsøgte krævede Købesum, blev truffet en endelig Aftale om Købet af et Indhold, der svarer til Sagsøgernes Skrivelse af 27 Oktober 1934. Naar Sagsøgte senere er gaaet fra Aftalen, maa dette dernæst antages at have sin Grund i, at han ved de følgende Forhandlinger med Forbrugerne dels mødte Bebrejdelser, fordi han ikke vilde fortsætte at drive Elektricitetsværk i Rørkær, dels erfarede, at der var større Tilslutning til hans Elektricitetsværk, end han havde antaget. Med Hensyn til Sagsøgtes Anbringende om at have forment, at der til en gyldig Overenskomst krævedes et skriftligt Dokument, bemærkes endelig, at det maa anses godtgjort, at det ved Mødet den 26 Oktober 1934 blev udtalt, at en mundtlig Aftale efter dansk Ret var fuldt bindende.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte være pligtig at erstatte Sagsøgerne den Skade, de har lidt ved hans uberettigede Tilbagetræden fra Handlen. Idet der maa gaas ud fra, at Sagsøgerne, dersom Sagsøgte havde overholdt Aftalen, havde opnaaet Leverancen af Elektricitet til

største Delen af Forbrugerne i Rørkær, medens de nu som Følge af Sagsøgtets retsstridige Adfærd kun leverer Elektricitet til ganske faa Forbrugere, vil Sagsøgerne være berettiget til en Erstatning beregnet efter den Fortjeneste, Sagsøgerne har mistet. Efter det under Sagen oplyste om Sagsøgernes Udgifter til Anlæg af Strøm og de Indtægter, de nu har fra Rørkær, og de Indtægter, de kunde have paaregnet, findes der at være paaført dem et Tab, der under Hensyn til den Usikkerhed, der nødvendigvis maa foreligge med Hensyn til den Fortjeneste, der kunde paaregnes, skønsmæssigt vil kunne bestemmes til 3000 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte følgelig vil have at betale Sagsøgerne tilligemed Renter heraf som paastaet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte derhos at burde betale Sagsøgerne 500 Kr.

Fredag den 5 Februar.

Nr 122/1936. Firmaet **Brogaard & Jensen**
(Overretssagfører P Olufsen)

mod

Dansk Radio Union, Philips Radio A/S, Telefunken, Tungsram Elektricitets A/S, Skandinavisk Grammofon A/S og Standard Elektrik A/S (Schjørring),

betræffende Stadfæstelse af et Forbud mod Appellantens Salg af Radioapparater hidrørende fra de indstævnte Firmaer.

Østre Landsrets Dom af 21 Marts 1936: Det nedlagte Forbud stadfæstes som lovlig gjort og forfulgt. Sagens og Forbudsforretningens Omkostninger betaler Sagsøgte, Firmaet Brogaard & Jensen, til Sagsøgerne, Dansk Radio Union, Philips Radio A/S, Telefunken, Tungsram Elektricitets A/S, Skandinavisk Grammofon A/S og Standard Elektrik A/S, med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort gældende, at de Indstævntes Systems Formaal var stridende mod Lov af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden. Erstatningspaastanden er derhos nedsat til 10 000 Kroner.

Den Omstændighed, at Appellanten, som ikke selv har paataget sig nogen kontraktmæssig Forpligtelse overfor de Indstævnte, i flere Tilfælde har købt Radioapparater vidende om, at der forelaa Brud paa en Generalerklæring og hverken har villet

opgive de paagældende Sælgeres Navne eller de Numre, med hvilke Apparaterne var forsynede, findes ikke at kunne medføre, at Appellantens Forhandling af de købte Apparater, selv om den maatte være sket til Underpris, kan betragtes som retstridig.

Som Følge heraf vil det nedlagte Forbud være at ophæve, og for dets Nedlæggelse vil der være at tillægge Appellanten en Erstatning, der findes at kunne fastsættes til 1000 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves.

De Indstævnte, Dansk Radio Union, Philips Radio A/S, Telefunken, Tungsram Elektricitets A/S, Skandinavisk Grammofon A/S og Standard Elektrisk A/S, bør een for alle og alle for een til Appellanten, Firmaet Brogaard & Jensen, betale 1000 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte ligeledes een for alle og alle for een til Appellanten med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juni 1935 blev der mellem Sagsøgerne, Dansk Radio Union — der omfatter 40 Fabrikanter af Radioartikler — Philips Radio A/S, Telefunken, Tungsram Elektricitets A/S, Skandinavisk Grammofon A/S og Standard Elektrisk A/S, afsluttet en Overenskomst, hvori det hedder:

»1.

Denne Overenskomst omfatter alle Radiomærkeartikler — — —, der af Parterne leveres til Forhandlere eller Forbrugere i Saisonen 1935/36

Ved Radiomærkeartikler (R M A) forstaaes Radiomodtagere — — — der af en af de samarbejdende Fabrikanter forsynes med Oprindelsesmærke, og for hvilke der gælder fast Bruttopris (Udsalgspris til Forbruger). — — —

2.

Parterne fastsætter hver for sig Bruttopriser, Rabatter, Leverings- og Betalingsbetingelser samt Identifikationsmærker for deres Radiomærkeartikler, ligesom de hver for sig bestemmer disses Konstruktion, Numre og øvrige Karaktermærker.

Samtidig med denne Overenskomsts Underskrift har Parterne efter indbyrdes Forhandlinger fastsat de minimale Bruttopriser og de maximale Rabatter, som de hver for sig yderst vil anvende i Kontraktperioden

Hver af Parterne (incl DRU's Medlemmer) forpligter sig til i Kontraktperioden at respektere, hvad han saaledes har meddelt de andre Parter. — — —

4.

Parterne forpligter sig til ikke at sælge R M A med Rabat paa Brutto- prisen direkte til Forbrugere. — — —

5.

Parterne forpligter sig til, forinden Salg af R M A til Detailhandler endeligt stadfæstes, at undersøge, om denne forinden har underskrevet en Generalerklæring med det i Bilag 2 fastsatte Indhold — — — og hvis dette ikke er Tilfældet, da at forlange underskrevet en Generalerklæring. — — — Forinden dette er sket, maa intet Salg af R M A endeligt stadfæstes af Parterne og ingen Levering finde Sted. — — —

6.

Ligeledes skal i Kontraktperioden enhver af Parterne, forinden endeligt Salg af R M A til Grossist stadfæstes, have forvisset sig om, at Grossisten har underskrevet Generalerklæring af Indhold som nævnt i Bilag 3, samt er anerkendt som Grossist af en af Parterne.

Forinden dette er sket, maa ingen Stadfæstelse eller Levering finde Sted.«

Der er to Generalerklæringer for Detailhandlere, en gul og en rød. Ved at underskrive den gule Erklæring forpligter Detailhandleren sig bl a til:

»a. Kun at købe og sælge Radiomodtagere — — — forsaavidt disse efter deres Oprindelsesmærker er fabrikeret, samlet eller importeret af en af de samarbejdende Fabrikanter. — — —

b. Ikke at fjerne eller foretage Ændringer i de mig leverede R M A's Konstruktioner, Typebetegnelser, Identifikationsmærker, Numre o s v, — — —

c. Ved ethvert Salg at overholde de af hver enkelt af de samarbejdende Fabrikanter til enhver Tid fastsatte Bruttopriser (Udsalgspriser til Forbrugere) og øvrige Betingelser i Henhold til omstaaende Afsnit II: Salg til Forbrugere. — — —

e. At overholde de særlige Bestemmelser i Henhold til omstaaende Afsnit IV.

f. At underkaste mig Revisions-, Karantæne- og Voldgiftsbestemmelser — — —«

De under c nævnte udførlige Bestemmelser, der gaar ud paa at sikre Overholdelsen af de fastsatte Bruttopriser indeholder bl a Forbud mod, at der »reklameres med, tilbydes eller ydes direkte eller indirekte Rabat, herunder Kontrabat, Priskekort eller Tilgift under nogen Form paa de af den paagældende Fabrikant fastsatte Bruttopriser« og der gives nærmere Regler om Salg paa Afbetaling, Ydelse af Garanti og Service, Vederlag for brugte Radiomodtagere, der tages i Bytte ved Salg af nye m m.

I de under e nævnte Bestemmelser hedder det bl a:

»19. Det er ikke tilladt at deltage i Sammenlutninger af Grossister eller Detailhandlere til fælles Indkøb eller fælles Salg af R M A hidrørende fra de samarbejdende Fabrikanter.

20. R M A maa ikke indgaa i Afslutninger om eller byttes med andre Varer, ejheller leveres en anden Forhandler til Videresalg.«

Den røde Generalerklæring indeholder ikke den ovenfor under a citerede Bestemmelse, men er iøvrigt enslydende med den gule Erklæring.

Detailhandlere, der har underskrevet den gule Erklæring, faar en større Rabat paa Varerne end de Forhandlere, der kun har paataget sig de i den røde Erklæring omhandlede Forpligtelser.

Generalerklæringen for Grossister indeholder tilsvarende Regler samt visse yderligere Bestemmelser. Grossisten er bl a forpligtet til:

»G. Fra enhver Detailhandler, til hvem jeg vil sælge R M A, at indhente en Generalerklæring, som foreskrevet af de samarbejdende Fabrikanter, og indsende denne til Godkendelse til DRU, med mindre jeg fra DRU har faaet skriftlig Meddelelse om, at Generalerklæringen allerede er godkendt.

H. Ikke at levere R M A til andre Grossister og til ikke at lade R M A indgaa i Afslutninger om eller i Bytte med andre Varer.«

Da Sagsøgte, Firmaet Brogaard & Jensen, hvis Indehaver, Grosserer M Brogaard, ikke havde underskrevet Generalerklæring, i sin Butik udstillede Radioapparater, der omfattedes af den ovennævnte Overenskomst, og reklamerede med at have saadanne Apparater til Salg, lod Sagsøgerne den 8 Oktober 1935 foretage Kontrolindkøb i Forretningen af et Philips Radioapparat. Den for Apparater af den paagældende Type fastsatte Bruttopris var 340 Kr, men der blev for kontant Betaling ydet en Rabat paa 3 pCt.

Sagsøgerne lod nu den 9 Oktober 1935 ved Fogedretten for Odense Købstad nedlægge Forbud mod, at Sagsøgte fra sit Forretningslokale afhænder eller i dette udstiller Radioapparater af Sæson 1935—36 hidrørende fra de i Overenskomsten deltagende Firmaer eller reklamerer med at have saadanne Apparater til Salg. Under Fogedforretningen oplyste Grosserer Brogaard, at Firmaet af Modeller fra 1935—36 var i Besiddelse af nogle Apparater af Mærkerne »To-R«, »Always« og »Philips«; men han nægtede at give Oplysning om, hvorfra Firmaet havde faaet disse Apparater.

Den 15 Oktober 1935 fandtes der i Fyens Stiftstidende følgende, bl a af Sagsøgte underskrevne Annonce:

»Krig i Radiobranchen.

Generalerklæringens Underskrivere kan ikke længere være med i Konkurrencen, De har forpligtet sig til:

1. Kun at tage Deres brugte Apparat til 10 pCt af det, som det nye Apparat koster, hvis Deres brugte Apparat er over 2 Aar gammelt. Et Apparat, De for 2 Aar siden gav f Eks Kr 600,00 for, kan De i Dag ved Køb af et Apparat til Kr 300,00 kun faa Kr 30,00 for.

2. At forlange Restbeløbet betalt paa 10 Maaneder.

3. At paalægge 10 pCt Ratebetalingstillæg paa Katalogprisen. Det vil i Virkeligheden sige, at De for Deres brugte Apparat kun faar delvis Dækning af Ratebetalingstillæget.

4. Ikke at give Kontantrabat.

5. Ikke at tage Deres brugte Apparat som nogen Del af den fastsatte mindste Udbetaling.

6. Ikke at handle med Bang & Olufsens Apparater.

1. Vi har derfor ikke underskrevet denne Generalerklæring, hos os retter Prisen sig ikke efter en Overenskomst, men efter hvilken Handelsværdi, Deres Apparat har.

2. Vi giver Dem den Afbetalingstid, vi bliver enige om.

3. Vi giver en passende Kontantrabat.

4. Vi tager Deres brugte Apparat som en Del af Udbetalingen — eventuelt som hele Udbetalingen.

5. Vi forhandler ogsaa Bang & Olufsen. Vi har ikke villet gaa med til at udelukke et 100 pCt dansk Fabrikat til Fordel for Apparater fremstillet for udenlandsk Kapital.

Der siges af vore Konkurrenter, at vi kun sælger B & O. Vi indrømmer, at en stor Del af vort Salg netop ligger paa dette udmærkede Fabrikat. Grunden er udelukkende, at B & O betyder: Dansk Kvalitetsarbejde, Service og at Apparatet er uden Forhæftelse af nogen Art, altsaa meget væsentlige Fordele for vore Kunder.

Vi vil dog gerne med det samme ramme en Pæl igennem denne Usandhed, vi beder Dem betragte vore Vinduer, og De vil se, at vi sælger: B & O, Marconi, Philips, Telefunk, Always m fl.»

Under denne ved Retten for Odense Købstad forberedte Sag har Sagsøgerne paastaet det nedlagte Forbud stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt, subsidiært med den Ændring af Forbudet, at Sagsøgte fra og med Dommens Dato fra sit Forretningslokale ikke maa afhænde de omhandlede Radioapparater paa andre Betingelser end de af Sagsøgerne fastsatte.

Sagsøgte paastaar Forbudet ophævet og Sagsøgerne dømt til in solidum at betale Firmaet en Erstatning paa 20 000 Kr.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at Sagsøgte — som kun har kunnet skaffe sig Apparater af deres Fabrikater ved, at der er sket Overtrædelse af Salgsordningen — har forhandlet disse Apparater i Strid med de af Sagsøgerne fastsatte Betingelser, og at det er sket paa en overfor Sagsøgerne illoyal Maade; herved har Firmaet gjort sig skyldigt i retstridigt Forhold overfor Sagsøgerne.

I den førstnævnte Henseende har Sagsøgerne anført, at Sagsøgte ikke blot — som ved det den 8 Oktober 1935 skete Salg — har givet Rabat for kontant Betaling og derved foretaget egentlige Salg til Underpris, men ogsaa — hvad der ganske maa sidestilles hermed — har solgt Apparater paa Afbetaling, ydet Garanti o s v paa andre Vilkaar end de i Generalerklæringen fastsatte, hvilket fremgaar af Annoncen af 15 Oktober 1935.

Som Bevis for Sagsøgtes illoyale Adfærd har Sagsøgerne for det første henvist til, at Sagsøgte har nægtet saavel at opgive Numrene paa de Radioapparater, Firmaet havde paa Lager, og paa de tidligere solgte Apparater, som for noget Apparats Vedkommende at oplyse, af hvem Firmaet har købt det. Herved lægger Sagsøgte for at holde Muligheden aaben for fremtidig Levering fra de paagældende Sælgere Hindringer i Vejen for, at Sagsøgerne til Gennemførelse af Salgsordningen kan fastslaa, hvilken Forhandler der har misligholdt sin Forpligtelse ifølge Generalerklæring, for derefter at skride ind overfor den paagældende. At alene Nummeret opgives, er ikke altid tilstrækkeligt til, at Sagsøgerne kan finde

Overtræderen, idet man ad den Vej ofte — som det f Eks var Tilfældet med det den 8 Oktober 1935 købte Apparat, der var forsynet med Nr — kun vil naa til en Detailhandler, i hvis Bøger Apparatet ifølge Aftale er opført som solgt mod kontant Betaling. Men dernæst viser Annoncen af 15 Oktober 1935, at Sagsøgte ogsaa paa anden Maade har baaret sig illoyalt ad overfor Sagsøgerne. Det er usandt, naar Sagsøgernes Apparater i Modsætning til A/S Bang & Olufsens Fabrikater i Annoncen angives at være fremstillet for udenlandsk Kapital, og naar det antydes, at Sagsøgerne har villet udelukke det nævnte Selskabs Fabrikater. Der er ingen udenlandsk Kapital i de Firmaer, der er Medlemmer af Dansk Radio Union, og Sagsøgerne har udelukkende af Hensyn til Bang & Olufsen — der er den eneste danske Fabrikant af Betydning, som ikke har tiltraadt Overenskomsten — oprettet den røde Generalerklæring for ikke at hindre Fabrikation og Salg af Selskabets Apparater.

Sagsøgte har heroverfor anført følgende: For at der kunde blive Spørgsmaal om, at der forelaa et retstridigt Forhold fra Sagsøgtets Side, maatte det — da Firmaet ikke har forpligtet sig til at overholde Salgsordningen — i hvert Fald godtgøres, dels at Firmaet har solgt Apparater til Underpris, dels at det ved at fjerne Kontrolmærker eller paa anden Maade har lagt Hindringer i Vejen for Gennemførelsen af Sagsøgernes Kontrolsystem. Men Firmaet har ikke gjort nogen af Delene. Der er vel givet en bestemt Rabat for kontant Betaling, men samme Rabat ydes paa alle de Varer, Firmaet handler med, og denne Nedsættelse af Brutto-prisen kan derfor ikke medføre, at Salget kan betragtes som et virkeligt Undersalg. Firmaet har derhos aldrig solgt noget Apparat, paa hvilket Kontrolmærket var fjernet, eller iøvrigt grebet ind i Kontrolsystemet, og det kan formentlig ikke have nogen Pligt til at angive en Sælger, der har overtraadt sine Forpligtelser overfor Sagsøgerne. Sagsøgerne kan ikke med Føje paaberaabe sig Annoncen af 15 Oktober 1935, da den først er indrykket efter Nedlæggelsen af Forbudet og fremkaldt af dette, og da den overhovedet ikke tog Sigte paa de nye Modeller — som Overenskomsten alene omfatter — men kun paa ældre Modeller af Sagsøgernes Fabrikater. Endvidere hævder Sagsøgte, at det af Sagsøgerne iværksatte System ikke kan have Krav paa Beskyttelse, dels fordi det — uanset at der ikke kan indvendes noget imod Tilstrækkeligheden af selve de i Overenskomsten og Generalerklæringerne fastsatte Bestemmelser — ikke virker effektivt i Praxis, dels fordi dets Formaal er at tvinge Forhandlere og Fabrikanter til at slutte sig til Salgsorganisationen, hvilket strider imod § 3 i Lov af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden.

Færdig fra Trykkeriet den 24 Februar 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

80. Aargang

Højesteretsaaret 1936.

Nr. 31

Fredag den 5 Februar.

For Landsretten har Prokurist i det sagsøgte Firma Niels Brogaard som Vidne forklaret, at Firmaet, der er Eneforhandler for Fyen af Bang & Olufsens Fabrikater, indtil Nedlæggelsen af Forbudet — som nøje er blevet overholdt — har drevet Forretning i Overensstemmelse med det i Annoncen af 15 Oktober 1935 anførte, og at det saavel fra Leverandører, der var forpligtet til at overholde Salgsordningen, som fra andre har kunnet skaffe sig alle de Apparater af Sagsøgernes Fabrikater, som det ønskede, med en Rabat paa mindst 35 pCt. Iøvrigt har Vidnet forklaret i Overensstemmelse med Sagsøgte Procedure.

Ifølge en under Sagen fremlagt Opgørelse har Sagsøgte i Tiden fra den 1 Juli til den 8 Oktober solgt ialt 70 Radioapparater, der omfattedes af den mellem Sagsøgerne afsluttede Overenskomst.

Med Hensyn til Salgsordningen bemærkes, at den ikke kan anses for stridende mod den af Sagsøgte paaberaabte Lovbestemmelse, og at der ikke findes at være paavist saadanne Mangler ved dens Gennemførelse, at Sagsøgte af den Grund vilde være berettiget til ikke at tage Hensyn til Ordningen.

Efter det oplyste har Sagsøgte i flere Tilfælde købt Radioapparater med Vidende om, at der forelaa Brud paa en Generalerklæring, og Sagsøgte har hverken villet opgive de paagældende Sælgeres Navne eller de Numre, med hvilken Apparaterne var forsynet. Under disse Omstændigheder findes Firmaet at have været uberettiget til at videresælge Apparaterne med Kontant-Rabat paa den af Sagsøgerne fastsatte Bruttoprís — hvilket udtrykkelig er forbudt i Generalerklæringen — eller paa Vilkaar, der strider mod de omtalte, i Tilknytning til Bestemmelserne om Overholdelse af selve Kontant-Bruttoprísen givne Regler angaaende Vederlagets Fastsættelse iøvrigt.

Herefter vil Forbudet, mod hvis Omfang der ikke er gjort Indsigelse, være at stadfæste.

Denne Sags og Forbudssagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med ialt 300 Kr.

Mandag den 8 Februar.

Nr 247/1936.

Rigsadvokaten

mod

Bendix Mikkelsen (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 195 og Næringslovens § 2.

Københavns Byrets Dom af 20 Juli 1936: De Tiltalte Hjalmar Vilhelm Anders Liliendal og Bendix Mikkelsen bør straffes: Liliendal med Hæfte i 40 Dage, Mikkelsen med en Bøde stor 600 Kr, der tilfalder Statskassen med 300 Kr og Københavns Kommunes Kasse med 300 Kr, og som vil være at erlægge inden 15 Dage fra Dato og saaledes, at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hæfte i 50 Dage. Fuldbyrdelsen af den Tiltalte Liliendal ikendte Straf vil dog være at udsætte, saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid paa 5 Aar bortfalder under de i Straffelovens 7de Kapitel fastsatte Betingelser. De Tiltalte bør een for begge og begge for een betaler Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Godskesen, 25 Kr.

Østre Landsrets Dom af 16 September 1936: Byrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bøden tillægges Statskassen med 500 Kr og Københavns Kommunes Kasse med 100 Kr. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder 40 Kr i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Jespersen, udredes af Tiltalte Bendix Mikkelsen. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bøden findes at burde nedsættes til 300 Kroner, hvoraf 250 Kroner tillægges Statskassen og 50 Kroner Københavns Kommunes Kasse, hvorhos Forvandlingsstraffen vil være at fastsætte til Hæfte i 20 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 300 Kroner, hvoraf 250 Kroner tillægges Statskassen og 50 Kroner Københavns Kommunes Kasse. Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 20 Dage. Det Overretssagfører K Jespersen tillagte Salær for Landsretten 40 Kroner og i Salær for Høje-

steret til Højesteretssagfører Møldrup 80 Kroner udredes af det offentlige.

Byretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Statsadvokaten for Københavns Anklageskrift af 3 Juli 1936 er der rejst Tiltale mod Hjalmar Vilhelm Anders Liliendal og Bendix Mikkelsen ved Københavns Byret til at lide Straf:

A.

I.

Liliendal.

Efter Straffelovens § 279 for Bedrageri ved i Tiden fra Oktober 1935 til Maj 1936 at have solgt til Private cirka 250 kg Kunsthonning for en Pris af 2,60 Kr pr Spand indeholdende 1½ kg, idet han ved Salget dels har betegnet Varen som »god Honning«, dels svigagtig har fortiet, at den var et Kunstprodukt, hvorved han for at skaffe sig Vinding har fremkaldt den Vildfarelse hos Køberen, at Varen var Bihonning, og

II.

Efter Næringslovens § 95 for Overtrædelse af dens §§ 2 og 40 ved at have omført og forhandlet den ovennævnte Vare uden at have erhvervet Næringsadkomst.

B.

I.

Mikkelsen.

Efter Straffelovens § 195, 1 Punktum ved i Tiden fra 12 Februar 1936 til 9 Maj 1936 at have solgt fra sin Bopæl, Skjulhøjs Allé 45, 1 Sal, cirka 335 kg af et honninglignende Produkt (Kunsthonning), uden at det paa utvetydig Maade var angivet paa Varen selv, dens Etikette eller Indpakning, at den var eftergjort, og

II.

Efter Næringslovens § 95 for Overtrædelse af dens § 2, ved i Tiden fra 12 Februar 1936 til 28 April 1936 at have forhandlet ovennævnte Vare uden at være i Besiddelse af Næringsadkomst.

Tiltalte Hjalmar Vilhelm Anders Liliendal er født den 4 Maj 1911 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Bendix Mikkelsen er født den 18 Maj 1890 og tidligere anset:

1. Ved Københavns Byrets 1 Afdeling den 9 Juli 1934 efter Straffelovens § 195 og Anordning Nr 356 af 2 December 1933 § 1 med Bøde 50 Kr, Forvandlingsstraffen 5 Dages Hæfte.

2. Ved samme Ret den 12 Februar 1936 efter Anordning Nr 356 af 2 December 1933 § 1, Lov Nr 138 af 28 April 1931 §§ 2 og 29, ifr § 95, og Straffelovens § 195 vedtaget en Bøde paa 400 Kr. Forvandlingsstraf 30 Dages Hæfte.

Foreløbig bemærkes, at Steins Laboratorium har erklæret, at det Produkt, de Tiltalte har solgt, er Kunsthonning (kunstigt tilvirket Invertsukker), saaledes at det maa anses uberettiget, naar det af Tiltalte Liliendal

dal er forhandlet under Betegnelsen »Honning«, jfr Anordning Nr 356 af 2 December 1933. Dette forhandles iverigt i Detailhandlen efter det i Sagen oplyste til en Pris af cirka 45—50 Øre for et Glas à $\frac{1}{2}$ kg. Honning skal koste 90—110 Øre pr $\frac{1}{2}$ kg. i Indkøb.

Ad A I.

Tiltalte Liliendal har under Forundersøgelsen erkendt, at han fra Oktober 1935 til Maj 1936 har solgt Kunsthonning, idet han gik fra Dør til Dør og foreviste en Spand med Kunsthonning og spurgte, om man vilde købe Honning. Han havde faaet at vide af Tiltalte Mikkelsen, at han ikke maatte sælge det som ægte Honning, og han vidste godt, at det var Kunsthonning, hvilket han imidlertid ingensinde angav. Naar Folk spurgte, hvad det var, sagde han, at det var god Honning, og tilbød endvidere Folk at smage.

Han har købt den af Medtiltalte for 1 Kr 60 Øre pr Spand à $1\frac{1}{2}$ kg og videresolgt den for 2 Kr 60 Øre pr Spand à $1\frac{1}{2}$ kg. Han vil have solgt ialt cirka 100 à 150 Spande med en samlet Fortjeneste paa ialt cirka 150 Kr.

Naar nu henses til, at Varen i alle Tilfælde er blevet forhandlet i tilsvarende Emballage som ægte Bihonning forhandles i, at man har søgt at give Produktet det samme Udseende, Lugt og Smag som Bihonning, at man har forhandlet det til en Pris, der, især naar henses til, at Produktet solgtes »fra Dør til Dør«, har ligget tæt op imod Prisen for Bihonning og betydelig over den almindelige Butikspris for Kunsthonning, samt at Tiltalte ingensinde har betegnet Varen som et Kunstprodukt og endog paa direkte Forespørgsel om, hvad det var for en Vare, vil have sagt, at det var »god Honning«, findes det godtgjort, at Tiltalte svigagtig har fremkaldt den Vildfarelse hos Køberne, at Varen var Bihonning.

ad A II.

Tiltalte har uforbeholdent erkendt sig skyldig i dette Forhold.

ad B I.

Tiltalte Bendix Mikkelsen har under Forundersøgelsen erkendt, at han fra 12 Februar 1936 til 9 Maj 1936 fra sin Bopæl, Skjulhøjs Allé 45, 1 Sal, har solgt cirka 225 kg Kunsthonning, uden at det paa Varen eller dens Etikette eller Indpakning var angivet, hvad det drejede sig om.

Han hævder, at han efter sin sidste Bøde skrev til sin Leverandør og bad om Etiketter, men denne svarede ham, at det ikke var nødvendigt, da han havde en Frifindelsesdom. Han har kun solgt til Personer, der henvendte sig til ham, men har ikke selv opsøgt Kunder.

Allerede under Hensyn til, at Hensigten med Straffelovens § 195 maa antages at være den at beskytte det købende Publikum mod at købe et eftergiort Levnedsmiddel for et ægte, findes Tiltalte — der efter det oplyste maatte være fuldt ud klar over, at i al Fald Medtiltalte Liliendal har aftaget Varen med Videresalg til Private for Øje — at have haft Pligt til at foretage den i Bestemmelsen foreskrevne Mærkning af Varen, og han vil derfor være at anse efter Paastanden i Anklageskriftet.

ad B II.

Tiltalte har uforbeholdent erklæret sig skyldig i dette Forhold.

Ingen af de Tiltalte har været fængslet under Sagen.

Som Følge af det fornævnte og med Bemærkning, at de afgivne Tilstaelsers Rigtighed bestyrkes ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, vil de Tiltalte være at anse:

Liliendal dels efter Straffelovens § 287, I, jfr § 279, dels efter Næringslovens § 95 for Overtrædelse af dens §§ 2 og 40 efter Omstændighederne og under eet med Hæfte i 40 Dage.

Mikkelsen dels efter Straffelovens § 195, Pkt 1, dels efter Næringslovens § 95 for Overtrædelse af dens § 2 efter Omstændighederne og under eet med en Bøde stor 600 Kr, der tilfalder Statskassen med 300 Kr og Københavns Kommunes Kasse med 300 Kr, og som vil være at erlægge inden 15 Dage fra Dato, subsidiært Hæfte i 50 Dage.

Fuldbyrdelsen af den Tiltalte Liliendal ikendte Straf vil dog være at udsætte, saaledes at Straffen efter Forløbet af en Prøvetid paa 5 Aar bortfalder under de i Straffelovens 7de Kapitel fastsatte Betingelser.

Anordning af Tilsyn skønnes efter Omstændighederne ikke formaalstjenligt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 7 Afdeling (154/1936) den 20 Juli 1936 og er af Tiltalte Bendix Mikkelsen paaanket til Frifindelse, forsaavidt han er tiltalt for Overtrædelse af Straffelovens § 195 og iøvrigt til Formildelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af Straffen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket, dog at Bøden tillægges Statskassen med 500 Kr og Københavns Kommunes Kasse med 100 Kr.

Nr 271/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Grosserer **Jakob Julius Viggo Jørgensen** (David),

der tiltales for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Oktober 1936: Tiltalte, Grosserer og Detailhandler Jakob Julius Viggo Jørgensen, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 100 Kr, subsidiært være at hensætte i Hæfte i 6 Dage. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paa-
 anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Med Bemærkning, at Tiltaltes Benyttelse af den i Dommen
 ommeldte Varetekst — der delvis er en Afskrift af den Anmelde-
 rens Pakninger for »Ruga«-Knækbrød paatrykte Tekst — ikke
 isoleret set vilde kunne henføres under den i Dommen nævnte Lov-
 bestemmelse, vil Dommen i Henhold til de i denne anførte Grunde
 være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at
 stande.

I Salær for Højesteret til Højesteretssag-
 fører David betaler Tiltalte, Grosserer Jakob
 Julius Viggo Jørgensen, 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Grosserer og Detailhandler Jakob
 Julius Viggo Jørgensen for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts
 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der under Adresse Ndr Frihavsgade 20 driver Handel med
 Kolonialvarer, benytter i Erhvervsøjemed et Navn og en Varetekst, der
 er egnet til at hidføre Forvekslinger med Betegnelse ført af anden Er-
 hvervsvirksomhed.

Anmelderen er A/S Christianshavns Rugbrødsfabrik og Knækbrøds-
 fabriken »Ruga«. Begæring om Strafforfølgning er tiltraadt af Industri-
 raadet.

Klagerne har nærmere anført, at Christianshavns Rugbrødsfabrik
 fremstiller Knækbrød under Navnet »Ama Rug Knækbrød«. »Ama« er
 registreret den 27 April 1935 som Led i en Etikette. Desuden er »Ama«
 den 10 November 1934 registreret som Ordmærke for Rugbrød. Der
 findes imidlertid i Handlen et andet Knækbrødsfabrikat, der gaar under
 Navnet »Amba«. Paa »Amba«-Pakningernes ene Side er saa godt som
 ordret aftrykt en Inskription, der findes paa Klagernes Pakninger og
 lyder saaledes:

»Delikatesse Knækbrød, der er fremstillet af hele Rugkernens Ind-
 hold, er et kraftigt, nærende, bloddannende Produkt, ligesom det paa
 Grund af sit ringe Vandindhold og hele Sammensætning yder en glim-
 rende Stimulans for Fordøjelsesorganerne.«

Dette Knækbrød forhandles bl a af Tiltalte; efter Klagernes For-
 mening frembyder saavel Ordet »Amba« som den ovennævnte Inskrip-
 tion saa stor Lighed med Klagernes Navn »Ama« og Inskription, at For-
 veksling er nærliggende.

Tiltalte erkender, at han siden den 1 Juni d A har forhandlet Knæk-
 brød af Fabrikatet »Amba«. Han foretager selv Pakningen af det om-

handlede Knækbrød, men han ønsker ikke at give Oplysning om, hvor han køber det. Han nægter sig skyldig i noget ulovligt, idet Navnet »Amba« er saa forskelligt fra Navnet »Ama«, at Forveksling ikke kan finde Sted, ligesom Pakningerne ikke ligner hinanden. Ogsaa med Hensyn til Teksten paa »Amba«s Pakninger nægter han sig skyldig i noget ulovligt, idet Teksten, selv om den ligner Teksten paa Rugas Pakninger, er en ganske almindelig og sandfærdig Form, som kun indeholder Oplysninger om Knækbrødets Fremstilling og Egenskaber. »Amba« er indregistreret for Havregryn.

Retten maa give Klagerne Medhold i, at selv om de 2 Pakninger i Form og Udseende ellers ikke ligner hinanden, er Tiltalte dog ikke berettiget til at benytte Navnet »Amba« eller Klagernes særegne Varetekst, idet den paagældende Brug, da Varen for begges Vedkommende bestaar af Rug-Knækbrød, kommer Klagerens Rettigheder for nær. Tiltalte vil derfor for Overtrædelse af ovennævnte Lovbestemmelse være at idømme en Bøde til Københavns Kommunes Kasse, der passende findes at kunne sættes til 100 Kr, subsidiært 6 Dages Hæfte. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

O n s d a g d e n 1 0 F e b r u a r .

Nr 201/1936. Gaardejer **Marius Andersen Friis** (Meyer)

m o d

Godsejer **Ib de Mylius Benzon** (Overretssagfører J C Jerslev),

betræffende Afløsning af en Rekognition.

Vestre Landsrets Dom af 12 Juni 1936: Sagsøgte, Godsejerinde H de Mylius Benzon, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Marius Andersen Friis, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter at Godsejerinde H de Mylius Benzon er afgaaet ved Døden, er Godsejer Ib de Mylius Benzon indtraadt i Sagen som Indstævnt.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Marius Andersen Friis, til Indstævnte, Godsejer Ib de Mylius Benzon, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 11 Januar 1907 og Skøde af 15 Oktober s A, tinglyst den 16 Marts 1908, solgte nu afdøde Stamhusbesidder, Løjtnant S E de Mylius Benzon, hvis efterladte Hustru, Sagsøgte Godsejerinde, H de Mylius Benzon af Benzon hensidder i uskiftet Bo, til Rasmus Sørensens af Karlby Ejendommen Matr Nr 6a af Karlby By og Sogn, hvilken Ejendom ved Skøde af 14 Januar 1920, tinglyst 21 s M er overdraget til Sagsøgeren, Gaardejer Marius Andersen Friis af Karlby. I fornævnte Købekontrakts Post 4 hedder det: »Intet Adkomstdokument paa denne Ejendom, eller Dele deraf maa indgives til Tinglæsning eller anses gældende forinden det er forsynet med Stamhusbesidderens eller hans Fuldmægtiges Paategning om, at der til Stamhuset er betalt en Rekognition ved Ejerskifte af 2 — to pro Cent — af Købe- eller Overdragelsessummen for det solgte eller overdragne. Ved Beregning af Rekognition tages alene den faste Ejendoms stempelpligtige Værdi i Betragtning — — —« I Skødet til Sagsøgeren indeholdes der derhos Bemærkning om, at denne er gjort bekendt med den paagældende Hæftelse. Ved Opsigelse af 20 September 1935 har Sagsøgte i Henhold til Lov om Afløsning af Grundbyrder Nr 505 af 28 September 1918 § 3 opsagt Rekognitionen til Afløsning pr den 1 Januar 1936 ved Indbetaling af 3 pCt af Ejendommens stempelpligtige Værdi.

Under Anbringende af, at der ikke i bemeldte Lov er Hjemmel til at opsigte Rekognitionen som sket, har Sagsøgeren derefter under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte kendt uberettiget til at kræve Rekognitionen afløst i Henhold til nævnte Lov.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at Loven af 1918 ikke omfatter Rekognitioner i al Almindelighed, men kun saadanne, der — paalagt i Forbindelse med visse faste aarlige Afgifter — er fastsat til bestemt angivne Værdier, og ikke som i fornævnte Købekontrakt til en vis Procentdel af en fremtidig uvis Købesum, og han har herved nærmere henvist dels til Ordene i Lovens § 3, 1 Pkt »med Tillæg af«, dels til, at Loven ikke indeholder nogen Regel for Beregning af Afløsningssummen i et Tilfælde som det foreliggende.

I det saaledes anførte findes der dog ikke at kunne gives Sagsøgeren Medhold. Medens Lov Nr 174 af 20 Marts 1918 — der efterfulgtes af fornævnte Lov — handler om »Afløsning af Arvefæsteafgifter og lignende

Grundbyrder«, er disse Ord i den nugældende Lov erstattet af Ordene »Afløsning af Grundbyrder«, og det synes derhos af Forhandlingerne om Lovforslaget at fremgaa, at der herved sigtes til alle saadanne en fast Ejendom paahvilende Afgifter, der falder ind under det almindelige Grundbyrdebegreb. Idet nu den her under Sagen omhandlede Afgift ifølge Købekontraktens Bestemmelser er uopsigelig fra Debtors Side og er lagt som en Hæftelse paa Ejendommen alene, findes den efter sin almindelige Karakter at maatte henregnes til de af Loven omfattede Grundbyrder. At Loven i § 3 benytter Ordene »med Tillæg af«, hvilke Ord under Udvalgsbehandlingen er sat i Stedet for Ordet »og« i Forslaget til § 3, findes ikke at kunne anføres herimod, idet den anvendte Ordlyd maa antages valgt af Hensyn til, at Rekognition ved Ejerskifte hyppigst er betinget i Tilfælde, hvor der desuden svares visse faste aarlige Afgifter. For saa vidt det derhos af Sagsøgeren er anbragt, at Loven savner en Regel for, hvorledes Afløsningssummen skal beregnes i det foreliggende Tilfælde, findes der ej heller at kunne tillægges denne Indsigelse Betydning, idet Købekontrakten ved sin Henvisning til den stempelpligtige Værdi giver et Udgangspunkt — Ejendomsskyldværdien — for Udregningen af Afløsningssummen, som ikke er i Disfævor af Sagsøgeren.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgte's Frifindelsepaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Nr 154/1936. Fru **Sine Christine Jensen** (Bruun efter Ordre)
m o d

fhv Inspektør **Jakob Gothard Viktor Jensen** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Omfanget af Indstævntes Pligt til at betale Underholdsbidrag.

Østre Landsrets Dom af 21 Oktober 1935: Sagsøgte, fhv Inspektør Jakob Gothard Viktor Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Sine Christine Jensen, f Jensen, i denne Sag fri at være. Sagsøgerinden bør til Sagsøgte betale i Sagsomkostninger 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Der tillægges Overretssagfører J L Cohen hos det offentlige i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 2 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantindens Paastand ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale som Underholdsbidrag for Aaret

1935	Kroner 6000
efter Fradrag af betalte 12×233 Kroner	— 2796
	Kroner 3204

med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 Januar 1936 til Betaling sker, at det anerkendes, at Indstævnte skal betale Appellantinden et aarligt Underholdsbidrag fra 1 Januar 1936 at regne af Størrelse svarende til en Tredjedel af hans samlede Indkomst i det foregaaende Kalenderaar, for 1936 i Kalenderaaret 1935, hidrørende fra Pension hos Carlsberg Bryggerierne og fortjent ved personligt Arbejde, dog at Bidraget ikke kan overstige 6000 Kroner aarlig samt at Indstævnte tilpligtes at tegne en Overlevelseshærente til Fordel for Appellantinden i et statsanerkendt Forsikringsselskab paa 1000 Kroner aarlig og til Vedligeholdelse af denne og den af Indstævnte allerede tegnede Overlevelseshærente, stor 2000 Kroner aarlig, at betale til Appellantinden kvartaarlig dels i Anledning af Overlevelseshærenten, stor 2000 Kroner, 99 Kroner 27 Øre fra 11 August 1935 at regne, dels i Anledning af Overlevelseshærenten, stor 1000 Kroner, 71 Kroner 30 Øre fra 11 Februar 1937.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes den naturlige Forstaaelse af den i Skilsmissevilkaarene indeholdte Bestemmelse om Underholdsbidragets Størrelse, uanset at Indstævnte ikke længere har Stillingen hos Carlsberg Bryggerierne, at være, at Indstævnte skal betale Bidrag overensstemmende med Appellantindens derom nedlagte Paastand for Tiden fra 1 Januar 1936 at regne, dog saaledes, at man ved Beregningen af Indstævntes Indkomster lægger hans af Skattevæsenet godkendte Beregning af Nettoindtægten for det foregaaende Aar til Grund uden de i Skatteloven hjemlede Fradrag.

Efter denne Forstaaelse af Vilkaarene og idet Indtægten, hvoraf Bidrag for Aaret 1935 skal beregnes, sættes som godkendt af Skattemyndighederne til 13 263 Kroner, vil Indstævnte som Underholdsbidrag for 1935 have at betale Appellantinden 4421 Kroner med Fradrag af de allerede betalte 2796 Kroner eller til Rest 1625 Kroner med Renter som paastaaet.

Derimod findes den ved Parternes Overenskomst af 14 November 1933 foretagne Nedsættelse af Overlevelseshærenten fra 3000 Kroner til 2000 Kroner saavel efter Overenskomstens Ordlyd som efter det iøvrigt oplyste at være en Nedsættelse gældende for stedse, og Appellantindens Paastand om Tegning af yderligere Overlevelseshærente overensstemmende med de oprindelig vedtagne Vilkaar for Skilsmissemænd og Præmiebetaling til Vedligeholdelse af denne vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Da det i den indankede Dom anførte med Hensyn til Appellantindens Paastand om, at Indstævnte fremtidig skulde betale Vedligeholdelsespræmier vedrørende Overlevelseshærenten til hende, derhos findes at kunne tiltrædes, vil Appellantindens Paastand herom heller ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde opheves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Inspektør Jakob Gothard Viktor Jensen, bør til Appellantinden, Fru Sine Christine Jensen, betale 1625 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1936 til Betaling sker.

Indstævnte bør derhos anerkende, at han efter Skilsmissevilkaarene mellem ham og Appellantinden skal betale Appellantinden et aarligt Underholdsbidrag fra den 1 Januar 1936 at regne, svarende til $\frac{1}{3}$ af hans samlede af Skattevæsnet godkendte Nettoindtægt — uden de i Skatteloven hjemlede Fradrag — i det foregaaende Kalenderaar, for 1936 i Kalenderaaret 1935, hidrørende fra Pension hos Carlsberg Bryggerierne og fortjent ved personligt Arbejde, dog at Bidraget ikke kan overstige 6000 Kroner aarlig.

Iøvrigt bør Indstævnte for Appellantindens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det Overretssagfører J L Cohen for Landsretten tillagte Salær og Godtgørelse for Udlæg 80 Kroner og 2 Kroner og Salær og Godtgørelse for Udlæg for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun 400 Kroner og 50 Kroner udredes af det offentlige.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerinden, Fru Sine Christine Jensen, født Jensen, hvem der er meddelt fri Proces, har ved Stævning af 30 Juli 1935 anlagt nærværende Sag imod Sagsøgte, fhv Inspektør Jakob Gothard Viktor Jensen, der er hendes fraskilte Ægtefælle, til Afgørelse af Omfanget af den Underholdspligt, der ifølge Parternes Vedtagelse paahviler ham overfor hende.

Sagsøgte har i 33 Aar været ansat ved Carlsberg Bryggerierne, indtil han — som Inspektør — afskedigedes derfra i Sommeren 1933 med Pension og Dyrtidstillæg. Som Inspektør havde hans Indkomster andraget ca 15—18 000 Kr.

Parterne indgik Ægteskab den 2 Maj 1912. Paa Grund af Uoverensstemmelse imellem dem ordnede de i 1922 deres økonomiske Mellemværende. Der tilgik Sagsøgerinden en Formue paa 25 000 Kr. Ved en den 1 September 1922 konfirmeret Ægtepagt af 20 April s A ophævedes

Formuefællesskabet, hvorhos Sagsøgte forpligtede sig til at tilsvare Sagsøgerinden et aarligt Underholdsbidrag paa 4000 Kr. Ved kgl Bevilling af 17 Oktober 1925 meddeltes der efter Sagsøgerindens Ansøgning — i Medfør af § 59, jfr § 65, i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 — Parterne Skilsmisse paa de af dem den 14 s M vedtagne, Bevillingen vedhæftede Vilkaar. Ved disse — der er affattede af Sagfører — forpligtede Sagsøgte sig, indtil Sagsøgerinden maatte indgaa nyt Ægteskab, til fra og med 1 Januar 1926 at yde hende »et aarligt Underholdsbidrag, udgørende $\frac{1}{3}$ — en Trediedel — af det Beløb, han i hvert enkelt sidst forløbne Aar har oppebaaret hos Carlsberg Bryggerierne som Løn og Dyrtidstillæg i Henhold til Bryggeriernes Opgørelse til Skattevæsnet«. Bidraget kunde dog ikke overstige 6000 Kr aarlig. Sagsøgte forpligtede sig derhos til efter Skilsmissen at tegne og vedligeholde en Overlevelsesrente for Sagsøgerinden, stor 3000 Kr. Denne er tegnet i Statsanstalten for Livsforsikring. Præmien forfalder 11 Februar, 11 Maj, 11 August og 11 November. Betales en Præmie ikke til Forfaldsdagen, holdes Forsikringen desuagtet i Kraft indtil næste Forfaldsdag.

Sagsøgtes Pension andrager 468 Kr pr Maaned, hvortil kommer Dyrtidstillæget 50 pCt 234 Kr. Sagsøgte oppebærer saaledes ialt fra Bryggerierne 702 Kr pr Maaned, eller 8424 Kr pr Aar.

Parterne, imellem hvilke der da havde været forskellige Uoverensstemmelser, oprettede den 14 November 1933 et Dokument, hvori det i Begyndelsen hedder: »Undertegnede fhv Ægtefæller — — — er Dags Dato blevet enige om, at alle Mellemværender mellem os skal op- og afgøres paa følgende Maade, idet vore Skilsmissevilkaar iøvrigt staar ved Magt.« I Dokumentet, der bl a ordnede nogle Restancer, hedder det med Hensyn til Bidraget: »For Aaret 1934 betaler jeg, Viktor Jensen, til Fru Kristine Jensen, 233 Kr mdl fra 1 Januar 1934 at regne til 1 December s A inkl.« Sagsøgte havde ikke betalt den pr 11 August 1933 forfaldne Forsikringspræmie indenfor Respittiden. Ved Dokumentet af 14 November 1933 indgik Sagsøgerinden paa, at Overlevelsesrenten nedsattes til 2000 Kr, og Sagsøgte forpligtede sig til at bringe Overlevelsesrenten i Kraft igen, f s v angaar nævnte Beløb. Dette er ogsaa sket; den kvartaarlige Præmie andrager 99 Kr 27 Øre. Sagsøgte har senest betalt Præmie pr 11 Maj 1935, hvilket skete den 10 August s A.

Sagsøgte er født den 5 Maj 1886. Sagsøgerinden er nu 53 Aar gammel. Der er ingen Børn af Parternes Ægteskab. Sagsøgte er gift paany. I 1933 har han kun haft Indtægt fra Bryggerierne. I 1934 har han ved Agentvirksomhed haft yderligere Fortjeneste. Sagsøgerinden, der mener at have Krav paa Underholdsbidrag ogsaa af denne Fortjeneste — og bortset fra de skattemæssige Fradrag, —, og som paa Grund af, at Sagsøgte een Gang har forsømt rettidig at betale Præmie til Statsanstalten, føler sig usikker med Hensyn til Forsikringens Opretholdelse, har i Sagen nedlagt følgende Paastand:

1. at det anerkendes, at Sagsøgte skal betale Sagsøgerinden et aarligt Underholdsbidrag af Størrelse svarende til $\frac{1}{3}$ af hans samlede Indkomster i det foregaaende Kalenderaar, uanset hvorfra de hidrører, dog at Bidraget ikke kan overstige 6000 Kr aarlig,

2. at Sagsøgte tilpligtes til Sagsøgerinden som Bidrag for Aaret 1935 at yde hende 4421 Kr med $\frac{1}{12}$ maanedlig forud, dog med Forbehold, saafremt det skulde vise sig, at Sagsøgtes Indtægt i Aaret 1934 har været større end 13 263 Kr,

3. at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgerinden 99 Kr 27 Øre kvartaarlig fra 11 August 1935 at regne.

Sagsøgte nedlægger ad 1—2) Paastand paa, at det anerkendes, at Sagsøgte i Underholdsbidrag til Sagsøgerinden skal betale en Trediedel af Sagsøgtes Indtægt fra Carlsberg Bryggerierne, og ad 3) Paastand paa Frifindelse.

Den af Sagsøgerinden paaberaabte Omstændighed, at hun ved Vedtagelsen af ovennævnte Vilkaar for Skilsmissen ikke har regnet med den nu foreliggende Situation, findes ikke at kunne føre til, som paastaaet af hende, i Strid med Vedtagelsens Ordlyd at anse Sagsøgte som havende for den anførte Situation vedtaget et Bidrag af $\frac{1}{3}$ af hans samlede Indkomster, uanset hvorfra de hidrører, idet nemlig en Sidestilling af de to Situationer ikke findes berettiget. Naar Sagsøgerinden specielt har henvist til, at Sagsøgte med Hensyn til Beregningsgrundlaget i den nu foreliggende Situation skulde være garderet ved Maximumsbeløbet 6000 Kr, skal bemærkes, at denne Begrænsning i Skilsmissevilkaarene — som Bestemmelsen iøvrigt — klart har Hensyn til Sagsøgtes Indtægtsforhold ved Bryggerierne.

Sagsøgerindens Paastand 1 og 2) vil herefter ikke kunne tages til Følge. Til udtrykkelig — i Konklusionen — at give Sagsøgte Dom efter dennes Paastand ad 1 og 2 findes paa den anden Side ikke Grund.

Med Hensyn til Paastand 3) har Sagsøgte oplyst, at han, forinden han ved ovenanførte Lejlighed oversad Respittiden for Præmiens Indbetaling, havde meddelt Sagsøgerindens daværende Sagfører, at han ikke vilde være i Stand til at betale Præmien før i Begyndelsen af December. At Sagsøgte ellers benytter sig af den fulde Respittid, mener han ikke bør lægges ham til Last. Sagsøgte finder ikke at burde tilpligtes at betale Præmien til Sagsøgerinden, da han ikke har nogen Garanti for, at hun viderebetaler den til Statsanstalten. I det saaledes anførte maa der ganske gives Sagsøgte Medhold.

Som Følge af det foranførte vil Sagsøgte i det hele være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerinden have at godtgøre Sagsøgte 250 Kr.

Der vil hos det offentlige være at tillægge den for Sagsøgerinden beskikkede Sagfører, Overretssagfører J L Cohen, i Salær 80 Kr, og i Godtgørelse for Udlæg 2 Kr.

Nr 276/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Herman Hansen (Harboe),

der tiltales for Underslæb.

Dom afsagt af Retten for Varde Købstad m v den 23 Juni 1936: De Tiltalte, Peder Clausager Pedersen og Hans Herman Hansen, bør hver især straffes med Fængsel i 3 Maaneder, dog at Straffens Fuldbyrkelse udsættes, saaledes at Straffen bortfalder efter Udløbet af 3 Aar, saafremt Lovens Betingelser i saa Henseende opfyldes, samt yderligere paa Vilkaar, at den nedenfor idømte Erstatning udbetales Besvegne inden den 1 Oktober 1936. Tilsyn i Prøvetiden skønnes ikke formaalstjenligt. De borgerlige Rettigheder frakendes ikke de Tiltalte. De Tiltalte betaler in solidum Sagens Omkostninger, herunder i Salær til Overretssagfører Garde, Tranebjerg, 15 Kr, hvorhos Tiltalte Pedersen betaler i Salær til Sagfører Lyster, Varde, 50 Kr og Tiltalte Hansen i Salær til Overretssagfører Harck, Varde, 50 Kr. Endelig betaler begge Tiltalte in solidum i Erstatning til Købmand Clemmen Hansen af Brundby 1000 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 26 September 1936: Underrettsdommen bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Udsættelse af Straffens Fuldbyrkelse bortfalder, og at de borgerlige Rettigheder frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Teisen, 50 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Erstatningspaastanden er ikke gentaget for Højesteret, idet Erstatningskravet er fyldestgjort ved en med den for Underretten Medtiltalte truffet Ordning.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den iøvrigt være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør — bortset fra Bestemmelsen om Erstatning — ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte, Hans Herman Hansen, 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales i Henhold til Anklageskrift af 25 Maj 1936 fra Statsadvokaten i Sønderborg:

I. Hans Herman Hansen, Bager, boende Nørrebro 31, Odense, som er født den 11 August 1898 i Saltofte, Stenlille Sogn, og som ikke er befundet tidligere straffet, og

II. Peder Clausager Pedersen, fhv Møller af Vestkjær, nu Thorup Mølle pr Knebel, som er født den 11 Februar 1902 i Aarre, og som ikke er befundet tidligere straffet,

til at lide Straf efter Straffelovens § 278 for Underslæb i Anledning af, at de, der ved Overenskomst af 17 Juni 1934 havde antaget daværende Kommis Clemmen Hansen som Chauffør i den af dem i Forening drevne Bagerforretning i Bjerremose, saaledes at Clemmen Hansen som Sikkerhed for den ham overladte Vogn og de ham betroede Varer skulde deponere 1000 Kr hos de Tiltalte, hvilken Sikkerhed skulde tilbagebetales ved Forholdets Ophør, i Løbet af Sommeren, til egen Fordel har forbrugt det nævnte Beløb, der af Clemmen Hansen var indbetalt med 500 Kr den 17 Juni 1934 og 500 Kr den 9 Juli 1934, uagtet de Tiltalte indsaa eller maatte indse, at de vilde være ganske ude af Stand til at tilbagebetale Beløbet.

Borgerlige Rettigheder paastaas frakendt de Tiltalte, hvorhos der nedlægges Paastand paa, at de i Erstatning til Købmand Clemmen Hansen, Brundby, tilpligtes at udrede 1000 Kr.

Begge Tiltalte har nægtet sig skyldige i den dem paasigtede Lovovertrædelse.

Efter de Tiltaltes og den af Købmand Clemmen Hansen af Brundby som Vidne afgivne Forklaring, er Sagens nærmere Omstændigheder følgende:

Tiltalte Pedersen, som drev Mølleri fra sin Ejendom i Bjerremose, bestemte sig til ved Siden af at bygge et Bageri og engagerede Medtiltalte Hansen til at forestaa dette. Der blev oprettet en Interessentskabskontrakt mellem dem, hvorefter Hansen var Medindehaver af Bageriet. Medens dette endnu var under Opførelse, averterede de efter en Chauffør. Efter Tiltalte Pedersens Forklaring var det Tiltalte Hansen, som fik den Idé, at de skulde forlange et Depositum af Chaufføren til Sikkerhed for Bilen og Varerne, han skulde køre med, men Tiltalte Hansen har ikke kunnet erindre sig og vil ikke tro, det var hans Idé. Da Vidnet Clemmen Hansen meldte sig og efter Forhandling tilbød at betale 1000 Kr kontant i Depositum, blev han engageret af de Tiltalte. Den 17 Juni 1934 indbetalte han de første 500 Kr paa Tiltalte Pedersens Bopæl mod Kvittering af begge de Tiltalte. Pengene blev lagt i Tiltalte Pedersens Skrivebordsskuffe og laa her til Clemmen Hansen den 9 Juli 1934 indbetalte de resterende 500 Kr, ligeledes mod Kvittering af begge de Tiltalte, og samtidig tiltraadte Pladsen. Den 14 Juli 1934 tog begge Tiltalte først til Varde for at løse Næringsbevis og derefter til Esbjerg. Tiltalte Pedersen medbragte de deponerede 1000 Kr, som det var hans Hensigt at indsætte i en Bank i Esbjerg, men da Bankerne var lukkede i Middagsstunden, og da han skulde ud paa Besøg hos sin Moder i Tjære-

borg, overgav han de 1000 Kr til Medtiltalte Hansen og paalagde ham udtrykkelig at indsætte dem i en Bank, saaledes som de tidligere havde talt om. Da han næste Dag kom hjem, erfarede han, at de 1000 Kr ikke var indsat i nogen Bank, men at Tiltalte Hansen gik med dem. Hansen havde iøvrigt Bageriets Kasse under sig, modtog alle Indbetalinger og foretog alle Udbetalinger, hvorover han førte en Kladde, paa Grundlag af hvilken Tiltalte Pedersen førte selve Forretningens Bøger. I disse var de 1000 Kr ført til Indtægt, og han blev efterhaanden klar over, at der blev brugt af dem til den daglige Drift af Bageriet. Han talte med Tiltalte Hansen om det urigtige heri, men denne beroligede ham med, at naar Bageriet først var helt færdigt, og de kunde faa Laan optaget i det, skulde han nok klare de 1000 Kr, og hermed slog han sig til Taals. Imidlertid gik Bageriet daarligt, hvorfor Clemmen Hansen fratraadte sin Plads, og da han den 1 November 1934 forlangte sine Penge udbetalt, var de forlængst forbrugt.

Tiltalte Pedersen har særlig forklaret, at der, efter at de 1000 Kr var indgaaet i Bageriets Drift, ikke er udbetalt ham nogetsomhelst konstant Beløb af Bageriforretningen. Da han og Tiltalte Hansen efter Kontrakten skulde dele Indtægter og Udgifter halvt, har han ikke ment at være pligtig at tilbagebetale Clemmen Hansen mere end 500 Kr, som han fik Løfte om at faa hos sin Moder, og som han tilbød Clemmen Hansen, som dog ikke vilde nøjes dermed, men forlangte alle 1000 Kr. Han er ikke selv i Stand til at betale Beløbet.

Tiltalte Hansen har særlig forklaret, at han ikke kan erkende, at han selv var insolvent. Hvad Tiltalte Pedersen var, ved han ikke. Han var klar over, at de 1000 Kr skulde tjene som Sikkerhed for Clemmen Hansens Inkassationer, men var ikke klar over, at et saadant Beløb skulde henligge urørt. Det er rigtigt, at han og Pedersen paa Turen til Esbjerg havde et Beløb med af Kassebeholdningen, hvormeget kan han ikke huske, men de havde ikke forud aftalt at indsætte de 1000 Kr i en Bank, og der var ikke Tale om dette i Esbjerg. Tiltalte Pedersen overgav ham de 1000 Kr, for at han skulde tage dem med hjem, idet Pedersen selv skulde til Tjæreborg. Pedersen har aldrig overfor ham udtalt nogen Bekymring over, at der blev brugt af Beløbet til Bageriets Drift, og han selv har ikke lovet at klare dette Spørgsmaal, naar de kunde tage Laan. Efter Aftalen mellem dem var det Tiltalte Pedersen, der stod for det hele, og det maa derfor være ham, der skylder de 1000 Kr. Han selv vil udtrykkelig have gjort baade Tiltalte Pedersen og Clemmen Hansen opmærksom paa, at han intet ejede.

Vidnet Clemmen Hansen har særlig forklaret, at da han betalte de første 500 Kr, sagde Tiltalte Pedersen, idet han lagde dem ned i sin Skrivebordsskuffe: »Dem tager jeg, for jeg skal alligevel i Banken i Morgen«. Begge de Tiltalte var da tilstede. Efter at han var blevet klar over, at de 1000 Kr ikke var sat i Banken, har han ofte foreholdt begge de Tiltalte det forkerte heri; men de stillede ham i Udsigt, at Provenuet af et Laan, som de regnede med, bl a vilde give fuld Dækning til ham.

Tiltalte Pedersens tidligere Husbestyrerinde og nuværende Hustru Kathrine Pedersen, født Pedersen, har som Vidne forklaret, at hun

husker, at hendes Mand, da Clemmen Hansen indbetalte det første Beløb til dem, sagde til Tiltalte Hansen, at han skulde sørge for at indsætte Pengene i Banken, og at hun ogsaa senere ved andre Lejligheder flere Gange har hørt hendes Mand tale med Tiltalte Hansen om disse Penge, som han ønskede indsat i en Bank, og at Tiltalte Hansen gerne svarede, at han nok skulde skaffe Pengene tilstede, naar de engang skulde udbetales.

Naar henses til, at begge de Tiltalte formelt har været Indehavere af Bageriforretningen og begge har deltaget i dens Drift, at de begge har modtaget og kvitteret for de af Clemmen Hansen indbetalte 1000 Kr, at de begge har været klar over, at dette Beløb kun skulde tjene dem som Sikkerhed for Clemmen Hansens Oppebørsler og derfor tilbagebetales ham ved Forholdets Ophør, og at de begge har været klare over, at Beløbet desuagtet indgik i Bageriets Drift og medgik til dets Driftsunderskud, og at de ikke bestemt kunde regne med ad anden Vej at komme i Besiddelse af et tilsvarende Beløb til Dækning af de 1000 Kr, idet de efter det under Sagen oplyste begge maa antages at have været insolvente, findes de begge at have overtraadt Straffelovens § 278 Nr 3, og begge at være lige strafskyldige. Det kan i saa Henseende ikke diskulperes Tiltalte Pedersen, at han vil have paalagt Medtiltalte Hansen at indsætte Beløbet i en Bank, eftersom han, skønt han var vidende om, at dette ikke var sket, intet virkeligt har foretaget sig for at faa sit Krav gennemført, ligesom det ikke vil kunne diskulperes Tiltalte Hansen, at han efter sit Anbringende reelt kun var Bestyrer for Tiltalte Pedersen, eftersom han formelt var Medindehaver af Forretningen og faktisk disponerede selvstændigt med Hensyn til Ind- og Udbetalingerne ved Bageriets Drift. Begge de Tiltalte maa derfor ogsaa være solidarisk ansvarlige for Tilbagebetalingen af det besvagne Beløb.

Herefter vil begge de Tiltalte for Overtrædelse af Straffelovens § 278 Nr 3 i Medfør af samme Lovs § 285 hver især være at anse med en Straf, som bestemmes til Fængsel i 3 Maaneder, dog at Straffens Fuldbyardelse findes at burde udsættes, saaledes at Straffen bortfalder efter Udløbet af 3 Aar paa Vilkaar, at Lovens Betingelser i saa Henseende opfyldes, samt yderligere paa Vilkaar, at den nedenfor bestemte Erstatning udbetales Besvagne inden 1 Oktober 1936. Tilsyn i Prøvetiden skønnes ikke formaalstjenligt.

Efter Omstændighederne findes de borgerlige Rettigheder ikke at burde frakendes de Tiltalte.

Begge de Tiltalte vil in solidum have at betale i Erstatning til Købmand Clemmen Hansen af Brundby 1000 Kr.

Endelig vil de Tiltalte in solidum have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den for dem under Forundersøgelsen ved Retten for Kalundborg Købstad m v beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Garde, Tranebjerg, 15 Kr, medens de hver især betaler Salærene til de for dem under Domsforhandlingen her ved Retten beskikkede Forsvarer, nemlig Tiltalte Pedersen til Sagfører Lyster, Varde, 50 Kr, og Tiltalte Hansen til Overretssagfører Harck, Varde, 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, der i første Instans tillige angik en Medtiltalt, for hvis Vedkommende Sagen ikke er indanket, af Retten for Varde Købstad og Landjurisdiktion med Øster og Vester Herreder den 23 Juni 1936 afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog saaledes at Bestemmelsen om Udsættelsen af Straffens Fuldbydelse findes at burde bortfalde, og at de borgerlige Rettigheder vil være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Tiltalte som nedenfor anført.

Torsdag den 11 Februar.

Nr 88/1936. **Tinglysningsdommeren i Helsingør Købstad m v**
m o d

Executores testamenti i Fællesboet efter afdøde Enkefru **Johanne Louise Liebe** og tidligere afdøde Ægtefælle, Højesteretssagfører **Otto Liebe**.

Østre Landsrets Kendelse af 13 Februar 1936: Den skete Afvisning ophæves, saaledes at Skødet antages til Lysning. Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paa Landbrugsministeriets Foranledning med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Forsaavidt Eksekutorerne har paastaet Sagen afvist fra Højesteret, dels fordi Tinglysningsdommeren skulde have manglet Kompetencé til at paakære Kendelsen, dels fordi han uden Forbehold har ekspederet Skødet i Overensstemmelse med Kendelsen, findes der ikke tilstrækkelig Grund til at tage denne Paastand til Følge.

Iøvrigt vil Kendelsen i Henhold til de i samme anførte Grunde være at stadfæste.

Kæremaalets Omkostninger for Højesteret findes Tinglysningsdommeren at burde betale til Eksekutorerne med 100 Kroner.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Kæremaalets Omkostninger for Højesteret betaler Tinglysningsdommeren i Helsingør Købstad m v til executores testamenti i Fællesboet efter afdøde Enkefru Johanne

Louise Liebe og tidligere afdøde Ægtefælle, Højesteretssagfører Otto Liebe, med 100 Kroner inden 15 Dage efter denne Kendelses Forkyndelse.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under 17 Januar 1936 afviste Tinglysningdommeren i Helsingør Købstad m v et af Eksekutorerne i Fællesboet efter afdøde Enkefru Johanne Louise Liebe og tidligere afdøde Ægtefælle Højesteretssagfører Otto Liebe til Lysning fremsendt Skøde paa Ejendommen Matr Nr 9 k m fl af Vallerød By, Hørsholm Sogn. Afvisningen begrundedes med, at Skødet manglede den ved Lov om Skov Nr 164 af 11 Maj 1935 § 10, Stk 3, paabudte Erklæring om, hvorvidt der paa Ejendommen findes Skov eller Fredskov; i bekræftende Fald — hedder det i den lige citerede §: »maa Skødet ikke anmeldes til Lysning, før det har erholdt Paategning af Skovtilsynet — — —«.

Denne Beslutning er af Eksekutorerne paakæret til Landsretten med Paastand om, at Afvisningen ophæves, og til Begrundelse anføres, at der ikke ved den citerede Bestemmelse er paalagt Tinglysningdommeren nogen Pligt til at undersøge, om Dokumentet indeholder den forlangte Erklæring; denne Pligt er paalagt Anmelderen, og hvis den ikke er opfyldt, ifalder Anmelderen Straf efter Lovens § 12.

Dommeren har ved Kæresagens Indsendelse hertil udtalt, at efter Tinglysningens § 15, 2 Stk, vil Tinglysning af et Skøde, der mangler den paabudte Erklæring, ikke kunne finde Sted.

Da den citerede Bestemmelse ikke indeholder den sikre Hjemmel, der maa kræves for at lade indtræde en saa alvorlige Følge som Afvisning, vil den kærendes Paastand være at tage til Følge.

Kæremaalets Omkostninger vil være at ophæve.

Nr 21/1937.

Rigsadvokaten
m o d
Anton Sigfred Jensen.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Da Domfældte, Anton Sigfred Jensen, der var til Stede ved Afsigelsen af den ham overgaaede Straffedom, først efter Udløbet af den i Retsplejelovens § 948 foreskrevne Frist har gjort Skridt til Paaanke, uden at Fristens Oversiddelse skyldes ham utilregnelige Aarsager, vil Anken i Medfør af Retsplejelovens § 949 i Overensstemmelse med Rigsadvokatens derom nedlagte Paastand være at afvise.

T h i b e s t e m m e s:

Den af Domfældte, Anton Sigfred Jensen, iværksatte Anke afvises.

Fredag den 12 Februar.

Nr 133/1936. Restauratør **Martin Jacobsen** (Cohn)

mod

Aktieselskabet **Lemvigh Müller & Munck** (Overretssagfører Bay),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Sammenstød med en Automobil.

Østre Landsrets Dom af 30 Marts 1936: Sagsøgte, A/S Lemvigh-Müller & Munck, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Restauratør Martin Jacobsen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 150 Kr under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da det ikke af Sagens Oplysninger fremgaar, at Skaden ikke kunde være afværget ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu fra Chauffør Eriksens Side, maa Indstævnte have Erstatningsansvar overfor Appellanten, men idet denne — der, som i Dommen antaget, ved sin Kørsel har overtraadt Færdselslovgivningen — selv ved Uagtsomhed findes at have medvirket til Skaden, vil Ansvaret for denne overensstemmende med Parternes subsidiære Paastand være at fordele, efter Omstændighederne saaledes, at hver af Parterne bærer Halvdelen af Skaden.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes Indstævnte for denne Del af Sagen at burde betale til Appellanten 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Lemvigh Müller & Munck, bør overfor Appellanten, Restauratør Martin Jacobsen, tilsvare Halvdelen af den ham tilføjede Skade. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 26 November 1934 mellem Kl 15 og 15½ blev Restauratør Martin Jacobsen, da han paa Cykel passerede Krydset Bülow'svej—Thorvaldsensvej, kørt ned af en A/S Lemvigh-Müller & Munck tilhørende, af Chauffør Hilbert Eriksen ført Lastvogn og kom alvorlig til Skade.

Under denne Sag har Restauratør Jacobsen indstævnet A/S Lemvigh-Müller & Munck til Betaling af Erstatning og har under foreløbig Procedure af Ansvarsspørgsmaalet nedlagt Paastand paa, at det anerkendes,

at Skylden for Sammenstødet paahviler Chauffør Eriksen, i al Fald for den væsenligste Del. Selskabet paastaar sig frifundet med den Begrundelse, at Skylden alene paahviler Restauratør Jacobsen.

Restauratør Jacobsen kom ved den paagældende Lejlighed kørende ad Bülowvej mod Nord og drejede i Krydset, hvor Lyskurven viste grønt Lys mod ham, til venstre, altsaa mod Vest, for at fortsætte ad Thorvaldsensvej. Lastvognen kom kørende nord fra ad Bülowvej for at fortsætte tværs over Krydset. Restauratør Jacobsen blev grebet af højre Side af en foran mellem Vognens Skærme anbragt, til Støtte for lange Jærngensstande beregnet Bæream og kastet omkuld. Vognen standsede straks, efterladende et 4,20 m langt Bremsespor omtrent ud for Midten af Thorvaldsensvej.

Restauratør Jacobsen har forklaret, at han først drejede til venstre, da han var passeret over Krydsets Midte og efter i Forvejen at have vist af. Han havde godt set Lastvognen, men den var da saa langt fra Krydset, at han ikke nærrede Betænkelighed ved at fortsætte Kørslen. Han hang fast en Tid paa Vognens Bæream og blev kastet et Par Meter hen ad Kørebanen og blev liggende ud for Vognens Førerhus.

Chauffør Eriksen har forklaret, at hans Hastighed før Krydset var ca 25 km i Timen. Da han nærmede sig Krydset, satte han Farten lidt ned af Hensyn til den Mulighed, at Lyssignalet kunde skifte fra grønt til gult, men satte, da dette ikke skete, paany Hastigheden op til 25 km. Han saa Cyklisten visende af, men regnede med, at han vilde holde tilbage. Efter at Vognen var passeret Midten af Krydset, drejede Cyklisten skarpt ind foran Vognen. Chauffør Eriksen bremsede straks. Da Cyklisten blev ramt af Vognen, var han drejet til højre, saa at han vendte Front mod Vidnet. Vognen kørte højst 1 m, efter at den havde ramt Cyklisten. Denne laa lige ved Siden af Førerhuset.

Restauratør Jacobsen bestrider, at han ved Paakørslen havde Front mod Chauffør Eriksen.

Chauffør Armand Juul Jensen har forklaret, at han ved nævnte Lejlighed som Fører af et Lastautomobil kom kørende ca 6 m bag ovennævnte Lastautomobil, men lidt længere til venstre. Hans Forklaring om dettes Hastighed stemmer med Chauffør Eriksens. Han saa Cyklisten paabegynde Drejningen, inden Cyklisten var naaet til Krydsets Midte, og Sammenstødet skete i Krydsets sydlige Halvdel. Han saa Vognens Stoplygte lyse inden Sammenstødet. Cyklisten blev liggende i Krydsets sydvestlige Hjørne.

Vognmand Axel Søndergaard, der kom cyklende ad Bülowvej mod Syd, har forklaret paa lignende Maade om Vognens Hastighed. Cyklisten blev kastet et Stykke hen ad Kørebanen og blev liggende i det sydvestlige Hjørne af Krydset.

Fru Eleonora Nissen og Ekspeditrice Grethe Hansen har i Frederiksberg Birks Rets I Afdeling forklaret paa lignende Maade om Stedet, hvor Cyklisten efter Paakørslen laa.

Det maa efter de saaledes foreliggende Oplysninger antages, at Restauratør Jacobsen har søgt at passere Krydset i lille Bue og har undladt at respektere den Vigepligt, der paahvilede ham efter Færdselslovens § 11, og den særlige Forsigtighed, som han efter Bekendtgørelse Nr 193

af 30 Juni 1932 § 24, 1 Stk, var pligtig at iagttage. Der ses derhos ikke at være Grundlag for at paalægge Vognens Ejer noget Erstatningsansvar.

Det sagsøgte Selskabs Paastand vil derfor være at tage til Følge, saaledes at endelig Dom afsiges. Med Hensyn til Sagens Omkostninger forholdes som nedenfor anført.

Mandag den 15 Februar.

Nr 117/1936. Grosserer **H C Jessen**
(Overretssagfører A Hulegaard)

mod

Interessentskabet Sloths Mejeri (Overretsagfører Niels Nielsen),

betræffende Tilbagebetaling af nogle af Appellanten under Arbejdet for Indstævnte hævede Beløb.

Østre Landsrets Dom af 27 April 1936: Sagsøgte, Grosserer H C Jessen, bør til Sagsøgerne I/S Sloths Mejeri betale 3961 Kr 99 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 September 1935, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten alene støttet sin Frifindelsespaastand paa det mellem ham og Sloth den 28 Februar 1935 afsluttede Forlig samt paa, at han med Rette har oppebaaret de af ham hævede Lønbeløb.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, for saa vidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer H C Jessen, til Indstævnte, Interessentskabet Sloths Mejeri, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mejeriejer Poul Sloth startede i Aaret 1916 i en ham tilhørende Ejendom i Taastrup en Mejerivirksomhed »Sloths Mejeri«, som han i Begyndelsen drev alene, senere i Forbindelse med et Konsortium. Forretningen gik efterhaanden meget daarligt, og Sloth solgte derfor for at skaffe Midler til Betaling af Mejeriets Gæld ved Overenskomst af 22 Oktober 1932 pr 3 November 1932 til G Møller en Tredjedel af Ejendommen med Mejerivirksomheden og dennes Materiel og Inventar for en Købesum af 90 000 Kr, hvoraf Møller kontant betalte 30 000 Kr og udstedte Pantebrev til Sloth for 15 000 Kr i den af ham erhvervede $\frac{1}{3}$ af Ejendommen, medens Restkøbesummen afgjordes derved, at Møller overtog $\frac{1}{3}$ af den i Ejendommen indestaaende Pantegæld. Skønt Møller efterhaanden indskød betydelige Beløb til Driften, havde Forretningen stadig Betalingsvanskeligheder, hvilket bl a skyldtes, at Sloth ikke, som det var aftalt, benyttede de 30 000 Kr til Betaling af Mejeriets løse Gæld og andre Forpligtelser fra Tiden før Møllers Indtræden. Ved Møllers Indtræden udtraadte de tidligere Konsortialdeltagere eller Interessenter, og ved Overenskomsten med Møller oprettedes tillige et Interessentskab mellem ham og Sloth om Mejeriets Drift fra den 4 November 1932, saaledes at Møller blev Deltager i Driften af $\frac{1}{3}$ og overtog Hovedledelsen samt Stillingen som Kasserer mod en fast aarlig Gage af 10 000 Kr, medens Sloth selv blev Deltager i Driften for $\frac{2}{3}$ og Formand i Interessentskabet med en fast aarlig Løn som saadan paa 3000 Kr, hvorved bemærkedes, at Sloth allerede da havde Bolig i Nærheden af Aarhus. Dette Interessentskab, der ifølge Fimalovens § 16, jfr Justitsministeriets Skrivelse Nr 33 af 4 Januar er anmeldelsespligtigt, er aldrig blevet anmeldt. Ved Overenskomst af 4 Juli 1933 overdrog Sloth fra 4 November 1933 at regne den ene af de ham tilhørende $\frac{2}{3}$ af Ejendommen med Mejerivirksomheden m m til Købmand H C Jessen for 90 000 Kr, der skulde berigtiges ved Overtagelse af $\frac{1}{3}$ af Pantegælden, Udstedelse af Pantebrev i den af ham erhvervede $\frac{1}{3}$ af Ejendommen, stort 15 000 Kr samt kontant 35 676 Kr 33 Øre. Ved Overenskomsten med Jessen bestemtes bl a, at Sloth, Møller og Jessen skulde oprette et Aktieselskab til Mejeriets fremtidige Drift; dette Aktieselskab blev aldrig oprettet. Jessen skulde have en aarlig Løn, stor 7500 Kr. Jessen begyndte den 15 September 1933 at arbejde paa Mejeriet, men fattede hurtig Mistanke til Virksomhedens Økonomi og lod sig ikke udbetale Gage; efter at han af den kontante Købesum havde udbetalt ca 20 800 Kr, standsede han omkring den 1 November 1933 yderligere Udbetalinger, og efter nogle Forhandlinger meddelte han den 18 Januar 1934, at han ikke vilde vedstaa Handlen, og ved Stævning af 26 August 1934 mod Sloth paastod han Handlen ophævet m v. Ved nærværende Rets Dom af 22 November 1934 i Sag IV 207/1934 dømtes Sloth til at anerkende, at den heromhandlede Handel var ophævet, til at kvittere og lade udslette det ovenfor nævnte Pantebrev, stort 15 000 Kr, samt til at betale Jessen dels det paastævnte Beløb 35 676 Kr 63 Øre, hvoraf dog de 14 909 Kr 05 Øre henlaa deponeret hos Jessens Sagfører, dels i Erstatning 5000 Kr og endelig i Sagsomkostninger 1800 Kr. Denne Dom blev af Sloth paaanket

til Højesteret, men Sagen blev derefter afgjort ved forligsmæssig Overenskomst mellem Parterne, jfr herom nedenfor.

Under nærværende ved Retten for Middelfart Købstad m v forberedte Sag søger I/S Sloths Mejeri ved Stævning af 30 September 1935 ovennævnte Købmand H C Jessen til Betaling af et Beløb, der senere er opgjort til 3961 Kr 99 Øre med sædvanlige Renter, som Jessen paastaas at skyldte Interessentskabet efter dettes Bøger. Sagsøgerne har under Henviſning til Kontoudskriften nærmere anført følgende: Sagsøgte havde i Efteraaret 1933 laant Interessentskabet 2900 Kr. der efter Kontoudskriften er tilbagebetalt Jessen. I Kontoudskriften er Jessen indtil 1 Maj 1935 debiteret for ialt 6500 Kr 24 Øre
Hertil kommer et Beløb, stort..... 200 — 00 —
der er udbetalt Jessen den 15 Januar 1934, men ved en

Forglemmelse ikke debiteret ham i Bøgerne — Sagsøgtes Kvittering, der lød paa a conto (ovennævnte Laan), er efter Sagsøgernes uimodsagte Anbringende under Sagen overgivet Sagsøgte, — samt for forskellige Poster, Varer m m, der er leverede Jessen, men ikke straks debiterede ham paa Grund af manglende Noteringer 200 — 00 —

Ialt Debiteringer til Beløb 6900 Kr 24 Øre
herfra gaar en Post for Rejseudgifter, stor..... 38 — 25 —
der senere efter Overenskomst er krediteret ham.

I Resten.... 6861 Kr 99 Øre,
fragaar som krediteret Sagsøgte hans ovenommeldte
Laan fra Efteraaret 1933 2900 — 00 —
hvorefter udkommer det paastævnte Beløb..... 3961 Kr 99 Øre.

Denne Skyld fremkommer ved følgende Debiteringer:

1. Rejseudgifter	28 Kr 50 Øre
2. Udgifter ved Jessens private Bil, Skrivemaskine, Cykel m v, ialt	712 — 85 —
3. Annoncer	70 — 58 —
4. Telegrammer og Telefonsamtaler	14 — 55 —
5. Kokes, Mejeriprodukter og andre Varer ialt.....	585 — 51 —
6. Selvbevilget Lønforhøjelse fra 29 September 1934 til 1 November 1934	250 Kr
og selvtaget Løn fra 1 November 1934 til 4 Februar 1935	2100 —
	<hr/>
	2350 — 00 —
7. Det foranommeldte den 15 Januar 1934 hævdede, men ikke debiterede Beløb.....	200 — 00 —
	<hr/>
	3961 Kr 99 Øre.

Sagsøgerne har med Hensyn til Posterne 1—5 nærmere anført, at disse Udgifter, der vedrører Sagsøgtes Rejser, Telefonsamtaler, hans Bil, Skrivemaskine m m og hans private Forbrug af Brændsel, af Mejeriets Produkter m v, maa betales af ham selv og ikke skal bæres af Interessentskabet, hvem disse Udgifter er ganske uvedkommende.

Med Hensyn til Posten Nr 6 for hævet Løn har Sagsøgerne anført: Efter at Sagsøgte den 18 Januar 1934 havde annulleret sin Kontrakt med Sloth, kom han i nogen Tid paa Grund af Sygdom ikke paa Mejeriet, men derefter kom han atter paa Mejeriet, hvor han gik uden at oppebære Løn, alene for at varetage sine Interesser, men den 17 April 1934 lod Møller sig paa Grund af Sagsøgtes vanskelige Forhold og udelukkende af Imødekommenhed bevæge til at indgaa paa en af Sagsøgtes Sagsfører opsat saalydende Kontrakt: »Hr Jessen ansættes fra den 20 April d A som Medhjælper i Virksomheden — særlig paa Kontoret —. Han oppebærer herfor en ugenlig Løn af 100 Kr, der udbetales ham ugevis bagud. Forholdet kan fra begge Sider opsiges til Ophør med 14 Dages Varsel til en 1 i Maaneden.« I Sommeren 1934 rejstes der fra Sloths Side paa Foranledning af Sagsøgte Beskyldninger mod Møller for ved Mejeriets Drift at have foretaget forskellige bedrageriske Handlinger, men der blev, efter at Politianmeldelserne var afvist, under en ved Københavns Amts søndre Birk indledet Fogedforretning, ved hvilken Møller af Sloth var begæret fjernet som Leder af Mejeriet, afsluttet et Forlig den 15 Juni 1934, hvorefter Møller midlertidig skulde fratræde Ledelsen for at holde Ferie til den 15 Juli inkl, medens Mejeriet i dette Tidsrum skulde bestyres af Sagsøgte Jessen og en Tredjemand i Forening under Ansvar overfor Interessentskabet. I Begyndelsen af Oktober 1934 opsagde Møller mundtlig Sagsøgte til Fratræden til den 1 November s A; Opsigelsen betød ikke, at Sagsøgte skulde forlade Mejeriet, hvor han, da Dom endnu ikke var blevet afsagt i hans førnævnte Sag mod Sloth, endnu maatte antages at have Interesser at varetage, men blot at han ikke længere kunde oppebære nogen Løn. Sagsøgte, der ifølge den den 15 Juni 1934 truffne Ordning havde Nøglen til Pengeskabet, beregnede sig fra den 29 September uberettiget en ugenlig Løn, stor 150 Kr, — altsaa 50 Kr om Ugen mere end aftalt — hvilket til den 1 November 1934, da han var opsagt til Fratræden, androg 250 Kr (nemlig 50 Kr i 5 Uger), og han vedblev derhos efter den 1 November 1934 trods Opsigelsen at beregne sig Løn 150 Kr pr Uge, til den 4 Februar 1935. Under en ved Københavns Amts søndre Birks Fogedret paa Begæring af Møller paa Interessentskabets Vegne afholdt Forretning blev Sagsøgte den 8 Februar 1935 udsat af Mejeriet, medens Møller blev indsat i Besiddelsen af den hos Sagsøgte beroende Nøgle til Pengeskabet. Den af Sagsøgte uberettiget hævede Løn fra 1 November 1934 — 4 Februar 1935 (14 Uger a 150 Kr) andrager saaledes 2100 Kr. Da Møller efter Interessentskabskontrakten er Eneleder af Mejeriets daglige Drift, er det ham alene, der bestemmer Ansættelse og Afskedigelse af Personalet samt dettes Løn. De herommeldte af Sagsøgte uden Hjemmel hævede Lønbeløb kan herefter efter Sagsøgnernes Formening ikke belastes Interessentskabet, men maa tilbagebetales til Interessentskabet af Sagsøgte.

Med Hensyn endelig til Post 7 bemærkes, at der som nævnt er udbetalt Sagsøgte 200 Kr den 15 Januar 1934, som ikke debiteret ham; der er saaledes udbetalt ham ialt 3100 Kr, skønt hans Tilgodehavende kun var 2900 Kr; det har imidlertid ved Undersøgelse af Sagsøgtes Kvittering for det ham den 26 Marts 1934 betalte Beløb — Kvitteringen er frem-

lagt under Domsforhandlingen — vist sig, at Beløbet som vedrørende en af Sagsøgte for egen Regning hos et Revisionsfirma bestilt Status pr 1 Maj 1933 er Interessentskabet ganske uvedkommende. Ogsaa for dette Beløb maa Sagsøgte efter Sagsøgernes Paastand hæfte.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte herfor har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at der den 28 Februar 1935 til Afgørelse af den mellem ham og Sloth da verserende, for Højesteret indankede Sag er indgaaet et udenretligt Forlig ved mundtlig og skriftlig Forhandling mellem Sloth og Sagsøgte samt disses Sagførere. I en i Retten fremlagt Erklæring af 28 November 1935 fra Sloth udtaler han, at det ved Forliget blev aftalt, at ethvert Mellemværende, derunder ogsaa nogle gensidige Smaakrav, som Mejeriet og Sagsøgte muligvis havde paa hinanden, dermed skulde være afgjort. Da Sloth som Interessent i I/S Sloths Mejeri har været beføjet til at afslutte dette Forlig, er alle de af Sagsøgeren fremsatte Krav paa Sagsøgte dermed endelig ude af Verden.

Overfor Rigtigheden af denne Paastand har Sagsøgerne protesteret.

Det omtalte Forlig er ikke forelagt Retten, saaledes at Retten er ude af Stand til at se, hvilke Fordele Sloth har opnaaet ved Forliget. Retten maa finde, at Sloth har været uberettiget til for at opnaa Forlig med Sagsøgte om dennes Krav paa Sloth personlig at give Afkald paa Beløb, der maatte tilkomme Sagsøgerne, og Sagsøgtes her fremførte Frifindelsespaastand kan derfor ikke tages til Følge.

Forsaavidt Sagsøgte dernæst har paastaet Frifindelse under Henvisning til, at Sloth i samme Erklæring har udtalt, at nærværende Sag er anlagt uden hans Vidende og Vilje, og at Sagsøgerne derfor savner Kompetence til at anlægge Sagen, kan under de foreliggende Omstændigheder bl a Møllers Stilling i Interessentskabet, ejheller denne Indsigelse tages til Følge.

Sagsøgte har derefter rettet sine Indsigelser mod de Debiteringer, der er gjort paa den ham vedrørende Konto i Sagsøgernes Bøger. Han hævder herunder, at de i Post 1, 3 og 4 ovenfor ommeldte Udgifter til Rejser, Annoncer, Telegrammer m m er afholdt for Sagsøgerne og i deres Interesse, at hans private Bil, Skrivemaskine, Cykel m m jfr Post 2 ovenfor, har været brugt i Sagsøgernes Tjeneste, og at Udgifterne til Vedligeholdelse og Benzin derfor maa falde paa Sagsøgerne, at de under Post 5 ommeldte Varer tilkom ham ifølge hans Stilling paa Mejeriet og derfor ligeledes maa paalignes Sagsøgerne. Med Hensyn til Lønkravet efter Post 6 ovenfor hævder Sagsøgte, at han ikke selv har bevilget sig disse Beløb, men at det er Sloth, der har truffet disse Bestemmelser, hvorved han henviser til Sloths fornævnte Erklæring af 28 November 1935, hvori det hedder: »Jeg bekræfter endvidere, at naar Grosserer Jessen fungerede paa Mejeriet og oppebar Løn til Februar 1935, skete dette med mit Vidende og i Overensstemmelse med mine Ønsker — — —«.

Sagsøgte har endelig anført, at han i ethvert Fald har Modkrav, der overstiger Sagsøgernes Krav, nemlig:

a. Renter af det fornævnte Laan, stort 2900 Kr, ca 50 Kr.

- b. Løn for Tiden 15 September 1933—20 April 1934 150 Kr ugenlig.
- c. Leje af hans Automobil i ca 70 Uger ca 2000 Kr.
- d. Leje af hans Skrivemaskine i 36 Uger ca 550 Kr.
- e. Erstatning for hans stjaalne Cykel 100 Kr.

Sagsøgerne har bestridt Rigtigheden af Sagsøgtes Indsigelser mod de ovennævnte Poster 1—5. Med Hensyn til de af Sagsøgte anførte Modkrav bestrider de ganske disse. Der har aldrig været Tale om, at Laanet paa 2900 Kr skulde forrentes — Møllers Forstrækninger til Mejeriet til meget større Beløb skulde ejheller forrentes —; der findes intet Grundlag for Sagsøgtes Lønkrav; Sagsøgerne har aldrig truffet Aftale om Leje af Sagsøgtes Automobil, Skrivemaskine og Cykel; hvis en Revisor i Mejeriet har udtalt noget i den Retning til Sagsøgte, er det naturligvis ganske uforbindende for Sagsøgerne; Automobiliet og Skrivemaskinen har derhos kun i meget ringe Grad været benyttet af andre end Sagsøgte selv. Sagsøgerne har intet Ansvar for, at Sagsøgtes Cykel muligvis er bortkommet paa Mejeriet.

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Sagsøgte og af Mejeri-ejer G Møller, der har forklaret, at Sagsøgtes Bil kun blev brugt et Par Gange i Mejeriets Tjeneste, at Sagsøgtes Skrivemaskine ejheller blev meget brugt, at han sagde Sagsøgte op den 9 Oktober 1934, hvad denne tog sig ad notam, hvorfor han ikke gav nogen skriftlig Opsigelse og ejheller besvarede en Skrivelse fra Sagsøgte af 20 Oktober 1934 bl a vedrørende Opsigelsen; han har aldrig taget Opsigelsen tilbage. Der er derhos afgivet Vidneforklaring af Mejeribestyrer Chr Rasmussen ansat paa Sloths Mejeri, der har hørt, at Jessen den 9 Oktober 1934 af Møller blev opsagt til 1 November s A, og har udtalt, at Sagsøgtes Bil har været brugt i Mejeriets Tjeneste, dog ikke ret meget.

Efter det foreliggende finder Retten, at Sagsøgte ikke har godtgjort Rigtigheden af sine Indsigelser mod de ovenfor nævnte ham i Sagsøger-nes Bøger debiterede Beløb. Hvad særlig angaar de af Sagsøgte hævdede Lønbeløb, findes de efter det i Sagen oplyste at være hævdede af ham uden fornøden Hjemmel. Sloths Udtalelser i Erklæringen af 28 November 1935, der iøvrigt ikke synes at stemme med den Stilling, han i en i Retten fremlagt Skrivelse af 21 Oktober 1934 til Møller indtog overfor Sagsøgte, maa ses i Belysning af, at det nu er i Sloths Interesse at bevare et godt Forhold til Sagsøgte, og der kan — ganske bortset fra Spørgsmaalet om hans Legitimation overfor Sagsøgte til at træffe Bestemmelse om dennes Virksomhed i Interessentskabet og Lønforhold — ikke tillægges disse ubestyrkede Udtalelser nogen Betydning. Da endelig Sagsøgte ikke mod Sagsøgernes Protest har fremskaffet noget Bevis for de af ham fremførte Modkrav, vil der i det hele være at give Sagsøgerne Medhold i deres Paastand, saaledes at Sagsøgte vil være at dømme til at betale Sagsøgerne det paastævnte Beløb 3961 Kr 99 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens og Forligsklagens Dato, den 30 September 1935. Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Tirsdag den 16 Februar.

Nr 125/1936. **Sømændenes Forbund** som Mandatar for Sømændene **M Nielsen, V Jørgensen** og **V Huscher** (Landsretssagfører Borup Svendsen) mod

Dampskibsselskabet **Svendborg A/S** ved dets korresponderende Reder **A P Møller** (Overretssagfører Arthur Henriques),

betræffende Fordeling af opsparet Hyre.

Sø- og Handelsrettens Dom af 26 Marts 1936: De Sagsøgte, Dampskibsselskabet Svendborg A/S ved dets korresponderende Reder A P Møller, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Sømændenes Forbund som Mandatar for Sømændene M Nielsen, V Jørgensen og V Huscher, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 30 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter de for Højesteret foreliggende, efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger har Kaptajnen maattet regne med, at Benders Sygdom vilde vare ca 8 Uger efter Afsejlingen fra Port Pirie. Der maa endvidere gaas ud fra, at det ikke uden at foretage en betydelig Afgivelse fra Skibets Rute har været muligt at faa Bender erstattet med en arbejdsdygtig Mand, hvorfor Kaptajnens Beslutning om Rejsens Fortsættelse fra Port Pirie har været forsvarlig. Under de foreliggende Omstændigheder findes Sømandslovens § 23 ikke at kunne bringes til Anvendelse. Dømmen vil herefter være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sømændenes Forbund som Mandatar for Sømændene M Nielsen, V Jørgensen og V Huscher, til Indstævnte, Dampskibsselskabet Svendborg A/S ved dets korresponderende Reder A P Møller, 200 Kroner. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 Oktober 1935 indtraf der ombord paa M/S »Chastine Mærsk«, som tilhører det sagsøgte Dampskibsselskab, Svendborg A/S, et Uheld, hvorved en tysk Matros af Besætningen ved Navn B Bender kom til

Skade med sit Ben. Efter Skibets Ankomst til Port Pirie i Australien den 29 s M blev Bender indlagt paa Hospital, hvor der konstateredes et partielt Brud paa Benet, som imidlertid efter Lægens Skøn ikke var alvorligere, end at Behandling af Benet kunde ske ombord. Bender blev derfor ikke afmønstreret, men kom den 1 November s A igen ombord i Skibet, som derefter afgik paa Rejse til Bristol i England, uden at der i Anledning af Benders Uarbejdsdygtighed skete nogen Forøgelse af Skibets Dæksbesætning, som i Overensstemmelse med Reglerne i Bekendtgørelse Nr 5 af 6 Januar 1933 om Bemanding af danske Skibe bestod af ialt 11 Mand. Først den 29 December 1935 Dagen før Skibets Ankomst til Bristol genoptog Bender, som blev afmønstreret den 3 Januar 1936, sit Arbejde.

Under nærværende af Sømændenes Forbund som Mandatar for Sømændene M Nielsen, V Jørgensen og V Huscher, der alle hørte til »Christine Mærsk«s Dæksbesætning paa den omhandlede Rejse fra Port Pirie til Bristol, anlagte Sag har Sagsøgerne nu anbragt, at som Følge af Benders Sygdom og Uarbejdsdygtighed har den øvrige Del af Besætningen paa Rejsen haft forøget Arbejde, hvorfor den efter Analogien af Sømandslovens § 23 maa have Krav paa Fordeling af det Beløb, som Rederiet har sparet ved, at Bender ikke blev afmønstreret i Port Pirie og erstattet med en arbejdsdygtig Mand. Sagsøgerne har nærmere anført, at Formaalet med at lade Bender følge med Skibet maa antages udelukkende at have været at spare Udgifterne til hans Hospitalsophold, Sygehyre og Hjemrejse, men, hævder de videre, en saadan Fremgangsmaade maa anses at være i Strid med de i den ovennævnte Bekendtgørelse givne Bemandingsregler, jfr særlig Bekendtgørelsens § 8, 2 Stk, idet Benders Sygdom var af en saadan Art, at han ikke kunde ventes at blive arbejdsdygtig indenfor en vis rimelig Tid, hvorfor Skibet ikke ved Afsejlingen fra Port Pirie kan siges at have været behørigt bemanded, men maa betragtes som havende sejlet en Matros for kort. Ifølge Sagsøgernes Anbringende andrager Rederiets Besparelse saaledes i hvert Fald Hyren til en Matros i 2 Maaneder, opgjort til 336 Kr, hvoraf deres Mandanter maa have Krav paa $\frac{2}{10}$ eller 100 Kr 80 Øre. Nævnte Beløb paastaar Sagsøgerne derfor under Sagen de Sagsøgte, Dampskibsselskabet Svendborg A/S ved dets korresponderende Reder A P Møller, dømt til at betale tilligemed Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 22 Februar 1936.

De Sagsøgte har paastaat Frifindelse, idet de overfor det af Sagsøgerne anførte dels benægter, at Benders Sygdom har bevirket forøget Arbejde for den øvrige Besætning, dels henvist til, at det ifølge Sømandslovens § 23 er en Betingelse for Mandskabets Krav paa Fordeling af Hyre, at en saadan er bespart af Rederiet, men at dette ikke er sket i det foreliggende Tilfælde, da Bender har faaet sin fulde Hyre udbetalt ogsaa under sin Sygdom.

Retten maa i Mangel af nærmere Bevis for det modsatte gaa ud fra, at Besætningen paa Rejsen har haft forøget Arbejde, og Spørgsmaalet bliver herefter alene, om de andre i Sømandslovens § 23 nævnte Betingelser for Hyrefordeling, at Mandskabet er blevet formindsket, og at Rederiet derved har sparet en Hyre, kan siges at være til Stede i det foreliggende Tilfælde.

Først skal bemærkes, at der ikke foreligger nogen Pligt for Føreren

Det maa paahvile Indstævnte at erstatte Appellanten den denne tilføjede direkte Skade, og idet det af Appellanten beregnede Beløb, efter hvad Parterne er enige om, ikke overstiger, hvad der med Rimelighed maatte medgaa til Istandsættelsen, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Vognmand Ejner Jensen, bør til Appellanten, Jydsk Telefon A/S, betale 73 Kroner 17 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Februar 1936 til Betaling sker samt Sagens Omkostninger for alle Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Jydsk Telefon A/S, Aarhus, gjort gældende, at Sagsøgte, Vognmand Ejner Jensen, Tylstrup, den 23 September 1935 paakørte en dem tilhørende Telefonstang paa Landevejen Hjørring-Aalborg ved Sulsted, saaledes at Stangen maatte udskiftes, og har i den Anledning oprindelig paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af:

1. Materialer	Kr 44,45
2. Kørsel, 37 km à 33 Øre.....	— 12,21
3. Arbejdsløn	— 73,17
	<u>Kr 129,83,</u>

med Renter 5 pCt p a fra 24 Februar 1936 til Betaling sker, men har ved Domsforhandlingen nedsat Paastanden til kun at angaa det under 3 nævnte Beløb Kr 73,17, idet Sagsøgtes Forsikringsselskab har betalt de to førstnævnte Poster.

Sagsøgte har paastaet Frifindelse, idet han har gjort gældende, at da Arbejdet med Udskiftningen af Telefonstangen er udført af Sagsøgernes fast ansatte Arbejdere, kan der ikke tilkomme dem Godtgørelse for Arbejdslønnen til disse.

Sagsøgeren har oplyst, at det omhandlede Beløb fremkommer saaledes:

1. Overmontør: fast aarlig Løn Kr 4078,80, fast Løn pr Time Kr 1,70, hvilket giver for 8 Timer, som er medgaaet til omhandlede Arbejde	Kr 13,60
2. 4 Telefonmestre à aarligt Kr 3619,80 pr Time Kr 1,51 for 8 Timer hver Kr 12,08, tilsammen	— 48,32
	<u>Kr 61,92</u>
3. Udepenge for 5 Mand à Kr 2,25.....	— 11,25
	<u>Kr 73,17.</u>

De har derhos gjort gældende, at da der aarligt sker et stort Antal Paakørsler paa Selskabets Materiale — i Aaret 1 Oktober 1934—1 Oktober 1935 saaledes 96 Tilfælde til Beløb 6124 Kr — har det været nødvendigt for Selskabet at lønne et særskilt uddannet Ekstramandskab til hurtigt Udbedring af de skete Skader, og at da Skadernes Indtræden skyldes udefra kommende Omstændigheder, over hvilket Selskabet ikke er Herre, maa det være berettiget at kræve, at den enkelte Skadevolder tilsvare dem en Andel i Udgifterne ved at en Styrke holdes disponibel til Udbedring af indtrufne Skader, beregnet efter den Tid, som Udbedringen af den in concreto indtrufne Skade tager.

Da imidlertid Lønningen til den omhandlede Arbejdsstyrke afholdes som en Andel af Sagsøgerens Generalomkostninger med et fast aarligt Beløb uafhængig af, om der i det enkelte Aar indtræffer flere eller færre Skader, kan den i nærværende Tilfælde Sagsøgte beregnede Andel i disse Udgifter ikke betragtes som en Sagsøgerne ved Paakørslen i retlig Forstand forvoldt Udgift, hvilket derimod maa siges at være Tilfældet med de beregnede Udepenge.

Herefter vil Sagsøgte være at dømme til Betaling af Kr 11,25 og Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 3 April 1936 af Retten for Nørresundby Købstad m v.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det ikke godtgjort af Appellanterne, at der bortset fra »Udepengene« 11 Kr 25 Øre, er forvoldt dem nogen virkelig og særlig Udgift til Lønninger i Anledning af Paakørslen.

Herefter vil Underrettsdommen i Overensstemmelse med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Til Indstævnte vil Appellanterne have at betale Sagens Omkostninger her for Retten med 75 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Marts 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

ler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for Appellanten samt i Salær for alle Retter til Kammeradvokaten 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Den 11 December 1935 paakørte et Automobil, der ejes af Sagsøgte, Forstander Einar Knudsen, en Telegrafstang ved Sulsted, saaledes at Telegrafstangen knækkede.

Telegrafvæsnet tilstillede den 11 Januar 1936 Forsikringsaktieselsket »National«, i hvilket Automobilet var ansvarforsikret, Regning over Udgifterne ved Udskiftningen af Stangen til samlet Beløb 46 Kr 25 Øre. National anerkendte af Regningsbeløbet at være pligtig at betale 33 Kr 95 Øre, men protesterede mod at betale Restbeløbet 12 Kr 30 Øre, der udgør Lønnen til Telegrafvæsnets fast ansatte og fast lønnede Personale for den Tid, Udskiftningen tog.

Sagsøgerne, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, har derfor anlagt nærværende Sag, hvorunder de paastaar Sagsøgte dømt til at betale nævnte Beløb 12 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg den 19 Maj 1935.

Sagsøgte nedlægger Paastand paa Frifindelse.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand henviser Sagsøgte til, at det ikke er godtgjort, at den Omstændighed, at Sagsøgernes faste Personale har været beskæftiget med dette Reparationsarbejde, har paaført Sagsøgerne noget Tab.

Sagsøgerne gør heroverfor gældende, at Sagsøgte maa være pligtig at erstatte den ved Paakørslen skete Skade, og at det i saa Henseende maa være uden Betydning, om Sagsøgerne har ladet Skaden udbedre ved deres egne fastlønnede Folk eller ved særlig hertil antaget og lønnet Personale.

Retten finder at maatte give Sagsøgte Medhold i, at han kun kan tilpligtes at erstatte Sagsøgerne de Udgifter, der virkelig er paaført dem ved Udbedringen af Skaden, og at det ikke er godtgjort, at det paastævnte Beløb repræsenterer en saadan ekstra Lønningsudgift.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagsøgerne findes at burde dømmes til at betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 23 Juni 1936 af Københavns Byrets 13 Afdeling og paastaas af Appellanterne, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, ændret saaledes, at Indstævnte, Forstander Einar Knudsen, dømmes til at betale Appellanterne paa Statskassens Vegne 12 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt p a fra Underretsstævningens Dato.

Indstævnte har paastaet Stadfæstelse.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanterne at burde betale Indstævnte med 80 Kr.

Torsdag den 18 Februar.

Nr 191/1936. **Benzin-Importen** ved Ingeniør, cand polyt **F A H Petersen** (Gorrissen) mod

Firmaet Harald Jensen & Co (Rørdam),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst om Levering af Benzin.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Juli 1936: De Sagsøgte, Benzin-Importen ved Ingeniør, cand polyt F A H Petersen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Harald Jensen & Co, betale 680 Kr 33 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 13 Juni d A, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne med 75 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Appellanten har ikke gentaget sit Anbringende om, at Indstævnte har frafaldet Krav paa Erstatning. I Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Benzin-Importen ved Ingeniør, cand polyt F A H Petersen, til Indstævnte, Firmaet Harald Jensen & Co, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 7 Oktober 1933 indgik Sagsøgte, Benzin-Importen ved Ingeniør cand polyt F A H Petersen, paa at levere Benzin til Sagsøgerne, Firmaet Harald Jensen & Co, paa nærmere omhandlede

Vilkaar. Prisen for Benzinen skulde være 5 Øre mindre end Prisen hos de herværende tre Storimportører: Shell, D D P A og B P ifølge Noteringen ved deres Tanke i København. Betalingen var netto kontant. Der hedder derhos i Overenskomsten: Leveringen paatages fra Benzin-Importens Side med Forbehold af almindelig force majeure (Strejker, Lock-out, Isvanskeligheder. Regeringsforanstaltninger eller eventuelle Hindringer fra Benzin-Importens Leverandørs Side). Aftalen kunde opsiges fra hver af Parterne med 1 Maanedes skriftligt Varsel.

Ved senere Overenskomster af 30 November 1934, 1 April 1935 og 28 Oktober 1935 forøgedes Rabatten hver Gang med $\frac{1}{4}$ Øre til ialt $5\frac{3}{4}$ Øre, samtidig med at der blev truffet visse Ændringer i Opsigelsesfristen.

Den 31 Januar 1936 meddelte de Sagsøgte, at deres Leverandør Foreign Oil Co, Boston, var løbet fra sine Leveringsforpligtelser, ikke alene overfor de Sagsøgte, men overfor samtlige danske Forhandlere. De Sagsøgte saa sig derfor nødsaget til at gøre Brug af force majeure-Klausulen i Leveringsaftalen af 7 Oktober 1933, og de stillede derfor Sagsøgerne frit med Hensyn til Indkøb af Benzin, idet de Sagsøgte annullerede samtlige Leveringsaftaler. Herpaa svarede Sagsøgerne, at de ikke kunde erkende, at der forelaa force majeure fra de Sagsøgtes Side, og de forbeholdt sig derfor at søge Erstatning. Forhandlingerne førte ikke til noget Resultat, og Sagsøgerne har derefter under nærværende Sag sagsøgt Benzin-Importen ved Ingeniør, cand polyt F A H Petersen til Betaling af en Erstatning, der er opgjort til 680 Kr 33 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 13 Juni d A, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet og Sagsøgerne dømt til at betale 270 Kr 34 Øre for Levering af Benzin udenfor Kontrakten.

Sagsøgerne erkender, at de skylder de Sagsøgte de 270 Kr 34 Øre, men der er taget Hensyn hertil ved den af dem opgjorte Erstatning 680 Kr 33 Øre.

Forsaavidt de Sagsøgte har gjort gældende, at Sagsøgerne har frafaldet Erstatning, kan der mod Sagsøgernes Protest ikke tages Hensyn til de Sagsøgtes Anbringende, for hvis Rigtighed de Sagsøgte ikke har præsteret Bevis.

Striden mellem Parterne drejer sig herefter om Forstaaelsen af den foran gengivne Leveringsklausul i Overenskomsten af 1933. De Sagsøgte hævder, at deres Leverandør Foreign Oil Co, med hvem de den 20 September 1934 havde indgaaet en Kontrakt paa 10 Aar fra 1 Januar 1935 at regne, havde brudt Kontrakten, og at de Sagsøgte derfor, da der foreligger »Hindringer fra Benzin-Importens Leverandørs Side«, maa være fritaget for deres Forpligtelser overfor Sagsøgerne. De Sagsøgte har bl a lienvist til en i Sagen foreliggende Erklæring fra Højesterets-sagfører Eiv Møller, der har været Sagfører for Foreign Oil Co fra Februar 1935 til Januar 1936. Denne Erklæring gaar ud paa, at det er ham bekendt, at Foreign Oil Co i September 1934 havde forpligtet sig til for en Periode af 10 Aar at dække Firmaet Benzin-Importens samlede Forbrug. Foreign Oil Co havde imidlertid, da de fik Tab paa de afsluttede

Kontrakter, i Slutningen af 1935 bestemt sig til at trække sig tilbage fra Europa og undlade at opfylde deres Kontrakter.

Sagsøgerne gør heroverfor gældende, at saaledes som Aftalen er truffet, kan de Sagsøgte kun fritages for deres Forpligtelser ved, at der foreligger force majeure eller en Hindring, der kan sidestilles med force majeure. De Sagsøgte kan derfor ikke paaberaabe sig Hindringer fra Benzin-Importens Leverandørs Side, hvis denne Hindring ikke er af en force majeure-lignende Karakter, men en saadan Situation foreligger ikke i nærværende Tilfælde, hvor de Sagsøgte ikke har forpligtet sig til at levere en bestemt Vare, men til enhver Tid kunde frigøre sig ved at levere f Eks fra de tre Storimportører. Dette vilde nok medføre nogen Prisdrydelse, men ikke af nævneværdig Karakter.

Leveringsklausulen er ikke klart affattet; men efter alt foreliggende maa Retten give Sagsøgerne Medhold i de af dem anførte Betragtninger, og Sagsøgernes Paastand vil derfor, idet der ikke er Strid om Beløbets Størrelse, være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale med 75 Kr.

Nr 245/1936.

Rigsadvokaten

m o d

Anker Kai Marius Schepeler (David),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924.

Dom afsagt af Retten for Hillerød Købstad m v den 29 Februar 1936: Tiltalte Grosserer Anker Kai Marius Schepeler, Frederikslundsvej 31, Holte, bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 17 Juli 1936: Tiltalte Anker Kai Marius Schepeler bør til Hillerød Købstads Kommunekasse bøde 400 Kr; Forvandlingsstraffen bestemmes til Hæfte i 15 Dage. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af Tiltalte. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 8 Februar 1936 fra Politimesteren i Hillerød er der her ved Retten rejst Tiltale mod Grosserer Anker Kai Marius Schepeler, Frederikslundsvej 31, Holte, der er født den 8 Oktober 1895 i København og bortset fra, at han i 1914 har vedtaget en Bøde paa 10 Kr for Overtrædelse af Motorloven ikke er fundet forhen straffet, til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 8, jfr § 5 for i Aaret 1935 6—7 Gange at have afholdt Udsalg i sin Smør-, Kaffe- og Konfekturforretning, Slotsgade 17, Hillerød.

Tiltalte benægter at have holdt Udsalg. De af ham udsendte Plakater skulde kun tilkendegive for Publikum, hvilken Prisen paa hans Varer var paa det paagældende Tidspunkt, og han benægter, at de i Plakaterne ommeldte Varer er Varer, som ellers sælges til en bestemt fast Pris, men saa midlertidig nogle Dage nedsættes til en lavere Pris. Tiltalte har ikke faste Priser paa de i Plakaterne omhandlede Varer, Kaffe m m, men Priserne paa disse Varer er stadig varierende efter hans Indkøbspriser og Priserne hos konkurrerende Firmaer. Hvad specielt angaar den nævnte Luksuskaffe, som henholdsvis den 30 August og den 2 September 1935 er solgt henholdsvis for 2 Kr 35 Øre og 2 Kr 90 Øre pr $\frac{1}{2}$ kg forklarer Tiltalte, at han sender Kaffe saa godt som daglig til sit herværende Udsalg, og Kvaliteten af de 2 omhandlede Partier maa have været forskellig. Med »Luksuskaffe« betegner Tiltalte sin bedste Kaffe, og Prisen paa denne kan naturligvis differere efter Blandingerne.

Idet nu den af Tiltalte afgivne Forklaring ikke er afkræftet ved de iøvrigt under Sagen tilvejebragte Oplysninger, kan det ikke antages, at Tiltalte har tilsigtet ved Udsendelsen af de paagældende Plakater at bringe Publikum den Opfattelse, at han for et bestemt begrænset Tidsrum solgte bestemte Varer til nedsatte Priser, men Tiltaltes Forklaring om, at hans Hensigt alene var at tilkendegive Publikum, hvilke hans Priser var paa de paagældende Varer, maa lægges til Grund ved Sagens Paakendelse. Herefter ses der ikke fra Tiltaltes Side at foreligge nogen Overtrædelse af den i Anklageskriftet citerede Lovbestemmelse, og Tiltalte vil derfor være at frifinde og Sagens Omkostninger at udrede af det offentlige.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 29 Februar 1936 af Retten for Hillerød Købstad m v og med Justitsministeriets i Skrivelse af 20 Maj s A dertil meddelte Tilladelse paaanket af Anklagemyndigheden til Domfældelse i Overensstemmelse med Tiltalen.

Idet de af Tiltalte etablerede billige Dagspriser ganske maa sidestilles med de i Lovens § 5 nævnte Udsalg, vil han i Medfør af Lovens § 8 være at anse med en Hillerød Købstads Kommunekasse tilfaldende Bøde af 400 Kr, subsidiært Hæfte i 15 Dage.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 241/1936. Politimesteren i Nibe Købstad m v om Umyndiggørelse af Handelsmand Niels Christian Jensen Bach.

Vestre Landsrets Kendelse af 6 Oktober 1936:

Da Betingelserne i § 2 i Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 for at erklære Handelsmand Niels Christian Jensen Bach, Godthaab, der er født den 7 Januar 1852, for umyndig efter de foreliggende Oplysninger ikke er tilstede, vil den af Politimesteren i Nibe og Løgstør Købstæder m v derom fremsatte Begæring ikke kunne tages til Følge.

Med Sagens Omkostninger vil der være at forholde som nedenfor anført.

Thi bestemmes:

Den af Politimesteren i Nibe og Løgstør Købstæder m v fremsatte Begæring om, at Handelsmand Niels Christian Jensen Bach umyndiggøres, kan ikke tages til Følge.

I Sagsomkostninger betaler det offentlige til Handelsmand Bach 60 Kr. Der tillægges den for Politimesteren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ørum, i Salær 45 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne David og Trolle hver 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

**Nr 135/1936. Chauffør Christian Andreas Jensen
(Ahnfelt-Rønne efter Ordre)**

m o d

Frøken Louise Hannibal (Overretssagfører Poul Berendsen),

betræffende Overholdelse af en Konkurrenceklausul.

Kendelse afsagt af Fogedretten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den 17 Februar 1936: Den begærte Forbudsforretning bør nyde Fremme mod en Sikkerhedsstillelse paa 1000 Kr.

Østre Landsrets Dom af 6 April 1936: Det af Fogedretten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den 17 Februar 1936 nedlagte Forbud kendes lovlig gjort og forfulgt. Sagsøgte Chauffør Christian Andreas Jensen kendes pligtig til ikke at arbejde for Bähncke & Co's Fabriker A/S eller tage Ansættelse som Kusk eller Chauffør for nogen anden Virksomhed, der fremstiller Varer af samme Art som Sagsøgerinden, ikke personlig oprette eller være Tredjemand behjælpelig med Oprettelse af lignende Virksomhed eller bistaa med Salg af en saadan Konkurrents Varer i et Tidsrum af 2 Aar fra 1ste Februar 1936 at regne. Sagsøgerinden, Frøken Louise Hannibal bør for Sagsøgtes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagsøgte betaler i Sagsomkostninger til Sagsøgerinden 200 Kr. De idømte Omkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Appellanten har været paa det rene med, at der med hans Ansættelse som Salgschauffør hos Indstævnte var forbundet en Forpligtelse for ham til — i et ikke overfor ham nærmere præciseret Tidsrum efter hans Fratræden — ikke at tage Ansættelse hos eller træffe Arrangement med et konkurrerende Firma paa en saadan Maade, at han til dette kunde overføre Indstævntes Kundekreds, og det nedlagte Forbud findes derfor at være lovlig gjort og forfulgt. Under Hensyn til den Usikkerhed, der foreligger angaaende Forpligtelsens Omfang skønnes den imidlertid ikke at burde udstrækkes udover den allerede forløbne Tid, og Appellantens Paastand om, at han fritages for den omhandlede Forpligtelse findes derfor at burde tages til Følge, forsaavidt angaar Fremtiden, medens der ikke vil kunne tillægges ham nogen Erstatning for den Tid, hvori Forbudet har været opretholdt.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Der tillægges den for Appellanten for Højesteret beskikkede Sagfører i Salær 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Det af Fogedretten for Københavns Amts søndre og Amager Birk den 17 Februar 1936 nedlagte Forbud kendes lovlig gjort og forfulgt, dog at det bortfalder, tilligemed den Appellanten, Chauffør Christian Andreas Jensen, paahvilende Forpligtelse, der danner Grundlaget for nævnte Forbud, fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne.

Forsaavidt angaar Erstatningspaastanden bør Indstævnte, Frøken Louise Hannibal, for Appellantens Tiltale fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

I Salær for Højesteret tillægges der Høje-
steretssagfører Ahnfelt-Rønne 200 Kroner, der
udredes af det offentlige.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Indehaversken af Fabriken »Morrow«, Frk Louise Hannibal, har som Part inden Retten forklaret, at hun ved Rekviriti Ansættelse i Juni 1929 gjorde ham bekendt med, at han i Tilfælde af Fratræden ikke maatte tage Ansættelse hos konkurrerende Firmaer, og at hun i de forløbne Aar adskillige Gange har gentaget dette over for ham. Forvalteren i Firmaet, Christiansen, har videre forklaret, at Rekviritus ofte, naar Samtalen under det daglige Samvær paa Fabriken gav Anledning dertil, er fremkommet med Udtalelser, som gav Udtryk for, at han var indforstaaet hermed.

Rekviritus har bestridt Rigtigheden af disse Udtalelser og gjort gæl-
dende, at der ikke paa nogen Maade er skabt den af Rekvirenten paa-
staaede Pligt for ham til ikke at tage Ansættelse hos konkurrerende
Firmaer.

Frk Hannibal har videre, uden at dette er blevet bestridt af Rekviri-
tus, anført, at det var Rekviritus bekendt, at der med flere af de paa
Fabriken arbejdende Chauffører var oprettet Kontrakter indeholdende
Konkurrenceklausuler i Lighed med den, indeholdt i det Rekviritus fore-
lagte Kontraktsudkast af 26 November f A, og at da Rekviritus fik fore-
lagt dette Udkast, protesterede han ikke mod den deri indeholdte
Konkurrenceklausul, samt at Rekviriti Udkast, uden at dets Indhold gav
Anledning til Diskussion mellem Parterne, ikke blev antaget af Firmaet,
da man ønskede ligelydende Kontrakter med de forskellige Chauffører.

Det er af Rekviritus under Sagen erkendt, at han selv har sagt sin
Plads op og er traadt i et konkurrerende Firmas Tjeneste, samt at han
har paabegyndt Forhandlingen af dettes Produkter hos en Del af de
samme Handlende, til hvilke han forhandlede Rekvirentens Produkter.

Idet det bemærkes, at den i det Rekviritus forelagte Kontrakts-
udkast indeholdte Konkurrenceklausul, for saa vidt angaar Omfanget af
de ved Klausulen forbudte Handlinger, er optaget uændret i det af ham
selv udfærdigede Kontraktsudkast, medens Rekviritus indsatte visse be-
stemte Fratrædelsesgrunde, herunder, at »Chaufføren selv siger sin Plads
op« som Betingelse for Rekviriti Pligt til at respektere Konkurrence-
bestemmelserne, findes det efter alt det foreliggende, og idet især henses
til den ret betydelige Skade, som der er Mulighed for kan blive forvoldt
Rekvirenten ved formindsket Afsætning indenfor den af Rekviritus tid-
ligere besøgte Kundekreds, betænkeligt ikke at give Rekvirentens Paa-
stand Medhold, dog efter Omstændighederne kun mod en Sikkerheds-
stillelse paa 1000 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Frøken Louise Hannibal, der er den ansvarlige Indehaver af Fabriken »Morrow«, anført følgende. Den 10 Juni 1929 antog hun Chauffør Christian Andreas Jensen som Salgschauffør med Hensyn til de Produkter Sennep, Eddike m v, som Fabriken »Morrow« fabrikerede og forhandlede. Jensen blev gjort bekendt med, at han traadte i Plads efter en Salgschauffør Christensen, der var bortvist, og med hvem hun da førte en Sag, bl a fordi han havde overtraadt en ham ved Kontrakt paahvilende Klausul om ikke at konkurrere med »Morrow« i et vist Tidsrum efter sin Fratrædelse ved at tage Plads som Kusk eller Chauffør i konkurrerende Virksomhed eller ved selv at etablere lignende Virksomhed. Ved Antagelsen forklarede hun Jensen dette Forhold, og med Christensens Kontrakt i Haanden gjorde hun ham bekendt med denne Klausul og udtalte, at denne Klausul gjaldt alle, der var ansat paa Fabriken »Morrow«. Skriftlig Kontrakt blev ikke da oprettet, idet hun fandt det rimeligt at afvente Udfaldet af Dommen i fornævnte Sag. Da Dommen, ved hvilken hun fik Medhold, faldt, blev der ikke talt om Kontraktsoprettelse med Jensen, men der blev ofte talt om dette Forhold, og alle Folkene var klare over, at der paahvilede dem samme Konkurrenceklausul. Skriftlig Kontrakt havde dengang kun Chauffør Peter Hansen, der var antaget i September 1927 og fik skriftlig Kontrakt med Konkurrenceklausul i 1928. I November 1935 ønskede Sagsøgerinden skriftlig Kontrakt saavel med Jensen som med en i 1933 antaget Salgschauffør Erling Poulsen; denne sidste underskrev Kontrakten, men Jensen vilde ikke underskrive det ham forelagte Kontraktsudkast, idet han navnlig ønskede nogle pekuniære Forbedringer. Han udfærdigede da selv et Kontraktsudkast, hvori han formulerede sine specielle Krav, men som paa de øvrige Punkter ogsaa med Hensyn til Konkurrenceklausul i alt væsenlig var ligelydende med Sagsøgerindens Kontraktsudkast. Da Sagsøgerinden ikke vilde gaa ind paa de af Jensen stillede Krav, og da Jensen fastholdt ikke at ville underskrive Kontrakten, sagde hun — i Vrede — at saa kunde hun ikke betragte ham som fast Mand (∴ han kunde opsiges med Dags Varsel); der skete imidlertid ikke nogen Forandring i hans Stilling, og hun blev meget forbavset, da Jensen den 1 Februar 1936 sagde sin Plads op til den 7 s M, idet han dog udtalte, at han gerne vilde gaa med det samme, hvad han fik Tilladelse til. Samme Dag blev han set kørende en Vogn med hans Navn og Fabrikant W Bähnckes Navn pamaalet. Det er senere nærmere blevet oplyst, at han havde faaet et Depot fra W Bähncke, og at han paa eget Borgerskab og for egen Regning handlede med disse Varer fra Bähncke, der driver Forretning med Varer af samme Slags, som Fabriken »Morrow« fremstiller og forhandler. Det er endvidere ved Jensens egen Forklaring til Fogedretten under den nedenfor ommeldte Forbudsforretning oplyst, at han i den sidste Tid, inden han forlod »Morrow«, har sagt til »Morrow«s Kunder, at han for Fremtiden skulde være Forhandler for Bähncke, og at han efter sin Fratræden har besøgt en Del af »Morrow«s Kunder, hvorved han dog altid vil have sagt, at han nu forhandlede Bähnckes Varer. Den 11 Februar 1936 henvendte Sagsøgerinden sig derfor til Fogden i Københavns Amts søndre og Amager Birk og begærede Forbud nedlagt mod Jensens Optræden. Ved Fogdens Ken-

delse af 17 s M nedlagdes der overfor Jensen Forbud mod, at denne tager Ansættelse som Kusk eller Chauffør for nogen anden Virksomhed, der fremstiller Varer af samme Art som Fabriken »Morrow«, ej heller personlig opretter eller er Tredjemand behjælpelig med Oprettelse af lignende Virksomhed eller bistaar samme ved Salg af dennes Varer i et Tidsrum af 2 Aar fra den 1 Februar 1936 at regne. Ved Stævning af 20 Februar 1936 har Sagsøgerinden nedlagt følgende Paastand overfor Jensen: Sagsøgte kendes pligtig til ikke at arbejde for Bähncke & Co's Fabriker A/S eller tage Ansættelse som Kusk eller Chauffør for nogen anden Virksomhed, der fremstiller Varer af samme Art, som Sagsøgerinden, ikke personlig oprette eller være Tredjemand behjælpelig med Oprettelse af lignende Virksomhed eller bistaar med Salg af en saadan Konkurrents Varer i et Tidsrum af 2 Aar fra 1 Februar 1936 at regne. Sagsøgerinden har derhos paastaet det den 17 Februar 1936 nedlagte Forbud kendt lovlig gjort og forfulgt og Sagsøgte tilpligtet at betale hende de med Forbudets Nedlæggelse forbundne Omkostninger. Sagens Værdi er af Sagsøgerinden opgivet til ikke over 2000 Kr.

Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse, Ophævelse af Forbudet og Tilkendelse af Erstatning ikke over 2000 Kr, subsidiært paastaar han Forbudet begrænset til at vedrøre Besøg hos og Salg — for andre eller egen Regning — til de Kunder, som Sagsøgerinden havde ved Fratrædelsestiden, eventuelt saaledes, at derom udarbejdes en Fortegnelse. Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anført, at han ikke har paataget sig kontraktlig Forpligtelse til ikke at konkurrere med Fabriken »Morrow«, og at der heller ikke paa nogen anden Maade er opstaet nogen Forpligtelse for ham i saa Henseende. Han bestrider Rigtigheden af, hvad Sagsøgerinden har anført om, hvad der passerede, da han blev engageret. Der er ikke af de andre Folk talt til ham om, at de eller han var pligtige til at overholde nogen »Konkurrenceklausul«, og der var indtil Slutningen af November 1935 kun en af Chaufførerne, Peter Hansen, der havde skriftlig Kontrakt med Konkurrenceklausul. Da Sagsøgerinden, efter at han havde nægtet at underskrive Kontrakt i Slutningen af November 1935, havde sagt til ham, at han nu kun var løst ansat, følte han sin Stilling usikker, og derfor søgte han Arrangement med Bähncke. Med Hensyn til Erstatningen har han anført, at han siden Forbudets Nedlæggelse har været nødt til at ligge stille i 6 Uger, ligesom Forbudet iøvrigt har beredt ham Vanskeligheder af forskellig økonomisk Art. Den subsidiære Paastand støttes paa, at det nedlagte Forbud er alt for vidtrækkende, og at Sagsøgerinden, hvis hun er berettiget til at hævde Konkurrenceklausulen, ikke kan stille større Krav overfor ham end i den subsidiære Paastand specificeret. Sagsøgte har dernæst hævdet, at han ikke har overtraadt Forbudet.

Med Hensyn til det sidste Punkt har Sagsøgerinden fremlagt et Brevkort med Poststempel af 20 Februar 1936 fra Sagsøgte til en af Sagsøgerindens Kunder saalydende: »Da jeg desværre er blevet forhindret i at besøge Dem i de første 8—14 Dage, beder jeg Dem venligst, dersom De skulde ønske at komme i Forbindelse med mig, ringe til Tlf Islevbro 82.«

For Landsretten er der afgivet Forklaring af Parterne i Overens-

stemmelse med det foran for dem anførte. Endvidere er der for Landsretten afgivet Forklaringer af forskellige Vidner. Bl a har Forvalter hos Sagsøgerinden Stanley Christiansen, der er hendes Svoger, udtalt, at Sagsøgte var vidende om Konkurrenceklausulen, bl a fordi han selv oftere har sagt til Sagsøgte, at Klausulen ogsaa gjaldt Sagsøgte. Engang, da der var en Kurre paa Traaden under Arbejdet, og da Sagsøgte som Følge deraf troede, at han skulde afskediges, sagde han til Vidnet, at »vi havde trukket ham bort fra hans Rulleforretning, og naar han nu blev afskediget hos os, maatte han ikke fortsætte i denne Branche, hvor skulde han da gaa hen.« Rigtigheden af dette Vidnes Forklaring har Sagsøgte bestridt, men Vidnet har tilbudt at beedige sin Forklaring. Vidnet har videre forklaret, at Sagsøgte lige til det sidste blev behandlet lige med de andre Folk. Sagsøgerindens Brodersøn Andreas Hannibal, ansat paa »Morrow«, har udtalt, at Sagsøgte var indforstaaet med Konkurrenceklausulen, og at han, da Kontraktsudkastet i November 1935 blev forelagt ham, sagde, at den var et Mistillidsvotum til ham. Chauffør Erling Poulsen, der blev ansat paa »Morrow« i 1933, men først fik skriftlig Kontrakt i November 1935, har udtalt, at der samtidig med, at han blev engageret, blev sagt ham, at han »ikke maatte konkurrere«. Sagsøgerindens Broder, Murermester Hans Hannibal, paa hvis Anbefaling Sagsøgte fik Pladsen paa »Morrow«, har hørt, at der af og til paa Pladsen blev talt mellem Folkene om, at de »ikke maatte konkurrere«, og det vidste Sagsøgte ogsaa gjaldt ham.

Under Hensyn til de saaledes foreliggende Oplysninger maa det anses som godtgjort, at Sagsøgte lige fra først af har været underrettet om, at han »ikke maatte konkurrere«, og at han har erkendt, at denne Konkurrenceklausul paahvilede ham. Da der ikke ved den af ham subsidiært fremsatte Paastand ydes Sagsøgerinden tilstrækkelig Sikkerhed, vil hendes Paastand i dens Helhed være at tage til Følge, saaledes at Forbudet stadfæstes i dets fulde Omfang, og saaledes at hun frifindes for Sagsøgtes Kontantkrav. Nærværende Sags og Forbudssagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerinden med 200 Kr.

Nr 181/1936. **Holbæk Byraad** (Oluf Petersen)

m o d

Slagtermester Niels Rønnow (Bang efter Ordre),

betræffende Erstatning for Lukning af Indstævntes Slagtehus.

Østre Landsrets Dom af 6 Juli 1936: De Sagsøgte, Holbæk Kommune, bør til Sagsøgeren, Slagtermester Niels Rønnow, betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 23 Januar 1936, til Betaling sker. Saa betaler de Sagsøgte og de Retsafgifter, der skulde have været erlagt

i Forhold til en Sagsgenstand af 2000 Kr, og Godtgørelse for det stempede Papir, der skulde have været forbrugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgeren havde været afgiftsfri, samt i Salær til Landsretssagfører Ledager og Overretssagfører Chr Langballe henholdsvis 200 Kr og 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Der findes ikke i Bekendtgørelse Nr 121 af 11 Marts 1918 at være hjemlet et Retskrav for Beboere af det indlemmede Distrikt om, at der ikke indenfor 15 Aar skulde ske Forandring i de for Distriktet ved Indlemmelsen gældende Sundhedsvedtægtsbestemmelser.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Holbæk Byraad, bør for Tiltale af Indstævnte, Slagtermester Niels Rønnow, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

De Landsretssagfører Ledager og Overretssagfører Chr Langballe ved Dommen tillagte Salærer, henholdsvis 200 Kroner og 100 Kroner, og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører O Bang 200 Kroner udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Slagtermester Niels Rønnow, hvem der er meddelt fri Proces, nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, Holbæk Kommune, dømmes til at betale ham 14 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 23 Januar 1936 i Erstatning for det Tab, der er tilføjet ham ved, at det ved Tillæg af 22 September 1926 til Sundhedsvedtægterne for Holbæk Købstad (af 9 Oktober 1922) og for Merløse Sogn under Holbæk Købstad (af 16 Januar 1925) uretmæssigt er bestemt, at al Slagting i Kommunen skal foregaa i det offentlige Slagtehus.

De Sagsøgte nedlægger Paastand om Frifindelse.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Henhold til Bekendtgørelse Nr 121 af 11 Marts 1918 indlemmedes Merløse Sognekommune fra den 1 April 1918 i Holbæk Købstadskommune. Det hedder i Bekendtgørelsen, at det ved kgl Resolution af 9 Marts 1918 er bifaldet bl a, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forskrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragt i Anvendelse for de indlemmede Arealer.

Den 16 Januar 1925 stadfæstede Indenrigsministeriet en Sundhedsvedtægt for Merløse Sogn under Holbæk Købstad. I dennes § 49 hedder det:

»Denne Vedtægt træder i Kraft 1 Maaned efter dens Stadfæstelse af Ministeriet og har Gyldighed indtil den 1 April 1933.«

I Begyndelsen af 1925 købte Sagsøgeren for en Købesum af 20 500 Kr en Ejendom i Hellestrup, Merløse Sogn, og lod denne med en Bekostning af ca 5500 Kr ombygge til Slagtehus og Butik. Slagtehuset godkendtes i Sommeren 1925 i Henhold til Sundhedsvedtægten af 16 Januar 1925. Den 22 September 1926 stadfæstede Indenrigsministeriet med Gyldighed fra 1 Oktober 1926 et af Byraadet vedtaget Tillæg til Sundhedsvedtægterne for Holbæk Købstad og for Merløse Sogn, ifølge hvilket Tillæg det bestemtes, at al Slagtning i Kommunen af Heste, stort Kvæg m m skulde foregaa i det offentlige Slagtehus, jfr Tillægets Afsnit II. I Henhold til denne Bestemmelse paalagde Byraadet Sagsøgeren at ophøre med at benytte sit Slagtehus. Da han derefter ikke paa lønnende Maade kunde drive sin Forretning i Hellestrup, aabnede han i 1930 en Butikshandel i Holbæk, og i Juni 1932 solgte han Ejendommen i Hellestrup for 16 000 Kr.

Under Henviisning til, at det i Bekendtgørelsen af 11 Marts 1918 om Merløse Sogns Indlemmelse i Holbæk Købstad er bestemt, at de ifølge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forskrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragt i Anvendelse for de indlemmede Arealer, hævder Sagsøgeren, at Byraadet har været uberettiget til at lukke hans Slagtehus i Hellestrup førend den 1 April 1933, og kræver sig tillagt Erstatning for det ham ved Lukningen i 1926 paaførte Tab, som han for sit Vedkommende har opgjort til ca 14 000 Kr. Af dette Beløb angives ca 10 000 Kr at hidrøre fra Tab, der er lidt ved Salget af Ejendommen, medens ca 4000 Kr skyldes det som Følge af Slagtehusets Lukning opstaaede Tab ved Driften af Forretningen i Hellestrup.

De Sagsøgte gør til Støtte for deres Frifindelsespaastand gældende, at Lov Nr 67 af 17 Maj 1873, i Henhold til hvilken Indlemmelsen har fundet Sted, ikke foreskriver, at der skal gives Friste for Gennemførelse af Købstadens Bygnings- og Sundhedslovgivning, men alene giver Regeringen en Bemyndigelse i saa Henseende, og Fristen maa forstaas saaledes, at Byraadet i Forening med det Ministerium, der skal godkende de fornødne Ændringer, inden Fristens Udløb skal have gennemført disse, medens Beboerne ikke har Krav paa, at Ændringerne først skal træde i Kraft ved Fristens Udløb.

Det anføres dernæst, at den af Sagsøgeren paaberaabte Bestemmelse om Frist af 15 Aar i hvert Fald ikke kan medføre, at det skulde være udelukket i Fristens Løb at gennemføre nye Bestemmelser af sundhedsmæssig Art for det indlemmede Omraade, men at det selvfølgelig maa staa Myndighederne aabent at gennemføre de nye Bestemmelser, som Tiden og Forholdene gør nødvendige, og der henvises i denne Forbindelse til, at Indenrigsministeriet allerede den 16 Januar 1925 havde stadfæstet en helt ny Sundhedsvedtægt for Merløse Sogn, indeholdende forskellige nye Bestemmelser. Endvidere anfører de Sagsøgte, at den ved Tillægget af 1926 indførte Slagtevang ogsaa i Forhold til Holbæk Købstad var en ny Bestemmelse, idet der ikke i Holbæk Købstad tidligere gjaldt Slagte-

tvang. Der er i det foreliggende Tilfælde saaledes ikke Tale om, at en for den egentlige Købstad gældende Bestemmelse udvides til ogsaa at gælde for det indlemmede Distrikt.

Dernæst har de Sagsøgte som en Betragtning af mere subsidær Art anført, at Sagsøgerens Køb og Ombygning af Ejendommen i Hellestrup først skete i 1925, da det paagældende Distrikt var indlemmet i Købstaden, og at den Beskyttelse af Beboerne i det indlemmede Distrikt, der af Sagsøgeren hævdes at være givet disse ved Bekendtgørelsen af 11 Marts 1918, i hvert Fald kun kan komme de Beboere og de Virksomheder til Gode, der findes i Distriktet paa Indlemmelsestidspunktet.

Med Hensyn til den krævede Erstatning bestrider de Sagsøgte, at der er lidt et Tab af den paastaede Størrelse, og har iøvrigt anbragt, at der ved Fastsættelsen af en Erstatning maa tages Hensyn til, at Sagsøgeren i hvert Fald den 1 April 1933 maatte have ophørt at bruge sit Slagtehus.

Under Sagens Forberedelse for Underretten er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren.

De Sagsøgte har udtrykkelig frafaldet under Sagen at fremsætte Indsigelser, der kunde grundes paa, at Sagsøgerens Krav er for sent fremsat.

I Skrivelse af 1 August 1935 udtalte Indenrigsministeriet i Anledning af et Andragende fra Sagsøgeren til Holbæk Byraad om Erstatning, at Ministeriet »under Hensyn til, at Muligheden for Gennemførelsen af et Erstatningskrav fra Slagtermester Rønnows Side maaske ikke absolut kan afvises, ikke vilde finde det urimeligt, at der af Kommunen ydes ham nogen Erstatning for det ved Slagtehusets Lukning foraarsagede Tab.«

Sagsøgeren har anført, at hans Slagtehus i Hellestrup laa omtrent 7 km fra selve Holbæk By, og at han, da Tillæget til Sundhedsvedtægten den 1 Oktober 1926 traadte i Kraft, var kørende Landslagter og eneste Slagter udenfor Byen, der havde indrettet eget Slagtehus. Sagens Oplysninger giver derhos ikke Grund til at antage, at hans særlige Forhold har været taget i Betragtning ved Udarbejdelsen af Tillæget til Sundhedsvedtægten. Kort efter Tillægets Ikrafttræden fik han skriftlig Paalæg fra Byraadet om at ophøre med Slagtninger i sit eget Slagtehus, og hans forskellige senere Henvendelser om at maatte fortsætte her, hvorved han henviste til § 49 i Vedtægten af 1925, blev mødt med Afslag.

Der findes nu ikke at kunne gives Byraadet Medhold i den af dette hævdede Forstaaelse af Lov Nr 67 af 17 Maj 1873 § 5 Stk b. Naar Regeringen gør Brug af den i Loven givne Bemyndigelse til at bestemme, at Købstadens Sundhedsforskrifter først efter et vist Tidsrum »skulde kunne fordres bragt i Anvendelse paa de indlemmede Arealer«, maa Bestemmelse herom antages at have saadan Betydning, at den ikke naar som helst uden videre af Byraad og Ministerium kan tages tilbage. Bestemmelsen maa — i Lighed med Bestemmelser ifølge Lovens § 5 Stk a og Stk c — antages at ske af Hensyn til Beboerne i det indlemmede Areal, saaledes at der herved gives dem et Tilsagn om, at den almindelige Forskel mellem Sundhedsforskrifterne for By og Land vil blive bevaret i paagældende Tidsrum, i hvert Fald saa vidt dette efter Forholdenes Udvikling naturligt kunde ske.

I foreliggende Tilfælde har Byraadet allerede i 1926 — kun et godt Aar efter Merløse-Vedtægten Stadfæstelse i 1925 — fordret de her i

Betragtning kommende købstadmæssige Sundhedsforskrifter bragt til Anvendelse paa det indlemmede Landomraade og faaet dette godkendt af Ministeriet. Denne Nyordning har efter det oplyste grebet forstyrrende og skadende ind i Sagsøgerens Forhold paa et Tidspunkt, hvor han i Tillid til det ved Indlemmelsen i 1918 tagne Forbehold og i Tillid til Merløse-Vedtægten af 1925 kunde vente at fortsætte sin Virksomhed i Hellestrup gennem længere Tid.

For det saaledes skete Indgreb i Sagsøgerens Næringsforhold findes de Sagsøgte at være pligtige at yde Sagsøgeren en Erstatning, der efter alt foreliggende passende kan fastsættes til 2000 Kr med Renter som af Sagsøgeren paastaaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder i Salær til den for Sagsøgeren for den forberedende Ret beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Ledager, Holbæk, 200 Kr og i Salær til den for Sagsøgeren for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Chr Langballe, 100 Kr.

Hermed endte Højesteretsaaret 1936.

Trykfejl og Rettelser:

- S 203, L 10 f n efter »Bülow« tilføjes: »efter Ordre«
 S 206, L 10 f n »Kammeradvokaten« læs: »Trolle«
 S 206, L 8 f n tilføjes: »(Bülow)«
 S 216, L 5 f o efter »Bruun« tilføjes: »efter Ordre«
 S 360, L 1 f o efter »Harboe« tilføjes: »efter Ordre«

Færdig fra Trykkeriet den 10 Marts 1937.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.